391D0400

17.8.91 *EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI* N:o L 229/1

NEUVOSTON JA KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 25 päivänä helmikuuta 1991,

neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen tekemisestä

(91/400/EHTY, ETY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, ja

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, jotka

ottavat huomioon Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen,

ottavat huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 238 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan parlamentin puoltavan lausunnon[1],

sekä katsovat, että

olisi hyväksyttävä Loméssa 15 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitettu neljäs AKT–ETY-yleissopimus,

OVAT PÄÄTTÄNEET SEURAAVAA:

1 artikla

Hyväksytään neljäs AKT–ETY-yleissopimus, sen liitteenä olevat pöytäkirjat ja julistukset sekä päätösasiakirjan liitteinä olevat julistukset Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan talousyhteisön puolesta.

Yleissopimuksen sekä sen liitteinä olevien pöytäkirjojen ja julistusten tekstit samoin kuin päätösasiakirjan teksti ovat tämän päätöksen liitteinä.

[1] EYVL N:o C 149, 18.6.1990, s. 71

2 artikla

Neuvoston puheenjohtaja tallettaa Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan talousyhteisön puolesta yleissopimuksen 360 artiklassa tarkoitetun ilmoitusasiakirjan.

Tehty Brysselissä 25 päivänä helmikuuta 1991

Neuvoston puolesta	*Komission puolesta*
Puheenjohtaja	*Puheenjohtaja*
J.-C. JUNCKER	Jacques DELORS

NELJÄS AKT–ETY-YLEISSOPIMUS

allekirjoitettu Loméssa 15 päivänä joulukuuta 1989

SISÄLLYS

		Sivu
Johdanto		63
ENSIMMÄINEN OSA	AKT–ETY-YHTEISTYÖTÄ KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET	75
1 luku	Yhteistyön tavoitteet ja periaatteet	75
2 luku	Yleissopimuksen tavoitteet ja suuntaviivat yhteistyön pääalueilla	77
3 lukue	Yhteistyön osapuolet	78
4 luku	Yhteistyövälineitä koskevat periaatteet	79
5 luku	Toimielimet	80
TOINEN OSA	AKT–ETY-YHTEISTYÖN ALUEET	81
I osasto	Ympäristö	81
II osasto	Maatalouden yhteistyö, elintarviketurva ja maaseudun kehittäminen	83
1 luku	Maatalouden yhteistyö ja elintarviketurva	83
2 luku	Kuivuuden ja aavikoitumisen torjuminen	87
III osasto	Kalastuksen kehittäminen	88
IV osasto	Yhteistyö perushyödykkeiden alalla	90
V osasto	Teollisuuden kehittäminen sekä valmistus ja jalostus	92
VI osasto	Kaivostoiminnan kehittäminen	97
VII osasto	Energia-alan kehittäminen	98
VIII osasto	Yritystoiminnan kehittäminen	100
IX osasto	Palvelujen kehittäminen	101
1 luku	Yhteistyön tavoitteet ja periaatteet	101
2 luku	Taloudellista kehitystä tukevat palvelut	101
3 luku	Matkailu	102
4 luku	Liikenne, viestintä ja tietojenkäsittely	103
X osasto	Kaupan kehittäminen	105
XI osasto	Kulttuuri- ja sosiaalialan yhteistyö	106
1 luku	Kulttuurisen ja yhteiskunnallisen ulottuvuuden huomioon ottaminen	107
2 luku	Kulttuuri-identiteetin vahvistaminen ja kulttuurien välinen vuoropuhelu	108
3 luku	Inhimillisten voimavarojen hyödyntäminen	109
XII osasto	Alueellinen yhteistyö	112
KOLMAS OSA	AKT–ETY-YHTEISTYÖN VÄLINEET	116
I osasto	Kaupallinen yhteistyö	116
1 luku	Yleinen kauppajärjestelmä	116
2 luku	Rommia ja banaaneja koskevat erityiset sitoumukset	119
3 luku	Palvelujen kauppa	119

		Sivu
II osasto	Yhteistyö perushyödykkeiden alalla	120
1 luku	Maatalouden perushyödykkeiden vientitulojen vakauttaminen	120
2 luku	Sokeria koskevat erityiset sitoumukset	125
3 luku	Kaivostoiminnan tuotteet: erityinen rahoitus-tukijärjestelmä (Sysmin)	125
III osasto	Kehitysrahoitusyhteistyö	128
1 luku	Yleiset määräykset	128
1 jakso	Tavoitteet	128
2 jakso	Periaatteet	129
3 jakso	Ohjeet	130
4 jakso	Soveltamisala	130
5 jakso	Tuettavat alat	131
6 jakso	Rahoituskelpoisuus	132
2 luku	Rahoitusyhteistyö	133
1 jakso	Varat	133
2 jakso	Rahoitusmuodot ja -edellytykset	133
3 jakso	Velka ja rakennemukautustuki	135
4 jakso	Yhteisrahoitukset	138
5 jakso	Pienimuotoiset hankkeet	139
6 jakso	Kiireellinen apu	139
3 luku	Sijoitukset	140
1 jakso	Sijoitusten edistäminen	140
2 jakso	Sijoitusten turvaaminen	141
3 jakso	Sijoitusten rahoittaminen	142
4 jakso	Sijoitustuki	142
5 jakso	Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet	144
6 jakso	Yrityksiin sovellettava järjestely	144
4 luku	Tekninen yhteistyö	144
5 luku	Täytäntöönpanomenettelyt	147
1 jakso	Ohjelman valmistelu	147
2 jakso	Hankkeiden yksilöiminen, valmisteleminen ja tarkastelu	148
3 jakso	Rahoitusehdotus ja -päätös	149
4 jakso	Rahoitusyleissopimus ja määrärahojen ylittäminen	149
5 jakso	Kilpailu ja suosituimmuus	150
6 jakso	Verotusjärjestely ja tullimenettely	154
6 luku	Hoidosta ja täytäntöönpanosta vastuussa olevat henkilöt ja toimielimet	155
1 jakso	Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä	155
2 jakso	Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä	155
3 jakso	Asiamies	156
4 jakso	Maksut ja maksuasiamiehet	158
5 jakso	Seuranta ja arviointi	158

		Sivu
6 jakso	AKT-valtioiden ja ETY:n välinen kehitysrahoitus-yhteistyön komitea	159
IV osasto	AKT-valtioita, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita, koskevat yleiset määräykset	161
1 luku	Vähiten kehittyneet AKT-valtiot	162
2 luku	AKT-sisämaavaltiot	163
3 luku	AKT-saarivaltiot	164
NELJÄS OSA	TOIMIELINTEN TOIMINTA	165
1 luku	Ministerineuvosto	165
2 luku	Suurlähettiläskomitea	166
3 luku	Ministerineuvostoa ja suurlähettiläskomiteaa koskevat yhteiset määräykset	166
4 luku	Yhteinen edustajakokous	166
5 luku	Muut määräykset	167
VIIDES OSA	LOPPUMÄÄRÄYKSET	167
PÖYTÄKIRJAT		
Rahoituspöytäkirja		189
Pöytäkirja n:o 1	alkuperätuotteiden käsitteen määritelmästä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä	190
Pöytäkirja n:o 2	yhteisten toimielinten toiminnasta aiheutuvista kustannuksista	260
Pöytäkirja n:o 3	erioikeuksista ja vapauksista	261
Pöytäkirja n:o 4	178 artiklan täytäntöönpanosta	264
Pöytäkirja n:o 5	banaaneista	266
Pöytäkirja n:o 6	rommista	267
Pöytäkirja n:o 7	naudanlihasta	268
Pöytäkirja n:o 8	joka sisältää 28 päivänä helmikuuta 1975 alle- kirjoitetun Lomén AKT–ETY-yleissopimuksen AKT-valtioiden sokeria koskevan pöytäkirjan n:o 3 tekstin ja tämän yleissopimuksen liitteinä olevat vastaavat julistukset	269
Pöytäkirja n:o 9	Euroopan hiili- ja teräsyhteisöstä tuotavista tuotteista	273
PÄÄTÖSASIAKIRJA		274

JOHDANTO

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS,

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR,

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI,

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS,

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

IRLANNIN PRESIDENTTI,

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR,

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR,

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä "yhteisö", joiden valtioista käytetään jäljempänä nimitystä "jäsenvaltiot",

sekä

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO JA KOMISSIO,

toisaalta, ja

ANGOLAN KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA ANTIGUAN JA BARBUDAN KUNINGATAR,

BAHAMASAARTEN LIITTOVALTION VALTIONPÄÄMIES,

BARBADOSIN VALTIONPÄÄMIES,

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELIZEN KUNINGATAR,

BENININ KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI,

BOTSWANAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KANSANRINTAMAN PUHEENJOHTAJA, VALTIONPÄÄMIES, BURKINA FASON HALLITUKSEN PÄÄMIES,

BURUNDIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KAMERUNIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KAP VERDEN TASAVALLAN PRESIDENTTI

KESKI-AFRIKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KOMORIEN ISLAMILAISEN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI,

KONGON KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI,

NORSUNLUURANNIKON TASAVALLAN PRESIDENTTI,

DJIBOUTIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

DOMINICAN LIITTOVALTION HALLITUS,

DOMINIKAANISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

ETIOPIAN DEMOKRAATTISEN KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI,

FIDIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

GABONIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

GAMBIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

GHANAN TASAVALLAN VALTIONPÄÄMIES JA VÄLIAIKAISEN KANSALLISEN PUOLUSTUSNEUVOSTON PUHEENJOHTAJA,

HÄNEN MAJESTEETTINSA GRENADAN KUNINGATAR,

GUINEAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

GUINEA-BISSAUN VALTIONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA,

PÄIVÄNTASAAJAN GUINEAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

GUYANAN YHTEISTOIMINNALLISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HAITIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

JAMAIKAN VALTIONPÄÄMIES,

KENIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KIRIBATIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA LESOTHON KUNINGASKUNNAN KUNINGAS,

LIBERIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

MADAGASKARIN DEMOKRAATTISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

MALAWIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

MALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

KANSALLISEN PELASTUKSEN SOTILAALLISEN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJA, MAURITANIAN ISLAMILAISEN TASAVALLAN VALTIONPÄÄMIES,

HÄNEN MAJESTEETTINSA MAURITIUKSEN KUNINGATAR,

MOSAMBIKIN KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI,

KORKEIMMAN SOTILAALLISEN NEUVOSTON PRESIDENTTI, NIGERIN VALTIONPÄÄMIES, NIGERIAN LIITTOHALLITUKSEN PÄÄMIES,

UGANDAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA PAPUA-UUDEN-GUINEAN KUNINGATAR,

RUANDAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA SAINT CHRISTOPHERIN JA NEVISIN KUNINGATAR,

HÄNEN MAJESTEETTINSA SAINT LUCIAN KUNINGATAR,

HÄNEN MAJESTEETTINSA SAINT VINCENTIN JA GRENADIINIEN KUNINGATAR,

LÄNSI-SAMOAN VALTIONPÄÄMIES,

SÃO TOMÉN JA PRINCIPEN DEMOKRAATTISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SENEGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SEYCHELLIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SIERRA LEONEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA SALOMONSAARTEN KUNINGATAR,

SOMALIAN DEMOKRAATTISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SUDANIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SURINAMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA SWAZIMAAN KUNINGASKUNNAN KUNINGAS,

TANSANIAN YHDISTYNEEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

TŠADIN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

TOGON TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA TONGAN KUNINGAS TAUFA'AHAU TUPOU IV,

TRINIDADIN JA TOBAGON TASAVALLAN PRESIDENTTI,

HÄNEN MAJESTEETTINSA TUVALUN KUNINGATAR,

VANUATUN TASAVALLAN HALLITUS,

ZAIREN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

SAMBIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

ZIMBABWEN TASAVALLAN PRESIDENTTI,

joiden valtioista käytetään jäljempänä nimitystä "AKT-valtiot",

toisaalta,

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen sekä Georgetownin sopimuksen Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän perustamisesta,

PYRKIVÄT lujittamaan osapuolten täydellisen tasa-arvon perusteella ja yhteiseksi edukseen läheistä ja jatkuvaa yhteistyötään kansainvälisen yhteisvastuun hengessä,

HALUAVAT ilmaista yhteisen tahtonsa ylläpitää ja kehittää maidensa välisiä ystävällisiä suhteita Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti,

VAHVISTAVAT UUDELLEEN sitoutumisensa mainitun peruskirjan periaatteisiin ja uskonsa ihmisten perusoikeuksiin, ihmisarvon kaikkiin ilmenemismuotoihin ja ihmisen arvoon kehityksen keskeisenä aikaansaajana ja hyödyntäjänä ja miesten ja naisten sekä pienten ja suurten kansakuntien oikeuksien yhdenvertaisuuteen,

PALAUTTAVAT MIELEEN ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä taloudellisia, yhteiskunnallisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen; tunnustavat, että kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia on kunnioitettava ja ne on turvattava sekä että on pyrittävä saamaan aikaan taloudellisten, yhteiskunnallisten ja sivistyksellisten oikeuksien täysi toteutuminen,

PITÄVÄT Euroopan neuvoston yleissopimusta ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelemiseksi, Afrikan ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien peruskirjaa sekä Amerikan ihmisoikeuksien yleissopimusta myönteisinä alueellisina tekijöinä, jotka edistävät ihmisoikeuksien kunnioitusta yhteisössä ja AKT-valtioissa,

OVAT PÄÄTTÄNEET yhdessä tehostaa pyrkimyksiään edistää kansainvälistä yhteistyötä ja ratkaista kansainvälisiä taloudellisia, sosiaalisia, henkisiä ja humanitaarisia ongelmia yhteisön entistä oikeudenmukaisempaan ja tasapainoisempaan uuteen kansainväliseen järjestykseen tähtäävien pyrkimysten mukaisesti, ja

OVAT PÄÄTTÄNEET yhteistyöllään merkittävästi edistää AKT-valtioiden taloudellista, yhteiskunnallista ja sivistyksellistä kehitystä sekä näiden valtioiden väestöjen hyvinvointia,

OVAT PÄÄTTÄNEET hyväksyä tämän sopimuksen ja tätä varten nimittäneet täysivaltaisiksi edustajikseen:

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELGIAN KUNINGAS:

kehitysyhteistyöministeri
André GEENSin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA TANSKAN KUNINGATAR:

Euroopan yhteisöissä olevan pysyvän edustajan
Jacob RYTTERin;

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI:

varaulkoasiainministeri
Irmgard ADAM-SCHWAETZERin;

HELLEENIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

varaulkoasiainministeri
Yannis POTTAKISin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ESPANJAN KUNINGAS:

Euroopan yhteisöihin liittyviä asioita hoitavan valtiosihteerin
Pedro SOLBESin;

RANSKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

kehitysyhteistyöministeri
Jacques PELLETIERin;

IRLANNIN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeriön kehitysavusta vastaavan ministerin
Seán CALLEARYn, TD, MP;

ITALIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiainministeriön valtiosihteeri
Claudio LENOCIn;

HÄNEN KUNINKAALLINEN KORKEUTENSA LUXEMBURGIN SUURHERTTUA:

Euroopan yhteisöissä olevan pysyvän edustajan
Joseph WEYLANDin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ALANKOMAIDEN KUNINGATAR:

Accrassa olevan asiainhoitajan
S. H. BLOMBERGENin;

PORTUGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

ulkoasiain- ja yhteistyöministeriön valtiosihteeri
José Manuel DURÃO BARROSOn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN KUNINGATAR:

ylähuoneessa olevan hallituksen edustajan
Lord REAYn;

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO JA KOMISSIO:

Ranskan tasavallan pääministerin,
Euroopan yhteisöjen neuvoston tehtävää hoitavan puheenjohtajan
Michel ROCARDin,

Euroopan yhteisöjen komission varapuheenjohtajan
Manuel MARÍNin;

ANGOLAN KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI:

Angolan kansantasavallan Euroopan yhteisöissä olevan edustuston päällikön
Emilio José de CARVALHO GUERRAn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA ANTIGUAN JA BARBUDAN KUNINGATAR:

Antiguan ja Barbudan korkean komissaarin
James THOMASin;

BAHAMASAARTEN LIITTOVALTION VALTIONPÄÄMIES:

Bahamasaarten liittovaltion edustuston päällikön
Patricia Elaine Joan RODGERSin;

BARBADOSIN VALTIONPÄÄMIES:

Kauppa- ja teollisuusministeri
Edward Evelyn GREAVESin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA BELIZEN KUNINGATAR:

Yhdistyneessä kuningaskunnassa olevan korkean komissaarin
Sir Edney CAINin;

BENININ KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kauppa-, käsiteollisuus- ja matkailuministeri
Amos ELEGBEn;

BOTSWANAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kivennäis- ja vesivarainministeri
Archibald M. MOGWEn;

KANSANRINTAMAN PUHEENJOHTAJA, VALTIONPÄÄMIES,
BURKINA FASON HALLITUKSEN PÄÄMIES:

Suunnittelu- ja yhteistyöministeri
Pascal ZAGREn;

BURUNDIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Pääministeriä avustavan suunnittelusta vastaavan valtiosihteerin
D. R. Salvator SAHINGUVUn,

KAMERUNIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelu- ja aluekehitysministeri
Elisabeth TANKEUn;

KAP VERDEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Teollisuus- ja energiaministeri
Adão ROCHAn;

KESKI-AFRIKAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelusta ja kansainvälisestä yhteistyöstä vastaavan valtiosihteerin
Thierry INGABAn;

KOMORIEN ISLAMILAISEN LIITTOTASAVALLAN PRESIDENTTI:

Ranskan tasavallassa olevan suurlähettilään
Ali MLAHAILIn;

KONGON KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelu- ja talousministeri
Pierre MOUSSAn;

NORSUNLUURANNIKON TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Talous- ja valtiovarainministeri
Moise Koffi KOUMOUEn;

DJIBOUTIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Työ- ja sosiaaliministeri
Ahmed IBRAHIM ABDIn;

DOMINICAN LIITTOVALTION HALLITUS:

Belgian kuningaskunnassa olevan suurlähettilään
Charles Angelo SAVARINin;

DOMINIKAANISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Ulkoasiainministeri
Joaquín RICARDOn;

ETIOPIAN DEMOKRAATTISEN KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI:

Ministeri
Ulkomaan taloussuhteiden valtiokomitean osastopäällikön
Aklilu AFEWORKin;

FIDŽIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Fidžin Euroopan yhteisöissä olevan edustuston päällikön
Kaliopate TAVOLAn;

GABONIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelu-, kehitys- ja talousministeri
Pascal NZEn;

GAMBIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Valtiovarain- ja kauppaministeri
Saihou S. SABALLYn,

GHANAN TASAVALLAN VALTIONPÄÄMIES JA VÄLIAIKAISEN KANSALLISEN PUOLUSTUSNEUVOSTON PUHEENJOHTAJA:

Valtiovarainhoidosta ja taloussuunnittelusta vastaavan valtiosihteerin
tohtori KWESI BOTCHWEYn, PNDC;

HÄNEN MAJESTEETTINSA GRENADAN KUNINGATAR:

Ulkoasiainministeriön pysyvän sihteerin
Denneth Matthew MODESTEn;

GUINEAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelusta ja kansainvälisestä yhteistyöstä vastaavan ministerin
Ibrahim SYLLAn;

GUINEA-BISSAUN VALTIONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA:

Kansainvälisestä yhteistyöstä vastaavan valtiosihteerin
Aristides MENEZESin;

PÄIVÄNTASAAJAN GUINEAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Tasavallan presidentin vastaavan ministerin
Alejandro Evuna OWONOn;

GUYANAN YHTEISTOIMINNALLISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Erikoissuurlähettiläs
Guyanan yhteistoiminnallisen tasavallan Euroopan yhteisöissä olevan edustuston päällikön
James H. E. MATHESONin;

HAITIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Ulko- ja uskontoasianministeri
Yvon PERRIERin;

JAMAIKAN VALTIONPÄÄMIES:

Suurlähettiläs
Jamaikan Euroopan yhteisössä olevan edustuston päällikön
Leslie Armon WILSONin;

KENIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnitteluasiain ja kansallisen kehityksen ministerin
tohtori Zacharia T. ONYONKAn, MP;

KIRIBATIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Papua-Uuden-Guinean ulkoasiainministeri
Michael T. SOMAREn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA LESOTHON KUNINGASKUNNAN KUNINGAS:

Suunnittelusta sekä talouden ja työllisyyden kehittämisestä vastaavan ministerin
tohtori M. M. SEFALIn;

LIBERIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelu- ja talousasiainministeri,
tohtori Elijah TAYLORin;

MADAGASKARIN DEMOKRAATTISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kauppaministeri
Georges Yvan SOLOFOSONin;

MALAWIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kauppa-, teollisuus- ja matkailuministeri
R. W. CHIRWAn, MP;

MALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Ulkoasiain- ja kansainvälisen yhteistyön ministeri,
tohtori N'Golo TRAOREn;

KANSALLISEN PELASTUKSEN SOTILAALLISEN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJA, MAURITANIAN ISLAMILAISEN TASAVALLAN VALTIONPÄÄMIES:

Everstiluutnantti
Kansallisen pelastuksen sotilaallisen neuvoston jäsenen ja pysyvän sihteerin
Mohamed Lemine Ould N'DIAYANEn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA MAURITIUKSEN KUNINGATAR:

Maatalous-, kalastus- ja luonnonvarainministeri
Murlidass DULLOOn;

MOSAMBIKIN KANSANTASAVALLAN PRESIDENTTI:

Ulkoasiainministeri
Pascoal Manuel MOCUMBIn;

KORKEIMMAN SOTILAALLISEN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJA, NIGERIN VALTIONPÄÄMIES:

Ulkoasiain- ja yhteistyöministeriön yhteistyöasioista vastaavan valtiosihteerin
Yacouba SANDIn;

NIGERIAN LIITTOTASAVALLAN VALTIONPÄÄMIES:

Valtiovarain- ja talouskehitysministeri,
tohtori Chu S. P. OKONGWUn;

UGANDAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Valtiovarainministeri
Abbey KAFUMBE-MUKASAn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA PAPUA-UUDEN-GUINEAN KUNINGATAR:

Ulkoasiainministeri
Michael T. SOMAREn, C.H.;

RUANDAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Eversti,
Teollisuus- ja käsiteollisuusministeri
Aloys NSEKALIJEn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA SAINT CHRISTOPHERIN JA NEVISIN KUNINGATAR:

Itä-Karibian valtioiden Korkean komission Lontoossa olevan ministerineuvoksen
Edwin LAURENTin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA SAINT LUCIAN KUNINGATAR:

Itä-Karibian valtioiden Korkean komission Lontoossa olevan ministerineuvoksen
Edwin LAURENTin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA SAINT VINCENTIN JA GRENADIINIEN KUNINGATAR:

Itä-Karibian valtioiden Korkean komission Lontoossa olevan ministerineuvoksen
Edwin LAURENTin;

LÄNSI-SAMOAN VALTIONPÄÄMIES:

Korkea komissaari
Amua L. IOANEn;

SLO TOMÉN JA PRINCIPEN DEMOKRAATTISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Sosiaali- ja ympäristöministeri
Carlos FERREIRAn;

SENEGALIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kauppaministeri
Seydina Oumar SYn;

SEYCHELLIEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Seychellien Pariisissa olevan suurlähetystön väliaikaisen asiainhoitajan
Claude MORELin;

SIERRA LEONEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Ylähuoneessa olevan hallituksen edustajan ministeri
kansallisen kehityksen ja taloussuunnittelun ministeri
Leonard S. FOFANAHin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA SALOMONSAARTEN KUNINGATAR:

Ylähuoneessa olevan hallituksen edustajan
Lord REAYn;

SOMALIAN DEMOKRAATTISEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suurlähettiläs
Somalian demokraattisen tasavallan Euroopan yhteisössä olevan edustuston päällikön
Ali HASSAN ALIn;

SUDANIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Valtiovarain- ja taloussuunnitteluministeri,
tohtori SAYED ALI ZAKIn;

SURINAMEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Erikoissuurlähettiläs
Surinamin tasavallan Euroopan yhteisöissä olevan edustuston päällikön
Donald Aloysius MACLEODin;

HÄNEN MAJESTEETTINSA SWAZIMAAN KUNINGASKUNNAN KUNINGAS:

Senaattori,
Kauppa-, teollisuus- ja matkailuministeri
NKOMENI Douglas NTIWANEn;

TANSANIAN YHDISTYNEEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Täysivaltaisen ministerin,
Tansanian yhdistyneen tasavallan Euroopan yhteisöissä olevan suurlähetystön
väliaikaisen asianhoitajan
Joseph A. T. MUWOWOn;

TŠADIN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelu- ja yhteistyöministeri
Ibni Oumar Mahamat SALEHin;

TOGON TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Suunnittelu- ja kaivosministeri
Barry Moussa BARQUEn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA TONGAN KUNINGAS TAUFA'AHAU TUPOU IV:

Ulkoasiainministeri,
Hänen Kuninkaallisen Korkeutensa kruununprinssi TUPOUTO'An;

TRINIDADIN JA TOBAGON TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Senaattori,
Ulkoasiain- ja ulkomaankauppaministeri,
tohtori Sahadeo BASDEOn;

HÄNEN MAJESTEETTINSA TUVALUN KUNINGATAR:

Saksan liittotasavallan kunniakonsuli
Peter FEISTin;

VANUATUN TASAVALLAN HALLITUS:

Kauppa-, osuustoiminta-, teollisuus- ja energiaministeri
Harold Colin QUALAOn;

ZAIREN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kansainvälisestä yhteistyöstä vastaavan valtiokomissaarin
MOBUTU NYIWAn;

SAMBIAN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kauppa- ja teollisuusministeri
RABBISON MAFESHI CHONGOn, MP;

ZIMBABWEN TASAVALLAN PRESIDENTTI:

Kauppaministeri,
tohtori O. M. MUNYARADZIn,

JOTKA vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaisiksi todetut valtakirjansa

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

ENSIMMÄINEN OSA

AKT–ETY-YHTEISTYÖTÄ KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 luku

Yhteistyön tavoitteet ja periaatteet

1 artikla

Yhteisö ja sen jäsenvaltiot sekä AKT-valtiot, jäljempänä "sopimuspuolet", tekevät tämän yhteistyösopimuksen edistääkseen ja nopeuttaakseen AKT-valtioiden taloudellista, sivistyksellistä ja yhteiskunnallista kehitystä sekä syventääkseen ja monipuolistaakseen keskinäisiä suhteitaan yhteisvastuun ja keskinäisen edun hengessä.

Sopimuspuolet vakuuttavat siten sitoutuvansa jatkamaan, lujittamaan ja tehostamaan ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa AKT–ETY-yleissopimuksessa luotua yhteistyöjärjestelmää ja vahvistavat suhteidensa erityisluonteen, joka perustuu niiden keskinäiseen etuun ja niiden yhteistyön erityislaatuun.

Sopimuspuolet ilmaisevat halunsa tehostaa pyrkimyksiään luoda oikeudenmukaisempaa ja tasapainoisempaa kansainvälistä talousjärjestystä silmällä pitäen malli kehittyneiden ja kehittyvien maiden välisille suhteille ja toimia yhdessä niiden periaatteiden vahvistamiseksi kansainvälisellä tasolla, joihin niiden yhteistyö perustuu.

2 artikla

AKT–ETY-yhteistyötä, joka perustuu oikeudelliseen järjestelmään ja yhteisiin toimielimiin, toteutetaan seuraavien perusperiaatteiden pohjalta:

— osapuolten tasa-arvoisuus, niiden täysivaltaisuuden kunnioittaminen, keskinäinen etu ja keskinäinen riippuvuus;

— jokaisen valtion oikeus päättää omista poliittisista, yhteiskunnallisista, kulttuurisista ja taloudellisista valinnoistaan;

— osapuolten suhteiden vakaus, joka perustuu niiden yhteistyöjärjestelmää koskevaan säätelyyn.

3 artikla

AKT-valtiot vahvistavat täysivaltaisesti oman taloutensa ja yhteiskuntansa kehittämisen periaatteet, strategiat ja mallit.

4 artikla

AKT–ETY-yhteistyö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä saavuttaa niiden omiin yhteiskunnallisiin ja kulttuuriarvoihin, inhimillisiin voimavaroihin, luonnonvaroihin ja taloudellisiin mahdollisuuksiin perustuva laaja, itsenäinen ja itsenäisesti ylläpidetty kehitys valtioiden yhteiskunnallisen, sivistyksellisen ja taloudellisen kehityksen ja niiden väestöjen hyvinvoinnin edistämiseksi tyydyttämällä perustarpeet, tunnustamalla naisten asema ja kehittämällä ihmisten kykyjä heidän arvoaan kunnioittaen.

Tämä kehitys perustuu niiden taloudellisten tavoitteiden, ympäristön järkevän hoidon sekä luonnonvarojen ja inhimillisten voimavarojen hyödyntämisen väliselle kestävälle tasapainolle.

5 artikla

1. Yhteistyön tavoitteena on kehitys, joka keskittyy ihmiseen, kehityksen pääasialliseen aikaansaajaan ja hyödyntäjään, ja edellyttää näin ollen kaikkien ihmisoikeuksien kunnioittamista ja edistämistä. Yhteistyötoimet kuuluvat tähän myönteiseen lähestymistapaan, jossa ihmisoikeuksien kunnioittaminen tunnustetaan todellisen kehityksen perustekijäksi ja jossa myös yhteistyötä pidetään osana näiden oikeuksien edistämistä.

Tästä näkökulmasta katsoen kehityspolitiikka ja yhteistyö liittyvät kiinteästi ihmisten perusoikeuksien ja -vapauksien kunnioittamiseen ja käyttöön. Myös yksilöiden ja ryhmien tekemien aloitteiden merkitys ja mahdollisuudet tunnustetaan ja niitä edistetään, jotta voidaan konkreettisesti varmistaa, että väestö todella osallistuu kehitykseen 13 artiklan mukaisesti.

2. Sopimuspuolet vahvistavat tämän vuoksi kunnioittavansa syvästi ihmisarvoa ja ihmisoikeuksia, jotka kuuluvat yksittäisten ihmisten ja kansojen oikeutettuihin pyrkimyksiin. Tässä tarkoitettuja oikeuksia ovat kaikki ihmisoikeudet, joiden eri ryhmät ovat toisistaan erottamattomia ja toisistaan riippuvaisia, ja joilla kaikilla on oikeutuksensa: syrjimätön kohtelu, ihmisten perusoikeudet, kansalaisoikeudet ja poliittiset oikeudet sekä taloudelliset, yhteiskunnalliset ja sivistykselliset oikeudet.

Jokaisella ihmisellä on omassa maassaan tai vieraassa maassa oikeus ihmisarvonsa kunnioitukseen ja lain suojaan.

AKT–ETY-yhteistyö edistää sellaisten esteiden poistamista, jotka estävät yksilöitä ja kansoja käyttämästä täysimääräisesti ja tosiasiallisesti taloudellisia, yhteiskunnallisia ja sivistyksellisiä oikeuksiaan, ja tämä on saavutettavissa heidän ihmisarvonsa, hyvinvointinsa ja kehittymisensä kannalta välttämättömän kehityksen avulla. Tästä syystä osapuolten on pyrittävä yhdessä tai kukin omalla vastuualueellaan edistämään ihmisarvolle sopimattoman kurjuuden samoin kuin syvän taloudellisen ja yhteiskunnallisen epätasa-arvon syiden poistamista.

Osapuolet vahvistavat kansainvälisestä oikeudesta heille johtuvat velvoitteensa ja sitoumuksensa pyrkiä poistamaan kaikki etniseen ryhmään, alkuperään, rotuun, kansallisuuteen, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon tai muuhun olosuhteeseen perustuva syrjintä. Tämä sitoumus koskee erityisesti kaikkia AKT-valtioissa tai yhteisössä ilmeneviä tilanteita, joilla saattaa olla yleissopimuksen tavoitteiden kannalta kielteinen vaikutus, samoin kuin apartheid-järjestelmää, ottaen huomioon myös sen ulkopuolista epävakautta aiheuttavat vaikutukset. Yhteisön jäsenvaltiot (ja/tai tarvittaessa yhteisö itse) ja AKT-valtiot valvovat edelleen toteuttamiensa oikeudellisten tai hallinnollisten toimenpiteiden mukaisesti, ettei niiden alueella laillisesti oleskelevia siirtotyöläisiä, ulkomaisia opiskelijoita eikä muita ulkomaan kansalaisia millään tavalla syrjitä rodullisten, uskonnollisten, sivistyksellisten tai yhteiskunnallisten syiden perusteella etenkään asumista, koulutusta, terveydenhuoltoa, muita sosiaalipalveluja tai työtä koskevissa asioissa.

3. AKT-valtioiden pyynnöstä voidaan kehitysrahoitusyhteistyön sääntöjen mukaisesti myöntää varoja ihmisoikeuksien edistämiseen AKT-valtioissa konkreettisissa julkisissa tai yksityisissä hankkeissa, joista päätetään, erityisesti oikeudellisten asioiden osalta, yhteistoiminnassa tällä alalla kansainvälisesti päteviksi tunnustettujen toimielinten kanssa. Myönnettävillä varoilla voidaan tukea myös ihmisoikeuksia edistävien rakenteiden luomista. Etusijalle asetetaan alueelliset hankkeet.

6 artikla

1. AKT-valtioiden tasapainoisemman ja itsenäisemmän talouskehityksen aikaansaamiseksi tässä yleissopimuksessa pyritään erityisesti edistämään maatalouden kehitystä, väestön elintarviketurvaa, luonnonvarojen järkevää hoitoa sekä AKT-valtioiden maatalouden tuotantomahdollisuuksien suojelemista, uudelleenluomista ja vahvistamista.

2. Sopimuspuolet tunnustavat, että etusija on annettava ympäristönsuojelulle ja luonnonvarojen säilyttämiselle, jotka ovat kestävän ja tasapainoisen kehityksen edellytyksiä niin taloudellisesta kuin inhimillisestä näkökulmasta katsoen.

7 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot pitävät erityisen merkitsevinä ja ensisijaisina alueellisia yhteistyö- ja yhdentymispyrkimyksiä. Tämän mukaisesti yleissopimuksessa tuetaan tehokkaasti AKT-valtioiden pyrkimyksiä järjestäytyä alueellisesti ja tehostaa alueellista ja alueiden välistä yhteistyötä uuden, entistä oikeudenmukaisemman ja tasapainoisemman kansainvälisen talousjärjestyksen edistämiseksi.

8 artikla

Sopimuspuolet tunnustavat tarpeen myöntää erityiskohtelu vähiten kehittyneille AKT-valtioille ja ottaa huomioon niiden AKT-valtioiden erityisvaikeudet, jotka ovat sisämaa- tai saarivaltioita. Sopimuspuolet kiinnittävät erityistä huomiota köyhimpien väestönosien elinolosuhteiden parantamiseen.

Varojen määrää sekä niihin liittyviä edellytyksiä määritettäessä yhteistyössä sovelletaan erityiskohtelua, jotta vähiten kehittyneet AKT-valtiot voisivat voittaa niiden kehitystä haittaavat rakenteelliset ja muut esteet.

Niiden AKT-valtioiden osalta, jotka ovat sisämaa- tai saarivaltioita, yhteistyön tavoitteena on määritellä ja edistää erityistoimia niiden maantieteellisestä sijainnista aiheutuvien ongelmien ratkaisemiseksi.

9 artikla

Tehostaakseen tämän yleissopimuksen keinoja sopimuspuolet hyväksyvät omien toimivaltuuksiensa mukaisesti suuntaviivoja, tärkeysjärjestyksiä ja toimenpiteitä, jotka edistävät tässä yleissopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden toteutumista, ja sopivat jatkavansa 2 artiklassa esitettyjen periaatteiden mukaisesti vuoropuhelua yhteisissä toimielimissä sekä kehitysrahoitusyhteistyön ja muiden yhteistyövälineiden yhteensovitetussa toteutuksessa.

10 artikla

Sopimuspuolet toteuttavat niillä aloilla, joilla tämä yleissopimus niitä velvoittaa, kaikki yleiset tai erityiset toimenpiteet, jotka ovat aiheellisia tästä yleissopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi ja sen tavoitteiden edistämisen helpottamiseksi. Ne pidättäytyvät kaikista toimenpiteistä, jotka saattavat vaarantaa tämän yleissopimuksen tavoitteiden toteuttamisen.

11 artikla

Tämän yleissopimuksen toimielimet tutkivat määräajoin toimivaltuuksiensa rajoissa yleissopimuksen soveltamisen tuloksia, toimivat tarvittaessa aloitteentekijöinä sekä tekevät päätökset ja toteuttavat toimenpiteet, jotka edistävät tämän yleissopimuksen tavoitteiden toteutumista.

Näissä toimielimissä voidaan ottaa käsiteltäväksi kaikki kysymykset, jotka saattavat välittömästi vaarantaa tämän yleissopimuksen tavoitteiden toteutumisen.

Ministerineuvosto käynnistää neuvottelut jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä tässä yleissopimuksessa tarkoitetuissa tapauksissa tai kun yleissopimuksen soveltamisessa tai tulkinnassa ilmenee ongelmia.

12 artikla

Silloin kun yhteisö suunnittelee toteuttavansa toimivaltuuksiensa rajoissa toimenpiteitä, jotka voisivat vaikuttaa AKT-valtioiden etuihin tämän yleissopimuksen tavoitteiden osalta, se ilmoittaa siitä niille riittävän ajoissa. Tämän vuoksi komissio ilmoittaa säännöllisesti AKT-valtioiden sihteeristölle tällaisia toimenpiteitä koskevat ehdotukset. Tarvittaessa AKT-valtiot voivat myös omasta aloitteestaan esittää tiedustelun.

Niiden pyynnöstä käydään riittävän ajoissa neuvotteluja, jotta valtioiden käsitykset toimenpiteiden vaikutuksesta voidaan ottaa huomioon ennen lopullista päätöstä.

Tällaisten neuvottelujen jälkeen AKT-valtioille toimitetaan riittävästi tietoa näiden päätösten voimaantulosta, mahdollisuuksien mukaan ennakolta.

2 luku

Yleissopimuksen tavoitteet ja suuntaviivat yhteistyön pääalueilla

13 artikla

Yhteistyöllä pyritään tukemaan AKT-valtioiden ihmiskeskeistä ja syvällä kunkin kansan kulttuurissa olevaa kehitystä. Sillä tuetaan näiden valtioiden inhimillisten voimavarojensa hyödyntämiseksi, omien luovien kykyjensä lisäämiseksi ja kulttuuri-identiteettinsä edistämiseksi toteuttamaa politiikkaa ja toimintaa. Sillä myös edistetään väestön osallistumista kehityksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Yhteistyön eri alueilla ja toiminnan eri vaiheissa otetaan huomioon kunkin toimen kulttuurinen ulottuvuus ja yhteiskunnalliset seuraukset, samoin kuin tarve miesten ja naisten yhdenvertaiseen osallistumiseen ja hyötyyn.

14 artikla

Yhteistyöhön liittyy yhteisvastuu luonnonperinnön säilyttämisestä. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota ympäristönsuojeluun sekä luonnontasapainon säilyttämiseen ja palauttamiseen AKT-valtioissa. Tämän vuoksi yhteistyöhankkeet suunnitellaan kaikilla alueilla siten, että talouskasvun tavoitteet sopivat yhteen luonnon tasapainoa kunnioittavan sekä kestäviä, ihmistä hyödyttäviä tuloksia tuottavan kehityksen kanssa.

Ympäristönsuojelua ja luonnon tasapainon palauttamista koskevien pyrkimysten osalta yhteistyön tulee edistää erityistoimia, jotka liittyvät uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen säilyttämiseen, ekosysteemien suojeluun, kuivuuden, aavikoitumisen ja metsien tuhoutumisen torjuntaan, sekä toteuttaa muihin aiheisiin liittyviä toimia (kuten heinäsirkkojen torjuntaa, vesivarojen suojelua ja hyödyntämistä, trooppisten metsien ja biologisen monimuotoisuuden suojelua, kaupunki- ja maaseutualueiden välisen tasapainon edistämistä ja kaupunkiympäristön suojelua).

15 artikla

Maatalousalan yhteistyön ensisijaisena pyrkimyksenä on AKT-valtioiden elintarvikeomavaraisuus ja -turva, tuotantojärjestelmän kehittäminen ja organisointi, maaseutuväestön elintason, -olojen ja -tapojen parantaminen sekä maaseudun tasapainoinen kehitys.

Tämän alan toimet on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne tukevat AKT-valtioiden omaksumaa maatalous- ja elintarvikepolitiikkaa ja -strategiaa.

16 artikla

Kaivos- ja energia-alalla harjoitettavalla yhteistyöllä edistetään ja nopeutetaan keskinäisen edun mukaisesti monipuolista taloudellista kehitystä AKT-valtioiden inhimillisiä voimavaroja ja luonnonvaroja täysimääräisesti hyödyntäen sekä edistetään näiden ja muiden alojen yhdentymistä ja niiden täydentävää merkitystä muulle taloudelle.

Yhteistyöllä pyritään luomaan ja lujittamaan sosiaalisen ja kulttuurisen sekä taloudellisen ympäristön sekä tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavien perusrakenteiden edellytyksiä.

Yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä suunnitella ja toteuttaa niiden olosuhteisiin soveltuvaa energiapolitiikkaa, erityisesti jotta voidaan asteittain vähentää suurinta osaa näitä valtioita koskevaa riippuvuutta maahantuoduista öljytuotteista, sekä kehittää uusia ja uusiutuvia energianlähteitä.

Yhteistyöllä pyritään edistämään energia- ja kaivosvarojen parempaa hyödyntämistä ottaen huomioon energiakysymysten merkitys eri talous- ja yhteiskunta-alueiden kehityksessä ja tuetaan näin elinolosuhteiden ja ympäristön parantamista sekä edistetään biomassavarojen, erityisesti polttopuun, säilyttämistä.

17 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot tunnustavat, että teollistaminen on maatalouden ja maaseudun kehitystä täydentävä liikkeellepaneva voima ja että se edistää AKT-valtioiden taloudellista muutosta siten, että niissä saadaan aikaan itsenäisesti ylläpidetty kasvu sekä tasapuolinen ja monipuolinen kehitys. AKT-valtioiden talouden tuottavuuden paraneminen edellyttää teollisuuden kehittämistä, jotta taloudet pystyvät tyydyttämään ihmisten perustarpeet ja vahvistamaan AKT-valtioiden kilpailukykyistä osallistumista maailmankauppaan siten, että myydään enemmän lisäarvoa sisältäviä tuotteita.

18 artikla

Ottaen huomioon, että suurin osa AKT-valtioiden talouksista on äärimmäisen riippuvaisia perustuotteidensa viennistä, sopimuspuolet sopivat kiinnittävänsä erityistä huomiota yhteistyöhönsä tällä alueella tukeakseen AKT-valtioiden politiikkaa ja strategioita, joiden tavoitteina on:

— edistää AKT-valtioiden talouksien laaja-alaista ja toimialakohtaista monipuolistumista, erityisesti jalostustoimintaa, kauppaa, jakelua ja kuljetusta (JKJK) kehittämällä;

— parantaa AKT-valtioiden perustuotteiden kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla niiden tuotanto-, kauppa- ja jakelutoiminnan uudelleenjärjestelyn ja järkeistämisen avulla.

19 artikla

Kalastusalan yhteistyön tavoitteena on auttaa AKT-valtioita hyödyntämään kalavarojaan kotimaan kulutukseen tarkoitetun tuotannon lisäämiseksi osana niiden pyrkimyksiä lisätä elintarviketurvaansa ja vientiin tarkoitettua tuotantoa. Tätä yhteistyötä suunnitellaan sopimuspuolten keskinäisen edun ja niiden kalastuspolitiikan mukaisesti.

3 luku

Yhteistyön osapuolet

20 artikla

Sen mukaisesti, mitä 2, 3 ja 13 artiklassa määrätään, ja kaikkien AKT-valtioiden ja yhteisön toimijoiden esittämien ja toteuttamien AKT-valtioiden itsenäistä kehitystä edistävien aloitteiden kannustamiseksi yhteistyöllä tuetaan myös asianomaisten AKT-valtioiden vahvistamissa rajoissa taloudellisten, yhteiskunnallisten ja sivistyksellisten toimijoiden kehitystoimintaa hajautetussa yhteistyössä, erityisesti kun siinä yhdistyvät AKT-valtioiden organisaatioiden ja yhteisössä olevien vastaavia tehtävien hoitavien osapuolten pyrkimykset ja keinot. Tällä yhteistyömuodolla pyritään erityisesti saamaan näiden osapuolten kyvyt, alkuperäiset toimintamuodot ja voimavarat palvelemaan AKT-valtioiden kehitystä.

Tässä artiklassa tarkoitettuja osapuolia ovat hajautetut julkiset viranomaiset, maaseutu- ja kyläryhmittymät, osuuskunnat, yritykset, ammattijärjestöt, opetus- ja tutkimuskeskukset, muut kuin julkishallinnolliset kehitysjärjestöt, erilaiset yhdistykset sekä kaikki ryhmät ja osapuolet, jotka pystyvät ja ovat halukkaita antamaan oman vapaaehtoisen ja aidon panoksensa AKT-valtioiden kehityksen hyväksi.

21 artikla

Yhteistyöllä edistetään ja tuetaan 20 artiklassa tarkoitettujen AKT-valtioiden ja yhteisön toimijoiden aloitteita, jos ne vastaavat AKT-valtioiden määrittämiä ensisijaisina pidettyjä asioita, suuntaviivoja ja kehittämismenetelmiä. Näissä olosuhteissa yhteistyöllä tuetaan joko AKT-toimi-

joiden itsenäistä toimintaa tai niiden toimintaa yhdistettynä sellaisten vastaavien yhteisön toimijoiden tukeen, jotka antavat kykynsä, kokemuksensa, teknologiset ja organisatoriset taitonsa tai varansa AKT-toimijoiden käyttöön.

Yhteistyöllä kannustetaan AKT-valtioiden ja yhteisön toimijoita antamaan lisää varoja ja teknisiä voimavaroja kehittämistyöhön. Yhteistyöllä voidaan antaa yleissopimuksen keinoin rahoitustukea ja/tai asiantuntijatukea hajautettuun yhteistoimintaan 22 artiklassa määritellyin edellytyksin.

Tämä yhteistyömuoto järjestetään noudattaen AKT-valtioiden viranomaisten asemaa ja valtaoikeuksia.

22 artikla

Hajautettuja yhteistyötoimia voidaan tukea yhteisymmärryksessä asianomaisten AKT-valtioiden kanssa, mieluiten ohjelman valmisteluvaiheesta alkaen, kehitysrahoitusyhteistyön tälle yhteistyömuodolle annettavan tuen periaatteita ja edellytyksiä koskevien välineiden avulla. Tätä tukea myönnetään siinä määrin kuin ehdotettujen toimenpiteiden menestyksellinen toteuttaminen sitä vaatii edellyttäen, että näiden toimenpiteiden hyödyllisyys tunnustetaan ja kehitysrahoitusyhteistyötä koskevia säännöksiä noudatetaan. Tätä yhteistyömuotoa edustavat hankkeet voivat liittyä tai olla liittymättä maaohjelmien painopistealueilla toteutettaviin ohjelmiin, mutta painopistealueisiin liittyvät ohjelmat ovat etusijalla.

4 luku

Yhteistyövälineitä koskevat periaatteet

23 artikla

Edistääkseen tämän yleissopimuksen tavoitteiden toteutumista sopimuspuolet käyttävät yhteistyövälineitä, jotka vastaavat yhteisvastuun periaatteita ja keskinäistä etua ja jotka soveltuvat AKT-valtioiden ja yhteisön taloudellisiin, kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin olosuhteisiin ja niiden kansainvälisessä ympäristössä tapahtuvaan kehitykseen.

Näiden välineiden pääasiallinen tarkoitus on vakiintuneita mekanismeja ja järjestelmiä vahvistamalla:

— lisätä sopimuspuolten välistä kauppaa;

— tukea AKT-valtioiden itsenäistä kehitystä vahvistamalla niiden kansallisia mahdollisuuksia teknologian alan innovoinnin, teknologian soveltamisen ja muuntamisen alalla;

— tukea AKT-valtioiden rakennesopeutuspyrkimyksiä ja siten keventää myös niiden velkataakkaa;

— auttaa AKT-valtioita pääsemään pääomamarkkinoille ja kannustaa AKT-valtioiden kehitystä edistäviä suoria eurooppalaisia yksityisiä sijoituksia;

— vähentää AKT-valtioiden maatalouden perushyödykkeiden viennistä saatavien tulojen epävakautta ja auttaa AKT-valtioita selviämään niiden kaivosteollisuuden vakavista häiriöistä.

24 artikla

Sopimuspuolten välisen kaupan edistämiseksi ja monipuolistamiseksi yhteisö ja AKT-valtiot sopivat:

— yleisistä kauppaa koskevista määräyksistä;

— tiettyjen AKT-tuotteiden tuontia yhteisöön koskevista erityismääräyksistä;

— AKT-valtioiden kaupan ja palvelujen, mukaan lukien matkailun, kehittämisen edistämiseen tarkoitetuista määräyksistä;

— yhteisestä tiedotus- ja neuvottelujärjestelmästä tämän yleissopimuksen määräysten tehokasta soveltamista varten kaupan yhteistyön alalla.

25 artikla

Sopimuspuolten kansainvälisiin sitoumuksiin perustuvalla yleisellä kauppaa koskevalla järjestelmällä on tarkoitus luoda varma ja vahva perusta AKT-valtioiden ja yhteisön väliselle kaupalliselle yhteistyölle.

Tämä järjestelmä perustuu periaatteelle, jonka mukaan AKT-valtioista peräisin olevilla tuotteilla on vapaa pääsy yhteisön markkinoille, ja siihen liittyy erityisiä maataloustuotteita koskevia määräyksiä sekä suojamääräyksiä.

Ottaen huomioon AKT-valtioiden nykyiset kehitystarpeet, järjestelmä ei niiden osalta edellytä vapaata pääsyä koskevaa vastavuoroisuutta.

Järjestelmä perustuu myös periaatteille, joiden mukaan AKT-valtiot eivät saa harjoittaa syrjintää jäsenvaltioiden välillä eikä yhteisöön sovelleta huonompaa kohtelua kuin suosituimmuusaseman saaneisiin valtioihin.

26 artikla

Yhteisö tukee AKT-valtioiden omia kehityspyrkimyksiä antamalla riittävää taloudellista tukea ja aiheellista asiantuntija-apua, joilla pyritään vahvistamaan näiden valtioiden mahdollisuuksia itsenäiseen ja yhdentyneeseen taloudelliseen, yhteiskunnalliseen ja kulttuuriseen kehitykseen ja nostamaan niiden väestöjen elintasoa ja hyvinvointia sekä edistämään ja ottamaan käyttöön voimavaroja kestävien, tehokkaiden ja kasvuun tähtäävien rakennemukautusohjelmien tukemiseksi.

Tällainen tuki on luonteeltaan ennakoitua ja säännöllistä. Sitä myönnetään erittäin suotuisin ehdoin. Tällöin otetaan huomioon erityisesti vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden olosuhteet.

27 artikla

Sopimuspuolet sopivat helpottavansa kasvaneiden ja vakaampien yksityisten varojen virtaamista AKT-valtioihin ryhtymällä soveltuviin toimenpiteisiin, joilla parannetaan AKT-valtioiden pääsyä pääomamarkkinoille ja edistetään eurooppalaisia yksityisiä sijoituksia AKT-valtioihin.

Sopimuspuolet korostavat tarvetta edistää, suojella, rahoittaa ja tukea sijoituksia ja tarjota sijoituksille kohtuullisen ja vakaan kohtelun edellytykset.

28 artikla

Sopimuspuolet ovat päättäneet vahvistaa vientitulojen vakauttamisjärjestelmän merkitystä sekä tehostaa AKT-valtioiden ja yhteisön välistä neuvottelumenettelyä kansainvälisissä yhteyksissä ja kansainvälisissä järjestöissä, jotka pyrkivät vakauttamaan maatalouden perushyödykkeiden markkinoita.

Ottaen huomioon kaivosteollisuuden aseman lukuisien AKT-valtioiden kehityspyrkimyksissä ja AKT-valtioiden ja ETY:n keskinäisen riippuvuuden tällä alalla sopimuspuolet vahvistavat sen järjestelmän merkityksen, jolla autetaan tämän alan vakavien häiriöiden koettelemia AKT-valtioita palauttamaan alan elinkelpoisuus ja korjaamaan näistä häiriöistä niiden kehitykselle aiheutuvat seuraukset.

5 luku

Toimielimet

29 artikla

Tämän yleissopimuksen toimielimet ovat ministerineuvosto, suurlähettiläskomitea ja yhteinen edustajakokous.

30 artikla

1. Ministerineuvostossa on Euroopan yhteisöjen neuvoston jäseniä ja Euroopan yhteisöjen komission jäseniä ja yksi kunkin AKT-valtion hallituksen jäsen.

2. Ministerineuvostolla on seuraavat tehtävät:

a) luoda tämän yleissopimuksen soveltamisessa suoritettavaa toimintaa koskevat yleiset suuntaviivat, erityisesti silloin, kun on kyse sopimuspuolten yhteisvastuullisen kehityksen perusongelmien ratkaisemisen edistämisestä;

b) tehdä kaikki poliittiset päätökset tämän yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi;

c) tehdä päätöksiä tässä yleissopimuksessa tarkoitetuilla erityisaloilla;

d) huolehtia tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen neuvottelumekanismien tehokkuudesta;

e) käsitellä tämän yleissopimuksen määräysten soveltamisessa mahdollisesti ilmeneviä tulkintaongelmia;

f) ratkaista tämän yleissopimuksen toteuttamiseen liittyvät menettelytapoja ja yksityiskohtaisia sääntöjä koskevat kysymykset;

g) tutkia kumman tahansa sopimuspuolen pyynnöstä kaikki kysymykset, jotka voivat suoraan haitata tai edistää tämän yleissopimuksen tehokasta toteutusta sekä kaikki muut asiat, jotka saattavat estää sen tavoitteiden toteutumisen;

h) toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet pysyvien suhteiden luomiseksi yhteisön ja AKT-valtioiden taloudellisesta, sivistyksellisestä ja yhteiskunnallisesta kehityksestä huolehtivien elinten välille ja keskinäisen edun mukaisia asioita koskevien säännöllisten neuvottelujen järjestämiseksi yhteisön ja AKT-valtioiden edustajien kanssa, ottaen huomioon osapuolten tunnustaman kiinnostuksen saada aikaan todellinen vuoropuhelu näiden elinten välille ja turvata niiden panos yhteistyö- ja kehityshankkeeseen.

31 artikla

1. Suurlähettiläskomiteassa on jokaisen Euroopan yhteisöjen jäsenvaltion pysyvä edustaja ja komission edustaja sekä kunkin AKT-valtion Euroopan yhteisöissä olevan edustuston päällikkö.

2. Suurlähettiläskomitea avustaa ministerineuvostoa sen tehtävän toteuttamisessa ja panee täytäntöön kaikki neuvoston sille uskomat tehtävät.

Se seuraa tämän yleissopimuksen soveltamista sekä toteutunutta edistystä sopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

32 artikla

1. Yhteinen edustajakokous muodostuu tasalukuisesta määrästä Euroopan parlamentin jäseniä ja AKT-valtioiden nimeämiä parlamentin jäseniä tai, jollei näitä ole, muita edustajia.

2. a) Yhteinen edustajakokous on neuvoa-antava toimielin, jonka tehtävänä on vuoropuhelun, keskustelun ja yhteisneuvottelujen avulla:

— edistää toisaalta jäsenvaltioiden kansojen, ja toisaalta AKT-valtioiden kansojen välistä ymmärrystä;

— edistää yleistä tietoisuutta kansojen ja niiden etujen keskinäisestä riippuvuudesta, samoin kuin niiden yhteisvastuullisen kehityksen tarpeellisuudesta;

— harkita AKT–ETY-yhteistyötä koskevia asioita, erityisesti kehityksen perusongelmia;

— edistää tutkimusta ja aloitteita ja muotoilla ehdotuksia AKT–ETY-yhteistyön parantamiseksi ja kehittämiseksi;

— kehottaa sopimuspuolten toimivaltaisia viranomaisia toteuttamaan tätä yleissopimusta mahdollisimman tehokkaasti, jotta sen tavoitteet voitaisiin täysin saavuttaa.

b) Yhteinen edustajakokous järjestää säännöllisesti AKT-valtioiden ja yhteisön taloudellista, sivistyksellistä ja yhteiskunnallista kehitystä käsittelevien elinten välisiä yhteyksiä ja neuvotteluja saadakseen niiden näkemykset tämän yleissopimuksen tavoitteiden toteutumisesta.

TOINEN OSA

AKT–ETY-YHTEISTYÖN ALUEET

I OSASTO

YMPÄRISTÖ

33 artikla

Tässä yleissopimuksessa ympäristön ja luonnonvarojen suojelu ja arvon korostaminen, maaperän ja metsien rappeutumisen pysäyttäminen, ekologisen tasapainon palauttaminen, luonnonvarojen säilyttäminen ja niiden järkevä hyödyntäminen ovat perustavoitteita, jotka asianomaiset AKT-valtiot pyrkivät yhteisön tuella saavuttamaan parantaakseen välittömästi väestöjensä elinolosuhteita ja turvatakseen tulevien sukupolvien elinolosuhteet.

34 artikla

AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat, että tiettyjen AKT-valtioiden olemassaoloa uhkaa niiden ympäristön nopea tuhoutuminen, joka on esteenä kaikille kehityspyrkimyksille ja erityisesti ensisijaisten elintarvikeomavaraisuutta ja -turvaa koskevien tavoitteiden toteutumiselle.

Tämä ympäristön tuhoutumisen torjuminen ja luonnonvarojen säilyttämisen puolustaminen on monille AKT-valtioille välttämätöntä, ja se edellyttää ekologista tasapainoa kunnioittavien, johdonmukaisten kehittämismuotojen suunnittelua ja toteuttamista.

35 artikla

Tämän ilmiön ja käytettävien keinojen laajuus edellyttävät, että toimet toteutetaan AKT-valtioiden kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla laatiman ja toteuttaman yhteisen, pitkän aikavälin politiikan mukaisesti kansainvälisen tuen turvin.

Tätä varten molemmat osapuolet päättävät toiminnassaan asettaa etusijalle:

— ehkäisevän lähestymistavan, jolla pyritään välttämään ohjelmien tai toimien haitalliset ympäristövaikutukset;

— järjestelmällisen lähestymistavan, jolla taataan ekologinen kelpoisuus toiminnan kaikissa vaiheissa yksilöimisestä toteutukseen;

— alueiden välinen lähestymistapa, jossa otetaan huomioon toteutettujen toimien välittömät ja välilliset vaikutukset.

36 artikla

Ympäristön ja luonnonvarojen suojelu edellyttää laaja-alaista toimintaa, jossa otetaan huomioon yhteiskunnallinen ja kulttuurinen ulottuvuus.

Tämä erityisulottuvuuksien huomioon ottaminen edellyttää, että hankkeisiin ja ohjelmiin sisältyy aiheellista opetus-, koulutus-, tiedotus- ja tutkimustoimintaa.

37 artikla

Näihin ongelmiin soveltuvia yhteistyövälineitä suunnitellaan ja toteutetaan.

Tarvittaessa voidaan käyttää niin laadullisia kuin määrällisiäkin arviointiperusteita. Ehdotettujen toimenpiteiden ympäristökelpoisuuden arvioimiseen käytetään yhteisesti sovittuja luetteloita tekijöistä, jotka on otettava huomioon riippumatta siitä, miten merkittävistä toimista on kyse. Suurten, samoin kuin merkittävästi ympäristöä uhkaavien hankkeiden ollessa kyseessä käytetään tarvittaessa ympäristövaikutusten arviointia.

Ympäristön tehokasta huomioon ottamista tuetaan laatimalla havainnollisia luetteloita, joita hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.

Näiden välineiden toteuttamisella mahdollistetaan, silloin kun on nähtävissä haitallisia ympäristövaikutuksia, tarvittavien korjaavien toimenpiteiden muotoilu jo ehdotetun hankkeen tai ohjelman alkuvaiheessa, jolloin hanke tai ohjelma voi jatkua suunnitellun aikataulun mukaisesti ja samalla ympäristön ja luonnonvarojen suojelun kannalta paremmassa muodossa.

38 artikla

Sopimuspuolet, joiden pyrkimyksenä on ympäristön ja luonnonvarojen todellinen suojelu ja tehokas hoito katsovat, että AKT–ETY-yhteistyötä on eriteltävä ja arvioitava järjestelmällisesti tästä näkökulmasta tämän yleissopimuksen toisessa osassa tarkoitettujen alojen osalta.

Tämän mukaisesti yhteisö tukee AKT-valtioiden kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla toteuttamia ponnistuksia sekä hallitusten välisten ja muiden kuin julkishallinnon järjestöjen käynnistämiä toimia kansallisen ja hallitusten välisen politiikan sekä ensisijaisina pidettyjen asioiden toteuttamiseksi.

39 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat omalta osaltaan tekemään kaikkensa sen varmistamiseksi, että vaarallisten ja radioaktiivisten jätteiden kansainvälistä liikkumista valvotaan yleisesti ja korostavat tämän alan tehokkaan kansainvälisen yhteistyön merkitystä.

Tämän huomioon ottaen yhteisö kieltää kaikkien tällaisten jätteiden suoran ja välillisen viennin AKT-valtioihin, samalla kun AKT-valtiot kieltävät tällaisten yhteisöstä tai muista maista peräisin olevien jätteiden suoran tai välillisen tuonnin omalle alueelleen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta erityisiä kansainvälisiä sitoumuksia, jotka sopimuspuolet näillä kahdella alueella ja toimivaltaisissa kansainvälisissä yhteyksissä ovat tehneet tai voivat tulevaisuudessa tehdä.

Nämä määräykset eivät estä jäsenvaltiota, johon AKT-valtio on päättänyt viedä jätteitä käsiteltäväksi, palauttamasta käsiteltyjä jätteitä siihen AKT-valtioon, josta ne ovat peräisin.

Sopimuspuolet toteuttavat mahdollisimman nopeasti tarvittavat oikeudelliset ja hallinnolliset toimenpiteet tämän velvoitteen toteuttamiseksi. Viivästymisen ollessa kyseessä voidaan toisen osapuolen pyynnöstä käynnistää neuvottelut. Näiden neuvottelujen päätyttyä kumpikin osapuoli voi toteuttaa tilanteen edellyttämät toimenpiteet.

2. Osapuolet sitoutuvat varmistamaan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen kieltotoimenpiteiden soveltamisen tarkan valvonnan. Jos tässä ilmenee vaikeuksia, neuvotteluja voidaan järjestää 1 kohdan neljännessä alakohdassa tarkoitetuin edellytyksin ja seurauksin.

3. Tässä artiklassa "vaarallisilla jätteillä" tarkoitetaan vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen liitteissä 1 ja 2 lueteltuja jätteitä.

Radioaktiivisten jätteiden osalta tullaan soveltamaan Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA:n) vahvistamia määritelmiä ja rajoja. Siihen asti sovelletaan tämän yleissopimuksen liitteen VIII julistuksessa esitettyjä määritelmiä ja rajoja.

40 artikla

Yhteisö toimittaa AKT-valtioiden pyynnöstä saatavilla olevaa torjunta-aineita ja muita kemiallisia tuotteita koskevaa teknistä tietoa auttaakseen niitä kehittämään ja tehostamaan näiden tuotteiden asianmukaista ja turvallista käyttöä.

Tarvittaessa ja kehitysyhteistyörahoitusta koskevien määräysten mukaisesti voidaan antaa asiantuntija-apua turvallisten olosuhteiden varmistamiseksi kaikissa vaiheissa tällaisten tuotteiden valmistuksesta niiden hävittämiseen.

41 artikla

Osapuolet tunnustavat, että on hyödyllistä tässä yleissopimuksessa määrättyjä neuvottelumekanismeja käyttäen vaihtaa näkemyksiä merkittävistä vaaroista, joko koko maapalloon vaikuttavista vaaroista (kuten kasvihuoneilmiöstä, otsonikerroksen ohenemisesta, trooppisten metsien kehityksestä jne.) tai vaikutukseltaan rajatummista ja teollisuusteknologian käytöstä aiheutuvista vaaroista. Kumpi tahansa osapuoli voi vaatia tällaisia neuvotteluita, jos nämä vaarat voivat konkreettisesti vaikuttaa sopimuspuoliin, ja neuvottelujen tavoitteena on arvioida mahdollisuuksia yleissopimuksen mukaisiin yhteistyötoimiin. Tarvittaessa näissä neuvotteluissa voidaan myös vaihtaa mielipiteitä ennen näistä asioista asianmukaisissa kansainvälisissä yhteyksissä käytäviä keskusteluja.

II OSASTO

MAATALOUDEN YHTEISTYÖ, ELINTARVIKETURVA JA MAASEUDUN KEHITTÄMINEN

1 luku

Maatalouden yhteistyö ja elintarviketurva

42 artikla

Maatalouden ja maaseudun elinkeinojen, eli maanviljelyn, karjanhoidon, kalastuksen ja metsänhoidon alan yhteistyön tavoitteena on erityisesti:

— jatkuvasti ja järjestelmällisesti edistää elinkelpoista ja kestävää kehitystä, joka perustuu erityisesti ympäristönsuojeluun ja luonnonvarojen järkevään hoitoon;

— tukea AKT-valtioiden pyrkimyksiä lisätä elintarvikeomavaraisuuttaan erityisesti vahvistamalla niiden kykyä tarjota väestölleen määrältään ja laadultaan riittävä ravinto ja taata sille tyydyttävä ravitsemustaso;

— vahvistaa elintarviketurvaa niin kansallisella kuin alueellisella ja alueiden välisellä tasolla edistämällä elintarviketuotteiden alueellisia kauppavirtoja ja parantamalla kyseisten maiden elintarvikepolitiikan yhteensovittamista;

— taata maaseutuväestölle tulot, joilla voidaan parantaa merkittävästi heidän elintasoaan elintarvikkeita, koulutusta, terveyttä ja elinolosuhteita koskevien perustarpeiden kattamiseksi;

— edistämällä maaseutuväestön, niin miesten kuin naistenkin, aktiivista osallistumista omaan kehittämiseensä järjestämällä maanviljelijöiden ryhmittymiä ja parantamalla tuottajien, niin miesten kuin naistenkin, liittymistä kansalliseen ja kansainväliseen taloudelliseen toimintaan;

— tehostaa naisten osallistumista tuottajina erityisesti parantamalla heidän mahdollisuuksiaan käyttää tuotantotekijöitä (maata, tuotantopanoksia, luottoa, neuvontapalveluja sekä koulutusta);

— luoda maaseutuympäristöä varten tyydyttävät elinolosuhteet ja tyydyttävä elintapa kehittämällä erityisesti sosiaalista ja kulttuuritoimintaa;

— parantaa maaseudun tuottavuutta erityisesti siirtämällä sinne soveltuvaa teknologiaa ja hyödyntämällä järkevästi kasvi- ja eläinvaroja;

— vähentää sadonkorjuun jälkeisiä tappioita;

— keventää naisten työtaakkaa erityisesti edistämällä tarkoituksenmukaista sadonkorjuun jälkeistä ja elintarvikkeiden jalostuksessa käytettävää teknologiaa;

— monipuolistaa maaseudun työpaikkoja luovia toimintoja ja kehittää tuotantoa tukevia toimintoja;

— nostaa tuotannon arvoa jalostamalla maa-, karja-, kalastus- ja metsätaloustuotteita paikalla;

— taata entistä parempi tasapaino maatalouden elintarviketuotannon ja vientiin suuntautuvan tuotannon välillä;

— kehittää ja tehostaa sellaista maataloustutkimusta, joka sopii maan ja alueen luonnonoloihin ja ihmisten elinoloihin ja vastaa neuvontapalvelujen ja elintarviketurvan vaatimuksiin;

— suojella edellä esitettyjen tavoitteiden mukaisesti luonnonympäristöä, erityisesti sellaisen toiminnan avulla, joka pyrkii suojelemaan ja säilyttämään ekosysteemejä sekä torjumaan kuivuutta, aavikoitumista ja metsien tuhoutumista.

43 artikla

1. Edellä 42 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutettavien toimenpiteiden on oltava mahdollisimman monimuotoisia ja konkreettisia niin kansallisella, alueellisella kuin alueiden välisellä tasolla.

2. Ne suunnitellaan ja pannaan täytäntöön AKT-valtioiden määrittelemän strategian ja politiikan toteuttamiseksi ja niiden omaa tärkeysjärjestystä kunnioittaen.

3. Maatalousalan yhteistyössä tuetaan tällaista politiikkaa ja tällaisia strategioita tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

44 artikla

1. Tuotannon kehittäminen edellyttää kasvi- ja eläintuotannon järkevää tehostamista, johon kuuluu:

— sateenvaraisten viljelmien viljelymenetelmien parantaminen ja maaperän hedelmällisyyden säilyttäminen;

— kasteluviljelmien kehittäminen, erityisesti erilaisten vesijärjestelyjen avulla (kylän vesihuolto, vesistöjen säännöstely ja maanparannus), jolla taataan se, että viljelijät ja paikallisyhteisöt hoitavat vesivarat mahdollisimman hyvin ja taloudellisesti; toimiin kuuluu myös olemassa olevien järjestelyjen kunnostaminen;

— viljelytekniikoiden parantaminen ja nykyaikaistaminen sekä tuotannontekijöiden tehokkaampi hyödyntäminen (parannetut lajikkeet ja rodut, maatalouden koneet ja laitteet, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet);

— karjatalouden alalla eläinten ruokinnan kehittäminen (laidunten tehokkaampi hoito, rehutuotannon kehittäminen, uusien vesijakelupisteiden rakentaminen ja vanhojen kunnostaminen) ja eläinten terveyden parantaminen, mukaan lukien tätä varten tarvittavien perusrakenteiden kehittäminen;

— maanviljelyn ja karjanhoidon tehokkaampi yhdistäminen;

— kalatalouden alalla kalaviljelyolojen nykyaikaistaminen ja vesiviljelyn kehittäminen.

2. Muita tuotannon kehittämisen edellytyksiä ovat:

— maataloutta tukevan jalostus- ja palvelutoiminnan, kuten maatalouden ja maaseudun laitteiden sekä muiden tuotantopanosten valmistuksen, nykyaikaistamisen ja edistämisen sekä tarvittaessa niiden maahantuonnin lisääminen;

— paikallisiin olosuhteisiin mukautettujen maatalouden säästö- ja luottojärjestelmien perustaminen tai tehostaminen, millä pyritään edistämään maanviljelijöiden mahdollisuuksia käyttää tuotantotekijöitä;

— maanviljelijöiden etua ajavan, paikallisiin olosuhteisiin sopivan politiikan ja kannustustoimenpiteiden edistäminen tuottavuuden lisäämiseksi ja maanviljelijöiden tulotason parantamiseksi.

45 artikla

Tuotannon kannattavuuden varmistamiseksi maatalouden yhteistyöllä pyritään varmistamaan:

— riittävät säilytysmahdollisuudet ja sopivat varastotilat tuottajille;

— tehokas tautien, tuholaisten ja muiden tuotantotappioita aiheuttavien tekijöiden torjunta;

— kaupan pitämisen perusjärjestelyt, jotka perustuvat asianmukaiselle taloudellisia varoja ja tarvittavia laitteita omaavalle tuottajajärjestölle ja soveltuville yhteyksille;

— kaupan kanavien joustava toiminta, jossa otetaan huomioon kaikki julkiset tai yksityiset aloitteet ja sallitaan toimitukset paikallisille markkinoille, maan puutteesta kärsiville alueille ja kaupunkimarkkinoille ulkopuolisista lähteistä riippuvuuden vähentämiseksi;

— mekanismeja, joiden avulla voidaan välttää sekä toimitushäiriöt (varmuusvarastointi) että yllättävät hintojen heilahtelut (interventiovarastointi);

— tuotteiden jalostus, pakkaaminen ja kauppa, erityisesti kehittämällä käsityöyksikköjä ja maatalousteollisia yksikköjä niiden mukauttamiseksi markkinoiden kehitykseen.

46 artikla

Maaseudun kehitystä edistäviin toimiin kuuluu:

— tuottajien järjestäytyminen ryhmittymiksi ja yhteisöiksi, jotta heillä olisi paremmat mahdollisuudet hyötyä yhteisistä sopimuksista, sijoituksista ja yhteisesti omistetuista tarvikkeista;

— naisten osallistumisen edistäminen ja sen aktiivisen roolin tunnustaminen, joka heillä on maaseudun tuo-

tannon ja talouden kehittämisen täysimääräisinä osapuolina;

— maaseudun elintapojen kannalta elintärkeän sosiaalisen ja kulttuuritoiminnan (kuten terveyden, koulutuksen ja kulttuurin) kehittäminen;

— maaseudun tuottajien, miesten ja naisten, kouluttaminen asianmukaisen neuvonta- ja opastuspalvelun avulla;

— kouluttajien koulutusedellytysten kehittäminen kaikilla tasoilla.

47 artikla

Maataloustieteellisen ja -teknologisen tutkimuksen alalla tehtävällä yhteistyöllä edistetään:

— kasvi- ja eläintuotannon paikallisiin luonnonolosuhteisiin ja sosiaalis-taloudellisiin olosuhteisiin sopivien kansallisten ja alueellisten tutkimusmahdollisuuksien kehittämistä AKT-valtioissa kiinnittäen erityisesti huomiota kuiviin ja puolikuiviin alueisiin;

— erityisesti lajikkeiden ja rotujen, tuotteiden ravintoarvon ja pakkauslaadun kehittämistä, sekä tuottajien saatavilla olevien teknologian ja toimintamenetelmien kehittämistä;

— AKT-valtioissa tai muissa valtioissa saatujen, muissa AKT-valtioissa käytettäviksi soveltuvien tutkimustulosten tehokkaampaa levitystä;

— neuvontapalveluja tällaisten tutkimustulosten välittämiseksi mahdollisimman suurelle käyttäjäjoukolle;

— tutkimustyön yhteensovittamisen edistämistä ja tehostamista erityisesti alueellisella ja kansainvälisellä tasolla 152 artiklan määräysten mukaisesti sekä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien toimien toteuttamista.

48 artikla

Maatalouden yhteistyöhankkeet toteutetaan kehitysrahoitusyhteistyölle asetettujen yksityiskohtaisten sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti, ja ne voivat koskea myös:

1) teknisen yhteistyön alalla:

— yhteisön ja AKT-valtioiden välistä sekä AKT-valtioiden keskinäistä tiedonvaihtoa, joka koskee esimerkiksi vedenkäyttöä, tuotannon tehostamista ja tutkimustuloksia,

— kokemusten vaihtoa eri alojen, kuten luotto- ja säästötoiminnan, osuuskuntatoiminnan, keskinäisten vakuutusyhtiöiden, käsiteollisuuden ja maaseudun pienteollisuuden ammattilaisten välillä;

2) rahoitusyhteistyön alalla:

— tuotannontekijöiden hankintaa,

— markkinoita säätelevien elimien tukemista tuotanto-ongelmia ja kaupan pitämisen ongelmia koskevan yhtenäisen politiikan mukaisesti,

— osallistumista maatalousluottojärjestelmien rahoituksen järjestämiseen,

— puiteluottojen avaamista maataloustuottajille, maanviljelijöiden ammatillisille järjestöille, käsityöläisille, naisyhteisöille ja maaseudun pienteollisuudelle niiden toiminnan (kuten hankinnan, kaupan pitämisen perustoiminnan ja varastoinnin) mukaan, samoin kuin erityistoimia toteuttaville ryhmittymille,

— AKT-valtioiden ja yhteisön teollisia valmistuskeinoja ja ammatillisia kykyjä yhdistävien toimenpiteiden tukemista käsityö- tai teollisuusyksiköissä, tuotantopanosten ja laitteiden valmistusta sekä tuotteiden huoltoa, pakkaamista, varastointia, kuljetusta ja jalostusta.

49 artikla

1. AKT-valtioiden elintarviketurvaan tähtääviä yhteisön toimia suunnataan kyseisten AKT-valtioiden elintarvikestrategioiden tai -politiikan sekä niiden määrittelemien kehitystavoitteiden mukaisesti.

Nämä toimet on toteutettava yhteistoiminnassa tämän yleissopimuksen välineiden kanssa yhteisön politiikan ja siitä johtuvien toimenpiteiden mukaisesti ja yhteisön kansainvälisiä sitoumuksia noudattaen.

2. Tässä yhteydessä voidaan halukkaiden AKT-valtioiden kanssa laatia monivuotinen maaohjelma niiden elintarvikehuollon ennakoitavuuden parantamiseksi.

50 artikla

1. Kun on kyse saatavilla olevista maataloustuotteista yhteisö sitoutuu varmistamaan kaikkiin AKT-valtioihin suuntautuvan viennin osalta mahdollisuuden vientituen pitempiaikaiseen ennakkovahvistamiseen, joka koskee näiden valtioiden ilmaisemat elintarviketarpeet huomioon ottaen määriteltyjä tuotteita.

Tämä ennakkovahvistaminen voidaan tehdä vuodeksi, ja sitä sovelletaan kunakin tämän yleissopimuksen voimassaolovuotena edellyttäen, että tuen taso vahvistetaan komission yleisesti noudattamien menetelmien mukaisesti.

2. AKT-valtioiden kanssa voidaan niiden niin halutessa tehdä niiden elintarviketurvapolitiikkaa koskevia erityissopimuksia.

51 artikla

Elintarvikeaputoimista päätetään yhteisön kaikkien tämän tyyppisen avun vastaanottajien osalta vahvistamien sääntöjen ja perusteiden mukaan.

Nämä säännöt ja yhteisön itsenäinen päätöksenteko huomioon ottaen elintarvikeaputoimia ohjaavat seuraavat suuntaviivat:

a) hätätapauksia lukuun ottamatta yhteisön elintarvikeavun, joka on väliaikainen toimenpide, on liityttävä AKT-valtioiden kehityspolitiikkaan. Tämä edellyttää elintarvikeaputoimien ja muun yhteistyön johdonmukaisuutta;

b) jos elintarvikeapuna toimitetut tuotteet myydään, ne on myytävä sellaisella hinnalla, joka ei aiheuta häiriöitä kansallisilla markkinoilla. Tästä vastapuolelle koituvat varat on käytettävä ensisijaisesti maaseudun kehitystä koskevien hankkeiden tai ohjelmien täytäntöönpanon tai toiminnan rahoittamiseen; näitä varoja voidaan käyttää myös kaikkiin perusteltuihin ja yhteisellä sopimuksella hyväksyttyihin tarkoituksiin ottaen huomioon 226 artiklan d alakohdan määräykset;

c) jos toimitetut tuotteet jaetaan ilmaiseksi, niiden on oltava osa erityisesti haavoittuville väestönosille tarkoitettuja ravitsemusohjelmia tai ne on jaettava korvauksena työstä;

d) kehityshankkeisiin, -ohjelmiin tai ravitsemusohjelmiin liittyvät elintarvikeaputoimet voivat perustua monivuotiseen ohjelmien valmisteluun;

e) toimitettujen tuotteiden on ensisijaisesti vastattava vastaanottajien tarpeita. Näitä tuotteita valittaessa olisi otettava huomioon erityisesti kustannusten suhde tuotteiden erityiseen ravintoarvoon sekä tämän valinnan vaikutus kulutustottumuksiin;

f) jos vastaanottavan AKT-valtion elintarviketilanteen kehitys on sellainen, että on toivottavaa korvata koko elintarvikeapu tai sen osa tätä kehitystä vahvistavilla toimilla, voidaan toteuttaa korvaavia toimia taloudellisen ja teknisen avun muodossa yhteisön asiaa koskevien säännösten mukaisesti. Näistä toimista päätetään kyseisen AKT-valtion pyynnöstä;

g) kuluttajien tottumusten mukaisten tuotteiden toimittamiseksi, tuotteiden toimituksen nopeuttamiseksi kiireellisen toiminnan tapauksissa tai elintarviketurvan parantamiseksi voidaan elintarvikeapuostot tehdä yhteisössä, vastaanottajamaassa, toisessa AKT-valtiossa tai toisessa kehitysmaassa, mieluiten samalla maantieteellisellä alueella.

52 artikla

Tämän luvun määräyksiä täytäntöön pantaessa olisi erityisesti autettava vähiten kehittyneitä valtioita ja sisämaa- ja saarivaltioita täysimääräisesti hyödyntämään tämän luvun määräyksiä. Kyseisten valtioiden pyynnöstä kiinnitetään erityistä huomiota:

— vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden erityisongelmiin, jotta niiden määrittelemät politiikat ja strategiat elintarvikeomavaraisuuden ja -turvan vahvistamiseksi voitaisiin toteuttaa. Tässä yhteydessä yhteistyö koskee erityisesti tuotantoa (mukaan lukien fyysisten, teknisten ja taloudellisten tuotantopanosten toimittaminen), kuljetusta, kaupan pitämistä, pakkaamista ja varastoinnin perusrakenteiden luomista;

— varmuusvarastointijärjestelmän luomista sisämaassa sijaitseviin AKT-valtioihin toimituskatkojen vaaran torjumiseksi;

— maataloustuotteiden tuotannon monipuolistamiseen ja AKT-saarivaltioiden elintarviketurvan parantamiseen.

53 artikla

1. Maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskus on AKT-valtioiden käytettävissä ja tarjoaa niille tietoja, tutkimuksia, koulutusta ja innovaatioita maatalouden ja maaseudun kehittämisen ja neuvontapalvelujen alalla.

Se toimii toimivaltuuksiensa mukaisesti läheisessä yhteistyössä tässä yleissopimuksessa mainittujen toimielinten kanssa.

2. Keskuksella on seuraavat tehtävät:

a) huolehtia AKT-valtioiden pyynnöstä maataloustuotantoa ja maaseudun kehitystä edistäviä menetelmiä ja keinoja koskevan tieteellisen ja teknisen tiedon jakamisesta sekä sen omalla toiminta-alueella laadittavien alueellisten ohjelmien tieteellisestä ja teknisestä tuesta;

b) tukea sitä, että AKT-valtiot kehittävät niin kansallisella kuin alueellisellakin tasolla omia tuotantoon, hankintaan sekä tieteelliseen ja tekniseen tiedonvaihtoon liittyviä valmiuksiaan maatalouden, maaseudun kehittämisen ja kalastuksen alalla;

c) ohjata AKT-valtioiden tietojen toimittamista koskevat pyynnöt toimivaltaisille elimille tai vastata suoraan tällaisiin pyyntöihin;

d) helpottaa AKT-valtioiden alueellisten ja kansallisten tietopalvelukeskusten ja tutkimuslaitosten maatalouden ja maaseudun kehittämisen ongelmia koskevien tieteellisten ja teknisten julkaisujen saantia ja yhteisön ja AKT-valtioiden tietopankkien käyttöä;

e) yleisesti helpottaa AKT-valtioiden mahdollisuuksia hyödyntää yhteisössä ja AKT-valtioissa sijaitsevien kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten toimielinten, erityisesti maatalouden ja maaseudun kehitystä koskevien teknisten kysymysten osalta toimivaltaisten toimielinten, työn tuloksia, ja ylläpitää yhteyksiä näihin toimielimiin;

f) edistää maatalouden ja maaseudun kehityksen eri osapuolten, erityisesti tutkijoiden, kouluttajien, teknikoiden ja neuvojien, välistä maatalouden ja maaseudun kehitystoiminnan tuloksia koskevaa tiedonvaihtoa;

g) tukea ja avustaa erikoisasiantuntijoiden, tutkijoiden, suunnittelijoiden ja kehitystyöstä vastaavien henkilöiden kokousten järjestämistä, jotta nämä voivat vaihtaa tietoja erityisissä ympäristöolosuhteissa saaduista kokemuksista;

h) helpottaa AKT-valtioiden koulutus- ja neuvontahenkilöstön mahdollisuuksia hankkia tietoa, jota se tarvitsee selviytyäkseen tehtävistään ja ohjatakseen erityiskoulutusta koskevat pyynnöt olemassa oleville toimielimille;

i) osaltaan helpottaa käytettävissä olevien tieteellisten ja teknisten tietojen mukauttamista AKT-valtioiden kehitys-, neuvonta- ja koulutustyöstä vastaavien tarpeisiin, maaseudun lukutaitokampanjat mukaan lukien;

j) helpottaa tieteellisten ja teknisten tietojen jakamista niiden yhdistämiseksi maatalouden ja maaseudun kehitysstrategioihin kehityksen ensisijaisten vaatimusten mukaisesti.

3. Toiminnassaan keskuksen on kiinnitettävä erityistä huomiota vähiten kehittyneiden maiden tarpeisiin.

4. Suoriutuakseen tehtävistään keskus käyttää tukenaan alueellisella ja kansallisella tasolla olemassa olevia hajautettuja tietoverkkoja. Tällaisia verkkoja rakennetaan asteittain ja tehokkaasti sitä mukaa kuin ne katsotaan tarpeellisiksi ja mahdollisuuksien mukaan parhaiten tarkoitukseen sopivien toimielinten ja laitosten tuella.

5. Suurlähettiläskomitea on keskusta valvova viranomainen. Se määrää keskuksen toimintasäännöt ja sen talousarvion hyväksymismenettelyn. Talousarvion rahoitus järjestetään tässä yleissopimuksessa esitettyjen kehitysrahoitusyhteistyötä koskevien sääntöjen mukaisesti.

6. a) Keskusta johtaa suurlähettiläskomitean nimittämä johtaja.

b) Keskuksen johtajaa avustaa suurlähettiläskomitean vahvistamassa talousarviossa henkilökunnan määrälle asetettuja rajoja noudattaen palkattu henkilökunta.

c) Keskuksen johtaja esittää suurlähettiläskomitealle kertomuksen keskuksen toiminnasta.

7. a) Perustetaan neuvoa-antava, maatalouden ja maaseudun kehittämisen asiantuntijoista yhtäläisen edustuksen perusteella koottu komitea, jonka tarkoituksena on antaa keskuksen johtajalle teknistä ja tieteellistä tukea AKT-valtioiden ongelmiin soveltuvien ratkaisujen selvittämisessä, erityisesti parantaa niiden mahdollisuuksia maatalouden ja maaseudun kehittämistä koskevien tietojen, teknisten innovaatioiden, tutkimuksen ja koulutuksen hyödyntämiseen, sekä suunnitella keskuksen toimintaohjelmat.

b) Suurlähettiläskomitea nimeää neuvoa-antavan komitean jäsenet vahvistamiensa menettelytapojen ja perusteiden mukaisesti.

2 luku

Kuivuuden ja aavikoitumisen torjuminen

54 artikla

AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat, että tietyillä AKT-valtioilla on huomattavia alueelle ominaisesta kuivuudesta ja kasvavasta aavikoitumisesta aiheutuvia ongelmia, jotka ovat esteenä kaikille kehityspyrkimyksille, erityisesti ensisijaiselle pyrkimykselle saavuttaa elintarvikeomavaraisuus ja turva.

Molemmat osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kuivuuden ja aavikoitumisen torjunta on monille AKT-valtioille suuri haaste, josta riippuu niiden kehityspolitiikan onnistuminen.

55 artikla

Tilanteen korjaaminen ja tällaisten vitsauksien vaivaamien tai uhkaamien maiden kestävä kehitys edellyttävät sellaista politiikkaa, joka edistää luonnollisen ympäristön ennallistamista ja luonnonvarojen sekä väestön ja eläimistön välistä tasapainoa, erityisesti paremman vesivarojen hoidon, asianmukaisen maataloustoiminnan, maa- ja metsätaloudellisen ja metsitystoiminnan sekä aavikoitumista aiheuttavien syiden ja käytäntöjen torjumisen avulla.

56 artikla

Ekologisen tasapainon palauttamisen nopeuttaminen edellyttää, että kaikkiin maatalouden ja maaseudun kehittämistoimiin on sisällyttävä kuivuuden ja aavikoitumisen torjuntaa koskeva osa, johon kuuluu muun muassa:

1) — sellaisten maa- ja metsätaloudellisten järjestelmien laajentaminen, joissa yhdistyy maanviljelys ja metsänhoito sekä paikallisiin olosuhteisiin paremmin sopeutuvien kasvilajien tutkimus ja kehittäminen,

— sellaisten soveltuvien menetelmien käyttöönotto, joiden tavoitteena on maatalousmaan, viljelymaan ja luonnonlaidunten tuottavuuden lisääminen ja säilyttäminen eroosion eri muotojen torjumiseksi,

— huonontuneiden maiden parantaminen metsityksen tai maaperän parantamisen avulla, sekä hoitotoimet, joissa saavutettujen tulosten turvaamiseksi otetaan mahdollisimman laajasti huomioon se väestö ja ne viranomaiset, joihin ne vaikuttavat;

2) sellaisten toimien kehittäminen, joiden avulla voidaan säästää puuta energialähteenä tehostamalla tutkimusta, käyttämällä uusia ja uusiutuvia energialähteitä, kuten tuulivoimaa, aurinkoenergiaa ja biomassaa ja antamalla näiden käyttöä koskevaa neuvontaa, sekä käyttämällä parannettuja, enemmän lämpöä tuottavia uuneja;

3) metsävarojen järkevä kehittäminen ja hoito laatimalla kansallisella tai alueellisella tasolla metsävarojen mahdollisimman hyvään käyttöön tähtääviä metsänhoitosuunnitelmia;

4) asianomaiselle väestölle suunnattujen, kuivuuden ja aavikoitumisen ilmiöitä koskevien valistus- ja koulutustoimien jatkaminen sekä mahdollisia torjuntakeinoja koskeva neuvonta;

5) yhteensovitetut yhteistyötoimet, joilla pyritään 1–4 kohdassa tarkoitettujen toimintojen tulosten avulla turvaamaan sopiva ekologinen tasapaino luonnonvarojen ja väestön sekä eläimistön välillä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tasapainoisen taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen tavoitteita.

57 artikla

Toteutettavia ja tarvittaessa tutkimuksin tuettavia toimia ovat erityisesti:

1) aavikoitumisilmiöiden tuntemuksen ja ennustamisen kehittäminen tarkkailemalla kentällä tapahtuvaa kehitystä muun muassa kaukokartoitusta ja saatuja tuloksia hyödyntäen sekä opettelemalla paremmin ymmärtämään ihmisen elinympäristön ajallisia ja paikallisia muutoksia;

2) pohjavesivarojen ja niiden uusiutumiskyvyn kartoittaminen vedensaannin ennustettavuuden parantamiseksi, pinta- ja pohjaveden käyttö ja näiden vesivarojen käytön parantaminen erityisesti patojen tai muiden aiheellisten järjestelyiden avulla, joilla pyritään tyydyttämään ihmisten ja eläinten vedentarve, sekä sääennusteiden kehittäminen;

3) pensaspalojen ja metsien tuhoutumisen ehkäisy- ja torjuntajärjestelmän käyttöönotto.

III OSASTO

KALASTUKSEN KEHITTÄMINEN

58 artikla

AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat, että on tarpeen kiireisesti edistää AKT-valtioiden kalavarojen kehittämistä niin koko kalastusalan kehittämiseksi kuin kummankin osapuolen talousalojen yhteisten etujen edistämiseksi.

Tämän alan yhteistyöllä pyritään edistämään AKT-valtioiden mahdollisimman hyvää kalastusvarojen hyödyntämistä, ja tunnustetaan sisämaavaltioiden oikeudet osallistua meren kalavarojen hyödyntämiseen ja rantavaltioiden oikeus harjoittaa lainkäyttövaltaansa niiden yksinomaisilla talousvyöhykkeillä oleviin meren elollisiin luonnon-

varoihin voimassa olevan kansainvälisen oikeuden ja erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien kolmannen merioikeuskonferenssin ehdotusten mukaisesti.

59 artikla

AKT-valtioiden kalavarojen hyödyntämisen kehittämisen edistämiseksi kaikkia tässä yleissopimuksessa määrättyjä avustus- ja yhteistyömekanismeja sovelletaan kalastusalaan, erityisesti kolmannen osan III osastossa määrättyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaista taloudellista ja asiantuntija-apua.

Tällä yhteistyöllä on seuraavat ensisijaiset tavoitteet:

— parantaa ympäristön ja luonnonvarojen tuntemusta;

— lisätä keinoja, joilla suojellaan kalavaroja ja tarkkaillaan niiden järkevää hyödyntämistä;

— lisätä AKT-valtioiden osallistumista niiden omilla talousvyöhykkeillä sijaitsevien avomeren kalavarojen hyödyntämiseen;

— edistää AKT-valtioiden kalavarojen ja sellaisten avomeren kalavarojen järkevää hyödyntämistä, joiden osalta AKT-valtioilla ja yhteisöllä on yhteisiä etuja;

— lisätä kalastuksen – mukaan lukien vesiviljelyn, muun kuin teollisen kalastuksen ja sisävesikalastuksen – panosta maaseudun kehittämisessä painottamalla kalastuksen merkitystä elintarviketurvan vahvistamisessa sekä kyseisten yhteisöjen ravitsemuksen ja sosiaalis-taloudellisten olosuhteiden parantamisessa; tämä edellyttää muun muassa naisten työn osuuden tunnustamista ja tukemista pyynnin jälkeisessä ja kaupan pitämisen vaiheessa;

— lisätä kalastuksen panosta teollisuuden kehittämisessä kalansaaliita, tuotantoa, jalostusta ja vientiä kasvattamalla.

60 artikla

Yhteisön kalastuksen kehittämiseen antamaan tukeen kuuluu muun muassa seuraaville aloille annettava tuki:

a) kalastustuotteiden tuotanto, mukaan lukien kalastusalusten, -laitteiden ja -kaluston hankinta, maaseutuyhteisöjen ja kalateollisuuden tarvitsemien perusrakenteiden kehittäminen ja vesiviljelyhankkeiden tukeminen erityisesti avaamalla erityisiä puiteluottoja sopiville AKT-valtioiden toimielimille, joiden tehtävänä on huolehtia jälleenlainauksesta asianomaisille henkilöille;

b) kalastuksen hoito ja suojelu, mukaan lukien kalavarojen ja vesiviljelymahdollisuuksien arviointi; ympäristönhoidon ja -valvonnan parantaminen ja AKT-rantavaltioiden valmiuksien kehittäminen yksinomaisen talousvyöhykkeensä kalavarojen järkeväksi hoitamiseksi;

c) kalastustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, mukaan lukien jalostus-, pyynti- ja jakelutoimintojen ja kaupan pitämisen kehittäminen; pyynnin jälkeisen hävikin vähentäminen ja kalan hyötykäytön ja kalastustuotteisiin perustuvan ravitsemuksen lisäämiseen tarkoitettujen ohjelmien edistäminen.

61 artikla

Kalavarojen kehittämistä koskevassa yhteistyössä on kiinnitettävä erityistä huomiota AKT-kansalaisten koulutustarpeisiin kaikilla kalastuksen aloilla, ATK-valtioiden tutkimusmahdollisuuksien kehittämiseen ja vahvistamiseen sekä AKT-valtioiden keskinäisen ja alueellisen yhteistyön edistäminen kalastuksen hoidon ja kehittämisen alalla.

62 artikla

Sovellettaessa 60 ja 61 artiklaa olisi huolehdittava erityisesti, että vähiten kehittyneillä AKT-valtioilla ja niillä AKT-valtioilla, jotka ovat sisämaa- tai saarivaltioita, on mahdollisuus kehittää mahdollisimman tehokkaasti kykyjään hoitaa omia kalavarojaan.

63 artikla

AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat, että on tarpeen toimia yhteistyössä joko suoraan, alueellisesti tai kansainvälisten järjestöjen välityksellä meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisen ja mahdollisimman hyvän käytön edistämiseksi.

64 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot tunnustavat, että rantavaltioilla on oikeus käyttää suvereniteettioikeuksiaan omien talousvyöhykkeidensä kalavarojen tutkimiseksi, hyödyntämiseksi, säilyttämiseksi ja hoitamiseksi voimassa olevan kansainvälisen oikeuden mukaisesti. AKT-valtiot tunnustavat, että yhteisön kalastuslaivastot, jotka toimivat laillisesti AKT-valtioiden lainkäyttövaltaan kuuluvilla vesillä, voivat osaltaan edistää AKT-valtioiden kalastusmahdollisuuksien kehittämistä sekä AKT-rantavaltioiden yleistä taloudellista kehitystä. Näin ollen AKT-valtiot tuovat julki halunsa neuvotella yhteisön kanssa kalastussopimuksista, joilla pyritään takaamaan molemmin puolin tyydyttävät edellytykset yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten kalastustoiminnalle.

AKT-valtiot eivät saa tällaisia sopimuksia tehtäessä tai täytäntöön pantaessa millään tavoin syrjiä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kehitysmaan samalla maantieteellisellä alueella tekemien erityissopimusten soveltamista, vastavuoroiset kalastussopimukset mukaan lukien. Vastaavasti yhteisö ei saa syrjiä AKT-valtioita.

65 artikla

Jos AKT-valtiot, jotka sijaitsevalla samalla osa-alueella kuin alueet, joissa sovelletaan Euroopan talousyhteisön perustamissopimusta, haluavat harjoittaa kalastusta vastaavalla kalastusvyöhykkeellä, yhteisö ja kyseiset AKT-valtiot käynnistävät neuvottelut kalastussopimuksen tekemiseksi 64 artiklan mukaisesti, ottaen huomioon niiden erityisen sijainnin alueella ja tavoitteen lujittaa näiden alueiden ja läheisten AKT-valtioiden välistä alueellista yhteistyötä.

66 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot tunnustavat alueellisen näkökulman arvon tarkasteltaessa pääsyä kalastusvyöhykkeille ja tukevat AKT-rantavaltioiden aloitteita, jotka tähtäävät kalastusalusten pääsyä kalastusvyöhykkeille koskeviin yhdenmukaisiin sopimuksiin.

67 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot sopivat toteuttavansa kaikki aiheelliset toimet kalastusalan yhteistyöpyrkimysten tehokkuuden varmistamiseksi tämän yleissopimuksen mukaisesti, ottaen huomioon erityisesti yhteisen julistuksen kalastustuotteiden alkuperästä.

Yhteisön markkinoille vietävien kalastustuotteiden osalta on otettava aiheellisella tavalla huomioon, mitä 358 artiklassa määrätään.

68 artikla

Molemminpuolin tyydyttävät edellytykset, joihin viitataan 64 artiklassa, koskevat erityisesti kyseisten AKT-valtioiden kahdenvälisten sopimusten mukaisesti saamien korvausten luonnetta ja suuruutta.

Nämä korvaukset suoritetaan kaikkien tämän yleissopimuksen kolmannen osan III osaston mukaisesti toteutettavien kalastusalan hankkeita koskevien avustusten lisäksi.

Korvausten suorittamisesta vastaa osittain yhteisö, osittain laivanvarustajat, ja ne suoritetaan taloudellisina korvauksina, joihin voi sisältyä lupamaksuja sekä tarvittaessa muita kalastussopimuksen osapuolten sopimia osia, kuten osasaaliin pakollinen luovutus, AKT-kansalaisten työllistäminen, tarkkailijoiden läsnäolo aluksilla, teknologian siirto sekä tutkimus- ja koulutustuki.

Korvausten on oltava suhteessa kyseisten AKT-valtioiden yksinomaisen talousvyöhykkeen tarjoamien kalastusmahdollisuuksien laajuuteen ja arvoon.

Laajasti vaeltavien lajien osalta niitä koskevissa sopimusvelvoitteissa, taloudelliset korvaukset mukaan lukien, on lisäksi otettava huomioon tällaisen kalastuksen erityisluonne.

Yhteisö toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että sen alukset noudattavat neuvoteltujen sopimusten määräyksiä sekä kyseisen AKT-valtion lakeja ja asetuksia.

IV OSASTO

YHTEISTYÖ PERUSHYÖDYKKEIDEN ALALLA

69 artikla

AKT–ETY-yhteistyössä perushyödykkeiden alalla otetaan huomioon:

— monien AKT-valtioiden talouden suuri riippuvuus perushyödykkeiden viennistä;

— näiden valtioiden useimmissa tapauksissa heikkenevä vientitilanne, joka on enimmäkseen seurausta maailmanmarkkinahintojen epäsuotuisasta kehityksestä;

— useilla perushyödykealoilla niin AKT-valtioiden omassa taloudessa kuin kansainvälisellä tasolla ja erityisesti yhteisössä ilmenevien ongelmien rakenteellinen luonne.

70 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot tunnustavat, että tarvitaan yhteisiä ponnistuksia monilla perushyödykealoilla ilmenevien rakenteellisten ongelmien ratkaisemiseksi, ja pitävät tällä alalla yhteistyönsä tärkeimpinä tavoitteina:

— monipuolistaa AKT-valtioiden taloutta sekä laaja-alaisesti että toimialakohtaisesti erityisesti jalostusta, kaupan pitämistä, jakelua ja kuljetusta (JKJK:ta) kehittämällä;

— parantaa AKT-valtioiden perushyödykkeiden kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla niiden tuotanto-, kaupan pitämisen ja jakelumenetelmien uudelleenjärjestelyn ja järkiperäistämisen avulla.

Yhteisö ja AKT-valtiot sitoutuvat käyttämään kaikkia aiheellisia keinoja, jotta nämä tavoitteet voidaan saavuttaa mahdollisimman hyvin; tätä varten ne sopivat tämän yleissopimuksen välineiden ja voimavarojen käyttämisestä yhteensovitetulla tavalla.

71 artikla

Edellä 70 artiklassa määritettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi on perushyödykeyhteistyö, erityisesti JKJK, suunniteltava ja toteutettava AKT-valtioiden vahvistaman tärkeysjärjestyksen mukaisesti ja näiden valtioiden määrittelemiä strategioita ja politiikkaa tukien.

72 artikla

Perushyödykkeiden alan yhteistyötoimilla kehitetään kansainvälisiä, alueellisia ja kansallisia markkinoita; näitä toimia toteutetaan yleissopimuksen, ja erityisesti sen kehitysyhteistyörahoitusta koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen ja menettelytapojen mukaisesti. Yhteistyötoimiin voivat kuulua myös:

1) inhimillisten voimavarojen hyödyntäminen, mukaan lukien erityisesti:

   — kyseisten alojen toimijoille tarkoitetut koulutus- ja harjoitteluohjelmat;

   — alaan erikoistuneiden kansallisten tai alueellisten koulujen ja oppilaitosten tukeminen;

2) ETY:n ja AKT-valtioiden taloudellisten toimijoiden sijoitusten edistäminen kyseisellä alalla, erityisesti:

   — tiedotus- ja valistustoimet, jotka on suunnattu niille toimijoille, jotka voivat sijoittaa AKT-valtioiden perushyödykkeitä monipuolistaviin ja niiden arvoa lisääviin toimintoihin;

   — tehokkaampi riskipääoman käyttö sellaisten yritysten osalta, jotka haluavat sijoittaa näihin JKJK-toimintoihin;

   — asiaa koskevien määräysten soveltaminen sijoitusten edistämisessä, suojelussa, rahoituksessa ja tukemisessa;

3) kyseessä olevan alan toimintojen edellyttämien perusrakenteiden ja erityisesti liikenne- ja tietoliikenneverkkojen kehittäminen ja parantaminen.

73 artikla

Pyrkiessään 70 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin sopimuspuolet kiinnittävät huomiota erityisesti seuraavaan:

— huolehditaan, että kansallisilta, alueellisilta ja kansainvälisiltä markkinoilta tulevat viestit otetaan aiheellisella tavalla huomioon;

— otetaan huomioon toteutettujen toimien taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset;

— varmistetaan eri AKT-valtioiden toteuttamien strategioiden entistä suurempi yhdenmukaisuus sekä alueellisesti että kansainvälisesti;

— edistetään voimavarojen tehokasta jakamista kyseessä olevien tuotantoalojen toimintojen ja toimijoiden kesken.

74 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot tunnustavat, että on tarpeen varmistaa kansainvälisten perushyödykemarkkinoiden parempi toiminta ja lisätä näiden markkinoiden avoimuutta.

Ne vahvistavat haluavansa tehostaa AKT-valtioiden ja yhteisön välisiä neuvotteluja kansainvälisissä yhteyksissä ja kansainvälisissä organisaatioissa, joissa käsitellään perushyödykkeitä.

Tätä varten vaihdetaan kumman tahansa osapuolen pyynnöstä näkemyksiä:

— voimassa olevien kansainvälisten sopimusten tai hallitusten välisten erityistyöryhmien toiminnasta niiden kehittämiseksi ja niiden tehokkuuden lisäämiseksi, markkinoiden kehitys huomioon ottaen;

— kun suunnitellaan kansainvälisen sopimuksen tekemistä tai uusimista tai hallitusten välisen erityisryhmän perustamista.

Tällaisen näkemystenvaihdon tarkoituksena on ottaa huomioon kummankin osapuolen edut ja sitä voidaan tarvittaessa käydä perushyödykekomiteassa.

75 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot päättävät perustaa "perushyödykekomitean", jonka tehtävänä on erityisesti osaltaan etsiä ratkaisuja perushyödykkeisiin liittyviin ongelmiin.

Perushyödykekomitean tehtävänä on molempien osapuolten edut huomioon ottaen seurata yleissopimuksen yleistä soveltamista perushyödykealalla, ja erityisesti:

a) tutkia kaikkia yleissopimuksen mukaisten toimivaltaisten alakomiteoiden sen käsiteltäviksi saattamia, kyseisten tuotteiden AKT-valtioiden ja ETY:n väliseen kauppaan liittyviä yleisiä ongelmia;

b) suosittaa toimenpiteitä, joilla nämä ongelmat voidaan ratkaista, ja kehittää tuotanto- ja vientijärjestelmien kilpailukykyä;

c) käydä keskusteluja ja vaihtaa tietoja tuotantoa, kulutusta ja kauppaa koskevista lyhyen ja pitkän aikavälin näkymistä ja ennusteista.

76 artikla

Perushyödykekomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa ministeritasolla. Sen työjärjestyksen vahvistaa ministerineuvosto. Se muodostuu AKT-valtioiden ja yhteisön edustajista, jotka nimeää ministerineuvosto. Sen toimintaa valmistellaan suurlähettiläskomiteassa perushyödykekomitean työjärjestyksessä vahvistettujen menettelytapojen mukaisesti.

V OSASTO

TEOLLISUUDEN KEHITTÄMINEN SEKÄ VALMISTUS JA JALOSTUS

77 artikla

AKT-valtioiden teollisuuden kehittämistä koskevien tavoitteiden saavuttamisen helpottamiseksi olisi huolehdittava sellaisen yhteisen ja kestävän kehitysstrategian luomisesta, joka yhdistää eri alojen toiminnat toisiinsa. Maataloutta ja maaseudun kehittämistä, valmistusta, kaivostoimintaa, energiaa, perusrakenteita ja palveluja koskevat alakohtaiset strategiat olisi siis suunniteltava siten, että edistetään näiden alojen sisäistä ja välistä vuorovaikutusta, jotta paikallinen arvonlisäys on mahdollisimman suuri ja voidaan luoda siinä määrin kuin mahdollista tosiasiallinen mahdollisuus valmistettujen tuotteiden vientiin ja turvata samalla ympäristönsuojelu ja luonnonvarojen suojelu.

Näihin tavoitteisiin pyrkiessään sopimuspuolet panevat täytäntöön teollista yhteistyötä koskevien erityismääräysten lisäksi kauppajärjestelmää, AKT-valtioiden tuotteiden kaupan edistämistä sekä yksityisiä sijoituksia koskevia määräyksiä.

78 artikla

Teollisen yhteistyön, joka on tärkeä teollisuuden kehittämisen väline, tavoitteena on:

a) luoda perusta ja puitteet yhteisön ja AKT-valtioiden tehokkaalle yhteistyölle valmistuksen ja jalostuksen, kivennäis- ja energiavarojen hyödyntämisen sekä liikenteen ja viestinnän aloilla;

b) edistää teollisuusyritysten kehitykselle sekä paikallisille ja ulkomaisille sijoituksille otollisten olosuhteiden luomista;

c) parantaa sellaisten olemassa olevien teollisuusyritysten valmiuksien hyödyntämistä ja kunnostaa sellaisia olemassa olevia yrityksiä, jotka voivat olla elinkelpoisia vahvistamalla AKT-valtioiden talouksien tuotantokykyä;

d) kannustaa AKT-valtioiden kansalaisia perustamaan yrityksiä ja osallistumaan yritysten toimintaan, erityisesti sellaisten pienten ja keskisuurten yritysten perustamista, jotka tuottavat ja/tai käyttävät paikallisia tuotantopanoksia; tukea uusia ja vahvistaa olemassa olevia yrityksiä;

e) tukea sellaisen uuden teollisuuden perustamista, joka tuottaa kannattavalla tavalla hyödykkeitä paikallisille markkinoille ja takaa muun kuin perinteisen vientialan kasvun siten, että valuuttatulot kasvavat, sekä luoda työtilaisuuksia ja kohottaa reaalituloja;

f) kehittää yhteisön ja AKT-valtioiden välille yhä läheisempiä suhteita teollisuuden alalla ja kannustaa entistä enemmän erityisesti AKT-valtioiden ja ETY:n teollisten yhteisyritysten nopeaa luomista;

g) tukea AKT-valtioiden ammatillisia yhteisöjä sekä muita toimielimiä, jotka käsittelevät teollisuusyrityksiä tai yritysten kehittämistä koskevia asioita.

79 artikla

Yhteisö antaa apuaan AKT-valtioille niiden toimielinten kehittämiseksi, niiden rahoituslaitosten vahvistamiseksi sekä niiden teollisuuteen liittyvien perusrakenteiden luomiseksi, kunnostamiseksi ja parantamiseksi. Yhteisö tukee AKT-valtioita myös niiden teollisuuden rakenteiden yhdentämispyrkimyksissä alueellisella ja alueiden välisellä tasolla.

80 artikla

Yhteisö antaa AKT-valtion hakemuksesta kaiken tasoista teollisen koulutuksen alalla tarvittavaa apua, erityisesti sellaista apua, joka koskee teollisen koulutuksen tarpeiden arviointia ja niitä vastaavien ohjelmien luomista, AKT-valtioiden kansallisten tai alueellisten teollisten koulutuslaitosten perustamista ja toimintaa, AKT-valtioiden kansalaisten koulutusta asianmukaisissa laitoksissa, yhteisössä tai AKT-valtioissa tapahtuvaa työpaikkakoulutusta sekä yhteisön ja AKT-valtioiden teollisten koulutuslaitosten

ja AKT-valtioiden teollisten koulutuslaitosten sekä niiden ja muiden kehitysmaiden vastaavien laitosten välillä.

81 artikla

Teollisuuden kehittämistavoitteiden saavuttamiseksi yhteisö tukee kaikenlaisten sellaisten elinkelpoisten teollisuusyritysten luomista ja laajentamista, joita AKT-valtiot pitävät tavoitteidensa toteutumisen ja ensisijaisina pitämiensä teollistamista koskevien asioiden kannalta tärkeinä.

Tässä yhteydessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota seuraaviin alueisiin:

i) perushyödykkeiden valmistus ja jalostus:

   a) raaka-aineita kansallisella tai alueellisella tasolla vientiin jalostava teollisuus;

   b) paikallisiin tarpeisiin perustuva ja paikallisia voimavaroja hyödyntävä, kansallisiin ja alueellisiin markkinoihin keskittyvä ja ensisijaisesti pieni tai keskisuuri teollisuus; maatalouden nykyaikaistamiseen, maataloustuotannon tehokkaaseen jalostukseen ja maatalouden tuotantopanosten ja työkalujen valmistukseen suuntautunut teollisuus;

ii) koneenrakennusteollisuus, metallurginen ja kemianteollisuus:

   a) ensisijaisesti AKT-valtioiden olemassa olevien tehtaiden ja laitteiden ylläpidon varmistamiseksi perustetut, työkaluja ja laitteita valmistavat koneenrakennusyritykset. Näiden yritysten olisi tuettava ensisijaisesti valmistus- ja jalostusalaa, tärkeitä vientialoja sekä perustarpeita tyydyttäviä pieniä ja keskisuuria yrityksiä;

   b) metallurginen teollisuus, joka harjoittaa AKT-valtioiden kaivostuotteiden jatkojalostusta AKT-valtioiden mekaanisen ja kemianteollisuuden tarpeisiin;

   c) kemianteollisuus, erityisesti pieni ja keskisuuri, joka huolehtii muulle teollisuudelle, samoin kuin maatalouteen ja terveydenhuoltoon tarkoitettujen kivennäistuotteiden jatkojalostuksesta;

iii) teollisuuskapasiteetin parantaminen ja hyödyntäminen: mahdollisesti elinkelpoisen teollisuuskapasiteetin kunnostus, parempi hyödyntäminen, tervehdyttäminen, uudelleenjärjestely ja kunnossapito. Tällöin olisi annettava etusija teollisuudelle, jonka tuotteissa on hyvin vähän maahantuotuja osia, ja jolla on vaikutusta sitä edeltäviin ja sen jälkeisiin vaiheisiin sekä suotuisa vaikutus työllisyyteen. Parannustoiminnalla olisi pyrittävä luomaan kunnostettujen yritysten elinkelpoisuudelle tarvittavat olosuhteet.

82 artikla

Yhteisö auttaa AKT-valtioita kehittämään tämän yleissopimuksen voimassaoloaikana ensisijaisesti 81 artiklassa tarkoitettua elinkelpoista teollisuutta kunkin AKT-valtion voimavarojen ja päätösten mukaan ottaen huomioon niiden käytettävissä olevat varat sekä teollisten rakenteiden mukauttamisen sopimuspuolten välillä ja maailmassa tapahtuviin muutoksiin.

83 artikla

Yhteisö osallistuu keskinäisen edun hengessä AKT-valtioiden ja ETY:n välisen sekä AKT-valtioiden yritysten keskinäisen yhteistyön kehittämiseen tiedotustoiminnan ja teollisuutta edistävän toiminnan avulla.

Tällaisen toiminnan tavoitteena on tehostaa säännöllistä tietojenvaihtoa, järjestää teollisuuden alalla tarvittavat yhteisön ja AKT-valtioiden teollisuuspolitiikan päätöksentekijöiden, teollisuuden edistäjien ja taloudellisten toimijoiden väliset suhteet, tehdä tutkimuksia, erityisesti soveltuvuustutkimuksia, helpottaa AKT-valtioiden teollisuuden edistämisestä vastaavien toimielinten perustamista ja toimintaa ja edistää yhteissijoituksia, alihankkijasopimuksia ja kaikkia muita yhteisön jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden yritysten välisen yhteistyön muotoja.

84 artikla

Yhteisö osallistuu pienten ja keskisuurten yritysten perustamiseen ja kehittämiseen käsityö-, kauppa-, palvelu- ja teollisuusalalla ottaen huomioon toisaalta sen tärkeän aseman, joka näillä yrityksillä on nykyaikaisilla ja epävirallisilla aloilla muodostamansa monipuolisen talousverkoston vuoksi sekä AKT-valtioiden yleisessä kehityksessä, ja ottaen huomioon toisaalta näiden yritysten tarjoamat edut ammatillisten taitojen hankinnan, asianmukaisen teknologian integroidun siirron ja soveltamisen sekä paikallisen työvoiman parhaan hyödyntämisen alalla. Yhteisö tukee myös alakohtaista arviointia ja toimintaohjelmien luomista, tarvittavien perusrakenteiden luomista, samoin kuin tiedottamista, teollisuuden edistämistä, neuvontaa, koulutusta, luottoja tai takuita ja teknologian siirtoa tarjoavien toimielinten vahvistamista ja toimintaa.

Yhteisö ja AKT-valtiot edistävät jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden pienten ja keskisuurten yritysten välistä yhteistyötä ja yhteyksiä.

85 artikla

AKT-valtioiden auttamiseksi niiden kehittäessä teknologista perustaansa ja omia kykyjään tieteelliseen ja teknologiseen kehitykseen sekä sellaisin edellytyksin tapahtuvan teknologian hankinnan, siirron ja mukauttamisen helpottamiseksi, joiden avulla teknologiasta saadaan mahdollisimman suuri hyöty ja kustannukset voidaan vähentää mahdollisimman pieniksi, yhteisö on valmis kehitysrahoitusyhteistyön välinein tukemaan erityisesti:

a) teollisuuteen liittyvien tieteellisten ja teknisten perusrakenteiden luomista ja vahvistamista AKT-valtioissa;

b) tutkimus- ja kehitysohjelmien laatimista ja toteuttamista;

c) AKT-valtioiden, yhteisön, jäsenvaltioiden ja muiden maiden tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja yritysten välisten yhteistyömahdollisuuksien yksilöimistä ja luomista;

d) soveltuvan paikallisen teknologian vahvistamiseen ja asianmukaisen ulkomaisen, erityisesti muista kehitysmaista peräisin olevan, teknologian hankintaan tarkoitettujen toimintojen luomista ja edistämistä;

e) teollisuusteknologian yksilöintiä, arviointia ja hankintaa, mukaan lukien neuvottelut teknologian, patenttien ja muun ulkomaisen teollisuusomaisuuden hankkimiseksi edullisin ehdoin erityisesti rahoituksena ja/tai muina aiheellisina järjestelyinä yhdessä yhteisössä sijaitsevien yritysten ja toimielinten kanssa;

f) AKT-valtioille annettavaa neuvontaa teknologian siirtoa koskevien säännösten valmistelua ja saatavissa olevien tietojen hankintaa varten erityisesti, kun on kyse teknologiasopimusten ehdoista, teknologian laadusta ja lähteistä sekä AKT-valtioiden ja muiden maiden tiettyjen teknologioiden käytöstä saamista kokemuksista;

g) AKT-valtioiden keskinäisen sekä AKT-valtioiden ja muiden kehitysmaiden välisen teknologisen yhteistyön edistämistä, mukaan lukien tutkimus- ja kehitysyksiköjen tukeminen erityisesti aluetasolla, kaikkien näillä valtioilla olevien erityisen sopivien tieteellisten ja teknisten mahdollisuuksien hyödyntämiseksi;

h) kaikin mahdollisin tavoin yhteisössä saatavilla olevien asiakirjalähteiden ja muiden tietolähteiden saatavuuden ja käytön helpottamista.

86 artikla

Jotta AKT-valtiot voisivat täysimääräisesti hyödyntää kauppajärjestelmää ja muita tämän yleissopimuksen määräyksiä, toteutetaan niin yhteisön kuin muillakin ulkomaisilla markkinoilla toimia AKT-valtioiden teollisuustuotteiden kaupan pitämisen edistämiseksi, samoin kuin toimia AKT-valtioiden keskinäisen teollisuustuotteiden kaupan edistämiseksi ja kehittämiseksi. Nämä toimet koskevat erityisesti markkinatutkimuksia, kaupan pitämistä, valmistettujen tuotteiden laatua ja standardisointia 229 ja 230 artiklan mukaisesti sekä 135 ja 136 artikla huomioon ottaen.

87 artikla

1. Suurlähettiläskomitean valvonnassa teollisuuden yhteistyökomitean tehtäviin kuuluu:

a) tarkkailla tässä yleissopimuksessa määrätyn teollisen yhteistyön kokonaisohjelman edistymistä ja tarvittaessa antaa suurlähettiläskomitealle suosituksia; tämän mukaisesti se tutkii 327 artiklassa tarkoitetut teollisen yhteistyön edistymistä ja sijoitusvirtojen kasvua koskevat kertomukset ja antaa niistä lausunnon sekä seuraa säännöllisesti Euroopan investointipankin, jäljempänä "pankki", komission, Teollisuuden kehittämiskeskuksen, jäljempänä "TKK", ja AKT-valtioiden muiden teollisuushankkeiden toteutuksesta vastaavien viranomaisten menettelyjä mahdollisimman hyvän yhteensovittamisen takaamiseksi;

b) tutkia AKT-valtioiden tai yhteisön sen käsiteltäviksi antamat teollista yhteistyöpolitiikkaa koskevat ongelmat ja kysymykset ja valmistella asianmukaiset ehdotukset;

c) järjestää yhteisön tai AKT-valtioiden pyynnöstä tutkimus AKT-valtioiden ja jäsenvaltioiden teollisuuspolitiikan kehityssuunnista sekä maailman teollisuuden tilasta, minkä tarkoituksena on yhteistyön parantamisen ja AKT-valtioiden teollisen kehityksen ja siihen liittyvän kaivos- ja energiatoiminnan helpottamisen edellyttämä tietojenvaihto;

d) määritellä johtokunnan esityksestä 89 artiklassa tarkoitettu TKK:n yleisstrategia, nimetä neuvoa-antavan komitean jäsenet, nimittää johtaja ja apulaisjohtaja

sekä kaksi tilintarkastajaa, jakaa vuosittain rahoituspöytäkirjan 3 artiklassa tarkoitetut kokonaisvarat sekä hyväksyä talousarvio ja vuositilit;

e) tutkia TKK:n vuosikertomusta, samoin kuin kaikkia muita neuvoa-antavan komitean tai johtokunnan antamia kertomuksia arvioidakseen, onko TKK:n toiminta sille tässä yleissopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaista, antaa kertomus suurlähettiläskomitealle ja sen välityksellä ministerineuvostolle sekä suorittaa kaikki muut suurlähettiläskomitean sille antamat tehtävät.

2. Ministerineuvosto määrää teollisen yhteistyökomitean kokoonpanon ja sen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Komitea kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa.

88 artikla

Perustetaan neuvoa-antava neuvosto, jossa molemmat osapuolet ovat yhtäläisesti edustettuina ja joka muodostuu 24:stä liikemaailman edustajasta tai teollisen kehityksen asiantuntemusta omaavasta jäsenestä, sekä tarkkailijoina mukana olevista komission, pankin ja AKT-sihteeristön edustajista, ja jonka tehtävänä on auttaa teollista yhteistyökomiteaa ottamaan huomioon teollisten toimijoiden 87 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettuja asioita koskevat näkemykset. Neuvosto kokoontuu virallisesti kerran vuodessa.

89 artikla

TKK edistää AKT-valtioiden teollisuusyritysten perustamista ja lujittamista tukemalla erityisesti yhteisön ja AKT-valtioiden taloudellisten toimijoiden yhteisiä aloitteita.

Käytännön toimintavälineenä TKK asettaa etusijalle teollisten toimijoiden yksilöimisen elinvoimaisia hankkeita varten, tukee AKT-valtioiden tarpeita vastaavien hankkeiden edistämistä ja täytäntöönpanoa ottaen huomioon erityisesti paikallisten raaka-aineiden jalostuksen kotimaiset ja ulkomaiset markkina-alueet ja hyödyntäen mahdollisimman hyvin AKT-valtioiden tuotannontekijöitä. Myös tällaisten hankkeiden esittelyä rahoituslaitoksille tuetaan.

Edellä mainittujen tehtävien toteuttamisessa TKK toimii valikoiden ja asettaa etusijalle pienet ja keskisuuret teollisuusyritykset, kunnostustoiminnan ja olemassa olevan teollisen kapasiteetin täyden hyödyntämisen. Se painottaa erityisesti yhteisyritysten ja alihankinnan tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä tehtäviä toteuttaessaan TKK kiinnittää huomiota erityisesti myös 97 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

90 artikla

1. TKK suorittaa 89 artiklassa mainitut tehtävät asettaen elinvoimaiset hankkeet etusijalle. Sen toimiin kuuluu erityisesti:

a) yksilöidä AKT-valtioiden teolliset taloudellisesti elinvoimaiset hankkeet, ohjata, arvioida, edistää niitä ja tukea niiden täytäntöönpanoa;

b) toteuttaa tutkimuksia ja arvioita, joilla pyritään osoittamaan yhteisön kanssa tehtävän teollisen yhteistyön konkreettiset mahdollisuudet AKT-valtioiden teollisen kehityksen edistämiseksi ja sopivien toimien täytäntöönpanon helpottamiseksi;

c) antaa tietoa ja tarjota erityisiä neuvontapalveluja ja erityistä teknistä asiantuntemusta, soveltuvuustutkimukset mukaan lukien, teollisuusyritysten perustamisen ja/tai parantamisen nopeuttamiseksi;

d) yksilöidä AKT-valtioiden ja yhteisön mahdolliset yhteissijoituksiin osallistuvat osapuolet ja tukea tällaisten toimien täytäntöönpanoa ja seurantaa;

e) yksilöidä mahdolliset rahoituslähteet ja toimittaa niitä koskevia tietoja, avustaa rahoituksen haussa ja tarvittaessa avustaa näistä lähteistä tulevien varojen siirtoa AKT-valtioiden teollisiin hankkeisiin;

f) yksilöidä, koota, arvioida ja toimittaa erityishankkeisiin liittyvän soveltuvan teollisuusteknologian hankintaa, soveltamista ja kehittämistä koskevia tietoja ja neuvoja, ja tarvittaessa tukea kokeiden tai näytösten toteutusta.

2. Helpottaakseen näiden tavoitteiden toteutumista TKK voi päätehtäviensä lisäksi:

a) tehdä tutkimuksia, markkinatutkimuksia ja arviointeja sekä koota ja jakaa kaikkea asianmukaista tietoa teollisen yhteistyön edellytyksistä ja mahdollisuuksista ja erityisesti taloudellisesta ympäristöstä, siitä, millaista kohtelua mahdolliset sijoittajat voivat odottaa saavansa, sekä elinvoimaisten teollisuushankkeiden mahdollisuuksista;

b) aiheellisissa tapauksissa auttaa edistämään AKT-valtioissa valmistettujen tuotteiden pitämistä kaupan näiden valtioiden kotimarkkinoilla sekä muiden AKT-valtioiden ja yhteisön markkinoilla jo olemassa olevan tai suunnitellun teollisuuskapasiteetin mahdollisimman tehokkaaksi hyödyntämiseksi;

c) yksilöidä yhteisön ja AKT-valtioiden teollisuuden päätöksentekijät, talouden ja rahoitusalan edistäjät ja toimijat sekä järjestää ja helpottaa kaikenlaisia yhteyksiä ja tapaamisia heidän välillään;

d) yksilöidä AKT-valtioiden osoittamien tarpeiden perusteella teollisen koulutuksen, pääosin työpaikkakoulutuksen, mahdollisuudet AKT-valtioiden olemassa olevien tai suunniteltujen teollisuusyritysten tarpeiden tyydyttämiseksi, ja tarvittaessa tukea aiheellisten toimien täytäntöönpanoa;

e) koota ja jakaa kaikkea asianmukaista AKT-valtioiden teollisuuden mahdollisuuksia sekä yhteisön ja AKT-valtioiden teollisuusalojen kehitystä koskevaa tietoa;

f) edistää alihankintoja sekä alueellisten teollisuushankkeiden laajentamista ja tehostamista.

91 artikla

TKK:ta johtaa johtaja sekä tätä avustava apulaisjohtaja, jotka valitaan teknisten taitojensa ja johtamiskokemuksensa perusteella ja jotka molemmat nimittää teollisen yhteistyön komitea. TKK:n johto toteuttaa teollisen yhteistyön komitean määrittelemät suuntaviivat ja on vastuussa johtokunnalle.

92 artikla

1. Johtokunnan, jossa molemmat osapuolet ovat yhtäläisesti edustettuina, tehtävänä on:

a) neuvoa ja tukea johtajaa virikkeiden antamisessa, toiminnan edistämisessä ja TKK:n johtamisessa sekä valvoa, että teollisen yhteistyökomitean asettamat suuntaviivat toteutuvat asianmukaisella tavalla;

b) TKK:n johtajan ehdotuksesta:

i) hyväksyä:

— monivuotiset ja vuosittaiset toimintaohjelmat,

— vuosikertomus,

— organisaatiorakenteet, henkilöstöpolitiikka ja hallintokaavio, ja

ii) hyväksyätalousarviot ja vuositilit, jotka annetaan teollisen yhteistyökomitean käsiteltäviksi;

c) tehdä päätöksiä, jotka koskevat edellä mainittujen asioiden johtamiseen liittyviä ehdotuksia;

d) antaa teolliselle yhteistyökomitealle vuosikertomus ja antaa sille selvitys kaikista c alakohdassa tarkoitettuja asioita koskevista ongelmista.

2. Johtokunta muodostuu kuudesta henkilöstä, joilla on huomattava kokemus yksityiseltä tai julkiselta teollisuus- tai pankkialalta tai teollisuuden kehittämisen edistämisestä ja suunnittelusta. Teollinen yhteistyökomitea valitsee nämä henkilöt tämän yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden kansalaisista heidän osoittamansa pätevyyden perusteella ja nimittää heidät vahvistamiensa menettelytapojen mukaisesti. Komission edustaja, pankin edustaja ja AKT-sihteeristön edustaja osallistuvat johtokunnan työhön tarkkailijoina. TKK:n toiminnan läheisen seurannan takaamiseksi johtokunta kokoontuu vähintään joka toinen kuukausi. Sihteeristön tehtävistä huolehtii TKK.

93 artikla

1. Yhteisö osallistuu TKK:n talousarvion rahoitukseen erillisellä määrärahalla liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan mukaisesti.

2. Kaksi teollisen yhteistyökomitean nimeämää tilintarkastajaa tarkastaa TKK:n talouden hoidon.

3. Ministerineuvosto vahvistaa TKK:n aseman, taloutta ja henkilöstöä koskevat määräykset samoin kuin työjärjestyksen suurlähettiläskomitean ehdotuksesta sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan.

94 artikla

TKK vahvistaa toimintaansa AKT-valtioissa erityisesti hankkeiden ja edistäjien yksilöinnin ja rahoitushakemusten teon tukemisen osalta.

Tällöin se noudattaa johtokunnan ehdottamia menettelytapoja ottaen huomioon toimintojen hajauttamistarpeen.

95 artikla

Komissio, pankki ja TKK ylläpitävät läheistä yhteistyötä omien tehtäviensä puitteissa.

96 artikla

Neuvoa-antavan neuvoston ja johtokunnan jäsenet, samoin kuin TKK:n johtaja ja apulaisjohtaja nimitetään enintään viideksi vuodeksi kuitenkin siten, että johtokunnan osalta tilannetta tarkastellaan uudelleen kauden puolivälissä.

97 artikla

1. Tätä osastoa sovellettaessa yhteisö kiinnittää huomiota erityisesti vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden sekä sellaisten AKT-valtioiden erityistarpeisiin ja ongelmiin, jotka ovat sisämaa- tai saarivaltioita, luodakseen perustan niiden teollistamiselle (teollisuuspolitiikan ja -strategioiden muotoilulle, talouden perusrakenteille ja teolliselle koulutukselle), pyrkimällä erityisesti hyödyntämään raaka-aineita ja muita paikallisia voimavaroja erityisesti seuraavilla alueilla:

— raaka-aineiden jalostus;

— teknologian kehittäminen, siirto ja soveltaminen;

— pieniä ja keskisuuria teollisuusyrityksiä edistävien toimien kehittäminen ja rahoittaminen;

— teollisuuden perusrakenteiden kehittäminen sekä energia- ja kivennäisvarojen hyödyntäminen;

— riittävä tieteellisten ja teknisten alojen koulutus;

— laitteiden ja tuotantopanosten kehittäminen maaseudulle.

Tällaiset toimet voidaan toteuttaa TKK:n avustuksella.

2. Yhden tai useamman vähiten kehittyneen AKT-valtion pyynnöstä TKK antaa erityistukea teollisuuden edistämis- ja kehittämismahdollisuuksien selvittämiseen paikalla, erityisesti raaka-aineiden jalostuksen sekä maaseudun koneiden ja laitteiden ja tuotantopanosten valmistuksen alalla.

98 artikla

Teollisen yhteistyön täytäntöön panemiseksi yhteisö tukee sille AKT-valtioiden aloitteesta tai niiden suostumuksella esitettyjen ohjelmien, hankkeiden ja toimien toteutusta. Se käyttää tällöin kaikkia tässä yleissopimuksessa määrättyjä keinoja, erityisesti kehitysrahoitusyhteistyön mukaisia keinoja, erityisesti niitä, jotka kuuluvat pankin tehtäviin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta toimintaa, jonka tarkoituksena on auttaa AKT-valtioita saamaan rahoitusta muista lähteistä.

Yhteisön rahoitusta saavat teollisen yhteistyön ohjelmat, hankkeet ja toimet toteutetaan tämän yleissopimuksen kolmannen osan III osaston määräysten mukaisesti teollisuusalan tukitoimien erityispiirteet huomioon ottaen.

VI OSASTO

KAIVOSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

99 artikla

Kaivostoiminnan kehittämisen päätavoitteena on

— hyödyntää kaikenlaisia kivennäisvaroja tavalla, joka takaa kaivostoiminnan kannattavuuden niin vientimarkkinoilla kuin paikallisilla markkinoilla ottaen huomioon myös ympäristöä koskevat näkökohdat, ja

— hyödyntää inhimillisten voimavarojen mahdollisuuksia

monipuolisen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi ja nopeuttamiseksi.

Sopimuspuolet korostavat keskinäistä riippuvuuttaan tällä alalla ja sopivat tämän yleissopimuksen tätä aluetta koskevien toimintavälineiden sekä tarvittaessa myös muiden yhteisön välineiden yhteensovitetusta käytöstä.

100 artikla

Yhden tai useamman AKT-valtion pyynnöstä yhteisö toteuttaa asiantuntija-apu- tai koulutustoimia AKT-valtioiden geologian ja kaivosalan tieteellisten ja teknisten valmiuksien vahvistamiseksi, jotta ne voisivat paremmin hyödyntää saatavilla olevia tietoja ja suunnata tutkimus- ja malmietsintätoimintansa niiden mukaisesti.

101 artikla

Tarvittaessa yhteisö tukee kansalliset ja kansainväliset taloudelliset tekijät huomioon ottaen ja monipuolisuuteen pyrkien taloudellisen ja asiantuntija-avun muodossa AKT-valtioiden kaivosalan tutkimus- ja malminetsintäpyrkimyksiä kaikilla tasoilla, niin maalla kuin mannerjalustalla, sellaisena kuin se kansainvälisessä oikeudessa määritellään.

Yhteisö antaa tarvittaessa taloudellista ja asiantuntija-apua kansallisten tai alueellisten malminetsintärahastojen perustamiseksi AKT-valtioihin.

102 artikla

AKT-valtioiden malmi- ja kivennäisvarojen hyödyntämispyrkimysten tukemiseksi yhteisö osallistuu elinvoimaisten talousyksiköiden kunnostamiseen, ylläpitoon, järkeistämiseen ja nykyaikaistamiseen, minkä tarkoituksena on niiden toimivuuden ja kilpailukyvyn parantaminen.

Yhteisö osallistuu myös uusien elinvoimaisten hankkeiden yksilöimiseen, perustamiseen ja täytäntöönpanoon sijoitus- ja hallintomahdollisuuksien ja markkinoiden kehityksen mukaisesti ottaen huomioon erityisesti soveltuvuus- ja esisijoitustutkimusten rahoituksen.

Erityistä huomiota kiinnitetään:

— pienten ja keskisuurten hankkeiden merkitystä lisääviin toimiin, jotka edistävät paikallisten kaivosyhtiöiden toimintaa; tämä koskee erityisesti teollisuuden ja maatalouden käyttöön tarkoitettuja kivennäisiä, erityisesti kotimaisille tai alueellisille markkinoille tarkoitettuja, samoin kuin uusia tuotteita; sekä

— ympäristönsuojelutoimintaan.

Yhteisö tukee myös AKT-valtioiden pyrkimyksiä:

— vahvistaa kaivostoimintaa tukevia perusrakenteita;

— toteuttaa toimenpiteitä, joilla taataan, että kaivostoiminnan kehittämisestä koituu mahdollisimman suuri hyöty tuottajamaiden yhteiskunnalliselle ja taloudelliselle kehitykselle, kuten kaivostoiminnasta saatavien tulojen mahdollisimman hyvää käyttöä ja kaivostoiminnan kehittämisen yhdistämistä teollisuuden kehittämiseen ja soveltuvaan aluesuunnittelupolitiikkaan;

— edistää eurooppalaisia ja AKT-valtioiden sijoituksia; sekä

— edistää alueellista yhteistyötä.

103 artikla

Edellä määriteltyjen tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi yhteisö on valmis antamaan taloudellista ja teknistä apua AKT-valtioiden kaivostoiminnan mahdollisuuksien hyödyntämiseksi yhteisön käytettävissä olevia välineitä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen ja tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

Kaivoshankkeiden toteuttamista valmistelevien tutkimusten ja sijoitusten osalta yhteisö voi antaa apua riskipääomana, mahdollisesti yhdessä asianomaisten AKT-valtioiden pääomapanosten ja muiden rahoituslähteiden kanssa 234 artiklassa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

Näissä määräyksissä tarkoitettuja varoja voidaan yhteisen edun mukaisissa hankkeissa täydentää:

a) yhteisön muilla rahoitusvaroilla ja teknisillä voimavaroilla;

b) toimilla, jotka tähtäävät julkisten ja yksityisten pääomien liikkeelle saamiseen, mukaan lukien myös yhteisrahoitukset.

104 artikla

Pankki voi perussääntönsä mukaisesti tapauksen mukaan osoittaa rahoituspöytäkirjassa vahvistettua suuremman määrän omia varojaan asianomaisen AKT-valtion ja yhteisön yhteisen edun mukaisiksi tunnustamiin kaivostoiminnan sijoitushankkeisiin.

VII OSASTO

ENERGIA-ALAN KEHITTÄMINEN

105 artikla

Ottaen huomioon energiatilanteen vakavuuden suurimmassa osassa AKT-valtioita, mikä johtuu osittain öljytuotteiden maahantuonnista riippuvuuden sekä kasvavan polttopuupulan monissa maissa aiheuttamasta kriisistä, ja ottaen huomioon fossiilisten polttoaineiden käytön vaikutuksen ilmastoon AKT-valtiot ja yhteisö sopivat, että ne tekevät yhteistyötä tällä alueella löytääkseen ratkaisuja AKT-valtioiden energiaongelmiin.

AKT–ETY-yhteistyössä painotetaan erityisesti energia-alan ohjelmia, energian säästöä ja järkevää käyttöä edistävää toimintaa, energiavarojen tutkimista sekä uusien ja uusiutuvien energialähteiden taloudellisesti ja teknisesti asianmukaisen käytön edistämistä.

106 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot tunnustavat energia-alan yhteistyön yhteiset edut. Tällä yhteistyöllä tuetaan perinteisten ja muiden kuin perinteisten energiavarojen kehittämistä ja AKT-valtioiden omavaraisuutta.

Energia-alan kehittämisen tärkeimpiä tavoitteita on:

a) edistää taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä hyödyntämällä ja kehittämällä kotimaisia ja alueellisia energialähteitä aiheellisten teknisten, taloudellisten ja ympäristöolosuhteiden perusteella;

b) lisätä energiatuotannon ja energian käytön tehokkuutta ja tarvittaessa energiaomavaraisuutta;

c) edistää korvaavien, uusien ja uusiutuvien energialähteiden kasvavaa käyttöä;

d) parantaa kaupunkialueiden, syrjäseutujen ja maaseudun elinolosuhteita ja tarjota näiden alueiden energiaongelmiin niiden tarpeisiin ja paikallisiin voimavaroihin soveltuvia ratkaisuja;

e) suojella luonnollista ympäristöä suojelemalla biomassaa, erityisesti polttopuuta, edistämällä korvaavia ratkaisuja, parantamalla kulutustekniikoita ja -tapoja ja käyttämällä järkevällä ja kestävällä tavalla energiaa ja energiavaroja.

107 artikla

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi energia-alan yhteistyö voi yhden tai useamman asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä keskittyä:

a) asianmukaisten tietojen keruuseen, erittelyyn ja jakamiseen;

b) AKT-valtioiden omien energiavarojen hoidon ja valvonnan tehostamiseen niiden omien kehitystavoitteiden mukaisesti, jotta niillä olisi mahdollisuus arvioida energian kysyntää ja tarjontaa ja saada aikaan strateginen energiasuunnittelu, muun muassa tukemalla energiaohjelmien valmistelua ja antamalla asiantuntija-apua energiapolitiikan suunnittelusta ja toteutuksesta vastaaville osastoille;

c) kehityshankkeiden ja -ohjelmien energia-alaa koskevien vaikutusten erittely kiinnittäen huomiota energiansäästöön ja pääasiallisten energialähteiden korvausmahdollisuuksiin. Tällaisen toiminnan tarkoituksena on lisätä uusien ja uusiutuvien energialähteiden merkitystä, erityisesti maaseudulla, paikallisiin tarpeisiin ja voimavaroihin soveltuvien ohjelmien ja hankkeiden avulla;

d) soveltuvien pieniin ja keskisuuriin energia-alan kehityshankkeisiin perustuvien toimintaohjelmien toteuttamiseen, erityisesti polttopuun säästämisen ja korvaamisen osalta. Tällaisen toiminnan tarkoituksena on ratkaista mahdollisimman nopeasti polttopuun liiallisesta kulutuksesta aiheutuvat ongelmat tehostamalla kotitalouksien energian käyttöä sekä maaseudulla että kaupunkialueilla, edistämällä korvaavien energialähteiden käyttöä kotitalouksissa, erityisesti kaupunkialueilla, ja kehittämällä polttopuiksi soveltuvien puulajien istutuksia;

e) sijoitusmahdollisuuksien kehittäminen kansallisten ja alueellisten energiavarojen tutkimiseen ja hyödyntämiseen sekä energiavaltaisen teollisuuden mahdollistavien poikkeuksellisten energiantuotantopaikkojen kehittämiseen;

f) soveltuvan teknologian tutkimuksen, soveltamisen ja levittämisen sekä energia-alan työvoimatarpeiden edellyttämän koulutuksen edistämiseen;

g) AKT-valtioiden tutkimus- ja kehitystoiminnan tehostamiseen, erityisesti uusien ja uusiutuvien energialähteiden osalta;

h) energian tuotannon, kuljetuksen ja jakelun edellyttämien perusrakenteiden kunnostamiseen kiinnittämällä huomiota erityisesti maaseudun sähköistämiseen;

i) AKT-valtioiden energia-alan yhteistyön edistämiseen, erityisesti AKT-valtioiden välisten sähkönjakeluverkkojen laajentamiseen sekä näiden valtioiden ja muiden yhteisön tukea saavien lähivaltioiden yhteistyöhön.

108 artikla

Edellä määriteltyjen tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi yhteisö on valmis antamaan taloudellista ja asiantuntija-apua AKT-valtioiden energiavarojen hyödyntämiseksi yhteisön käytettävissä olevia välineitä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen ja tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

Energiahankkeiden toteuttamista valmistelevien tutkimusten ja sijoitusten osalta yhteisö voi antaa apua riskipääomana, mahdollisesti yhdessä asianomaisten AKT-valtioiden pääomapanosten ja muiden rahoituslähteiden kanssa, 234 artiklan yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

Näissä määräyksissä tarkoitettuja varoja voidaan yhteisen edun mukaisissa hankkeissa täydentää:

a) yhteisön muilla rahoitusvaroilla ja teknisillä voimavaroilla;

b) toimilla, jotka tähtäävät julkisten ja yksityisten pääomien liikkeelle saamiseen, mukaan lukien myös yhteisrahoitukset.

109 artikla

Pankki voi perussääntönsä mukaisesti osoittaa tapauksen mukaan rahoituspöytäkirjassa määrättyä suuremman määrän omia varojaan asianomaisen AKT-valtion ja yhteisön yhteisen edun mukaisiksi tunnustamiin energia-alan sijoitushankkeisiin.

VIII OSASTO

YRITYSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

110 artikla

1. Yhteisö ja AKT-valtiot korostavat, että:

i) yritykset ovat tärkeimpiä välineitä, joiden avulla on mahdollista saavuttaa taloudellisen verkoston vahvistamiselle, elinkeinoalojen välisen yhdentymisen edistämiselle, työpaikkojen luomiselle, tulojen lisäämiselle ja osaamisen tason kohottamiselle asetetut tavoitteet;

ii) AKT-valtioiden nykyisiä pyrkimyksiä oman taloutensa uudelleen rakentamiseksi on täydennettävä pyrkimyksillä lujittaa ja laajentaa niiden tuotantopohjaa. Yritysalalla on oltava ensisijainen asema AKT-valtioiden kasvua elvyttävissä strategioissa;

iii) AKT-valtioiden yritystoiminnan edistämiseksi ja eurooppalaisten sijoitusten kannustamiseksi olisi luotava vakaa ja suotuisa ympäristö sekä tehokas kansallinen rahoitusala;

iv) yksityisestä alasta, erityisesti AKT-valtioiden talouksille ominaisiin olosuhteisiin paremmin soveltuvista pienistä ja keskisuurista yrityksistä, on tehtävä elinvoimaisempi ja sen asemaa on vahvistettava. Myös pienimuotoisia yrityksiä ja käsiteollisuutta olisi edistettävä ja tuettava;

v) AKT—ETY-kehitysyhteistyön tavoitteita ja siinä ensisijaisina pidettyjä asioita noudattavia yksityisiä ulkomaisia sijoittajia on kannustettava osallistumaan AKT-valtioiden kehityspyrkimyksiin. Näille sijoittajille olisi annettava oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu, ja heille olisi taattava suotuisa, turvallinen ja ennakoitavissa oleva sijoitusympäristö;

vi) AKT-valtioiden huomattavien voimavarojen hyödyntäminen edellyttää AKT-valtioiden yrittäjyyden tukemista.

2. On pyrittävä käyttämään yhä suurempi osuus yleissopimuksen rahoitusvaroista yrittäjyyden ja sijoitusten edistämiseen sekä välittömästi tuottavan toiminnan toteuttamiseen.

111 artikla

Sopimuspuolet tunnustavat, että edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi on tarpeen käyttää kaikkia tässä yleissopimuksessa määrättyjä välineitä, kuten asiantuntija-apua, seuraavilla toiminta-alueilla yksityisen alan kehityksen tukemiseksi:

a) yritysten oikeudellisten ja verotuksellisten olosuhteiden parantamisen tukeminen sekä ammatillisten järjestöjen ja kauppakamarien aseman laajentaminen yritysten kehittämisessä;

b) yritysten luomisen ja kehittämisen suora tukeminen (yrityksen käynnistämiseen liittyvät erityispalvelut, entisten julkisen alan työntekijöiden uudelleensijoittamisen tukeminen, teknologian siirron sekä teknologian, liikkeenjohtoa koskevien palvelujen ja markkinatutkimusten kehittämisen tukeminen);

c) yritystoimintaa tukevien palvelujen kehittäminen siten, että yrityksille tarjotaan neuvontaa oikeudellisissa, teknisissä ja liikkeenjohdollisissa asioissa;

d) erityisohjelmat, joiden tarkoituksena on kouluttaa yritysjohtajia ja kehittää heidän kykyjään erityisesti pienyrityksissä ja epävirallisilla aloilla.

112 artikla

Säästämisen ja kansallisten rahoitusalojen kehityksen tukemiseksi kiinnitetään huomiota erityisesti seuraaviin alueisiin:

a) kansallisen säästämisen aikaansaamisen ja rahoitusvälityksen kehittämisen tukeminen;

b) rahoituslaitosten uudelleenjärjestämistä ja uudistamista varten annettava asiantuntija-apu.

113 artikla

Yhteisö antaa AKT-valtioiden yritysten kehityksen tukemiseksi taloudellista ja asiantuntija-apua, jollei kolmannen osan III osastossa vahvistetuista edellytyksistä muuta johdu.

IX OSASTO

PALVELUJEN KEHITTÄMINEN

1 luku

Yhteistyön tavoitteet ja periaatteet

114 artikla

1. Yhteisö ja AKT-valtiot tunnustavat palvelualan merkityksen kehityspolitiikan muotoilussa sekä tarpeen lisätä yhteistyötä tällä alueella.

2. Yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä vahvistaa mahdollisuuksiaan tuottaa palveluja talouksiensa toiminnan parantamiseksi, maksutaseongelmiensa lieventämiseksi ja alueellisen yhdentymiskehityksen edistämiseksi.

3. Näiden toimien tavoitteena on taata, että AKT-valtiot saavat mahdollisimman suuren hyödyn tämän yleissopimuksen määräyksistä niin kansallisella kuin alueellisella tasolla ja että ne voivat:

— toimia mahdollisimman suotuisin edellytyksin yhteisön markkinoilla sekä kotimaan, alueellisilla ja kansainvälisillä markkinoilla monipuolistaen AKT-valtioiden tavara- ja palvelukaupan valikoimaa ja lisäten sen arvoa ja määrää;

— vahvistaa yhteisiä valmiuksiaan kasvavan taloudellisen yhdentymisen ja toiminnallisen tai tietyn erityisalan yhteistyön lujittamisen avulla;

— edistää yritysten kehittämistä erityisesti kannustaen AKT–ETY-sijoituksia palvelujen alalle uusien työpaikkojen luomiseksi, tulojen saamiseksi ja jakamiseksi sekä AKT-valtioiden erityistarpeisiin sopivan teknologian siirron ja mukauttamisen helpottamiseksi;

— saada mahdollisimman suuren hyödyn kansallisesta ja alueellisesta matkailusta ja kehittää osuuttaan maailman matkailussa;

— toteuttaa kehityksensä kannalta tarpeelliset liikenne- ja viestintäverkot sekä tietojärjestelmät ja telemaattiset järjestelmät;

— kehittää ammatillista koulutusta ja asiantuntemuksen siirtoa ottaen huomioon sen merkittävän aseman, joka inhimillisillä voimavaroilla on palvelujen kehittämisessä.

4. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi sopimuspuolet soveltavat palvelualan yhteistyötä koskevien erityisten määräysten lisäksi kauppaa, kaupan edistämistä, teollisuuden kehittämistä, sijoituksia, opetusta ja koulutusta koskevia määräyksiä.

115 artikla

1. Kun otetaan huomioon palvelujen laajuus ja niiden epätasainen vaikutus kehitykseen, ja jotta yhteisön avulla olisi mahdollisimman suuri vaikutus AKT-valtioiden kehitykseen, osapuolet sopivat kiinnittävänsä erityistä huomiota palveluihin, joita niiden talouden toiminta edellyttää seuraavilla alueilla:

— taloudellista kehitystä tukevat palvelut;

— matkailu;

— liikenne, viestintä ja tietojenkäsittely.

2. Palvelualan yhteistyön toteuttamiseksi yhteisö tukee sille AKT-valtioiden aloitteesta tai niiden suostumuksella esitettyjen ohjelmien, hankkeiden ja toimien toteutusta. Se käyttää tällöin kaikkia tässä yleissopimuksessa määrättyjä keinoja, erityisesti kehitysrahoitusyhteistyön sille antamia keinoja, mukaan lukien pankin käytettävissä olevat keinot.

116 artikla

Palvelujen kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota AKT-sisämaavaltioiden ja -saarivaltioiden erityistarpeisiin, jotka johtuvat näiden valtioiden maantieteellisestä sijainnista, sekä vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden taloudelliseen tilanteeseen.

2 luku

Taloudellista kehitystä tukevat palvelut

117 artikla

Tämän alan yhteistyötavoitteiden saavuttamiseksi yhteistyöhön kuuluvat kaupalliset palvelut, unohtamatta kuitenkaan tiettyjä talousympäristön kehittämisen edellyttämiä julkisluonteisia palveluja, kuten tullimenettelyjen tietokoneistamista, ja etusija annetaan seuraaville palveluille:

— ulkomaankaupan tukipalvelut;

— yritysten tukipalvelut;

— alueellisen yhdentymisen tukipalvelut.

118 artikla

AKT-valtioiden ulkoisen kilpailukyvyn palauttamisen tukemiseksi palvelualan yhteistyössä annetaan etusija ulkomaankaupan tukipalveluille, joiden soveltamisalaan kuuluvat seuraavat tekijät:

i) soveltuvien kaupan perusrakenteiden luominen erityisesti sellaisten toimien avulla, joiden tavoitteena on ulkomaankaupan tilastojen kehittäminen, tullimenettelyjen automatisointi, satamien ja lentoasemien hallinto ja läheisempien yhteyksien luominen eri kaupan osapuolten, kuten viejien, kauppaa rahoittavien elinten, tullin ja keskuspankkien välille;

ii) erityisesti kauppaan suuntautuvien palvelujen, kuten kauppaa edistävien toimien, tehostaminen, jota sovelletaan myös palvelualoihin;

iii) muiden ulkomaankauppaan liittyvien palvelujen, kuten kaupan rahoitus-, selvitys- ja maksujärjestelmien tai tietoverkkojen käyttömahdollisuuden kehittäminen.

119 artikla

AKT-valtioiden talouselämän rakenteen vahvistamisen edistämiseksi ja yrityksen kehitystä koskevat määräykset huomioon ottaen kiinnitetään huomiota erityisesti seuraaviin alueisiin:

i) neuvontapalvelut yrityksille niiden toiminnan parantamiseksi helpottamalla erityisesti mahdollisuutta käyttää liikkeenjohdon, kirjanpidon ja tietotekniikan alan palveluja sekä oikeus-, vero- ja rahoituspalveluja;

ii) riittävien, asianmukaisten ja joustavien rahoitusjärjestelmien luominen palvelualan yritysten kasvun tai perustamisen edistämiseksi;

iii) AKT-valtioiden valmiuksien vahvistaminen rahoituspalvelujen alalla, asiantuntija-apu vakuutus- ja luottolaitosten kehittämiseksi kaupan edistämisen ja kehittämisen alueella.

120 artikla

Taloudellisen yhdentymisen edistämiseksi, mikä on omiaan luomaan elinvoimaisia talousalueita, ja alueellista yhteistyötä koskevat määräykset huomioon ottaen kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin alueisiin:

i) AKT-valtioiden välistä tavaranvaihtoa tukevat palvelut kaupallisten toimenpiteiden, kuten markkinatutkimusten, avulla;

ii) AKT-valtioiden välisen palvelujen kaupan laajentamisen edellyttämät palvelut valtioiden välisen täydentävyyden parantamiseksi erityisesti laajentamalla tavanomaiset kaupan edistämistoimenpiteet koskemaan palvelualaa, mukauttamalla niitä tarvittaessa;

iii) sellaisten alueellisten palvelukeskusten luominen, joiden on tarkoitus tukea talouden erityisaloja tai yhteistä alakohtaista politiikkaa, erityisesti nykyaikaisia viestintä- ja tietoverkostoja ja tietopankkeja kehittämällä.

3 luku

Matkailu

121 artikla

Sopimuspuolet tunnustavat matkailun huomattavan merkityksen AKT-valtioille ja toteuttavat toimenpiteitä ja toimintaa matkailun kehittämiseksi ja tukemiseksi. Näitä toimenpiteitä voidaan toteuttaa kaikissa vaiheissa matkailutuotteen yksilöinnistä kaupan pitämiseen ja myynnin edistämiseen.

Tavoitteena on tukea AKT-valtioiden pyrkimyksiä saada mahdollisimman suuri hyöty kansallisesta, alueellisesta ja kansainvälisestä matkailusta ottaen huomioon matkailun vaikutus talouden kehitykseen, sekä lisätä yhteisöstä ja muista lähteistä peräisin olevia, AKT-valtioiden matkailun kehittämiseen suunnattuja yksityisiä rahavirtoja. Erityistä huomiota kiinnitetään tarpeeseen yhdistää matkailu väestön sosiaaliseen, sivistykselliseen ja taloudelliseen elämään.

122 artikla

Matkailun edistämiseksi tarkoitettujen erityistoimien tavoitteena on asianmukaisen politiikan määritteleminen, mukauttaminen ja kehittäminen kansallisella, alueellisella, osa-alueiden ja kansainvälisellä tasolla. Matkailun kehittämisohjelmat ja -hankkeet perustuvat tähän politiikkaan seuraavilla neljällä alueella:

a) inhimillisten voimavarojen hyödyntäminen ja toimielinten kehittäminen, johon kuuluu muun muassa:

— johtotason erityisosaamista koskeva ammatillinen koulutus sekä julkisen ja yksityisen alan soveltuvien tasojen jatkuva koulutus tyydyttävän suunnittelun ja kehityksen takaamiseksi,

— matkailunedistämiskeskusten perustaminen ja niiden toiminnan tehostaminen,

— erityisväestöryhmien ja matkailualalla aktiivisesti toimivien julkisten/yksityisten järjestöjen sekä matkailua tukevien alojen henkilöstön koulutus ja valmennus,

— AKT-valtioiden välinen koulutuksen, asiantuntija-avun ja toimielinten kehittämisen alueella tapahtuva yhteistyö ja vaihto;

b) tuotekehittely, johon kuuluu muun muassa:

— matkailutuotteen yksilöiminen, muiden kuin perinteisten matkailutuotteiden ja uusien matkailutuotteiden kehittely, olemassa olevien tuotteiden mukauttaminen, mukaan lukien kulttuuriperinnön sekä ekologisten ja ympäristöarvojen säilyttäminen ja hyödyntäminen, eläinten ja kasvien, historiallisten, yhteiskunnallisten ja muiden luonnonvarojen hoito, suojelu ja säilyttäminen sekä lisäpalvelujen kehittäminen,

— AKT-valtioiden matkailualalla tehtävien yksityisten sijoitusten ja erityisesti yhteisyritysten edistäminen,

— hotellialan asiantuntija-avun toimittaminen,

— matkailualan markkinoille tarkoitettujen käsityönä tehtyjen kulttuuriesineiden valmistaminen;

c) markkinoiden kehittäminen, johon kuuluu muun muassa:

— tavoitteiden ja markkinoiden kehittämissuunnitelmien määrittelyn ja toteuttamisen tukeminen kansallisella, osa-alueiden, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla,

— tuki AKT-valtioiden pyrkimyksille saada käyttöönsä matkailualan palveluja, kuten keskusvarausjärjestelmiä sekä lentoliikenteen valvonta- ja turvajärjestelmiä,

— markkinoiden yhdenmukaisiin kehittämissuunnitelmiin ja -ohjelmiin sisältyvät ja markkina-aseman parantamiseksi tehtävät myynninedistämistoimenpiteet ja -välineet, jotka kohdistuvat perinteisten ja muiden kuin perinteisten markkinoiden tärkeimpiin matkailuvirtojen kehittäjiin, samoin kuin erityistoimet, kuten osallistuminen erityisiin kaupallisiin tilaisuuksiin, esimerkiksi messuihin, laatukirjallisuuden, -tavaroiden ja kaupan pitämisen tarvikkeiden tuottaminen;

d) tutkimus ja tiedotus, johon kuuluu muun muassa:

— matkailua koskevien tiedotusjärjestelmien kehittäminen sekä tilastotietojen kokoaminen, erittteleminen, jakaminen ja hyödyntäminen,

— sen sosiaalis-taloudellisen vaikutuksen arvioiminen, joka matkailulla on AKT-valtioiden talouteen, painottaen erityisesti yhteyksien kehittämistä muihin AKT-valtioiden ja alueiden muihin aloihin, kuten elintarviketeollisuuteen, rakennusalaan, teknologiaan ja liikkeenjohtoon.

4 luku

Liikenne, viestintä ja tietojenkäsittely

123 artikla

1. Liikennealan yhteistyön tarkoituksena on maantie- ja rautatieliikenteen, satamalaitteiden sekä meri-, sisävesi- ja lentoliikenteen kehittäminen.

2. Viestintäalan yhteistyön tarkoituksena on postipalvelujen ja tietoliikenteen kehittäminen, mukaan lukien radioliikenne ja tietojenkäsittely.

3. Näiden alueiden yhteistyöllä on erityisesti seuraavat tavoitteet:

a) tavaroiden, palvelujen ja henkilöiden liikkuvuutta edistävien olosuhteiden luominen kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla;

b) kustannustehokkuuteen perustuvien, sosiaalis-taloudellisen kehityksen tarpeita vastaavien ja käyttäjien tarpeisiin ja asianomaisten AKT-valtioiden talouden kokonaistilanteeseen sopivien järjestelmien luominen, kunnostus, ylläpito ja järkevä hyödyntäminen;

c) liikenne- ja viestintäjärjestelmien parempi toisiaan täydentävyys kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla;

d) AKT-valtioiden kansallisten järjestelmien yhdenmukaistaminen ja niiden teknologian kehitykseen mukauttamisen edistäminen;

e) valtioiden välisen viestinnän ja liikenteen esteiden vähentäminen erityisesti lakien, asetusten ja hallinnollisten menettelyjen osalta.

124 artikla

1. Kaikissa kyseisissä toimintaohjelmissa ja -hankkeissa pyritään takaamaan riittävä teknologian ja asiantuntemuksen siirto.

2. Erityistä huomiota kiinnitetään AKT-valtioiden kansalaisten liikenne- ja viestintäjärjestelmien suunnittelua, johtamista, ylläpitoa ja toimintaa koskevaan koulutukseen.

125 artikla

1. Sopimuspuolet tunnustavat lentoliikenteen merkityksen AKT-valtioiden keskinäisten sekä AKT-valtioiden ja yhteisön välisten taloudellisten, sivistyksellisten ja sosiaalisten suhteiden vahvistamisessa, syrjäisten tai vaikeapääsyisten alueiden yhteyksien parantamisessa ja matkailun kehittämisessä.

2. Tämän alan yhteistyöllä pyritään edistämään AKT-valtioiden kansallisten ja alueellisten lentoliikennejärjestelmien sopusointuista kehitystä ja AKT-valtioiden lentolaivaston mukauttamista teknologian kehitykseen, Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ilmailusuunnitelman toteuttamista, matkustajien saapumiseen liittyvien perusrakenteiden parantamista ja kansainvälisten toimintastandardien soveltamista, lentokoneiden huoltokeskusten kehittämistä ja parantamista, koulutusta ja nykyaikaisten lentoasemien turvajärjestelmien kehittämistä.

126 artikla

1. Sopimuspuolet tunnustavat meriliikenteen merkityksen yhtenä taloudellisen kehityksen sekä AKT-valtioiden ja yhteisön välisen kaupan edistämisen liikkeellepanevana voimana.

2. Tämän alan yhteistyön tavoitteena on taata tehokkaiden ja luotettavien meriliikennepalvelujen sopusointuinen kehittäminen taloudellisesti tyydyttävissä olosuhteissa helpottamalla kaikkien osapuolten aktiivista osallistumista noudattaen periaatetta, joka koskee esteetöntä mahdollisuutta harjoittaa kaupallista liikennettä.

127 artikla

1. Sopimuspuolet korostavat Yhdistyneiden kansakuntien meriliikennekonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevan yleissopimuksen ja sen ratifioimiseen liittyvien asiakirjojen merkitystä, jotka takaavat meriliikenteen kilpailuehdot ja antavat muun muassa kehitysmaiden laivanvarustamoille paremmat mahdollisuudet osallistua konferenssijärjestelmään.

2. Näin ollen sopimuspuolet sopivat sääntöjen ratifioinnin yhteydessä toteuttavansa nopeasti toimenpiteet niiden täytäntöön panemiseksi kansallisella tasolla niiden sovellusalan ja määräysten mukaisesti. Yhteisö auttaa AKT-valtioita soveltamaan sääntöjen asiaan liittyviä määräyksiä.

3. Sääntöihin liitetyn konferenssin ulkopuolisia varustamoita koskevan 2 päätöslauselman mukaisesti sopimuspuolet eivät estä konferenssin ulkopuolisia varustamoita kilpailemasta konferenssivarustamon kanssa, jos ne noudattavat terveen kilpailun periaatetta kaupallisin perustein.

128 artikla

Yhteistyössä kiinnitetään huomiota sellaisen tehokkaan rahtilaivaliikenteen edistämiseen, jonka määrällä on taloudellista ja kaupallista merkitystä, samoin kuin AKT-valtioiden pyrkimyksiin osallistua suuremmassa määrin tällaisiin kansainvälisiin meriliikennepalveluihin. Tässä yhteydessä yhteisö tunnustaa AKT-valtioiden pyrkimykset osallistua enemmän kappaletavaralastikuljetuksiin. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kilpailijoiden alalle pääsemiselle ei aseta esteitä.

129 artikla

Meriliikenteelle annettavan taloudellisen ja asiantuntija-avun yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota:

— tehokkaiden ja luotettavien meriliikennepalvelujen tosiasialliseen kehittämiseen AKT-valtioissa, erityisesti sataman perusrakenteiden mukauttamiseen liikenteen tarpeisiin sekä satamakaluston kunnossapitoon;

— käsittelykaluston ja uivan kaluston kunnossapitoon tai hankintaan, ja kaluston mukauttamiseen teknologian kehitykseen;

— alueiden välisen laivaliikenteen kehittämiseen AKT-valtioiden keskinäisen yhteistyön edistämiseksi ja AKT-valtioiden laivaliikennealan toiminnan kehittämiseksi;

— teknologian siirtoon, johon sisältyvät myös monikuljetukset ja konttiliikenteeseen siirtyminen yhteisyritysten edistämiseksi;

— soveltuvien oikeus- ja hallintorakenteiden luomiseen ja satamahallinnon parantamiseen erityisesti ammatillisen koulutuksen avulla;

— saarten välisen laivaliikenteen ja yhteysrakenteiden kehittämiseen ja kasvavaan yhteistyöhön taloudellisten toimijoiden kanssa.

130 artikla

Sopimuspuolet sitoutuvat edistämään laivaliikenteen turvallisuutta, miehistön turvallisuutta sekä saastumista ehkäiseviä toimia.

131 artikla

Jomman kumman sopimuspuolen pyynnöstä voidaan 126–130 artiklan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi käydä neuvotteluja, tarvittaessa 11 artiklassa tarkoitetuissa menettelysäännöissä määrätyin edellytyksin.

132 artikla

1. Viestintäalan yhteistyössä kiinnitetään erityistä huomiota teknologian kehittämiseen tukemalla AKT-valtioiden pyrkimyksiä luoda ja kehittää tehokkaita järjestelmiä. Siihen kuuluvat satelliittiviestintää koskevat tutkimukset ja ohjelmat, jos se on toiminnallisesti perusteltua, erityisesti alueellisella ja osa-alueiden tasolla. Tämän alan yhteistyö koskee myös meteorologian ja kaukokartoituksen alalla satelliitin avulla tehtävässä maan havainnoinnissa käytettäviä keinoja, joita käytetään erityisesti aavikoitumisen ja kaikkien saastumisen muotojen torjumisessa samoin kuin luonnonvarojen hoidossa, erityisesti maataloudessa ja kaivostoiminnassa, sekä aluesuunnittelussa.

2. Erityistä huomiota kiinnitetään maaseudun tietoliikenteeseen tämän alueen taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen edistämiseksi.

133 artikla

Tietojenkäsittelyalan yhteistyön tavoitteena on AKT-valtioiden tietojenkäsittelyn ja telematiikan alan mahdollisuuksien parantaminen tukemalla tämän alan merkitystä korostavien maiden pyrkimyksiä hankkia ja ottaa käyttöön tietojärjestelmiä, kehittää tehokkaita telemaattisia verkkoja, joihin sisältyvät myös kansainväliset taloustiedot, aikanaan alkava tietokoneosien ja -ohjelmistojen valmistus AKT-valtioissa ja AKT-valtioiden osallistuminen tietojenkäsittelyn sekä kirjojen ja aikakauslehtien julkaisualan kansainväliseen toimintaan.

134 artikla

Liikenne- ja viestintäalan yhteistoimintaa toteutetaan tämän yleissopimuksen kolmannen osan III osastossa vahvistettujen määräysten ja menettelyjen mukaisesti.

X OSASTO

KAUPAN KEHITTÄMINEN

135 artikla

Sopimuspuolet toteuttavat 167 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toimia kaupan kehittämiseksi kaikissa vaiheissa tuotesuunnittelusta tuotteiden jakeluun.

Näiden toimien tavoitteena on taata, että AKT-valtiot saavat mahdollisimman suuren hyödyn tämän yleissopimuksen määräyksistä kaupan, maatalouden ja teollisen yhteistyön alalla ja voivat toimia mahdollisimman suotuisin edellytyksin yhteisön markkinoilla sekä kotimaan, osa-alueiden, alueellisilla ja kansainvälisillä markkinoilla monipuolistaen tavarakauppansa valikoimaa ja lisäten tämän kaupan arvoa ja määrää.

136 artikla

1. Kaupan ja palvelujen kehittämistä sekä AKT-valtioiden ja yhteisön välisen kaupan kehittämistä edistettäessä kiinnitetään erityistä huomiota toimiin, joiden tarkoituksena on lisätä AKT-valtioiden itsenäisyyttä, kehittää AKT-valtioiden keskinäistä ja kansainvälistä kauppaa sekä kehittää kaupan ja palvelualan alueellista yhteistyötä.

2. AKT-valtioiden pyynnöstä toteutettavat toimenpiteet koskevat ensisijaisesti seuraavia alueita:

— yhdenmukaisten kauppastrategioiden luominen;

— inhimillisten voimavarojen hyödyntäminen ja ammatillisen osaamisen kehittäminen kaupan ja palvelujen alalla;

— AKT-valtioiden kaupan ja palvelujen kehittämisestä vastaavien toimielinten luominen, mukauttaminen ja vahvistaminen kiinnittäen erityisesti huomiota niiden AKT-valtioiden toimielinten erityistarpeisiin, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita;

— AKT-valtioiden tuotteiden laadun parantamista, tuotteiden mukauttamista markkinoiden tarpeisiin ja markkinoiden monipuolistamista koskevien pyrkimysten tukeminen;

— kaupan kehittämistoimenpiteet, erityisesti AKT-valtioiden, yhteisön jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden taloudellisten toimijoiden välisten yhteyksien ja tiedonvaihdon tehostaminen;

— AKT-valtioiden tukeminen nykyaikaisten kaupan pitämisen tekniikoiden soveltamiseksi tuotantoon suuntautuviin aloihin ja ohjelmiin, kuten maaseudun kehittämiseen ja maatalouteen;

— AKT-valtioiden tukipalveluiden perusrakenteiden kehittämistä ja parantamista koskevien pyrkimysten tukeminen, mukaan lukien kuljetus- ja varastointitoiminnot, tavaroiden ja palvelujen tehokkaan jakelun varmistamiseksi ja AKT-valtioiden viennin lisäämiseksi;

— AKT-valtioiden tukeminen niiden omien mahdollisuuksien, tietojärjestelmien ja kaupan aseman ja merkityksen taloudellisessa kehityksessä ymmärtämisen kehittämiseksi;

— pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen tuotteiden, markkinoiden ja kaupallisten yhteishankkeiden yksilöimiseksi ja kehittämiseksi.

3. Rahoituspäätökset voivat menettelyjen nopeuttamiseksi koskea monivuotisia ohjelmia täytäntöönpanomenettelyjä koskevan 290 artiklan määräysten mukaisesti.

4. AKT-valtioille voidaan myöntää tukea messuihin, näyttelyihin ja kauppamatkoihin ainoastaan, jos nämä järjestelyt ovat olennainen osa yleismaailmallisia kaupan kehittämisohjelmia.

5. Vähiten kehittyneiden taikka sisämaa- tai saarivaltioita olevien AKT-valtioiden osallistumista erilaiseen kaupalliseen toimintaan kannustetaan erityismääräysten avulla, joita ovat erityisesti henkilökunnan matkakulujen ja näyttelyesineiden kuljetuksesta aiheutuvien kustannusten maksaminen sen osallistuessa kansallisiin, alueellisiin tai kolmansissa maissa järjestettäviin messuihin, näyttelyihin ja kauppamatkoihin, mukaan lukien näyttelykojujen väliaikaisesta pystyttämisestä ja/tai vuokraamisesta aiheutuvat kulut. Vähiten kehittyneille valtioille sekä sisämaa- ja saarivaltioille annetaan erityistukea myynninedistämisaineiston valmistamista ja/tai ostamista varten.

137 artikla

Tässä yleissopimuksessa määrättyjen välineiden osalta ja kehitysyhteistyörahoituksen määräysten mukaisesti kaupan ja palvelujen kehittämiseen myönnettävään tukeen sisältyy asiantuntija-apu vakuutus- ja luottolaitosten luomiseksi ja kehittämiseksi kaupan kehittämisen yhteydessä.

138 artikla

Niiden määrärahojen lisäksi, joita jokainen AKT-valtio voi 281 artiklassa tarkoitettujen maakohtaisten ohjelmien osalta käyttää toisen osan IX ja X osastossa tarkoitettujen alojen kehittämistoimien rahoittamiseen, voi yhteisön näiden toimien rahoittamiseen myöntämä osuus, jos on kyse alueellisista toimista, olla 156 artiklassa tarkoitettujen alueellisten yhteistyöohjelmien osalta enintään tämän yleissopimuksen liitteenä olevassa rahoituspöytäkirjassa määrätyn suuruinen.

XI OSASTO

KULTTUURI- JA SOSIAALIALAN YHTEISTYÖ

139 artikla

Yhteistyöllä edistetään AKT-valtioiden itsenäistä ihmiskeskeistä kehitystä, jonka juuret ovat kunkin kansan kulttuurissa. Inhimillinen ja kulttuuriulottuvuus koskee kaikkia aloja ja se ilmentyy kaikissa kehityshankkeissa ja -ohjelmissa. Yhteistyöllä tuetaan sitä politiikkaa ja niitä toimenpiteitä, joita nämä valtiot toteuttavat hyödyntääkseen inhimillisiä voimavarojaan, lisätäkseen omaa luomiskykyään ja vahvistaakseen kulttuuri-identiteettiään. Sillä edistetään väestön osallistumista kehitykseen.

Tämän yhteistyön tavoitteena on vuoropuhelun, molemminpuolisen vaihdon ja molempia osapuolia rikastuttavassa hengessä sekä tasapuolisuuteen perustuen edistää AKT-valtioiden hallitusten ja väestöjen sekä AKT- ja ETY-valtioiden hallitusten ja väestöjen välistä yhteisymmärrystä ja yhteisvastuullisuutta.

140 artikla

1. Kulttuuri- ja sosiaalialan yhteistyö toteutuu:

— toimintaohjelmien ja -hankkeiden yhteiskunnallisen ja kulttuuriulottuvuuden huomioon ottamisessa;

— AKT-valtioiden väestöjen kulttuuri-identiteettien vahvistamisessa niiden itsenäisen kehityksen edistämiseksi ja luovuuden kannustamiseksi sekä kulttuurienvälisen vuoropuhelun edistämiseksi;

— toiminnassa, jonka tavoitteena on luonnonvarojen järkevään ja mahdollisimman hyvään käyttöön sekä henkisten ja aineellisten perustarpeiden tyydyttämiseen tähtäävä inhimillisten voimavarojen hyödyntäminen.

2. Kulttuuri- ja sosiaalialan yhteistyötoimia toteutetaan kolmannen osan III osastossa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Varoja voidaan hankkia myös vastapuolen kohdennetuista varoista, joita voidaan käyttää sosiaalialoilla. Kaikkea toimintaa säätelevät maaohjelmissa tai alueellisessa yhteistyössä määritellyt ensisijaisina pidetyt asiat ja tavoitteet tämän toiminnan ominaispiirteiden mukaisesti.

141 artikla

AKT—ETY-kulttuuriyhteistyön säätiön tehtäväksi tunnustetaan tämän osaston tavoitteiden täytäntöönpanon edistäminen.

Säätiön tähän päämäärään tähtäävä toiminta käsittää seuraavat alueet:

— tutkimus ja muu toiminta, joka koskee yhteistyön kulttuuriulottuvuuden huomioon ottamisen kulttuurinäkökohtia,

— tutkimus ja muu toiminta, jonka tarkoituksena on vahvistaa AKT-valtioiden väestöjen kulttuuri-identiteettiä ja kaikkia aloitteita, jotka voivat edistää kulttuurienvälistä vuoropuhelua.

1 luku

Kulttuurisen ja yhteiskunnallisen ulottuvuuden huomioon ottaminen

142 artikla

1. Jokaisen hankkeen tai ohjelman suunnittelu, tutkimus, toteutus ja arviointi perustuu ympäristön kulttuuristen ja yhteiskunnallisten ominaispiirteiden ymmärtämiseen ja huomioon ottamiseen.

2. Tämä edellyttää erityisesti:

— väestön osallistumismahdollisuuksien arviointia;

— kyseisen ympäristön ja ekosysteemien syvällistä tuntemusta;

— paikallisen teknologian ja muiden soveltuvien teknologiamuotojen erittelyä;

— asianmukaista kaikkien toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa mukana olevien tiedottamista, mukaan lukien teknisen yhteistyön henkilökunta;

— hankkeiden toteutusta ja niiden ylläpitoa varten käytettävissä olevien inhimillisten voimavarojen arviointia;

— yhdenmukaisten inhimillisten voimavarojen edistämisohjelmien luomista.

143 artikla

Hankkeiden ja ohjelmien tutkimuksessa otetaan huomioon:

a) kulttuurinäkökohdat:

— kulttuuriympäristöön mukauttaminen ja vaikutukset tähän ympäristöön,

— paikallisen kulttuuriperinnön yhdistäminen ja hyödyntäminen, erityisesti arvojärjestelmät, elintavat, ajattelu- ja toimintatavat, tyylit ja ainekset,

— tiedonsaanti- ja tiedonvälitystavat,

— ihmisen ja ympäristön sekä väestön ja luonnon vuorovaikutus;

b) sosiaaliset näkökohdat, hankkeiden ja ohjelmien vaikutus seuraaviin:

— itsenäistä kehitystä edistävien valmiuksien ja rakenteiden tehostaminen,

— naisten aseman parantaminen ja merkityksen korostaminen,

— nuorten mukaan ottaminen talouden, kulttuurin ja sosiaaliseen kehitystoimintaan,

— väestön sivistyksellisten ja aineellisten perustarpeiden tyydyttäminen,

— työllisyyden ja koulutuksen edistäminen,

— väestönkehityksen ja muiden voimavarojen välinen tasapaino,

— sosiaaliset ja henkilöiden väliset suhteet,

— valmistus- ja jalostusrakenteet, -menetelmät ja -muodot.

144 artikla

1. Yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä taata, että paikallisyhteisöt ovat tiiviisti ja jatkuvasti mukana kehitystoiminnassa. Väestön osallistumista on kannustettava hankkeiden ja ohjelmien ensimmäisistä val-

misteluvaiheista alkaen, ja se on suunniteltava siten, että se ylittää kielelliset, koulutukselliset ja kulttuuriset esteet.

Tätä varten otetaan väestön oman dynamiikan perusteella huomioon seuraavat tekijät:

a) sellaisten toimielinten vahvistaminen, jotka voivat tukea väestön osallistumista työn organisointia, henkilökunnan koulutusta ja liikkeenjohtamista koskevaan toimintaan;

b) väestön järjestäytymistä erityisesti osuuskuntatyyppisiin ryhmittymiin varten annettava tuki ja kyseisten eri ryhmien omia aloitteita ja pyrkimyksiä täydentävien välineiden asettaminen niiden käyttöön;

c) osallistumista koskevien aloitteiden edistäminen opetuksen ja koulutuksen sekä kulttuurin elävöittämisen ja edistämisen avulla;

d) asianomaisen väestön ottaminen mukaan kehitystoiminnan eri vaiheisiin; olisi kiinnitettävä erityistä huomiota naisten, nuorten, vanhusten ja vammaisten asemaan ja kehityshankkeiden ja -ohjelmien vaikutukseen näihin henkilöihin;

e) työtilaisuuksien kehittäminen, johon sisältyvät yhteistoiminnan osana toteutettavien töiden tarjoamat työtilaisuudet.

2. Tässä yhteydessä voidaan yhteistyöllä tukea toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on nuorten tilanteen parantaminen ja heidän pyrkimystensä edistäminen ja yhteiskunnallisen asemansa tunnustaminen.

3. Olemassa olevia toimielimiä ja ryhmittymiä käytetään mahdollisimman suuressa määrin apuna yhteistoiminnan valmistelussa ja täytäntöönpanossa.

2 luku

Kulttuuri-identiteetin vahvistaminen ja kulttuurienvälinen vuoropuhelu

145 artikla

Sopimuspuolet kannustavat yhteistyötä sellaisen toiminnan avulla, joka edistää kansojen historiaan ja omaan arvojärjestelmään kuuluvan kulttuuri-identiteetin tunnustamista. Yhteistyöllä edistetään vastavuoroisesti AKT-valtioiden ja yhteisön kansojen kulttuurien rikastumista.

Kulttuuri-identiteettiä vahvistavan toiminnan tavoitteena on kulttuuriperinnön säilyttäminen ja hyödyntäminen, kulttuuriesineiden ja -palvelujen tuotanto ja levitys, erityisen merkittävät kulttuuritapahtumat sekä tiedotus- ja viestintävälineiden tukeminen.

Kulttuurienvälisen vuoropuhelun tavoitteena on kulttuurien tuntemuksen syventäminen ja kulttuurien ymmärtämisen kehittäminen. Kulttuurienvälisen viestinnän esteitä poistamalla yhteistyöllä lisätään tietoisuutta eri kulttuureja edustavien kansojen keskinäisestä riippuvuudesta.

Kulttuuriperinnön suojeleminen

146 artikla

Yhteistyöllä tuetaan sellaista AKT-valtioiden toimintaa, jonka tavoitteena on:

a) niiden kulttuuriperinnön suojelu ja edistäminen, erityisesti luomalla kulttuurialan tietopankkeja ja tallennearkistoja suullisen perinteen kokoamiseksi ja hyödyntämiseksi;

b) historiallisten ja kulttuurimuistomerkkien säilyttäminen sekä perinteisen arkkitehtuurin edistäminen.

Kulttuuriesineiden tuotanto ja levitys

147 artikla

AKT-valtioiden kulttuurialan tuotannon tai yhteistuotannon kehittämiseen ja levittämiseen tarkoitettu yhteistoiminta suunnitellaan joko yhteisohjelman osana tai erillisinä hankkeina.

Yhteistyön tavoitteena on erityisen hyvin AKT-valtioiden kulttuuri-identiteettiä edustavien kulttuuriesineiden ja -palvelujen levittäminen AKT-valtioissa ja yhteisössä.

Markkinoille tarkoitettujen kulttuurituotteiden tuottamiseen ja levittämiseen voidaan myöntää teollisen yhteistyön ja kaupan edistämisen mukaisesti annettavaa tukea.

Kulttuuritapahtumat

148 artikla

Yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden tapahtumia ja AKT-valtioiden keskinäistä sekä niiden ja yhteisön jäsenvaltioiden välistä vaihtoa erittäin merkittävillä kulttuurialueilla osana kulttuuri-identiteetin vahvistamista ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua.

Tässä yhteydessä yhteistyöllä tuetaan erityisesti AKT-valtioiden nuorisoryhmien sekä niiden ja yhteisön jäsenvaltioiden nuorisoryhmien välisiä yhteyksiä ja tapaamisia.

Tiedotus ja viestintä

149 artikla

Tiedotus- ja viestintäalan yhteistyön tarkoituksena on:

a) lisätä asianmukaisin keinoin AKT-valtioiden kykyä osallistua aktiivisesti kansainväliseen tietojen ja kokemusten vaihtoon; tätä varten yhteistyöllä tuetaan erityisesti välineiden ja perusrakenteiden luomista ja vahvistamista kansallisella, alueellisella ja alueiden välisellä tasolla;

b) varmistaa AKT-valtioiden väestön parempi tiedonsaanti, jotta se voisi itse hallita omaa kehitystään kulttuurialan, taloudellisten ja yhteiskunnallisten hankkeiden ja ohjelmien avulla hyödyntäen laajasti viestintäjärjestelmiä ja ottaen huomioon perinteisen viestintätekniikan;

c) tukea ohjelmia, jotka ovat omiaan luomaan edellytyksiä AKT-valtioiden tehokkaalle osallistumiselle tiedon ja uuden viestintäteknologian hallintaan.

3 luku

Inhimillisten voimavarojen hyödyntäminen

150 artikla

Yhteistyöllä edistetään inhimillisten voimavarojen hyödyntämistä yhtenevissä ja yhteensovitetuissa ohjelmissa opetukseen ja koulutukseen, tutkimukseen, tieteeseen ja tekniikkaan, väestön osallistumiseen, naisen asemaan, terveyteen ja ravitsemukseen, väestöön ja väestötieteeseen liittyvillä toimilla.

Opetus ja koulutus

151 artikla

1. Kunkin AKT-valtion opetus- ja koulutustarpeet on määritettävä ja otettava huomioon ohjelman valmisteluvaiheessa.

2. Koulutustoiminta muodostuu tiettyyn tavoitteeseen tähtäävistä yhdistetyistä ohjelmista joko tietyllä alalla tai yleisemmän toiminnan osana. Koulutustoiminnassa otetaan huomioon kunkin maan toimielinten olosuhteet ja sosiaalis-kulttuuriset arvot.

3. Maaohjelmissa ja painopistealueilla yksilöity opetus- ja koulutustoiminta on etusijalla, tämän kuitenkaan poistamatta mahdollisuutta maaohjelmien painopistealojen ulkopuoliseen muuhun koulutustoimintaan.

4. Tällainen toiminta toteutetaan ensisijaisesti siinä AKT-valtioissa tai sillä alueella, johon apu kohdistuu. Toiminta voidaan tarvittaessa toteuttaa toisessa AKT-valtiossa tai yhteisön jäsenvaltiossa. Kun on kyse AKT-valtioiden tarpeisiin mukautetusta erityiskoulutuksesta, koulutustoiminta voidaan poikkeuksellisesti toteuttaa toisessa kehitysmaassa.

5. Välittömien ja ennakoitavissa olevien opetus- ja koulutustarpeiden tyydyttämiseksi yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä:

a) perustaa ja kehittää omia, erityisesti paikallisia opetus- ja koulutuslaitoksia;

b) järjestää uudelleen opetuslaitoksensa ja -järjestelmänsä, uusia niissä käytetyt opetusohjelmat, menetelmät ja teknologiat; uudistaa peruskoululaitoksensa ja -opetuksensa erityisesti ottamalla käyttöön yleinen alkeisopetus ja soveltamalla maahantuotuja järjestelmiä ja yhdistämällä ne omiin kehitysstrategioihinsa;

c) antaa väestölle jo varhaisesta iästä alkaen ja kaikilla opetuksen tasoilla tietoa tieteen ja tekniikan kehityksestä ja antaa etusija opetusohjelmille, jotka sisältävät tieteitä, tekniikkaa ja tietojen käytännön sovelluksia, jotka kohdistuvat mahdollisiin työtilaisuuksiin perinteiset taidot ja tekniikat huomioon ottaen;

d) kiinnittää enemmän huomiota AKT-valtioiden kansojen historiaan ja kulttuuriin;

e) laatia selvitys niistä taidoista ja siitä koulutuksesta sekä yksilöidä ne uudet teknologiat, joita kunkin AKT-valtion kehitystavoitteiden toteutuminen edellyttää;

f) edistää suoraa opetus- ja koulutustoimintaa, erityisesti toiminnallisiin ja ammatillisiin tavoitteisiin tähtääviä lukutaito-ohjelmia ja muuta kuin perinteistä koulutusta samoin kuin niitä ohjelman osia, joissa korostetaan luku- ja kirjoitustaidottomien mahdollisuuksia ja asemaa;

g) vaihtaa yhteisön kanssa lukutaidottomuutta koskevia kokemuksia sekä edistää ja tukea naisten osallistumista ja integrointia opetukseen ja koulutukseen ja antaa maaseudun epäsuotuisassa asemassa oleville väestönosille mahdollisuus opetukseen ja koulutukseen;

h) edistää opettajien, koulutuksen suunnittelijoiden sekä opetus- ja koulutusteknologian erikoistuntijoiden koulutusta;

i) kannustaa AKT-valtioiden ja yhteisön yliopistojen ja korkeakoulujen välisiä yhteyksiä, ystävyystoimintaa sekä tietojen ja tekniikan vaihtoa ja siirtoa.

Tieteellinen ja tekninen yhteistyö

152 artikla

1. Tieteellisen ja teknisen yhteistyön tavoitteena on:

a) tukea AKT-valtioiden pyrkimyksiä hankkia omaa tieteellistä ja teknistä taitotietoa, hallita kehityksessään tarvitsemansa teknologia ja osallistua aktiivisesti tieteelliseen, ekologiseen ja teknologiseen kehitykseen;

b) kohdistaa tutkimus taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseen;

c) parantaa väestön elämisen laatua ja hyvinvointia.

2. Tämän vuoksi yhteistyöllä tuetaan 47, 85 ja 229 artiklassa tarkoitetun tuen lisäksi:

a) AKT-valtioiden asianmukaista uutta teknologiaa (myös biotekniikkaa) koskevien tarpeiden yksilöintiä ja tällaisen teknologian hankkimista;

b) AKT-valtioiden laatimien ja muuhun kehitystoimintaan yhdistettyjen tutkimusohjelmien täytäntöönpanoa;

c) AKT-valtioiden ja yhteisön yliopistojen ja korkeakoulujen välisiä yhteyksiä, ystävyystoimintaa sekä tietojen ja tekniikan vaihtoa ja siirtoa.

3. Ohjelmat toteutetaan ensisijaisesti AKT-valtioiden kansallisella tai alueellisella tasolla. Niissä kiinnitetään huomiota asianomaisten väestöjen ja erityisesti maaseutuväestön tarpeisiin ja elinolosuhteisiin välttäen kielteisiä vaikutuksia terveyteen, työllisyyteen ja kehitykseen. Niillä tuetaan ensisijaisten alueiden kehitystä ja ne sisältävät tarpeen mukaan seuraavia toimia:

a) perustutkimusta tai soveltavaa tutkimusta tekevien laitosten toiminnan tehostaminen tai perustaminen;

b) AKT-valtioiden keskinäinen ja niiden ja yhteisön jäsenvaltioiden tai muiden kehittyneiden tai kehitysmaiden, yhteisön tai muiden kansainvälisten tieteellisten laitosten välinen tieteellinen ja tekninen yhteistyö;

c) paikallisen teknologian hyödyntäminen, maahantuodun teknologian valikoiminen ja sen sopeuttaminen AKT-valtioiden erityistarpeisiin;

d) tieteellisen ja teknisen tiedon ja dokumentoinnin kehittäminen tutkimussuuntien ja -tulosten paremman levityksen takaamiseksi kansallisen, osa-alueiden, alueellisen ja alueiden välisen tason verkostojen välityksellä sekä AKT-valtioiden ja yhteisön välillä;

e) tutkimustulosten välittäminen suurelle yleisölle.

4. Nämä tutkimusohjelmat on sovitettava mahdollisimman hyvin yhteen AKT-valtioissa muiden rahoituslähteiden, kuten kansainvälisten tutkimuslaitosten, yhteisön jäsenmaiden tai yhteisön itsensä avulla täytäntöön pantujen ohjelmien kanssa.

Naiset ja kehitys

153 artikla

Yhteistyöllä tuetaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä:

a) antaa arvoa naisten asemalle, parantaa heidän elinolosuhteitaan, laajentaa heidän taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystään ja edistää heidän täysivaltaista osallistumistaan tuotantoon ja kehitykseen tasaarvoisesti miesten kanssa;

b) kiinnittää erityistä huomiota naisten maanomistusta, työnsaantia, kehittyneen teknologian käyttöä, luotonsaantia ja osuuskuntatoimintaa sekä heidän työnsä raskautta vähentävän teknologian käyttöä koskeviin mahdollisuuksiin;

c) helpottaa naisten mahdollisuuksia saada opetusta ja koulutusta, mitä pidetään ratkaisevan tärkeänä tekijänä, jonka olisi alusta alkaen sisällyttävä kehitysohjelmien valmisteluun;

d) mukauttaa opetusjärjestelmät siten, että niissä otetaan huomioon erityisesti naisten tarpeet, tehtävät ja mahdollisuudet;

e) kiinnittää erityistä huomiota naisten ratkaisevaan merkitykseen perheensä terveyden, ravitsemuksen ja hygienian alueella. Samoin tunnustetaan, että naisilla on ratkaiseva merkitys luonnonvarojen hoidossa ja ympäristönsuojelussa. Naisille annettava näitä alueita koskeva tiedonvälitys ja koulutus ovat perustekijöitä, joita on tarkasteltava ohjelmien valmisteluvaiheessa. Kaikessa edellä tarkoitetussa toiminnassa toteutetaan aiheellisia toimenpiteitä naisten aktiivisen osallistumisen takaamiseksi.

Terveys ja ravitsemus

154 artikla

1. AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat terveysalan merkityksen kestävälle ja itsenäiselle kehitykselle. Yhteistyöllä pyritään helpottamaan väestön enemmistön mahdollisuuksia käyttää riittävää terveydenhuoltoa ja siten edistämään tasa-arvoa ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, lievittämään kärsimyksiä, keventämään sairauden ja kuolleisuuden aiheuttamaa taloudellista taakkaa ja kannustamaan yhteisöjen tehokasta osallistumista väestön terveyttä ja hyvinvointia edistävään toimintaan.

Molemmat sopimuspuolet tunnustavat, että näiden tavoitteiden toteutuminen edellyttää:

— järjestelmällistä, pitkän aikavälin toimintaa terveysalan kehittämiseksi ja vahvistamiseksi;

— laajojen kansallisten terveysalan suuntaviivojen ja ohjelmien asettamista;

— olemassa olevien inhimillisten, rahoituksellisten ja aineellisten voimavarojen parempaa hoitoa ja käyttöä.

2. Tämän vuoksi tämän alan yhteistyöllä pyritään tukemaan toimivia ja elinvoimaisia terveyspalveluja, jotka ovat kustannuksiltaan kohtuullisia, kulttuurisesti hyväksyttäviä, maantieteellisesti mahdollisia ja teknisesti päteviä. Yhteistyöllä pyritään edistämään yhteistä toimintaa sellaisten terveyspalvelujen luomiseksi, jotka perustuvat ehkäisevän terveydenhuollon laajentamiseen, parantavan terveydenhuollon kehittämiseen ja sairaala- ja peruspalveluiden toisiaan täydentävyyteen ensisijaisen terveydenhuoltopolitiikan mukaisesti.

3. Terveysalan yhteistyössä voidaan tukea:

— terveydenhuollon peruspalveluiden parantamista ja laajentamista, samoin kuin sairaaloiden vahvistamista ja koko terveydenhuoltojärjestelmän joustavan toiminnan kannalta olennaisten laitteiden ylläpitoa;

— terveysalan hallintoa ja suunnittelua, johon sisältyy tilastopalveluiden vahvistaminen, terveysalan rahoitusstrategioiden muotoilu kansallisella, alueellisella ja seututasolla, joista jälkimmäinen on ensi sijalla peruspalveluiden yhteensovittamisen kehittämisessä, erikoispalveluiden tarjonnassa ja laajalle levinneiden tautien hävittämiseen tähtäävien ohjelmien toteutuksessa;

— toimintaa perinteisen lääketieteen yhdistämiseksi nykyaikaiseen terveydenhuoltoon;

— ohjelmia ja strategioita peruslääkkeiden hankkimiseksi, joihin sisältyvät paikalliset lääke- ja kulutustuotteiden tuotantoyksiköt, ottaen huomioon perinteisen farmakopean, erityisesti lääkekasvien käytön, jota on tutkittava ja kehitettävä;

— kokonaisohjelman mukaista henkilökunnan koulutusta, joka koskee julkisen terveydenhuollon suunnittelijoita, toimihenkilöitä, johtohenkilöstöä ja erikoistuntijoita sekä kenttätyöntekijöitä ja joka sovitetaan jokaisen tason todellisiin tehtäviin;

— endeemisten tautien hävittämistä, ympäristöhygienian parantamista, huumeiden torjuntaa, tarttuvia tauteja ja muita väestön terveyden vitsauksia koskevien koulutus- ja tiedotusohjelmien ja -kampanjoiden tukemista yhteensovitetuissa terveysjärjestelmissä;

— AKT-valtioiden tutkimuslaitosten, yliopistollisten tiedekuntien ja erikoiskoulujen vahvistamista erityisesti julkisen terveydenhuollon alueella.

Väestö ja väestönkehitys

155 artikla

1. Väestöä koskevan yhteistyön tavoitteena on erityisesti:

a) taata AKT-valtioissa parempi kokonaistasapaino väestön, ympäristönsuojelun ja luonnonvarojen ja taloudellisten voimavarojen ja yhteiskunnallisten hyödykkeiden tuotannon välillä;

b) korjata alueiden välistä epätasapainoa, joka johtuu esimerkiksi sisäisestä muuttoliikkeestä, maaltapaosta, nopeasta kaupungistumisesta ja ympäristön kasvavasta pilaantumisesta;

c) lievittää paikallista epätasapainoa väestön ja käytettävissä olevien voimavarojen välillä.

2. Toiminta 1 kappaleessa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on toteutettava yhdistettynä koulutusohjelmiin ja -hankkeisiin sekä terveys- ja maankäyttöpolitiikkaan ja niihin kuuluu:

a) AKT-valtioiden tilastollisten ja väestötieteellisten palvelujen luominen tai niiden valmiuksien parantaminen väestöpolitiikan luomista varten tarvittavien luotettavien tietojen kokoamiseksi;

b) väestöongelmia ja -politiikkaa koskeva julkinen tiedonvälitys;

c) väestötieteellisten hankkeiden ja ohjelmien valmistelu, täytäntöönpano ja arviointi;

d) vapaaehtoista perhesuunnittelua koskevan politiikan suunnittelu ja toteutus;

e) AKT-valtioiden väestöpolitiikan täytäntöönpanosta eri aloilla vastaavan henkilökunnan koulutus.

3. Tässä toiminnassa on otettava huomioon paikalliset kulttuuriset, sosiaaliset ja taloudelliset olosuhteet. Toiminta on suunniteltava ja toteutettava sopusoinnussa AKT-valtioiden täytäntöön panemien ohjelmien ja politiikan kanssa perheen kokoa, syntymien suunnittelua ja perhesuunnittelussa käytettäviä keinoja koskevien perusoikeuksien ja valinnan vapauden mukaisesti.

Tämän toiminnan täytäntöönpanossa on kiinnitettävä huomiota erityisesti väestö- ja muun politiikan vuorovaikutukseen. Naisten merkitystä näillä eri alueilla pidetään olennaisen tärkeänä.

XII OSASTO

ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

156 artikla

1. Yhteisö tukee AKT-valtioiden pyrkimyksiä — alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen keinoin — edistää pitkän aikavälin kollektiivista, itsenäistä, itsenäisesti ylläpidettyä ja yhdentynyttä taloudellista, yhteiskunnallista ja kulttuurista kehitystä sekä parempaaalueellista omavaraisuutta.

2. Yhteisön tuki liittyy alueellisen yhteistyön ja yhdentymisen suuriin tavoitteisiin, jotka AKT-valtiot ovat asettaneet tai tulevat asettamaan alueellisella ja alueiden välisellä sekä kansainvälisellä tasolla.

3. AKT-valtioiden yhteisten mahdollisuuksien edistämiseksi ja parantamiseksi yhteisö antaa näille valtioille tehokasta tukea, joka mahdollistaa alueellisen taloudellisen yhdentymisen sekä 158 ja 159 artiklassa tarkoitetun toiminnallisen ja erityisalan yhteistyön lujittamisen.

4. Alueellinen yhteistyö voi alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen ulottua maantieteellistä sijaintia laajemmalle. Se käsittää myös AKT-valtioiden välisen alueellisen yhteistyön.

Se koskee myös AKT-valtioiden ja merentakaisten alueiden tai departementtien välistä yhteistyötä. Näiden alueiden ja departementtien osallistumiseen tarvittava rahoitus järjestetään yleissopimuksen mukaisesti AKT-valtioille myönnetyn rahoituksen lisäksi.

157 artikla

1. Alueellinen yhteistyö koskee toimintaa, josta on sovittu:

— kahden tai useamman AKT-valtion taikka kaikkien AKT-valtioiden välillä;

— yhden tai useamman AKT-valtion ja yhden tai useamman AKT-valtioihin kuulumattoman naapurivaltion, -maan tai -alueen välillä;

— yhden tai useamman AKT-valtion ja yhden tai useamman merentakaisen departementin välillä;

— useiden alueellisten toimielinten välillä, joiden jäseninä on AKT-valtioita;

— yhden tai useamman AKT-valtion sekä alueellisten toimielinten välillä, joiden jäseninä on AKT-valtioita.

2. Alueellinen yhteistyö voi koskea myös kahden tai useamman AKT-valtion ja yhden tai useamman AKT-valtioihin kuulumattoman, muun kuin naapurina olevan kehitysvaltion, ja jos erityisolosuhteiden vuoksi on perusteltua, yhden AKT-valtion ja yhden tai useamman AKT-valtioihin kuulumattoman, muun kuin naapurina olevan kehitysvaltion, välillä sovittuja hankkeita ja ohjelmia.

158 artikla

Alueellisessa yhteistyössä kiinnitetään erityistä huomiota:

a) olemassa olevan dynaamisen täydentävyyden arviointiin ja käyttöön kaikilla aiheellisilla aloilla;

b) AKT-valtioiden inhimillisten voimavarojen mahdollisimman suureen hyödyntämiseen, samoin kuin AKT-valtioiden luonnonvarojen mahdollisimman hyvään ja tarkkaan tutkimiseen, säilyttämiseen, jalostamiseen ja hyödyntämiseen;

c) AKT-valtioiden keskinäisen tieteellisen ja taloudellisen yhteistyön edistämiseen, johon sisältyy tämän yleissopimuksen 275 artiklan e alakohdassa määrätty AKT-valtioiden sisäisten asiantuntija-apuohjelmien tukeminen;

d) talouden monipuolistamisen nopeuttamiseen tuotannon toisiaan täydentävyyden edistämiseksi, yhteistyön ja kehityksen tehostamista AKT-valtioiden alueilla ja niiden välillä, samoin kuin näiden alueiden ja merentakaisten alueiden ja departementtien välillä;

e) elintarviketurvan edistämiseen;

f) yhteisiä ominaispiirteitä, yhtäläisyyksiä ja ongelmia omaavien yksittäisten maiden tai maaryhmien välisen yhteysverkoston vahvistamiseen näiden ongelmien ratkaisemiseksi;

g) suurtalouden etujen mahdollisimman laajaan hyödyntämiseen kaikilla aloilla, joilla alueellinen ratkaisu on kansallista ratkaisua tehokkaampi;

h) AKT-valtioiden markkinoiden laajentamiseen edistämällä AKT-valtioiden keskinäistä sekä AKT-valtioiden ja kolmansien naapurimaiden tai merentakaisten alueiden ja departementtien välistä kauppaa;

i) AKT-valtioiden markkinoiden yhdentymiseen AKT-valtioiden keskinäisen kaupan vapauttamisen sekä hallinnollisten, valuutta- ja tariffiesteiden sekä muiden kuin tariffiesteiden poistamisen avulla.

2. Erityisesti painotetaan alueellisen taloudellisen yhdentymisen edistämistä ja tehostamista.

159 artikla

1. Edellä 158 artiklan huomioon ottaen alueellisen yhteistyön soveltamisalaan kuuluvat seuraavat seikat:

a) maatalous ja maaseudun kehittäminen, erityisesti elintarvikeomavaraisuus ja -turva;

b) terveysohjelmat, mukaan lukien perusterveydenhuoltoon ja tärkeimpien tautien, myös eläintautien, torjuntaan liittyvät opetus-, koulutus-, tutkimus- ja tiedotusohjelmat;

c) kalavarojen ja meren luonnonvarojen arviointi, kehittäminen, hyödyntäminen ja säilyttäminen, mukaan lukien tieteellinen ja tekninen yhteistyö yksinomaisten talousvyöhykkeiden valvomiseksi;

d) ympäristön säilyttäminen ja parantaminen, erityisesti sellaisten ohjelmien avulla, joilla pyritään taistelemaan aavikoitumista, eroosiota, metsien häviämistä, rannikkojen tilan huononemista ja laajamittaisen meren pilaantumisen, kuten suurten öljyvuotojen ja muiden saastuttavien aineiden vuotojen vaikutuksia vastaan järkevän ja ekologisesti tasapainoisen kehityksen varmistamiseksi;

e) teollistaminen, mukaan lukien alueellisten ja alueiden välisten tuotantoyritysten ja kaupan yritysten luominen;

f) luonnonvarojen hyödyntäminen, erityisesti energian tuotanto ja jakelu;

g) liikenne ja viestintä: tie- ja rautatieverkosto, lento- ja laivaliikenne, sisävesiliikenne, posti- ja teleliikennepalvelut; etusijalla on AKT-sisämaavaltioiden merelle johtavien tie- ja rautatieyhteyksien luominen, kunnostus ja kehittäminen;

h) kaupan kehittäminen ja laajentaminen;

i) alueellisten maksujärjestelmien, kuten kaupan selvitys- ja rahoitusjärjestelmien, luomisen tai vahvistamisen tukeminen;

j) sellaisten toimien ja rakenteiden tukeminen asianomaisten AKT-valtioiden pyynnöstä, jotka edistävät alakohtaisten politiikkojen ja rakenteellisten mukautuspyrkimysten yhteensovittamista;

k) AKT-valtioiden avustaminen huumekaupan vastaisessa taistelussa alueellisella ja alueiden välisellä tasolla;

l) AKT-valtioiden sekä AKT-valtioiden ja ETY:n ammatillisten ja kaupan järjestöjen toteuttamien toiminta-

ohjelmien tukeminen tavaroiden tuotannon ja niiden kaupan pitämisen ulkomaan markkinoilla parantamiseksi;

m) opetus ja koulutus, tutkimus, tiede ja teknologia, tietojenkäsittely, johtaminen, tiedotus ja viestintä, koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä teknologian vaihdosta ja yliopistojen yhteistyöstä vastaavien toimielinten perustaminen ja vahvistaminen;

n) muut palvelut, mukaan lukien matkailu;

o) yhteiskunnalliseen ja kulttuuriyhteistyöhön liittyvä toiminta, mukaan lukien AKT-valtioiden alueellisella tasolla täytäntöön panemien sellaisten toimintaohjelmien tukeminen, joiden tavoitteena on parantaa naisten asemaa, kohentaa heidän elinolosuhteitaan, laajentaa heidän taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystään ja edistää heidän täysimääräistä osallistumistaan talouden, kulttuurin ja yhteiskunnan kehittämiseen.

160 artikla

1. Alueellisen yhteistyön vaikutuksen ja tehokkuuden parantamiseksi valmistellaan kutakin aluetta varten yhteistyöohjelma yleissopimuksen kattaman kauden alussa.

Tämä ohjelman valmistelu toteutetaan yhdessä AKT-valtioiden kanssa alun perin kullekin alueelle vahvistetun määrärahan perusteella, ja se perustuu alueen kaikkien kansallisten tulojen ja menojen hyväksyjien tai heidän valtuuttamansa alueellisen järjestön, komission ja sen valtuutettujen väliseen mielipiteiden vaihtoon.

a) Ohjelman valmistelun tavoitteena on laatia 156 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti ohjelma, jossa määrätään:

   — yhteisön avun painopistealueet,

   — näille alueille asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen parhaiten sopivat toimenpiteet ja toiminta,

   — toimintahankkeet ja -ohjelmat, joiden avulla tavoitteet voidaan saavuttaa, jos ne on selvästi yksilöity.

b) Ohjelman valmistelun yhteydessä järjestettyä mielipiteiden vaihtoa jatketaan täytäntöönpanon ja seurannan yhteydessä; tätä varten alueen kansalliset tulojen ja menojen hyväksyjät tai heidän valtuuttamansa alueellinen järjestö, komissio ja sen valtuutetut sekä alueellisista hankkeista ja ohjelmista vastaavat henkilöt kokoontuvat yleensä kerran vuodessa valvomaan alueellisten ohjelmien täytäntöönpanon tehokkuutta.

2. Alueellisen yhteistyön toimintahankkeet ja -ohjelmat toteutetaan näiden hankkeiden ja ohjelmien tavoitteet ja ominaispiirteet huomioon ottaen kehitysyhteistyörahoituksesta määrättyjen yksityiskohtaisten sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti, jos ne kuuluvat niiden alaan.

161 artikla

1. AKT-valtioiden asianmukaisesti valtuuttamilla alueellisilla järjestöillä on oltava merkittävä asema alueellisten ohjelmien valmistelussa ja täytäntöönpanossa.

2. Ne voivat osallistua alueellisten ohjelmien ja hankkeiden valmisteluun sekä niiden täytäntöönpanoon ja johtamiseen.

3. Jos yhteisö rahoittaa toimintaa alueellisen yhteistyöelimen välityksellä, tämän rahoituksen lopullisiin edunsaajiin sovellettavista ehdoista sopivat yhteisö ja tämä elin yhteisymmärryksessä asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden kanssa.

162 artikla

Toiminta on alueellista, jos se edistää välittömästi kahden tai useamman maan kehitysongelman ratkaisemista yhteisen toiminnan tai yhteensovitettujen kansallisten toimien avulla, ja jos se täyttää vähintään yhden seuraavista edellytyksistä:

a) toiminta ulottuu luonteensa tai fyysisten ominaisuuksiensa vuoksi jonkin AKT-valtion rajojen yli eikä sitä voida toteuttaa yhdessä valtiossa eikä jakaa eri valtioiden omasta puolestaan toteuttamiksi kansallisiksi toimiksi;

b) alueellinen toimintatapa mahdollistaa kansalliseen toimintaan verrattuna merkittävien suurtalouden etujen saavuttamisen;

c) toiminta on alakohtaisen tai yleisstrategian alueellinen, alueiden välinen tai AKT-valtioiden keskinäinen ilmentymä;

d) toiminnasta aiheutuvat kustannukset ja hyöty jakautuvat epätasaisesti edunsaajavaltioiden kesken.

163 artikla

Yhteisön osuus alueellisessa yhteistyössä sellaisen toiminnan osalta, joka voidaan toteuttaa osittain kansallisella tasolla, vahvistetaan seuraavien tekijöiden mukaan:

a) toiminta tehostaa asianomaisten AKT-valtioiden hallinnon, toimielinten tai yritysten yhteistyötä alueellisten toimielinten kautta tai lainsäädännöllisten tai rahoitusta koskevien esteiden poistamisen kautta;

b) toiminta koskee usean valtion keskenään tekemiä sopimuksia, erityisesti toteutuksen, sijoitusten ja johtamisen jaon alalla.

164 artikla

1. Alueelliseen yhteistyöhön varattuja määrärahoja koskevia rahoituspyyntöjä säätelevät seuraavat yleiset menettelytavat:

a) rahoituspyynnön esittävät kaikki alueelliseen toimintaan osallistuvat AKT-valtiot;

b) jos alueelliset yhteistyötoimet ovat luonteeltaan sellaisia, että ne saattavat kiinnostaa muita AKT-valtioita, komissio ilmoittaa siitä niille yhteisymmärryksessä pyynnön esittäneiden valtioiden kanssa tai se ilmoittaa tarvittaessa kaikille AKT-valtioille. Asiasta kiinnostuneet AKT-valtiot vahvistavat tämän jälkeen, aikovatko ne osallistua kyseiseen toimintaan.

Tämän menettelyn estämättä komissio tutkii viipymättä rahoituspyynnön, jos sen on esittänyt vähintään kaksi AKT-valtiota. Rahoituspäätös tehdään heti, kun valtiot, joilta asiaa on tiedusteltu, ovat ilmoittaneet aikeistaan;

c) jos yksi AKT-valtio assosioituu AKT-valtioihin kuulumattomiin valtioihin 157 artiklassa määrätyin edellytyksin, sen yksinomainen pyyntö on riittävä;

d) AKT-ministerineuvosto, erityinen valtuuskunta tai AKT-suurlähettiläskomitea voivat esittää AKT-valtioiden keskinäistä alueellista yhteistyötointa koskevia rahoituspyyntöjä;

e) alueelliset yhteistyöelimet voivat esittää yhtä tai useampaa erityistä alueellista yhteistyötointa koskevaa rahoituspyyntöä niiden jäsentensä puolesta ja nimenomaisella suostumuksella, jotka ovat AKT-valtioita;

f) jokaisessa alueellista yhteistyötä koskevassa rahoituspyynnössä on tarvittaessa oltava ehdotukset seuraavista seikoista:

i) toiminnassa rahoitettavien tavaroiden ja palvelujen omistus sekä toimintaa ja ylläpitoa koskeva vastuun jakaminen;

ii) alueellisen tulojen ja menojen hyväksyjän ja sellaisen valtion tai toimielimen nimeäminen, jolla on valtuudet allekirjoittaa rahoitussopimus kaikkien osallistuvien AKT-valtioiden tai AKT-toimielinten puolesta.

2. Jokaiseen aluekohtaiseen ohjelmaan voidaan sisällyttää rahoituspyyntöjen esittämistä koskevia erityismääräyksiä.

3. AKT-valtio tai AKT-valtiot tai alueelliset toimielimet, jotka osallistuvat edellä 157 artiklassa määrätyin edellytyksin yhdessä kolmansien maiden kanssa alueellisen toimintaan, voivat pyytää yhteisöltä rahoitusta sille osuudelle, josta ne ovat vastuussa tai suhteelliselle osuudelle siitä hyödystä, jonka ne tästä toiminnasta saavat.

165 artikla

1. Niiden AKT-valtioiden alueellisen yhteistyön edistämiseksi, jotka ovat vähiten kehittyneitä, sisämaa- tai saarivaltioita, kiinnitetään alueellisen yhteistyön valmistelussa ja toteutuksessa erityistä huomiota näiden valtioiden erityisongelmiin.

2. Rahoituksen osalta vähiten kehittyneet AKT-valtiot ovat ensi sijalla hankkeissa, jotka koskevat vähintään yhtä tämän ryhmän valtioita, kun taas AKT-sisämaavaltioihin ja -saarivaltioihin kiinnitetään erityistä huomiota niiden kehitystä hidastavien esteiden poistamiseksi.

166 artikla

Yhteisön myöntämä rahoitusapu tässä osastossa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi ilmaistaan tähän yleissopimukseen liitetyn rahoituspöytäkirjan 3 artiklassa.

KOLMAS OSA

AKT–ETY-YHTEISTYÖN VÄLINEET

I OSASTO

KAUPALLINEN YHTEISTYÖ

1 luku

Yleinen kauppajärjestelmä

167 artikla

1. Kaupallisen yhteistyön osalta tämän yleissopimuksen tavoitteena on edistää AKT-valtioiden ja yhteisön välistä kauppaa ottaen huomioon osapuolten kehitystaso, sekä AKT-valtioiden keskinäistä kauppaa.

2. Tähän tavoitteeseen pyrittäessä kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että AKT-valtioiden yhteisön kanssa käymästä kaupasta saadaan tosiasiallisia lisäetuja sekä tuotteiden markkinoille pääsyn edellytysten parantamiseen AKT-valtioiden kaupan kasvuvauhdin ja erityisesti niiden yhteisöön suuntautuvien vientivirtojen nopeuttamiseksi ja entistä paremman kaupan tasapainon takaamiseksi sopimuspuolten välillä.

3. Sopimuspuolet panevat tätä varten sekä tämän osaston määräykset että muut aiheelliset tämän yleissopimuksen tämän osan III osastoa sekä toista osaa koskevat toimenpiteet täytäntöön.

168 artikla

1. Tuotaessa AKT-valtioista peräisin olevia tuotteita yhteisöön ne vapautetaan tulleista ja vaikutukseltaan vastaavista maksuista.

2. a) AKT-valtioista peräisin olevia tuotteita,

— joita ovat perustamissopimuksen liitteessä II olevassa luettelossa tarkoitetut tuotteet, kun niihin kohdistuu perustamissopimuksen 40 artiklassa tarkoitettu yhteinen markkinajärjestely

tai

— jotka tuotaessa tuotteita yhteisöön kuuluvat yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisesta johtuvan erityissääntelyn alaisuuteen,

tuodaan yhteisöön yleisestä kolmansien maiden osalta voimassa olevasta menettelystä poiketen seuraavien määräysten mukaisesti:

i) tulleista vapautetaan tuotteet, joiden osalta tuontihetkellä voimassa olevat yhteisön määräykset eivät edellytä tullin lisäksi muita niiden tuontia koskevia toimenpiteitä;

ii) muiden kuin i luetelmakohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta yhteisö toteuttaa tarvittavat toimenpiteet taatakseen tuotteille edullisemman kohtelun kuin suositummuuskohteluun oikeutetuilla kolmansilla mailla on samojen tuotteiden osalta.

b) Jos tätä yleissopimusta sovellettaessa AKT-valtiot pyytävät, että uuteen maataloustuotantoon, joka ei kuulu erityismenettelyn piiriin tämän sopimuksen voimaantuloajankohtana, sovelletaan tällaista menettelyä, yhteisö tarkastelee näitä pyyntöjä kuullen AKT-valtioita.

c) Sen estämättä, mitä edellä määrätään, yhteisö tarkastelee AKT-valtioiden ja ETY:n erityissuhteiden ja yhteistyön erityisyyden mukaisesti tapauskohtaisesti AKT-valtioiden pyyntöjä, jotka koskevat maataloustuotteiden etuoikeutettua pääsyä yhteisön markkinoille, ja toimittaa näitä asianmukaisesti perusteltuja kysymyksiä koskevan päätöksensä tiedoksi mahdollisuuksien mukaan neljän seuraavan kuukauden kuluessa ja joka tapauksessa enintään kuuden kuukauden kuluttua kysymysten esittämisestä.

Yhteisö tekee päätöksensä a alakohdan ii luetelmakohdan määräysten osalta erityisesti suhteuttamalla ne kolmansille kehitysmaille mahdollisesti osoitettuihin myönnytyksiin. Yhteisö ottaa huomioon kauden ulkopuolisten markkinoiden mahdollisuudet.

d) Edellä a alakohdassa tarkoitettu menettely tulee voimaan samaan aikaan kuin tämä yleissopimus ja sitä sovelletaan yleissopimuksen koko voimassaoloajan.

Jos yhteisö kuitenkin tämän yleissopimuksen soveltamisen yhteydessä:

— asettaa yhden tai useamman tuotteen joko yhteisen markkinajärjestelyn tai yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanon vuoksi voimaan tulleiden erityissäännösten alaiseksi, yhteisö varaa itselleen oikeuden mukauttaa ministerineuvostossa käytyjen neuvottelujen jälkeen näiden AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden tuontimenettelyä. Tällöin sovelletaan a alakohdan määräyksiä;

— muuttaa yhteistä markkinajärjestelyä tai yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanon vuoksi voimaan tulleita erityissäännöksiä, yhteisö varaa itselleen oikeuden muuttaa ministerineuvostossa käytyjen neuvottelujen jälkeen AKT-valtioista peräisin oleville tuotteille vahvistettua menettelyä. Tällöin yhteisö sitoutuu säilyttämään AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden hyväksi saman etuaseman, joka näillä tuotteilla oli aikaisemmin suhteessa suosituimmuuskohtelulausekkeeseen oikeutetuista kolmansista maista peräisin oleviin tuotteisiin;

e) Jos yhteisö aikoo tehdä kolmansien maiden kanssa sopimuksen suosituimmuuskohtelusta, se ilmoittaa tästä AKT-valtioille. AKT-valtioiden pyynnöstä järjestetään neuvotteluja niiden etujen valvomiseksi.

169 artikla

1. Yhteisö ei sovella määrällisiä rajoituksia eikä toteuta vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden tuontiin.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, sovelletaan sanotun kuitenkaan rajoittamatta 168 artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuille tuotteille varatun tuontimenettelyn soveltamista.

Yhteisö ilmoittaa AKT-valtioille jäljelle jäävien määrällisten rajoitusten poistamisesta kyseisten tuotteiden osalta.

170 artikla

1. Mitä 169 artiklassa määrätään, ei estä tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi.

2. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät missään tapauksessa saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai yleensä kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

Jos 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttaminen loukkaa yhden tai useamman AKT-valtion etuja, käydään neuvotteluja kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden pyynnöstä 12 artiklan toisen kohdan määräysten mukaisesti tyydyttävän tuloksen aikaansaamiseksi.

3. Vaarallisten ja radioaktiivisten jätteiden liikkeistä määrätään yleissopimuksen toisen osan I osastossa.

171 artikla

AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden tuontimenettely ei saa olla suotuisampi kuin yhteisön jäsenvaltioihin niiden keskinäisessä kaupassa sovellettava menettely.

172 artikla

Jos yhteisön uudet toimenpiteet tai tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi päättämissä lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämistä koskevissa ohjelmissa tarkoitetut toimenpiteet saattavat loukata yhden tai useamman AKT-valtion etuja, yhteisö ilmoittaa tästä AKT-valtioille ennen toimenpiteiden hyväksymistä ministerineuvoston välityksellä.

Jotta yhteisöllä on mahdollisuus ottaa huomioon kyseisten AKT-valtioiden edut, käydään AKT-valtioiden pyynnöstä 12 artiklan toisen kohdan mukaisesti neuvotteluja tyydyttävän ratkaisun aikaansaamiseksi.

173 artikla

1. Jos yhteisön voimassa olevat säännökset, jotka on annettu tavaroiden liikkuvuuden helpottamiseksi, loukkaavat yhden tai useamman AKT-valtion etuja tai jos näiden säännösten tulkitsemisella, soveltamisella tai täytäntöönpanolla loukataan kyseisiä etuja, käydään neuvotteluja kyseisten AKT-valtioiden pyynnöstä tyydyttävän ratkaisun aikaansaamiseksi.

2. Tyydyttävän ratkaisun aikaansaamiseksi AKT-valtiot voivat tuoda ministerineuvostossa esiin myös muita tavaroiden liikkuvuutta koskevia ongelmia, jotka saattavat olla seurausta jäsenvaltioiden toteuttamista tai suunnittelemista toimenpiteistä.

3. Yhteisön toimivaltaiset elimet ilmoittavat mahdollisimman laajasti ministerineuvostolle tällaisista toimenpiteistä varmistaakseen neuvottelujen tehokkuuden.

174 artikla

1. Ottaen huomioon AKT-valtioiden ajankohtaiset kehitystarpeet näiden valtioiden ei tarvitse sitoutua tämän yleissopimuksen voimassaoloaikana yhteisöstä peräisin olevien tuotteiden tuonnin osalta velvoitteisiin, jotka vastaavat yhteisön tämän luvun nojalla tekemiä sitoumuksia AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden tuonnin osalta.

2. a) AKT-valtiot eivät yhteisön kanssa käymässään kaupassa harjoita minkäänlaista jäsenvaltioiden välistä syrjintää eivätkä sovella yhteisöön vähemmän suotuisaa menettelyä kuin minkä suosituimmuuskohteluun oikeutettu valtio saa osakseen.

b) Tämän yleissopimuksen erityismääräysten estämättä yhteisö ei harjoita minkäänlaista syrjintää AKT-valtioiden välillä kaupan alalla.

c) Suosituimmuuskohtelua, johon a alakohdassa viitataan, ei sovelleta AKT-valtioiden keskinäisiin tai yhden tai useamman AKT-valtion ja muiden kehitysmaiden välisiin talous- tai kauppasuhteisiin.

175 artikla

Kukin sopimuspuoli toimittaa ministerineuvostolle tullitariffinsa kolmen kuukauden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta, jollei sitä ole jo tehty aikaisempia AKT–ETY-yleissopimuksia sovellettaessa. Sopimuspuolet toimittavat myös tariffeihinsa myöhemmin tehdyt muutokset sitä mukaa kuin ne tulevat voimaan.

176 artikla

1. Alkuperätuotteiden käsite ja siihen liittyvät hallinnollisen yhteistyön menetelmät määritellään tämän luvun soveltamiseksi pöytäkirjassa n:o 1.

2. Ministerineuvosto voi päättää mistä tahansa pöytäkirjan n:o 1 muutoksesta.

3. Jos tietyn tuotteen osalta "alkuperätuotteen" käsitettä ei vielä ole määritelty 1 tai 2 kohtaa sovellettaessa, kukin sopimuspuoli soveltaa edelleen omia säännöksiään.

177 artikla

1. Jos tämän luvun soveltamisesta aiheutuu vakavia häiriöitä jollakin yhteisön tai yhden tai useamman jäsenvaltion taloudellisen toiminnan alalla tai jos soveltaminen vaarantaa niiden rahatalouden ulkoista vakautta tai jos ilmenee häiriöitä, jotka saattavat johtaa yhteisön tai siihen kuuluvan alueen jonkin toiminnan alan merkittävään heikentymiseen, yhteisö voi toteuttaa tai antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle oikeuden toteuttaa suojatoimenpiteitä. Näistä toimenpiteistä sekä niiden kestosta ja niitä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ilmoitetaan välittömästi ministerineuvostolle.

2. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot sitoutuvat olemaan käyttämättä muita keinoja suojelutarkoituksessa tai rakennemuutosten estämiseksi. Yhteisö pidättäytyy käyttämästä vaikutukseltaan vastaavia suojatoimenpiteitä.

3. Kyseiset suojatoimenpiteet on rajoitettava sellaisiin toimenpiteisiin, jotka aiheuttavat vähiten häiriöitä sopimuspuolten väliselle kaupalle tämän yleissopimuksen tavoitteita toteutettaessa, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti välttämätöntä ilmenneiden häiriöiden poistamiseksi.

4. Suojatoimenpiteitä sovellettaessa otetaan huomioon senhetkisen AKT-valtioista yhteisöön suuntautuvan viennin taso ja kehitysmahdollisuudet.

178 artikla

1. Suojalausekkeen soveltamisesta neuvotellaan ennakolta siitä riippumatta, onko kyse tällaisten toimenpiteiden täytäntöönpanosta vai niiden soveltamisen jatkamisesta. Yhteisö antaa AKT-valtioille kaikki neuvottelujen kannalta tarvittavat tiedot, jotka mahdollistavat sen vahvistamisen, missä määrin tietyn yhdestä tai useammasta AKT-valtiosta tulevan tuotteen tuonnilla on ollut 177 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja seurauksia.

2. Jos neuvotteluja käydään, suojatoimenpiteet tai muut AKT-valtioiden ja yhteisön välillä sovitut järjestelyt tulevat voimaan niiden päätyttyä.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut ennakkoneuvottelut eivät kuitenkaan ole esteenä välittömille päätöksille, joita yhteisö tai sen jäsenvaltiot voivat tehdä 177 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos se on välttämätöntä erityisolosuhteiden vuoksi.

4. Markkinahäiriöitä mahdollisesti aikaansaavien tekijöiden tarkastelun helpottamiseksi perustetaan järjestelmä, jonka tarkoituksena on varmistaa tietyn AKT-valtioista yhteisöön suuntautuvan viennin tilastollinen tarkkailu.

5. Sopimuspuolet sitoutuvat neuvottelemaan keskenään säännöllisesti tyydyttävien ratkaisujen löytämiseksi suojalausekkeen soveltamisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

6. Edellä 1–5 kohdassa tarkoitetut ennakkoneuvottelut, säännölliset neuvottelut ja valvontajärjestelmä pannaan täytäntöön pöytäkirjan n:o 4 mukaisesti.

179 artikla

Ministerineuvosto arvioi kaikkien asianomaisten sopimuspuolten pyynnöstä suojalausekkeen soveltamisen taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset.

180 artikla

Suojatoimenpiteitä hyväksyttäessä, muutettaessa tai kumottaessa otetaan erityisesti huomioon niiden AKT-valtioiden edut, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita.

181 artikla

Varmistaakseen tämän yleissopimuksen määräysten tehokkaan soveltamisen kauppa- ja tulliyhteistyön alalla sopimuspuolet sopivat antavansa toisilleen tarvittavia tietoja ja neuvottelevansa keskenään.

Edellä 167–180 artiklassa erityisesti määrättyjen neuvottelujen lisäksi käydään neuvotteluja yhteisön tai AKT-valtioiden pyynnöstä 9 artiklan menettelysäännöissä tarkoitettujen edellytysten mukaisesti ja erityisesti seuraavissa tapauksissa:

1) jos sopimuspuolet aikovat toteuttaa kaupallisia toimenpiteitä, jotka loukkaavat yhden tai useamman sopimuspuolen etuja tämän yleissopimuksen puitteissa, ne ilmoittavat niistä ministerineuvostolle. Neuvotteluja käydään asianomaisten sopimuspuolten pyynnöstä niiden etujen huomioon ottamiseksi;

2) jos tätä yleissopimusta sovellettaessa AKT-valtiot arvioivat, että 168 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin muihin kuin erityisjärjestelyn kohteena oleviin maataloustuotteisiin on sovellettava tällaista järjestelyä, neuvotteluja voidaan käydä ministerineuvostossa;

3) jos toinen sopimuspuoli arvioi, että toisen sopimuspuolen säännöksistä, niiden tulkinnasta, soveltamisesta tai niitä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen täytäntöönpanosta aiheutuu esteitä tavaroiden liikkuvuudelle;

4) jos yhteisö tai jäsenvaltiot toteuttavat suojatoimenpiteitä 177 artiklan mukaisesti, niistä voidaan neuvotella ministerineuvostossa asianomaisten sopimuspuolten pyynnöstä erityisesti 177 artiklan 3 kohdan noudattamisen varmistamiseksi.

Neuvottelut on saatettava päätökseen kolmen kuukauden kuluessa.

2 luku

Rommia ja banaaneja koskevat erityissitoumukset

182 artikla

Väkeviä alkoholijuomia koskevan yhteisen markkinajärjestelyn voimaantuloon asti ja sen estämättä, mitä 167 artiklan 1 kohdassa määrätään, AKT-valtioista peräisin olevien CN-koodeihin 2208 40 10, 2208 40 90, 2208 90 11 ja 2208 90 19 kuuluvien, AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden — rommin, arrakin ja taffian — hyväksymisestä yhteisöön määrätään pöytäkirjassa n:o 6.

183 artikla

Sopimuspuolet ovat yksimielisiä pöytäkirjan n:o 5 tavoitteista mahdollistaakseen AKT-valtioista peräisin olevien banaanien tuotanto- ja kaupanpitämisedellytysten parantamisen.

184 artikla

Tätä lukua ja pöytäkirjoja n:o 5 ja 6 ei sovelleta AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien välisiin suhteisiin.

3 luku

Palvelujen kauppa

185 artikla

1. Sopimuspuolet tunnustavat palvelujen kaupan tärkeän merkityksen AKT-valtioiden talouksien kehitykselle kyseisen alan kasvavan merkityksen vuoksi kansainvälisessä kaupassa ja alan huomattavien kasvumahdollisuuksien vuoksi.

2. AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat, että pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa tällä alalla palvelujen kaupan asteittainen vapauttaminen kansallisen politiikan tavoitteiden mukaisesti ja ottaen aiheellisella tavalla huomioon AKT-valtioiden kehitystaso.

3. AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat lisäksi, että on suotavaa ja tarpeen kehittää yhteistyötä kyseisellä alalla, kun monenkeskisten kauppaneuvottelujen tulokset ovat tiedossa.

4. Tämän vuoksi sopimuspuolet neuvottelevat tähän yleissopimukseen tehtävistä muutoksista tai lisäyksistä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATTin) yhteydessä käytävien monenkeskisten kauppaneuvottelujen tulosten huomioon ottamiseksi ja hyödyntämiseksi.

5. Ministerineuvosto voi tehdä muutokset tähän lukuun 4 kohdassa tarkoitettujen ministerineuvostossa käytyjen neuvottelujen päätyttyä.

II OSASTO

YHTEISTYÖ PERUSHYÖDYKKEIDEN ALALLA

1 luku

Maatalouden perushyödykkeiden vientitulojen vakauttaminen

186 artikla

1. Pannaan täytäntöön AKT-valtioiden yhteisöön tai muille 189 artiklassa määritellyille alueille suunnatun niiden tuotteiden viennin, joista valtiot ovat riippuvaisia ja joihin hinnan tai määrän heilahtelut tai nämä kummatkin vaikuttavat, vientitulojen vakauttamisjärjestelmä, jolla on tarkoitus poistaa vientitulojen kannalta vahingolliset epävakauden vaikutukset, auttaa AKT-valtioita voittamaan yksi talouksiensa vakauden, kannattavuuden ja jatkuvan kasvun pääasiallisista esteistä, tukea näiden valtioiden kehityspyrkimyksiä ja antaa valtioille siten mahdollisuus varmistaa väestöjensä taloudellinen ja sosiaalinen kehitys vaikuttamalla niiden ostovoiman turvaamiseen.

2. Siirretyt varat osoitetaan näiden tavoitteiden toteuttamiseksi edunsaajana olevan AKT-valtion ja komission tapauskohtaisesti erikseen sopimien keskinäisten velvoitteiden mukaisesti alalle, mahdollisimman laajasti käsitettynä, jolla on todettu vientitulojen vähenemistä, käytettäväksi niiden taloudellisten toimijoiden hyväksi, joihin väheneminen on vaikuttanut, tai varat osoitetaan siinä määrin kuin aiheellista monipuolistamisen tukemiseen, jolloin ne käytetään muilla asianmukaisilla tuottavilla aloilla, periaatteessa maatalousaloilla, tai maataloustuotteiden jalostamiseen.

187 artikla

1. Järjestelmä koskee seuraavia tuotteita:

	Yhdistetyn nimikkeistön nimike
1. Maapähkinät, kuorelliset tai kuoritut	1202
2. Maapähkinäöljy	1508
3. Kaakaopavut	1801
4. Kaakaonkuoret ja -kalvot sekä muut kaakaojätteet	1802
5. Kaakaomassa	1803
6. Kaakaovoi	1804
7. Kaakaojauhe	1805
8. Raakakahvi tai paahdettu kahvi	0901 11 – 0901 22
9. Kahviuutteet, -esanssit ja -tiivisteet	2101 10 11 2101 10 19
10. Karstaamaton ja kampaamaton puuvilla	5201
11. Puuvillalintterit	1404 20
12. Kookospähkinät	0801 10
13. Kopra	1203
14. Kookosöljy	1513 11 1513 19
15. Palmuöljy	1511
16. Palmunydinöljy	1513 21 1513 29
17. Palmunpähkinät ja -ytimet	1207 10
18. Raakavuodat ja -nahat	4101 10 – 4101 30 4102 4103 10
19. Nautaeläinten nahka	4104 10 – 4104 29 4104 31 11 4104 31 19 4104 31 30 4104 39 10
20. Lampaan- ja karitsannahka	4105
21. Vuohen- ja vohlannahka	4106
22. Raakapuu ja karkeasti syrjätty puu	4403
23. Sahattu puu	4407
24. Tuoreet banaanit	0803 00 10
25. Kuivatut banaanit	0803 00 90
26. Tee	0902
27. Raaka sisali	5304 10
28. Vanilja	0905
29. Mausteneilikka	0907
30. Karstaamaton ja kampaamaton villa	5101
31. Angoravuohien hieno eläimenkarva	5102 10 50
32. Arabikumi	1301 20 00
33. Pyretriumkasvit; pyretriumkasveista saadut mehut ja uutteet	1211 90 10 1302 14
34. Haihtuvat öljyt	3301 11 – 3301 29
35. Seesaminsiemenet	1207 40
36. Cashewpähkinät ja niiden ytimet	0801 30
37. Pippuri	0904
38. Katkaravut	0306 13 0306 23
39. Kalmarit, meritursaat ja seepiat	0307 41 0307 49 0307 51 0307 59
40. Puuvillansiemenet	1207 20
41. Öljykakut	2305 2306 10 2306 50 2306 60 2306 90 93
42. Kumi	4001
43. Herneet	0708 10 0713 10
44. Pavut	0713 20 0708 20 0713 31 – 0713 39 ex 0713 90
45. Linssit eli kylvövirvilät	0713 40
46. Muskottipähkinä ja muskottikukka	0908 10 0908 20
47. Sheapähkinät (karitepähkinät) ja niiden ytimet	1207 92
48. Sheapähkinäöljy	ex 1515 90 40 – ex 1515 90 99
49. Mangot	ex 0804 50

2. Ottaakseen huomioon asianomaisen AKT-valtion edut komissio pitää aina järjestelmää sovellettaessa tämän luvun tarkoittamina tuotteina:

a) kaikkia 1 kohdassa lueteltuja tuotteita;

b) tuoteryhmiä 1 ja 2, 3–7, 8 ja 9, 10 ja 11, 12–14, 15–17, 18–21, 22 ja 23, 24 ja 25, 47 ja 48.

188 artikla

Jos 12 kuukauden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulosta suuret heilahtelut vaikuttavat yhteen tai useampaan tuotteeseen, jota ei ole mainittu 187 artiklan luettelossa, mutta josta yhden tai useamman AKT-valtion talous on erityisen riippuvainen, ministerineuvosto päättää viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun asianomainen AKT-valtio tai asianomaiset AKT-valtiot ovat esittäneet pyynnön kyseisen tuotteen tai kyseisten tuotteiden sisällyttämisestä luetteloon ottaen huomioon sellaiset tekijät kuin työllisyys, kauppasuhteiden heikentyminen yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion välillä ja asianomaisen AKT-valtion kehitystaso sekä yhteisöstä peräisin oleville tuotteille ominaiset edellytykset.

189 artikla

1. Järjestelmää sovelletaan vientituloihin, jotka saadaan:

a) kunkin AKT-valtion yhteisöön suuntautuvasta viennistä kaikkien 187 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta;

b) niiden AKT-valtioiden, joihin sovelletaan tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, toisiin AKT-valtioihin suuntautuvasta viennistä, siltä osin kuin se koskee kaikkia niitä 187 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tuotteita, joiden osalta poikkeus myönnetään;

c) niiden AKT-valtioiden, joihin sovelletaan tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, kaikesta viennistä kaikkien 187 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

2. Ministerineuvosto voi yhden tai useamman AKT-valtion yhtä tai useampaa 187 artiklan 1 kohdassa lueteltua tuotetta koskevasta pyynnöstä kuuden kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä päättää komission kertomuksen perusteella, joka on laadittu yhden tai useamman pyynnön esittäneen valtion toimittamien asiaa koskevien tietojen perusteella, soveltaa järjestelmää näiden tuotteiden vientiin kyseisestä AKT-valtiosta tai kyseisistä AKT-valtioista toisiin AKT-valtioihin.

3. Jos kahteen edelliseen soveltamisvuoteen liittyvien asiaa koskevien tietojen keskiarvon perusteella vähintään 70 prosenttia AKT-valtion vientitulojen kokonaissummasta järjestelmään kuuluvien tuotteiden osalta ei ole saatu viennistä yhteisöön, järjestelmää sovelletaan ilman eri toimenpiteitä kyseisen valtion kaikkeen vientiin kaikkien 187 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta.

Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden osalta edellä tarkoitettu prosenttiosuus on 60.

Komissio tarkastaa kyseisten perusteiden täyttymisen jokaiselta soveltamisvuodelta ja kaikkien AKT-valtioiden osalta.

190 artikla

Tämän yleissopimuksen liitteenä olevassa rahoituspöytäkirjassa mainittu rahamäärä osoitetaan järjestelmää varten 186 artiklassa täsmennetyn tarkoituksen mukaisesti ja kyseisen pöytäkirjan voimassaolon ajaksi. Kyseisellä määrällä on tarkoitus kattaa kaikki järjestelmän yhteydessä tehtävät sitoumukset. Sitä hoitaa komissio.

191 artikla

1. Edellä 190 artiklassa tarkoitettu kokonaissumma jaetaan samansuuruisiin vuosieriin, joiden määrä vastaa rahoituspöytäkirjan soveltamisvuosien määrää.

2. Kunkin tähän yleissopimukseen liitetyn rahoituspöytäkirjan soveltamisvuoden lopussa, viimeistä lukuun ottamatta, jäljellä oleva määrä siirretään ilman eri toimenpiteitä seuraavalle vuodelle.

192 artikla

Markkinoille sijoittamisesta 1 päivä huhtikuuta ja 30 päivä kesäkuuta välisenä aikana saatu korko määrästä, joka vastaa puolta jokaisesta vuosierästä, merkitään kyseisenä aikana suoritettujen ennakkomaksujen ja siirtojen vähentämisen jälkeen järjestelmän varoihin.

Markkinoille sijoittamisesta 1 päivä heinäkuuta ja 31 päivä maaliskuuta välisenä aikana saatu korko määrästä, joka vastaa toista puolikasta jokaisesta vuosierästä, merkitään kyseisen toisen jakson aikana suoritettujen ennakkomaksujen ja siirtojen vähentämisen jälkeen järjestelmän varoihin.

Se määrä vuosierästä, jota ei käytetä ennakkomaksuihin tai siirtoihin, tuottaa korkoa järjestelmän varojen hyväksi siihen saakka, kun määrä käytetään seuraavana vuonna.

193 artikla

Kunakin soveltamisvuonna käytettävissä olevat varat koostuvat seuraavista osista:

1) vuosierä, jota on tarvittaessa pienennetty tai suurennettu käytetyillä tai erotetuilla määrillä 194 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

2) edellä 191 artiklan 2 kohdan mukaisesti siirretyt määrät;

3) edellä 192 artiklan mukaisesti erotettujen korkojen summa.

194 artikla

1. Jos yhtä soveltamisvuotta koskevista, 197 artiklan mukaisesti lasketuista ja 202–204 artiklan mukaisesti mahdollisesti vähennetyistä siirtoperusteista johtuva kokonaissumma on suurempi kuin järjestelmään kyseisenä vuonna käytettävissä olevien varojen summa kullekin vuodelle viimeistä lukuun ottamatta, osoitetaan ilman eri toimenpiteitä käytettäväksi ennakolta enintään 25 prosenttia seuraavan vuoden erästä.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetun toimenpiteen jälkeen käytettävissä olevien varojen määrä on yhä pienempi kuin 1 kohdassa tarkoitetuista, samaa soveltamisvuotta koskevista siirtoperusteista johtuva kokonaissumma, kustakin siirtoperusteesta johtuvaa määrää pienennetään 10 prosenttia tästä määrästä.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitetun pienentämisen jälkeen näin vahvistettu siirtojen kokonaissumma on pienempi kuin käytettävissä olevien varojen määrä, ylijäämä jaetaan kaikkien siirtojen kesken suhteessa toteutettuihin vähentämisiin.

4. Jos 2 kohdassa tarkoitetun pienentämisen jälkeen siirtojen kokonaissumma, joka voi antaa maksuperusteen, on suurempi kuin käytettävissä olevien varojen määrä, ministerineuvosto arvioi tilanteen komission järjestelmän todennäköistä kehitystä koskevan kertomuksen perusteella ja tarkastelee tämän yleissopimuksen mukaisesti toteutettavia toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

195 artikla

Niiden 190 artiklassa tarkoitettujen kokonaissumman ylijäämien osalta, mukaan lukien 192 artiklassa tarkoitetut korot, jotka jäisivät jäljelle tämän yleissopimuksen liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan mukaisen järjestelmän viimeisen täytäntöönpanovuoden päätyttyä:

a) määrät, jotka on erotettu 197 artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen prosenttiosuuksien mukaisesti, palautetaan kullekin AKT-valtiolle suhteessa sille näiden määräysten mukaisesti tulleisiin maksuihin;

b) jos ylijäämiä on jäljellä a alakohdan määräysten soveltamisen jälkeen, ministerineuvosto päättää niiden käytöstä.

196 artikla

1. Järjestelmää sovelletaan tuloihin, jotka saadaan AKT-valtion viennissä 187 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista tuotteista, jos soveltamisvuotta edeltäneenä vuonna kunkin tuotteen jälleenvientiä lukuun ottamatta kaikesta viennistä saatavat tulot ovat vähintään 5 prosenttia valtion kaikkien tavaroiden viennistä yhteensä saamista tuloista. Sisalin osalta kyseinen osuus on 4 prosenttia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu osuus on 1 prosentti niiden AKT-valtioiden osalta, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai saari- tai sisämaavaltioita.

3. Jos asianomaisen tuotteen tuotanto on luonnononnettomuuden vuoksi laskenut olennaisesti soveltamisvuotta edeltävänä vuonna, 1 kohdassa tarkoitettu prosenttiosuus lasketaan niiden vientitulojen keskiarvon perusteella, jotka kyseisestä tuotteesta on saatu luonnononnettomuutta edeltävinä kolmena vuonna.

Olennaisena tuotannon laskuna pidetään vähintään 50 prosentin laskua suhteessa luonnononnettomuuden tapahtumavuotta edeltävien kolmen vuoden tuotannon keskiarvoon.

197 artikla

1. Järjestelmän täytäntöön panemiseksi vertailutaso ja siirtoperuste lasketaan kullekin AKT-valtiolle ja kunkin 187 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuotteen yhteisöön tai muihin 189 artiklassa määriteltyihin määräpaikkoihin suuntautuvalle viennille.

2. Vertailutaso muodostuu vientitulojen keskiarvosta, joka lasketaan kutakin soveltamisvuotta edeltävän kuuden kalenterivuoden ajalta tulokseltaan parasta ja heikointa vuotta huomioon ottamatta.

3. Siirtoperuste muodostuu vertailutason ja soveltamiskalenterivuoden tosiasiallisten tulojen välisestä erotuksesta, josta vähennetään 4,5 prosenttia kyseisestä vertailutasosta vastaava summa. Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden osalta kyseinen osuus on 1 prosentti.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettuja vähennyksiä ei sovelleta, jos vertailutason ja tosiasiallisten tulojen välinen erotus on pienempi kuin 2 miljoonaa ecua niiden AKT-valtioiden osalta, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaavaltioita, tai jos kyseinen erotus on pienempi kuin 1 miljoonaa ecua niiden AKT-valtioiden osalta, jotka ovat saarivaltioita.

Vertailutason ja tosiasiallisten tulojen välisen erotuksen vähennys ei saa missään tapauksessa olla suurempi kuin:

— 20 prosenttia niiden AKT-valtioiden osalta, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaavaltioita;

— 30 prosenttia muiden AKT-valtioiden osalta.

5. Siirtosumma muodostuu siirtoperusteesta 202–204 sekä 194 artiklan määräysten mahdollisen soveltamisen jälkeen.

198 artikla

1. Jos AKT-valtio:

— ryhtyy jalostamaan tuotetta, jota on perinteisesti viety jalostamattomana

tai

— ryhtyy viemään tuotetta, jota se ei ole perinteisesti tuottanut,

järjestelmä voidaan panna täytäntöön sellaisen vertailutason perusteella, joka lasketaan kolmen soveltamisvuotta edeltävän vuoden perusteella.

2. Niiden AKT-valtioiden osalta, joihin sovelletaan:

— edellä 189 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, siirtoperuste lasketaan lisäämällä asianomaisen tuotteen tai asianomaisten tuotteiden yhteisöön suunnatusta viennistä saatuihin tuloihin muihin AKT-valtioihin suunnatusta viennistä saadut tulot;

— edellä 189 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, siirtoperuste lasketaan asianomaisen tuotteen tai asianomaisten tuotteiden kaikesta viennistä saatujen tulojen perusteella.

199 artikla

1. Kunkin AKT-valtion ja yhteisön välillä aloitetaan tilastollinen yhteistyö järjestelmän tehokkaan ja nopean toimivuuden varmistamiseksi.

2. AKT-valtiot ilmoittavat komissiolle liitteessä XLIII olevassa yhteisessä julistuksessa täsmennetyt vuosittaiset tilastotiedot.

3. Kyseiset tiedot on toimitettava komissiolle viimeistään soveltamisvuoden päättymistä seuraavana 31 päivänä maaliskuuta. Muussa tapuksessa asianomainen AKT-valtio menettää kyseisen tuotteen tai kyseisten tuotteiden kaikki siirto-oikeudet kyseiseltä soveltamisvuodelta.

200 artikla

1. Järjestelmä pannaan täytäntöön sellaisten 187 artiklan luettelossa mainittujen tuotteiden osalta:

a) jotka on saatettu kulutukseen yhteisössä

tai

b) jotka on saatettu yhteisössä sisäiseen jalostusmenettelyyn tuotteiden jalostamiseksi.

2. Edellä 197 artiklassa mainittujen laskutoimitusten suorittamiseksi pidetyt tilastot ovat Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston laskemia ja julkaisemia.

3. Jos AKT-valtioihin sovelletaan:

a) edellä 189 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, asianomaisen tuotteen tai asianomaisten tuotteiden muihin AKT-valtioihin suuntautuvaan vientiin liittyvät tilastot saadaan kertomalla asianomaisen ATK-valtion viennin määrä yhteisön tuonnin keskimääräisellä yksikköarvolla, jonka laskee ja julkaisee Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto, tai näiden tilastojen puuttuessa käytetään asianomaisen ATK-valtion tilastoja;

b) edellä 189 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, asianomaisen tuotteen tai asianomaisten tuotteiden kaikkeen vientiin liittyvät tilastot saadaan kertomalla asianomaisen ATK-valtion viennin määrä yhteisön tuonnin keskimääräisellä yksikköarvolla, jonka laskee ja julkaisee Euroopan yhteisöjen tilastotoimisto, tai näiden tilastojen puuttuessa käytetään asianomaisen AKT-valtion tilastoja.

4. Jos Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston ja asianomaisen AKT-valtion tilastojen välillä on huomattavia eroja, AKT-valtion ja komission välillä käydään neuvotteluja.

201 artikla

Siirtoa ei tehdä, jos aineiston tarkastelusta, jonka komissio suorittaa yhdessä asianomaisen AKT-valtion kanssa, käy ilmi, että yhteisöön suuntautuvasta viennistä saatujen tulojen väheneminen johtuu yhteisölle haitallisista toimenpiteistä tai syrjivästä politiikasta.

202 artikla

Siirtoperustetta pienennetään asianmukaisessa suhteessa kyseisen tuotteen yhteisöön suunnatun viennin tulojen laskuun, jos yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisen tarkastelun jälkeen ilmenee, että kyseinen lasku johtuu AKT-valtion toteuttamista tai sen taloudellisten toimijoiden välityksellä toteutetuista kauppapoliittisista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on tarjonnan rajoittaminen; kyseinen pienentäminen voi johtaa siirtoperusteen peruuntumiseen.

203 artikla

Jos AKT-valtion kaikkiin määräpaikkoihin suuntautuvan viennin kehityksen, asianomaisen AKT-valtion kyseisen tuotteen tuotannon ja yhteisössä vallitsevan kysynnän tarkastelussa ilmenee suuria muutoksia, yhteisö ja kyseinen AKT-valtio neuvottelevat siitä, onko siirtoperuste säilytettävä vai onko sitä pienennettävä ja kuinka paljon sitä mahdollisesti pienennettäisiin.

204 artikla

Minkään tietyn tuotteen siirtoperuste ei saa olla suurempi kuin asianomaisen AKT-valtion kaikkiin määräpaikkoihin suuntautuvan viennin perusteella laskettu vastaava summa.

205 artikla

1. Yhdessä AKT-valtion kanssa toteutetun tarkastelun päätyttyä komissio tekee siirtopäätöksen; kyseinen tarkastelu koskee sekä tilastotietoja että sen siirtoperusteen vahvistamista, joka saattaa antaa maksuperusteen.

2. Kustakin siirrosta tehdään siirtosopimus asianomaisen AKT-valtion ja komission välillä.

206 artikla

1. Asianomainen AKT-valtio ja komissio toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen ennakkomaksut ja nopeat siirrot 207 artiklan menettelyjen mukaisesti.

2. Edellä 205 artiklan määräyksiä sovelletaan vastaavasti ennakoihin.

207 artikla

1. Siltä osin kuin AKT-valtio on toimittanut kaikki tarvittavat tilastotiedot 199 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennen soveltamisvuotta seuraavaa 31 päivää maaliskuuta, komissio antaa kullekin AKT-valtiolle viimeistään kyseistä päivää seuraavana 30 päivänä huhtikuuta tiedon sen tilanteesta jokaisen sellaisen 187 artiklan 2 kohdassa luetellun tuotteen osalta, jota valtio on vienyt kyseisenä vuonna.

2. Asianomainen AKT-valtio ja komissio tekevät kaikkensa varmistaakseen, että 201, 202 ja 203 artiklassa tarkoitettu menettely päättyy viimeistään 30 päivänä kesäkuuta kyseisenä vuonna. Komissio ilmoittaa tämän määräajan päätyttyä AKT-valtiolle siirtosumman, johon on päädytty aineiston tarkastelun perusteella.

3. Komissio tekee päätökset, jotka koskevat kaikkia siirtoja lukuun ottamatta niitä, joiden osalta neuvotteluja ei ole saatu päätökseen, viimeistään 31 päivänä heinäkuuta kyseisenä vuonna, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 206 artiklan soveltamista.

4. Komissio antaa 30 päivänä syyskuuta kyseisenä vuonna suurlähettiläskomitealle kertomuksen siitä, miten siirtojen toteuttamisessa kokonaisuutena edistytään.

208 artikla

1. Jos AKT-valtion ja komission välillä syntyy erimielisyyttä 201–203 artiklassa sekä 199 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tarkastelujen tai neuvottelujen tuloksista, asianomaisella AKT-valtiolla on oikeus aloittaa asiassa hyviä palveluksia koskeva menettely, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollista 352 artiklan määräysten soveltamista.

2. Hyviä palveluksia koskevaa menettelyä johtaa komission ja asianomaisen AKT-valtion yhteisesti nimeämä asiantuntija.

3. Hyviä palveluksia koskevan menettelyn tulokset ilmoitetaan kahden kuukauden kuluessa kyseisestä nimeämisestä asianomaiselle AKT-valtiolle ja komissiolle, jotka tekevät siirtopäätöksensä niiden mukaisesti.

Asianomainen AKT-valtio ja komissio tekevät kaikkensa varmistaakseen, että kyseinen päätös tehdään viimeistään pyynnön vastaanottamista seuraavana 31 päivänä lokakuuta.

4. Hyviä palveluksia koskeva menettely ei saa viivästyttää muiden samaa soveltamisvuotta koskevien siirtojen käsittelyä.

209 artikla

1. Jos 196 ja 197 artiklan soveltaminen johtaa siirtoperusteen toteamiseen, asianomainen AKT-valtio toimittaa 207 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamista seuraavan kuukauden kuluessa komissiolle tyhjentävän tutkimuksen alasta, jolla tulot ovat laskeneet, laskun syistä, viranomaisten tältä osin toteuttamasta politiikasta sekä hankkeista, ohjelmista ja toimista, joihin edunsaajavaltio sitoutuu osoittamaan varoja 186 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden mukaisesti.

2. Jos edunsaajana oleva AKT-valtio aikoo 186 artiklan 2 kohdan mukaisesti osoittaa varoja sen alan ulkopuolelle, jolla tulot ovat laskeneet, se ilmoittaa komissiolle varojen osoittamisen syyt.

3. Komissio tarkastelee yhdessä asianomaisen AKT-valtion kanssa hankkeita, ohjelmia ja toimintaa, joihin edunsaajana oleva AKT-valtio sitoutuu osoittamaan siirrettyjä varoja.

4. Jos alalla, jolle siirto on tarkoitettu, on jo mukauttamistoimintaa, joka koskee eri tuotanto-, vienti- tai monipuolistamistoimien uudelleenjärjestelyä, varojen käyttö toteutetaan sopusoinnussa tämän toiminnan kanssa, ja sillä voidaan osallistua tarpeen mukaan kaikkeen yhtenäiseen uudistuspolitiikkaan asianomaisilla aloilla.

210 artikla

Päästyään sopimukseen varojen käytöstä AKT-valtio ja komissio allekirjoittavat pöytäkirjan, jossa määritellään molemminpuoliset velvoitteet ja täsmennetään siirtovarojen käyttöä sovitun toiminnan eri vaiheissa koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

211 artikla

1. Edellä 205 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun siirtosopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä siirtosumma maksetaan ecuina korolliselle tilille, jota varten edellytetään sekä AKT-valtion että komission allekirjoitusten esittämistä. Korot merkitään kyseisen tilin hyväksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetulla tilillä oleva määrä lasketaan liikkeeseen sitä mukaa kuin varojen käyttöä koskevassa pöytäkirjassa yksilöity toiminta pannaan täytäntöön edellyttäen, että 212 artiklan määräyksiä noudatetaan.

3. Edellä 2 kohdassa määriteltyjä menettelyjä sovelletaan vastaavasti toisen osapuolen mahdollisiin varoihin.

212 artikla

1. Edunsaajana oleva AKT-valtio toimittaa varojen liikkeeseen laskemista seuraavien 12 kuukauden kuluessa komissiolle kertomuksen siirrettyjen varojen käytöstä.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettua kertomusta ei toimiteta asetetussa määräajassa tai jos kertomus antaa aihetta huomautuksiin, komissio pyytää perusteluja asianomaiselta AKT-valtiolta, jonka on toimitettava ne kahden kuukauden kuluessa.

3. Pantuaan asian vireille ministerineuvostossa ja ilmoitettuaan asiasta asianmukaisella tavalla asianomaiselle AKT-valtiolle komissio voi 2 kohdassa tarkoitetun määräajan päätyttyä lykätä kolme kuukautta menettelyn päättymisen jälkeen uusia siirtoja koskevien päätösten täytäntöönpanoa, kunnes kyseinen valtio toimittaa vaaditut tiedot.

Tästä toimenpiteestä ilmoitetaan välittömästi asianomaiselle AKT-valtiolle.

2 luku

Sokeria koskevat erityissitoumukset

213 artikla

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa määrätään, yhteisö on 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetun Lomén AKT–ETY-yleissopimuksen 25 artiklan ja kyseisen yleissopimuksen liitteenä olevan pöytäkirjan n:o 3 mukaisesti sitoutunut määräämättömäksi ajaksi ostamaan ja tuomaan takuuhinnoin erityismääriä sokeriruokoa tuottavista ja vievistä AKT-valtioista peräisin olevaa raakaa ruokosokeria tai valkoista sokeria, jota mainitut valtiot ovat sitoutuneet toimittamaan yhteisölle.

2. Edellytykset 25 artiklan soveltamiselle on vahvistettu 1 kohdassa tarkoitetussa pöytäkirjassa n:o 3. Kyseisen pöytäkirjan teksti on tämän yleissopimuksen liitteenä pöytäkirjana n:o 8.

3. Tämän yleissopimuksen 177 artiklan määräyksiä ei sovelleta mainitun pöytäkirjan osalta.

4. Tämän yleissopimuksen voimassaoloaikana voidaan mainitun pöytäkirjan 8 artiklaa sovellettaessa vedota tällä yleissopimuksella perustettuihin toimielimiin.

5. Mainitun pöytäkirjan 8 artiklan 2 kohdan määräyksiä ei sovelleta, jos tämä yleissopimus lakkaa olemasta voimassa.

6. Julistukset, jotka ovat 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetun Lomén AKT–ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liitteinä XIII, XXI ja XXII, vahvistetaan, ja niiden määräyksiä sovelletaan edelleen. Kyseiset julistukset ovat tämän yleissopimuksen liitteinä sen julistuksina.

7. Tätä artiklaa ja 1 kohdassa tarkoitettua pöytäkirjaa n:o 3 ei sovelleta AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien välisiin suhteisiin.

3 luku

Kaivostoiminnan tuotteet: erityinen rahoitustukijärjestelmä (SYSMIN)

214 artikla

1. Toteutetaan erityinen rahoitustukijärjestelmä, joka suunnataan AKT-valtioihin, joissa kaivosalalla on kansantaloudellisesti tärkeä merkitys ja joissa kyseisellä alalla on todettu olevan vaikeuksia tai sille ennustetaan niitä lähitulevaisuudessa.

2. Erityisellä rahoitustukijärjestelmällä on tarkoitus myötävaikuttaa entistä vakaamman ja laajemman perustan luomiseen AKT-valtioiden kehitykselle tukemalla näiden valtioiden pyrkimyksiä:

— säilyttää kaivostuotannon alansa ja kaivostuotteiden vientiä koskeva alansa entisellään sellaisten paranta-

vien tai ennaltaehkäisevien tukitoimien avulla, joilla on tarkoitus lieventää vakavia seurauksia, joita aiheutuu niiden taloudelle sekä asianomaisen valtion että vahinkoa kärsineen alan johtavan yrityksen tahdosta riippumattomien suurten teknologisten tai taloudellisten muutosten tai väliaikaisten tai ennakoimattomien häiriöiden vuoksi syntyvästä tuotanto- tai vientikapasiteetin ja/tai kaivostuotteiden vientitulojen laskusta johtuvasta elinvoimaisuuden menettämisestä. Erityistä huomiota kiinnitetään yritysten kilpailutilanteen mukauttamiseen markkinaolosuhteiden muutoksiin

tai

— niiden valtioiden osalta, jotka ovat erityisen riippuvaisia jonkin kaivostuotteen viennistä, monipuolistaa ja laajentaa talouskasvun perustaa erityisesti myötävaikuttamalla valtioiden jo aloitettujen kehityshankkeiden ja -ohjelmien toteuttamiseen, jos ne ovat kyseisen kaivostuotteen vientitulojen voimakkaan laskun vuoksi vakavassa vaarassa.

3. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi:

— kyseinen tuki mukautetaan asianomaisen AKT-valtion talouden uudelleenjärjestelyn tarpeisiin;

— kyseistä tukea määriteltäessä ja täytäntöön pantaessa otetaan huomioon sopimuspuolten molemminpuoliset edut.

215 artikla

1. Edellä 214 artiklassa tarkoitettu erityinen rahoitustukijärjestelmä suunnataan AKT-valtioille, jotka vievät yhteisöön ja jotka tukitoimia koskevaa pyyntöä edeltäneistä neljästä vuodesta vähintään kahtena ovat saaneet:

a) vähintään 15 prosenttia vientituloistaan yhdestä seuraavista tuotteista: kupari (koboltti mukaan lukien), fosfaatit, mangaani, bauksiitti ja alumiini, tina, sekä agglomeroidut että agglomeroimattomat rautamalmit, uraani;

b) vähintään 20 prosenttia vientituloistaan kaikista kaivostuotteista (muita arvomineraaleja kuin kultaa sekä öljyä ja kaasua lukuun ottamatta).

Kuitenkin niiden AKT-valtioiden osalta, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita, a alakohdassa tarkoitettu osuus on 10 prosenttia ja b alakohdassa tarkoitettu osuus 12 prosenttia.

Edellä a ja b alakohdassa mainittujen kynnysten laskemisen osalta vientituloihin eivät kuulu tulot, jotka ovat lähtöisin järjestelmään kuulumattomista kaivostuotteista.

2. Erityisen rahoitustukijärjestelmän käyttäminen on mahdollista, jos edellä tarkoitettujen tavoitteiden mukaisesti:

a) todetaan tai on ennakoitavissa, että asianomaisen valtion tai yrityksen tahdosta riippumattomat väliaikaiset tai ennalta arvaamattomat tekniset, taloudelliset tai poliittiset ongelmat ovat vakavasti vaikuttaneet tai tulevat vakavasti vaikuttamaan kaivosalan yhden tai useamman yrityksen elinvoimaisuuteen, ja kun tämä elinvoimaisuuden heikentyminen ilmenee tai voi ilmetä asianomaisen AKT-valtion tulojen huomattavana laskuna — arvioituna erityisesti asianomaisen tuotteen tuotanto- tai vientikapasiteetin noin 10 prosentin laskun perusteella — ja/tai kauppataseen huononemisena.

Ennakoitavissa olevalle elinvoimaisuuden heikentymiselle on ominaista tuotantovälineen rappeutumisen ja sen vaikutuksen ilmeneminen maan taloudessa;

tai

b) edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa todetaan, että asianomaisesta kaivostuotteesta saatujen vientitulojen voimakas lasku pyyntöä edeltävään kahteen vuoteen verrattuna vaarantaa vakavasti jo aloitettujen kehityshankkeiden ja -ohjelmien toteuttamisen. Tämän laskun huomioon ottamiseksi sen on:

— johduttava teknisistä, taloudellisista tai poliittisista ongelmista; sitä ei voida saada aikaan keinotekoisesti, ei välittömästi eikä välillisesti, asianomaisen AKT-valtion tai taloudellisten toimijoiden politiikalla tai toimenpiteillä,

— ilmettävä laskuna, joka vastaa vähintään noin 10 prosenttia pyyntöä edeltävän vuoden kokonaisvientituloista.

Edellä mainituilla ongelmilla tarkoitetaan sellaisia häiriöitä kuten onnettomuudet, vakavat tekniset häiriöt, vakavat sisä- tai ulkopoliittiset tapahtumat, suuret teknologiset tai taloudelliset muutokset tai merkittävät kaupalliset muutokset suhteissa yhteisöön.

3. AKT-valtio voi pyytää päästä osalliseksi rahoituksesta erityiselle rahoitustukijärjestelmälle osoitettujen varojen puitteissa, jos tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut edellytykset täytetään.

216 artikla

1. Edellä 215 artiklassa määrätyt tukitoimet suunnataan järjestelmän tavoitteisiin, sellaisina kuin ne ovat 214 artiklan 2 kohdassa määriteltyinä.

— Kun molemmat osapuolet arvioivat, että yhden tai useamman vahinkoa kärsineen kaivostoimintaa harjoittavan yrityksen elinkelpoisuuden säilyttäminen tai palauttaminen on mahdollista ja aiheellista, tukitoimilla on tarkoitus rahoittaa hankkeita tai ohjelmia mukaan lukien asianomaisten yritysten rahoituksen uudelleenjärjestely, jonka tarkoituksena on säilyttää kyseinen tuotanto- ja vientikapasiteetti sekä elvyttää sitä ja saattaa se järkeistämällä elinvoimaiseksi.

— Kun molemmat osapuolet arvioivat, että elinvoimaisuuden säilyttäminen tai sen palauttaminen ei ole mahdollista, tukitoimilla on tarkoitus laajentaa talouskasvun perusteita rahoittamalla elinkelpoisia laaja-alaista tai alakohtaista muuntamista tai monipuolistamista koskevia hankkeita tai ohjelmia.

— Yhteisellä päätöksellä voidaan monipuolistamisen tavoitteeseen pyrkiä myös, jos talouden riippuvuus asianomaisesta kaivostuotteesta on merkittävää, jopa siinä tapauksessa, että elinvoimaisuus voidaan palauttaa.

— Edellä 215 artiklan 2 kohdan b alakohtaa sovellettaessa monipuolistamisen tavoitteeseen pyritään sellaisen rahoituksen täytäntöön panemisella, jolla edistetään jo aloitettujen ja vaarassa olevien kehityshankkeiden ja -ohjelmien toteuttamista muulla kuin kaivostuotannon alalla.

2. Tätä varten otetaan päätöksessä, jolla osoitetaan varoja hankkeisiin tai ohjelmiin, aiheellisella tavalla huomioon tällaisten tukitoimien taloudelliset edut ja yhteiskunnalliset seuraukset asianomaisessa AKT-valtiossa ja yhteisössä, ja päätöstä mukautetaan asianomaisen AKT-valtion talouden uudelleenjärjestelyn tarpeiden mukaiseksi.

Yhteisö ja asianomainen AKT-valtio pyrkivät 215 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti esitettyjen pyyntöjen yhteydessä yhdessä ja järjestelmällisesti määrittelemään mahdollisten tukitoimien soveltamisalan ja niitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt siten, ettei tukitoimista voi aiheutua vahinkoa yhteisön kilpailevalle kaivostuotannolle.

Edellä tarkoitettujen seikkojen arviointi ja huomioon ottaminen on osa 217 artiklan 2 kohdassa määrättyä selvitystä.

3. Erityistä huomiota kiinnitetään:

— jalostus- ja kuljetustoimiin erityisesti paikallistasolla ja kaivostuotannon alan onnistuneeseen yhdentymiseen osaksi maan taloudellista ja yhteiskunnallista kokonaiskehitystä;

— ennaltaehkäisevään toimintaan, joka mahdollistaa häiriövaikutusten saamisen mahdollisimman vähäisiksi teknisten mukautusten sekä paikallisen henkilökunnan teknisten taitojen ja johtamistaitojen parantamisen avulla, ja paikallisen henkilökunnan taitojen mukauttamisella yritysjohtamisen menetelmiin;

— AKT-valtioiden tieteellisten ja teknologisten mahdollisuuksien parantamiseen uusien tarvikkeiden tuottamiseksi.

217 artikla

1. Tukitoimia koskeva pyyntö sisältää tiedot ilmenneiden ongelmien luonteesta, häiriöiden todetuista tai ennakoitavista seurauksista sekä kansallisesti että vahinkoa kärsineen yhden tai useamman kaivostuotannon yrityksen osalta ja yksilöimislomakkeella ilmoitukset toteutetuista tai häiriöiden poistamiseksi toivottavista toimenpiteistä tai toiminnasta.

Kyseinen pyyntö tehdään heti, kun edellä tarkoitetut seuraukset on yksilöity ja viimeistään 12 kuukauden kuluessa.

2. Ennen kuin komissio päättää asiasta, suoritetaan järjestelmällisesti asianomaisen kaivostuotannon alan tekninen, taloudellinen ja rahoituksellinen selvitys sekä pyynnön rahoituskelpoisuuden että aloitettavan käyttösuunnitelman tai -ohjelman arvioimiseksi. Tässä perusteellisessa selvityksessä otetaan tukitoimien määrittelemisen osalta erityisesti huomioon maailmankaupan näkymät ja asianomaisten tuotteiden markkinaolosuhteet yhteisössä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 216 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan soveltamista. Siihen kuuluu lisäksi niiden mahdollisten seurausten selvittäminen, joita tällaisilla tukitoimilla voisi olla jäsenvaltioiden kilpailevalle kaivostuotannolle ja joita voisi aiheutua asianomaiselle AKT-valtiolle, jos tällaisia tukitoimia ei toteutettaisi. Sen avulla on tarkoitus selvittää:

— onko asianomaisen tuotantovälineen elinvoimaisuus heikentynyt tai vaarassa heikentyä ja voidaanko elinkelpoisuus elvyttää vai onko monipuolistamista koskevien tukitoimien käyttäminen aiheellisempaa;

tai

— vaarantaako 215 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu vientitulojen lasku vakavasti jo aloitettujen kehityshankkeiden ja -ohjelmien toteuttamisen.

Kyseinen selvitys pannaan täytäntöön kehitysrahoitusyhteistyötä koskevien menettelyjen mukaisesti. Toteuttaminen vaatii läheistä yhteistyötä asianomaisen AKT-valtion ja sen asianomaisten taloudellisten toimijoiden kanssa.

3. Rahoituskelpoisuudesta ja -ehdotuksesta tehdään ainoastaan yksi päätös.

Yhteisö ja AKT-valtio toteuttavat tarvittavat toimenpiteet jouduttaakseen pyyntöjen tutkimista ja mahdollistaakseen aiheellisten tukitoimien nopean täytäntöönpanon.

218 artikla

1. Järjestelmän varoista voidaan tarvittaessa rahoittaa asiantuntija-apua hankkeen aloittamiseksi ja valvomiseksi.

2. Tällaiseen apuun sovelletaan menettelyjä ja täytäntöönpanoa koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä, joista määrätään kehitysrahoitusyhteistyön mukaisesti.

219 artikla

1. Yhteisö osoittaa 214 artiklassa täsmennettyä tarkoitusta varten ja tämän yleissopimuksen liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan voimassaolon ajaksi kyseisessä pöytäkirjassa mainitun kokonaissumman, jolla on tarkoitus kattaa sen kaikki sitoumukset erityisen rahoitustukijärjestelmän yhteydessä. Komissio hoitaa kyseiselle järjestelmälle osoitettua varojen määrää.

2. a) Määrä jaetaan samansuuruisiin vuosieriin, joiden määrä vastaa soveltamisvuosien määrää. Ministerineuvosto voi kunakin vuonna viimeistä vuotta lukuun ottamatta antaa komission sille antaman kertomuksen perusteella oikeuden käyttää tarvittaessa ennakolta enintään 50 prosenttia seuraavan vuoden erästä.

b) Kunkin tämän yleissopimuksen soveltamisvuoden, viimeistä soveltamisvuotta lukuunottamatta, lopussa jäljellä oleva määrä siirretään ilman eri toimenpiteitä seuraavalle vuodelle.

c) Kunakin soveltamisvuonna käytettävät varat koostuvat tämän vuoksi seuraavista osista:

— vuosierä, jota on pienennetty a alakohdan mukaisesti mahdollisesti käytetyillä summilla,

— edellä b alakohdan mukaisesti siirretyt määrät.

d) Jos jonakin soveltamisvuonna käytettävissä olevat varat ovat riittämättömät, tarkoitettuja summia pienennetään vastaavasti, sanotun kuitenkaan estämättä a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen määräysten soveltamista.

Ministerineuvosto päättää mahdollisten ylijäämien merkitsemisestä kokonaissummaan ennen rahoituspöytäkirjan soveltamisajanjakson päättymistä.

3. Komissio vahvistaa 215 artiklassa määrätyn tukitoimia koskevan summan erityisen rahoitustukijärjestelmän puitteissa käytettävissä olevien varojen mukaisesti sekä soveltamishankkeiden ja -ohjelmien luonteen, yhteisrahoitusmahdollisuuksien ja sen perusteella, mikä merkitys vahinkoa kärsineellä kaivosteollisuudella on AKT-valtion taloudelle.

4. Yksi AKT-valtio ei missään tapauksessa voi saada edukseen enemmän kuin 35 prosenttia 2 kohdan c alakohdan soveltamisen vuoksi käytettävissä olevista varoista. Edellä 215 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisten tukitoimien osalta kyseinen osuus on 15 prosenttia.

5. Erityisen rahoitustukijärjestelmän puitteissa AKT-valtiolle myönnetty tuki voidaan siirtää valtion toimesta edelleen lopulliselle lainansaajalle erilaisin rahoitusehdoin, jotka vahvistetaan rahoituspäätöksen yhteydessä ja jotka johtuvat tarkoitetun tyyppiselle hankkeelle ominaisten taloudellisten ja rahoituksellisten perusteiden mukaisesti tehdystä tukihanketta koskevasta erittelystä.

6. Edellä 217 artiklassa tarkoitettu selvitys rahoitetaan järjestelmän varoista.

7. Hätätapaukseen liittyvässä poikkeustilanteessa, joka vahvistetaan ja perustellaan selvityksen alussa, AKT-valtiolle voidaan pyynnöstä myöntää ennakkoa hankkeen tai ohjelman osittaisena ennakkorahoituksena.

III OSASTO

KEHITYSRAHOITUSYHTEISTYÖ

1 luku

Yleiset määräykset

1 jakso

Tavoitteet

220 artikla

Kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteena on antamalla riittävästi varoja ja soveltuvaa asiantuntija-apua:

a) tukea ja suosia AKT-valtioiden pyrkimyksiä yhdentyneen, määräämisoikeuteen perustuvan, itseensä luottavan ja itsenäisesti ylläpidetyn sosiaalisen, sivistyksellisen ja taloudellisen kehityksen varmistamiseksi pitkällä aikavälillä keskinäisen edun mukaisesti ja keskinäisen riippuvuuden hengessä;

b) myötävaikuttaa AKT-valtioiden väestöjen elintason nostamiseen ja niiden elinolosuhteiden parantamiseen;

c) edistää toimenpiteitä, jotka ovat omiaan saamaan yhteisöjen aloitekyvyn liikkeelle sekä kehityshankkeiden suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavat henkilöt osallistumaan;

d) myötävaikuttaa siihen, että mahdollisimman suuri osa väestöstä hyötyisi kehityksestä;

e) edistää AKT-valtioiden valmiuksia tekniikan kehittämiseen, mukauttamiseen ja muuttamiseen;

f) edistää AKT-valtioiden luonnonvarojen tutkimista, säilyttämistä, jalostamista, käsittelemistä ja hyödyntämistä parhaalla mahdollisella ja järkevällä tavalla valtioiden teollistamispyrkimysten ja taloudellisen monipuolistamisen kannustamiseksi;

g) tukea ja edistää inhimillisten voimavarojen kehittämistä AKT-valtioissa parhaalla mahdollisella tavalla;

h) suosia AKT-valtioihin suuntautuvien, niiden kehitystarpeita vastaavien rahavirtojen kasvua ja tukea AKT-valtioiden pyrkimyksiä yhdenmukaistaa kansainvälistä yhteistyötä oman kehityksensä eduksi yhteisrahoitustoimin muiden rahoituslaitosten tai kolmansien osapuolten kanssa;

i) keventää sitä velkataakkaa, joka muodostaa huomattavan esteen AKT-valtioiden kehitysnäkymissä pitkällä aikavälillä, varmistamalla sellaisten siirtojen kasvun, jotka eivät aiheuta velkaantumista, sekä kehittämällä ja toteuttamalla yhteensovitetulla ja yhdenmukaistetulla tavalla yleissopimuksen eri välineitä;

j) edistää elinvoimaisia, tehokkaita ja kasvuun suuntautuvia mukauttamisohjelmia tukevien varojen liikkeeseen laskemista;

k) etsiä uusia menetelmiä yksityisten suorien sijoitusten edistämiseksi AKT-valtioissa, tukea AKT-valtioiden yksityisen alan tervettä, suotuisaa ja voimakasta kehitystä sekä kannustaa yksityisiä, kansallisia ja ulkomaisia sijoitusvirtoja AKT-valtioiden tuottavilla aloilla;

l) edistää AKT-valtioiden sisäistä yhteistyötä ja AKT-valtioiden välistä alueellista yhteistyötä;

m) mahdollistaa entistä tasapainoisempien taloudellisten ja yhteiskunnallisten suhteiden luominen ja paremman yhteisymmärryksen aikaansaaminen AKT-valtioiden, yhteisön jäsenvaltioiden ja koko muun maailman välille uuden kansainvälisen talousjärjestyksen mukaisesti;

n) mahdollistaa niiden AKT-valtioiden kiireellisen avun saaminen, joilla on erityisluonteisia, vakavia taloudellisia ja yhteiskunnallisia ongelmia luonnononnettomuuksien tai vaikutuksiltaan vastaavien erityisolosuhteiden vuoksi;

o) auttaa AKT-valtioita, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita, voittamaan ne erityiset esteet, jotka hidastavat niiden kehityspyrkimyksiä.

2 jakso

Periaatteet

221 artikla

Kehitysrahoitusyhteistyö:

a) toteutetaan AKT-valtioiden kansallisesti ja alueellisesti päättämien kehitystavoitteiden, -strategioiden ja -prioriteettien perusteella sekä niiden mukaisesti ottaen aiheellisella tavalla huomioon näiden valtioiden maantieteelliset, yhteiskunnalliset ja kulttuuriset ominaispiirteet ja niiden erityiset mahdollisuudet;

b) saa erittäin väljät ehdot;

c) varmistaa, että varojen saanti on entistä ennakoidumpaa ja säännöllisempää;

d) varmistaa AKT-valtioiden osallistumisen varojen hoitoon ja käyttöön, ja päätösvallan tehokkaan hajauttamisen;

e) vahvistaa ja hyödyntää mahdollisimman paljon AKT-valtioissa olemassa olevia inhimillisiä voimavaroja ja hallinnollisia rakenteita;

f) on joustavaa, ja sitä mukautetaan jokaisen AKT-valtion tilanteeseen sekä asianomaisen hankkeen tai ohjelman erityisluonteeseen;

g) toteutetaan mahdollisimman vähin hallinnollisin muodollisuuksin sekä yksinkertaisia ja järkeviä menettelyjä noudattaen hankkeiden ja ohjelmien mahdollisimman nopeaksi ja tehokkaaksi täytäntöön panemiseksi;

h) varmistaa, että asiantuntija-apua myönnetään ainoastaan yhden tai useamman asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä ja että apu täyttää laatuvaatimukset sekä on asianmukaista ja hintaansa nähden tehokasta, ja että toimenpiteitä toteutetaan AKT-valtion henkilövaihdon varmistamiseen tarkoitetun henkilökunnan kouluttamiseksi nopeasti ja tehokkaasti.

3 jakso

Ohjeet

222 artikla

1. AKT-valtiot ja yhteisö panevat yleissopimuksen mukaisesti rahoitetut tukitoimet täytäntöön läheisessä yhteistyössä ja osapuolten tasa-arvoisuutta kunnioittaen.

2. AKT-valtioiden vastuulla on:

a) määritellä ne tavoitteet ja ensisijaisina pidetyt asiat, joille maaohjelmat perustuvat;

b) valita hankkeet ja ohjelmat;

c) valmistella ja esitellä hankkeiden ja ohjelmien aineisto;

d) valmistella sopimukset, neuvotella niistä ja tehdä niitä;

e) panna täytäntöön ja johtaa hankkeita ja ohjelmia;

f) pitää yllä hankkeita ja ohjelmia.

3. AKT-valtioiden ja yhteisön yhteisvastuulla on:

a) määritellä yhteisten toimielinten yhteydessä kehitysrahoitusyhteistyötä koskevat yleiset ohjeet;

b) päättää maaohjelmista;

c) tutkia hankkeita ja ohjelmia;

d) varmistaa tasapuoliset tarjouspyyntöjä ja sopimuksia koskevat osallistumisedellytykset;

e) seurata ja arvioida hankkeiden ja ohjelmien vaikutuksia ja tuloksia;

f) varmistaa hankkeiden ja ohjelmien riittävä, nopea ja tehokas täytäntöönpano.

4. Yhteisön vastuulla on tehdä hankkeita ja ohjelmia koskevat rahoituspäätökset.

223 artikla

Jollei yleissopimuksessa toisin määrätä, kaikki päätökset, jotka vaativat toisen sopimuspuolen hyväksynnän, hyväksytään tai niitä pidetään hyväksyttyinä 60 päivän kuluttua toisen sopimuspuolen tekemästä ilmoituksesta.

4 jakso

Soveltamisala

224 artikla

Kehitysrahoitusyhteistyö koskee yleissopimuksen mukaisesti:

a) sijoitushankkeita ja -ohjelmia;

b) hankkeiden ja ohjelmien uusimista;

c) 225 artiklan mukaisia alakohtaisia ja yleisiä tuontitukiohjelmia, jotka voivat olla seuraavanlaisia:

i) alakohtaiset tuontiohjelmat (ATO:t) suorana toimituksena

ja/tai

ii) alakohtaiset tuontiohjelmat (ATO:t) ulkomaanvaluuttana, jota myönnetään erinä alakohtaisen tuonnin rahoittamiseksi;

ja/tai

iii) yleiset tuontiohjelmat (YTO:t) ulkomaanvaluuttana, jota myönnetään erinä suuren tuotevalikoiman käsittävän yleisen tuonnin rahoittamiseksi;

d) talousarviota koskevaa tukea, jolla on tarkoitus lieventää sisäisiä rahoitusvaikeuksia käyttämällä yhteisön eri välineiden avulla saatuja toisen osapuolen varoja;

e) tukea toimille, joilla edistetään velkataakan keventämistä ja maksutasevaikeuksien ratkaisemista;

f) teknistä yhteistyötä koskevia ohjelmia;

g) joustavien keinojen täytäntöönpanoa väestön omien pyrkimysten tukemiseksi;

h) uusiin, käynnissä oleviin ja jo toteutettuihin hankkeisiin ja ohjelmiin liittyviä toistuvia maksuja (erityisesti juoksevia hallintoon, toimintaan ja ylläpitämiseen liittyviä menoja sekä paikallisena rahana että ulkomaan valuuttana);

i) tapauskohtaisesti AKT-valtioille aiheutuvia ylimääräisiä menoja, jotka liittyvät yksinomaan Euroopan kehitysrahaston, jäljempänä "rahaston", rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien hallintoon ja johtamiseen;

j) puiteluottoja sekä alueellisten maksujärjestelmien ja vientiluottoihin liittyvien toimien tukea AKT-valtioissa;

k) osuuksia;

l) alakohtaisiin kehitysohjelmiin liitettyä, kaikista edellä esitetyistä seikoista tai osasta niitä muodostuvaa yhdistelmää.

225 artikla

Alakohtaiset tuontiohjelmat rahoitetaan hakemuksesta maaohjelman varoista asianomaisen AKT-valtion tukihakemuksessa tarkoitetulla alalla tai tarkoitetuilla aloilla toteutettujen toimenpiteiden tukemiseksi 281 artiklan mukaisesti. Tuontiohjelmilla on tarkoitus edistää tuottavien taloudenalojen parasta mahdollista tuottavuutta, tuotanto- ja vientikapasiteetin kasvua, teknologian siirtoa tai kehitystä ja ihmisen perustarpeiden tyydyttämistä. Tuontiohjelmat voivat sisältää tuotantojärjestelmään suunnattujen panosten rahoittamista, kuten sellaisten varusteiden ja välituotteiden, raaka-aineiden, varaosien, lannoitteiden, hyönteismyrkkyjen ja tavaroiden rahoittamista, jotka mahdollistavat terveydenhoito- ja koulutusjärjestelmän palvelujen ja tason parantamisen. Rakennemukautustuen perusteella myönnettäviä varoja voidaan lisäksi käyttää 224 artiklan c alakohdan i ja ii luetelmakohdassa tarkoitettuihin alakohtaisiin tuontiohjelmiin ja 224 artiklan c alakohdan iii luetelmakohdassa tarkoitettuihin yleisiin tuontiohjelmiin.

226 artikla

Jollei toisin määrätä, toisen osapuolen yhteisön eri välineistä saamat varat käytetään kohdistetusti seuraaviin hankkeisiin liittyvien paikallisten menojen rahoittamiseksi:

a) maaohjelmaan kuuluvat rahaston hankkeet ja ohjelmat;

b) muut sovitut hankkeet ja ohjelmat;

c) erityiset talousarvion edellyttämät tehtävät AKT-valtioiden julkisia menoja koskevien ohjelmien yhteydessä, kuten tehtävät, jotka pannaan täytäntöön terveyden, opetuksen, koulutuksen, työpaikkojen luomisen ja ympäristönsuojelun aloilla;

d) toimenpiteet, joilla on tarkoitus lieventää rakennemukautuksen kielteisiä yhteiskunnallisia seurauksia; nämä toimenpiteet voivat koskea:

   i) paikallisille järjestöille kuten osuuskunnille ja muille vastavuoroisen avun periaatteella toimiville järjestöille myönnettävää tukea;

   ii) kohderyhmien tukemista ravitsemukseen, terveyteen ja terveyspalvelujen perusrakenteiden kehittämiseen liittyvillä aloilla;

   iii) kierrätystoimintaa;

   iv) esi- ja alkeisopetusta erityisesti vähiten kehittyneillä alueilla;

   v) talouden ja yhteiskunnan perusrakenteiden kunnostamista, ylläpitämistä ja nykyaikaistamista;

   vi) erorahojen maksamista julkisen tai puolijulkisen alan irtisanotuille työntekijöille, tai avustusta, jolla on tarkoitus säilyttää työtekijöiden työpaikat määrätyn ajanjakson ajan, tai työpaikan hakuun tarkoitettua tukea;

   vii) perusvälineiden hankkimista tai siihen osallistumista;

   viii) pieniä, työvoiman käytön kannalta tehokkaita hankkeita, joilla voidaan luoda työpaikkoja kouluttamattomille työntekijöille, nuorille ja naisille ja varmistetaan heidän kouluttamisensa sekä osallistutaan maaseudun ja kaupunkialueiden perusrakenteiden kunnostamiseen tai kehittämiseen;

   ix) yhteiskunnallisten ohjelmien johtamista varten tarvittavien AKT-valtion virkamiesten taitojen kehittämistä;

   x) toimenpiteitä, joilla on tarkoitus auttaa naisia, vanhuksia, vammaisia ja muita haavoittuvia ryhmiä, joiden kannalta rakennemukautuksen kielteiset yhteiskunnalliset seuraukset ovat erityisen haitallisia.

227 artikla

1. Varoja voidaan myöntää AKT-valtiolle toistuvien maksujen rahoittamiseen (kattamaan hallinnon, ylläpidon ja toiminnan menot) siten, että varmistetaan niiden sijoitusten paras mahdollinen hyödyntäminen, joilla on erityinen merkitys asianomaisen AKT-valtion taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle kehitykselle ja joiden hyväksikäyttö muodostaa väliaikaisesti taakan AKT-valtiolle tai muille rahoituskelpoisille edunsaajille. Kyseinen tuki voi käsittää aiempien tai uusien parhaillaan toteutettavien hankkeiden ja ohjelmien osalta hallinnon ja toiminnan juoksevat menot, kuten:

a) sijoitushankkeiden tai -ohjelmien perustamisen, käynnistämisen ja toteuttamisen aloitusvaiheissa syntyneet menot;

b) aiemmin täytäntöönpantujen sijoitushankkeiden ja -ohjelmien toiminta-, ylläpito- ja/tai hallintomenot.

2. Toistuvien kulujen rahoittamiseksi vähiten kehittyneissä AKT-valtioissa myönnetään erityismenettely.

228 artikla

Yleissopimuksen mukaisilla rahoitustuilla voidaan kattaa hankkeiden ja ohjelmien paikalliset ja ulkomaiset menot kokonaisuudessaan.

5 jakso

Tuettavat alat

229 artikla

1. Apua voidaan myöntää hankkeisiin ja ohjelmiin kaikilla tässä yleissopimuksessa tarkoitetuilla aloilla tai alueilla asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden kansallisella tai alueellisella tasolla vahvistaman tärkeysjärjestyksen mukaisesti, ja se voi koskea erityisesti:

a) maatalouden ja maaseudun kehittämistä ja erityisesti omavaraisuuteen ja elintarviketurvaan liittyviä ohjelmia;

b) teollistumista, käsityöammatteja, energiantuotantoa, kaivostoimintaa ja matkailua;

c) talouden ja yhteiskunnan perusrakenteita;

d) tuottavien taloudenalojen rakenteellista parantamista;

e) ympäristön säilyttämistä ja suojelua;

f) luonnonvarojen etsimistä, tutkimista ja hyödyntämistä;

g) opetus- ja koulutusohjelmia, tieteen ja tekniikan perustutkimusta ja soveltavaa tutkimusta, teknistä mukauttamista tai uudistamista sekä teknologian siirtoa;

h) teollisuuden edistämistä ja tietoa teollisuudesta;

i) kaupan pitämistä ja myynninedistämistä;

j) kansallisten ja alueellisten pienten ja keskisuurten yritysten tukemista, kehittämistä ja vahvistamista;

k) tukea kehityspankeille sekä kansallisille ja alueellisille rahoituslaitoksille samoin kuin selvittely- ja maksuasioita käsitteleville laitoksille, jotka ovat vastuussa alueellisen ja AKT-valtioiden sisäisen kaupan edistämisestä;

l) paikallistason kehityksen pienimuotoista edistämistä;

m) liikennettä ja viestintää, erityisesti lento- ja laivaliikenteen tukemista;

n) kalavarojen hyödyntämistä;

o) inhimillisten voimavarojen parhaan mahdollisen käytön kehittämistä ottaen erityisesti huomioon naisten asema kehityksessä;

p) perusrakenteiden ja sosiaalisten ja kulttuuripalvelujen parantamista erityisesti terveyden, asumisen, veden saannin ja muun vastaavan kannalta;

q) osallistumista AKT-valtioiden keskinäisiin sekä AKT-valtioiden ja ETY:n välisiin ammatillisiin ja kaupallisiin järjestöihin tuotannon ja tuotteiden kaupan pitämisen edistämiseksi ulkopuolisilla markkinoilla;

r) rakennemukautusohjelmien tukea, jolla myös myötävaikutetaan velkataakan keventämiseen;

s) sijoitusten edistämistä ja tukemista;

t) taloudellisten, kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja sivistyksellisten järjestöjen kehitystoimintaa hajautetun yhteistyön mukaisesti ja erityisesti, kun toiminta yhdistää AKT-valtioiden järjestöjen ja niitä vastaavien yhteisön järjestöjen pyrkimykset ja keinot.

2. Kyseiset hankkeet ja ohjelmat voivat myös koskea tiettyyn aiheeseen liittyvää toimintaa, kuten:

a) kuivuuden ja aavikoitumisen torjuntaa sekä luonnonvarojen suojelua;

b) AKT-valtioiden avustamista onnettomuuksien estämisessä ja niihin varautumisessa, erityisesti ennakointijärjestelmien ja nopeiden varoitusjärjestelmien kunnostamisen osalta, onnettomuuksien seurausten lieventämiseksi;

c) ihmisiä koskevien paikallisten tautien ja epidemioiden torjuntaa;

d) hygieniaa ja perusterveydenhuoltoa;

e) karjan paikallisten tautien torjuntaa;

f) energiansäästöpyrkimyksiä;

g) yleensä sellaisia pitkän aikavälin toimia, jotka jatkuvat määrätyn aikarajan jälkeen.

6 jakso

Rahoituskelpoisuus

230 artikla

1. Seuraavat yksiköt tai toimielimet saavat rahoitustukea yleissopimuksen nojalla:

a) AKT-valtiot;

b) alueelliset tai valtioiden väliset toimielimet, joihin yksi tai useampi AKT-valtio kuuluu ja jotka ovat kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden hyväksymiä;

c) AKT-valtioiden ja yhteisön tiettyjen erityistavoitteiden toteuttamiseksi perustamat sekaelimet.

2. Rahoitustukea saavat myös asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti seuraavat:

a) julkiset tai puolijulkiset kansalliset ja/tai alueelliset toimielimet, AKT-valtioiden ministeriöt tai paikalliset viranomaiset sekä erityisesti rahoituslaitokset ja kehityspankit;

b) AKT-valtioiden yhtiöt ja yritykset;

c) yhteisön jäsenvaltion yritykset, jotta niille annettaisiin mahdollisuus oman osuutensa lisäksi toteuttaa tuottavia hankkeita AKT-valtion alueella;

d) AKT-valtioiden tai ETY:n rahoituksen välittäjät, jotka myöntävät varoja pienille ja keskisuurille yrityksille sekä rahoituslaitokset, jotka edistävät ja rahoittavat yksityisiä sijoituksia AKT-valtioissa;

e) AKT-valtioiden kansalaisten tuottajaryhmittymät;

f) stipendiaatit ja harjoittelijat;

g) AKT-valtioiden ja yhteisön paikalliset yhteisöt, osuuskunnat, ammattiyhdistykset, muut kuin julkishallinnon järjestöt sekä opetus- ja tutkimuslaitokset, jotta niille annettaisiin mahdollisuus toteuttaa taloudellisia, kulttuurisia, yhteiskunnallisia ja sivistyksellisiä hankkeita ja ohjelmia AKT-valtioissa hajautetun yhteistyön mukaisesti.

2 luku

Rahoitusyhteistyö

1 jakso

Varat

231 artikla

Yhteisön rahoitustuen kokonaismäärä tässä osastossa määritettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi on esitetty tämän yleissopimuksen liitteenä olevassa rahoituspöytäkirjassa.

232 artikla

1. Jollei jokin AKT-valtio ratifioi tätä yleissopimusta tai jos se sanoo tämän yleissopimuksen irti, sopimuspuolet mukauttavat rahoituspöytäkirjassa tarkoitetut varojen määrät.

2. Kyseistä mukauttamista sovelletaan myös, jos:

a) tähän sopimukseen liittyy uusia AKT-valtioita, jotka eivät ole osallistuneet sopimusneuvotteluihin;

b) yhteisö laajenee uusilla jäsenillä.

2 jakso

Rahoitusmuodot ja -ehdot

233 artikla

1. Hankkeet tai ohjelmat voidaan rahoittaa avustuksina, riskipääomana rahaston puitteissa tai pankin omista varoistaan myöntäminä lainoina taikka kahden tai useamman rahoitusmuodon yhdistelminä.

2. Asianomainen AKT-valtio vahvistaa tai asianomaiset AKT-valtiot vahvistavat yhdessä yhteisön kanssa kunkin hankkeen tai ohjelman rahoitusmuodot ottaen huomioon:

a) asianomaisten valtioiden kehitystason sekä maantieteellisen sijainnin sekä taloudellisen ja rahoituksellisen tilanteen;

b) hankkeen tai ohjelman luonteen, sen taloudelliset ja rahoitukselliset kannattavuusnäkymät ja sen yhteiskunnalliset ja kulttuuriset vaikutukset; ja

c) lainojen osalta tekijät, joilla taataan lainanhoito.

3. Rahoitustukea voidaan myöntää asianomaisille AKT-valtioille tai muulle rahoituskelpoiselle edunsaajalle, joista jälkimmäiselle AKT-valtioiden välityksellä tai niiden suostumuksella rahoituskelpoisten laitosten välityksellä tai ilman välikäsiä.

4. Jos rahoitustukea myönnetään välittäjän kautta lopulliselle edunsaajalle:

a) kyseisten varojen myöntämistä välittäjän kautta lopulliselle edunsaajalle koskevat ehdot vahvistetaan rahoitusyleissopimuksessa tai lainasopimuksessa;

b) kaikki kyseisen liiketoimen perusteella välittäjälle koituva rahoitusmarginaali käytetään kehitystarkoituksiin rahoitusyleissopimuksessa tai lainasopimuksessa tarkoitetuin edellytyksin sen jälkeen, kun on otettu huomioon hallinnolliset kustannukset, rahataloudelliset ja valuuttakursseihin liittyvät riskit sekä lopulliselle edunsaajalle toimitetun asiantuntija-avun kustannukset.

234 artikla

1. Riskipääoma voi olla joko lainojen tai osuuksien muodossa.

a) Lainoja voidaan myöntää pääasiassa:

i) toissijaisina lainoina, joiden takaisinmaksu ja tarvittaessa korkojen maksu toteutetaan vasta kun muut luotot on järjestetty;

ii) ehdollisina lainoina, joiden takaisinmaksu ja/tai kesto liittyy tiettyjen sellaisten edellytysten täyttämiseen, jotka koskevat rahoitetun hankkeen tuloksia, kuten tarkoitettu tuotto tai tuotanto. Erityisehdot vahvistetaan lainan myöntämisen yhteydessä.

b) Osuuksia voidaan käyttää siihen, että hankitaan väliaikaisesti yhteisön puolesta vähemmistöosuuksia AKT-valtioiden yritysten, AKT-valtioissa kehityshankkeita rahoittavien toimielinten tai näissä valtioissa yksityisiä sijoituksia edistävien ja rahoittavien rahoituslaitosten pääomasta. Nämä osuudet siirretään AKT-valtioiden kansalaisille tai toimielimille tai ne käytetään muulla tavoin yhteisymmärryksessä asianomaisen AKT-valtion kanssa, kun vaaditut edellytykset on täytetty.

c) Riskipääomiin kohdistuviin toimiin sovellettavat edellytykset riippuvat kunkin hankkeen tai ohjelman ominaispiirteistä ja ovat yleensä suotuisampia kuin ne, joita sovelletaan korkotuettuihin lainoihin. Lainojen korko ei voi olla korkeampi kuin kolme prosenttia.

2. Valuuttakurssien vaihtelujen vaikutusten lieventämiseksi valuuttariskin ongelmaa käsitellään seuraavasti:

a) yrityksen omien varojen kasvattamiseen tarkoitettujen riskipääomatoimien osalta yhteisö kantaa pääsääntöisesti valuuttariskin;

b) rahoitettaessa riskipääomalla yksityisten yhtiöiden ja pienten ja keskisuurten yritysten (PKT) sijoituksia valuuttariski jaetaan yhteisön ja muiden asianomaisten osapuolten kesken. Keskimääräisesti valuuttariski jaetaan samansuuruisiin osiin.

235 artikla

Pankin omista varoista myönnetään lainoja seuraavin ehdoin ja edellytyksin:

a) korkotaso ennen korkotukea on sama kuin se, jota pankki soveltaa sopimuksen allekirjoittamispäivänä kyseiseen lainaan valuuttojen, laina-ajan ja kuoletusmenettelyn osalta;

b) tätä korkotasoa alennetaan neljän prosentin korkotuen avulla. Korkotuen suuruutta mukautetaan ilman eri toimenpiteitä siten, että lainansaajan osalta viitekorkoon sidottuun lainaan sovellettava korkokanta ei ole matalampi kuin kolme eikä korkeampi kuin kuusi prosenttia. Viitekorko, jota käytetään korkotuen mukauttamisen laskemiseen, on sama kuin pankin myöntämään lainaan sopimuksen allekirjoittamispäivänä määrätyillä laina-aikaa ja takaisinmaksumenettelyä koskevilla samoilla ehdoilla soveltama ecun korko;

c) korkotuen määrä lainanottohetken mukaan laskettuna lisätään raha-avustusten määrään ja maksetaan suoraan pankille;

d) pankin omista varoistaan myöntämiin lainoihin sovelletaan laina-aikaa koskevia ehtoja, jotka vahvistetaan hankkeen taloudellisten ja rahoituksellisten ominaispiirteiden perusteella; kyseinen laina-aika ei voi olla pidempi kuin 25 vuotta. Näihin lainoihin kuuluu tavallisesti kuoletuksen lykkäys, joka vahvistetaan rakentamisen keston ja hankkeen vaatimien varojen mukaisesti.

236 artikla

Pankki:

a) myötävaikuttaa omien varojensa avulla AKT-valtioiden taloudelliseen ja teolliseen kehitykseen sekä kansallisella että alueellisella tasolla; tätä varten se rahoittaa teollisuuden, maataloustuotannon, matkailun, kaivostuotannon ja energiantuotannon aloilla sekä näihin aloihin liittyvillä liikenteen ja televiestinnän aloilla ensisijaisesti tuotannollisia hankkeita ja ohjelmia. Tämä alakohtainen tärkeysjärjestys ei estä pankkia rahoittamasta omista varoistaan tuotannollisia hankkeita ja ohjelmia muilla aloilla ja erityisesti teollisen kulttuurin alalla;

b) luo kiinteitä yhteistyösuhteita kansallisten ja alueellisten kehityspankkien sekä AKT-valtioiden pankkialan ja rahoituslaitosten kanssa;

c) mukauttaa asianomaista AKT-valtiota kuullen kehitysrahoitusyhteistyön yksityiskohtaiset säännöt ja täytäntöönpanomenettelyt, sellaisina kuin ne määritellään yleissopimuksessa, ottaakseen tarvittaessa huomioon hankkeiden ja ohjelmien luonteen ja noudattaen toiminnassaan yleissopimuksen tavoitteita pankin perussäännössä vahvistettujen menettelyjen mukaisesti.

237 artikla

Yleissopimuksen mukaisesti myönnettyjen lainojen tai osuuksien osalta, jotka ovat saaneet kirjallisen hyväksynnän, asianomaiset AKT-valtiot:

a) sopivat kaikista asianomaisessa AKT-valtiossa tai asianomaisissa AKT-valtioissa voimassa olevista säännöksistä johtuvista kansallisista tai alueellisista veroista tai veronluonteisista maksuista vapauttamisesta lainoihin liittyvien korkojen, palkkioiden ja kuoletusten osalta;

b) antavat edunsaajien käyttöön tarvittavaa valuuttaa niiden alueella tapahtuvien hankkeiden ja ohjelmien täytäntöön panemiseksi tehdyistä rahoitussopimuksista johtuvien lainojen korkojen, palkkioiden ja kuoletusten maksamiseksi;

c) antavat pankin käyttöön tarvittavaa valuuttaa kaikkien sen kansallisena valuuttana saamien summien muuttamiseksi ecun tai muiden muutettavien valuuttojen ja kansallisen valuutan välillä muuttamispäivänä

voimassa olevan valuuttakurssin mukaisesti; nämä summat edustavat yhteisön yrityksissä toteuttamien osuuksia koskevien toimien nettotuloa ja voittoa.

238 artikla

Vähiten kehittyneille AKT-valtioille myönnetään erityismenettely vahvistettaessa niiden varojen määrää, joita nämä valtiot voivat saada yhteisöltä maaohjelmansa yhteydessä. Lisäksi otetaan huomioon niiden AKT-valtioiden erityisongelmat, jotka ovat sisämaa- tai saarivaltioita. Kyseisiin varoihin liittyy suotuisammat rahoitusehdot ottaen huomioon kunkin valtion taloudellinen tilanne ja omat tarpeet. Varat muodostuvat pääasiassa avustuksista ja, milloin aiheellista, riskipääomista tai pankin lainoista ottaen huomioon erityisesti 233 artiklan 2 kohdassa määrätyt perusteet.

3 jakso

Velka ja rakennemukautustuki

Velka

239 artikla

1. AKT-valtiot ja yhteisö ovat yksimielisiä siitä, että AKT-valtioiden ulkomaanvelkatilanteesta on tullut vakava kehitysongelma ja että velkaan liittyvät raskaat velanhoitovelvollisuudet johtavat tuontikapasiteetin pienenemiseen ja sijoitustason alenemiseen näissä valtioissa ja vaarantavat siten valtioiden talouskasvun ja kehityksen.

2. AKT-valtiot ja yhteisö vahvistavat uudelleen tahtovansa kehittää ja panna täytäntöön yhteensovitetulla ja yhdentyneellä tavalla yleissopimuksen eri välineitä ja toteuttaa seuraavat toimenpiteet myötävaikuttaakseen AKT-valtioiden velkataakan keventämiseen ja näiden valtioiden maksutaseongelmien lieventämiseen edistääkseen talouden toipumista ja elvyttääkseen talouskasvua.

240 artikla

1. AKT-valtioiden velan kasvun estämiseksi tämän yleissopimuksen mukainen pankin lainojen ja riskipääomien ulkopuolinen rahoitus toteutetaan lahjoituksina. Erityisesti toteutetaan seuraavat toimenpiteet ja toimet:

a) korkean kannattavuustason hankkeiden ja erityisesti Sysmin-järjestelmän nojalla toteutetun rahoituksen osalta noudatetaan kaksivaiheista menettelyä, jonka mukaan AKT-valtiot saavat avustuksia ja lainaavat edelleen varoja asianmukaisten markkinaehtojen ja -edellytysten mukaisesti. Aiheellisia järjestelyjä toteutetaan, jotta korot ja takaisinmaksut, joista vähennetään sovitut hoitomaksut, talletetaan toisen osapuolen varoille avatulle tilille. Näitä varoja hoidetaan tavanomaisia, tämän tyyppiselle yhteisön tuella tapahtuvalle rahoitukselle sovittuja menettelyjä noudattaen;

b) Stabex-siirtoja myönnetään ilman velvoitteita AKT-valtioille järjestelmän voimavarojen jälleenrakentamiseksi.

2. Yhteisö sopii lisäksi:

a) edistävänsä tapauskohtaisesti aiempien aloittamatta jääneiden maaohjelmien varojen nopeutettua käyttöönottoa yleissopimuksessa tarkoitettujen nopean käytön välineiden avulla velkataakan keventämisen edistämiseksi;

b) myöntävänsä AKT-valtion pyynnöstä

i) asiantuntija-apua tosiasiallisten ratkaisujen löytämiseksi velkaantumiseen sekä velanhoito- ja maksutasevaikeuksiin;

ii) ulkomaanvelan hoitamista ja kansainvälistä rahoitusneuvottelua koskevaa koulutusta sekä tukea kouluttamiseen tarkoitetuille työryhmille, kursseille ja seminaareille näillä aloilla;

iii) apua AKT-valtioille joustavien velanhoitomenetelmien ja -välineiden kehittämiseksi, jotta voitaisiin vastata korkokantojen ja valuuttakurssien ennakoimattomiin heilahteluihin;

c) kannustavansa toimielimiään, pankki mukaan lukien, toimimaan entistä aktiivisemmin lisätäkseen uusia, velkaantuneisiin AKT-valtioihin suuntautuvia rahoitusvirtoja.

241 artikla

Yhteisö sitoutuu tukemaan AKT-valtioiden pyrkimyksiä:

a) ryhtyä uudistuksiin, joilla on tarkoitus parantaa valtioiden taloudellisia saavutuksia;

b) vahvistaa omia ulkomaanvelanhoitomekanismejaan kansallisella tasolla julkisen alan ulkomaanvelan ottamisen tarkkailemiseksi entistä tehokkaammin ja yksityisen alan lainanoton seuraamiseksi;

c) palauttaa pääomaa kotimaahan;

d) työskennellä entistä tehokkaammin inflaation vähentämiseksi ja toteuttaa toimenpiteitä kotimaisen säästämisen lisäämiseksi;

e) toteuttaa tosiasiallisia toimenpiteitä sijoitusten laadun parantamiseksi sekä julkisella että yksityisellä alalla;

f) toteuttaa riittäviä toimenpiteitä valuuttaa tuovien tai säästävien hankkeiden kannustamiseksi;

g) pitää pitkän aikavälin tavoitteena sellaisten osa-alueiden rahoitusmarkkinoiden kehittämistä, jotka voivat toimia tehokkaana järjestelmänä AKT-valtioiden ulkomaille sijoitettujen ylijäämävarojen keräämiseksi;

h) toteuttaa toimenpiteitä, joilla on tarkoitus kasvattaa AKT-valtioiden keskinäistä kauppaa käyttämällä olemassa olevia alueellisia ja osa-alueiden maksumekanismeja ja kannustaa selvittelysopimusten ja luottovakuutusten tekoa kaikkien AKT-valtioiden keskinäisten kaupallisten toimien osalta.

242 artikla

Edistääkseen pankin omista varoista peräisin olevista yhteisön lainoista, erityislainoista ja riskipääomista johtuvan velanhoidon toimeenpanoa AKT-valtiot voivat yhteisön kanssa tapauskohtaisesti sovittuja yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen käyttää 319 artiklassa tarkoitettua käytettävissä olevaa valuuttaa kyseiseen velanhoitoon velan erääntymisestä riippuen ja siihen määrään asti, joka on tarpeen maksaa kotimaisena valuuttana.

Rakennemukautustuki

243 artikla

AKT-valtiot ja yhteisö tunnustavat, että AKT-valtioissa koetut taloudelliset ja yhteiskunnalliset ongelmat ovat seurausta sekä sisäisistä että ulkoisista tekijöistä. Ne katsovat pikaisen toiminnan tarpeelliseksi ja tunnustavat, että lyhyen ja keskipitkän aikavälin politiikalla on vahvistettava AKT-valtioiden pitkän aikavälin kehityspyrkimyksiä ja -tavoitteita. Tätä varten ne sopivat siitä, että yleissopimuksella on tuettava rakennemukautusta AKT-valtioiden niiden pyrkimysten tukemiseksi, joilla on tarkoitus:

a) luoda suotuisa taloudellinen ympäristö bruttokansantuotteen (BKT:n) ja työllisyyden kasvun elpymiselle tai nopeutumiselle;

b) parantaa koko väestön yhteiskunnallista ja taloudellista hyvinvointia;

c) parantaa yksityisen alan hallintoa ja saada aikaan aiheellisia yksityisen alan aloitteita;

d) nostaa tuottavuuden tasoa talouden avainaloilla;

e) monipuolistaa entisestään taloutta osana sellaisia pyrkimyksiä, jotka toteutetaan talouden joustavuuden lisäämiseksi sekä sisäisen ja ulkoisen epätasapainon vähentämiseksi säilyttäen kuitenkin bruttokansantuotteen kasvu;

f) parantaa maksutasetta ja kasvattaa valuuttavarantoa;

g) huolehtia mukautuksen taloudellisesta elinvoimaisuudesta sekä sosiaalisesta ja poliittisesta kestävyydestä.

244 artikla

Mukautustuki perustuu seuraaviin periaatteisiin:

a) AKT-valtioilla on ensisijainen velvollisuus eritellä ratkaistavat ongelmat ja valmistella uudistusohjelmat;

b) tukiohjelmat mukautetaan kunkin AKT-valtion erityistilanteeseen, ja niissä otetaan huomioon AKT-valtioiden yhteiskunnalliset, kulttuuriset ja ympäristöön liittyvät olosuhteet;

c) apu kohdistetaan AKT-valtion ensisijaisiin kehitystavoitteisiin kuten maatalouden ja maaseudun, elintarviketurvan, JKJK:n sekä ympäristönsuojelun kehittämiseen, ja avulla edistetään velkataakan keventämistä;

d) mukautustuki on asianomaisen AKT-valtion poliittisen ja taloudellisen mallin mukaista;

e) tunnustetaan AKT-valtioiden oikeus vahvistaa omien strategioidensa suuntaviivat ja ensisijaiset kehittämiskohteensa ja kunnioitetaan tätä oikeutta;

f) sekä uudistukset että tukiohjelma koskevat alusta alkaen toimenpiteitä sellaisten yhteiskunnallisesti kielteisten vaikutusten poistamiseksi, joita mukautuksesta voi seurata; talouskasvun ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden tavoitteiden toteuttamisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota kaikkein haavoittuvimpiin yhteiskunnallisiin ryhmiin, etenkin vähävaraisiin, työttömiin, naisiin ja lapsiin;

g) uudistusohjelmien aikataulu on järkevä ja sopusoinnussa kunkin AKT-valtion mahdollisuuksien ja keinojen kanssa, kun taas tukiohjelmien täytäntöönpano on joustavaa ja hallinnollisiin mahdollisuuksiin mukautettua;

h) tukiohjelmien pääasiallisiin ominaisuuksiin kuuluu varojen nopea käyttäminen;

i) tukea myönnetään makrotalouden tai alakohtaisella tasolla täytäntöönpantuihin tai suunniteltuihin uudistuksiin suunnatun yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisen arvioinnin mukaisesti.

245 artikla

1. Yhteisö myöntää rahoitustukea rakennemukautustukea varten avustuksina:

a) rahoituspöytäkirjan 1 artiklan mukaisesti ja

b) maaohjelman yhteydessä 281 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaisesti.

2. Rahoituspöytäkirjan voimassaolon päättyessä mukautustueksi tarkoitetut, käyttämättä jääneet erityisluotot palautetaan rahaston kokonaisvaroihin, jotta niillä voidaan rahoittaa muita kehitysrahoitusyhteistyötä ja erityisesti ohjelmallista apua koskevia toimia, jollei ministerineuvosto asiasta toisin päätä.

246 artikla

1. Kaikki AKT-valtiot voivat periaatteessa saada rakennemukautustukea riippuen toteutettujen tai suunniteltujen makrotaloudellisten tai alakohtaisten uudistusten laajuudesta sekä uudistusten tehokkuudesta ja niiden mahdollisista vaikutuksista taloudelliseen, sosiaaliseen ja poliittiseen kehitykseen sekä suhteessa valtioiden sellaisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikeuksiin, joita voidaan arvioida seuraavien tekijöiden avulla:

a) velkaantumisen aste ja velanhoitokustannukset;

b) maksutasevaikeudet;

c) talousarviotilanne;

d) rahataloudellinen tilanne;

e) reaalikansantulon kasvuvauhti;

f) työttömyysaste;

g) tilanne sellaisilla sosiaalisilla aloilla kuten ravitsemus, asuminen, terveys ja koulutus.

2. AKT-valtioiden, jotka toteuttavat vähintään pääasiallisten monikansallisten rahoittajien hyväksymiä ja tukemia uudistusohjelmia tai uudistusohjelmia, joista on sovittu näiden rahoittajien kanssa, mutta joita nämä rahoittajat eivät välttämättä tue taloudellisesti, katsotaan ilman eri toimenpiteitä täyttävän mukautustuen saamisen ehdot.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen sosiaalisten ja taloudellisten vaikeuksien arvioimisessa kiinnitetään huomiota erityisesti vähiten kehittyneisiin AKT-valtioihin.

247 artikla

1. Rakennemukautukseen osoitetut varat voidaan asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä laskea liikkeeseen joko rahoituspöytäkirjan soveltamisjakson alussa tai kyseisen jakson kuluessa.

2. Tämä tuki mukautuspyrkimyksille voidaan myöntää:

a) alakohtaisina tai yleisinä tuontiohjelmina 224 artiklan c alakohdan ja 225 artiklan mukaisesti;

b) rakennemukautustukiohjelmiin liittyvänä asiantuntija-apuna.

3. AKT-valtioiden sisäisten taloudellisten vaikeuksien helpottamiseksi toisen osapuolen yhteisön eri välineiden avulla saamia varoja voidaan käyttää 226 artiklan mukaisesti.

4. Rakennemukautustuki pannaan täytäntöön joustavalla tavalla ja välineet valitaan tapauskohtaisesti.

Asianmukaisin väline makrotaloudellisia uudistuksia toteuttavien valtioiden osalta on tavallisesti yleinen tuontiohjelma (YTO), joka on yhdenmukainen yleissopimuksessa määritellyn mukautustuen käsitteen kanssa. Jos mukautus toteutetaan alakohtaisesti, yhteisön tukea myönnetään ATO:n muodossa joko luontoissuorituksina tai ulkomaan valuuttana.

ATO voi olla hyödyllinen myös makrotaloudellisten uudistusten osalta entistä laajemman alakohtaisen vaikutuksen aikaansaamiseksi.

248 artikla

Kunkin tukiohjelman täytäntöönpano:

a) mukautetaan kunkin edunsaajavaltion tarpeiden mukaiseksi;

b) varmistaa eri tukivälineiden käytön sekä 243 ja 244 artiklassa määritellyn rakennemukautuksen käsitteen välisen yhdenmukaisuuden;

c) varmistaa AKT-valtioiden toimijoiden mahdollisimman laajan ja avoimen ohjelmaan pääsyn ja paremman hinta-laatusuhteen tuontitavaroiden osalta. Tätä varten yleissopimuksen tarjouspyyntöjä koskevia menettelyjä on sovellettava joustavalla tavalla, jotta on mahdollista:

— varmistaa varojen nopea käyttäminen;

— keventää mahdollisimman paljon asianomaisen AKT-valtion hallinnollista vastuuta;

— sovittaa nämä menettelyt kyseisen valtion hallinnollisiin ja kaupallisiin käytäntöihin;

d) sovitaan ohjelman täytäntöönpanosta vastaavan AKT-valtion elimen kanssa.

249 artikla

Rahavirtojen kasvattamiseksi yhteisö voi asianomaisen AKT-valtion suostumuksella osallistua yhteisrahoituksiin muiden rahoittajien kanssa. Yhteisrahoitusta koskevia yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan. Tätä varten

varojen tehokkaan käytön varmistamiseksi ja viivästysten vähentämiseksi pyritään asianomaisen AKT-valtion suostumuksella ja kyseisen valtion tosiasiallisen osallistumisen myötä:

a) sovittamaan eri rahoittajien menettelyt rakennemukautustuen mukaisiksi;

b) järjestämään toiminnallinen täytäntöönpano yksinkertaisella ja tehokkaalla tavalla suhteessa kustannusten määrään.

250 artikla

1. AKT-valtion tekemässä rakennemukautustukea koskevassa pyynnössä esitetään pääpiirteissään ne perusongelmat, jotka AKT-valtio haluaa ratkaista, toteutetut tai suunnitellut toimenpiteet ja toimet sekä alat, joilla tuen saanti on välttämätöntä, senhetkiset tai ennakoidut yhteiskunnalliset vaikutukset ja ehdotukset niiden lieventämiseksi sekä rahoituspyynnön kohteena olevan tukiohjelman kustannusarvio ja kesto tai päivä, jolloin ohjelma on todennäköisesti saatettu loppuun.

2. Rakennemukautusohjelmien valmisteleminen ja tarkastelu sekä rahoituspäätökset toteutetaan 5 luvussa tarkoitettujen täytäntöönpanomenettelyjä koskevien määräysten mukaisesti ottaen aiheellisella tavalla huomioon varojen nopean käyttämisen välttämättömyys rakennemukautuksen nojalla. AKT-valtioista tai ETY:stä peräisin olevan tuonnin tietylle rajoitetulle osalle voidaan tapauskohtaisesti myöntää lupa takautuvaan rahoitukseen.

3. Valuuttaohjelmien osalta myönnettävät luotot maksetaan ecuina pankkitilille, jonka asianomainen AKT-valtio on avannut jäsenvaltiossa ja jonka kautta kulkevat kaikki ohjelmaan liittyvät maksut. Näitä luottoja pidetään ennakkomaksuina, jotka on selvitettävä varojen käyttöön oikeuttavien asiakirjojen esittämisellä.

4 jakso

Yhteisrahoitukset

251 artikla

1. Yleissopimuksen varoja voidaan AKT-valtioiden pyynnöstä osoittaa yhteisrahoitukseen (erityisesti kehitykseen liittyvien toimielinten ja laitosten, yhteisön jäsenvaltioiden, AKT-valtioiden, kolmansien maiden, kansainvälisten tai yksityisten rahoituslaitosten, yritysten tai vientiluottoelinten kanssa).

2. Yhteisrahoitusmahdollisuuksiin kiinnitetään erityistä huomiota etenkin seuraavissa tapauksissa:

a) suuret hankkeet, joita ei voida rahoittaa yksinomaan yhden rahoituslähteen avulla;

b) hankkeet, joiden osalta yhteisön osallistuminen ja hankkeita koskeva kokemus voisivat helpottaa muiden rahoituslaitosten osallistumista;

c) hankkeet, joissa voidaan hyötyä joustavaehtoisten rahoitusmuotojen ja tavallisin ehdoin myönnettävien rahoitusmuotojen yhdistämisestä;

d) hankkeet, jotka voidaan jakaa osahankkeisiin, jotka puolestaan voivat saada rahoitusta muista lähteistä;

e) hankkeet, joiden rahoitusmuotojen monipuolistuminen voi olla edullista rahoituskustannusten ja sijoitusten sekä muiden mainittuihin hankkeisiin liittyvien asioiden kannalta;

f) alueelliset tai alueiden väliset hankkeet.

3. Yhteisrahoitus voi olla joko yhteis- tai rinnakkaisrahoitusta. Kaikissa tapauksissa etusijalla on kustannusten ja tehokkuuden kannalta katsottuna asianmukaisin rahoitusmuoto.

4. Asianomaisten osapuolten sopimuksella:

a) yhteisön ja muiden yhteisrahoittajien tukitoimia koskevat tarvittavat yhdenmukaistamis- ja yhteensovittamistoimenpiteet siten, että AKT-valtioiden käynnistettäviksi kuuluvien menettelyjen määrää vähennetään, ja mahdollistetaan näiden menettelyjen joustavuus erityisesti kun on kyse:

   i) muiden yhteisrahoittajien ja edunsaajien tarpeista;

   ii) yhteisrahoitettavien hankkeiden valinnasta ja näiden hankkeiden täytäntöönpanoa koskevista määräyksistä;

   iii) rakentamiseen, hankintoihin ja palveluihin liittyvien sopimusten sääntöjen ja menettelyjen yhdenmukaistamisesta;

   iv) maksuehdoista;

   v) kelpoisuus- ja kilpailusäännöistä;

   vi) AKT-valtioiden yrityksille myönnettävästä suosituimmuusmarginaalista;

b) neuvottelu- ja yhteensovittamismenettelyä muiden rahoittajien ja yhteisrahoittajien kanssa on tehostet-

tava ja kehitettävä tekemällä mahdollisuuksien mukaan yhteisrahoitusta koskevia puitesopimuksia, ja yhteisrahoituksen suuntaamista ja rahoitukseen liittyviä menettelyjä on tarkasteltava uudelleen tehokkuuden ja parhaiden mahdollisten edellytysten varmistamiseksi;

c) yhteisö voi antaa muille yhteisrahoittajille hallinnollista tukea tai toimia johtajana tai järjestäjänä niissä rahoitushankkeissa, joihin se osallistuu, helpottaakseen yhteisrahoitettujen hankkeiden tai ohjelmien täytäntöönpanoa.

5 jakso

Pienimuotoiset hankkeet

252 artikla

1. Vastatakseen paikallisiin kehitystarpeisiin rahasto osallistuu asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä paikallisyhteisön sellaisten pienimuotoisten hankkeiden rahoitukseen:

a) jotka vaikuttavat taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti väestöjen elämään;

b) jotka vastaavat ilmenneeseen ja todettuun ensisijaiseen tarpeeseen; ja

c) jotka pannaan täytäntöön edunsaajana olevan paikallisyhteisön aloitteesta ja väestön osallistuessa hankkeisiin aktiivisesti.

2. Pienimuotoisten hankkeiden rahoitus varmistetaan:

a) asianomaisen paikallisyhteisön avulla luontoissuorituksina, palveluja tarjoamalla tai käteisenä annettuina avustuksina yhteisön osallistumismahdollisuuksien mukaisesti;

b) rahaston varoista, jolloin rahaston osuus ei periaatteessa saa olla enempää kuin kolme neljäsosaa kunkin hankkeen kokonaiskustannuksista eikä se saa olla enemmän kuin 300 000 ecua;

c) asianomaisen AKT-valtion avulla poikkeuksellisesti rahoitusosuuden, julkiseen varustamiseen osallistumisen tai palvelujen tarjoamisen muodossa.

3. Rahaston osuutta edustavat määrät vähennetään kansallisen maaohjelman mukaisesti myönnetyistä avustuksista.

4. Erityinen etusija annetaan pienimuotoisten hankkeiden valmistelulle ja täytäntöönpanolle vähiten kehittyneissä AKT-valtioissa.

253 artikla

Asianomaisten AKT-valtioiden suostumuksella ja asianomaisten AKT-valtioiden paikallisyhteisöjen pyynnöstä AKT-valtioiden ja yhteisön voittoa tavoittelemattomat järjestöt voivat 290 artiklassa tarkoitettuja monivuotisia ohjelmia koskevien määräysten mukaisesti yhteisrahoitusmahdollisuuksien lisäksi sovittaa yhteen, johtaa tai panna täytäntöön pienimuotoisia hankkeita ja/tai pienimuotoisia monivuotisia ohjelmia.

6 jakso

Kiireellinen apu

254 artikla

1. Kiireellistä apua myönnetään AKT-valtioille, joilla on vakavia ja poikkeuksellisia taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikeuksia luonnononnettomuuksien tai vaikutukseltaan vastaavien erityisolosuhteiden vuoksi. Kiireellinen apu, jolla on tarkoitus tosiasiallisesti ja aiheellisin keinoin edistää välittömien vaikeuksien poistamista:

a) on riittävän joustavaa, jotta sitä voidaan aina mukauttaa tilanteen mukaan, mukaan lukien uhreille toimitettavat erilaiset välttämättömät tavarat ja palvelut ja/tai käteismaksut;

b) voi lisäksi käsittää sellaisten välittömien toimenpiteiden rahoittamisen, joilla voidaan varmistaa vahingoittuneiden perusrakenteiden tai laitteiden saattaminen jälleen toimiviksi ja taata niiden vähimmäiskunto;

c) myönnetään ilman takaisinmaksuvelvollisuutta nopeasti ja joustavasti.

2. Yhteisö toteuttaa tarvittavat toimenpiteet nopeuttaakseen hätätilan edellyttämiä toimia. Tätä varten:

a) kiireelliseen apuun tarkoitettu luotto on kokonaisuudessaan määrättävä ja käytettävä tarkoitukseensa, ja toiminta on saatava päätökseen 180 päivän kuluessa täytäntöönpanoa koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistamisesta, jollei yhteisesti sovituista määräyksistä muuta johdu;

b) jos osoitettuja luottoja ei ole kokonaisuudessaan käytetty vahvistetun määräajan tai a alakohdan mukaisesti sovitun muun määräajan kuluessa, jäljelle jäänyt osa palautetaan rahoituspöytäkirjassa tarkoitettuun erityismäärärahaan;

c) kiireellisen avun myöntämistä ja täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat osa joustavia hätämenettelyjä;

d) varoja voidaan käyttää AKT-valtioiden itse toteuttamien välittömien avustustoimenpiteiden takautuvaan rahoittamiseen.

255 artikla

1. Apua voidaan myöntää pakolaisia tai kotimaahansa palaavia vastaanottaville AKT-valtioille niihin pakottaviin tarpeisiin, joita kiireellinen apu ei koske, sekä sellaisten toimintahankkeiden ja -ohjelmien toteuttamiseen pitkällä aikavälillä, joiden päämääränä on omavaraisuus ja AKT-valtioiden väestöjen integroituminen tai uudelleenintegroituminen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua apua vastaavaa apua voidaan harkita sellaisten henkilöiden vapaaehtoisen integroitumisen tai uudelleenintegroitumisen helpottamiseksi, joiden on täytynyt jättää kotimaansa selkkauksen tai luonnononnettomuuden vuoksi. Kaikki kyseisestä siirtymisestä johtuvat tekijät, myös asianomaisen väestön toiveet ja hallituksen velvollisuudet väestönsä tarpeiden tyydyttämisen osalta, otetaan huomioon tätä määräystä sovellettaessa.

3. Tämän artiklan mukaisesti myönnetyn avun kehitystavoitteen vuoksi kyseistä apua voidaan käyttää yhdessä asianomaisen AKT-valtion maaohjelman luottojen kanssa.

4. Kyseistä apua johdetaan ja se toteutetaan joustavan ja nopean tuen mahdollistavia menettelyjä noudattaen. Erityisesti olisi valvottava sitä, että asianomaiset väestöt saavat apua mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Maksu- ja täytäntöönpanoehdot vahvistetaan tapauskohtaisesti. Kyseinen apu voidaan AKT-valtion suostumuksella panna täytäntöön yhteistyössä erityisten toimielinten, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien toimielinten kanssa tai välittömästi komission toimesta.

256 artikla

Kiireellistä apua koskevat sopimukset tehdään 5 jaksossa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

257 artikla

Komissio voi yleissopimuksen mukaisesti rahoittaa hätävaiheen jälkeisiä toimia, joiden tavoitteena on luonnononnettomuuksien tai muiden vaikutuksiltaan vastaavien erityisolosuhteiden vuoksi tarvittava aineellinen ja sosiaalinen kunnostaminen. Hätävaiheen jälkeisiin tarpeisiin voidaan vastata myös muilla keinoin, erityisesti yhteisön välineillä saaduilla toisen osapuolen varoilla, pakolaisia, kotimaahansa palaavia ja siirtoväestöä varten perustetulla erityisellä määrärahalla, kansallisilla tai paikallisilla maaohjelmilla tai näiden vaihtoehtojen yhdistelmällä.

Kyseisiin tarpeisiin voidaan vastata lisäksi niiden kiireellistä apua varten perustetun erityisen määrärahan ylijäämien avulla, jotka ovat käytettävissä rahoituspöytäkirjan voimassaolon päättyessä, jollei kyseisen pöytäkirjan 2 artiklan määräyksistä muuta johdu.

3 luku

Sijoitukset

1 jakso

Sijoitusten edistäminen

258 artikla

AKT-valtiot ja yhteisö, jotka tunnustavat yksityisten sijoitusten tärkeän merkityksen kehitysyhteistyönsä edistämisen kannalta sekä näiden sijoitusten edistämiseksi toteutettavien toimenpiteiden välttämättömyyden:

a) toteuttavat toimenpiteitä sellaisten yksityisten sijoittajien kannustamiseksi osallistumaan kehityspyrkimyksiinsä, jotka toimivat AKT-valtioiden ja ETY:n kehitysyhteistyön tavoitteiden ja siinä ensisijaisina pidettyjen kysymysten sekä omissa valtioissaan sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti;

b) kohtelevat oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti näitä sijoittajia;

c) toteuttavat toimenpiteitä ja antavat määräyksiä, jotka ovat omiaan luomaan ja säilyttämään ennakoidut ja vakaat sijoitusolosuhteet ja neuvottelevat sopimuksista tämän tilanteen parantamiseksi;

d) edistävät AKT-valtioiden taloudellisten toimijoiden keskinäistä ja niiden ja yhteisön tehokasta yhteistyötä pääomavirtojen lisäämiseksi sekä johtamistaidon, tekniikan ja muiden tieto–taito-muotojen parantamiseksi;

e) edistävät yhteisön yksityisen alan AKT-valtioihin suuntautuvien rahoitusvirtojen lisäämistä ja vakiinnuttamista myötävaikuttamalla niiden esteiden poistamiseen, jotka haittaavat AKT-valtioiden pääsyä kansainvälisille ja erityisesti yhteisön pääomamarkkinoille;

f) luovat suotuisat olosuhteet rahoituslaitosten kehittämiselle sekä pääomanmuodostuksen ja yrittäjyyden kasvamisen kannalta välttämättömien varojen saatavuudelle;

g) edistävät yritysten kehittymistä, paikallisyhteisöjen yritykset mukaan lukien, toteuttamalla tarvittavina pidetyt toimenpiteet yritystoimintaympäristön parantamiseksi ja erityisesti sellaisten oikeudellisten, hallinnollisten ja rahoituksellisten puitteiden luomiseksi, jotka ovat omiaan edistämään dynaamisen yksityisen alan nousua ja kehitystä;

h) vahvistavat AKT-valtioiden kansallisten toimielinten mahdollisuuksia tarjota sellaisia eri palveluja, jotka voivat lisätä kansallista osallistumista teolliseen ja taloudelliseen toimintaan.

259 artikla

Yksityisten sijoitusten ja yritysten kehittymisen edistämiseksi AKT-valtiot ja yhteisö yhdessä muiden asianomaisten toimielinten kanssa ja yleissopimuksen mukaisesti:

a) tukevat pyrkimyksiä edistää eurooppalaista yksityistä sijoitustoimintaa AKT-valtioissa järjestämällä kaikkien asianomaisten AKT-valtioiden ja mahdollisten yksityisten sijoittajien kesken neuvotteluja niistä oikeudellisista ja rahoituksellisista puitteista, jotka AKT-valtiot voivat tarjota sijoittajille;

b) edistävät sijoitusmahdollisuuksia koskevaa tiedonkulkua järjestämällä sijoitusten edistämistä koskevia tilaisuuksia, toimittamalla säännöllisesti tietoa olemassa olevista rahoitus- tai muista erityislaitoksista sekä niiden palveluista ja edellytyksistä ja helpottamalla tällaisten tilaisuuksien kokouspaikkojen luomista;

c) edistävät sijoittamisen helpottamiseksi AKT-valtioissa tarkoitettujen sijoitustakuiden ja vakuutusmenettelyjen luonnetta ja käytettävissä olemista koskevan tiedon jakamista;

d) tukevat AKT-valtioiden pieniä ja keskisuuria yrityksiä pyrkimyksissä saada paremmat ehdot rahoitukselleen joko osuuksina tai lainoina;

e) tutkivat keinoja vastaanottajamaan sellaisia yksityisiä sijoitushankkeita koskevien riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi, jotka voisivat edistää taloudellista kehitystä;

f) auttavat AKT-valtioita:

   i) luomaan ja tehostamaan valmiuksia parantaa soveltuvuustutkimusten laatua ja hankkeiden suunnittelua siten, että mahdollistetaan aiheellisten taloudellisten ja rahoituksellisten johtopäätösten tekeminen;

   ii) sellaisten yhtenäisten hankkeiden johtamismenetelmien kehittämisessä, jotka käsittävät hankkeiden koko kehityskierron AKT-valtion kehitysohjelman yhteydessä.

2 jakso

Sijoitusten turvaaminen

260 artikla

Sopimuspuolet vahvistavat, että on välttämätöntä edistää ja turvata sijoituksia kunkin osapuolen omalla alueella, ja tässä yhteydessä vahvistavat, että on tärkeätä tehdä sellaisia keskinäisen edun mukaisia valtioiden välisiä sopimuksia sijoitustoiminnan edistämisestä ja turvaamisesta, jotka voivat myös muodostaa vakuutus- ja takausjärjestelmien perustan.

261 artikla

1. Kukin sopimuspuolena oleva valtio voi pyytää neuvottelujen aloittamista toisen sopimuspuolena olevan valtion kanssa sijoitustoiminnan edistämistä ja turvaamista koskevan sopimuksen tekemiseksi.

2. Aloitettaessa neuvottelut sijoitustoiminnan edistämistä ja turvaamista koskevien vastavuoroisten kahden- tai monenkeskisten sopimusten tekemisestä, soveltamisesta ja tulkinnasta näiden sopimusten osapuolina olevat valtiot eivät harjoita minkäänlaista syrjintää tämän yleissopimuksen osapuolena olevien valtioiden kesken tai näitä valtioita kohtaan suhteessa kolmansiin maihin.

Tällä "syrjimättömyydellä" osapuolet tarkoittavat sitä, että näistä sopimuksista neuvoteltaessa kullakin osapuolella on oikeus vedota AKT-valtion tai asianomaisen jäsenvaltion ja muun valtion välisten sopimusten määräyksiin edellyttäen, että kussakin tapauksessa noudatetaan vastavuoroisuutta.

3. Sopimuspuolina olevilla valtioilla on oikeus pyytää 2 kohdassa tarkoitetun syrjimättömän kohtelun muuttamista tai mukauttamista, jos se on välttämätöntä muuttuneiden kansainvälisten velvoitteiden tai tosiasiallisten olosuhteiden vuoksi.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen periaatteiden soveltamisella tai näiden periaatteiden johdosta ei voida rajoittaa yleissopimuksen osapuolena olevan valtion suvereniteettia.

5. Kunkin neuvotellun sopimuksen voimaantuloajankohdan, riidan ratkaisemista koskevien määräysten ja kyseisen sijoitusajankohdan välinen suhde vahvistetaan mainituissa sopimuksissa ottaen huomioon 1–4 kohta. Sopimuspuolet vahvistavat, että takautuvuutta ei sovelleta yleisenä periaatteena, elleivät sopimuspuolina olevat valtiot asiasta toisin sovi.

262 artikla

Edistääkseen eurooppalaisia sijoituksia AKT-valtioiden aloitteeseen perustuvien ja erityisen merkittävien kehityshankkeiden osalta yhteisö ja jäsenvaltiot sekä AKT-valtiot voivat tehdä sopimuksia keskinäisen edun mukaisista erityishankkeista, jos yhteisö ja eurooppalaiset yrittäjät osallistuvat hankkeiden rahoittamiseen.

3 jakso

Sijoitusten rahoittaminen

263 artikla

1. Helpottaakseen välittömästi tuottavien sekä julkisten että yksityisten sijoitusten täytäntöönpanoa edistäessään AKT-valtioiden taloudellista ja teollista kehitystä yhteisö antaa rahoitustukea pankin omista varoista riskipääomina tai lainoina, jollei tämän osaston 2 luvun määräyksistä muuta johdu. Kyseisellä rahoitustuella voidaan muun muassa:

a) kasvattaa välittömästi tai välillisesti julkisten, puolijulkisten tai yksityisten yritysten omaa varallisuutta ja myöntää tällaisille yrityksille rahoitusta sijoituksiin tarkoitettuina lainoina;

b) tukea tuottavia sijoitushankkeita ja -ohjelmia, jotka yhteisön ja AKT-valtioiden yleissopimuksen mukaiset toimielimet, joissa molemmilla osapuolilla on yhtäläinen edustus, ovat yksilöineet ja joita nämä toimielimet kannustavat;

c) rahoittaa toimia pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi.

2. Merkittävä osa riskipääomista osoitetaan yksityisen alan sijoitusten tukemiseen 1 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

264 artikla

Edellä määrättyjen varojen lisäksi AKT-valtiolla tai -valtioilla on mahdollisuus käyttää hyväkseen kansallisen tai alueellisen ohjelman mukaista rahoitusta muun muassa:

a) pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi toteutettujen toimien rahoittamiseksi;

b) kansallisten tai alueellisten rahoituslaitosten perustamisen tai vahvistamisen kannustamiseksi AKT-valtioissa, jotta yksityisen alan tarpeisiin vastataan tehokkaasti;

c) viennin edistämisen tukemiseksi asianmukaisella ja tehokkaalla tavalla;

d) yksityisen alan tarpeisiin vastaavan yleisen tai erityisen teknisen yhteistyön aikaansaamiseksi.

265 artikla

Välittömästi tuottavien hankkeiden rahoittaminen voi koskea sekä uusia sijoituksia että jo olemassa olevien tuotantolaitosten kunnostamista tai hyödyntämistä.

266 artikla

Jos rahoitus tapahtuu jälleenlainaavan toimielimen kautta, tämän toimielimen tehtävänä on valita ja arvioida kukin hanke sekä hoitaa käyttöönsä annettuja varoja tässä yleissopimuksessa määrättyjen edellytysten mukaisesti ja osapuolten yhteisellä sopimuksella.

4 jakso

Sijoitustuki

267 artikla

Toteuttaakseen tehokkaasti yleissopimuksen eri tavoitteita yksityisten sijoitusten edistämisen osalta ja konkretisoidakseen niiden moninkertaistuvaa vaikutusta pankki ja/tai komissio antavat apua seuraavilla tavoilla:

a) rahoitustuki, mukaan lukien osuudet;

b) asiantuntija-apu;

c) neuvontapalvelut;

d) tieto- ja yhteensovittamispalvelut.

268 artikla

1. Pankki käyttää riskipääomia toimiin, joilla on tarkoitus edistää ja tukea AKT-valtioiden yksityistä alaa. Tätä varten riskipääomia voidaan käyttää:

a) AKT-valtioiden julkisten, puolijulkisten ja yksityisten yritysten sijoituksiin tarkoitettujen välittömien lainojen myöntämiseen, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan lukien;

b) julkisten, puolijulkisten tai yksityisten yritysten oman varallisuuden tai sellaisena käsiteltävän varallisuuden kasvattamiseen suoralla rahoituksella yhteisön puolesta;

c) asianomaisten AKT-valtioiden suostumuksella yksityisiä sijoituksia edistävien rahoituslaitosten pääomanmuodostukseen osallistumiseen AKT-valtioissa;

d) varojen hankkimiseen AKT-valtioiden rahoituslaitoksille tai asianomaisen AKT-valtion suostumuksella AKT-valtioiden ja/tai yhteisön sijoittajille, jotka haluavat oman osuutensa lisäksi sijoittaa AKT-valtioiden ja ETY:n välisiin yhteisyrityksiin lisätäkseen AKT-valtioiden yritysten omaa varallisuutta;

e) asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden suostumuksella sellaisten AKT-valtioiden tai yhteisön rahoitusvälittäjien tukemiseen, jotka osallistuvat AKT-valtioiden pienten ja keskisuurten yritysten rahoittamiseen:

i) hankkimalla osuuksia AKT-valtioiden pienissä ja keskisuurissa yrityksissä;

ii) rahoittamalla AKT-valtioiden yksityisten sijoittajien ja/tai yhteisön sijoittajien osuuksien hankkimista AKT-valtioiden pienissä ja keskisuurissa yrityksissä d alakohdassa täsmennettyjen edellytysten mukaisesti;

iii) myöntämällä lainoja AKT-valtioiden pienten ja keskisuurten yritysten sijoitusten rahoittamiseen;

f) AKT-valtioiden rahoituslaitosten uudelleenrakentamisen tai uudelleen pääomittamisen tukemiseen;

g) selvitysten, tutkimustyön tai erityisten sijoitusten rahoittamiseen hankkeiden valmistelemiseksi ja yksilöimiseksi; asiantuntija-avun tarjoamiseen yrityksille erityisesti pankin kautta annettavina koulutus-, johto- ja sijoitustukipalveluina sijoitusten valmistelun aikana tai toiminnan uudelleenkäynnistämistä varten ja tarvittaessa käynnistyskustannuksiin osallistumiseen, sellaiset sijoituksiin liittyvät takaus- ja vakuutusmaksut mukaan lukien, jotka ovat välttämättömiä sen varmistamiseksi, että rahoituspäätös tehdään.

2. Pankki myöntää aiheellisissa tapauksissa omista varoistaan sekä välittömiä että välillisiä sijoitusten rahoittamiseen tarkoitettuja lainoja ja alakohtaisia tukiohjelmia.

269 artikla

Kannustaakseen yksityisen alansa edistämistä ja kehittämistä AKT-valtiot voivat maaohjelmansa varoilla:

a) tukea yritysten kehitystä tarjoamalla koulutusta, apua varainhoidossa ja hankkeiden valmistelussa, erityispalveluja yritysten käynnistämisessä ja kehittämiseen ja johtamistaitoon liittyviä palveluja sekä kannustamalla teknologian siirtoa;

b) tukea aiheellisella ja tehokkaalla tavalla sijoitusten edistämistä sijoittajille tarkoitettu apu mukaan lukien;

c) tukea AKT-valtioiden kansallisten tai alueellisten rahoituslaitosten perustamista tai niiden aseman vahvistamista vientitoimien rahoittamiseksi;

d) rahoittaa tukea pyytävän AKT-valtion vientiteollisuudelle välttämättömien välituotteiden tuontia;

e) avata puiteluottoja pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi;

f) tukea aiheellisella ja tehokkaalla tavalla viennin edistämistä;

g) edistää sijoitusolosuhteiden sekä erityisesti yrityksissä sovellettavien oikeudellisten ja verotuksellisten puitteiden parantamista ja yritysalan tukipalvelujen kehittämistä siten, että yrityksille tarjotaan neuvontapalveluja oikeudellisissa, teknisissä ja yritysjohtamiseen liittyvissä asioissa;

h) varmistaa tekninen yhteistyö, jotta AKT-valtioiden pienten ja keskisuurten yritysten kehityksestä vastaavien toimielinten toimintaa parannetaan;

i) toteuttaa asianmukaisia ammatillista koulutusta ja johtamistaidon kehittämistä koskevia ohjelmia erityisesti pienten ja vapaamuotoisten yritysten alalla;

j) tukea kotimaisen säästämisen aloittamista, rahoituksen välityksen ja uusien rahoituskeinojen kehittämistä, yritystoiminnan edistämistä koskevan politiikan järkeistämistä ja ulkomaisten sijoitusten edistämistä;

k) rahoittaa AKT-valtioiden osuuskuntien tai paikallisyhteisöjen toteuttamia hankkeita sekä pienten ja keskisuurten yritysten vakuusrahastojen perustamista tai niiden aseman vahvistamista.

270 artikla

Ulkomaisen sekä julkisen että yksityisen pääoman saamiseksi olisi pantava täytäntöön kaikki keinot, joilla saadaan yhteisrahoitusmahdollisuuksia tai kerätään rinnakkaisvaroja eri hankkeisiin tai ohjelmiin.

271 artikla

Tuettaessa AKT-valtioiden pyrkimyksiä sijoittaa JKJK:een olisi erityisesti valvottava sitä, että asianomaisen AKT-valtion voimavaroja käytetään parhaalla mahdollisella tavalla ja että otetaan huomioon toiminnan uudelleenaloittamistarpeet.

272 artikla

Tukeakseen sijoitusten edistämistä AKT-valtioissa ja ottaen aiheellisella tavalla huomioon toisiaan täydentävän merkityksensä komissio ja pankki sovittavat tiiviisti yhteen toimintansa tällä alalla.

Komissio ja pankki varmistavat jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden avulla tehokkaan toiminnallisen yhteensovittamisen kaikkien asianomaisten osapuolten kesken tukemalla sijoituksia AKT-valtioissa.

Pitääkseen kyseiset osapuolet ajan tasalla sijoitusnäkymien osalta komissio laatii kertomuksia ja toteuttaa tutkimuksia, joissa käsitellään erityisesti:

— yhteisön ja AKT-valtioiden välisiä sijoitusvirtoja; taloudellisia, oikeudellisia ja institutionaalisia

sijoitustoiminnan esteitä; yksityisen pääoman liikkuvuutta, AKT-valtioiden pääsyä kansainvälisille rahoitusmarkkinoille ja kansallisten rahoitusmarkkinoiden tehokkuutta helpottavia toimenpiteitä,

— kansallisten ja kansainvälisten sijoitustakausjärjestelmien toimintaa,

— jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden välisiä sijoitusten edistämistä ja turvaamista koskevia sopimuksia.

Komissio toimittaa AKT-valtioiden ja ETY:n väliselle kehitysrahoitusyhteistyön komitealle näiden tutkimusten tulokset. Se toimittaa myös pankin kanssa yhteistyössä laaditun kertomuksen sijoitustukeen ja yksityiseen alaan liittyvistä yhteensovittamisen tuloksista.

5 jakso

Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet

273 artikla

1. Sijoituksiin liittyvien pääomanliikkeiden sekä juoksevien maksujen osalta sopimuspuolet pidättäytyvät valuuttatoimien alalla toimenpiteistä, jotka olisivat ristiriidassa niiden velvoitteiden kanssa, jotka johtuvat tämän yleissopimuksen tavaroiden ja palvelujen kauppaa, sijoittautumista ja teollista yhteistyötä koskevien määräysten soveltamisesta. Nämä velvoitteet eivät kuitenkaan estä sopimuspuolia toteuttamasta tarvittavia suojatoimenpiteitä sellaisista syistä, joihin liittyy vakavia taloudellisia vaikeuksia tai merkittäviä maksutaseongelmia.

2. Sijoituksiin ja juokseviin maksuihin liittyvien valuuttatoimien osalta AKT-valtiot ja jäsenvaltiot pidättäytyvät kaikin keinoin toteuttamasta toisiaan kohtaan syrjiviä toimenpiteitä tai noudattamasta kolmansia valtioita kohtaan suosivampaa menettelyä ottaen täysin huomioon kansainvälisen valuuttajärjestelmän kehittyvän luonteen, erityisten valuuttajärjestelyjen olemassaolon ja maksutaseongelmat.

Jos tällaisia toimenpiteitä tai tällaista menettelyä ei voitaisi välttää, ne tapahtuisivat tai otettaisiin käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten valuuttasääntöjen mukaisesti, ja asianomaisiin osapuoliin kohdistuvat kielteiset vaikutukset pyrittäisiin kaikin tavoin saamaan mahdollisimman vähäisiksi.

6 jakso

Yrityksiin sovellettava järjestely

274 artikla

1. Sijoittautumiseen ja palveluihin sovellettavan järjestelyn osalta AKT-valtiot ja jäsenvaltiot kohtelevat sekä jäsenvaltioiden että AKT-valtioiden kansalaisia ja yhtiöitä ketään syrjimättä. Jos määrätyn toiminnan osalta AKT-valtio tai jäsenvaltio ei kuitenkaan kykene takaamaan tällaista kohtelua, jäsenvaltioiden tai AKT-valtioiden ei tapauksen mukaan tarvitse kohdella tällä tavoin kyseisen valtion kansalaisia ja yhtiöitä kyseisen toiminnan osalta.

2. Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan ilmaisulla "jäsenvaltion tai AKT-valtion yhtiöt tai yritykset" yksityisoikeudellisia tai kaupallisia yhtiöitä tai yrityksiä — julkiset tai muut yhtiöt, osuuskunnat ja kaikki muut oikeushenkilöt sekä julkis- tai yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt mukaan lukien, voittoa tavoittelemattomia yhtiöitä lukuun ottamatta — jotka on perustettu jäsenvaltion tai AKT-valtion lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on jossakin jäsenvaltiossa tai AKT-valtiossa.

Jos niillä kuitenkin on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa tai AKT-valtiossa, niiden toiminnan on oltava tosiasiallisessa ja jatkuvassa yhteydessä kyseisen jäsenvaltion tai AKT-valtion talouteen.

4 luku

Tekninen yhteistyö

275 artikla

Teknisellä yhteistyöllä on autettava AKT-valtioita hyödyntämään kansallisia ja alueellisia inhimillisiä voimavarojaan sekä kehittämään kestävällä tavalla toimielimiään, ja yhteistyöllä edistetään hankkeiden ja ohjelmien toteuttamista. Tätä varten:

a) asiantuntija-apua tarjoamalla toteutettua tukea myönnetään ainoastaan asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden pyynnöstä;

b) teknisen yhteistyön on oltava hintaansa nähden tehokasta, sen on vastattava niihin tarpeisiin, joita varten se on kehitetty, ja sen on edistettävä tiedonkulkua ja parannettava kansallista ja alueellista tuotantokykyä;

c) pyritään lisäämään kansallisten asiantuntijoiden, tutkimuslaitosten sekä koulutus- ja tutkimuslaitosten osallistumista rahaston rahoittamiin sopimuksiin ja AKT-valtioiden inhimillisten voimavarojen entistä tehokkaampaa käyttöä osoittamalla väliaikaisesti kansallisia virkamiehiä maan tai sen naapurimaan laitosten tai alueellisten järjestöjen konsulteiksi;

d) AKT-valtiot voivat käyttää kehitysrahoitusyhteistyön välineitä ja varoja sekä kansallisella että alueellisella tasolla kansalliseen ja alueelliseen henkilöstöön liittyvien rajoitusten ja mahdollisuuksien kartoittamiseksi entistä paremmin samoin kuin luettelon laatimiseksi asiantuntijoista, konsulteista ja AKT-valtioiden tutkimuslaitoksista, joita voidaan käyttää rahaston rahoittamissa hankkeissa ja ohjelmissa, sekä koulutetun kansallisen ja alueellisen henkilöstön yksilöimiseksi, jota voitaisiin palkata rahaston rahoittamiin hankkeisiin;

e) AKT-valtioiden keskinäistä asiantuntija-apua annetaan kehitysrahoitusyhteistyön välinein AKT-valtioiden välisen virkamiesten ja asiantuntijoiden vaihdon mahdollistamiseksi teknisissä ja johtamistaitoon liittyvissä asioissa;

f) hankkeiden ja ohjelmien asiakirjoissa on määrättävä toimielinten ja henkilöstön pitkän aikavälin kehitystä koskevista toimintaohjelmista, ja niissä on otettava huomioon välttämättömät rahoitustarpeet;

g) AKT-valtioiden koulutetun henkilöstön maastamuuton vähentämiseksi ja maahanmuuton lisäämiseksi yhteisö avustaa AKT-valtioita niiden pyynnöstä edistääkseen soveltuvilla maahanmuuttoa edistävillä toimenpiteillä AKT-valtioiden kehittyneissä maissa oleskelevien koulutettujen kansalaisten paluuta kotimaahansa;

h) hankkeiden ja ohjelmien arvioinnissa otetaan aiheellisella tavalla huomioon kansallisiin inhimillisiin voimavaroihin liittyvät hankaluudet, ja arvioinnilla varmistetaan näiden voimavarojen hyödyntämisen kannalta suotuisan suunnitelman olemassaolo;

i) kansallisella asiantuntijahenkilöstöllä on oltava vaadittava koulutus, jotta se hoitaa hyvin asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden pyynnössä määritettyjä erityistehtäviä, ja sen on oltava edunsaajana olevan AKT-valtion toimielimen yhteydessä;

j) kansallisen henkilöstön tosiasiallinen koulutus on yksi asiantuntijahenkilöstön tehtävistä asiantuntija-avun asteittaiseksi poistamiseksi ja yksinomaan valtion kansalaisista muodostetun henkilöstön käyttämiseksi pysyvästi hankkeissa;

k) yhteistyöhön kuuluu määräyksiä, jotka koskevat AKT-valtion mahdollisuuksien parantamista saada omaa asiantuntemusta ja parantaa omien konsulttiensa, tutkimuslaitostensa tai neuvontayritystensä ammatillista pätevyyttä;

l) olisi kiinnitettävä erityistä huomiota AKT-valtioiden hankkeiden ja ohjelmien suunnittelemiseen, täytäntöönpanoon ja arviointiin liittyvien valmiuksien kehittämiseen.

276 artikla

1. Asiantuntija-apu voi olla erikoistunutta tai yleistä.

2. Yleiseen asiantuntija-apuun kuuluvat erityisesti:

a) kehitystutkimukset, AKT-valtioiden talouksien kehitys- ja monipuolistamisnäkymien ja -keinojen tutkimukset sekä muutamia tai kaikkia AKT-valtioita koskevien ongelmien tutkimus;

b) tutkimukset, joilla on tarkoitus löytää todellisia ratkaisuja AKT-valtioiden velkaantumis-, velanhoito- ja maksutaseongelmiin;

c) ala- ja tuotekohtaiset tutkimukset;

d) asiantuntijoiden, konsulttien, teknikkojen ja kouluttajien lähettäminen suorittamaan määrättyä tehtävää rajoitetuksi ajaksi;

e) koulutus-, kokeilu-, tutkimus- ja havaintoaineiston toimittaminen;

f) sellainen yleinen tiedotus ja tiedonhankinta tilastot mukaan lukien, jolla on tarkoitus edistää AKT-valtioiden kehitystä ja yhteistyön tavoitteiden onnistunutta toteuttamista;

g) virkamiesten, erikoistuneen henkilöstön, opiskelijoiden, tutkijoiden, ohjaajien ja sosiaalisten tai kulttuuristen ryhmien tai yhdistysten johtajien vaihto;

h) apurahojen tai harjoittelupaikkojen järjestäminen erityisesti jo työssäkäyville, jotka tarvitsevat täydennyskoulutusta;

i) koulutus-, tiedotus- ja täydennysseminaarien tai -istuntojen järjestäminen;

j) tiedotus- ja tiedonhankintavälineiden luominen tai parantaminen erityisesti AKT-valtioiden keskinäiseen tai näiden valtioiden ja yhteisön väliseen tiedon, menetelmien ja kokemusten vaihtoon;

k) AKT-valtioiden toimielinten keskinäinen sekä näiden ja yhteisön toimielinten yhteistyö tai ystävyystoiminta erityisesti AKT-valtioiden ja yhteisön yliopistojen ja muiden koulutus- ja tutkimuslaitosten välillä;

l) merkittävien kulttuuritapahtumien tukeminen.

3. Erityistoimiin liittyvään tekniseen yhteistyöhön kuuluvat erityisesti:

a) tekniset, taloudelliset, tilastolliset, rahoitukselliset ja kaupalliset selvitykset sekä hankkeiden ja ohjelmien kehittämiseksi välttämättömät tutkimukset ja kartoitukset, rakennemukautukseen ja sijoitustoimintaan liittyvät tutkimukset ja kartoitukset mukaan lukien;

b) hankkeiden ja ohjelmien valmistelu;

c) hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpano ja seuranta;

d) määrätyn hankkeen laatimisen, käynnistämisen, hyödyntämisen ja ylläpitämisen kannalta välttämättömien väliaikaistoimenpiteiden täytäntöönpano;

e) toimien seuranta ja arviointi;

f) yhtenäiset koulutus-, tiedotus- ja tutkimusohjelmat.

277 artikla

Yhteisö toteuttaa käytännön toimenpiteitä AKT-valtioille sopivien asiantuntijoiden käytettävissä olosta ja pätevyydestä toimitettavien tietojen lisäämiseksi ja parantamiseksi.

278 artikla

1. Valinta tutkimuslaitosten tai neuvontayritysten ja yksityisten asiantuntijoiden käytön välillä riippuu ongelmien luonteesta sekä vaadittavien teknisten ja johtamiskeinojen laajuudesta ja moninaisuudesta samoin kuin näiden kahden vaihtoehdon kustannusten vertailusta. Lisäksi toteutetaan toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että työhönotosta vastaavat kykenevät arvioimaan oikealla tavalla asiantuntemuksen ja kokeneisuuden kansainvälisesti vaihtelevaa tasoa. Sopimuspuolten ja niiden henkilöstön valintaperusteissa otetaan huomioon:

a) ammatillinen pätevyys (tekninen asiantuntemus ja koulutusmahdollisuudet) ja inhimilliset ominaisuudet;

b) asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden kulttuuriarvojen kunnioittaminen sekä poliittiset ja hallinnolliset olosuhteet;

c) sopimuksen täytäntöönpanon kannalta tarvittava kielentuntemus;

d) käsiteltävien ongelmien käytännön tuntemus;

e) kustannukset.

2. Asiantuntija-apua antavien henkilöiden työhönotossa, heidän tavoitteidensa ja tehtäviensä määrittämisessä sekä tehtävän keston ja siitä saatavien korvausten osalta samoin kuin näiden henkilöiden osuudessa niiden AKT-valtioiden kehitykseen, joihin heidät on osoitettu hoitamaan tehtävää, on noudatettava 275 artiklassa määriteltyjä teknisen yhteistyön politiikan periaatteita. Tässä yhteydessä sovellettavien menettelyjen on varmistettava valinnan puolueettomuus ja tarjottavien palvelujen laatu. Tämän vuoksi sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) niiden kansallisten toimielinten, jotka käyttävät asiantuntija-apua, on huolehdittava työhönotosta kilpailua ja suosituimmuutta koskevien määräysten mukaisesti;

b) pyritään helpottamaan ehdokkaan ja asiantuntija-avun tulevan käyttäjän välitöntä yhteyttä;

c) muiden asiantuntija-apumuotojen käytössä olisi otettava huomioon vapaaehtoisten, muiden kuin julkishallinnon järjestöjen ja eläkkeellä olevien virkamiesten käyttö, sekä ystävyystoimintasopimukset;

d) asiantuntija-apua pyydettäessä AKT-valtion ja komission edustuston on vertailtava teknologian siirron ja asiantuntemuksen eri lisäämistapojen kustannuksia ja etuja;

e) tarjouspyyntöasiakirjoissa edellytetään, että kunkin ehdokkaan on täsmennettävä tarjouksessaan käytettäviksi suunnitellut menetelmät ja henkilöstö sekä suunnitelma, jolla voidaan edistää paikallisia, kansallisia ja/tai alueellisia mahdollisuuksia heti kun sopimus pannaan täytäntöön;

f) yhteisö toimittaa edunsaajina oleville AKT-valtioille kaikki yksityiskohtaiset tiedot asiantuntija-avun kokonaiskustannuksista, jotta ne voivat neuvotella sopimuksista siten, että asiantuntija-apu on hintaansa nähden tehokasta.

279 artikla

Parantaakseen AKT-valtioiden mahdollisuuksia kasvattaa teknistä asiantuntemustaan ja lisätä konsulttiensa tietotaitoa yhteisö ja AKT-valtiot kannustavat yhteistyösopimusten tekemistä jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden tutkimuslaitosten, neuvontainsinöörien, asiantuntijoiden ja toimielinten välillä. Tätä varten yhteisö ja AKT-valtiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet:

a) edistääkseen työyhteisöjen avulla alihankintojen antamista AKT-valtioiden alihankkijoille tai AKT-valtioiden asiantuntijoiden käyttöä jäsenvaltioiden tutkimuslaitosten, neuvontainsinöörien tai toimielinten työllistämissä ryhmissä;

b) antaakseen tarjouspyyntöasiakirjoissa tarjoajille tiedon yleissopimuksessa määrätyistä valinta- ja etuuskohteluperusteista ja erityisesti niistä perusteista, jotka koskevat AKT-valtioiden inhimillisten voimavarojen käytön kannustamista.

280 artikla

1. Jollei tämän luvun määräyksistä muuta johdu, palvelusopimusten tekemistä sekä kilpailua ja etuuskohtelua koskevat säännöt vahvistetaan 5 luvun 5 jakson mukaisesti.

2. Teknisellä yhteistyöllä tuetaan opetus- ja koulutustoimia, monivuotisia koulutusohjelmia, toisen osan XI osaston 1 luvussa tarkoitetut apurahat mukaan lukien.

5 luku

Täytäntöönpanomenettelyt

1 jakso

Ohjelman valmistelu

281 artikla

1. Yleissopimuksen soveltamisajan alussa ja ennen maaohjelman laatimista:

a) yhteisö antaa kullekin AKT-valtiolle selvän ilmoituksen siitä ohjelmoitavasta rahoitusavusta, jonka valtio voi saada käyttöönsä kyseisenä ajanjaksona ja ilmoittaa valtiolle kaikki muut tarvittavat tiedot;

b) kullekin 246 artiklan mukaisesti mukautustukeen osoitettuihin erityisvaroihin kelpoiselle AKT-valtiolle ilmoitetaan sille tulevan ensimmäisen erän arvioidusta suuruudesta.

2. Saatuaan edellä mainitut tiedot kukin AKT-valtio laatii ja toimittaa yhteisölle maaohjelmasuunnitelman kehitystavoitteidensa ja kehitystä koskevan tärkeysjärjestyksen perusteella ja mukaisesti; maaohjelmasuunnitelmassa ilmoitetaan:

a) asianomaisen AKT-valtion ensisijaiset kansalliset ja alueelliset kehitystavoitteet;

b) kohdeala tai -alat, jolle tai joille tukea pidetään aiheellisimpana;

c) tavoitteiden toteuttamiseen parhaiten soveltuvat toimenpiteet ja toimet ilmoitetulla kohdealalla tai ilmoitetuilla kohdealoilla tai, jos näitä toimia ei ole riittävästi määritelty, AKT-valtion näillä aloilla noudattaman politiikan tukiohjelmien yleiset suuntaviivat;

d) selkeästi yksilöidyt erityiset kansalliset hankkeet ja toimintaohjelmat, erityisesti ne, joilla jatketaan jo käynnissä olevia hankkeita ja toimintaohjelmia, siltä osin kuin se on mahdollista;

e) tarvittaessa sellainen rajoitettu osa ohjelmoitavista varoista, jota ei ole osoitettu kohdealalle ja jonka AKT-valtio ehdottaa käytettäväksi mukautustukena;

f) kaikki alueellisia hankkeita ja ohjelmia koskevat ehdotukset.

282 artikla

1. Maaohjelmasuunnitelmasta käydään yhteisiä keskusteluja asianomaisen AKT-valtion ja yhteisön välillä, joka ottaa aiheellisella tavalla huomioon AKT-valtion kansalliset tarpeet ja kyseisen valtion täysivaltaisen oikeuden määrittää kehitystä koskevat strategiansa, tärkeysjärjestyksensä ja mallinsa sekä makrotaloudellisen ja aluekohtaisen politiikkansa.

2. Maaohjelmasta päätetään yhteisön ja asianomaisen AKT-valtion yhteisellä sopimuksella kyseisen valtion ehdottaman maaohjelmasuunnitelman perusteella, ja tultuaan hyväksytyksi se sitoo sekä yhteisöä että kyseistä valtiota. Siinä täsmennetään erityisesti:

a) kohdeala tai -alat, jolle tai joille osoitetaan yhteisön tukea ja varoja;

b) tarvittavat toimenpiteet ja toimet tavoitteiden toteuttamiseksi hyväksytyillä aloilla;

c) sitoumusten ja toteutettavien toimenpiteiden aikataulu;

d) vararahat mahdollisiin valituksiin vastaamiseksi ja kustannusten ja menojen ennakoimattomien nousujen kattamiseksi;

e) hankkeet ja ohjelmat, jotka eivät koske kohdealaa tai -aloja, sekä ehdotukset alueellisiksi hankkeiksi ja ohjelmiksi, ja tarvittaessa rakennemukautustuelle tarkoitettu osuus.

3. Maaohjelma on riittävän joustava toiminnan ja tavoitteiden pysyvän vastaavuuden varmistamiseksi ja niiden muutosten huomioon ottamiseksi, joita voi ilmaantua AKT-valtioiden taloudellisessa tilanteessa, tärkeysjärjestyksessä ja tavoitteissa. Sitä voidaan tarkistaa asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä.

283 artikla

Yhteisö ja AKT-valtio toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet taatakseen maaohjelman mahdollisimman nopean hyväksymisen, jonka olisi tapahduttava mieluiten ennen yleissopimuksen voimaantuloa.

284 artikla

1. Maaohjelmassa vahvistetaan sen ohjelmoitavan tuen kokonaismäärät, jotka voivat olla kunkin AKT-valtion käytettävissä. Kiireellistä apua, korkotukea ja alueellista yhteistyötä varten varattujen varojen lisäksi ohjelmoitava tuki käsittää avustuksia ja osan riskipääomia.

2. Rahaston mahdollinen ylijäämä, jota ei ole sidottu tai maksettu rahoituspöytäkirjan viimeisen soveltamisvuoden lopussa, käytetään loppuun tässä yleissopimuksessa määrätyin samoin edellytyksin.

3. Sitoumusten ja maksujen vertaileva selvitys tehdään joka vuosi kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän ja komission asiamiehen toimesta, jotka toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen ohjelmien valmistelun yhteydessä sovittujen sitoumusten noudattamisen ja jotka vahvistavat niiden toteuttamisessa todetut viivästymisten syyt ehdottaakseen tarvittavia toimenpiteitä niiden poistamiseksi.

2 jakso

Hankkeiden yksilöiminen, valmisteleminen ja tarkastelu

285 artikla

Hankkeiden ja ohjelmien yksilöiminen ja valmisteleminen on asianomaisen AKT-valtion tai muun avustuskelpoisen edunsaajan vastuulla.

286 artikla

Valmisteltuja hankkeita ja ohjelmia, joille haetaan rahoitusta, koskevien asiakirjojen on sisällettävä kaikki tarvittavat tiedot hankkeiden tai ohjelmien tarkastelemiseksi tai, jos näitä hankkeita ja ohjelmia ei ole kokonaisuudessaan määritelty, asiakirjoissa on oltava yhteenvedonomainen kuvaus, jonka perusteella hanketta voidaan tarkastella. AKT-valtiot tai muut edunsaajat toimittavat kyseiset asiakirjat virallisesti asiamiehelle tämän yleissopimuksen mukaisesti. Jos edunsaajat eivät ole AKT-valtioita, vaaditaan asianomaisen AKT-valtion muodollinen suostumus.

287 artikla

1. Asianomainen AKT-valtio tai asianomaiset AKT-valtiot ja yhteisö tarkastelevat yhdessä hankkeet ja ohjelmat. Menettelyjen nopeuttamiseksi yhteisö antaa asiamiehelle tarvittavat valtuudet tähän yhteiseen tarkasteluun.

2. Hankkeiden ja ohjelmien tarkastelussa otetaan huomioon kunkin AKT-valtion ominaispiirteet ja erityiset esteet sekä seuraavat tekijät:

a) pyydettyjen toimien tehokkuus ja toteuttamiskelpoisuus sekä niiden kannattavuus mahdollisuuksien mukaan kustannuksia ja hyötyä vertaillen ja mahdollisia muuttujia tarkastellen;

b) sosiaaliset, kulttuuriset, sukupuoleen ja ympäristöön liittyvät välittömät ja välilliset näkökohdat ja vaikutus väestöihin;

c) työvoiman sekä hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpanon, toimivuuden ja johtamisen kannalta tarvittavien muiden paikallisten voimavarojen saatavuus;

d) hankkeiden tai ohjelmien tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittava koulutus ja toimielinten kehittäminen;

e) hallinnollisten menojen edunsaajalle aiheuttama rasitus;

f) kansalliset sitoumukset ja pyrkimykset;

g) samanlaisista toimista saadut kokemukset;

h) samanlaisten, jo toteutettujen hankkeiden tai ohjelmien tutkimustulokset, jotta täytäntöönpanoa nopeutetaan ja kustannukset saadaan mahdollisimman alhaisiksi.

3. Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden vaikeudet ja erityiset esteet, jotka vaikuttavat hankkeiden ja ohjelmien tehokkuuteen, toteuttamiskelpoisuuteen ja taloudelliseen kannattavuuteen, otetaan huomioon hankkeita ja ohjelmia tarkasteltaessa.

4. AKT-valtioiden ja ETY:n kehitysrahoitusyhteistyön komitea laatii hankkeiden ja ohjelmien tarkastelussa noudatettavat pääperiaatteet ja yleiset arviointiperiaatteet yleissopimuksen soveltamisen kuluessa arviointityön perusteella ja ottaen huomioon näiden vaatimusten käytössä vaadittava joustavuus kunkin AKT-valtion eritystilanteen mukaisesti.

3 jakso

Rahoitusehdotus ja -päätös

288 artikla

1. Komission asiamies tekee tarkastelun tuloksista tiivistelmän rahoitusehdotukseen läheisessä yhteistyössä kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa.

2. Rahoitusehdotus sisältää hankkeen tai ohjelman teknistä tai rahoituksellista täytäntöönpanoa koskevan ennakoidun aikataulun, ja siinä selvitetään eri täytäntöönpanovaiheiden kesto.

3. Rahoitusehdotus:

a) ottaa huomioon asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden huomautukset;

b) lähetetään samanaikaisesti asianomaiselle AKT-valtiolle tai asianomaisille AKT-valtioille ja komissiolle asiamiehen toimesta.

4. Komissio viimeistelee rahoitusehdotuksen ja toimittaa sen muutettuna tai muuttamattomana yhteisön päättävälle elimelle. Asianomainen AKT-valtio tai asianomaiset AKT-valtiot voivat tehdä huomautuksia kaikkiin perusmuutoksiin, joita komissio aikoo tehdä asiakirjaan; nämä huomautukset näkyvät muutetussa rahoitusehdotuksessa.

289 artikla

1. Jollei 288 artiklan 4 kohdan määräyksistä muuta johdu, yhteisön päättävä elin ilmoittaa päätöksensä 120 päivän kuluessa siitä, kun komission asiamies on lähettänyt ehdotuksen 288 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

2. Jos yhteisö ei hyväksy rahoituspäätöstä, asianomaiselle AKT-valtiolle tai asianomaisille AKT-valtioille ilmoitetaan välittömästi kyseisen päätöksen perusteista. Tällöin asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden edustajat voivat pyytää 60 päivän kuluessa ilmoituksesta:

a) että kysymys otetaan keskusteltavaksi tämän yleissopimuksen mukaisesti perustetussa AKT-valtioiden ja ETY:n välisessä kehitysrahoitusyhteistyön komiteassa; tai

b) että heitä kuullaan yhteisön päättävässä elimessä.

3. Kyseisen kuulemisen jälkeen yhteisön toimivaltainen elin tekee lopullisen hyväksyvän tai hylkäävän päätöksen. Ennen päätöksen tekoa asianomainen AKT-valtio voi tai asianomaiset AKT-valtiot voivat toimittaa toimielimelle kaikki käytettävissä olevan tiedon täydentämiseksi mahdollisesti tarvittavat tiedot.

290 artikla

1. Menettelyjen nopeuttamiseksi ja 288 ja 289 artiklan määräyksistä poiketen rahoituspäätökset voivat koskea monivuotisia ohjelmia, jos on kyse seuraavien rahoittamisesta:

a) koulutus;

b) pienimuotoiset hankkeet;

c) kaupankäynnin edistäminen;

d) rajoitetun suuruisten toimien kokonaisuus määrätyllä alalla;

e) tekninen yhteistyö.

2. Näissä tapauksissa asianomainen AKT-valtio voi esittää komission asiamiehelle monivuotisen ohjelman, jossa selvitetään pääpiirteet, suunniteltujen toimien luonne ja ehdotetut rahoitussitoumukset.

Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä tekee rahoituspäätöksen kunkin monivuotisen ohjelman osalta. Johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän kirje kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, jossa ilmoitetaan tästä päätöksestä, muodostaa 291 artiklassa tarkoitetun rahoitusyleissopimuksen.

Näin hyväksyttyjen monivuotisten ohjelmien yhteydessä kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä panee kunkin toimen täytäntöön yleissopimuksen ja edellä tarkoitetun rahoitusyleissopimuksen määräysten mukaisesti.

Kunkin vuoden lopussa kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä toimittaa komissiolle yhdessä komission asiamiehen kanssa laaditun kertomuksen ohjelmien täytäntöönpanosta.

4 jakso

Rahoitusyleissopimus ja määrärahojen ylittäminen

291 artikla

1. Kunkin rahastosta rahoitetun hankkeen tai ohjelman osalta tehdään rahoitusyleissopimus komission ja asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden välillä yhteisön päättävän elimen päätöstä seuraavien 60 päivän kuluessa.

2. Yleissopimuksessa täsmennetään erityisesti rahaston rahoitussitoumus, rahoitusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja edellytykset sekä yleiset ja erityiset asianomaista hanketta tai ohjelmaa koskevat määräykset; se sisältää myös rahoitusehdotuksessa olevan hankkeen tai ohjelman teknistä täytäntöönpanoa koskevan ennakkoaikataulun.

3. Kaikkiin hankkeisiin ja toimintaohjelmiin liittyvissä rahoitusyleissopimuksissa määrätään aiheellisista luotoista kustannusten nousun ja ennakoimattomien menojen kattamiseksi.

4. Rahoitusyleissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen maksut suoritetaan mainitussa yleissopimuksessa määrätyn rahoitussuunnitelman mukaisesti.

5. Kaikki hankkeiden ja ohjelmien päättyessä todetut ylijäämät tulevat asianomaiselle AKT-valtiolle ja kirjataan sellaisina rahaston tileihin. Ylijäämä voidaan käyttää hankkeiden ja ohjelmien rahoittamiseen yleissopimuksessa määrätyllä tavalla.Määrärahojen ylittäminen

Määrärahojen ylittäminen

292 artikla

1. Heti kun rahoitusyleissopimuksessa vahvistettujen rajojen ylittäminen näyttää todennäköiseltä, kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä ilmoittaa siitä johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle komission asiamiehen välityksellä ja täsmentää samalla toimenpiteet, joita hän aikoo toteuttaa avustuksen ylittämisen kattamiseksi joko supistamalla hankkeen tai toimintaohjelman alaa tai käyttämällä kansallisia tai muita kuin yhteisön varoja.

2. Jollei yhteisellä sopimuksella päätetä supistaa hankkeen tai toimintaohjelman alaa tai jollei ole mahdollista kattaa ylitystä muilla varoilla, ylitys voidaan:

a) kattaa maaohjelmien yhteydessä rahoitettujen hankkeiden tai toimintaohjelmien päättyessä todetuilla ylijäämillä, joita ei ole osoitettu uuteen tarkoitukseen, enintään 20 prosentilla asianomaisen hankkeen tai toimintaohjelman osalta määrätystä rahoitussitoumuksesta; tai

b) rahoittaa maaohjelman varoilla.

Taannehtiva rahoittaminen

293 artikla

1. Taatakseen hankkeiden nopean käynnistämisen sekä välttääkseen perättäisten hankkeiden väliset tyhjät kaudet ja viivästykset AKT-valtiot voivat hankkeen tarkastelun päätyttyä ja ennen rahoituspäätöksen tekemistä komission suostumuksella:

i) järjestää tarjouspyyntöjä kaikenlaisten lykkäävän ehdon sisältävien sopimusten osalta;

ii) rahoittaa ennakolta rajoitettuun määrään asti ennakko- ja kausiluonteisiin töihin liittyviä toimia, sellaisten laitteiden tilauksia, joiden toimittamiselle on varattava paljon aikaa, sekä tiettyjä jo toteutettavia toimia. Tällaisten menojen on oltava yleissopimuksessa määrättyjen menettelyjen mukaisia.

2. Nämä määräykset eivät rajoita yhteisön päättävän elimen toimivaltaa.

3. AKT-valtiolle tästä artiklasta aiheutuneet menot rahoitetaan takautuvasti hankkeen tai ohjelman yhteydessä rahoitussopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

5 jakso

Kilpailu ja etuudet

Kelpoisuus

294 artikla

1. Jollei 296 artiklan mukaista poikkeusta myönnetä:

a) tarjouspyyntöihin ja rahaston rahoittamiin sopimuksiin osallistuminen on avointa yhtäläisin edellytyksin:

i) AKT-valtioiden ja yhteisön luonnollisille henkilöille, yhtiöille tai yrityksille, julkisille tai julkisesti rahoitetuille toimielimille;

ii) yhteisön ja/tai AKT-valtioiden osuuskunnille ja muille julkis- tai yksityisoikeudellisille oikeushenkilöille, voittoa tavoittelemattomia yhtiöitä lukuun ottamatta;

iii) kaikille AKT-valtioiden ja/tai ETY:n yritysten tai yhtiöiden yhteishankkeille tai ryhmittymille;

b) toimitusten on oltava yhteisön ja/tai AKT-valtioiden alkuperää liitteessä LIV olevien määräysten mukaisesti.

2. Ollakseen kelpoisia osallistumaan tarjouspyyntöihin ja sopimuksiin tarjoajien on toimitettava AKT-valtioille riittävät todisteet 274 artiklassa ja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta kelpoisuudestaan, pätevyydestään ja voimavarojensa riittävyydestä toteuttaa sopimus.

Osallistuminen yhtäläisin edellytyksin

295 artikla

AKT-valtiot ja komissio toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen yhtäläisin ehdoin mahdollisimman laajan osallistumisen tarjouspyyntöihin julkisia rakennusurakoita, hankintoja ja palveluja koskevien sopimusten osalta ja erityisesti tarvittaessa sellaiset toimenpiteet, joilla on tarkoitus:

a) varmistaa, että tarjouspyynnöt julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja kunkin AKT-valtion virallisessa lehdessä sekä muissa asianmukaisissa tiedotusvälineissä;

b) poistaa syrjivät käytännöt tai tekniset vaatimukset, jotka voisivat estää laajan osallistumisen yhtäläisin edellytyksin;

c) edistää jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden yhtiöiden ja yritysten yhteistyötä;

d) varmistaa, että tarjouspyyntöasiakirjoissa on kaikki valintaperusteet; ja

e) varmistaa, että hyväksytty tarjous täyttää tarjouspyyntöasiakirjoissa vahvistetut edellytykset ja perusteet.

Poikkeaminen

296 artikla

1. Varmistaakseen, että järjestelmä on hintaansa nähden mahdollisimman tehokas, AKT-valtioihin kuulumattomien kehitysmaiden luonnolliset tai oikeushenkilöt voivat saada oikeuden osallistua yhteisön rahoittamiin sopimuksiin asianomaisten AKT-valtioiden perustellusta pyynnöstä. Asianomaiset AKT-valtiot toimittavat komission asiamiehelle kussakin tapauksessa tiedot, joita komissio tarvitsee tehdessään päätöksen kyseisistä poikkeuksista kiinnittäen erityistä huomiota:

a) asianomaisen AKT-valtion maantieteellisen sijaintiin;

b) yhteisön ja AKT-valtioiden yrittäjien, hankkijoiden ja konsulttien kilpailukykyyn;

c) pyrkimykseen välttää sopimusten täytäntöönpanokustannusten liiallista kasvua;

d) kuljetusvaikeuksiin ja toimitusajoista johtuviin viivästyksiin tai muihin vastaaviin ongelmiin;

e) asianmukaisimpaan ja paikallisiin oloihin parhaiten sopivaan teknologiaan.

2. Kolmansien maiden osallistuminen yhteisön rahoittamiin sopimuksiin voi myös olla sallittua:

a) jos yhteisö osallistuu kolmansia maita koskevan alueellisen tai alueiden välisen yhteistoiminnan rahoittamiseen;

b) hankkeiden ja toimintaohjelmien yhteisrahoituksen yhteydessä;

c) kiireellisen avun yhteydessä.

3. Kolmansien maiden tutkimuslaitokset tai asiantuntijat voivat osallistua palvelusopimuksiin poikkeustapauksissa ja komission suostumuksella.

Kilpailu

297 artikla

Jollei 298 artiklassa toisin määrätä, rahaston varoilla rahoitetut rakennusurakka- ja hankintasopimukset tehdään käyttäen avointa tarjouspyyntömenettelyä, ja palvelusopimukset tehdään käyttäen rajoitettua tarjouspyyntömenettelyä.

298 artikla

1. AKT-valtio tai AKT-valtiot voivat tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohdan ja 299 artiklan määräysten mukaisesti ja komission suostumuksella:

a) tehdä sopimuksia rajoitetun tarjouspyyntömenettelyn jälkeen, kun tarvittaessa on järjestetty ennakkovalintamenettely;

b) tehdä yhteen tarjoukseen perustuvia sopimuksia;

c) saada sopimuksia täytäntöönpannuiksi AKT-valtioiden julkisten tai puolijulkisten laitosten kautta.

2. Rajoitettua tarjouspyyntömenettelyä voidaan käyttää:

a) kiireellisessä tapauksessa tai jos sopimuksen luonne tai sen tietyt ominaisuudet oikeuttavat siihen;

b) hyvin erityisluonteisten hankkeiden tai ohjelmien osalta;

c) tärkeiden sopimusten osalta ennakkovalinnan jälkeen.

3. Hankintasopimuksia yhden tarjouksen perusteella voidaan myöntää:

a) merkitykseltään vähäisiin toimiin, kiireellisissä tapauksissa tai lyhytaikaisiin teknistä yhteistyötä käsittäviin toimiin;

b) kiireelliseen apuun;

c) yksityisille asiantuntijoille uskottuihin toimiin;

d) lisätoimiin tai muiden jo toteutettavien toimien onnistumiseksi tarvittaviin toimiin;

e) jos sopimuksen täytäntöönpano on varattu yksinomaan patentinhaltijoille tai toimiluvan saaneille, jotka käyttävät, käsittelevät tai maahantuovat asianomaisia tavaroita;

f) jos tarjouspyyntö on ollut tulokseton.

4. Seuraavaa menettelyä sovelletaan rajoitettuihin tarjouspyyntöihin ja yhden tarjouksen perusteella tehtäviin sopimuksiin:

a) asianomainen AKT-valtio laatii tai asianomaiset AKT-valtiot laativat asiamiehen suostumuksella rakennusurakka- ja hankintasopimusten osalta rajoitetun luettelon mahdollisista urakkatarjouksen tekijöistä, tarvittaessa ennakkovalintamenettelyn jälkeen;

b) AKT-valtiot laativat komission suostumuksella asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden ehdotusten ja harkittaviksi jätettyjen komission ehdotusten perusteella palvelusopimusten osalta rajoitetun luettelon ehdokkaista;

c) yhden tarjouksen perusteella tehtävien sopimusten osalta AKT-valtio aloittaa vapaasti hyödyllisinä pitämänsä neuvottelut a ja b alakohdan mukaisesti laaditussa luettelossa olevien tarjouksen tekijöiden kanssa ja tekee sopimuksen hyväksymänsä tarjouksen tekijän kanssa.

Julkisen ohjauksen alaiset sopimukset

299 artikla

1. Sopimukset pannaan täytäntöön julkisten laitosten tai yksiköiden hallinnon alaisina tai asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden julkisella rahoituksella, jos AKT-valtiolla on käytettävissään kansallisissa yksiköissään pätevää hallintohenkilöstöä kiireellisen avun mukaisiin sopimuksiin, palvelusopimuksiin ja muihin sellaisiin toimiin, joiden arvoksi on arvioitu vähemmän kuin viisi miljoonaa ecua.

2. Yhteisö osallistuu asianomaisten yksiköiden menoihin antamalla puuttuvia laitteita ja/tai tarvikkeita ja/tai varoja, jotka antavat niille mahdollisuuden ottaa työhön tarvittavaa lisähenkilöstöä, kuten asianomaisen AKT-valtion tai jonkun muun AKT-valtion kansalaisia olevia asiantuntijoita. Yhteisön osallistuminen koskee ainoastaan väliaikaisista ja ainoastaan asianomaiseen toimeen liittyviin tarpeisiin rajoitetuista lisävaroista ja täytäntöönpanokustannuksista huolehtimista.

Kiireellistä apua koskevat sopimukset

300 artikla

Kiireellistä apua koskevien sopimusten täytäntöönpanotapa on mukautettava tilanteen kiireellisyyden mukaan. Tätä varten AKT-valtio voi komission valtuuttaman asiamiehen suostumuksella antaa kaikkien kiireellistä apua koskevien toimien osalta luvan:

a) sopimuksen tekoon yhden tarjouksen perusteella;

b) julkisen ohjauksen alaisten sopimusten tekoon;

c) erikoistuneiden toimielinten välityksellä toteutettavaan täytäntöönpanoon;

d) komission välittömään täytäntöönpanoon.

Nopeutettu menettely

301 artikla

1. Hankkeiden ja ohjelmien nopean ja tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi järjestetään tarjouspyyntöjen esittämistä koskeva nopeutettu menettely, jollei asianomainen AKT-valtio tai komissio asianomaiselle AKT-valtiolle suostumusta varten harkittavaksi jätetyllä päätöksellä toisin ilmoita. Tarjouspyyntöjen esittämistä koskevassa nopeutetussa menettelyssä tarjousten jättämistä koskevat määräajat ovat lyhyempiä ja pyyntöjen julkaiseminen rajoitetaan asianomaiseen AKT-valtioon ja sen AKT-valtioita oleviin naapureihin asianomaisessa AKT-valtiossa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Tätä nopeutettua menettelyä sovelletaan:

a) rakennusurakkasopimuksiin, joiden arvioitu arvo on vähemmän kuin viisi miljoonaa ecua;

b) kiireelliseen apuun sopimusten arvosta riippumatta.

2. Poiketen siitä, mitä edellä määrätään, kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä voi asiamiehen suostumuksella järjestää itselleen hankintoja ja/tai palve-

luja rajoitettuun määrään asti asianomaisissa AKT-valtioissa tai niiden naapurivaltioissa, jotka ovat AKT-valtioita ja joissa nämä hankinnat tai palvelut ovat käytettävissä.

302 artikla

Menettelyn nopeuttamiseksi AKT-valtiot voivat pyytää komissiota neuvottelemaan, laatimaan ja tekemään palvelusopimuksia niiden puolesta suoraan tai toimivaltaisen laitoksensa välityksellä.

Etuudet

303 artikla

Toteutetaan toimenpiteet, joilla edistetään AKT-valtioiden luonnollisten ja oikeushenkilöiden mahdollisimman laajaa osallistumista rahaston rahoittamien sopimusten täytäntöönpanoon näiden valtioiden fyysisten ja inhimillisten voimavarojen parhaan mahdollisen käytön mahdollistamiseksi. Tätä varten:

a) jos rakennusurakan arvo on vähemmän kuin viisi miljoonaa ecua, AKT-valtioiden tarjouksen tekijät saavat osakseen, jos vähintään neljännes pääomasta ja henkilöstöstä on peräisin yhdestä tai useammasta AKT-valtiosta, 10 prosentin suuruisen etuuden vastaaviin taloudellista ja teknistä laatua oleviin tarjouksiin verrattuna;

b) hankintasopimusten osalta niiden arvosta riippumatta AKT-valtioiden tarjouksen tekijät, jotka ehdottavat hankintoja, joiden sopimuksen mukainen arvo on vähintään 50 prosenttisesti AKT-valtioiden alkuperää, saavat osakseen 15 prosentin suuruisen etuuden vastaaviin taloudellista ja teknistä laatua oleviin tarjouksiin verrattuna;

c) palvelusopimusten osalta etuus myönnetään vastaaviin taloudellista ja teknistä laatua oleviin tarjouksiin verrattuna AKT-valtioiden vaadittavan pätevyyden omaaville asiantuntijoille, toimielimille, tutkimuslaitoksille tai neuvontayrityksille;

d) jos aiotaan käyttää alihankkijoita, hyväksytty tarjouksen tekijä antaa etusijan AKT-valtioiden luonnollisille henkilöille, yhtiöille ja yrityksille, jotka kykenevät sopimuksen täytäntöönpanoon samoin edellytyksin;

e) AKT-valtio voi tarjouspyynnön yhteydessä ehdottaa mahdollisille tarjouksen tekijöille AKT-valtioiden yhdessä valitsemien yritysten, asiantuntijoiden tai konsulttien apua. Tämä yhteistyö voidaan toteuttaa yhteisyrityksenä tai alihankintasopimuksena tai työn yhteydessä tapahtuvana henkilöstökoulutuksena.

Valinta

304 artikla

1. AKT-valtio myöntää sopimuksen:

a) tarjouksen tekijälle, jonka tarjous on arvioitu tarjouspyyntöasiakirjojen mukaiseksi;

b) rakennusurakka- ja hankintasopimusten osalta sille tarjouksen tekijälle, jonka esittämä tarjous on edullisin erityisesti seuraavin perustein arvioituna:

i) tarjouksen hinta, toiminta- ja ylläpitokustannukset;

ii) tarjouksen tekijän pätevyys ja hänen tarjoamansa vakuudet, tarjouksen tekninen laatu ja ehdotus myynninjälkeisestä palvelusta AKT-valtiossa;

iii) sopimuksen luonne, sen täytäntöönpanon edellytykset ja määräajat sekä soveltuminen paikallisiin olosuhteisiin;

c) palvelusopimusten osalta tarjouksen tekijälle, joka on esittänyt edullisimman tarjouksen ottaen muun muassa huomioon tarjouksen hinta, tarjouksen tekninen laatu, palvelujen hankkimisen ehdotettu järjestäminen ja menetelmät sekä ehdotetun henkilöstön pätevyys, itsenäisyys ja saatavillaolo.

2. Kun kahta tarjousta pidetään yhtä hyvinä edellä esitettyjen perusteiden mukaisesti, etusija annetaan:

a) tarjouksen tekijälle, joka on AKT-valtion kansalainen; tai

b) tällaisen tarjouksen puuttuessa:

i) sille, joka mahdollistaa AKT-valtioiden fyysisten ja inhimillisten voimavarojen parhaan käytön tai

ii) sille, joka tarjoaa parhaat alihankintamahdollisuudet AKT-valtioiden yhtiöille, yrityksille tai luonnollisille henkilöille tai

iii) AKT-valtioiden tai yhteisön luonnollisten henkilöiden, yritysten tai yhtiöiden muodostamille yhtymille.

Yleiset määräykset

305 artikla

Rahaston rahoittamien sopimusten myöntämistä säännellään tällä yleissopimuksella ja yleisillä määräyksillä, jotka hyväksytään ministerineuvoston päätöksellä sen tämän yleissopimuksen allekirjoittamista seuraavassa ensimmäisessä kokouksessa tämän yleissopimuksen 325 artik-

lassa tarkoitetun AKT-valtioiden ja ETY:n kehitysrahoitusyhteistyön komitean suosituksesta.

Yleiset edellytykset

306 artikla

Rahaston rahoittamien rakennusurakka-, hankinta- ja palvelusopimusten täytäntöönpanoa säännellään:

a) rahaston rahoittamiin sopimuksiin sovellettavilla yleisillä edellytyksillä, jotka hyväksytään ministerineuvoston päätöksellä sen tämän yleissopimuksen allekirjoittamista seuraavassa ensimmäisessä kokouksessa tämän yleissopimuksen 325 artiklassa tarkoitetun AKT-valtioiden ja ETY:n kehitysrahoitusyhteistyön komitean suosituksesta tai

b) yhteisrahoitettujen hankkeiden ja ohjelmien osalta tai myönnettäessä poikkeusta kolmansien osapuolten suorittamaan täytäntöönpanoon tai nopeutetun menettelyn yhteydessä tai muissa aiheellisissa tapauksissa kaikilla muilla asianomaisen AKT-valtion ja yhteisön hyväksymillä yleisillä edellytyksillä, kuten:

   i) asianomaisen AKT-valtion kansallisessa lainsäädännössä määrätyt yleiset edellytykset tai kyseisessä valtiossa hyväksytty kansainvälisiä sopimuksia koskeva käytäntö;

   ii) kaikki muut sopimuksia koskevat kansainväliset yleiset edellytykset.

Erimielisyyksien ratkaiseminen

307 artikla

AKT-valtion hallinnon sekä yrittäjän, hankkijan tai palvelujen tarjoajan väliset erimielisyydet rahaston rahoittaman sopimuksen täytäntöönpanon aikana ratkaistaan:

a) kansalliseen sopimukseen liittyvässä asiassa asianomaisen AKT-valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti; ja

b) ylikansalliseen sopimukseen liittyvässä asiassa:

   i) jos sopimuspuolet hyväksyvät, asianomaisen AKT-valtion kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisellä tasolla laadittujen käytäntöjen mukaisesti tai

   ii) välitysmenettelyllä niiden menettelysääntöjen mukaisesti, jotka hyväksytään ministerineuvoston päätöksellä sen tämän yleissopimuksen allekirjoittamista seuraavassa ensimmäisessä kokouksessa tämän yleissopimuksen 325 artiklassa tarkoitetun AKT-valtioiden ja ETY:n kehitysrahoitusyhteistyön komitean suosituksesta.

6 jakso

Verotusjärjestelmä ja tullimenettely

308 artikla

AKT-valtiot soveltavat yhteisön rahoittamiin sopimuksiin verotusjärjestelmää ja tullimenettelyä, jotka eivät ole vähemmän suotuisia kuin suosituimmuusasemassa olevaan valtioon tai sellaisiin kansainvälisiin kehitysjärjestöihin, joiden kanssa ne ovat kanssakäymisissä, sovellettava järjestelmä ja menettely. Suosituimmuusasemassa olevaan valtioon sovellettavan järjestelmän ja menettelyn vahvistamisessa ei oteta huomioon asianomaisen AKT-valtion toisiin AKT-valtioihin tai muihin kehitysmaihin soveltamia järjestelmiä ja menettelyjä.

309 artikla

Jollei 308 artiklasta muuta johdu, yhteisön rahoittamiin sopimuksiin sovelletaan seuraavaa järjestelmää ja menettelyä:

a) sopimuksiin ei sovelleta edunsaajana olevassa AKT-valtiossa olemassa olevia tai siellä määrättäviä leimaeikä rekisteriveroja tai vaikutukseltaan vastaavia veronluonteisia maksuja; nämä sopimukset rekisteröidään kuitenkin AKT-valtiossa voimassa olevien lakien mukaisesti, ja rekisteröinnistä voidaan veloittaa palvelumaksu;

b) sopimusten täytäntöönpanosta johtuvat tuotot ja/tai tulot ovat verotettavia asianomaisen AKT-valtion sisäisen verotusjärjestelmän mukaisesti, jos kyseiset tuotot ja/tai tulot aikaansaaneilla luonnollisilla ja oikeushenkilöillä on vakituinen kotipaikka kyseisessä valtiossa tai jos sopimuksen täytäntöönpano kestää pidempään kuin kuusi kuukautta;

c) yritykset, joiden on tuotava tarvikkeita rakennusurakkasopimusten panemiseksi täytäntöön, ovat pyynnöstä oikeutettuja väliaikaiseen maahantuontimenettelyyn sellaisena kuin se on määritelty edunsaajana olevan AKT-valtion mainittuja tarvikkeita koskevassa lainsäädännössä;

d) palvelusopimuksissa määriteltyjen tehtävien toteuttamisessa tarvittavat ammattitarvikkeet vapautetaan väliaikaisesti edunsaajana olevassa AKT-valtiossa tai edunsaajina olevissa AKT-valtioissa kunkin valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti fiskaalisista tulleista, maahantuontimaksuista, tulleista ja muista vaikutukseltaan vastaavista maksuista, kun nämä tullit tai maksut eivät ole korvausta palvelujen suorittamisesta;

e) hankintasopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä tapahtuva tuonti vapautetaan edunsaajana olevassa AKT-valtiossa tulleista, maahantuontimaksuista, maksuista tai muista vaikutukseltaan vastaavista fiskaalisista tulleista. Asianomaisesta AKT-valtiosta peräisin olevia hankintoja koskeva sopimus tehdään vapaasti tehtaalla -hinnan perusteella, jota on korotettu AKT-valtiossa näihin hankintoihin tarvittaessa sovellettavilla fiskaalisilla tulleilla;

f) nestemäisen polttoaineen, voiteluaineen ja hiilivetysideaineen sekä yleisesti ottaen kaikkien rakennusurakkaan sisältyvien tuotteiden ostot katsotaan suoritetuiksi paikallisilla markkinoilla, ja ne ovat edunsaajana olevassa AKT-valtiossa voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti sovellettavan verotusjärjestelmän alaisia;

g) luonnollisten henkilöiden, paikallista henkilöstöä ja palvelusopimuksessa määriteltyjen tehtävien toteuttamisesta vastuussa olevaa henkilöstöä lukuun ottamatta, sekä näiden henkilöiden perheenjäsenten henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden tuonti, toteutetaan edunsaajana olevassa AKT-valtiossa voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti vapaana maahantuontitulleista, maksuista ja muista vaikutukseltaan vastaavista fiskaalisista tulleista.

310 artikla

Asianomaisen valtion kansallista lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin niihin asioihin, joita 308 ja 309 artiklassa ei tarkoiteta.

6 luku

Hoidosta ja täytäntöönpanosta vastuussa olevat henkilöt ja toimielimet

1 jakso

Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä

311 artikla

1. Komissio nimeää rahaston johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän, joka on vastuussa rahaston varainhoidosta.

2. Tätä varten johtava tulojen ja menojen hyväksyjä:

a) tekee menoja koskevia sitoumuksia, selvittämisiä ja hyväksymisiä sekä pitää kirjaa sitoumuksista ja hyväksymisistä;

b) valvoo rahoituspäätösten noudattamista;

c) tekee päätökset sitoumuksista ja toteuttaa rahoitustoimenpiteet, jotka ovat tarpeen hyväksyttyjen toimien taloudelliselta ja tekniseltä kannalta moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi, läheisessä yhteistyössä kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa;

d) hyväksyy tarjouspyyntöasiakirjat ennen tarjouspyyntöjen esittämistä, jollei asiamiehen 317 artiklan nojalla käyttämistä valtuuksista muuta johdu;

e) huolehtii tarjouspyyntöjen julkaisemisesta kohtuullisen määräajan kuluessa 295 artiklan mukaisesti;

f) hyväksyy sopimuksen hyväksymisehdotuksen, jollei asiamiehen 317 artiklan nojalla käyttämistä valtuuksista muuta johdu.

3. Johtava tulojen ja menojen hyväksyjä antaa tiedoksi kunkin varainhoitovuoden lopussa rahaston yksityiskohtaisen tilinpäätöksen, jossa ilmoitetaan jäsenvaltioiden rahastoon maksamien osuuksien yhteissumma ja kokonaismaksut kunkin rahoituskohteen osalta, mukaan lukien alueellinen yhteistyö, kiireellinen apu, STABEX, SYSMIN ja rakennemukautus.

2 jakso

Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä

312 artikla

1. Kunkin AKT-valtion hallitus nimeää kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän, joka edustaa valtiotaan kaikissa komission hoitamilla rahaston varoilla rahoitetuissa toimissa. Kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle ilmoitetaan myös pankin hoitamilla varoilla rahoitetuista toimista.

2. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä voi siirtää osan tehtävistään; hän ilmoittaa tehtävien siirroista johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle.

313 artikla

1. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä:

a) vastaa läheisessä yhteistyössä asiamiehen kanssa hankkeiden ja toimintaohjelmien valmistelusta, esittelystä ja tarkastelusta;

b) järjestää tarjouspyyntöjä, vastaanottaa tarjouksia, valvoo niiden käsittelyä, päättää tarjousten tarkastelun tuloksista, allekirjoittaa sopimukset ja niiden ehtojen muutokset sekä hyväksyy menot läheisessä yhteistyössä komission asiamiehen kanssa;

c) toimittaa tarjouspyyntöasiakirjat ennen tarjouspyyntöjen järjestämistä asiamiehen harkittaviksi, joka hyväksyy ne 317 artiklassa vahvistetun määräajan kuluessa;

d) saattaa tarjousten tarkastelun päätökseen tarjousten voimassaoloaikana ottaen huomioon sopimuksen hyväksymiseen vaaditun määräajan;

e) jättää tarjousten tarkastelun tulokset yhdessä sopimuksen hyväksymisehdotuksen kanssa asiamiehelle, joka antaa hyväksymisensä 30 päivän tai 317 artiklassa vahvistetun määräajan kuluessa;

f) maksattaa ja hyväksyy menot hänelle osoitettujen varojen perusteella;

g) toteuttaa täytäntöönpanon yhteydessä tarvittavat mukauttamistoimenpiteet hyväksyttyjen hankkeiden ja ohjelmien taloudelliselta ja tekniseltä kannalta moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Toimia täytäntöönpantaessa kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä päättää ja häneltä edellytetään, että hän antaa tiedon komission asiamiehelle:

a) yksityiskohtaisista järjestelyistä ja teknisistä muutoksista edellyttäen, että ne eivät koske hyväksyttyjä teknisiä ratkaisuja ja että ne toteutetaan järjestelyille varattujen varojen puitteissa;

b) kustannusarvioiden muutoksista täytäntöönpanon aikana;

c) siirroista kohdasta toiseen kustannusarvion sisällä;

d) moniosaisten hankkeiden tai ohjelmien sijoittamisen muutoksista, kun se on teknisesti, taloudellisesti tai sosiaalisesti perusteltua;

e) viivästysseuraamusten soveltamisesta tai niistä vapauttamisesta;

f) takausvastuusta vapauttamista koskevista asiakirjoista;

g) ostoista paikallisilla markkinoilla tavaroiden alkuperästä riippumatta;

h) sellaisten tarvikkeiden ja työmaalaitteiden käytöstä, jotka eivät peräisin jäsenvaltioista tai AKT-valtioista ja joiden vastaavaa tuotantoa ei ole jäsenvaltioissa tai AKT-valtioissa:

i) alihankinnoista;

j) lopullisista vastaanottamisista edellyttäen, että asiamies on läsnä väliaikaisissa vastaanottamisissa, hyväksyy vastaavat pöytäkirjat ja on läsnä lopullisissa vastaanottamisissa tarvittaessa ja erityisesti silloin, kun väliaikaisen vastaanottamisen yhteydessä muotoiltujen varausten laajuus edellyttää paljon lisätyötä;

k) konsulttien ja muiden asiantuntija-apua antavien asiantuntijoiden palkkaamisesta.

314 artikla

Kaikki kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän komissiolle tai asiamiehelle tämän yleissopimuksen mukaisesti suostumusta tai hyväksymistä varten toimittamat asiakirjat ja ehdotukset hyväksytään tai niitä pidetään hyväksyttyinä tässä yleissopimuksessa vahvistettujen määräaikojen kuluttua tai, jos määräaikaa ei ole vahvistettu, 30 päivän kuluttua.

315 artikla

Yleissopimuksen soveltamisaikana kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä laatii kunkin varainhoitovuoden lopussa kertomuksen kansallisen maaohjelman ja alueellisten ohjelmien mukaisista toimista, jotka on pantu täytäntöön asianomaisessa AKT-valtiossa. Kyseinen kertomus sisältää muun muassa:

a) tämän yleissopimuksen 284 artiklassa tarkoitetun kertomuksen, joka koskee sitoumuksia, maksusuorituksia ja maaohjelman täytäntöönpanoon liittyvää aikataulua, sekä kertomuksen hankkeiden ja ohjelmien edistymisestä;

b) kyseisessä valtiossa täytäntöönpantuihin hankkeisiin ja ohjelmiin liittyvät sitoumukset ja maksusuoritukset sekä kyseisten hankkeiden täytäntöönpanoa koskevan aikataulun ja edistymisen;

c) komission asiamiehen kanssa neuvotellun, tämän yleissopimuksen 290 artiklassa tarkoitetun kertomuksen monivuotisista ohjelmista;

d) AKT-valtiossa täytäntöön pantujen kehitysrahoitusyhteistyön mukaisten toimien arvioinnin, alueelliset ohjelmat mukaan lukien.

Kertomuksen jäljennös toimitetaan samanaikaisesti sekä asiamiehelle että AKT-valtioiden pääsihteeristölle 90 päivän kuluessa tarkasteltavana olevan vuoden lopusta.

3 jakso

Asiamies

316 artikla

1. Asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden hyväksymä asiamies edustaa komissiota kussakin AKT-valtiossa tai kussakin alueellisessa ryhmässä, joka ilmaisee tätä asiaa koskevan nimenomaisen pyynnön.

2. Jos asiamies on nimetty AKT-valtioiden ryhmälle, toteutetaan aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että komission asiamiehellä on kussakin valtiossa, jossa asiamies ei asu, kyseisessä valtiossa asuva edustaja.

317 artikla

Asiamies saa tarvittavat ohjeet ja toimivaltuudet hankkeiden ja ohjelmien valmistelun, tarkastelun ja täytäntöönpanon helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi sekä näissä asioissa tarvittavaa tukea. Tätä varten ja läheisessä yhteistyössä kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän kanssa asiamies:

a) asianomaisen AKT-valtion pyynnöstä sekä osallistuu hankkeiden ja ohjelmien valmisteluun ja asiantuntija-apua koskeviin sopimusneuvotteluihin että tarjoaa apua näissä asioissa;

b) osallistuu hankkeiden ja ohjelmien tarkasteluun, tarjouspyyntöasiakirjojen valmisteluun sekä sellaisten keinojen tutkimiseen, joilla voidaan yksinkertaistaa hankkeiden ja ohjelmien tarkastelua ja täytäntöönpanomenettelyjä;

c) valmistelee rahoitusehdotuksia;

d) hyväksyy nopeutetun menettelyn, yhteen tarjoukseen perustuvien sopimusten ja kiireellistä apua koskevien sopimusten osalta tarjouspyyntöasiakirjat, ennen kuin kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä esittää tarjouspyynnön, 30 päivän kuluessa siitä, kun kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä on toimittanut nämä asiakirjat asiamiehelle;

e) toimittaa kaikissa niissä tapauksissa, joita d alakohta ei koske, tarjouspyyntöasiakirjat johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle hyväksyttäviksi 30 päivän kuluessa siitä, kun kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä on toimittanut nämä asiakirjat asiamiehelle;

f) osallistuu tarjousten käsittelyyn ja vastaanottaa jäljennöksen urakkatarjouksista ja niiden tarkastelun tuloksista;

g) hyväksyy 30 päivän kuluessa sopimuksen hyväksymisehdotuksen, jonka kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä on hänelle esittänyt:

   i) yhteen tarjoukseen perustuvien sopimusten osalta;

   ii) palvelusopimusten osalta;

   iii) kiireellistä apua koskevien sopimusten osalta; ja

   iv) nopeutettua menettelyä noudattaen tehtävien sopimusten, vähemmän kuin viiden miljoonan ecun arvoisten rakennusurakkasopimusten ja vähemmän kuin yhden miljoonan ecun arvoisten hankintasopimusten osalta;

h) hyväksyy 30 päivän kuluessa sellaisen sopimuksen hyväksymisehdotuksen, jota ei tarkoiteta g alakohdassa ja jonka kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä on hänelle esittänyt, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: valittu tarjous on alhaisin tarjouspyyntöasiakirjoissa vaadittavien edellytysten mukaisista tarjouksista, ja se täyttää asiakirjoissa asetetut valintaperusteet eikä sen arvo ole enemmän kuin sopimukselle osoitettujen luottojen määrä;

i) jos h alakohdassa tarkoitetut edellytykset eivät täyty, siirtää sopimuksen hyväksymisehdotuksen johtavalle tulojen ja menojen hyväksyjälle, joka tekee päätöksensä 60 päivän kuluessa siitä, kun komission asiamies on vastaanottanut asiakirjat. Jos valitun tarjouksen arvo on enemmän kuin sopimukselle osoitettujen luottojen määrä, johtava tulojen ja menojen hyväksyjä tekee sopimuksen hyväksymisen jälkeen tarvittavat sitoumuksia koskevat päätökset;

j) hyväksyy sopimukset ja kustannusarviot julkisessa ohjauksessa tehtävien sopimusten täytäntöönpanon osalta, niiden muutokset ja kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän myöntämät maksuvaltuudet;

k) varmistaa, että komission hoitamilla rahaston varoilla rahoitetut hankkeet ja ohjelmat pannaan täytäntöön rahoituksellisesti ja teknisesti oikealla tavalla;

l) on yhteistyössä sen AKT-valtion kansallisten viranomaisten kanssa, jossa hän edustaa komissiota ja arvioi toimia säännöllisesti ;

m) ylläpitää läheisiä ja jatkuvia yhteyksiä kansalliseen tulojen ja menojen hyväksyjään kehitysrahoitusyhteistyön täytäntöönpanon yhteydessä ilmenneiden erityisongelmien erittelemiseksi ja ratkaisemiseksi;

n) tarkastaa säännöllisin väliajoin erityisesti sen, että toimet edistyvät rahoituspäätöksen ennakkoaikataulun mukaisesti;

o) toimittaa AKT-valtiolle kaikki hyödylliset kehitysrahoitusyhteistyön täytäntöönpanomenettelyjä koskevat tiedot tai asiakirjat, erityisesti tarjousten tarkastelu- ja arviointiperusteiden osalta;

p) ilmoittaa kansallisille viranomaisille säännöllisesti yhteisön toimista, jotka voivat koskea suoraan yhteisön ja AKT-valtioiden yhteistyötä.

318 artikla

Yleissopimuksen soveltamisaikana asiamies laatii kunkin varainhoitovuoden lopussa kertomuksen kansallisen maaohjelman ja alueellisten ohjelmien täytäntöönpanosta erityisesti komission hoitamien rahaston toimien osalta. Tämä kertomus sisältää muun muassa:

a) maaohjelmaa koskevan summan, sitoumukset ja maksut sekä maaohjelman ja alueellisten ohjelmien täytäntöönpanoa koskevan aikataulun;

b) hankkeiden ja ohjelmien edistymistä koskevan kertomuksen;

c) rahaston AKT-valtiossa toteutettavien toimien ja alueellisten ohjelmien arvioinnin.

Jäljennös kertomuksesta toimitetaan samanaikaisesti AKT-valtioille ja yhteisölle.

4 jakso

Maksut ja maksuasiamiehet

319 artikla

1. Kaikissa AKT-valtioissa avataan näiden valtioiden kansallisena valuuttana suoritettavien maksujen suorittamiseksi komission nimissä jäsenvaltion valuutan tai ecun määräisiä tilejä AKT-valtion ja komission yhteisellä päätöksellä valitussa kansallisessa, julkisessa tai julkisesti rahoitettavassa rahoituslaitoksessa. Kyseinen laitos toimii kansallisena maksuasiamiehenä.

2. Yhteisö tallettaa 1 kohdassa tarkoitetuille tileille jäsenvaltion valuuttaa tai ecuja vastaista varojen tarvetta koskevan arvioinnin perusteella ja riittävän ajoissa AKT-valtioiden ennakkorahoitusvelvollisuuden ja maksuviivästysten välttämiseksi.

3. Kansallisen maksuasiamiehen palveluja ei korvata eikä talletetuille varoille makseta korkoa.

4. Jäsenvaltioissa avataan ecuina suoritettavien maksujen suorittamiseksi rahoituslaitoksissa ecun määräisiä tilejä komission nimissä. Nämä laitokset toimivat maksuasiamiehinä Euroopassa. Kyseisiltä tileiltä suoritettavat maksut voidaan suorittaa komission tai sen nimissä toimivan asiamiehen määräysten mukaisesti kansallisen tulojen ja menojen hyväksyjän tai tämän etukäteen asiassa valtuuttaman johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän määräämien menojen osalta.

5. Maksuasiamiehet suorittavat kansallisen tai tarvittaessa johtavan tulojen ja menojen hyväksyjän määräämät maksut tileillä käytettävissä olevien varojen rajoissa ja tarkastettuaan esitettyjen todistavien asiakirjojen oikeellisuuden ja määräystenmukaisuuden sekä vastuusta vapauttavan asiakirjan voimassaolon.

6. Menojen maksamis-, hyväksymis- ja maksujen suorittamismenettelyjä on saatava päätökseen viimeistään 90 päivän kuluessa maksun erääntymispäivästä. Kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä hyväksyy maksun ja ilmoittaa asiamiehelle viimeistään 45 päivää ennen erääntymistä.

7. Asianomainen AKT-valtio tai asianomaiset AKT-valtiot sekä komissio vastaavat maksuviivästyksiä koskevista valituksista omilla varoillaan ja kukin siltä osin kuin se on itse vastuussa viivästyksestä 8 kohdan mukaisesti.

8. Maksuasiamiehet, kansallinen tulojen ja menojen hyväksyjä, asiamies ja komission asianomaiset osastot ovat komission antamaan lopulliseen hyväksymiseen saakka rahoituksellisesti vastuussa toimista, joiden täytäntöönpanosta ne vastaavat.

5 jakso

Seuranta ja arviointi

320 artikla

Seurannalla ja arvioinnilla pyritään itsenäisesti arvioimaan kehitystoimia (valmistelua, täytäntöönpanoa ja niistä johtuvia toimia) käynnissä olevien ja tulevien kehitystoimien tehokkuuden parantamiseksi. AKT-valtiot ja yhteisö toteuttavat seurannan ja arvioinnin yhdessä.

321 artikla

1. Kyseisen toiminnan tavoitteena on tarkemmin eriteltynä erityisesti:

a) toteuttaa rahaston puitteissa toteutettavien toimien ja toiminnan yhteistä, säännöllistä ja itsenäistä seurantaa ja arviointia;

b) järjestää parhaillaan toteutettavien ja loppuun saatettujen toimien yhteinen seuranta ja arviointi sekä verrata saatuja tuloksia vahvistettuihin tavoitteisiin. Toimien hallintoa, toimivuutta ja ylläpitoa olisi tarkistettava järjestelmällisesti;

c) saattaa arviointien tulokset AKT–ETY-ministerineuvoston tietoon ja hyödyntää saatua kokemusta tulevien toimien laatimisessa ja toteuttamisessa;

d) huolehtia siitä, että AKT-valtioilta saadaan niiden huomautukset seuranta- ja arviointikertomuksista, ja varmistaa kaikissa tapauksissa, että AKT-valtioiden asiantuntijat osallistuvat aina välittömästi seurantaan ja arviointiin sekä kertomusten valmisteluun;

e) huolehtia siitä, että AKT-valtiot ja yhteisö valmistelevat säännöllisesti arviointiohjelmat;

f) koota seurannan ja arvioinnin tulokset aloittain, välineittäin, aihepiireittäin, maittain ja alueittain. Tätä varten:

i) seurannan ja arvioinnin tuloksista valmistellaan ja julkaistaan kertomukset sovituin väliajoin;

ii) valmistellaan vuosikertomus toimien toteuttamisessa saaduista tuloksista;

g) varmistaa seurannan ja arvioinnin tulosten toiminnallinen uudelleenhyödyntäminen kehitykseen liittyvässä politiikassa ja käytännössä luomalla tehokkaita mekanismeja, jotka mahdollistavat kyseisen uudelleenhyödyntämisen, järjestämällä seminaareja ja työryhmiä sekä julkaisemalla ja jakamalla täsmällistä tietoa tärkeimmistä huomioista, johtopäätöksistä ja suosituksista; toiminnasta ja suuntautumisesta vastaavan henkilöstön kanssa toteutettujen neuvottelujen ja seurannan kautta hyödyntää saatua kokemusta tulevien toimien laatimisessa ja täytäntöönpanossa sekä auttaa toimien uudelleensuuntaamisessa;

h) yksilöidä ja jakaa opetusta, jolla voidaan myötävaikuttaa tulevien toimien laatimisen ja täytäntöönpanon parantamiseen;

i) kerätä ja hyödyntää olennaista käytettävissä olevaa tietoa kansallisten ja kansainvälisten kehitysyhteistyöjärjestöjen kanssa.

2. Toiminta kohdistuu erityisesti:

a) kehitysaloihin;

b) kehitystä koskeviin välineisiin ja aiheisiin;

c) kansallisiin ja alueellisiin tarkastuksiin;

d) yksittäisiin kehitystoimiin.

322 artikla

Varmistaakseen saamansa hyödyn suhteessa yleissopimuksen tavoitteisiin ja parantaakseen tiedonvaihtoa komissio:

a) on läheisessä yhteydessä AKT-valtioissa ja yhteisössä oleviin seuranta- ja arviointiyksiköihin sekä kansallisiin tulojen ja menojen hyväksyjiin, komission edustustoihin ja AKT-valtioiden asianomaisiin kansallisen hallinnon ja alueellisten järjestöjen muihin elimiin;

b) auttaa neuvonnalla tai seuranta- ja arviointitekniikan kursseilla AKT-valtioita käyttämään tai vahvistamaan seurantaan ja arviointiin liittyviä mahdollisuuksiaan.

323 artikla

AKT-valtioiden ja ETY:n välinen kehitysrahoitusyhteistyön komitea takaa seuranta- ja arviointitoimien yhdistetyn luonteen liitteessä LV olevan yhteisen julistuksen mukaisesti.

6 jakso

AKT-valtioiden ja ETY:n välinen kehitysrahoitusyhteistyön komitea

324 artikla

Ministerineuvosto tarkastelee vähintään kerran vuodessa kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteiden toteutumista sekä mainitun yhteistyön täytäntöönpanosta johtuvia yleisiä ja erityisiä ongelmia. Kyseisen tarkastelun kohteena ovat myös alueellinen yhteistyö sekä toimenpiteet niiden AKT-valtioiden hyväksi, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita.

325 artikla

Tätä varten perustetaan ministerineuvoston yhteyteen AKT-valtioiden ja ETY:n välinen kehitysrahoitusyhteistyön komitea, jäljempänä "AKT-valtioiden ja ETY:n komitea". Komitean tehtävänä on:

a) kerätä tietoa olemassa olevista kehitysyhteistyön täytäntöönpanoa koskevista menettelyistä sekä tehdä kaikki tarvittavat näitä menettelyjä koskevat selvennykset;

b) tarkastella yhteisön tai AKT-valtioiden pyynnöstä ja todellisten esimerkkien perusteella kaikkia niitä yleisiä tai erityisiä ongelmia, jotka johtuvat kyseisen yhteistyön täytäntöönpanosta;

c) tarkastella maksusitoumus- ja maksujen suorittamisaikatauluihin liittyviä ongelmia sekä hankkeiden ja ohjelmien täytäntöönpanoa mahdollisesti ilmenneiden hankaluuksien ja esteiden poistamiseksi;

d) varmistaa, että kehitysyhteistyön tavoitteet ja periaatteet toteutetaan;

e) auttaa määrittelemään kehitysyhteistyötä koskevat yleiset ohjeet;

f) laatia tai mukauttaa yleisiä sopimusasiakirjoja, joilla säännellään sopimusten tekemistä ja täytäntöönpanoa yleissopimuksen määräysten mukaisesti;

g) tarkastella seurantaa ja arviointia, tehdä ehdotuksia seurannan ja arvioinnin tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi sekä harkita tulevaa seurantaa ja arviointia koskevia ehdotuksia;

h) tarkastella sen varmistamiseksi toteutettavia toimenpiteitä, että teknistä yhteistyötä koskevien ohjelmien kustannus–hyöty-suhde on edullinen, sekä erityisesti toimenpiteitä, joilla on tarkoitus kannustaa ja kehittää AKT-valtioiden inhimillisten voimavarojen kansallisia ja/tai alueellisia mahdollisuuksia;

i) tarkastella toteutettuja toimenpiteitä parempien edellytysten ja suotuisamman ympäristön varmistamiseksi sopimusten tekemiselle AKT-valtioiden yritysten kanssa;

j) tarkastella sitä tapaa, jolla yleissopimuksen välineitä on käytetty AKT-valtioille velkaantumisen vuoksi syntyneen rahoitustaakan keventämiseksi;

k) tarkastella yleissopimuksen mukaisesti täytäntöönpantuja taloudellisia, teknisiä, oikeudellisia ja institutionaalisia välineitä yksityisen sijoitustoiminnan edistämiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi, jotta yksilöidään AKT-valtioiden kehitystä kyseisellä hetkellä haittaavat esteet ja määritetään näiden esteiden poistamiseksi välttämättömät toimet;

l) tarkastella toimenpiteitä, jotka ovat omiaan edistämään ja kasvattamaan entistä vakaampia yksityisiä pääomavirtoja sekä joilla edistetään:

   i) tuottavien sijoitusten rahoittamista yhdessä yksityisen alan kanssa;

   ii) asianomaisten AKT-valtioiden pääsyä kansainvälisille rahoitusmarkkinoille;

   iii) kansallisten rahoitusmarkkinoiden luomista, toimintaa ja tehokkuutta;

m) tarkastella kysymyksiä sellaisen sijoitustoiminnan edistämisestä ja turvaamisesta AKT-valtioissa ja yhteisön jäsenvaltioissa, joka vaikuttaa näiden valtioiden kehitysyhteistyöhön;

n) antaa neuvostolle kertomus tarkastelemistaan kysymyksistä ja esittää sille kaikki ehdotukset, jotka ovat omiaan parantamaan tai nopeuttamaan kehitysyhteistyön täytäntöönpanoa;

o) valmistella ja toimittaa neuvostolle käsiteltäviksi hankkeiden ja toimintaohjelmien arvioinnin tulokset;

p) varmistaa neuvoston antamien kehitysyhteistyötä koskevien ohjeiden ja päätöslauselmien seuranta ja täytäntöönpano;

q) panna toimeen muut neuvoston sille antamat tehtävät.

326 artikla

1. AKT-valtioiden ja ETY:n komitea kokoontuu neljännesvuosittain, ja se muodostuu ministerineuvoston nimeämistä AKT-valtion ja yhteisön edustajista tai heidän valtuuttamistaan henkilöistä, ja molemmat osapuolet ovat yhtäläisesti edustettuina. Komitea kokoontuu ministeritasolla aina kun jokin osapuoli sitä pyytää ja vähintään kerran vuodessa. AKT-valtioiden ja ETY:n komitean kokouksissa on läsnä yksi pankin edustaja.

2. Ministerineuvosto vahvistaa AKT-valtioiden ja ETY:n komitean työjärjestyksen ja erityisesti edustusta koskevat edellytykset ja komitean jäsenten määrän sekä päätöksentekoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja puheenjohtajuuteen vaadittavat edellytykset.

3. AKT-valtioiden ja ETY:n komitea voi kutsua koolle asiantuntijoiden kokouksia niiden mahdollisten rajoitusten tai esteiden syiden tutkimiseksi, jotka haittaavat kehitysyhteistyön tehokasta täytäntöönpanoa. Nämä asiantuntijat jättävät komitealle suosituksia kyseisten rajoitusten tai esteiden poistamisen mahdollistavista keinoista.

4. Jos AKT-valtioiden ja ETY:n komitealle toimitetaan käsiteltäväksi erityinen, kehitysyhteistyön täytäntöönpanossa ilmennyt ongelma, komitea tarkastelee sitä 60 seuraavan päivän kuluessa ratkaistakseen sen aiheellisella tavalla.

5. a) AKT-valtioiden ja ETY:n komitea tarkastelee säännöllisesti alueellisen yhteistyön täytäntöönpanossa aikaansaatua kehitystä. Se tutkii erityisesti sellaisia ongelmia ja yleisiä poliittisia kysymyksiä, joita AKT-valtiot toimittavat tai yhteisö toimittaa sen käsiteltäviksi, ja laatii aiheellisia ehdotuksia.

   b) AKT-valtioiden ja ETY:n komitea tarkastelee ja seuraa palvelujen kehittämistä koskevien määräysten täytäntöönpanoa.

6. AKT-valtioiden ja ETY:n komitea tarkastelee erityistoimenpiteiden täytäntöönpanoa niiden AKT-valtioiden hyväksi, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita, erityisesti sellaisten toimenpiteiden osalta, joita pidetään toivottavina näiden valtioiden kiin-

nostavuuden lisäämiseksi yksityisen sijoitustoiminnan kannalta.

327 artikla

1. Helpottaakseen AKT-valtioiden ja ETY:n komitean työtä:

a) AKT-valtiot ja niiden edunsaajana olevat alueelliset toimielimet yhteistyössä AKT-valtioiden sihteeristön kanssa sekä komissio yhteistyössä pankin kanssa toimittavat komitealle vuosikertomuksia kehitysrahoitusyhteistyön hoidosta;

b) komitealle toimitetaan vuosikertomus seuranta- ja arviointitoiminnasta liitteessä LV olevan yhteisen julistuksen mukaisesti;

c) komissio laatii yhteistyössä pankin kanssa säännöllisesti kertomuksia tietojen antamiseksi komitealle sijoitusten ja yksityisen alan tukemista koskevan yhteensovittamisen tuloksista;

d) komissio laatii kertomuksia ja suorittaa tutkimuksia tietojen antamiseksi komitealle:

— yhteisön ja AKT-valtioiden välisistä sijoitusvirroista; sijoitusten taloudellisista, oikeudellisista ja institutionaalisista esteistä; yksityisen pääoman liikkeitä helpottavista toimenpiteistä, yhteisrahoituksista, AKT-valtioiden pääsystä kansainvälisille rahoitusmarkkinoille ja kansallisten rahoitusmarkkinoiden toiminnasta,

— kansallisten ja kansainvälisten sijoitustakausjärjestelmien toiminnasta,

— jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden välillä tehdyistä sijoitusten edistämistä ja turvaamista koskevista sopimuksista.

2. AKT-valtioiden ja ETY:n komitea tutkii sille 1 kohdan mukaisesti toimitetut yhteisön kehitysrahoitusyhteistyötä, seurantaa ja arviointia sekä sijoituksia koskevat kertomukset. Komitea:

a) laatii työnsä etenemisestä vuosikertomuksen, jonka ministerineuvosto tarkastaa vuosikokouksessaan kehitysrahoitusyhteistyön yleisten ohjeiden määrittelemistä varten

ja

b) toimittaa ministerineuvostolle kaikki huomiot, tiedot tai ehdotukset, jotka liittyvät kehitysrahoitusyhteistyön täytäntöönpanoon ja tämän yhteistyön aiheuttamiin yleisiin ongelmiin;

c) laatii ministerineuvostolle suosituksia ja päätöslauselmia toteutettavista toimenpiteistä kehitysrahoitusyhteistyön tavoitteiden saavuttamiseksi kyseisen neuvoston sille antaman toimivallan mukaisesti.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella ministerineuvosto sekä määrittelee kehitysrahoitusyhteistyötä koskevat yleiset ohjeet että antaa päätöslauselmia tai ohjeita, jotka koskevat yhteisön ja AKT-valtioiden toteuttamia toimenpiteitä kyseisen yhteistyön tavoitteiden saavuttamiseksi.

IV OSASTO

AKT-VALTIOITA, JOTKA OVAT VÄHITEN KEHITTYNEITÄ TAI SISÄMAA- TAI SAARIVALTIOITA, KOSKEVAT YLEISET MÄÄRÄYKSET

328 artikla

Erityistä huomiota kiinnitetään AKT-valtioihin, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita, kunkin kolmen maaryhmän erityistarpeiden ja -ongelmien mukaisesti, jotta ne voivat hyötyä täysin yleissopimuksen perusteella tarjoutuvista mahdollisuuksista ja jotta kunkin ryhmän kehitysvauhti nopeutuu.

Yleissopimuksen eri luvuissa kutakin ryhmää varten määrättävien toimenpiteiden ja erityisten määräysten ohella kiinnitetään vähiten kehittyneiden ja sisämaa- ja saarivaltioiden osalta erityistä huomiota:

— alueellisen yhteistyön vahvistamiseen;

— liikenteen ja viestinnän perusrakenteisiin;

— meren luonnonvarojen tehokkaaseen hyödyntämiseen ja kyseisten tuotteiden kaupan pitämiseen sekä sisämaavaltioiden sisävesikalastukseen;

— rakennemukautuksen osalta kyseisten maiden kehitystasoon ja täytäntöönpanon vaiheeseen mukautuksen yhteiskunnallisen ulottuvuuden mukaisesti;

— elintarvikestrategioiden ja yhtenäisten kehitysohjelmien täytäntöönpanoon.

1 luku

Vähiten kehittyneet AKT-valtiot

329 artikla

Vähiten kehittyneille AKT-valtioille järjestetään erityiskohtelu valtioiden auttamiseksi voittamaan niiden kehitystä hidastavat vakavat taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikeudet siten, että ne voivat nopeuttaa kehitysvauhtiaan.

330 artikla

1. Vähiten kehittyneinä AKT-valtioina pidetään tämän yleissopimuksen mukaisesti seuraavia AKT-valtioita:

Antigua ja Barbuda	Mauritania
Belize	Mosambik
Benin	Niger
Botswana	Päiväntasaajan Guinea
Burkina Faso	Ruanda
Burundi	Saint Christopher ja Nevis
Djibouti	Saint Lucia
Dominica	Saint Vincent ja Grenadiinit
Etiopia	Salomonsaaret
Gambia	São Tomé ja Príncipe
Grenada	Seychellit
Guinea	Sierra Leone
Guinea-Bissau	Somalia
Haiti	Sudan
Kap Verden tasavalta	Swazimaa
Keski-Afrikan tasavalta	Tansania
Kiribati	Togo
Komorit	Tonga
Lesotho	Tšad
Länsi-Samoa	Tuvalu
Malawi	Uganda
Mali	Vanuatu

2. Vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden luetteloa voidaan muuttaa neuvoston päätöksellä, jos:

— jokin vastaavassa asemassa oleva kolmas valtio liittyy sopimukseen;

— jonkin AKT-valtion taloudellinen tilanne muuttuu huomattavasti ja pysyvästi niin, ettei kyseistä AKT-valtiota voida tämän vuoksi pitää vähiten kehittyneisiin AKT-valtioihin kuuluvana tai että sen niihin kuuluminen ei olisi enää perusteltua.

331 artikla

Vähiten kehittyneitä AKT-valtioita koskevat 329 artiklan mukaisesti annetut määräykset sisältyvät seuraaviin artikloihin:

1) *Tavoitteet*

— 8 ja 26 artikla

2) *Maatalouden yhteistyö, elintarviketurva ja maaseudun kehittäminen*

— 52 artikla

3) *Maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskus*

— 53 artiklan 3 kohta

4) *Kalastuksen kehittäminen*

— 62 artikla

5) *Teollinen yhteistyö*

— 97 artiklan 1 ja 2 kohta

6) *Palvelujen kehittäminen*

— 116 artikla

7) *Kaupan kehittäminen*

— 136 artiklan 5 kohta

8) *Alueellinen yhteistyö*

— 165 artikla

9) *Suojatoimenpiteet — kaupallinen yhteistyö*

— 180 artikla

10) *STABEX*

— 189 artiklan 3 kohta

— 196 artiklan 2 kohta

— 197 artiklan 3 ja 4 kohta

11) *SYSMIN*

— 215 artiklan 1 kohdan a alakohta

12) *Kehitysrahoitusyhteistyö*

— 220 artiklan o alakohta

13) *Toistuvien menojen rahoittaminen*

— 227 artiklan 2 kohta

14) *Varojen jakautuminen*

— 238 artikla

15) *Rakennemukautus*

— 246 artiklan 3 kohta

16) *Pienimuotoiset hankkeet*

— 252 artiklan 4 kohta

17) *Hankkeiden arviointi*

— 287 artiklan 3 kohta

18) *Erityistoimenpiteiden täytäntöönpano*

— 324 artikla

— 326 artiklan 6 kohta

19) *Pöytäkirja alkuperäsäännöistä*

— 30 artiklan 2 kohta

— 31 artiklan 5 kohta

2 luku

AKT-sisämaavaltiot

332 artikla

Annetaan määräyksiä ja määrätään erityistoimenpiteistä AKT-sisämaavaltioiden tukemiseksi niiden pyrkiessä voittamaan maantieteelliset vaikeudet ja muut kehitystään hidastavat esteet siten, että ne voivat nopeuttaa kehitysvauhtiaan.

333 artikla

1. AKT-sisämaavaltiot ovat:

Botswana	Niger
Burkina Faso	Ruanda
Burundi	Sambia
Keski-Afrikan tasavalta	Swazimaa
Lesotho	Tšad
Malawi	Uganda
Mali	Zimbabwe

2. Luetteloa AKT-sisämaavaltioista voidaan muuttaa neuvoston päätöksellä, jos jokin vastaavassa asemassa oleva kolmas valtio liittyy yleissopimukseen.

334 artikla

AKT-sisämaavaltioita koskevat 332 artiklan mukaisesti annetut määräykset sisältyvät seuraaviin artikloihin:

1) *Tavoitteet*

— 8 artikla

2) *Maatalouden yhteistyö, elintarviketurva ja maaseudun kehittäminen*

— 52 artikla

3) *Kalastuksen kehittäminen*

— 62 artikla

4) *Teollinen yhteistyö*

— 97 artiklan 1 kohta

5) *Palvelujen kehittäminen*

— 116 artikla

6) *Kaupan kehittäminen*

— 136 artiklan 5 kohta

7) *Alueellinen yhteistyö*

— 159 artiklan g alakohta

— 165 artikla

8) *Suojatoimenpiteet — kaupallinen yhteistyö*

— 180 artikla

9) *STABEX*

— 196 artiklan 2 kohta

— 197 artiklan 4 kohta

10) *SYSMIN*

— 215 artiklan 1 kohta

11) *Varojen jakautuminen*

— 238 artikla

12) *Kehitysrahoitusyhteistyö*

— 220 artiklan o alakohta

13) *Erityistoimenpiteiden täytäntöönpano*

— 324 artikla

— 326 artiklan 6 kohta.

3 luku

AKT-saarivaltiot

335 artikla

Annetaan määräyksiä ja määrätään erityistoimenpiteistä AKT-saarivaltioiden tukemiseksi niiden pyrkiessä voittamaan luonnonoloihin liittyvät ja maantieteelliset vaikeudet sekä muut kehitystään hidastavat esteet siten, että ne voivat nopeuttaa kehitysvauhtiaan.

336 artikla

1. Luettelo AKT-saarivaltioista:

Antigua ja Barbuda
Bahamasaaret
Barbados
Dominica
Dominikaaninen tasavalta
Fidži
Grenada
Haiti
Jamaika
Kiribati
Kap Verden tasavalta
Komorit
Länsi-Samoa
Madagaskar
Mauritius
Papua-Uusi-Guinea
Saint Christopher ja Nevis
Saint Lucia
Saint Vincent ja Grenadiinit
Salomonsaaret
São Tomé ja Príncipe
Seychellit
Tonga
Trinidad ja Tobago
Tuvalu
Vanuatu.

2. Luetteloa AKT-saarivaltioistavoidaan muuttaa neuvoston päätöksellä, jos jokin vastaavassa asemassa oleva kolmas valtio liittyy yleissopimukseen.

337 artikla

AKT-saarivaltioita koskevat 335 artiklan mukaisesti annetut määräykset sisältyvät seuraaviin artikloihin:

1) *Tavoitteet*

— 8 artikla

2) *Maatalouden yhteistyö, elintarviketurva ja maaseudun kehittäminen*

— 52 artikla

3) *Kalastuksen kehittäminen*

— 62 artikla

4) *Teollinen yhteistyö*

— 97 artiklan 1 kohta

5) *Palvelujen kehittäminen*

— 116 artikla

6) *Kaupan kehittäminen*

— 136 artiklan 5 kohta

7) *Alueellinen yhteistyö*

— 165 artikla

8) *Suojatoimenpiteet — kaupallinen yhteistyö*

— 180 artikla

9) *STABEX*

— 196 artiklan 2 kohta

— 197 artiklan 4 kohta

10) *SYSMIN*

— 215 artiklan 1 kohta

11) *Kehitysrahoitusyhteistyö*

— 220 artiklan o alakohta

12) *Varojen jakautuminen*

— 238 artikla

13) *Erityistoimenpiteiden täytäntöönpano*

— 324 artikla

— 326 artiklan 6 kohta

14) *Pöytäkirja alkuperäsäännöistä*

— 31 artiklan 5 kohta.

NELJÄS OSA

TOIMIELINTEN TOIMINTA

1 luku

Ministerineuvosto

338 artikla

Ministerineuvosto tekee päätöksensä yhteisön ja AKT-valtioiden yhteisymmärryksen perusteella.

339 artikla

1. Ministerineuvosto on päätösvaltainen ainoastaan silloin, kun puolet Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsenistä, yksi komission jäsen ja kaksi kolmasosaa AKT-valtioiden hallituksia edustavista jäsenistä on paikalla.

2. Ministerineuvoston jäsen, joka on estynyt osallistumasta istuntoon, voi käyttää edustajaa. Edustajalla on samat oikeudet kuin estyneellä jäsenellä.

3. Ministerineuvosto vahvistaa työjärjestyksensä. Siinä annetaan mahdollisuus tarkastella jokaisessa neuvoston istunnossa perusteellisesti yhteistyön tärkeimpiä alueita, jotka on tarvittaessa valmisteltu 342 artiklan 6 kohdan määräysten mukaisesti.

340 artikla

Ministerineuvoston puheenjohtajana toimivat vuorotellen Euroopan yhteisöjen neuvoston ja AKT-valtion hallituksen jäsen.

341 artikla

1. Ministerineuvosto kokoontuu kerran vuodessa puheenjohtajansa kutsusta.

2. Se kokoontuu lisäksi aina tarvittaessa työjärjestyksessä määrätyin edellytyksin.

3. Rinnakkaispuheenjohtajat voivat neuvonantajiensa avustamina käydä neuvotteluja ja keskusteluja ministerineuvoston istuntojen välillä.

342 artikla

1. Ministerineuvosto tarkastelee säännöllisesti tässä yleissopimuksessa määrättyjen järjestelyjen tuloksia ja toteuttaa kaikki tässä yleissopimuksessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Tätä varten ja jonkin osapuolen pyynnöstä ministerineuvosto tutkii ja voi ottaa huomioon kaikki yhteisen edustajakokouksen tässä mielessä antamat päätökset ja suositukset.

2. Ministerineuvoston yleissopimuksessa määrätyissä tapauksissa tekemät päätökset velvoittavat sopimuspuolia, jotka toteuttavat tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi.

3. Ministerineuvosto voi myös antaa sellaisia päätöslauselmia, julistuksia, suosituksia ja lausuntoja, joita se pitää asetettujen tavoitteiden saavuttamisen ja tämän yleissopimuksen tyydyttävän soveltamisen varmistamisen vuoksi tarpeellisina.

4. Ministerineuvosto julkistaa vuosittain kertomuksen ja muita tarpeellisina pitämiään tietoja.

5. Yhteisö tai AKT-valtiot voivat panna ministerineuvostossa vireille minkä tahansa tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvan ongelman.

6. Ministerineuvosto voi perustaa komiteoita tai ryhmiä sekä tilapäisiä työryhmiä suorittamaan sen tarpeellisiksi katsomia tehtäviä ja erityisesti tarvittaessa valmistelemaan ratkaisuja yhteistyön erityisongelmiin 346 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti.

343 artikla

Ministerineuvosto järjestää hajautettua yhteistyötä koskevien 30 artiklan 2 kohdan h alakohdan ja 20, 21 ja 22 artiklan mukaisesti yhteisön ja AKT-valtioiden vastaavien toimielinten (paikallistason viranomaisten ja muiden kuin julkishallinnon toimielinten) välisiä yhteyksiä tutkiakseen käytännössä miten ja millaisissa olosuhteissa niiden aloitteet voidaan toteuttaa, jotta ne osaltaan edistäisivät AKT-valtioiden kehitystavoitteiden toteutumista. Kokouksiin osallistuminen riippuu esityslistaan merkityistä asioista ja edellä mainittujen toimielinten käytännön mahdollisuuksista edistää kyseessä olevien alueiden kehitystavoitteiden toteutumista.

Nämä yhteydet edistävät asianomaisten osapuolten AKT-valtioiden harjoittamaa kehityspolitiikkaa ja AKT–ETY-yhteistyötoimia koskevien tietojen saantia sekä hajautet-

tujen yhteistyötoimien mahdollisuuksia koskevaa molemminpuolista tiedonvaihtoa ja keskustelua.

344 artikla

Ministerineuvosto voi istunnoissaan antaa rajoitettujen ministeriryhmien, joissa molemmat osapuolet ovat yhtäläisesti edustettuina, tehtäväksi valmistella ratkaisuja ja päätelmiä tietyistä esityslistan aiheista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 342 artiklan 6 kohdan määräysten soveltamista.

345 artikla

Ministerineuvosto voi siirtää osan toimivallastaan suurlähettiläskomitealle. Tällöin suurlähettiläskomitea tekee päätöksensä 338 artiklassa määrätyin edellytyksin.

2 luku

Suurlähettiläskomitea

346 artikla

1. Suurlähettiläskomitea antaa ministerineuvostolle kertomuksen toiminnastaan erityisesti niillä aloilla, joilla sille on siirretty toimivaltaa. Se myös alistaa ministerineuvostolle kaikki tarpeellisiksi tai suotaviksi katsomansa ehdotukset, päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot.

2. Suurlähettiläskomitea valvoo kaikkien tämän yleissopimuksen mukaisesti perustettujen tai siinä määrättyjen muun kuin ministeritason komiteoiden ja kaikkien muiden pysyvien tai tilapäisten elinten ja työryhmien toimintaa ja antaa säännöllisesti kertomuksia ministerineuvostolle.

3. Tehtäviensä suorittamiseksi suurlähettiläskomitea kokoontuu vähintään puolen vuoden välein.

347 artikla

1. Suurlähettiläskomitean puheenjohtajana toimivat vuorotellen yhteisön nimittämä jäsenvaltion pysyvä edustaja ja lähetystönjohtaja, joka on AKT-valtioiden nimittämä AKT-valtion edustaja.

2. Suurlähettiläskomitean jäsen, joka on estynyt osallistumasta istuntoon, voi käyttää edustajaa. Edustajalla on samat oikeudet kuin estyneellä jäsenellä.

3. Suurlähettiläskomitea vahvistaa työjärjestyksensä, joka alistetaan ministerineuvoston hyväksyttäväksi.

3 luku

Ministerineuvostoa ja suurlähettiläskomiteaa koskevat yhteiset määräykset

348 artikla

Pankin edustaja osallistuu ministerineuvoston ja suurlähettiläskomitean kokouksiin, kun esityslistalla on sitä koskevia asioita.

349 artikla

Sihteeristötehtävistä ja muista ministerineuvoston ja suurlähettiläskomitean ja muiden sekaelinten toiminnan edellyttämistä tehtävistä huolehditaan tasapuolisesti ministerineuvoston työjärjestyksen mukaisesti.

4 luku

Yhteinen edustajakokous

350 artikla

Yhteinen edustajakokous tarkastaa 342 artiklan 4 kohdan mukaisesti laaditun vuosikertomuksen.

Se voi antaa päätöslauselmia tätä yleissopimusta koskevista tai siinä tarkoitetuista asioista.

Se voi tämän yleissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi alistaa komission käsiteltäviksi kaikki tekemänsä päätökset ja antaa aiheellisiksi katsomansa suositukset, erityisesti ministerineuvoston vuosikertomuksen tarkastuksen yhteydessä.

351 artikla

1. Yhteinen edustajakokous nimittää kansliahenkilökuntansa ja vahvistaa työjärjestyksensä.

2. Se kokoontuu kaksi kertaa vuodessa täysistuntoon, joka järjestetään vuorotellen yhteisössä tai jossakin AKT-valtiossa.

3. Se voi perustaa tilapäisiä työryhmiä suorittamaan sen määrittämiä erityisiä valmistelutehtäviä.

4. Sihteeristötehtävistä ja muista yhteisen edustajakokouksen toiminnan edellyttämistä tehtävistä huolehditaan tasapuolisesti yhteisen edustajakokouksen työjärjestyksen mukaisesti.

5 luku

Muut määräykset

352 artikla

1. Kaikki tämän yleissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat kiistat, jotka syntyvät toisaalta jäsenvaltion, useiden jäsenvaltioiden tai yhteisön ja toisaalta yhden tai useamman AKT-valtion välillä, alistetaan ministerineuvoston käsittelyyn.

2. Jos ministerineuvosto ei ole koolla, tällaiset kiistat annetaan suurlähettiläskomitean selvitettäviksi.

3. Jos suurlähettiläskomitea ei onnistu ratkaisemaan kiistaa, se siirtää asian selvitettäväksi ministerineuvoston seuraavassa istunnossa.

4. Jos ministerineuvosto ei onnistu ratkaisemaan kiistaa tässä istunnossa, se voi toisen sopimuspuolen pyynnöstä käynnistää hyviä palveluksia koskevan menettelyn, jonka tulos ilmoitetaan sille kertomuksessa seuraavan täysistunnon yhteydessä.

5. a) Jos kiistaa ei saada ratkaistuksi, ministerineuvosto käynnistää toisen sopimuspuolen pyynnöstä välimiesmenettelyn. Kohdassa 1 tarkoitetut kiistan osapuolet nimittävät kumpikin 30 päivän kuluessa yhden välimiehen. Nämä kaksi välimiestä valitsevat kahden kuukauden aikana kolmannen välimiehen. Jos tätä ei ole valittu määräajassa, ministerineuvoston rinnakkaispuheenjohtajat valitsevat välimieheksi henkilön, jonka riippumattomuus on kiistaton.

b) Välimiehet tekevät päätöksensä äänten enemmistöllä, pääsääntöisesti viiden kuukauden kuluessa.

c) Kiistan kummankin osapuolen on ryhdyttävä välimiesten päätöksen edellyttämiin toimenpiteisiin.

353 artikla

Jos tämän yleissopimuksen soveltamisessa yhteisön ja AKT-valtioiden välillä ilmenee tulkintaeroja, sopimuspuolet pyrkivät parhaansa mukaan saamaan aikaan yhteisen tulkinnan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän yleissopimuksen määräysten soveltamista. Tämän vuoksi tällaisia ongelmia tarkastellaan yhdessä AKT-valtioiden ja ETY:n yhteisissä toimielimissä niiden ratkaisemiseksi.

354 artikla

Tämän yleissopimuksen toimielinten toiminnasta aiheutuvat kustannukset maksetaan pöytäkirjassa 2 vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

355 artikla

Tämän yleissopimuksen nojalla myönnetyt erioikeudet ja vapaudet määritellään pöytäkirjassa n:o 3.

VIIDES OSA

LOPPUMÄÄRÄYKSET

356 artikla

Yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja yhden tai useamman AKT-valtion välillä tehdyt perustamissopimukset, yleissopimukset, sopimukset tai järjestelyt eivät niiden muodosta tai luonteesta riippumatta saa estää tämän yleissopimuksen soveltamista.

357 artikla

Jollei tämän yleissopimuksen AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien suhteita koskevista erityismääräyksistä muuta johdu, tätä yleissopimusta sovelletaan alueilla, joissa perustamissopimusta sovelletaan ja mainitussa perustamissopimuksessa määrätyin edellytyksin, ja AKT-valtioiden alueilla.

358 artikla

1. Jos kolmas valtio haluaa liittyä yhteisöön, yhteisö ilmoittaa siitä AKT-valtioille päätettyään liittymistä koskevien neuvottelujen aloittamisesta.

2. Sopimuspuolet päättävät lisäksi:

a) luoda liittymisneuvottelujen aikana säännöllisiä yhteyksiä, joiden aikana:

— yhteisö toimittaa AKT-valtioille asianmukaiset tiedot neuvottelujen edistymistä,

— AKT-valtiot ilmoittavat yhteisölle huolenaiheistaan ja näkökannoistaan, jotta tämä voisi ottaa ne mahdollisimman hyvin huomioon;

b) tutkia viipymättä liittymisneuvottelujen päätyttyä liittymisen vaikutuksia tähän yleissopimukseen ja aloittaa neuvottelut liittymispöytäkirjan luomiseksi ja toteuttaa mahdollisesti tarvittavat sopeutus- ja/tai siirtymätoimenpiteet, jotka ovat tämän pöytäkirjan liitteenä sen erottamattomana osana.

3. Sopimuspuolet tunnustavat, että tämän yleissopimuksen määräyksiä ei sovelleta AKT-valtioiden ja yhteisön uuden jäsenvaltion suhteisiin ennen kuin tämän yleissopimuksen 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu liittymispöytäkirja on tullut voimaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisesti tehtäviä siirtymäjärjestelyjä.

359 artikla

1. a) Yhteisön osalta tämä yleissopimus on tehty asianmukaisesti ETY:n ja EHTY:n perustamissopimusten määräysten mukaisesti; tästä ilmoitetaan osapuolille.

b) Allekirjoittajavaltiot ratifioivat tämän yleissopimuksen valtiosääntönsä mukaisesti.

2. Ratifioimiskirjat ja yleissopimuksen tekemistä koskeva ilmoitusasiakirja talletetaan AKT-valtioiden osalta Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristöön ja jäsenvaltioiden osalta AKT-valtioiden sihteeristöön. Sihteeristöt ilmoittavat tästä viipymättä allekirjoittajavaltioille ja yhteisölle.

360 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden vähintään kahden kolmasosan ratifioimiskirjat sekä yhteisön tämän yleissopimuksen tekemistä koskeva ilmoitusasiakirja on talletettu.

2. AKT-valtio, joka ei ole saattanut päätökseen 359 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä 1 kohdassa määrättyyn tämän yleissopimuksen voimaantulopäivään mennessä, voi tehdä sen ainoastaan kyseistä päivää seuraavan 12 kuukauden kuluessa ja voi aloittaa nämä menettelyt ainoastaan kyseistä päivää seuraavan 12 kuukauden aikana, jollei se ennen tämän määräajan päättymistä ilmoita ministerineuvolle aikomuksestaan saattaa nämä menettelyt päätökseen viimeistään kyseistä aikaa seuraavan kuuden kuukauden kuluessa ja jos se tämän saman ajan kuluessa tallettaa ratifioimiskirjan.

3. Niiden AKT-valtioiden osalta, jotka eivät ole saaneet päätökseen 359 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä 1 kohdassa määrättyyn yleissopimuksen voimaantulopäivään mennessä, tätä yleissopimusta sovelletaan näiden menettelyjen päätökseen saattamista seuraavan toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä alkaen.

4. AKT-allekirjoittajavaltiot, jotka 2 kohdan mukaisesti ratifioivat tämän yleissopimuksen, tunnustavat kaikkien niiden tämän yleissopimuksen soveltamistoimenpiteiden voimassaolon, jotka on toteutettu tämän yleissopimuksen voimaantulopäivän ja sen päivän välillä, josta alkaen sen määräyksiä aletaan soveltaa niihin. Jollei ministerineuvosto myönnä näille valtioille lisäaikaa, ne toteuttavat viimeistään kuuden kuukauden kuluessa 359 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta kaikki niiden tämän yleissopimuksen tai ministerineuvoston tekemien soveltamispäätösten mukaiset velvoitteet.

5. Tämän yleissopimuksen nojalla perustettujen yhteisten toimielinten työjärjestyksessä määrätään, onko niiden allekirjoittajavaltioiden edustajilla, jotka eivät tämän yleissopimuksen voimaantulopäivään mennessä ole saattaneet päätökseen 359 artiklassa tarkoitettuja menettelyjä, tarkkailijan asema näissä toimielimissä ja millä edellytyksillä se heillä on. Tätä varten annetut määräykset ovat voimassa ainoastaan siihen päivään saakka, kun tätä yleissopimusta aletaan soveltaa kyseisiin valtioihin. Määräysten soveltaminen lakkaa joka tapauksessa päivänä, jona kyseinen valtio 2 kohdan mukaisesti ei enää voi ratifioida tätä yleissopimusta.

361 artikla

1. Ministerineuvolle ilmoitetaan kaikista valtioiden yhteisöön liittymistä tai assosiointia koskevista hakemuksista.

2. Ministerineuvostolle ilmoitetaan kaikista hakemuksista, jotka koskevat valtioiden liittymistä AKT-valtioista koostuviin talousryhmittymiin.

362 artikla

1. Jokaisesta tähän yleissopimukseen liittymistä koskevasta hakemuksesta, jonka esittää perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettu maa tai alue, josta tulee itsenäinen, ilmoitetaan ministerineuvostolle.

2. Ministerineuvoston annettua hyväksyntänsä asianomainen maa liittyy tähän yleissopimukseen tallettamalla liittymisasiakirjan Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristöön, joka toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen AKT-valtioiden sihteeristölle ja ilmoittaa siitä allekirjoittajavaltioille.

3. Kyseisellä valtiolla on tällöin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin AKT-valtioilla. Liittyminen ei saa vahingoittaa tämän yleissopimuksen allekirjoittaneille

AKT-valtioille kehitysrahoitusyhteistyötä ja vientitulojen vakauttamista koskevista määräyksistä johtuvia etuja.

363 artikla

1. Jokainen yleissopimukseen liittymistä koskeva hakemus, jonka esittäneen valtion talousrakennetta ja tuotantoa voidaan verrata AKT-valtioiden talousrakenteeseen ja tuotantoon, edellyttää ministerineuvoston hyväksymistä. Kyseinen valtio voi liittyä tähän yleissopimukseen tekemällä sopimuksen yhteisön kanssa.

2. Kyseisellä valtiolla on tällöin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin ATK-valtioilla.

3. Kyseisen valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa voidaan kuitenkin täsmentää päivä, jolloin siihen aletaan soveltaa tiettyjä oikeuksia ja velvoitteita.

4. Kyseisen valtion liittyminen ei kuitenkaan saa vahingoittaa tämän yleissopimuksen allekirjoittaneille AKT-valtioille kehitysrahoitusyhteistyötä, vientitulojen vakauttamista ja teollista yhteistyötä koskevista määräyksistä johtuvia etuja.

364 artikla

Jos Namibia itsenäiseksi tultuaan esittää yleissopimukseen liittymistä koskevan hakemuksen ja tämä hakemus vastaanotetaan varsinaisen yleissopimuksen ratifiointimenettelyn alettua, mutta ennen yleissopimuksen voimaantuloa, ministerineuvosto käsittelee hakemuksen ja tekee tämän valtion liittymistä koskevan päätöksen. Tässä yhteydessä se tekee myös kaikki aiheelliset tätä valtiota koskevat päätökset, jotka koskevat yleissopimuksen kolmannen osan I ja IV osastoa sekä päätösasiakirjan liitteitä, jotka koskevat yleissopimuksen näitä osia, naudanliha mukaan lukien.

Jos päätös on myönteinen, Namibia liitetään yleissopimuksen allekirjoittajavaltioihin, erityisesti sen ratifioinnin ja voimaantulon osalta.

365 artikla

Tämän yleissopimuksen voimaantulosta alkaen kolmannessa AKT–ETY-yleissopimuksessa ministerineuvostolle annettua toimivaltaa käyttää tarvittavassa määrin ja mainitun yleissopimuksen määräysten mukaisesti tämän yleissopimuksen nojalla perustettu ministerineuvosto.

366 artikla

1. Tämä yleissopimus tehdään kymmeneksi vuodeksi 1 päivästä maaliskuuta 1990.

2. Viimeistään 12 kuukautta ennen ensimmäisen viisivuotiskauden päättymistä yhteisö ja jäsenvaltiot sekä AKT-valtiot ilmoittavat toiselle osapuolelle, mitä tämän yleissopimuksen määräyksiä ne haluavat yleissopimuksen mahdollista muuttamista varten tarkistettavan. Tämän määräajan estämättä, jos toinen osapuoli pyytää yleissopimuksen määräysten tarkistamista, toisella osapuolella on kaksi kuukautta, jonka kuluessa se voi pyytää, että tämä tarkistus koskee myös muita alkuperäisen pyynnön kohteena oleviin määräyksiin liittyviä määräyksiä.

Sopimuspuolet aloittavat kymmenen kuukautta ennen tämän viisivuotiskauden päättymistä neuvottelut niihin määräyksiin mahdollisesti tehtävien muutosten tutkimiseksi, joihin kyseinen ilmoitus kohdistuu.

Edellä olevia 359 ja 360 artiklan yleissopimuksen tekemistä, ratifiointia ja voimaantuloa koskevia määräyksiä sovelletaan myös tällä tavalla yleissopimukseen tehtyihin muutoksiin.

Ministerineuvosto toteuttaa muutettuja määräyksiä koskevat mahdollisesti tarvittavat siirtymäkauden toimenpiteet kunnes nämä määräykset tulevat voimaan.

3. Sopimuspuolet aloittavat 18 kuukautta ennen koko yleissopimuksen kauden päättymistä neuvottelut niiden määräysten tutkimiseksi, jotka säätelevät tämän jälkeen yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä AKT-valtioiden suhteita.

Ministerineuvosto toteuttaa mahdollisesti tarvittavat siirtymäkauden toimenpiteet kunnes uusi yleissopimus tulee voimaan.

367 artikla

Yhteisö voi irtisanoa tämän yleissopimuksen minkä tahansa AKT-valtion osalta ja mikä tahansa AKT-valtio yhteisön osalta kuuden kuukauden varoitusajalla.

368 artikla

Tämän yleissopimuksen liitteenä olevat pöytäkirjat ovat sen erottamaton osa.

369 artikla

Tämä yleissopimus, joka on laadittu kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä kaikkien näiden tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset, on talletettu Euroopan yhteisöjen neuvoston sihteeristön arkistoon sekä AKT-valtioiden sihteeristöön, jotka molemmat toimittavat oikeaksi todistetun jäljennöksen kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.

En fe de lo cual, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente Convenio.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne konvention.

Zu Urkund dessen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter dieses Übereinkommen gesetzt.

Εις πίστωση των ανωτέρω, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι έθεσαν τις υπογραφές τους στην παρούσα σύμβαση.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed this Convention.

En foi de quoi, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas de la présente convention.

In fede di che, i plenipotenziari sottoscritti hanno le loro firme in calce alla presente convenzione.

Ten blijke waarvan de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit Verdrag hebben gesteld.

Em fé do que, os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no final da presente convenção.

Hecho en Lomé, el quince de diciembre de mil novecientos ochenta y nueve.

Udfærdiget i Lomé, den femtende december nitten hundrede og niogfirs.

Geschehen zu Lome am fünfzehnten Dezember neunzehnhundertneunundachtzig.

Έγινε στη Λομέ, στις δεκαπέντε Δεκεμβρίου χίλια εννιακόσια ογδόντα εννέα

Done at Lomé on the fifteenth day of December in the year one thousand nine hundred and eighty-nine.

Fait à Lomé, le quinze décembre mil neuf cent quatre-vingt-neuf.

Fatto a Lomé, addì quindici dicembre millenovecentottantanove.

Gedaan te Lomé, de vijftiende december negentienhonderd negenentachtig.

Feito em Lomé, em quinze de Dezembro de mil novencentos e oitenta e nove.

Pour Sa Majesté le roi des Belges

Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen

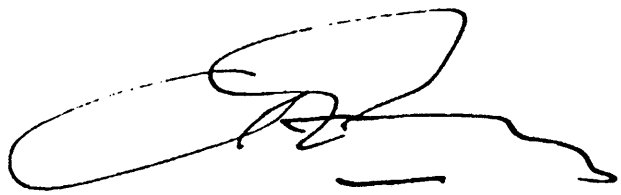

For Hendes Majestæt Dronningen af Danmark

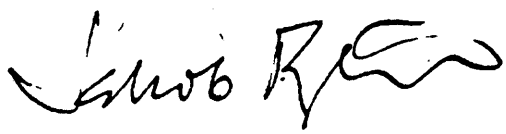

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

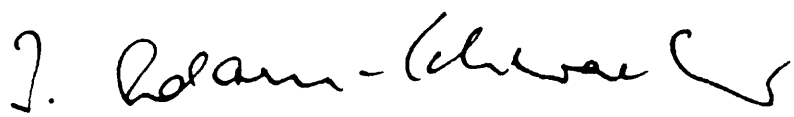

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Por su Majestad el Rey de España

Pour le président de la République française

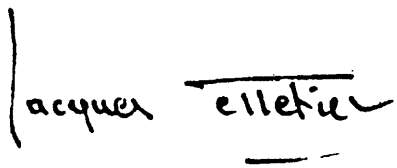

For the President of Ireland

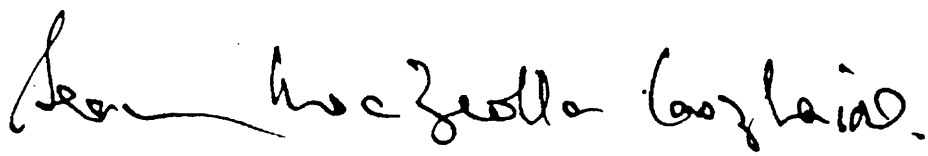

Per il Presidente della Repubblica italiana

Pour Son Altesse Royale le grand-duc de Luxembourg

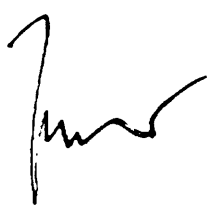

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Pelo Presidente da República Portuguesa

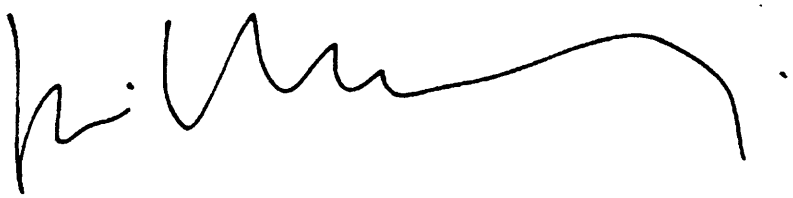

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por el Consejo y la Comisión de las Comunidades Europeas

For Rådet og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

Für den Rat und die Kommission der Europäischen Gemeinschaften

Για το Συμβούλιο και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

For the Council and the Commission of the European Communities

Pour le Conseil et la Commission des Communautés européennes

Per il Consiglio e la Commissione delle Comunità europee

Voor de Raad en de Commissie van de Europese Gemeenschappen

Pelo Conselho e pela Comissão das Comunidades Europeias

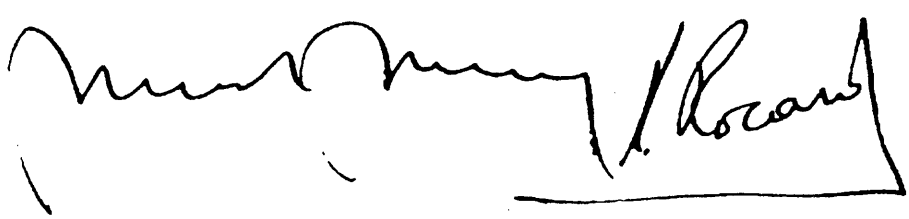

Pour le président de la république populaire d'Angola

For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda

For the Head of State of the Bahamas

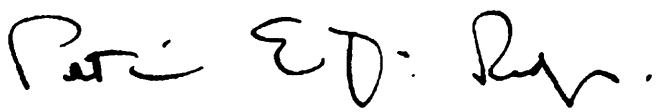

For the Head of the State of Barbados

For Her Majesty the Queen of Belize

Pour le président de la république populaire du Bénin

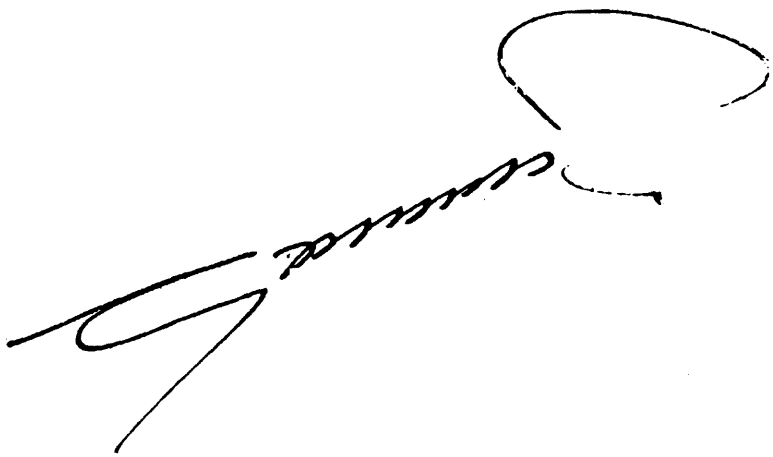

For the President of the Republic of Botswana

Pour le président du front populaire, chef de l'État,
chef du gouvernement du Burkina Faso

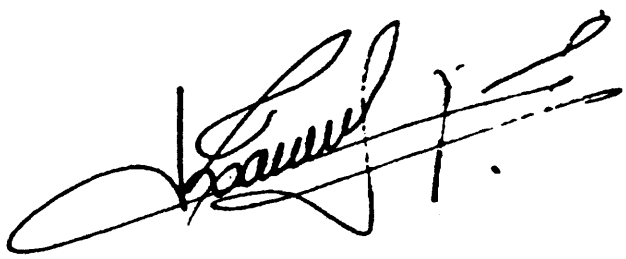

Pour le président de la république du Burundi

Pour le président de la république du Cameroun

For the President of the Republic of Cabo Verde

Pour le président de la République centrafricaine

Pour le président de la république fédérale islamique des Comores

Pour le président de la république populaire du Congo

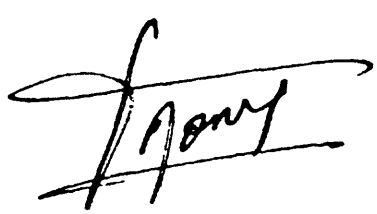

Pour le président de la république de Côte-d'Ivoire

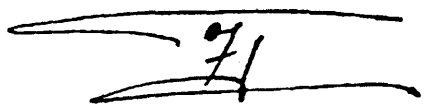

Pour le président de la république de Djibouti

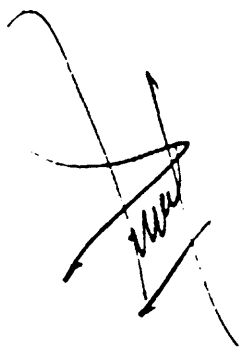

For the Government of the Commonwealth of Dominica

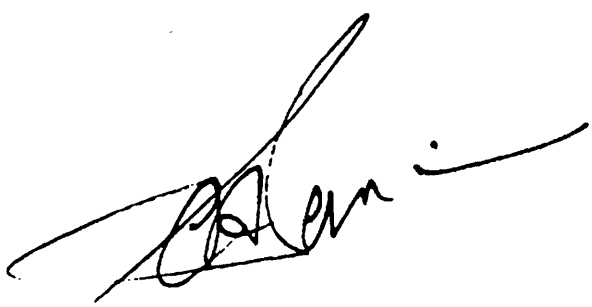

Pour le président de la République dominicaine

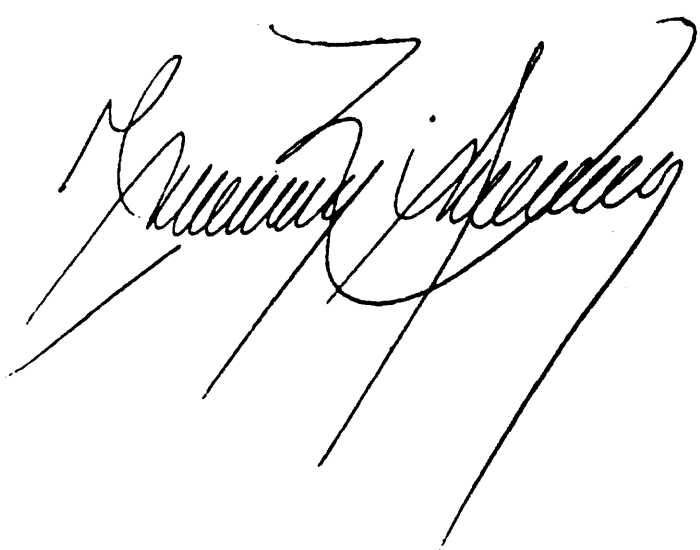

For the President of the People's Democratic Republic of Ethiopia

For the President of the Republic of Fiji

Pour le président de la République gabonaise

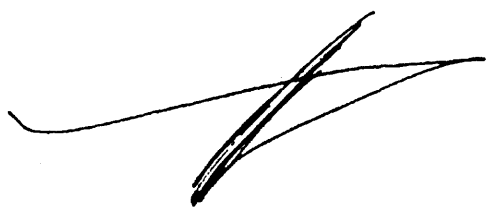

For the President of the Republic of the Gambia

For the Head of the State and Chairman of the Provisional National Defence Council of the Republic of Ghana

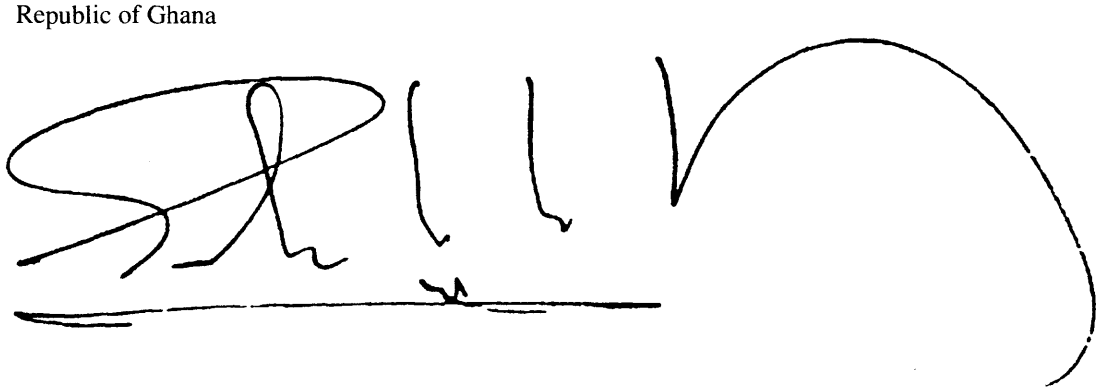

For Her Majesty the Queen of Grenada

Pour le président de la république de Guinée

Pour le président du conseil d'État de la Guinée-Bissau

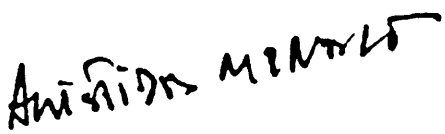

Pour le président de la république de Guinée équatoriale

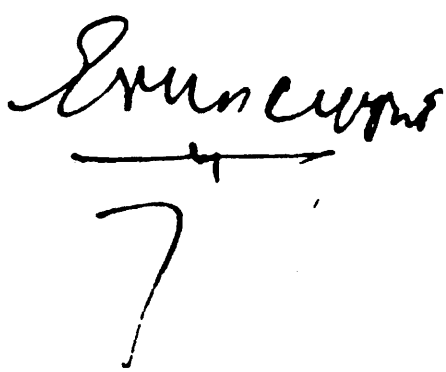

For the President of the Cooperative Republic of Guyana

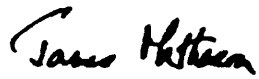

Pour le président de la république d'Haïti

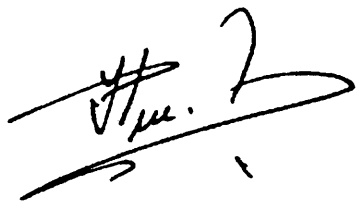

For the Head of State of Jamaica

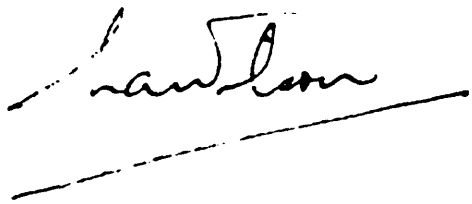

For the President of the Republic of Kenya

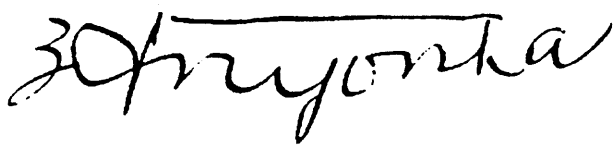

For the President of the Republic of Kiribati

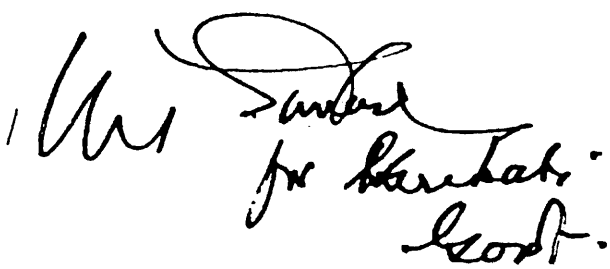

For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho

For the President of the Republic of Liberia

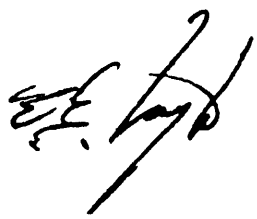

Pour le président de la république démocratique de Madagascar

For the President of the Republic of Malawi

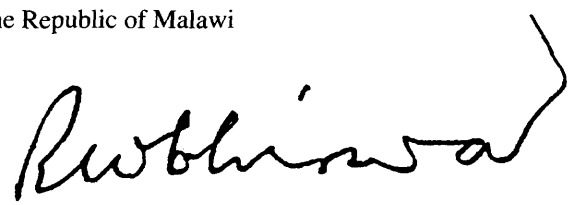

Pour le président de la république du Mali

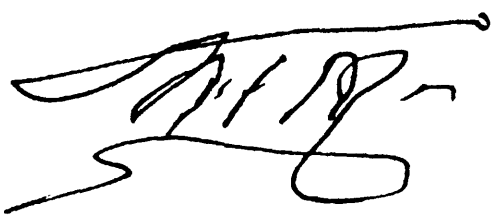

Pour le président du comité militaire de salut national,
chef d'État de la république islamique de Mauritanie

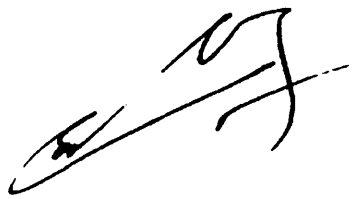

Pour Sa Majesté la reine de l'Île Maurice

For the President of the People's Republic of Mozambique

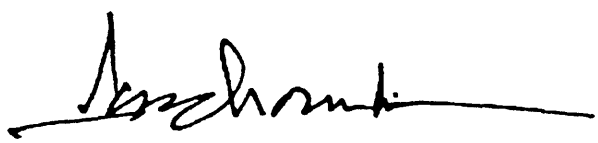

Pour le président du conseil militaire suprême,
chef de l'État du Niger

For the Head of the Federal Government of Nigeria

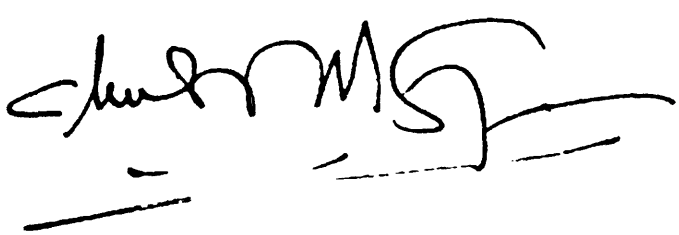

For Her Majesty the Queen of Papua New Guinea

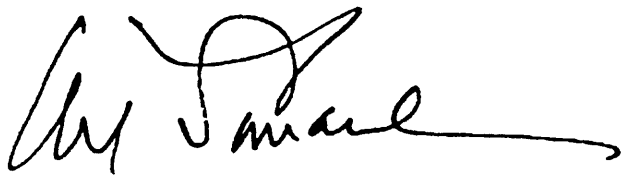

Pour le président de la République rwandaise

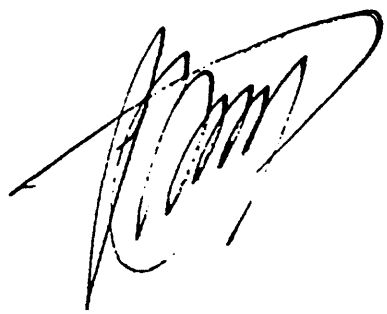

For Her Majesty the Queen of St. Christopher and Nevis

For Her Majesty the Queen of Saint Lucia

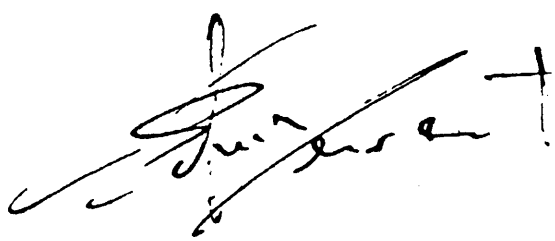

For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines

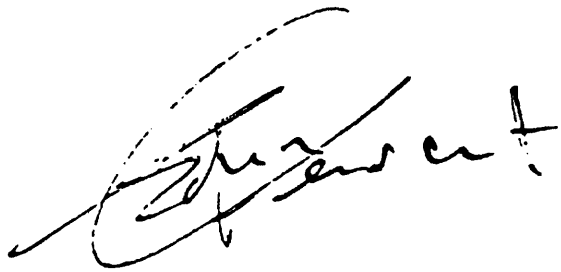

For the Head of State of Western Samoa

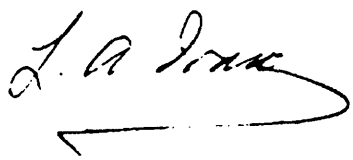

For the President of the Democratic Republic of São Tomé and Príncipe

Pour le président de la république du Sénégal

Pour le président de la république des Seychelles

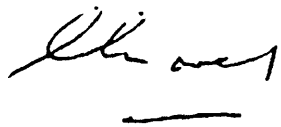

For the President of the Republic of Sierra Leone

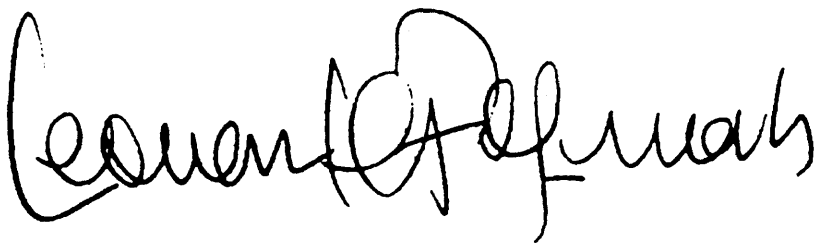

For Her Majesty the Queen of Solomon Islands

For the President of the Somali Democratic Republic

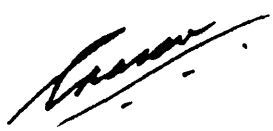

For the President of the Republic of the Sudan

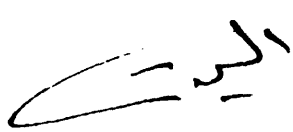

For the President of the Republic of Suriname

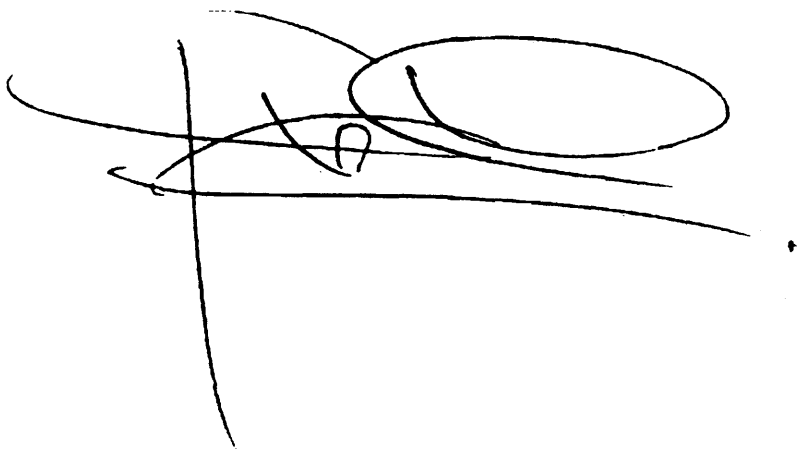

For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland

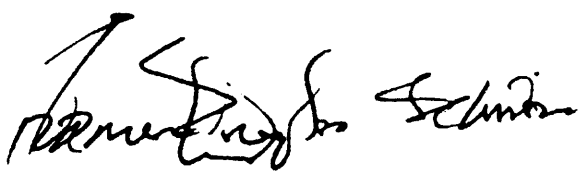

For the President of the United Republic of Tanzania

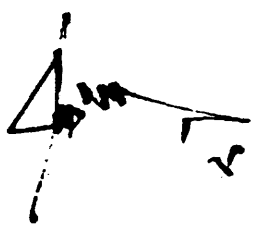

Pour le président de la république du Tchad

Pour le président de la République togolaise

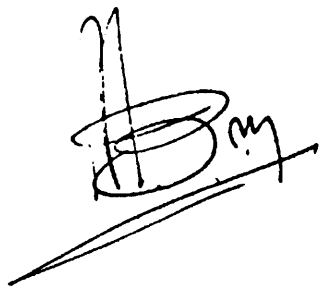

For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga

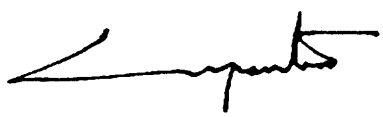

For the President of the Republic of Trinidad and Tobago

For Her Majesty the Quenn of Tuvalu

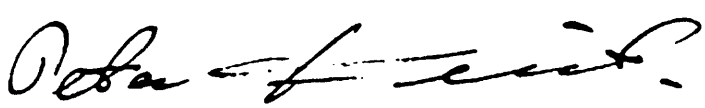

For the President of the Republic of Uganda

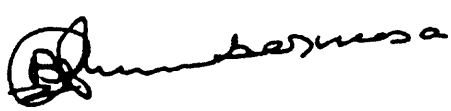

For the Government of the Republic of Vanuatu

Pour le président de la république du Zaïre

For the President of the Republic of Zambia

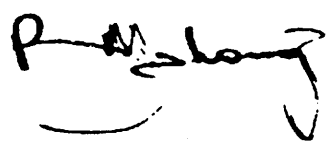

For the President of the Republic of Zimbabwe

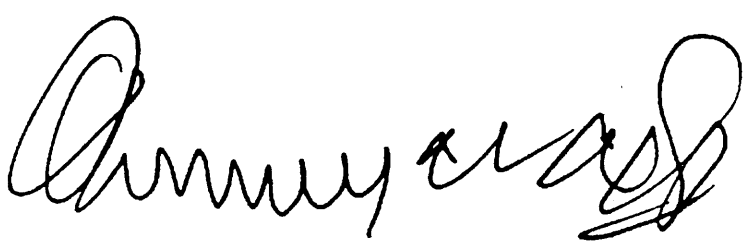

RAHOITUSPÖYTÄKIRJA

1 artikla

1. Yleissopimuksen kehitysrahoitusyhteistyötä koskevan III osaston kolmannessa osassa esitettyjen päämäärien saavuttamiseksi yhteisön rahoitustuen kokonaismäärä on 1 päivästä maaliskuuta 1990 viideksi vuodeksi 12 000 miljoonaa ecua.

Tähän määrään sisältyy:

a) rahastosta 10 800 miljoonaa ecua, joka jaetaan seuraavasti:

   i) edellä 220, 221 ja 224 artiklassa täsmennettyihin tarkoituksiin: 7 995 miljoonaa ecua avustuksina, joista 1 150 miljoonaa ecua rakennemukautustukena, jota voidaan täydentää 281 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaisella pitkän aikavälin kehitysavulla,

   ii) edellä 220, 221 ja 224 artiklassa täsmennettyihin tarkoituksiin: 825 miljoonaa ecua riskipääomina,

   iii) edellä 186–212 artiklassa täsmennettyihin tarkoituksiin: 1 00 miljoonaa ecua siirtoina vientitulojen vakauttamiseen,

   iv) edellä 214–219 artiklassa täsmennettyihin tarkoituksiin: 480 miljoonaa ecua SYSMIN-järjestelmän mukaisina avustuksina;

b) edellä 220, 221 ja 224 artiklassa täsmennettyihin tarkoituksiin: enintään 1 200 miljoonaa ecua pankin omista varoistaan sen perussäännössä asetettujen ehtojen mukaisesti myöntäminä lainoina. Näihin lainoihin sovelletaan 235 artiklan määräyksiä korkotuesta.

2. Pankki hoitaa sen omista varoista myönnettyjä lainoja, korkotuki mukaan lukien, sekä riskipääomia. Kaikkia muita yleissopimuksen mukaisia rahoitusmuotoja hoitaa komissio.

2 artikla

Edellä 254 ja 255 artiklassa tarkoitetun tuen rahoittamiseksi:

a) edellä 1 artiklan a kohdan i alakohdassa tarkoitettujen varojen osalta muodostetaan erityinen 350 miljoonan ecun määräraha, josta 250 miljoonaa ecua osoitetaan 254 artiklassa tarkoitettuihin tukiin ja 100 miljoonaa ecua 255 artiklassa tarkoitettuihin tukiin;

b) jos jommassakummassa edellä mainituista artikloista tarkoitettu erityinen määräraha loppuu ennen pöytäkirjan voimassaoloajan päättymistä, voidaan varoja siirtää toisessa artiklassa tarkoitetuista määrärahoista;

c) ellei ministerineuvosto toisin päätä, rahoituspöytäkirjan voimassaolon päättyessä ne määrärahat, joita ei ole käytetty kiireelliseen apuun eikä pakolaisille, kotimaahansa palaaville ja siirtoväelle myönnettävään tukeen, palautetaan rahastoon käytettäviksi muuhun kehitysyhteistyörahoituksen alaan kuuluvaan toimintaan;

d) jos erityinen määräraha loppuu ennen pöytäkirjan voimassaoloajan päättymistä, AKT-valtiot ja yhteisö toteuttavat yhteisissä toimivaltaisissa elimissä aiheellisia toimenpiteitä 254 ja 255 artiklassa tarkoitettujen olosuhteiden parantamiseksi.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklan mukaisesti käytettävissä olevien rahoitusvarojen kokonaismäärästä 1 250 miljoonaa ecua varataan AKT-valtioiden alueellisten hankkeiden ja ohjelmien rahoittamiseen.

2. Tämän artiklan mukaisesti sidotuista varoista yhteisö osallistuu:

i) teollisuuden kehittämiskeskuksen talousarvion rahoitukseen erillisellä määrärahalla, jonka enimmäismäärä on 60 miljoonaa ecua;

ii) jäljempänä liitteen LXVIII tarkoituksiin enintään 3 miljoonalla eculla,

iii) edellä 138 artiklassa tarkoitettujen alueellisten kaupan kehittämisohjelmien rahoitukseen ohjeellisella 70 miljoonan ecun osuudella.

4 artikla

Tämän yleissopimuksen toista viisivuotiskautta varten tehdään uusi rahoituspöytäkirja.

PÖYTÄKIRJA N:o 1

"alkuperätuotteiden" käsitteen määritelmästä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä

I OSASTO

"ALKUPERÄTUOTTEIDEN" KÄSITTEEN MÄÄRITELMÄ

1 artikla

Alkuperäperusteet

Yleissopimuksen kaupallista yhteistyötä koskevia määräyksiä sovellettaessa tuotteen katsotaan olevan AKT-valtioista peräisin oleva tuote eli alkuperätuote, jos se on kokonaan tuotettu tai riittävästi käsitelty näissä valtioissa.

2 artikla

Kokonaan tuotetut tuotteet

1. Seuraavien tuotteiden katsotaan olevan AKT-valtioissa tai yhteisössä tai liitteessä III määritetyissä merentakaisissa maissa tai merentakaisilla alueilla, jäljempänä "MMA", kokonaan tuotettuja:

a) niiden maaperästä tai merenpohjasta saadut kivennäistuotteet;

b) siellä korjatut kasvituotteet;

c) siellä syntyneet ja kasvatetut elävät eläimet;

d) siellä kasvatetuista elävistä eläimistä saadut tuotteet;

e) siellä metsästämällä tai kalastamalla saadut tuotteet;

f) niiden alusten pyydystämät merikalastustuotteet ja niiden muut merestä saamat tuotteet;

g) niiden tehdasaluksilla ainoastaan f alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet;

h) siellä kerätyt yksinomaan raaka-aineiksi soveltuvat käytetyt tavarat;

i) siellä suoritetuista valmistustoimista syntyneet jätteet ja romu;

j) siellä yksinomaan a — i alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tavarat.

2. Edellä 1 kohdan f alakohdassa ilmaisulla "niiden alukset" tarkoitetaan ainoastaan aluksia:

— jotka on rekisteröity jäsenvaltiossa tai AKT-valtiossa tai MMA:ssa;

— jotka purjehtivat jäsenvaltion tai AKT-valtion tai MMA:n lipun alla;

— joista ainakin 50 prosenttia on yleissopimuksen osapuolena olevien valtioiden kansalaisten tai MMA:n kansalaisten tai sellaisen yhtiön omistuksessa, jonka kotipaikka sijaitsee jossakin näistä valtioista tai MMA:ssa ja jonka johtaja tai johtajat, hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja ja näiden elinten jäsenten enemmistö ovat yleissopimuksen osapuolena olevien valtioiden tai MMA:n kansalaisia ja lisäksi, henkilöyhtiöiden ja sellaisten pääomayhtiöiden osalta, joiden vastuu on rajoitettu, joiden pääomasta ainakin puolet kuuluu sopimuksen osapuolena oleville valtioille, näiden valtioiden tai MMA:n julkisille laitoksille tai kansalaisille;

— joiden miehistöstä, päällikkö ja päällystö mukaan lukien, vähintään 50 prosenttia on yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden tai MMA:n kansalaisia.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, jos AKT-valtio tarjoaa yhteisölle tilaisuuden neuvotella kalastussopimuksen eikä yhteisö hyväksy tätä tarjousta, asianomainen AKT-valtio voi vuokrata tai hankkia leasingsopimuksella kolmansien maiden aluksia yksinomaisella talousvyöhykkeellään tapahtuvaa kalastustoimintaa varten ja pyytää, että näitä aluksia kohdellaan "niiden aluksina" tämän artiklan mukaisesti.

Yhteisö tunnustaa AKT-valtion vuokraamat tai leasingsopimuksella hankkimat alukset "niiden aluksiksi", jos

— yhteisö ei ole käyttänyt hyväkseen tilaisuutta neuvotella kalastussopimus asianomaisen AKT-valtion kanssa,

— miehistöstä, päällikkö ja päällystö mukaan lukien, vähintään 50 prosenttia on yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden tai MMA:n kansalaisia,

— yhteisö on hyväksynyt, että vuokra- tai leasingsopimus varmistaa riittävät mahdollisuudet kehittää AKT-valtion kykyä kalastaa omaan lukuunsa ja erityisesti, että se antaa AKT-valtiolle vastuun sen käyttöön merkittävän pitkäksi ajaksi asetetun aluksen merenkulkua koskevasta ja kaupallisesta johtamisesta.

4. Käsitteet "AKT-valtiot", "yhteisö" ja "MMA" koskevat myös aluevesiä.

Merellä toimivat alukset, mukaan lukien tehdasalukset, joilla valmistetaan tai käsitellään niiden kalastustuotteita, katsotaan osaksi sen AKT-valtion tai niiden AKT-valtioiden tai yhteisön tai MMA:n aluetta, joille ne kuuluvat, jos ne täyttävät 2 kohdassa määrätyt edellytykset.

3 artikla

Riittävästi käsitellyt tuotteet

1. Edellä 1 artiklaa sovellettaessa katsotaan ei-alkuperäainesten olevan riittävästi valmistettuja tai käsiteltyjä, jos valmistettu tuote luokitellaan eri koodiin kuin se, mihin kaikki sen valmistuksessa käytetyt ainekset luokitellaan, jollei 2 ja 3 kohdassa toisin määrätä.

Tässä pöytäkirjassa käytetyillä käsitteillä "ryhmät" ja "koodit" tarkoitetaan harmonoidun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmän, jäljempänä "harmonoidun järjestelmän", muodostavan nimikkeistön ryhmiä ja nelinumeroisia koodeja.

Käsitteellä "luokittelu" tarkoitetaan tuotteen tai aineksen luokittelua tiettyyn koodiin.

2. Jos tuote mainitaan liitteessä II olevan luettelon sarakkeissa 1 ja 2, on kyseisen tuotteen täytettävä 1 kohdan määräyksen sijasta sille sarakkeessa 3 asetetut edellytykset.

a) Jos liitteessä II olevassa luettelossa sovelletaan prosenttisääntöä AKT-valtiossa valmistetun tuotteen alkuperäaseman määrittämiseksi, valmistuksesta tai käsittelystä aiheutuvan lisäarvon on vastattava valmistetun tuotteen vapaasti tehtaalla -hintaa, josta on vähennetty yhteisöön tai AKT-valtioihin ja MMA:ihin kolmansista maista maahantuotujen ainesten tullausarvo.

b) Liitteessä II olevassa luettelossa tarkoitetaan käsitteellä "arvo" valmistuksessa käytettyjen ei-alkuperäainesten tullausarvoa maahantuontihetkellä tai, jos sitä ei tiedetä eikä sitä voida todeta, ensimmäistä todettavissa olevaa aineksista kyseisellä alueella maksettua hintaa.

Jos käytettyjen alkuperäainesten arvo on määritettävä, on sovellettava soveltuvin osin tämän kohdan ensimmäisen alakohdan määräyksiä.

c) Liitteessä II olevan luettelon ilmaisulla "vapaasti tehtaalla -hinta" tarkoitetaan sille valmistajalle, jonka yrityksessä viimeinen valmistus ja käsittely on suoritettu, tuotteesta maksettua hintaa, johon sisältyy kaikkien valmistuksessa käytettyjen ainesten arvo ja josta on vähennetty kaikki sisäiset verot, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä.

d) "Tullausarvolla" tarkoitetaan Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 1950 allekirjoitetussa tavaroiden tullausarvoa koskevassa yleissopimuksessa määritettyä tullausarvoa.

3. Edellä 1 ja 2 kohtaa sovellettaessa katsotaan seuraavat valmistus- tai käsittelytoimet riittämättömiksi antamaan alkuperäasema riippumatta siitä, muuttuuko nimike vai ei:

a) toimenpiteet tuotteiden kunnon säilymisen varmistamiseksi kuljetuksen ja varastoinnin aikana (tuuletus, ripustaminen, kuivaaminen, jäähdyttäminen, suolaveteen, rikkihapokkeeseen tai muuhun liuokseen upottaminen, vahingoittuneiden osien poistaminen ja vastaavanlaiset toimet);

b) yksinkertaiset toimet kuten pölyn poistaminen, seulominen, lajittelu, laatuluokittelu, yhteensovittaminen (myös tavaroiden järjestäminen sarjoiksi), peseminen, maalaaminen, paloittelu;

c) i) uudelleen pakkaaminen ja kollien jakaminen ja yhdistäminen,

ii) pelkkä pullotus, pussitus, koteloihin tai rasioihin pakkaaminen, kartongille, laudoille jne. kiinnittäminen ja kaikki muut yksinkertaiset pakkaustoimenpiteet;

d) merkkien, nimilappujen ja muiden vastaavanlaisten tunnusten kiinnittäminen tuotteisiin tai niiden pakkauksiin;

e) i) samanlaisten tuotteiden pelkkä sekoittaminen, jos ainesosista yksi tai useampi ei täytä tässä pöytäkirjassa AKT-valtion, yhteisön tai MMA:n alkuperän tunnustamiselle asetettuja edellytyksiä,

ii) erilaisten tuotteiden pelkkä sekoittaminen, jos ainesosista yksi tai useampi ei täytä tässä pöytäkirjassa AKT-valtion, yhteisön tai MMA:n alkuperän tunnustamiselle asetettuja edellytyksiä ja jos tämä tai nämä ainesosat vaikuttavat valmiin tuotteen olennaisten ominaisuuksien määritykseen;

f) osien pelkkä yhdistäminen kokonaiseksi tuotteeksi;

g) kahden tai useamman a — f alakohdassa eritellyn toimenpiteen toteuttaminen;

h) eläinten teurastus.

4 artikla

Neutraalit tekijät

Määritettäessä, onko tuote AKT-valtioiden, yhteisön tai MMA:n alkuperää, ei ole tarpeellista todeta ovatko tuotteen valmistuksessa käytetyt energia, polttoaineet, laitokset ja laitteistot sekä koneet ja työkalut taikka valmistuk-

sen kuluessa ainekset ja tuotteet, joiden ei ole tarkoitus sisältyä tuotteen lopulliseen koostumukseen, kolmansien maiden alkuperätuotteita.

5 artikla

Sallittu arvopoikkeama

Sen estämättä, mitä 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätään, ei-alkuperätuotteita voidaan käyttää tietyn tuotteen valmistuksessa, jos niiden arvo ei ole suurempi kuin 10 prosenttia lopullisen tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja jollei liitteessä I olevassa 4.4 huomautuksessa vahvistetuissa edellytyksissä toisin määrätä.

6 artikla

Kasautuminen

1. Tätä osastoa sovellettaessa AKT-valtiot katsotaan yhdeksi alueeksi.

2. Jos yhteisössä tai MMA:ssa kokonaan tuotettuihin tuotteisiin kohdistuu AKT-valtioissa käsittely- tai valmistustoimia, ne katsotaan AKT-valtioissa kokonaan tuotetuiksi tuotteiksi.

3. Yhteisössä tai MMA:ssa toteutettu valmistus tai käsittely katsotaan AKT-valtioissa toteutetuiksi, jos aineksia myöhemmin valmistetaan tai käsitellään AKT-valtioissa.

4. Edellä 2 ja 3 kohtaa sovelletaan kaikessa AKT-valtioissa toteutettavassa valmistuksessa tai käsittelyssä, 3 artiklan 3 kohdassa luetellut toimet mukaan lukien.

7 artikla

Alkuperäaseman tunnustaminen

Kahdessa tai useammassa AKT-valtiossa kokonaan tuotetuista tai riittävästi käsitellyistä aineksista koostuvat alkuperätuotteet katsotaan sen maan alkuperätuotteiksi, jossa viimeinen valmistus tai käsittely on suoritettu, jos tämä valmistus tai käsittely on käsittänyt enemmän kuin 3 artiklan 3 kohdan a, b, c ja d alakohdassa luetellut riittämättömät toimet tai niiden yhdistelmän.

8 artikla

Tarvikkeet, varaosat ja työkalut

Tarvikkeiden, varaosien ja työkalujen, jotka toimitetaan yhdessä laitteiston, koneen tai ajoneuvon kanssa, katsotaan muodostavan näiden kanssa yhden kokonaisuuden, kun ne normaalivarustuksena sisältyvät tämän laitteiston, koneen tai ajoneuvon hintaan tai kun niistä ei laskuteta erikseen.

9 artikla

Sarjat

Harmonoidun järjestelmän 3 yleisen tulkintasäännön mukaiset sarjat katsotaan alkuperätuotteiksi, jos kaikki sarjaan kuuluvat tuotteet ovat alkuperätuotteita. Jos sarja koostuu sekä alkuperätuotteista että ei-alkuperätuotteista, se on kokonaisuutena kuitenkin katsottava alkuperätuotteeksi kun ei-alkuperätuotteiden arvo on enintään 15 prosenttia sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta.

10 artikla

Suora kuljetus

1. Yleissopimuksen kaupallista yhteistyötä koskevien määräysten mukaista etuuskohtelua sovelletaan ainoastaan tuotteisiin ja aineksiin, joiden kuljetus tapahtuu AKT-valtioiden, yhteisön tai MMA:iden alueen välillä kulkematta muun alueen kautta. Yhden lähetyksen muodostavat tuotteet voidaan kuitenkin kuljettaa muiden kuin AKT-valtioiden, yhteisön tai MMA:iden alueiden kautta, tarvittaessa uudelleenlastaten tai väliaikaisesti varastoiden tällaisilla alueilla, jos tuotteet pysyvät kauttakuljetus- tai varastointimaan tulliviranomaisten valvonnassa ja niille ei suoriteta muita toimenpiteitä kuin purkaus tai uudelleenlastaus tai niiden kunnon säilyttämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

2. Edellä 1 kohdassa määrättyjen edellytysten täyttyminen osoitetaan toimivaltaisille tulliviranomaisille esittämällä:

a) viejämaassa annettu kauttakuljetusrahtikirja kauttakuljetusmaassa tapahtuneen matkan osalta; tai

b) kauttakuljetusmaan tulliviranomaisten antama todistus, jossa:

— on tarkka kuvaus tuotteista,

— ilmoitetaan tuotteiden purkamisen tai uudelleenlastauksen tai tarvittaessa laivauksen tai maihin laskemisen päivämäärät, sekä käytettyjen alusten nimet, ja

— vahvistetaan ne olosuhteet, joissa tavaroita on pidetty kauttakuljetusmaassa;

c) jos edellä mainittuja ei ole, muita asian kannalta oleellisia asiakirjoja.

11 artikla

Alueeseen liittyvät vaatimukset

Tässä osastossa alkuperäaseman saavuttamiselle määrättyjen edellytysten on täytyttävä keskeytyksettä yhteisössä, AKT-valtioissa tai MMA:issa.

Jos yhteisöstä, AKT-valtioista tai MMA:ista vietyjä alkuperätuotteita palautetaan, ne on katsottava ei-alkuperätuotteiksi, ellei tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla voida osoittaa, että:

— palautetut tavarat ovat samoja kuin maastaviedyt tavarat; ja

— niille ei ole suoritettu viennin aikana tai kyseisessä maassa muita kuin niiden kunnon säilyttämiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

II OSASTO

ALKUPERÄSELVITYS

12 artikla

EUR.1-tavaratodistus

1. Todisteen tässä pöytäkirjassa tarkoitetusta tuotteiden alkuperästä antaa tämän pöytäkirjan liitteessä IV esitetyn mallin mukainen EUR.1-tavaratodistus.

2. EUR.1-tavaratodistus voidaan antaa ainoastaan, jos sitä voidaan käyttää yleissopimuksen soveltamisen edellyttämänä todistusasiakirjana.

3. EUR.1-tavaratodistus annetaan ainoastaan viejän kirjallisesta hakemuksesta. Tämä hakemus tehdään liitteessä IV esitetyn mallin mukaisella lomakkeella, joka täytetään tämän pöytäkirjan mukaisesti.

Viejämaan tulliviranomaisten on säilytettävä EUR.1-ratodistushakemukset vähintään kolme vuotta.

4. Viejän tai tämän valtuuttaman edustajan on viejän vastuulla haettava EUR.1-tavaratodistuksen saamista.

5. Viejä tai tämän edustaja esittää hakemuksensa lisäksi kaikki aiheelliset todistusasiakirjat, joilla voidaan todistaa, että vietävät tuotteet täyttävät EUR.1-tavaratodistuksen antamisen edellytykset.

6. Vievän AKT-valtion tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen, jos tavarat voidaan katsoa tässä pöytäkirjassa tarkoitetuiksi alkuperätuotteiksi.

7. Tulliviranomaisilla on 6 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttymisen todentamiseksi oikeus vaatia kaikki ne todistusasiakirjat ja suorittaa kaikki ne tarkastukset, jotka ne katsovat tarpeellisiksi.

8. Viejämaan tulliviranomaisten vastuulla on valvoa, että 1 kohdassa tarkoitetut lomakkeet täytetään asianmukaisesti. Ne tarkastavat erityisesti, että tuotteen kuvaukselle varattu kohta on täytetty siten, että siihen on mahdotonta tehdä vilpillisiä lisäyksiä. Tämän vuoksi tuotteiden kuvaus on tehtävä jättämättä väliin tyhjiä rivejä. Jos kohtaa ei täytetä kokonaan, viimeisen rivin alle on vedettävä vaakasuora viiva ja tyhjä tila suljettava viivalla.

9. Tavaratodistuksen antamispäivä on ilmoitettava tavaratodistuksen tulliviranomaisille varatussa osassa.

10. AKT-viejävaltion tulliviranomaiset antavat EUR.1-tavaratodistuksen kun siinä mainitut tuotteet viedään maasta. Se annetaan viejän käytettäväksi heti, kun tosiasiallinen vienti on tapahtunut tai varmistunut.

13 artikla

Jälkikäteen annettu EUR.1-tavaratodistus

1. EUR.1-tavaratodistus voidaan poikkeuksellisesti antaa myös siinä mainittavien tuotteiden viennin jälkeen, jos sitä ei ole annettu vientihetkellä erehdysten, tahattomien laiminlyöntien tai erityisolosuhteiden vuoksi.

2. Edellä 1 kohtaa sovellettaessa viejän on hakemuksessaan:

— ilmoitettava todistuksessa mainittavien tuotteiden vientipaikka ja -päivä,

— todistettava, että EUR.1-tavaratodistusta ei ole annettu, kun kyseiset tuotteet on viety, ja selvitettävä tämän syyt.

3. Tulliviranomaiset voivat antaa EUR.1-tavaratodistuksen jälkikäteen vasta todettuaan viejän hakemuksessa annettujen tietojen olevan vastaavien asiakirjojen mukaisia.

Jälkikäteen annettuihin EUR.1-tavaratodistuksiin on tehtävä jokin seuraavista merkinnöistä: "EXPEDIDO A POSTERIORI", "UDSTEDT EFTERFØLGENDE", "NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT", "ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ", "ISSUED RETROSPECTIVELY", "DÉLIVRÉ A POSTERIORI", "RILASCIATO A POSTERIORI", "AFGEGEVEN A POSTERIORI", "EMITIDO A POSTERIORI".

14 artikla

EUR.1-tavaratodistuksen kaksoiskappaleen antaminen

Jos EUR.1-tavaratodistus varastetaan tai se katoaa tai turmeltuu, viejä voi pyytää sen antaneilta tulliviranomaisilta kaksoiskappaleen, joka laaditaan niiden hallussa olevien vientiasiakirjojen perusteella.

Täten annettuun kaksoiskappaleeseen on merkittävä jokin seuraavista ilmaisuista: "DUPLICADO", "DUPLIKAT", "DUPLIKAT", "ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ", "DUPLICATE", "DUPLICATA", "DUPLICATO", "DUPLICAAT", "SEGUNDA VIA".

15 artikla

Todistusten korvaaminen

Yksi tai useampia EUR.1-tavaratodistuksia voidaan aina korvata yhdellä tai useammalla EUR.1-tavaratodistuksella, jos tämä tehdään siinä tullitoimipaikassa, jossa tavarat ovat.

16 artikla

EUR.1-tavaratodistusten voimassaolo

1. EUR.1-tavaratodistus on esitettävä 10 kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona AKT-viejävaltion tulliviranomaiset sen ovat antaneet, siinä tuojavaltion tullitoimipaikassa, johon tuotteet saapuvat.

2. EUR.1-tavaratodistukset, jotka esitetään tuojavaltion tulliviranomaisille 1 kohdassa mainitun esittämismääräajan päätyttyä, voidaan hyväksyä etuuskohtelun soveltamista varten, jos nämä asiakirjat ovat jääneet esittämättä määräajan kuluessa ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.

3. Muissa tapauksissa tuojamaan tulliviranomaiset voivat hyväksyä EUR.1-tavaratodistukset, jos tuotteet on esitetty niille ennen mainitun määräajan päättymistä.

17 artikla

Kauttakulkumenettely

Jos tavarat saapuvat AKT-valtioon tai MMA:han, joka on muu kuin niiden alkuperämaa, uusi 10 kuukauden voimassaoloaika alkaa sinä päivänä, kun kauttakulkumaan tulliviranomaiset merkitsevät EUR.1-tavaratodistuksen 7 kohtaan:

— merkinnän "kauttakulku";

— kauttakulkumaan nimen;

— virallisen leiman, jonka malli on aikaisemmin toimitettu komissiolle 25 artiklan mukaisesti;

— mainittujen todistusten päivämäärät.

18 artikla

Näyttelyt

1. Tuotteille, jotka on lähetetty jostakin AKT-valtiosta muussa maassa kuin AKT-valtiossa, jäsenvaltiossa tai MMA:ssa pidettävään näyttelyyn ja jotka myydään näyttelyn jälkeen yhteisöön tuotaviksi, myönnetään maahan tuotaessa yleissopimuksen määräysten mukaiset etuudet, jos ne täyttävät tämän pöytäkirjan vaatimukset siten, että niiden voidaan katsoa olevan AKT-valtion alkuperätuotteita, ja kun tuojavaltion tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla osoitetaan, että:

a) viejä on lähettänyt nämä tuotteet jostakin AKT-valtiosta näyttelymaahan ja pitänyt niitä siellä näytteillä;

b) kyseinen viejä on myynyt tai muuten luovuttanut nämä tuotteet yhteisössä olevalle vastaanottajalle;

c) tuotteet on lähetetty näyttelyn aikana tai välittömästi sen jälkeen yhteisöön siinä tilassa, jossa ne lähetettiin näyttelyä varten;

d) sen jälkeen kun tuotteet on lähetetty näyttelyyn, niitä ei ole käytetty muihin tarkoituksiin kuin tässä näyttelyssä esittelyyn.

2. EUR.1-tavaratodistus on esitettävä tavanomaisella tavalla tulliviranomaisille. Siinä on ilmoitettava näyttelyn nimi ja osoite. Tuotteiden luonteesta ja olosuhteista, joissa niitä on pidetty näytteillä, voidaan tarvittaessa vaatia kirjallinen lisäselvitys.

3. Mitä 1 kohdassa määrätään, sovelletaan kaikkiin sellaisiin kaupan, teollisuuden, maatalouden tai käsiteollisuuden näyttelyihin, messuihin tai niiden kaltaisiin julkisiin esittelytilaisuuksiin, joissa tuotteet näyttelyn aikana pysyvät tullivalvonnan alaisina, lukuun ottamatta tilaisuuksia, jotka on järjestetty yksityisiin tarkoituksiin kaupoissa tai liiketiloissa ulkomaisten tuotteiden myymiseksi.

19 artikla

Todistusten esittäminen

EUR.1-tavaratodistus esitetään tuojavaltion tulliviranomaisille tämän valtion lainsäädännössä esitettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Mainitut viranomaiset voivat vaatia sen käännöksen. Ne voivat lisäksi vaatia, että tuontitavarailmoitusta täydennetään maahantuojan vakuutuksella siitä, että tuotteet täyttävät yleissopimuksen soveltamiseksi vaadittavat edellytykset.

20 artikla

Tuonti osalähetyksinä

Jos tavarat tullille esittävän tavaranhaltijan pyynnöstä harmonoidun järjestelmän 84 ja 85 ryhmään kuuluva tavara tuodaan osalähetyksinä osiinsa purettuna tai kokoamattomana toimivaltaisten tulliviranomaisten määräämin ehdoin, sitä pidetään yhtenä tavarana, ja koko tavarasta voidaan esittää tulliviranomaisille tavaratodistus ensimmäistä osalähetystä tuotaessa.

21 artikla

EUR.2-lomake

1. Sen estämättä, mitä 12 artiklassa määrätään, postilähetyksinä toimitettavien tuotteiden (postipaketit mukaan lukien) osalta tässä pöytäkirjassa tarkoitettu todiste alkuperäasemasta annetaan, jos on kyse lähetyksistä, jotka sisältävät ainoastaan alkuperätuotteita ja joiden arvo ei ole suurempi kuin 2 820 ecua lähetystä kohti, tämän pöytäkirjan liitteessä V esitetyn mallin mukaisella EUR.2-lomakkeella, jonka viejä täyttää.

2. Ecun arvo tietyn yhteisön jäsenvaltion kansallisena valuuttana on 30 päivään huhtikuuta 1991 mainittu päivä mukaan lukien ecun vasta-arvo kyseisen maan valuuttana 1 päivänä lokakuuta 1988. Kunkin tätä seuraavan kahden vuoden jakson aikana se on ecun vasta-arvo kansallisena valuuttana kyseistä kahden vuoden jaksoa edeltävän vuoden lokakuun ensimmäisenä työpäivänä.

3. Yhteisö voi tarvittaessa kunkin seuraavan kahden vuoden jakson alussa saattaa voimaan määriä, joilla korvataan tässä artiklassa ja 22 artiklan 2 kohdassa ecuina ilmaistut määrät ja jotka yhteisön on ilmoitettava tulliyhteistyökomitealle viimeistään kuukausi ennen niiden voimaantuloa. Näiden määrien on joka tapauksessa oltava sellaisia, että minkään jäsenvaltion kansallisena valuuttana ilmaistujen rajojen arvo ei vähene.

4. Jos tuote laskutetaan muun yhteisön jäsenvaltion valuuttana, tuojavaltio hyväksyy asianomaisen valtion ilmoittaman määrän.

5. Jokaisen postilähetyksen osalta täytetään EUR.2-lomake. Lomakkeen täytettyään ja allekirjoitettuaan viejä kiinnittää sen, jos on kyse postipakettilähetyksestä, lähetysluetteloon. Jos on kyse kirjelähetyksestä, viejä asettaa lomakkeen lähetyksen sisään.

6. Nämä määräykset eivät vapauta viejää suorittamasta muita tulli- ja postimääräysten mukaisia muodollisuuksia.

22 artikla

Poikkeukset alkuperäselvityksen esittämisestä

1. Yksityishenkilöille pikkulähetyksinä lähetetyt tuotteet ja matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tuotteet voidaan tuoda maahan alkuperätuotteina ilman, että EUR.1-tavaratodistuksen esittämistä tai EUR.2-lomakkeen täyttämistä vaaditaan, jos kyseessä ei ole kaupallinen tuonti ja tuotteiden on ilmoitettu täyttävän tässä pöytäkirjassa määrätyt vaatimukset ja kun ei ole syytä epäillä annetun ilmoituksen todenmukaisuutta.

2. Tuontia, joka on satunnaista ja muodostuu ainoastaan vastaanottajien tai matkustajien tai heidän perheidensä henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista tuotteista, ei pidetä kaupallisena, jos näiden tuotteiden luonne tai määrä ei viittaa mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen.

Näiden tuotteiden yhteisarvo ei kuitenkaan saa ylittää 200 ecua pikkulähetysten osalta eikä 565 ecua matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tuotteiden osalta.

23 artikla

Kasautumista koskeva tiedotusmenettely

1. Sovellettaessa 6 artiklaa EUR.1-tavaratodistuksen antamiseksi AKT-valtion toimivaltainen tullitoimipaikka, jota pyydetään antamaan todistus tuotteista, joiden valmistuksessa käytetään muista AKT-valtioista, yhteisöstä tai MMA:sta tulevia aineksia, ottaa huomioon liitteen VI A tai B mallin mukaisen ilmoituksen; tämän ilmoituksen antaa viejä siinä valtiossa tai MMA:ssa, josta tavara tulee, joko aineksia koskevassa kauppalaskussa tai tämän laskun liitteessä.

2. Hankkijan on annettava jokaisen ainesten lähetyksen osalta erillinen hankkijan ilmoitus tätä lähetystä koskevassa kauppalaskussa tai tämän laskun liitteessä tai lähetysluettelossa tai muussa tätä lähetystä koskevassa kaupallisessa asiakirjassa, jossa kyseiset tavarat kuvataan riittävän yksityiskohtaisesti niiden tunnistamiseksi.

3. Etuuskohteluun oikeuttavan alkuperäaseman saavuttaneita aineksia koskeva hankkijan ilmoitus laaditaan liitteessä VI A esitetyn mallin mukaisesti.

4. Hankkijan ilmoitus, joka koskee aineksia, jotka on valmistettu tai joita on käsitelty AKT-valtioissa, MMA:issa tai yhteisössä, mutta jotka eivät ole saavuttaneet etuuskohteluun oikeuttavaa alkuperäasemaa, laaditaan liitteessä VI B esitetyn mallin mukaisesti.

5. Hankkijan ilmoitus voidaan laatia esipainetulle lomakkeelle.

6. Hankkijan ilmoitus allekirjoitetaan käsin. Kuitenkin jos lasku ja hankkijan ilmoitus laaditaan tietokoneella, hankkijan ilmoitusta ei välttämättä tarvitse allekirjoittaa käsin, jos hankkijayrityksen vastuussa oleva henkilö voidaan tunnistaa sen valtion tulliviranomaisia tyydyttävällä tavalla, jossa hankkijan ilmoitukset laaditaan. Kyseiset tulliviranomaiset voivat asettaa ehtoja tämän kohdan soveltamiselle.

7. Ennen tämän yleissopimuksen voimaantulopäivää kolmannen AKT—ETY-yleissopimuksen pöytäkirjassa n:o 1 olevan 20 ja 21 artiklan mukaisesti annetut hankkijan ilmoitukset ja tiedotuslomakkeet ovat edelleen voimassa.

24 artikla

Poikkeavuudet

Pienet poikkeavuudet EUR.1-tavaratodistuksen, EUR.2-lomakkeen tai 23 artiklassa tarkoitettujen hankkijan ilmoitusten merkintöjen ja tavaroiden tuontimuodollisuuksien täyttämiseksi tullitoimipaikassa esitettyjen asiakirjojen merkintöjen välillä eivät sinänsä tee todistuksesta mitätöntä, jos asianmukaisesti osoitetaan, että EUR.1-tavaratodistus, EUR.2-lomake tai hankkijan ilmoitus vastaa tulliselvitettäväksi esitettyjä tavaroita.

III OSASTO

HALLINNOLLISEN YHTEISTYÖN MENETELMÄT

25 artikla

Leimamallien toimittaminen

AKT-valtiot toimittavat komissiolle käytetyt leimamallit sekä niiden tulliviranomaisten osoitteet, jotka ovat toimivaltaisia antamaan EUR.1-tavaratodistuksia sekä todentamaan EUR.1-tavaratodistuksia ja EUR.2-lomakkeita jälkikäteen.

EUR.1-tavaratodistukset ja EUR.2-lomakkeet hyväksytään etuuskohtelun soveltamista varten siitä päivästä alkaen, jona komissio saa asiasta tiedon.

Komissio välittää nämä tiedot jäsenvaltioiden tulliviranomaisille.

Ennen tätä päivää viejävaltion tulliviranomaisille esitetyt EUR.1-tavaratodistukset ja EUR.2-lomakkeet hyväksytään yhteisön lainsäädännön mukaisesti.

26 artikla

EUR.1-tavaratodistusten ja EUR.2-lomakkeiden todentaminen

1. EUR.1-tavaratodistusten ja EUR.2-lomakkeiden jälkitodentaminen suoritetaan pistokokein ja aina kun sen tuojavaltion tulliviranomaisilla on aihetta epäillä asiakirjan aitoutta tai kyseisten tuotteiden tosiasiallista alkuperää koskevien tietojen oikeellisuutta.

2. Sen varmistamiseksi, että tätä pöytäkirjaa sovelletaan oikein, jäsenvaltiot, merentakaiset maat ja alueet sekä AKT-valtiot avustavat toisiaan toimivaltaisten tullihallintojen välityksellä EUR.1-tavaratodistusten aitouden ja kyseisten tuotteiden todellista alkuperää koskevien tietojen ja EUR.2-lomakkeissa esitettyjen viejän ilmoitusten oikeellisuuden sekä 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tiedotuslomakkeiden aitouden ja oikeellisuuden tarkastamisessa.

Viranomaiset, joita asiassa kuullaan, toimittavat kaikki tarpeelliset tiedot niistä olosuhteista, joissa tuote on valmistettu ja osoittavat erityisesti millä ehdoilla alkuperäsääntöjä on noudatettu asianomaisissa eri AKT-valtioissa, jäsenvaltioissa ja merentakaisissa maissa ja merentakaisilla alueilla.

3. Jos tuojavaltion tulliviranomaiset päättävät keskeyttää yleissopimuksen määräysten soveltamisen kunnes todentamisen tulokset on saatu, ne voivat luovuttaa tuotteet tuojalle, jos tarpeellisiksi katsotut varotoimenpiteet toteutetaan.

4. Sovellettaessa mitä 1 kohdassa määrätään tuojavaltion tulliviranomaiset palauttavat viejävaltion tulliviranomaisille EUR.1-tavaratodistuksen tai EUR.2-lomakkeen tai tämän todistuksen tai lomakkeen jäljennöksen ja esittävät mahdolliset sisältöä tai muotoa koskevat perusteet tiedustelun tekemiseen. Ne liittävät EUR.1-tavaratodistukseen tai EUR.2-lomakkeeseen kaikki tarvittavat kaupalliset asiakirjat tai näiden asiakirjojen jäljennökset ja ilmoittavat kaikki mahdollisesti saadut tiedot, joiden perusteella kyseisessä todistuksessa tai hakemuksessa olevia tietoja voidaan epäillä virheellisiksi.

5. Jälkitodentamisen tulokset ilmoitetaan tuojavaltion tulliviranomaisille viimeistään kuuden kuukauden kuluessa. Näiden tulosten perusteella on pystyttävä ratkaisemaan, voidaanko kiistanalaista EUR.1-tavaratodistusta tai EUR.2-lomaketta soveltaa tosiasiallisesti vietyihin tuotteisiin ja oikeuttavatko nämä todella etuuskohtelun soveltamiseen.

6. Jos todentamismenettely tai muut käytettävissä olevat tiedot näyttävät osoittavan, että tämän pöytäkirjan määräyksiä ei ole noudatettu, AKT-valtio suorittaa omasta aloitteestaan tai yhteisön pyynnöstä tarvittavat tiedustelut tai toteuttaa toimenpiteitä tällaisten tiedustelujen suorittamiseksi toivotulla nopeudella, jotta tällaiset rikkomukset havaitaan ja estetään, ja asianomainen AKT-valtio voi tätä varten pyytää yhteisöä osallistumaan tällaisiin tiedusteluihin.

Jos todentamismenettely tai muut käytettävissä olevat tiedot näyttävät osoittavan, että tämän pöytäkirjan määräyksiä ei ole noudatettu, tuotteet olisi hyväksyttävä pöytäkirjan n:o 1 mukaisiksi alkuperätuotteiksi vasta,

kun mahdollisesti täytäntöön pannut tässä pöytäkirjassa tarkoitetut hallinnollisen yhteistyön menettelyt on saatettu päätökseen.

7. Kiistat, joita tuojavaltion ja viejävaltion tulliviranomaiset eivät ole pystyneet keskenään sopimaan tai jotka aiheutuvat tämän pöytäkirjan tulkintaa koskevasta ongelmasta, annetaan 30 artiklassa tarkoitetun tulliyhteistyökomitean ratkaistaviksi.

8. Kaikissa tapauksissa tuojan ja tuojavaltion tulliviranomaisten väliset riitaisuudet ratkaistaan mainitun valtion lainsäädännön mukaisesti.

27 artikla

Hankkijan ilmoitusten todentaminen

1. Hankkijan ilmoituksen todentaminen voidaan suorittaa pistokokein tai aina kun tuojavaltion tulliviranomaisilla on aihetta epäillä asiakirjan aitoutta tai kyseisten tuotteiden tosiasiallista alkuperää koskevien tietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä.

2. Tulliviranomaiset, joiden käsiteltäväksi hankkijan ilmoitus annetaan, voivat pyytää sen valtion tulliviranomaisia, jossa ilmoitus on esitetty, antamaan tämän pöytäkirjan liitteessä VII esitetyn mallin mukaisen tiedotuslomakkeen. Tai tulliviranomaiset, joiden käsiteltäväksi hankkijan ilmoitus annetaan, voivat pyytää viejää esittämään sen valtion tulliviranomaisten antaman tiedotuslomakkeen, jossa ilmoitus on tehty.

Tiedotuslomakkeen antanut tullitoimipaikka säilyttää yhden kappaleen tätä lomaketta vähintään kaksi vuotta.

3. Todentamisen tulokset on ilmoitettava mahdollisimman nopeasti tuojamaan tulliviranomaisille. Tuloksista on käytävä selvästi ilmi, onko ainesten asemaa koskeva ilmoitus oikea vai ei.

4. Todentamisen vuoksi hankkijoiden on säilytettävä vähintään kaksi vuotta jäljennös ilmoituksen sisältävästä asiakirjasta sekä muut asiakirjat, jotka todistavat ainesten tosiasiallisen aseman.

5. Sen valtion tulliviranomaiset, jossa hankkijan ilmoitus on tehty, voivat pyytää mitä tahansa todistuksia ja suorittaa mitä tahansa tarkastuksia, jotka ne katsovat aiheellisiksi hankkijan ilmoituksen oikeellisuuden todentamiseksi.

6. Kaikki hankkijan virheellisen ilmoituksen perusteella annetut tai laaditut EUR.1-tavaratodistukset ja EUR.2-lomakkeet katsotaan mitättömiksi.

7. Edellä 26 artiklan 7 kohdassa määritettyä menettelyä sovelletaan hankkijan ilmoituksia tai tiedotuslomakkeita koskevissa kiistatapauksissa.

28 artikla

Seuraamukset

Seuraamuksia määrätään jokaiselle, joka saadakseen tuotteelle etuuskohtelun laatii tai laadituttaa joko vääriä tietoja sisältävän asiakirjan EUR.1-tavaratodistuksen saamiseksi tai vääriä tietoja sisältävän EUR.2-lomakkeen.

29 artikla

Vapaa-alueet

AKT-valtiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että EUR.1-tavaratodistuksen tai hankkijan ilmoituksen mukaisesti kaupattuja tavaroita, jotka ovat kuljetuksen aikana niiden alueella olevalla vapaa-alueella, ei korvata toisilla tuotteilla tai käsitellä muulla kuin niiden kunnon säilymiseen tarkoitetulla tavalla.

30 artikla

Tulliyhteistyökomitea

1. Perustetaan tulliyhteistyökomitea, jäljempänä "komitea", jonka tehtävänä on toteuttaa hallinnollista yhteistyötä tämän pöytäkirjan moitteettomaksi ja yhdenmukaiseksi soveltamiseksi ja toteuttaa kaikkia muita sille annettavia tullialan tehtäviä.

2. Komitea tutkii säännöllisin väliajoin alkuperäsääntöjen soveltamisen vaikutusta AKT-valtioihin ja erityisesti vähiten kehittyneisiin AKT-valtioihin sekä antaa ministerineuvostolle suositukset aiheellisista toimenpiteistä.

3. Komitea tekee tämän pöytäkirjan poikkeuksia koskevat päätökset 31 artiklassa määrätyin edellytyksin.

4. Komitea kokoontuu säännöllisesti, erityisesti valmistelemaan ministerineuvoston päätöksiä 34 artiklan mukaisesti.

5. Komitea muodostuu jäsenvaltioiden asiantuntijoista ja yhteisön tulliasioista vastaavista virkamiehistä sekä AKT-valtioita edustavista asiantuntijoista ja AKT-valtioiden alueryhmittymien tulliasioista vastaavista virkamiehistä. Komitea voi tarvittaessa käyttää aiheellista asiantuntija-apua.

31 artikla

Poikkeukset

1. Komitea voi hyväksyä poikkeuksia tästä pöytäkirjasta, jos se on olemassa olevien elinkeinojen kehittämisen tai uusien elinkeinojen luomisen vuoksi perusteltua.

AKT-valtio tai -valtiot, joita asia koskee, ilmoittavat yhteisölle, joko ennen kuin tai samaan aikaan kuin AKT-valtiot esittävät asian komitealle, poikkeushakemuksestaan 2 kohdan mukaisesti laaditun todistusaineiston perusteella.

Yhteisö myöntyy kaikkiin niihin AKT-valtioiden hakemuksiin, jotka ovat tämän artiklan mukaisesti asianmukaisesti perusteltuja ja joista ei voi aiheutua vakavaa haittaa yhteisön vakiintuneelle elinkeinolle.

2. Tulliyhteistyökomitean poikkeushakemusten tutkimisen helpottamiseksi hakemuksen esittävä AKT-valtio esittää hakemuksensa tueksi tämän pöytäkirjan liitteessä IX esitetyn mallin mukaista lomaketta käyttämällä mahdollisimman täydelliset tiedot erityisesti seuraavassa luetelluista kohdista:

— lopullisen tuotteen nimi;

— kolmansien maiden alkuperäainesten luonne ja määrä;

— AKT-valtioiden, yhteisön tai MMA:iden alkuperäainesten tai niissä käsiteltyjen alkuperäainesten luonne ja määrä;

— valmistusmenetelmät;

— arvonlisäys;

— asianomaisen yrityksen henkilökunnan määrä;

— yhteisöön suuntautuvan viennin ennakolta arvioitu määrä;

— muut mahdolliset raaka-ainelähteet;

— haetun määräajan perustelu ottaen huomioon pyrkimykset uusien hankintalähteiden löytämiseksi; ja

— muut huomiot.

Näitä samoja sääntöjä sovelletaan mahdollisiin pidennyksiin.

Komitea voi muuttaa lomaketta.

3. Hakemuksia tutkittaessa otetaan huomioon erityisesti:

a) asianomaisen AKT-valtion tai asianomaisten AKT-valtioiden kehitystaso tai maantieteellinen sijainti;

b) tapaukset, joissa olemassa olevien alkuperäsääntöjen soveltaminen vaikuttaisi merkittävästi AKT-valtion olemassa olevan elinkeinon kykyyn jatkaa vientiään yhteisöön, ja erityisesti tapaukset, joissa tämä johtaisi sen toiminnan päättymiseen;

c) erityistapaukset, joissa voidaan selkeästi osoittaa, että alkuperäsäännöt voisivat estää merkittäviä teollisuussijoituksia ja joissa sijoitusohjelman toteuttamista edistävä poikkeus antaisi mahdollisuuden näiden sääntöjen vähittäiseen täyttämiseen.

4. Kaikissa tapauksissa olisi tutkittava, voidaanko ongelma ratkaista alkuperän kasautumista koskevien sääntöjen avulla.

5. Tämän lisäksi, jos poikkeushakemus koskee vähiten kehittyneisiin kuuluvaa tai sellaista AKT-valtiota, joka on sisämaa- tai saarivaltio, se tutkitaan myönteisessä hengessä ottaen huomioon erityisesti:

a) tehtävien päätösten taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset, erityisesti niiden vaikutus työllisyyteen;

b) tarve soveltaa poikkeusta määräaikana asianomaisen AKT-valtion erityistilanteen ja ongelmat huomioon ottaen.

6. Hakemusten tapauskohtaisessa tutkinnassa otetaan erityisesti huomioon mahdollisuus myöntää alkuperäasema tuotteille, joiden koostumuksessa on naapurikehitysvaltioiden tai vähiten kehittyneiden tai sellaisten kehitysmaiden, joiden kanssa yhdellä tai useammalla AKT-valtiolla on erityissuhteet, alkuperäaineksia, jos on mahdollista luoda tyydyttävä hallinnollinen yhteistyö.

7. Poikkeus myönnetään, jos asianomaisessa AKT-valtiossa tai asianomaisissa AKT-valtioissa käytettyjen ei-alkuperätuotteiden arvonlisäys on vähintään 45 prosenttia lopullisen tuotteen arvosta, mikäli poikkeus ei ole sellainen, että se aiheuttaa vakavaa haittaa yhteisön tai yhden tai useamman sen jäsenvaltion jollekin talouselämän alalle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1–6 kohdan soveltamista.

8. Tonnikalasäilykkeitä koskevat poikkeukset myönnetään ilman eri toimenpiteitä vuosittaisen 1 500 tonnin suuruisen kiintiön mukaan ajanjaksona, joka alkaa yleissopimuksen voimaantulosta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1992, ja 2 500 tonnin suuruisen vuosittaisen kiintiön mukaan 1 päivästä tammikuuta 1993.

AKT-valtiot esittävät poikkeushakemukset edellä mainitun kiintiön huomioon ottaen tulliyhteistyökomitealle, joka myöntää poikkeukset päätöksellään. Tämän kiintiön ylittävältä osalta sovelletaan 1–7 kohdassa esitettyä menettelyä.

9. Komitea toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että päätös tehdään mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa 60 työpäivän kuluessa siitä, kun komitean ETY-puheenjohtaja on ottanut hakemuksen vastaan. Jos yhteisö ei ilmoita AKT-valtioille kantaansa hakemukseen tämän määräajan kuluessa, hakemus katsotaan hyväksytyksi. Jos komissio ei ole tehnyt päätöstä, suurlähettiläskomitea tekee päätöksen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona asia on sille esitetty.

10. a) Poikkeukset ovat voimassa komitean vahvistaman määräajan, yleensä viisi vuotta.

b) Poikkeus voidaan uusia ilman, että komitean on tarpeen tehdä uusi päätös, jos asianomainen valtio tai asianomaiset valtiot esittävät kolme kuukautta ennen kulloisenkin määräajan päättymistä todisteet siitä, että ne eivät edelleenkään voi noudattaa niitä tämän pöytäkirjan määräyksiä, joista poikkeus on myönnetty.

Jos pidennystä vastustetaan, komitea tutkii vastalauseen mahdollisimman nopeasti ja päättää, pidennetäänkö poikkeusta vai ei. Komitea toimii 9 kohdan määräysten mukaisesti. Kaikki tarvittavat toimenpiteet toteutetaan poikkeuksen soveltamisen keskeytymisen välttämiseksi.

c) Komitea voi a ja b kohdassa tarkoitettuina määräaikoina tutkia uudelleen poikkeuksen soveltamisedellytykset, jos ilmenee, että päätöksen perusteissa on tapahtunut merkittävä muutos. Se voi tämän tutkinnan päätyttyä muuttaa päätöstään poikkeuksen soveltamisalan tai minkä tahansa muun aiemmin määrätyn edellytyksen osalta.

IV OSASTO

KANARIANSAARET, CEUTA JA MELILLA

32 artikla

Erityisedellytykset

1. Tässä pöytäkirjassa käytetty käsite "yhteisö" ei sisällä Kanariansaaria, Ceutaa eikä Melillaa. Käsite "yhteisön alkuperätuotteet" ei sisällä Kanariansaarten, Ceutan eikä Melillan alkuperätuotteita.

2. Tämän pöytäkirjan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin määritettäessä, voidaanko Kanariansaarilta, Ceutasta ja Melillasta tuotuja tuotteita pitää AKT-valtioiden alkuperätuotteina.

3. Jos Kanariansaarilla, Ceutassa ja Melillassa, MMA:issa tai yhteisössä kokonaan tuotettuihin tuotteisiin kohdistuu AKT-valtioissa käsittely- tai valmistustoimia, ne katsotaan AKT-valtioissa kokonaan tuotetuiksi.

4. Kanariansaarilla, Ceutassa ja Melillassa, MMA:issa tai yhteisössä toteutettu valmistus tai käsittely katsotaan AKT-valtioissa toteutetuksi, jos aineksia myöhemmin valmistetaan tai käsitellään AKT-valtioissa.

5. Edellä 3 ja 4 kohtaa sovellettaessa ei 3 artiklan 3 kohdan a — d alakohdassa lueteltuja riittämättömiä valmistustoimia katsota valmistukseksi tai käsittelyksi.

6. Kanariansaarten, Ceutan ja Melillan katsotaan olevan yksi ainoa alue.

V OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

33 artikla

Öljytuotteet

Jäljempänä liitteessä VIII luetellut tuotteet eivät väliaikaisesti kuulu tämän pöytäkirjan soveltamisalaan. Hallinnollista yhteistyötä koskevia määräyksiä sovelletaan kuitenkin soveltuvin osin näihin tuotteisiin.

34 artikla

Alkuperäsääntöjen tarkistus

Ministerineuvosto tutkii yleissopimuksen 176 artiklan määräysten mukaisesti vuosittain tai aina kun AKT-valtiot tai yhteisö sitä pyytävät, tämän pöytäkirjan määräysten soveltamista ja niiden taloudellisia vaikutuksia mahdollisten tarpeellisten muutosten tai mukautusten tekemiseksi.

Ministerineuvosto ottaa huomioon muun muassa teknologian kehityksen vaikutuksen alkuperäsääntöihin.

Tehdyt päätökset pannaan mahdollisimman nopeasti täytäntöön.

35 artikla

Poikkeushakemukset

Sopimuspuolet sopivat kaikkien tätä pöytäkirjaa koskevien poikkeushakemusten tutkimisesta asianmukaisissa toimielimissä tämän yleissopimuksen allekirjoittamispäivästä alkaen, jotta poikkeukset voivat tulla voimaan samana päivänä kuin yleissopimus.

36 artikla

Liitteet

Tämän pöytäkirjan liitteet ovat erottamaton osa sitä.

37 artikla

Pöytäkirjan täytäntöönpano

Yhteisö ja AKT-valtiot toteuttavat omalta osaltaan tarvittavat toimenpiteet tämän pöytäkirjan täytäntöön panemiseksi.

LIITE I

HUOMAUTUKSET

Johdanto

Näitä huomautuksia sovelletaan myös soveltuvin osin kaikkiin ei-alkuperätuotteista valmistettuihin tuotteisiin, vaikka niihin ei sovellettaisi liitteen II luettelossa mainittuja erityisedellytyksiä, ja joihin sovelletaan sen sijaan 3 artiklan 1 kohdassa määrättyä nimikkeen muutosta koskevaa sääntöä.

Huomautus 1:

1.1 Luettelon kahdessa ensimmäisessä sarakkeessa kuvaillaan valmis tuote. Ensimmäisessä sarakkeessa on harmonoidussa järjestelmässä käytetty nimikkeen tai ryhmän numero ja toisessa sarakkeessa harmonoidussa järjestelmässä tästä nimikkeestä tai ryhmästä käytetty tavarankuvaus. Jokaisen kahden ensimmäisen sarakkeen merkinnän osalta eritellään sääntö sarakkeessa 3. Ensimmäisen sarakkeen merkinnän edellä eräissä tapauksissa oleva "ex" tarkoittaa, että sarakkeessa 3 oleva sääntö koskee ainoastaan sarakkeessa 2 mainittua osaa nimikkeestä tai ryhmästä.

1.2 Kun sarakkeessa 1 on koottu yhteen useita nimikkeitä tai mainittu ryhmän numero ja sarakkeessa 2 on sen vuoksi yleisluonteinen tavarankuvaus, viereinen sarakkeessa 3 oleva sääntö koskee kaikkia niitä tuotteita, jotka harmonoidussa järjestelmässä luokitellaan sarakkeessa 1 mainitun ryhmän nimikkeisiin tai johonkin nimikkeistä, jotka on koottu tähän sarakkeeseen.

1.3 Kun luettelossa on eri sääntöjä, joita sovelletaan saman nimikkeen eri tuotteisiin, nimikkeen kussakin alakohdassa on nimikkeen sen osan tavarankuvaus, jota viereinen sarakkeessa 3 oleva sääntö koskee.

Huomautus 2:

2.1 Käsitteellä "valmistus" tarkoitetaan kaikenlaista valmistusta tai käsittelyä, myös kokoamista tai erityistoimia. Huomautus 3.5 olisi myös otettava huomioon.

2.2 Käsitteellä "aines" tarkoitetaan kaikkia ainesosia, raaka-aineita, komponentteja, osia jne., joita käytetään tuotteen valmistuksessa.

2.3 Käsitteellä "tuote" tarkoitetaan valmista tuotetta, vaikka se olisikin tarkoitettu käytettäväksi myöhemmin toisessa valmistustoimessa.

2.4 Käsitteellä "tavarat" tarkoitetaan sekä aineksia että tuotteita.

Huomautus 3:

3.1 Jos jokin nimike tai nimikkeen osa ei ole luettelossa, näihin nimikkeisiin tai nimikkeen osiin sovelletaan 3 artiklan 1 kohdassa määrättyä nimikkeen muutosta koskevaa sääntöä. Jos johonkin nimikkeeseen tai nimikkeen osaan sovelletaan nimikkeen muutosta koskevaa edellytystä, tämä edellytys esitetään sarakkeessa 3.

3.2 Sarakkeessa 3 edellytetty valmistus tai käsittely koskee ainoastaan käytettyjä ei-alkuperäaineksia. Samoin sarakkeessa 3 olevassa säännössä esitettyjä rajoituksia sovelletaan ainoastaan käytettyihin ei-alkuperäaineksiin.

3.3 Jos säännön mukaan voidaan käyttää minkä tahansa nimikkeen aineksia, voidaan käyttää myös samaan nimikkeeseen kuuluvia aineksia, johon tuote kuuluu, jos sääntöön mahdollisesti sisältyvistä erityisrajoituksista ei muuta johdu. Ilmaisu "valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen ... aineksista" tarkoittaa, että voidaan käyttää ainoastaan samaan nimikkeeseen luokiteltuja aineksia kuin tuote, jonka tavarankuvaus on erilainen kuin luettelon sarakkeessa 2 esitetty tuotteen tavarankuvaus.

3.4 Jos ei-alkuperäaineksista valmistettua tuotetta, joka on saavuttanut alkuperäaseman valmistuksen kuluessa nimikkeen muutosta koskevan säännön tai sen kohdalla luettelossa esitetyn säännön perusteella, käytetään aineksena toisen tuotteen valmistuksessa, tähän tuotteeseen ei sovelleta siihen tuotteeseen sovellettavaa sääntöä, johon edellinen yhdistetään.

Esimerkki[1]: Nimikkeeseen 8407 kuuluva moottori tehdään tietyssä maassa nimikkeeseen 7224 kuuluvasta muusta takomalla esimuokatusta seosteräksestä. Nimikkeeseen 8407 kuuluvaan moottoriin sovellettavassa säännössä määrätään, että käytettyjen ei-alkuperäainesten määrä saa olla enintään 40 prosenttia tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta.

Jos tämä esimuokattu teräs on taottu asianomaisessa maassa ei-alkuperätuotetta olevasta valanteesta, se on jo saavuttanut alkuperäaseman luettelon nimikettä 7224 koskevan säännön mukaisesti. Esimuokattua terästä voidaan pitää nimikkeeseen 8407 kuuluvan moottorin valmistuksessa mahdollisesti käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa laskettaessa alkuperätuotteena riippumatta siitä, onko esimuokattu teräs tuotettu samassa tehtaassa tai jossakin muussa tehtaassa kuin moottori. Ei-alkuperätuotetta olevan valanteen arvoa ei siten oteta huomioon laskettaessa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa.

3.5 Vaikka nimikkeen muutosta koskevaa sääntöä tai muita luettelossa esitettyjä sääntöjä olisikin noudatettu, valmis tuote ei saavuta alkuperäasemaa, jos toteutettu käsittely on 3 artiklan 3 kohdan mukaan riittämätön.

3.6 Kelpuuttamisen yksikkö alkuperäsääntöjä sovellettaessa on se tuote, jota pidetään perusyksikkönä luokiteltaessa nimike harmonoidun järjestelmän nimikkeistön mukaan. Kun on kyse tuotesarjoista, jotka on luokiteltu harmonoidun järjestelmän 3 yleisen tulkintasäännön mukaan, kelpuuttamisen yksikkö on määritettävä jokaisen nimikkeisiin 6308, 8206 ja 9605 kuuluvan tavaran mukaan.

Tästä seuraa, että:

— kun tavararyhmästä tai -yhdistelmästä koostuva tuote luokitellaan harmonoidun järjestelmän mukaan yhteen ainoaan nimikkeeseen, tämä kokonaisuus muodostaa kelpuuttamisen yksikön;

— kun lähetys koostuu useasta samanlaisesta tuotteesta, jotka luokitellaan samaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen, alkuperäsääntöjä sovellettaessa on jokainen tuote katsottava erilliseksi;

— jos harmonoidun järjestelmän 5 yleisen tulkintasäännön mukaan pakkauksen katsotaan kuuluvan tavaroihin luokiteltaessa, sen katsotaan kuuluvan tuotteeseen myös alkuperää määritettäessä.

Huomautus 4:

4.1 Luettelon sääntö määrittää vaaditun vähimmäisvalmistuksen tai -käsittelyn, ja sen ylittävä valmistus tai käsittely antaa myös alkuperäaseman; sitä vähempi valmistus tai käsittely taas ei anna alkuperäasemaa. Näin ollen jos säännössä määrätään, että tietyllä valmistusasteella olevaa ei-alkuperäainesta saa käyttää, on sitä aiemmalla valmistusasteella olevan tällaisen aineksen käyttö sallittua, mutta sitä myöhemmällä valmistusasteella olevan ei.

4.2 Kun luettelon säännössä määrätään, että tuote voidaan valmistaa useammasta kuin yhdestä aineksesta, tämä tarkoittaa, että yhtä tai useampaa näistä aineksista saa käyttää. Säännössä ei vaadita, että niitä kaikkia käytetään.

Esimerkki[1]: Luettelon kankaisiin sovellettavassa säännössä määrätään, että luonnonkuituja saa käyttää ja että muun muassa kemiallisia aineita saa myös käyttää. Tämä ei tarkoita, että on käytettävä molempia, vaan että voidaan käyttää jompaakumpaa tai molempia.

Jos kuitenkin sama sääntö sisältää jonkin yhtä ainesta koskevan rajoituksen ja toisia aineksia koskevia muita rajoituksia, tällaisia rajoituksia sovelletaan vain tosiasiallisesti käytettyihin aineksiin.

---

(1) Tämä on ainoastaan selventävä esimerkki. Se ei ole oikeudellisesti sitova.

Esimerkki[1]: Ompelukoneisiin sovellettavassa säännössä määrätään, että käytettyjen langankiristys- ja siksak-mekanismien on oltava alkuperätuotteita; näitä kahta rajoitusta sovelletaan ainoastaan, jos ompelukoneessa tosiasiallisesti on nämä mekanismit.

4.3 Kun luettelon sääntö edellyttää, että tuote on valmistettava tietystä aineksesta, tämä edellytys ei luonnollisesti estä käyttämästä muita aineksia, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, etteivät ne voi täyttää sääntöä.

Esimerkki[1]: Nimikkeen 1904 sääntö, joka nimenomaan sulkee pois viljan ja viljatuotteiden käytön, ei estä kivennäissuolojen, kemikaalien ja muiden lisäaineiden käyttöä, joita ei valmisteta viljasta.

Esimerkki[1]: Jos kuitukankaasta tehdyn vaatteen osalta ainoastaan ei-alkuperätuotetta olevan langan käyttö on sallittua, ei ole mahdollista aloittaa valmistusta kuitukankaasta — vaikka kuitukangasta ei tavallisesti voidakaan tehdä langasta. Tällaisissa tapauksissa lähtöaineksen olisi tavallisesti oltava lankaa edeltävällä asteella — ts. kuituasteella.

4.4 Jos luettelon säännössä on kaksi tai useampia prosenttimääriä enimmäisarvoksi ei-alkuperäaineksille, joita voidaan käyttää, näitä prosenttimääriä ei saa laskea yhteen. Toisin sanoen kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten enimmäisarvo ei saa koskaan ylittää korkeinta määrätyistä prosenttimääristä. Lisäksi yksittäisiä prosenttimääriä ei saa ylittää niiden nimenomaisten ainesten osalta, joita ne koskevat.

Tätä huomautusta sovelletaan myös 5 artiklassa tarkoitettuun arvopoikkeamaan.

Huomautus 5:

5.1 Luettelossa käytetyllä ilmaisulla "luonnonkuidut" tarkoitetaan muita kuituja kuin muunto- ja synteettikuituja. Se rajoittuu kehruuta edeltäviin valmistusasteisiin ja sisältää myös jätteet ja, jollei toisin mainita, se sisältää kuidut, jotka on karstattu, kammattu tai muulla tavoin valmistettu, mutta joita ei ole kehrätty.

5.2 Ilmaisu "luonnonkuidut" sisältää nimikkeen 0503 jouhen, nimikkeiden 5002 ja 5003 silkin, nimikkeiden 5101–5105 villakuidut ja hienon ja karkean eläimenkarvan, nimikkeiden 5201–5203 puuvillakuidut ja nimikkeiden 5301 - 5305 muut kasvitekstiilikuidut.

5.3 Ilmaisuja "tekstiilimassa", "kemialliset aineet" ja "paperinvalmistusaineet" käytetään luettelossa kuvaamaan 50–63 ryhmään kuulumattomia aineksia, joita voidaan käyttää muunto-, synteetti- tai paperikuitujen tai näistä kuiduista valmistettujen lankojen valmistuksessa.

5.4 Ilmaisua "katkotut tekokuidut" käytetään luettelossa viittamaan nimikkeiden 5501 - 5507 synteetti- tai muuntokuitufilamenttitouviin, synteetti- tai muuntokatkokuituihin tai niiden jätteisiin.

Huomautus 6:

6.1 Sellaisten sekoitetuotteiden osalta, joihin luettelossa liittyy viittaus tähän huomautukseen, ei sovelleta sarakkeen 3 edellytyksiä mihinkään tämän tuotteen valmistuksessa käytettyihin perustekstiiliaineksiin, joiden paino yhteensä on enintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen perustekstiiliaineiden yhteispainosta. (Ks. myös huomautus 6.3 ja 6.4)

(1) Tämä on ainoastaan selventävä esimerkki. Se ei ole oikeudellisesti sitova.

6.2 Tätä poikkeusta voidaan kuitenkin soveltaa vain sekoitetuotteisiin, jotka on tehty kahdesta tai useammasta perustekstiiliaineesta.

Perustekstiiliaineet ovat seuraavat:

— silkki,

— villa,

— karkea eläimenkarva,

— hieno eläimenkarva,

— jouhet,

— puuvilla,

— paperinvalmistusaineet ja paperi,

— pellava,

— hamppu,

— juutti ja muut niinitekstiilikuidut,

— sisali ja muut Agave-sukuisista kasveista saadut tekstiilikuidut,

— kookoskuidut, manilla, rami ja muut kasvitekstiilikuidut,

— synteettikuitufilamentit,

— muuntokuitufilamentit,

— synteettikatkokuidut,

— muuntokatkokuidut.

Esimerkki[1]: Nimikkeen 5205 lanka, joka on tehty nimikkeen 5203 puuvillakuiduista ja nimikkeen 5506 synteettikatkokuiduista, on sekoitelanka. Sen vuoksi ei-alkuperätuotteita olevia synteettikatkokuituja, jotka eivät täytä alkuperäsääntöjä (joissa vaaditaan valmistusta ei-alkuperätuotteita olevista kemiallisista aineista), saa käyttää enintään 10 prosenttia langan painosta.

Esimerkki[1]: Nimikkeen 5112 villakangas, joka on tehty nimikkeen 5107 villalangasta ja nimikkeen 5509 synteettikatkokuitulangasta, on sekoitekangas. Sen vuoksi synteettikuitulankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa vaaditaan karstaamattomien tai kampaamattomien tai muuten kehruuta varten käsittelemättömien katkokuitujen käyttöä) tai villalankaa, joka ei täytä alkuperäsääntöjä (joissa vaaditaan luonnonkuitujen käyttöä), tai näiden kahden sekoitusta, saa käyttää vain jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia kankaan painosta.

Esimerkki[1]: Nimikkeen 5802 tuftattu tekstiilikangas, joka on tehty nimikkeen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeen 5210 puuvillakankaasta, on sekoitetuote vain, jos puuvillakangas itsessään on sekoitekangas, joka on tehty kahteen eri nimikkeeseen luokiteltavasta langasta tai jos käytetyt puuvillalangat itsessään ovat sekoitetuotteita.

Esimerkki[1]: Jos edellä tarkoitettu tuftattu tekstiilikangas olisi tehty nimikkeen 5205 puuvillalangasta ja nimikkeen 5407 synteettikuitukankaasta, käytetyt langat olisivat kaksi eri perustekstiiliainetta ja tuftattu tekstiilikangas sen mukaisesti sekoitetuote.

Esimerkki[1]: Matto, jonka nukka on tehty sekä muuntokuitu- että puuvillalangoista ja pohjakangas juutista, on sekoitetuote, koska on käytetty kolmea perustekstiiliainetta. Näin ollen saadaan käyttää mitä tahansa ei-alkuperäaineksia, jotka ovat säännön sallimaa myöhemmällä valmistusasteella, jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia mattoon sisältyvien tekstiiliaineiden painosta. Juuttikangaspohja tai muuntokuitulangat tai molemmat voitaisiin siis tuoda maahan tällä valmistusasteella olevina, jos painoa koskevat edellytykset täyttyvät.

6.3 Tuotteissa, joissa on "segmentoitua polyuretaania olevaa, myös kierrepäällystettyä lankaa, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä", tämä poikkeus on tällaisen langan osalta 20 prosenttia.

6.4 Tuotteissa, joissa on kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydämestä, tämä poikkeus on tällaisen kaistaleen osalta 30 prosenttia.

---

(1) Tämä on ainoastaan selventävä esimerkki. Se ei ole oikeudellisesti sitova.

Huomautus 7:

7.1 Niissä tekstiilituotteissa, joiden kohdalla luettelossa on alaviite tähän alkuhuomautukseen, saa käyttää tekstiiliainetta olevia koristeita ja tarvikkeita, jotka eivät täytä kyseistä sovitettua tuotetta koskevaa luettelon 3 sarakkeen sääntöä, jos niiden paino ei ylitä 10 prosenttia niiden valmistuksessa käytettyjen tekstiiliaineiden kokonaispainosta.

Tekstiiliainetta olevat koristeet ja tarvikkeet on luokiteltu 50–63 ryhmään. Vuoria ja välivuoria ei katsota koristeiksi ja tarvikkeiksi.

7.2 Koristeiden, tarvikkeiden ja muiden käytettyjen tuotteiden, jotka sisältävät tekstiiliaineita, ei tarvitse täyttää 3 sarakkeessa esitettyjä edellytyksiä, vaikka ne eivät kuulu 4.3 huomautuksen soveltamisalaan.

7.3 Huomautuksen 4.3 mukaisesti koristeita, tarvikkeita tai muita ei-alkuperätuotteita, jotka eivät sisällä tekstiiliaineita, saa kuitenkin käyttää vapaasti, jos niitä ei voida valmistaa luettelon sarakkeen 3 luettelossa mainituista aineksista.

Esimerkki[1]: Jos luettelon säännössä määrätään, että tietyn tekstiilitavaran, esimerkiksi puseron, valmistuksessa on käytettävä lankaa, tämä ei estä metallitavaroiden kuten nappien käyttöä, koska nappeja ei voi valmistaa tekstiiliaineesta.

7.4 Prosenttisääntöä sovellettaessa on ei-alkuperäainesten arvoa laskettaessa otettava huomioon tarvikkeiden arvo.

---

[1] Tämä on ainoastaan selventävä esimerkki. Se ei ole oikeudellisesti sitova.

LIITE II

LUETTELO VALMISTUKSESTA TAI KÄSITTELYSTÄ, JOKA ON SUORITETTAVA EI-ALKUPERÄAINEKSILLE, JOTTA VALMIS TUOTE SAA ALKUPERÄASEMAN

HS-nimike	Tuotteen kuvaus	Ei-alkuperäainesten valmistus tai käsittely, joka antaa tuotteelle alkuperäaseman
(1)	(2)	(3)
0201	Naudanliha, tuore tai jäähdytetty	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0202 jäädytetystä naudanlihasta
0202	Naudanliha, jäädytetty	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0201 tuoreesta tai jäähdytetystä naudanlihasta
0206	Naudan, sian, lampaan, vuohen, hevosen, aasin, muulin ja muuliaasin muut syötävät osat, tuoreet, jäähdytetyt tai jäädytetyt	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 0201–0205 ruhoista
0210	Liha ja muut syötävät eläimenosat, suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut; lihasta ja muista eläimenosista valmistettu syötävä jauho ja jauhe	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 0201–0206 ja 0208 lihasta ja muista syötävistä eläimenosista tai nimikkeen 0207 siipikarjan maksasta
0302–0305	Kalat, ei kuitenkaan elävät kalat	Valmistus jossa käytettyjen 3 ryhmän ainesten on jo oltava alkuperäaineksia
0402, 0404–0406	Maito ja meijerituotteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0401 tai 0402 maidosta taikka kermasta
0403	Kirnupiimä, juoksutettu maito ja kerma, jogurtti, kefiiri ja muu käynyt tai hapatettu maito ja kerma, myös tiivistetty tai maustettu tai lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta, hedelmää tai kaakaota sisältävä	Valmistus, jossa — käytettyjen 4 ryhmän ainesten on jo oltava alkuperäaineksia — käytettyjen nimikkeen 2009 hedelmämehujen (ei kuitenkaan ananas-, limetti tai greippimehun) on oltava alkuperäaineksia ja — käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
0408	Kuorettomat linnunmunat ja munankeltuainen, tuoreet, kuivatut, höyryssä tai vedessä keitetyt, muotoillut, jäädytetyt tai muulla tavalla säilötyt, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0407 linnunmunista

(1)	(2)	(3)
ex 0502	Sian ja villisian harjakset ja muut karvat, valmistamattomat	Sian ja villisian harjasten ja muiden karvojen puhdistaminen, desinfiointi, lajittelu ja suoristaminen
ex 0506	Luut ja sarvitohlot, valmistamattomat	Valmistus, jossa käytettyjen 2 ryhmän ainesten on jo oltava alkuperäaineksia
0710–0713	Jäädytetyt kasvikset, väliaikaisesti säilötyt tai kuivatut, ei kuitenkaan nimikkeiden ex 0710 ja ex 0711 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa käytettyjen kasvisten on jo oltava alkuperäaineksia
ex 0710	Sokerimaissi (myös höyryssä tai vedessä keitetty), jäädytetty	Valmistus tuoreesta tai jäähdytetystä sokerimaissista
ex 0711	Sokerimaissi, väliaikaisesti säilötty	Valmistus tuoreesta tai jäähdytetystä sokerimaissista
0811	Jäädytetyt hedelmät ja pähkinät, keittämättömät tai vedessä tai höyryssä keitetyt, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät:	
	— lisättyä sokeria sisältävät	Valmistus, jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa käytettyjen hedelmien tai pähkinöiden on jo oltava alkuperäaineksia
0812	Hedelmät ja pähkinät, väliaikaisesti (esim. rikkidioksidikaasulla tai suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäliuoksessa) säilöttyinä, mutta siinä tilassa välittömään kulutukseen soveltumattomina	Valmistus, jossa käytettyjen hedelmien tai pähkinöiden on jo oltava alkuperäaineksia
0813	Kuivatut hedelmät, nimikkeisiin 0801–0806 kuulumattomat; tähän ryhmän pähkinöiden ja/tai kuivattujen hedelmien sekoitukset	Valmistus, jossa käytettyjen hedelmien tai pähkinöiden jo on oltava alkuperäaineksia
0814	Sitrushedelmien ja melonin (myös vesimelonin) kuoret, tuoreet, jäädytetyt, kuivatut tai väliaikaisesti suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäliuoksessa säilöttyinä	Valmistus, jossa käytettyjen hedelmien tai pähkinöiden on jo oltava alkuperäaineksia
ex ryhmä 11	Myllyteollisuustuotteet; maltaat; tärkkelys; inuliini; vehnägluteeni, ei kuitenkaan nimikkeen ex 1106 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa käytettyjen kasvisten, viljan, nimikkeen 0714 syötävien juurien ja mukuloiden tai hedelmien on jo oltava alkuperäaineksia
ex 1106	Nimikkeen 0713 kuivatusta, silvitystä palkoviljasta valmistetut hienot ja karkeat jauhot	Nimikkeen 0708 palkokasvien kuivaaminen ja jauhaminen
1301	Kumilakat; luonnonkumit ja -hartsit, luonnonkumihartsit ja -palsamit	Valmistus, jossa käytettyjen nimikkeen 1301 ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
1501	Sianihra (laardi); muu sianrasva ja siipikarjan rasva, sulatetut, myös puristetut tai liuottimilla uutetut:	
	— luista tai jätteistä saadut rasvat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0203, 0206 tai 0207 aineksista eikä nimikkeen 0506 luista
	— muut	Valmistus nimikkeen 0203 tai 0206 sianlihasta tai sian muista syötävistä osista taikka nimikkeen 0207 siipikarjan lihasta tai muista syötävistä osista
1502	Nautaeläinten, lampaan tai vuohen rasva, raaka tai sulatettu, myös puristettu tai liuottimien avulla uutettu	
	— luurasva tai jätteistä saatu rasva	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 0201, 0202, 0204 tai 0206 aineksista eikä nimikkeen 0506 luista
	— muut	Valmistus, jossa käytettyjen 2 ryhmän eläinperäisten ainesten on jo oltava alkuperäaineksia
1504	Kala- ja merinisäkäsrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat:	
	— kalaöljyjen ja merinisäkäsrasvojen ja -öljyjen jähmeät jakeet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 1504 aineksista
	— muut	Valmistus, jossa käytettyjen 2 ja 3 ryhmän eläinperäisten ainesten on jo oltava alkuperäaineksia
ex 1505	Puhdistettu lanoliini	Valmistus nimikkeen 1505 villarasvasta
1506	Muut eläinrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat:	
	— jähmeät jakeet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 1506 aineksista
	— muut	Valmistus, jossa käytettyjen 2 ryhmän eläinperäisten ainesten on jo oltava alkuperäaineksia
ex 1507–1515	Rasvaiset kasviöljyt ja niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat	
	— jähmeät jakeet, ei kuitenkaan jojobaöljy	Valmistus muista nimikkeiden 1507–1515 aineksista
	— muut, ei kuitenkaan:	Valmistus, jossa käytettyjen kasviperäisten ainesten on jo oltava alkuperäaineksia
	— kiinanpuuöljy (tung-öljy), oiticicaöljy, myrttivaha ja japaninvaha	
	— muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut öljyt	
ex 1516	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, uudelleen esteröidyt, myös puhdistetut, mutta ei enempää valmistetut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen eläin- ja kasviperäisten ainesten on jo oltava alkuperäaineksia

(1)	(2)	(3)
ex 1517	Nimikkeiden 1507–1515 kasviöljyjen syötävät nestemäiset seokset	Valmistus, jossa käytettyjen kasviperäisten ainesten on jo oltava alkuperätuotteita
ex 1519	Teolliset rasva-alkoholit, joilla on tekovahojen luonne	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös nimikkeen 1519 teollisista rasvahapoista
1601	Makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista tai verestä; näihin tuotteisiin perustuvat elintarvikevalmisteet	Valmistus 1 ryhmän eläimistä
1602	Muut valmisteet ja säilykkeet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista tai verestä	Valmistus 1 ryhmän eläimistä
1603	Lihasta, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista saadut uutteet ja mehut	Valmistus 1 ryhmän eläimistä. Käytettyjen kalojen, äyriäisten, nilviäisten tai muiden vedessä elävien selkärangattomien on jo kuitenkin oltava alkuperäaineksia
1604	Kalavalmisteet ja -säilykkeet; kaviaari ja kalanmädistä valmistetut kaviaarinkorvikkeet	Valmistus, jossa käytettyjen kalojen tai kalanmädin on jo oltava alkuperäaineksia
1605	Äyriäiset, nilviäiset tai muut vedessä elävät selkärangattomat, valmistetut tai säilötyt	Valmistus, jossa käytettyjen äyriäisten, nilviäisten tai muiden vedessä elävien selkärangattomien on jo oltava alkuperäaineksia
ex 1701	Ruoko- ja juurikassokeri sekä kemiallisesti puhdas sakkaroosi, jähmeät, lisättyä maku- tai väriainetta sisältävät	Valmistus, jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
1702	Muut sokerit, myös kemiallisesti puhdas laktoosi, maltoosi, glukoosi ja fruktoosi (levuloosi) , jähmeät; lisättyä maku- tai väriainetta sisältämättömät sokerisiirapit; keinotekoinen hunaja, myös luonnonhunajan kanssa sekoitettuna; sokeriväri:	
	— kemiallisesti puhdas maltoosi tai fruktoosi	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 1702 aineksista
	— muut jähmeät sokerit, lisättyä maku- tai väriainetta sisältävät	Valmistus, jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten on jo oltava alkuperäaineksia
ex 1703	Sokerin erottamisessa ja puhdistamisessa syntyvä melassi lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä	Valmistus, jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
1704	Kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet (myös valkoinen suklaa)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja jossa muiden käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
1806	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät elintarvikevalmisteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
1901	Mallasuute; muualle kuulumattomat hienoista tai karkeista jauhoista, tärkkelyksestä tai mallasuutteesta tehdyt elintarvikevalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on vähemmän kuin 50 painoprosenttia; muualle kuulumattomat nimikkeiden 0401–0404 tuotteista tehdyt elintarvikevalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia:	
	— mallasuute	Valmistus 10 ryhmän viljasta
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
1902	Makaronivalmisteet, kuten spagetti, makaroni, nuudelit, lasagne, gnocchi, ravioli ja cannelloni, myös kypsennetyt tai (lihalla tai muulla aineella) täytetyt tai muulla tavalla valmistetut; couscous, myös valmistettu	Valmistus, jossa käytetyn viljan (ei kuitenkaan makaroni- eli durumvehnän), lihan, muiden eläimenosien, kalojen, äyriäisten tai nilviäisten on jo oltava alkuperäaineksia
1903	Tapioka ja tärkkelyksestä valmistetut tapiokankorvikkeet, hiutaleina, jyvinä, helmisuurimoina, seulomisjääminä tai niiden kaltaisessa muodossa	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 1108 perunatärkkelyksestä
1904	Viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla tehdyt elintarvikevalmisteet (esim. maissihiutaleet); esikypsennetty tai muulla tavalla valmistettu vilja (ei kuitenkaan maissi) jyvinä tai jyväsinä:	
	— kaakaota sisältämättömät	Valmistus, jossa — käytetyn viljan ja viljatuotteiden (ei kuitenkaan *Zea indurata* -lajien maissin, makaroni- eli durumvehnän eikä niistä valmistettujen tuotteiden) on oltava kokonaan tuotettuja ja — käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— lisättyä kaakaota sisältävät	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 1806 aineksista; valmistuksessa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
1905	Ruokaleipä, kakut ja leivokset, keksit ja pikkuleivät (biscuits) sekä muut leipomatuotteet, myös jos niissä on kaakaota; ehtoollisleipä, tyhjät oblaattikapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan 11 ryhmän aineksista
2001	Etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt kasvikset, hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat	Valmistus, jossa käytettyjen hedelmien, pähkinöiden ja kasvisten on jo oltava alkuperäaineksia
2002	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt tomaatit	Valmistus, jossa käytettyjen tomaattien on jo oltava alkuperäaineksia
2003	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt sienet ja multasienet (tryffelit)	Valmistus, jossa käytettyjen sienien tai multasienien (tryffeleiden) on jo oltava alkuperäaineksia
2004 ja 2005	Muulla tavalla kuin etikan tai etikkahapon avulla valmistetut tai säilötyt muut kasvikset, jäädytetyt tai jäädyttämättömät	Valmistus, jossa käytettyjen kasvisten on oltava alkuperäaineksia

(1)	(2)	(3)
2006	Sokerilla säilötyt (valellut, lasitetut tai kandeeratut) hedelmät, pähkinät, hedelmänkuoret ja muut kasvinosat	Valmistus, jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2007	Keittämällä valmistetut hillot, hedelmähyytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet sekä hedelmä- ja pähkinäpastat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	Valmistus, jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2008	Muulla tavalla valmistetut tai säilötyt hedelmät, pähkinät ja muut syötävät kasvinosat, myös lisättyä sokeria, muuta makeutusainetta tai alkoholia sisältävät, muualle kuulumattomat:	
	— muulla tavalla kuin vedessä tai höyryssä vedessä keittämällä kypsennetyt hedelmät ja pähkinät, lisättyä sokeria sisältämättömät, jäädytetyt	Valmistus, jossa käytettyjen hedelmien tai pähkinöiden on jo oltava alkuperäaineksia
	— pähkinät, lisättyä sokeria tai alkoholia sisältämättömät	Valmistus, jossa käytettyjen, nimikkeiden 0801, 0802 ja 1202–1207 alkuperäaineksia olevien pähkinöiden ja öljysiementen arvon on oltava suurempia kuin 60 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa kuitenkin olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2009	Käymättömät ja lisättyä alkoholia sisältämättömät hedelmämehut (myös rypälemehu), myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa kuitenkin olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2101	Paahdettu juurisikuri ja sen uutteet, esanssit ja tiivisteet	Valmistus, jossa käytetyn juurisikurin on jo oltava alkuperäaines
ex 2103	— Kastikkeet ja valmisteet niitä varten; maustamisvalmisteita olevat sekoitukset	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Sinappijauhoa tai valmistettua sinappia saa kuitenkin käyttää
	— Valmistettu sinappi	Valmistus sinappijauhosta
ex 2104	— Keitot ja liemet sekä valmisteet niitä varten	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 2002–2005 valmistetuista tai säilötyistä kasviksista
	— Homogenoidut sekoitetut elintarvikevalmisteet	Sovelletaan sellaisen nimikkeen sääntöä, johon kyseiset valmisteet luokitellaan irtotavarana
ex 2106	Lisättyä maku- tai väriainetta sisältävät sokerisiirapit	Valmistus, jossa käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa olla enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2201	Vesi, myös luonnon tai keinotekoinen kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön ja maustamaton; jää ja lumi	Valmistus, jossa käytetyn veden on jo oltava alkuperäaines

(1)	(2)	(3)
2202	Vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä tai maustettu, ja muut alkoholittomat juomat, ei kuitenkaan nimikkeen 2009 hedelmä- ja kasvismehut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Käytettyjen 17 ryhmän ainesten arvo saa kuitenkin olla 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja käytetyn hedelmämehun (ei kuitenkaan ananas-, limetti- ja greippimehun) on jo oltava alkuperäaineksia
ex 2204	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini, ja lisättyä alkoholia sisältävä rypälemehu	Valmistus muusta rypälemehusta
2205, ex 2207, ex 2208 ja ex 2209	Seuraavat tuotteet, jotka sisältävät rypäleaineksia: Vermutti ja muu tuoreista rypäleistä valmistettu viini, joka on maustettu kasveilla tai aromaattisilla aineilla; etyylialkoholi ja muut väkevät alkoholijuomat, myös denaturoidut; väkevät alkoholijuomat, likööorit ja muut alkoholipitoiset juomat; alkoholipitoiset valmisteet (seokset), jollaisia käytetään juomien valmistukseen; etikka	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan käytetyistä viinirypäleistä tai niiden johdannaistuotteista
ex 2208	Viski, jonka alkoholipitoisuus on pienempi kuin 50 painoprosenttia	Valmistus, jossa käytetyn viljan tislauksesta saatavan alkoholin arvo saa olla enintään 15 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2303	Maissitärkkelyksen valmistuksen jätetuotteet (ei kuitenkaantiivistetty maissinvaleluvesi), kuiva-aineen valkuaisainepitoisuus suurempi kuin 40 painoprosenttia	Valmistus, jossa käytetyn maissin on jo oltava alkuperäaines
ex 2306	Öljykakut ja muut oliiviöljyn erottamisessa syntyneet jätetuotteet, joissa on enemmän kuin 3 painoprosenttia oliiviöljyä	Valmistus, jossa käytettyjen oliivien on jo oltava alkuperäaineksia
2309	Valmisteet, jollaisia käytetään eläinten ruokintaan	Valmistus, jossa käytetyn viljan, sokerin, melassin, lihan tai maidon on jo oltava alkuperäaineksia
2402	Tupakasta tai tupakankorvikkeesta valmistetut sikarit, pikkusikarit ja savukkeet	Valmistus, jossa vähintään 70 painoprosenttia käytetystä nimikkeen 2401 valmistamattomasta tupakasta tai tupakanjätteestä on jo oltava alkuperätuote
ex 2403	Piippu- ja savuketupakka	Valmistus, jossa vähintään 70 painoprosenttia käytetystä nimikkeen 2401 valmistamattomasta tupakasta tai tupakanjätteestä on jo oltava alkuperätuote
ex 2504	Kiteinen luonnongrafiitti, hiilellä rikastettu, puhdistettu ja jauhettu	Kiteisen raakagrafiitin hiilipitoisuuden rikastaminen, sen puhdistaminen ja jauhaminen
ex 2515	Marmori, ainoastaan sahaamalla tai muulla tavalla leikattu suorakaiteen tai neliön muotoisiksi kappaleiksi tai laatoiksi, paksuus enintään 25 cm	Enemmän kuin 25 cm paksun marmorin (myös jo sahatun) leikkaaminen sahaamalla tai muulla tavalla
ex 2516	Graniitti, porfyyri, basaltti, hiekkakivi ja muu muistomerkki- ja rakennuskivi, ainoastaan sahaamalla tai muulla tavalla leikattu suorakaiteen tai neliön muotoisiksi kappaleiksi tai laatoiksi, paksuus enintään 25 cm	Enemmän kuin 25 cm paksun kiven (myös jo sahatun) leikkaaminen sahaamalla tai muulla tavalla
ex 2518	Kalsinoitu dolomiitti	Kalsinoimattoman dolomiitin kalsinointi

(1)	(2)	(3)
ex 2519	Murskattu luonnon magnesiumkarbonaatti (magnesiitti) ilmanpitävissä astioissa ja magnesiumoksidi, myös puhdas, ei kuitenkaan sulatettu magnesiumoksidi (magnesia) ja perkipoltettu (sintrattu) magnesiumoksidi	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Luonnon magnesiumkarbonaattia (magnesiittia) saa kuitenkin käyttää
ex 2520	Erityisesti hammaslääkintäkäyttöön valmistettu kipsi	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2524	Asbestikuidut	Valmistus asbestikivennäisistä (asbestirikasteesta)
ex 2525	Kiillejauhe	Kiilteen tai kiillejätteen jauhaminen
ex 2530	Maavärit, kalsinoidut tai jauhetut	Maavärien kalsinointi tai jauhaminen
ex 2707	Korkean lämpötilan kivihiilitervasta tislaamalla saatujen kivennäisöljyjen kaltaiset öljyt, joissa aromaattisten aineosien paino on suurempi kuin muiden kuin aromaattisten aineosien paino ja joista 250 °C:seen tislattaessa tislautuu enemmän kuin 65 tilavuusprosenttia (myös bensiini- ja bentsoliseokset), polttoaineena käytettävät	Nämä tuotteet mainitaan liitteessä VIII
2709–2715	Kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat	Nämä tuotteet mainitaan liitteessä VIII
ex ryhmä 28	Kemialliset alkuaineet ja epäorgaaniset yhdisteet; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet; ei kuitenkaan nimikkeiden ex 2811 ja ex 2833 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2811	Rikkitrioksidi	Valmistus rikkidioksidista
ex 2833	Alumiinisulfaatti	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 29	Orgaaniset kemialliset yhdisteet, ei kuitenkaan nimikkeiden ex 2901, ex 2902, ex 2905, 2915, ex 2932, 2933 ja 2934 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2901	Asykliset hiilivedyt, polttoaineena käytettävät	Nämä tuotteet mainitaan liitteessä VIII
ex 2902	Syklaanit ja sykleenit (ei kuitenkaan atsuleenit), bentseeni, tolueeni, ksyleenit, polttoaineena käytettävät	Nämä tuotteet mainitaan liitteessä VIII
ex 2905	Tämän nimikkeen alkoholien ja etanolin tai glyserolin metallialkoholaatit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 2905 aineksista. Tämän nimikkeen metallialkoholaatteja saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2915	Tyydyttyneet asykliset monokarboksyylihapot sekä niiden anhydridit, halogenidit, peroksidit ja peroksihapot; niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Käytettyjen nimikkeiden 2915 ja 2916 ainesten arvo saa olla kuitenkin enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 2932	— Sisäiset eetterit ja niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Käytettyjen nimikkeen 2909 ainesten arvo saa kuitenkin olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
ex 2932 *(jatkoa)*	— sykliset asetaalit ja sisäiset puoliasetaalit sekä niiden halogeeni-, sulfo-, nitro- ja nitrosojohdannaiset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista
2933	Heterosykliset yhdisteet, jotka sisältävät ainoastaan typpiheteroatomin tai -atomeja; nukleiinihapot ja niiden suolat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Käytettyjen nimikkeiden 2932 ja 2933 ainesten arvo saa kuitenkin olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
2934	Muut heterosykliset yhdisteet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Käytettyjen nimikkeiden 2932, 2933 ja 2934 ainesten arvo saa kuitenkin olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 30	Farmaseuttiset tuotteet, ei kuitenkaan nimikkeiden 3002, 3003 ja 3004 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3002	Ihmisveri; terapeuttista, ennakolta ehkäisevää tai taudinmäärityskäyttöä varten valmistettu eläimenveri; antiseerumit ja muut verifraktiot; rokotusaineet, toksiinit, mikro-organismiviljelmät (ei kuitenkaan hiivat) ja niiden kaltaiset tuotteet:	
	— tuotteet, joissa on terapeuttisessa tai ennakolta ehkäisevässä tarkoituksessa keskenään sekoitettuina kaksi tai useampia aineosia, tai sekoittamattomat tuotteet tällaista käyttöä varten, annostetut tai vähittäismyyntimuodoissa tai -pakkauksissa olevat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Tämän kuvauksen mukaisia aineksia saa kuitenkin käyttää ainoastaan, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut:	
	— ihmisveri	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Tämän kuvauksen mukaisia aineksia saa kuitenkin käyttää ainoastaan, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— terapeuttista tai ennalta ehkäisevää käyttöä varten valmistettu eläimenveri	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Tämän kuvauksen mukaisia aineksia saa kuitenkin käyttää ainoastaan, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— verifraktiot, ei kuitenkaan antiseerumit, hemoglobiini ja seerumiglobuliini	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Tämän kuvauksen mukaisia aineksia saa kuitenkin käyttää ainoastaan, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— hemoglobiini, veriglobuliinit ja seerumiglobuliinit	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Tämän tavarankuvauksen mukaisia aineksia saa kuitenkin käyttää ainoastaan, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3002 aineksista. Tämän tavarankuvauksen mukaisia aineksia saa kuitenkin käyttää ainoastaan, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
3003 ja 3004	Lääkkeet (ei kuitenkaan nimikkeen 3002, 3005 tai 3006 tuotteet)	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 3003 tai 3004 aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 31	Lannoitteet, ei kuitenkaan nimikkeiden ex 3103 ja ex 3105 tuotteet, joita koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3103	Luonnon alumiinikalsiumfosfaatit, termisesti käsitellyt, murskatut ja jauhetut	Termisesti käsitellyn luonnon alumiinikalsiumfosfaatin murskaaminen ja jauhaminen
ex 3105	Kivennäis- tai kemialliset lannoitteet, joissa on kahta tai kolmea seuraavista lannoittavista aineista: typpeä, fosforia tai kaliumia; muut lannoitteet; tämän ryhmän lannoitteet tabletteina tai niiden kaltaisessa muodossa taikka bruttopainoltaan enintään 10 kg:n pakkauksissa, ei kuitenkaan: — natriumnitraatti — kalsiumsyanamidi — kaliumsulfaatti — kaliummagnesiumsulfaatti	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 32	Parkitus- ja väriuutteet; tanniinit ja niiden johdannaiset; värit, pigmentit ja muut väriaineet; maalit ja lakat; kitti sekä muut täyte- ja tiivistystahnat; painovärit, muste ja tussi; ei kuitenkaan nimikkeiden ex 3201 ja 3205 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3201	Tanniinit sekä niiden suolat, eetterit, esterit ja muut johdannaiset	Valmistus kasviperäisistä parkitusuutteista
3205	Substraattipigmentit; tämän ryhmän 3 huomautuksessa tarkoitetut substraattipigmentteihin perustuvat valmisteet(1)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeiden 3203 ja 3204 aineksista, ja edellyttäen, että kaikkien nimikkeeseen 3205 luokiteltavien ainesten arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 33	Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajuste-, kosmeettiset ja toalettivalmisteet; ei kuitenkaan nimikkeen 3301 tuotteet, joita koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3301	Haihtuvat öljyt (terpeenittömät tai terpeenipitoiset), myös jähmeät (concretes) ja vahaa poistamalla saadut nesteet (absolutes); resinoidit; haihtuvien öljyjen väkevöidyt rasva-, rasvaöljy- ja vahaliuokset tai niiden kaltaiset liuokset, kylmänä uuttamalla (enfleurage) tai maseroimalla saadut; terpeenipitoiset sivutuotteet, joita saadaan poistettaessa terpeenejä haihtuvista öljyistä; haihtuvien öljyjen vesitisleet ja -liuokset	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös tämän nimikkeen eri "tuoteryhmän"(2) aineksista. Saman tuoteryhmän aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1) Nimikkeistön 32 ryhmän 3 huomautuksen mukaan nämä ovat väriaineisiin perustuvia valmisteitia, jollaisia käytetään minkä tahansa aineen värjäämiseen tai aineosina värivalmistetuotannossa edellyttäen, että niitä ei luokitella muuhun 32 ryhmän nimikkeeseen.

(2) "Tuoteryhmällä" tarkoitetaan muusta nimiketekstistä puolipisteellä erotettua osaa.

(1)	(2)	(3)
ex ryhmä 34	Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus-, hankaus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat, "hammasvahat" ja kipsiin perustuvat hammaslääkinnässä käytettävät valmisteet; ei kuitenkaan nimikkeiden ex 3403 ja 3404 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Saman nimikkeen aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3403	Voiteluvalmisteet, joissa on maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä vähemmän kuin 70 painoprosenttia	Nämä tuotteet mainitaan liitteessä VIII
ex 3404	Tekovahat ja valmistetut vahat:	
	— jotka perustuvat parafiiniin, maaöljyvahoihin, bitumisista kivennäisistä saatuihin vahoihin tai parafiinipitoisiin jätetuotteisiin	Nämä tuotteet mainitaan liitteessä VIII
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan: — hydratuista öljyistä, joilla on nimikkeen 1516 vahojen luonne — kemialliselta koostumukseltaan määrittelemättömistä rasvahapoista ja teollisista rasva-alkoholeista, joilla on nimikkeen 1519 vahojen luonne — nimikkeen 3404 aineksista Näitä aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 35	Valkuaisaineet; modifioidut tärkkelykset; liimat ja liisterit; entsyymit; ei kuitenkaan nimikkeiden 3505 ja ex 3507 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3505	Dekstriini ja muu modifioitu tärkkelys (esim. esihyytelöity tai esteröity tärkkelys); tärkkelykseen, dekstriiniin tai muuhun modifioituun tärkkelykseen perustuvat liimat ja liisterit:	
	— tärkkelys, esteröity tai eetteröity	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 3505 aineksista
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 1108 aineksista
ex 3507	Muualle kuulumattomat entsyymivalmisteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ryhmä 36	Räjähdysaineet; pyrotekniset tuotteet; tulitikut; pyroforiset seokset; eräät helposti syttyvät aineet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 37	Valokuvaus- ja elokuvaustuotteet, ei kuitenkaan nimikkeiden 3701, 3702 ja 3704 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
3701	Valokuvauslevyt ja -laakafilmit, säteilyherkät, valottamattomat, muuta ainetta kuin paperia, kartonkia, pahvia tai tekstiiliä; pikakuvafilmit, laatat, säteilyherkät, valottamattomat, myös pakkafilmeinä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava muuhun nimikkeeseen kuin nimikkeeseen 3702
3702	Valokuvausfilmit rullissa, säteilyherkät, valottamattomat, muuta ainetta kuin paperia, kartonkia, pahvia tai tekstiiliä; pikakuvafilmit rullissa, säteilyherkät, valottamattomat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava muuhun nimikkeeseen kuin nimikkeisiin 3701 ja 3702
3704	Valokuvauslevyt, -filmit, -paperi, -kartonki, -pahvi ja -tekstiilit, valotetut, mutta kehittämättömät	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava muuhun nimikkeeseen kuin nimikkeisiin 3701–3704
ex ryhmä 38	Erinäiset kemialliset tuotteet, ei kuitenkaan nimikkeiden ex 3801, ex 3803, ex 3805, ex 3806, ex 3807, 3808–3814, 3818–3820, 3822 ja 3823 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3801	— Kolloidinen grafiitti suspensiona öljyssä ja puolikolloidinen grafiitti; hiilipitoiset elektrodimassat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— Grafiitti massana, joka koostuu seoksesta, jossa on kivennäisöljyjä ja enemmän kuin 30 painoprosenttia grafiittia	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista. Käytettyjen nimikkeen 3403 ainesten arvo saa kuitenkin olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 3803	Puhdistettu mäntyöljy	Raa'an mäntyöljyn puhdistus
ex 3805	Puhdistettu sulfaattitärpättiöljy	Raa'an sulfaattitärpättiöljyn puhdistus tislaamalla tai raffinoimalla
ex 3806	Hartsiesterit	Valmistus hartsihapoista
ex 3807	Puutervapiki	Puutervan tislaus
3808–3814, 3818–3820, 3822 ja 3823	Erinäiset kemialliset tuotteet:	
	— nimikkeen 3811 voiteluöljyjen lisäainevalmisteet, maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä sisältävät	Nämä tuotteet mainitaan liitteessä VIII
	— seuraavat nimikkeen 3823 tuotteet:	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— luonnonhartsituotteisiin perustuvat valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten	
	— nafteenihapot, niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit	
	— sorbitoli, muu kuin nimikkeeseen 2905 kuuluva	
	— maaöljysulfonaatit, ei kuitenkaan alkalimetallien, ammoniumin tai etanoliamiinien maaöljysulfonaatit; bitumisista kivennäisistä saatujen öljyjen tiofeenisulfonihapot ja niiden suolat	
	— ioninvaihtimet	
	— kaasua imevät aineet tyhjöputkia varten	
	— alkalinen rautaoksidi, jota käytetään kaasun puhdistuksessa	

(1)	(2)	(3)
3808–3814, 3818–3820, 3822 ja 3823 *(jatkoa)*	— valokaasun puhdistuksesta peräisin oleva ammoniakkikaasuvesi ja käytetty kaasun puhdistusmassa — sulfonafteenihapot, niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit — sikuna- eli finkkeliöljy ja dippel- eli hirvensarviöljy — sellaisten suolojen seokset, joilla on erilaiset anionit — gelatiinipohjaiset monistusmassat graafiseen monistamiseen, myös paperi- tai tekstiilipohjalla	
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
3901–3915	Muovit alkumuodossa, muovijätteet, -leikkeet ja -romu:	
	— additiopolymerointituotteet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — käytettyjen ryhmän 39 ainesten arvo saa olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta([1])
	— muut	Valmistus, jossa käytettyjen ryhmän 39 ainesten arvo saa olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta([1])
3916–3921	Puolivalmisteet, muovia: — litteät tuotteet, muulla tavalla valmistetut kuin pintakäsitellyt tai muuhun kuin suorakaiteen muotoon leikatut; muut tuotteet, muulla tavalla valmistetut kuin pintakäsitellyt — muut leikatut — additiopolymerointituotteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ryhmän 39 ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — käytettyjen ryhmän 39 ainesten arvo saa olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta([1])
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 20 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta([1])
3922–3926	Muovitavarat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 4001	Anturakumikreppilaatat	Luonnonkumikreppilevyjen valssaus
4005	Seostettu kumi, vulkanoimaton, alkumuodossa tai laattoina, levyinä tai kaistaleina	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten, ei kuitenkaan luonnonkumin, arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
4012	Uudelleen pinnoitetut tai käytetyt pneumaattiset ulkorenkaat, kumia; umpikumirenkaat, joustorenkaat, vaihdettavat ulkorenkaan kulutuspinnat sekä vannenauhat, kumia	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 4011 tai 4012 aineksista
ex 4017	Kovakumitavarat	Valmistus kovakumista

([1]) Tuotteisiin, jotka koostuvat toisaalta nimikkeiden 3901–3906 ja toisaalta nimikkeiden 3907–3911 aineksista, sovelletaan tätä määräystä ainoastaan siihen ainesryhmään, joka on tuotteessa painoltaan hallitseva.

(1)	(2)	(3)
ex 4102	Lampaan ja karitsan raakanahat, villapeitteettömät	Villan poistaminen lampaan ja karitsan raakanahoista
4104–4107	Nahka, muokattu, villa- tai karvapeitteetön, muu kuin nimikkeen 4108 tai 4109 nahka	Esiparkitun nahan jälkiparkitus tai valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote
4109	Kiiltonahka ja laminoitu kiiltonahka; metallipinnoitettu nahka	Valmistus nimikkeiden 4104–4107 nahasta, jos sen arvo on enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 4302	Parkitut tai muokatut turkisnahat, yhdistetyt: — levyt, säkit (vuorit), ristit ja niiden kaltaiset muodot	Yhdistämättömien parkittujen tai muokattujen turkisnahkojen valkaisu tai värjäys leikkuun tai yhdistämisen lisäksi
	— muut	Valmistus parkituista tai muokatuista yhdistämättömistä turkisnahoista
4303	Vaatteet, vaatetustarvikkeet ja muut turkisnahasta valmistetut tavarat	Valmistus nimikkeen 4302 parkituista tai muokatuista yhdistämättömistä turkisnahoista
ex 4403	Ainoastaan karkeasti syrjätty puu	Valmistus raakapuusta, myös kuoritusta tai ainoastaan karsitusta
ex 4407	Puu, sahattu tai veistetty (chipped) pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, paksuus suurempi kuin 6 mm, höylätty, hiottu tai sormijatkettu	Höyläämineh, hiominen tai sormijatkaminen
ex 4408	Vaneriviilu, paksuus enintään 6 mm, saumaamalla tehty, ja muu puu, sahattu pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, paksuus enintään 6 mm, höylätty, hiottu tai sormijatkettu	Saumaaminen, höyläämineh, hiominen tai sormijatkaminen
ex 4409	— Puu (myös yhdistämättömät laatat ja rimat parkettilattioita varten), yhdeltä tai useammalta syrjältä tai pinnalta koko pituudelta muotoiltu (pontattu, puolipontattu, viistottu, pontattu viistotuin syrjin, helmipontattu, tehty muotolistoiksi tai -laudoiksi, pyöristetty tai vastaavilla tavoilla työstetty), hiottu tai sormijatkettu	Hiominen tai sormijatkaminen
	— Reuna- ja kehyslistaeon	Reuna- ja kehyslistaksi valmistaminen
ex 4410–4413	Puinen reuna- ja kehyslista, myös muotoiltu jalkalista ja niiden kaltainen muotolauta	Reuna- ja kehyslistaksi valmistaminen
ex 4415	Puiset pakkauslaatikot, -rasiat, -häkit, -pytyt ja niiden kaltaiset päällykset	Valmistus määräkokoon leikkaamattomista laudoista
ex 4416	Puiset drittelit, tynnyrit, sammiot, saavit ja muut tynnyriteokset sekä niiden puuosat	Valmistus halkaisemalla tehdyistä kimmistä, myös molemmilta leveiltä sivuilta sahatuista, mutta ei enempää valmistetuista
ex 4418	— Rakennuspuusepän ja kirvesmiehen tuotteet, puuta	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luoikiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Puisia solulevyjä, kattopäreitä tai -paanuja saa kuitenkin käyttää
	— Reuna- ja kehyslista	Reuna- ja kehyslistaksi valmistaminen
ex 4421	Tulitikkutikut; jalkineiden puunaulat	Valmistus minkä tahansa nimikkeen puusta, ei kuitenkaan nimikkeen 4409 puulangasta

(1)	(2)	(3)
4503	Luonnonkorkkitavarat	Valmistus nimikkeen 4501 korkista
ex 4811	Ainoastaan viivoitettu tai ruudutettu paperi, kartonki ja pahvi	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista
4816	Hiilipaperi, itsejäljentävä paperi ja muut jäljentävät tai siirtopaperit (muut kuin nimikkeeseen 4809 kuuluvat), paperiset vahakset ja offsetlevyt, myös rasioissa	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista
4817	Kirjekuoret, kirjekortit, kuvattomat postikortit ja kirjeenvaihtokortit, paperia, kartonkia tai pahvia; paperiset, kartonkiset tai pahviset rasiat, kotelot, kansiot, salkut yms., joissa on lajitelma kirjepaperia, kirjekuoria jne.	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 4818	Toalettipaperi	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista
ex 4819	Kotelot, rasiat, laatikot, pussit ja muut pakkauspäällykset, paperia, kartonkia, pahvia, selluloosavanua tai selluloosakuituharsoa	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 4820	Kirjepaperilehtiöt	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 4823	Muu paperi, kartonki, pahvi, selluloosavanu ja selluloosakuituharso, määräkokoon tai -muotoon leikatut	Valmistus 47 ryhmän paperinvalmistusaineista
4909	Painetut postikortit ja kuvapostikortit; painetut kortit, joissa on henkilökohtainen tervehdys, onnittelu, viesti tai tiedonanto, myös kuvalliset, myös kirjekuorineen tai koristeineen	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 4909 tai 4911 aineksista
4910	Kaikenlaiset painetut kalenterit, myös irtolehtikalenterit:	
	— ns. "ikuiset" kalenterit tai kalenterit vaihdettavien lehdin, jotka on kiinnitetty muulle alustalle kuin paperille, kartongille tai pahville	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 4909 tai 4911 aineksista
ex 5003	Silkkijätteet (myös kelauskelvottomat kokongit, lankajätteet ja garnetoidut jätteet ja lumput), karstatut tai kammatut	Silkkijätteiden karstaus tai kampaus
ex 5501–5507	Katkotut tekokuidut	Valmistus kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta
ex ryhmä 50–ryhmä 55	Lanka ja monofilamenttilanka	Valmistus[1] — luonnonkuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta taikka — paperinvalmistusaineista

[1] Tekstiiliaineiden sekoituksista koostuvia tuotteita koskevat erityisedellytykset mainitaan 6 alkuhuomautuksessa.

(1)	(2)	(3)
ex ryhmä 50–ryhmä 55 *(jatkoa)*	Kudotut kankaat: — joissa on kumilankaa	Valmistus yksinkertaisesta langasta(1)
	— muut	Valmistus(1) — kookoskuitulangasta, — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta taikka — paperista tai painaminen, johon liittyy vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamattoman kankaan arvo on enintään 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 56	Vanu, huopa ja kuitukangas; erikoislangat; side- ja purjelanka, nuora ja köysi sekä niistä valmistetut tavarat; ei kuitenkaan nimikkeiden 5602, 5604, 5605 ja 5606 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus(1) — kookoskuitulangasta — luonnonkuiduista, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta taikka — paperinvalmistusaineista
5602	Huopa, myös kyllästetty, päällystetty, peitetty tai kerrostettu: — neulahuopa	Valmistus(1) — luonnonkuiduista tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta Kuitenkin — nimikkeen 5402 polypropeenifilamenttilankaa, — nimikkeen 5503 tai 5506 polypropeenikatkokuituja taikka — nimikkeen 5501 polypropeenifilamenttitouvia, joiden jokainen ainesosana oleva kuitu tai filamentti on kaikissa tapauksissa pienempi kuin 9 desitexiä, saa käyttää, jos niiden arvo on enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus(1) — luonnonkuiduista, — kaseiinista saaduista muuntokatkokuiduista tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
5604	Yksinkertainen tai kerrattu kumilanka, tekstiilillä päällystetty; tekstiililangat ja nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet, muovilla tai kumilla kyllästetyt, päällystetyt tai peitetyt tai kumi-tai muovivaippaiset:	
	— yksinkertainen tai kerrattu kumilanka, tekstiilillä päällystetty	Valmistus tekstiilillä päällystämättömästä yksinkertaisesta tai kerratusta kumilangasta

(1) Tekstiiliaineiden sekoituksista koostuvia tuotteita koskevat erityisedellytykset mainitaan 6 alkuhuomautuksessa.

(1)	(2)	(3)
5604 *(jatkoa)*	— muut	Valmistus[1] — luonnonkuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta taikka — paperinvalmistusaineista
5605	Metalloitu lanka, myös kierrepäällystetty, eli tekstiililanka tai nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on yhdistetty lankana, kaistaleena tai jauheena olevaan metalliin tai päällystetty metallilla	Valmistus[1] — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta taikka — paperinvalmistusaineista
5606	Kierrepäällystetty lanka sekä kierrepäällystetyt nimikkeen 5404 tai 5405 kaistaleet ja niiden kaltaiset tuotteet (muut kuin nimikkeen 5605 tuotteet ja kierrepäällystetty jouhilanka); chenillelanka (myös flokkichenillelanka); chainettelanka	Valmistus[1] — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta taikka — paperinvalmistusaineista
ryhmä 57	Matot ja muut lattianpäällysteet, tekstiiliainetta:	
	— neulahuopaa	Valmistus[1] — *luonnonkuidusta* tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta Kuitenkin — nimikkeen 5402 polypropeenifilamenttilankaa, — nimikkeen 5503 tai 5506 polypropeenikuituja taikka — nimikkeen 5501 polypropeenifilamenttitouvia, joiden jokainen aineosana oleva kuitu tai filamentti on kaikissa tapauksissa pienempi kuin 9 desitexiä, saa käyttää, jos niiden arvo on enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muuta huopaa	Valmistus[1] — luonnonkuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
	— muuta tekstiiliainetta	Valmistus[1] — kookoskuitulangasta, — synteetti- tai muuntokuitufilamenttilangasta, — synteetti- tai muuntokuitufilamenttilangasta, tai — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä

[1]) Tekstiiliaineiden sekoituksista koostuvia tuotteita koskevat erityisedellytykset mainitaan 6 alkuhuomautuksessa.

(1)	(2)	(3)
ex ryhmä 58	Kudotut erikoiskankaat; tuftatut tekstiilikankaat; pitsit; kuvakudokset; koristepunokset; koruompelukset; ei kuitenkaan nimikkeiden 5805 ja 5810 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä:	
	— kimmoisat, joissa on kumilankoja tekstiiliaineiden ohessa	Valmistus yksinkertaisesta langasta(1)
	— muut	Valmistus(1) — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista tai kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta tai painaminen, johon liittyy vähintään yksi viimeistelytoimenpide (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamattoman kankaan arvo on enintään 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
5810	Koruompelukset metritavarana, kaistaleina tai koristekuvioina	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
5901	Liimalla tai tärkkelyspitoisella aineella päällystetyt tekstiilikankaat, jollaisia käytetään kirjankansien päällystämiseen tai sen kaltaiseen tarkoitukseen; kuultokangas; maalausta varten käsitellyt kankaat; jäykistekangas (buckram) ja sen kaltaiset jäykistetyt tekstiilikankaat, jollaisia käytetään hatunrunkoihin	Valmistus langasta
5902	Kordikangas ulkorenkaita varten, nailonia tai muuta polyamidia, polyesteriä tai viskoosia olevasta erikoislujasta langasta valmistetta:	
	— jossa on enintään 90 painoprosenttia tekstiiliainetta	Valmistus langasta
	— muut	Valmistus kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta
5903	Muovilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut tekstiilikankaat, muut kuin nimikkeeseen 5902 kuuluvat	Valmistus langasta
5904	Linoleumi, myös määrämuotoiseksi leikattu; lattianpäällysteet, joissa on tekstiiliainepohjalla muu päällyste- tai peitekerros, myös määrämuotoisiksi leikatut	Valmistus langasta(1)
5905	Seinänpäällysteet, tekstiiliainetta:	Valmistus langasta
	— kumilla, muovilla tai muilla aineilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut	

(1) Tekstiiliaineiden sekoituksista koostuvia tuotteita koskevat erityisedellytykset mainitaan 6 alkuhuomautuksessa.

(1)	(2)	(3)
5905 *(jatkoa)*	— muut	Valmistus(1): — kookoskuitulangasta, — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai — kemiallisista aineista tai tekstiilimassasta tai painaminen, johon liittyy vähintään yksi viimeistelytoimenpidettä (kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus), jos käytetyn painamattoman kankaan arvo on enintään 47,5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
5906	Kumilla käsitellyt tekstiilikankaat, muut kuin nimikkeeseen 5902 kuuluvat:	
	— neulosta	Valmistus(1) — luonnonkuiduista, — tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä, tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
	— synteettikuitufilamenttilangasta valmistettua kangasta, jossa on enemmän kuin 90 painoprosenttia tekstiiliainetta	Valmistus kemiallisista aineista
	— muut	Valmistus langasta
5907	Muulla tavalla kyllästetyt, päällystetyt tai peitetyt tekstiilikankaat; teatterikulissiksi, studion taustakankaaksi tai sen kaltaista tarkoitusta varten maalattu kangas	Valmistus langasta
ex 5908	Kyllästetyt hehkusukat	Valmistus pyöröneulotusta hehkusukkakankaasta
5909–5911	Tekstiilituotteet ja -tavarat, teknisiin tarkoituksiin:	
	— nimikkeen 5911 kiillotuslaikat ja -renkaat, muut kuin huovasta valmistetut	Valmistus langasta tai nimikkeen 6310 kangasjätteistä tai lumpuista
	— muut	Valmistus(1) — kookoskuitulangasta, — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
ryhmä 60	Neulokset	Valmistus(1) — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta

(1) Tekstiiliaineiden sekoituksista koostuvia tuotteita koskevat erityisedellytykset mainitaan 6 alkuhuomautuksessa.

(1)	(2)	(3)
ryhmä 61	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, neulosta: — kahdesta tai useammasta määrämuotoon leikatusta tai määrämuotoon välittömästi neulotusta neuloskappaleesta yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä valmistetut	Valmistus langasta(1):
	— muut	Valmistus(1): — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
ex ryhmä 62	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, muuta kuin neulosta; ei kuitenkaan nimikkeiden ex 6202, ex 6204, ex 6206, ex 6209, ex 6210, ex 6213, ex 6214, ex 6216 ja ex 6217 tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä	Valmistus langasta(2)
ex 6202 ex 6204 ex 6206 ex 6209 ja ex 6217	Naisten ja tyttöjen vaatteet ja vauvanvaatteet sekä muut sovitetut vaatetustarvikkeet, koruommellut	Valmistus langasta(2) tai valmistus koruompelemattomasta kankaasta, jos sen arvo on enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta(2)
ex 6210 ex 6216 ja ex 6217	Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta	Valmistus langasta(2) tai valmistus päällystämättömästä kankaasta, jos sen arvo on enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta(2)
ex 6213 ja ex 6214	Nenä- ja taskuliinat, hartiahuivit, kaulaliinat ja muut huivit, mantiljat, hunnut ja niiden kaltaiset tavarat:	
	— koruommellut	Valmistus valkaisemattomasta yksinkertaisesta langasta(1) (2) tai valmistus koruompelemattomasta kankaasta, jos sen arvo on enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta(2)
	— muut	Valmistus valkaisemattomasta yksinkertaisesta langasta(1) (2)
6301–6304	Vuode- ja matkahuovat, vuodeliinavaatteet jne.; verhot jne.; muut sisustustavarat:	
	— huopaa, kuitukangasta	Valmistus(1) — luonnonkuiduista tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
	— muut	
	— koruommellut	Valmistus valkaisemattomasta yksinkertaisesta langasta(1) tai valmistus koruompelemattomasta kankaasta (muusta kuin neuloksesta), jos sen arvo on enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus valkaisemattomasta yksinkertaisesta langasta(1)

(1) Tekstiiliaineiden sekoituksista koostuvia tuotteita koskevat erityisedellytykset mainitaan 6 alkuhuomautuksessa.
(2) Tekstiiliaineiden ja -asusteiden kohtelun osalta katso 7 alkuhuomautus.

(1)	(2)	(3)
6305	Säkit ja pussit, jollaisia käytetään tavaroiden pakkaamiseen	Valmistus(1) — luonnonkuiduista, — katkotuista tekokuiduista, karstaamattomista ja kampaamattomista tai muuten kehruuta varten käsittelemättömistä tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
6306	Tavarapeitteet, purjeet veneitä, purjelautoja tai maakulkuneuvoja varten; ulkokaihtimet ja aurinkokatokset, teltat ja leirintävarusteet:	
	— kuitukangasta	Valmistus(1) — luonnonkuiduista tai — kemiallisista aineista taikka tekstiilimassasta
	— muut	Valmistus valkaisemattomasta yksinkertaisesta langasta
ex 6307	Muut sovitetut tavarat, myös vaatteiden leikkuukaaviot	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta(1)
6308	Sarjat, joissa on kudottua kangasta (ja lankaa ja joissa voi olla myös tarvikkeita), mattojen, kuvakudosten, koruommeltujen pöytäliinojen tai lautasliinojen tai niiden kaltaisten tekstiilitavaroiden valmistusta varten, vähittäismyyntipakkauksissa	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavaran on täytettävä sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana. Ei-alkuperätavaroita saa kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 % sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta
6401–6405	Jalkineet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 6406 kengänosayhdistelmistä, joissa kengänpäällinen on kiinnitetty pinkopohjaan tai muihin pohjaosiin
6503	Huopahatut ja muut huopapäähineet, nimikkeen 6501 teelmistä, (ei kuitenkaan lieriömäisistä) valmistetut, myös vuoratut ja somistetut	Valmistus langasta tai tekstiilikuiduista(2)
6505	Hatut ja muut päähineet, neulotut tai virkatut tai neuloksesta, pitsistä, pitsikankaasta, huovasta tai muusta tekstiilimetritavarasta (ei kuitenkaan kaistaleista) tehdyt, myös vuoratut ja somistetut; mitä ainetta tahansa olevat hiusverkot, myös vuoratut ja somistetut	Valmistus langasta tai tekstiilikuiduista(2)
6601	Sateenvarjot ja päivänvarjot (myös kävelykeppisateenvarjot, puutarhavarjot ja niiden kaltaiset päivänvarjot)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 6803	Liuskekivitavarat, myös yhteenpuristettua liuskekiveä	Valmistus työstetystä liuskekivestä
ex 6812	Asbestista tai asbestin taikka asbestiin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvista sekoituksista valmistetut tavarat	Valmistus murskatusta asbestikuidusta tai asbestiin taikka asbestiin ja magnesiumkarbonaattiin perustuvista sekoituksista
ex 6814	Kiilletavarat, myös yhteenpuristettu tai rekonstruoitu kiille, paperi-, kartonki-, pahvi- tai muulla alustalla	Valmistus työstetystä kiilteestä (myös yhteenpuristetusta tai rekonstruoidusta kiilteestä)
7006	Nimikkeen 7003, 7004 tai 7005 lasi, taivutettu, reunoista työstetty, kaiverrettu, porattu, emaloitu tai muulla tavalla työstetty, mutta ei kehystetty eikä muihin aineisiin yhdistetty	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista

(1) Tekstiiliaineiden sekoituksista koostuvia tuotteita koskevat erityisedellytykset mainitaan 6 alkuhuomautuksessa.
(2) Tekstiiliaineiden ja -asusteiden kohtelun osalta katso 7 alkuhuomautus.

(1)	(2)	(3)
7007	Karkaistu tai laminoitu varmuuslasi	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista
7008	Monikerroksiset eristyslasielementit	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista
7009	Lasipeilit, kehystetyt tai kehystämättömät, myös taustapeilit	Valmistus nimikkeen 7001 aineksista
7010	Lasiset pullot, myös koripullot, tölkit, ruukut, ampullit ja muut astiat, jollaisia käytetään tavaroiden kuljetukseen tai pakkaamiseen; lasiset säilöntätölkit; lasiset tulpat, kannet ja muut sulkimet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote tai lasiesineiden hiominen, jos niiden arvo on enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
7013	Lasiesineet, jollaisia käytetään pöytä-, keittiö-, toaletti- tai toimistoesineinä, sisäkoristeluun tai sen kaltaiseen tarkoitukseen (muut kuin nimikkeeseen 7010 tai 7018 kuuluvat)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote tai lasiesineiden hiominen, jos niiden arvo on enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta taikka käsinpuhallettujen lasiesineiden käsin tehty koristelu (ei kuitenkaan silkkipaino), jos käsinpuhallettujen lasiesineiden arvo on enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 7019	Lasikuidusta valmistetut tavarat (ei kuitenkaan lanka)	Valmistus — värjäämättömästä, myös katkotusta raakalangasta (slivers), jatkuvakuituisesta kiertämättömästä langasta (rovings), langasta tai silputuista säikeistä taikka — lasivillasta
ex 7102 ex 7103 ja ex 7104	Valmistetut jalo- ja puolijalokivet (luonnon, synteettiset tai rekonstruoidut)	Valmistus valmistamattomista jalo- tai puolijalokivistä (luonnon, synteettisistä tai rekonstruoidusta)
7106	Jalometallit	
7108 ja 7110	— muokkaamattomat	Valmistus nimikkeeseen 7106, 7108 tai 7110 luokittelemattomista aineksista tai nimikkeen 7106, 7108 tai 7110 jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen taikka nimikkeen 7106, 7108 tai 7110 jalometallien seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa
	— puolivalmisteina tai jauheena	Valmistus muokkaamattomista jalometalleista
ex 7107 ex 7109 ja ex 7111	Jalometalleilla pleteroidut metallit, puolivalmisteina	Valmistus muokkaamattomista jalometalleilla pleteroiduista metalleista
7116	Tavarat, jotka on valmistettu luonnonhelmistä tai viljellyistä helmistä tai luonnon-, synteettisistä tai rekonstruoiduista jalo- tai puolijalokivistä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
7117	Epäaidot korut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote tai valmistus epäjaloa metallia olevista osista, joita ei ole kullattu, hopeoitu eikä platinoitu, jos kaikkien käytettyjen ainesten arvo on enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
7207	Välituotteet, rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7201, 7202, 7203, 7204 tai 7205 aineksista
7208–7216	Levyvalmisteet, tangot ja profiilit, rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7206 valanteina tai muussa alkumuodossa olevasta raudasta ja seostamattomasta teräksestä
7217	Lanka, rautaa tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7207 rautaa tai seostamatonta terästä olevista välituotteista
ex 7218 7219–7222	Välituotteet, levyvalmisteet, tangot ja profiilit, ruostumatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7218 valanteina tai muussa alkumuodossa olevasta ruostumattomasta teräksestä
7223	Lanka, ruostumatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7218 ruostumatonta terästä olevista välituotteista
ex 7224 7225–7227	Välituotteet, levyvalmisteet, tangot ja profiilit, muuta seosterästä	Valmistus nimikkeen 7224 valanteina tai muussa alkumuodossa olevasta muusta seosteräksestä
7228	Muut tangot, muuta seosterästä; profiilit, muuta seosterästä; ontot poratangot, seosterästä tai seostamatonta terästä	Valmistus nimikkeen 7206, 7218 tai 7224 valanteina tai muussa alkumuodossa olevasta teräksestä
7229	Lanka, muuta seosterästä	Valmistus nimikkeen 7224 muuta seosterästä olevista välituotteista
ex 7301	Ponttirauta ja -teräs	Valmistus nimikkeen 7203 aineksista
7302	Rautatie- tai raitiotieradan rakennusosat, rautaa tai terästä, kuten kiskot, johtokiskot, hammaskiskot, vaihteenkielet, risteyskappaleet, vaihdetangot ja muut raideristeyksien tai -vaihteiden osat, ratapölkyt, sidekiskot, kiskontuolit ja niiden kiilat, aluslaatat, puristuslaatat, liukulaatat, sideraudat ja muut kiskojen liittämiseen käytettävät erityistavarat	Valmistus nimikkeen 7206 aineksista
7304 7305 ja 7306	Putket ja profiiliputket, rautaa (muuta kuin valurautaa) tai terästä	Valmistus nimikkeen 7206, 7207, 7218 tai 7224 aineksista
7308	Rakenteet (ei kuitenkaan nimikkeen 9406 tehdasvalmisteiset rakennukset) ja rakenteiden osat (esim. sillat ja siltaelementit, sulkuportit, tornit, ristikkomastot, katot, kattorakenteet, ovet, ikkunat, ovenkarmit, ikkunankehykset ja -karmit, kynnykset, ikkunaluukut, portit, kaiteet ja pylväät), rautaa tai terästä; levyt, tangot, profiilit, putket ja niiden kaltaiset tavarat, rakenteissa käytettäviksi valmistetut, rautaa tai terästä	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 7301 hitsattuja profiileja ei saa kuitenkaan käyttää
ex 7315	Lumi- ja muut liukuesteketjut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen nimikkeen 7315 ainesten arvo ei ylitä 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 7322	Lämmönsäteilijät keskuslämmitystä varten, ei kuitenkaan sähköllä kuumennettavat	Valmistus, jossa käytettyjen nimikkeen 7322 ainesten arvo saa olla enintään 5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
ex ryhmä 74	Kupari ja kuparitavarat, ei kuitenkaan nimikkeiden 7401–7405 tuotteet; nimikkeen 7403 tuotteita koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 7403	Kupariseokset, muokkaamattomat	Valmistus muokkaamattomasta, puhdistetusta kuparista tai kuparijätteistä ja -romusta
ex ryhmä 75	Nikkeli ja nikkelitavarat, ei kuitenkaan nimikkeiden 7501–7503 tuotteet	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 76	Alumiini ja alumiinitavarat, ei kuitenkaan nimikkeiden 7601 ja 7602 tuotteet; nimikkeen ex 7601 tuotteita koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote tai — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 7601	— Alumiiniseokset, muokkaamattomat	Valmistus seostamattomasta alumiinista tai alumiinijätteistä ja -romusta
	— "Superpuhdas" alumiini (ISO N:ot AL 99,99)	— Valmistus seostamattomasta alumiinista (ISO N:ot AL 99,8)
ex ryhmä 78	Lyijy ja lyijytavarat, ei kuitenkaan nimikkeiden 7801 ja 7802 tuotteet; nimikkeen 7801 tuotteita koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote tai — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
7801	Muokkaamaton lyijy:	
	— puhdistettu lyijy	Valmistus raakalyijystä
	— muu	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 7802 jätteitä ja romua ei saa kuitenkaan käyttää
ex ryhmä 79	Sinkki ja sinkkitavarat, ei kuitenkaan nimikkeiden 7901 ja 7902 tuotteet; nimikkeen 7901 tuotteita koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokitettava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
7901	Muokkaamaton sinkki	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 7902 jätteitä ja romua ei saa kuitenkaan käyttää

(1)	(2)	(3)
ex ryhmä 80	Tina ja tinatavarat, ei kuitenkaan nimikkeiden 8001, 8002 ja 8007 tuotteet; nimikkeen 8001 tuotteet koskeva sääntö on jäljempänä	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8001	Muokkaamaton tina	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 8002 jätteitä ja romua ei saa kuitenkaan käyttää
ex ryhmä 81	Muut epäjalot metallit, muokatut; niistä valmistetut tavarat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen, samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltujen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8206	Sarjoiksi vähittäismyyntiä varten pakatut, kahteen tai useampaan nimikkeistä 8202–8205 kuuluvat työkalut	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava muuhun nimikkeeseen kuin nimikkeisiin 8202–8205. Nimikkeiden 8202–8205 työkaluja saa kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden arvo on enintään 15 % sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta
8207	Vaihdettavat työkalut käsityökaluja (myös mekaanisia) tai työstökoneita varten (esim. puristusta, meistausta, kierteittämistä, porausta, avartamista, aventamista, jyrsimistä, sorvaamista tai ruuvinkiertämistä varten), myös metallinvetolevyt, metallinpuristussuulakkeet sekä työkalut kallionporausta tai maankairausta varten	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8208	Koneiden ja mekaanisten laitteiden veitset ja leikkuuterät	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8211	Veitset, leikkaavin, myös hammastetuin terin (myös puutarhaveitset), nimikkeeseen 8208 kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Epäjaloa metallia olevia veitsen teriä ja varsia saa kuitenkin käyttää
8214	Muut leikkaamisvälineet (esim. tukan- ja karvanleikkuuvälineet, teurastajien ja talouskäyttöön tarkoitetut liha- ja muut veitset ja hakkurit sekä paperiveitset); manikyyri- ja pedikyyrivälinesarjat ja -välineet (myös kynsiviilat)	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Epäjaloa metallia olevia varsia saa kuitenkin käyttää
8215	Lusikat, haarukat, liemikauhat, reikäkauhat, kakkulapiot, kalaveitset, voiveitset, sokeripihdit ja niiden kaltaiset keittiö- ja ruokailuvälineet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Epäjaloa metallia olevia varsia saa kuitenkin käyttää

(1)	(2)	(3)
ex 8306	Pienoispatsaat ja muut koriste-esineet, epäjaloa metallia	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 8306 muita aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 30 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 84	Ydinreaktorit, höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat; ei kuitenkaan seuraavien nimikkeiden tai niiden osien tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä: 8402, 8403, ex 8404, 8406–8409, 8411, 8412, ex 8413, ex 8414, 8415, 8418, ex 8419, 8420, 8423, 8425–8430, ex 8431, 8439, 8441, 8444–8447, ex 8448, 8452, 8456–8466, 8469–8472, 8480, 8482, 8484 ja 8485	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8402	Höyrykattilat ja muut höyrynkehittimet (muut kuin keskuslämmityskattilat, joilla voidaan kehittää myös matalapaineista höyryä); kuumavesikattilat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa ollaenintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8403 ja ex 8404	Keskuslämmityskattilat, muut kuin nimikkeeseen 8402 kuuluvat, ja keskuslämmityskattiloiden apulaitteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava muuhun nimikkeeseen kuin nimikkeeseen 8403 tai 8404. Nimikkeen 8403 tai 8404 aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8406	Höyryturbiinit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8407	Kipinäsytytteiset iskumäntä- tai kiertomäntämoottorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8408	Puristussytytteiset mäntämoottorit (diesel- tai puolidieselmoottorit)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8409	Osat, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeen 8407 tai 8408 moottoreissa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8411	Suihkuturbiinimoottorit, potkuriturbiinimoottorit ja muut kaasuturbiinit	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8412	Muut voimakoneet ja moottorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8413	Pyörivät syrjäytyspumput	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
ex 8414	Teollisuustuulettimet, -puhaltimet ja niiden kaltaiset koneet ja laitteet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8415	Ilmastointilaitteet, joissa on moottorituuletin, ja laitteet lämpötilan ja kosteuden muuttamista varten, myös ilmastointilaitteet, joissa kosteutta ei voida säätää erikseen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8418	Jääkaapit, pakastimet ja muut jäähdytys- tai jäädytyslaitteet ja -laitteistot, sähköllä toimivat ja muut; lämpöpumput, muut kuin nimikkeen 8415 ilmastointilaitteet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei saa olla suurempi kuin käytettyjen alkuperäainesten arvo
ex 8419	Koneet ja laitteet puu-, paperi-, paperimassa-, kartonki- ja pahviteollisuutta varten	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 25 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8420	Kalanterikoneet ja muut valssauskoneet, muut kuin metallin tai lasin valssaukseen tarkoitetut, sekä niiden telat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 25 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8423	Punnituslaitteet (ei kuitenkaan vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0,05 g), myös painon perusteella toimivat lasku- tai tarkkailulaitteet; punnituslaitteiden kaikenlaiset punnukset	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8425–8428	Nosto-, käsittely-, lastaus- tai purkauskoneet ja -laitteet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeeseen 8431 luokiteltavia aineksia 10 %:iin saakka tuotteet vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
8429	Itseliikkuvat puskutraktorit, (bulldozerit ja angledozerit), tiehöylät, raappauskoneet, kaivinkoneet, kauhakuormaajat, maantiivistyskoneet ja tiejyrät:	
	— tiejyrät	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeeseen 8431 luokiteltavia aineksia 10 %:iin saakka tuotteet vapaasti tehtaalla -hinnasta
8430	Muut maan, kivennäisten tai malmien siirto-, höyläys-, tasoitus-, raappaus-, kaivin-, tiivistys-, junttaus-, louhinta- tai porauskoneet ja -laitteet; paalujuntat ja paalunylösvetäjät; lumiaurat ja lumilingot	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeen 8431 aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalle -hinnasta
ex 8431	Osat, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiallisesti tiejyrissä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8439	Koneet ja laitteet, joilla valmistetaan massaa kuituisesta selluloosa-aineesta tai valmistetaan tai jälkikäsitellään paperia, kartonkia tai pahvia	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 25 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8441	Muut koneet ja laitteet paperimassan, paperin, kartongin tai pahvin edelleen käsittelyä varten, myös kaikenlaiset leikkauskoneet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 25 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8444–8447	Nimikkeiden 8444–8447 tekstiiliteollisuudessa käytettävät koneet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 8448	Nimikkeiden 8444 ja 8445 koneiden apukoneet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8452	Ompelukoneet, muut kuin nimikkeen 8440 kirjannitomakoneet; erityisesti ompelukoneita varten suunnitellut huonekalut, alustat, kotelot ja suojukset; ompelukoneenneulat:	
	— ompelukoneet (ainoastaan lukkotikkikoneet), joiden konevarren paino ilman moottoria on enintään 16 kg ja moottorin kanssa enintään 17 kg	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, — kaikkien konevarren (ei kuitenkaan moottorin) kokoamiseen käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei saa olla suurempi kuin käytettyjen alkuperäainesten arvo ja — käytetyt langankiristys-, langansieppaus- ja polvekeompelukoneistot ovat alkuperätuotteita

(1)	(2)	(3)
8452 *(jatkoa)*	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8456–8466	Nimikkeiden 8456–8466 koneet ja työstökoneet sekä osat ja tarvikkeet, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeiden 8456–8466 koneissa ja työstökoneissa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8469–8472	Toimistokoneet ja -laitteet (esim. kirjoituskoneet, laskukoneet, automaattiset tietojenkäsittelykoneet, monistuskoneet ja nitomalaitteet)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8480	Kaavauskehykset metallinvalua varten; mallipohjat; valumallit; muotit metallia (muut kuin valukokillit), metallikarbideja, lasia, kivennäisaineita, kumia tai muovia varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8482	Kuulalaakerit ja rullalaakerit	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8484	Tiivisteet, jotka on valmistettu metallilevystä ja muusta aineesta tai kahdesta tai useammasta metallikerroksesta; erilaisten tiivisteiden sarjat ja lajitelmat, pusseissa, rasioissa tai niiden kaltaisissa pakkauksissa	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8485	Koneiden ja laitteiden osat, joissa ei ole sähkökytkinosia, -eristimiä, -käämejä tai -koskettimia eikä muita sähköteknisiä osia, muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 85	Sähkökoneet ja -laitteet sekä niiden osat; äänen tallennus- tai toistolaitteet, televisiokuvan tai -äänen tallennus- tai toistolaitteet sekä tällaisten tavaroiden osat ja tarvikkeet; ei kuitenkaan seuraavien nimikkeiden tai niiden osien tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä: 8501, 8502, ex 8522, 8523–8529, 8535–8537, 8542, 8544–8548	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8501	Sähkömoottorit ja -generaattorit (ei kuitenkaan sähkögeneraattoriyhdistelmät)	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeen 8503 aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaaksi tehtaalla -hinnasta
8502	Sähkögeneraattoriyhdistelmät ja pyörivät sähkömuuttajat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta, ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeen 8501 tai 8503 aineksia ainoastaan 5 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
ex 8522	Vähintään 16 mm leveiden elokuvafilmien äänen tallennus- ja toistolaitteiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8523	Valmistettu tallentamaton materiaali äänen tallennukseen tai muiden ilmiöiden vastaavalla tavalla tapahtuvaan tallennukseen, ei kuitenkaan 37 ryhmän tuotteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8524	Levyt, nauhat ja muu materiaali, jotka sisältävät äänitallenteita tai muita vastaavalla tavalla tallennettuja ilmiöitä, myös matriisit ja isiöt äänilevyjen valmistusta varten, ei kuitenkaan 37 ryhmän tuotteet:	
	— matriisit ja isiöt äänilevyjen valmistusta varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeen 8523 aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8525	Radiopuhelin-, radiolennätin, yleisradio- tai televisiolähettimet, myös yhteenrakennetuin vastaanottimin tai äänen tallennus- tai toistolaittein; televisiokamerat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8526	Tutkalaitteet, radionavigointilaitteet ja radiokaukoohjauslaitteet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei saa olla suurempi kuin käytettyjen alkuperäainesten arvo
8527	Radiopuhelin-, radiolennätin- tai yleisradiovastaanottimet, myös samaan ulkokuoreen yhdistetyin äänen tallennus- tai toistolaittein tai kelloin	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei saa olla suurempi kuin käytettyjen
8528	Televisiovastaanottimet (myös videomonitorit ja videoprojektorit), myös samaan ulkokuoreen yhdistetyin yleisradiovastaanottimin tai äänen tai kuvan tallennus- tai toistolaittein	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei saa olla suurempi kuin käytettyjen alkuperäainesten arvo
8529	Osat, jotka soveltuvat käytettäviksi yksinomaan tai pääasiallisesti nimikkeiden 8525–8528 laitteissa	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei saa olla suurempi kuin käytettyjen alkuperäainesten

(1)	(2)	(3)
8535 ja 8536	Sähkölaitteet sähkövirtapiirin kytkemistä, katkaisemista tai suojaamista varten tai siihen liittämistä varten	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeen 8538 aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalle -hinnasta
8537	Taulut, paneelit (myös numeeriset ohjauspaneelit), konsolit, pöydät, kaapit ja muut alustat, joissa on vähintään kaksi nimikkeen 8535 tai 8536 laitetta, sähköistä ohjausta tai sähkönjakelua varten, myös sellaiset, joissa on 90 ryhmän kojeita tai laitteita, muut kuin nimikkeen 8517 kytkentälaitteet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeen 8538 aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalle -hinnasta
ex 8541	Diodit, transistorit ja niiden kaltaiset puolijohdekomponentit, ei kuitenkaan levyt, joita ei vielä ole leikattu puolijohdesiruiksi	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8542	Elektroniset integroidut piirit ja mikropiirit	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää nimikkeen 8541 tai 8542 aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8544	Eristetty (myös emaloitu tai anodisoitu) lanka ja kaapeli (myös koaksiaalikaapeli) sekä muut eristetyt sähköjohtimet, myös jos niissä on liittimiä; optiset kuitukaapelit, joissa kullakin kuidulla on oma kuorensa, myös jos niihin on yhdistetty sähköjohtimia tai jos niissä on liittimiä	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8545	Hiilielektrodit, hiiliharjat, lampunhiilet, paristohiilet ja muut grafiitista tai muusta hiilestä valmistetut tavarat, jollaisia käytetään sähkötarkoituksiin, myös jos niissä on metallia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8546	Mitä ainetta tahansa olevat sähköeristimet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8547	Sähkökoneiden tai -laitteiden eristystarvikkeet, joitakin vähäisiä valettaessa tai puristettaessa ainoastaan yhteenliittämistarkoituksessa kiinnitettyjä metalliosia (esim. kierteitettyjä hylsyjä) lukuun ottamatta kokonaan eristysaineesta, muut kuin nimikkeen 8546 eristimet; sähköjohdinputket ja niiden liitoskappaleet, epäjaloa metallia, eristysaineella vuoratut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8548	Koneiden ja laitteiden sähköosat, muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
8601–8607	Rautatieveturit, raitiomoottorivaunut ja muu liikkuva kalusto sekä niiden osat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8608	Rautatie- tai raitiotieradan varusteet ja kiinteät laitteet; mekaaniset (myös sähkömekaaniset) merkinanto-, turva- tai liikenteenvalvonta- tai -ohjauslaitteet rautateitä, raitioteitä, katuja, teitä, sisävesiväyliä, paikoitustiloja, satamia tai lentokenttiä varten; edellä mainittujen tavaroiden osat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8609	Kontit (myös nesteenkuljetuskontit), jotka on erityisesti suunniteltu ja varustettu yhtä tai useampaa kuljetusmuotoa varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 87	Kuljetusvälineet ja kulkuneuvot, muut kuin rautatien tai raitiotien liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat ja tarvikkeet; ei kuitenkaan seuraavien nimikkeiden tai niiden osien tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä: 8709–8711, ex 8712, 8715 ja 8716	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo ei ylitä 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8709	Itseliikkuvat trukit, joissa ei ole nosto- eikä käsittelylaitteita ja jollaisia käytetään tehtaissa, varastoissa, satama-alueilla tai lentokentillä tavaran kuljetukseen lyhyitä matkoja; traktorit, jollaisia käytetään rautatieasemilla; edellä mainittujen ajoneuvojen osat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8710	Panssarivaunut ja muut panssaroidut taisteluajoneuvot, moottoroidut, myös aseistetut, sekä tällaisten ajoneuvojen osat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8711	Moottoripyörät (myös mopot) ja apumoottorilla varustetut polkupyörät, myös sivuvaunuineen; sivuvaunut	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo ei ole suurempi kuin käytettyjen alkuperäainesten arvo
ex 8712	Polkupyörät, joissa ei ole kuulalaakereita	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 8714 aineksista
8715	Lastenvaunut, lastenrattaat ja niiden kaltaiset lasten kuljettamiseen tarkoitetut laitteet sekä niiden osat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
8716	Perävaunut ja puoliperävaunut; muut kuljetusvälineet, ilman mekaanista kuljetuskoneistoa; niiden osat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8803	Nimikkeen 8801 tai 8802 tavaroiden osat	Valmistus, jossa käytettyjen nimikkeen 8803 ainesten arvo saa olla enintään 5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8804	Laskuvarjot (myös ohjattavat laskuvarjot) ja moottoroidut laskuvarjot (rotochutes); niiden osat ja tarvikkeet:	
	— moottoroidut laskuvarjot (rotochutes)	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 8804 aineksista
	— muut	Valmistus, jossa käytettyjen nimikkeen 8804 ainesten arvo saa olla enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
8805	Ilma-alusten lähetyslaitteet; lentotukialusten kannella käytettävät jarrutuslaitteet ja niiden kaltaiset laitteet; laitteet maassa tapahtuvaa lentokoulutusta varten; edellä mainittujen tavaroiden osat	Valmistus, jossa käytettyjen nimikkeen 8805 ainesten arvo saa olla enintään 5 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
89 ryhmä	Alukset ja uivat rakenteet	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Nimikkeen 8906 alusten runkoja ei saa kuitenkaan käyttää
ex ryhmä 90	Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääketieteelliset tai kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat ja tarvikkeet; ei kuitenkaan seuraavien nimikkeiden ja niiden osien tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä: 9001, 9002, 9004, ex 9006, ex 9014, 9015–9020 ja 9024–9033	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9001	Optiset kuidut ja optiset kuitukimput; optiset kuitukaapelit, muut kuin nimikkeeseen 8544 kuuluvat; laatat ja levyt, polarisoivaa ainetta; mitä ainetta tahansa olevat kehystämättömät linssit (myös piilolasit), prismat, peilit ja muut optiset elementit, muut kuin tällaiset elementit, jotka on valmistettu optisesti työstämättömästä lasista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9002	Mitä ainetta tahansa olevat kehystetyt linssit, prismat, peilit ja muut optiset elementit, kun ne ovat kojeiden tai laitteiden osia tai tarvikkeita, muut kuin tällaiset elementit, jotka on valmistettu optisesti työstämättömästä lasista	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9004	Silmälasit ja niiden kaltaiset esineet, näön korjaamiseen, silmien suojaamiseen tai muuhun tarkoitukseen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
ex 9006	Valokuvauskamerat, ei kuitenkaan seuraavat: — kamerat, jollaisia käytetään painolaattojen tai painosylinterien valmistamiseen — kamerat, jollaisia käytetään asiakirjojen tallentamiseen mikrofilmille, mikrokortille tai muille mikrolomakkeille — kamerat, jotka on erityisesti suunniteltu vedenalaiseen käyttöön, ilmavalokuvaukseen tai sisäelinten lääkinnälliseen tai kirurgiseen tutkimukseen; oikeuslääketieteessä ja rikostutkimuksessa vertailevaan valokuvaukseen käytettävät kamerat — pikakuvakamerat — muut kamerat: — yksisilmäiset peilikamerat enintään 35 mm:n levyistä rullafilmiä varten — muut, pienempiä kuin 35 mm:n levyistä rullafilmiä varten — muut, 35 mm:n levystä rullafilmiä varten	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 45 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9014	Muut navigointikojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9015	Geodeettiset (myös fotogrammetriset), hydrografiset, oseanografiset, hydrologiset, meteorologiset tai geofysikaaliset kojeet ja laitteet, ei kuitenkaan kompassit; etäisyysmittarit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9016	Vaa'at, joiden herkkyys on vähintään 0,05 g, myös punnuksineen	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9017	Piirustus- tai merkintäkojeet ja matemaattiset laskukojeet (esim. piirustuskoneet, pantografit, astelevyt, harpikot, laskutikut ja laskulevyt); kädessä pidettävät pituuksien mittaukseen käytettävät kojeet (esim. mittatangot ja -nauhat sekä mikrometrit ja työntömitat), muualle tähän ryhmään kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9018	Hammaslääkärintuolit, joissa on hammaslääkintälaitteita tai vesiliitännällä varustettu sylkykuppi	Valmistus minkä tahansa nimikkeen aineksista, myös muista nimikkeen 9018 aineksista
9019	Mekanoterapeuttiset laitteet; hierontalaitteet; laitteet psykologisia soveltuvuustestejä varten; otsoni-, happi- tai aerosolihoitolaitteet, tekohengityslaitteet ja muut terapeuttiset hengityslaitteet	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9020	Muut hengityslaitteet ja kaasunaamarit (ei kuitenkaan suojanaamarit, joissa ei ole mekaanisia osia eikä vaihdettavia suodattimia)	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9024	Koneet ja laitteet aineiden (esim. metallin, puun, tekstiilitavaroiden, paperin tai muovin) kovuuden, lujuuden, kokoonpuristuvuuden, kimmoisuuden tai muiden mekaanisten ominaisuuksien testausta varten	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
9025	Densimetrit, areometrit ja niiden kaltaiset uppomittarit, lämpömittarit, pyrometrit, ilmapuntarit, hygrometrit ja psykrometrit, myös rekisteröivät, sekä näiden kojeiden yhdistelmät	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9026	Kojeet ja laitteet nesteiden tai kaasujen virtauksen, pinnan korkeuden, paineen tai muiden vaihtelevien ominaisuuksien mittaamista tai tarkkailua varten (esim. virtausmittarit, pinnan korkeuden osoittimet, painemittarit ja lämmönkulutusmittarit), ei kuitenkaan nimikkeen 9014, 9015, 9028 tai 9032 kojeet ja laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9027	Kojeet ja laitteet fysikaalista tai kemiallista analyysiä varten (esim. polarimetrit, refraktometrit, spektrometrit sekä kaasu- tai savuanalyysilaitteet); kojeet ja laitteet viskositeetin, huokoisuuden, laajenemisen, pintajännityksen tai niiden kaltaisten ominaisuuksien mittaamista tai tarkkailua varten; kojeet ja laitteet lämpömäärän, äänitason tai valon voimakkuuden mittaamista tai tarkkailua varten (myös valotusmittarit); mikrotomit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9028	Kaasun, nesteen tai sähkön kulutus- tai tuotantomittarit, myös niiden tarkistusmittarit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9029	Kierroslaskurit, tuotannonlaskurit, taksamittarit, matkamittarit, askelmittarit ja niiden kaltaiset kojeet; nopeusmittarit ja takometrit, muut kuin nimikkeeseen 9014 tai 9015 kuuluvat; stroboskoopit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9030	Oskilloskoopit, spektrianalysaattorit ja muut sähkösuureiden mittaus- tai tarkkailukojeet ja -laitteet, ei kuitenkaan nimikkeen 9028 mittarit; alfa-, beta-, gamma-, röntgen-, kosmisen tai muun ionisoivan säteilyn mittaus- tai toteamiskojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9031	Mittaus- tai tarkkailukojeet, -laitteet ja -koneet, muualle tähän ryhmään kuulumattomat; profiiliprojektorit	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9032	Automaattiset säätö- tai valvontakojeet ja -laitteet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9033	ryhmän 90 koneiden, laitteiden ja kojeiden osat ja tarvikkeet (muualle tähän ryhmään kuulumattomat)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex ryhmä 91	Kellot ja niiden osat; ei kuitenkaan seuraavien nimikkeiden tuotteet, joita koskevat säännöt ovat jäljempänä: 9101–9105 ja 9110–9113	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9101–9105	Kellot	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 45 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9110	Täydelliset kellokoneistot, kokoamattomat tai osittain kootut (kellokoneistosarjat); epätäydelliset kellokoneistot, kootut; kellojen raakakoneistot	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää 9114 nimikkeeseen 9114 luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
9111	Ranne-, tasku- tai niiden kaltaisten kellojen kuoret ja niiden osat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainitun rajoituksen puitteissa, samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltavien ainesten arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9112	Muut kellonkuoret, kellonkotelot ja niiden kaltaiset, muiden tähän ryhmään kuuluvien tavaroiden kuoret tai kotelot sekä niiden osat	Valmistus, jossa — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — edellä mainituin rajoituksin voidaan käyttää samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltuja aineksia ainoastaan 10 %:iin saakka tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9113	Kellonhihnat ja -rannekkeet sekä niiden osat:	
	— epäjaloa metallia, myös kullattua tai hopeoitua taikka jalometallilla pleteroitua metallia	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
	— muut	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ryhmä 92	Soittimet; niiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 40 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ryhmä 93	Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat ja tarvikkeet	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9401 ja ex 9403	Huonekalut, epäjaloa metallia, joissa on käytetty pehmustamatonta puuvillakangasta, jonka paino on enintään 300 g/m²	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote tai valmistus nimikkeen 9401 tai 9403 käyttövalmiiksi sovitetusta puuvillakankaasta, jos — sen arvo on enintään 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta ja — kaikki muut käytetyt ainekset ovat jo alkuperäaineksia ja ne on luokiteltu muuhun nimikkeeseen kuin nimikkeeseen 9401 tai 9403
9405	Valaisimet ja valaistusvarusteet, myös hakuvalot ja valonheittimet, sekä niiden osat, muualle kuulumattomat; valokilvet, kuten valaistut merkit ja valaistut nimikilvet, joissa on pysyvästi asennettu valonlähde, sekä niiden osat, muualle kuulumattomat	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9406	Tehdasvalmisteiset rakennukset	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
ex 9502	Nuket, joissa on sähkömoottori	Valmistus, jossa käytetyn sähkömoottorin on oltava alkuperätuote ja kaikki muut käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote
9503	Muut lelut; pienoismallit ja niiden kaltaiset mallit ajanvietetarkoituksiin, myös liikkuvat; kaikenlaiset palapelit	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9506	Golfmailojen päät	Valmistus teelmistä
ex 9507	Vavat, kalakoukut ja muut siimakalastustarvikkeet; kalahaavit, perhoshaavit ja niiden kaltaiset haavit; houkutuslinnut (muut kuin nimikkeeseen 9208 tai 9705 kuuluvat) ja niiden kaltaiset metsästystarvikkeet:	
	— asennetut kalakoukut, joissa on keinotekoinen syötti; asennetut kalastussiimat, joihin sisältyy koukku ja syötti	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava muuhun nimikkeeseen kuin tuote. Samaan nimikkeeseen kuin tuote luokiteltavia aineksia saa kuitenkin käyttää, jos niiden arvo on enintään 25 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9601 ja ex 9602	Eläinkunnasta saaduista, kasvi- tai kivennäisveistoaineista tehdyt tavarat	Valmistus kyseisten nimikkeiden valmistetuista veistoaineista
ex 9603	Luudat, harjat ja siveltimet (ei kuitenkaan yhteensidotut luudat ja harjat, myös jos niissä on varsi, eikä näädän tai oravan karvoista tehdyt siveltimet ja sudit), käsikäyttöiset mekaaniset lattianlakaisimet, moottorittomat; maalaustyynyt ja -telat; kumi- ja muut kuivauspyyhkimet (ei kuitenkaan kuivaustelat)	Valmistus, jossa kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
9605	Toaletti-, ompelu- tai kengänkiillotustarvikkeita tai vaatteiden puhdistukseen käytettäviä tarvikkeita sisältävät matkapakkaukset	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavaran on täytettävä sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana. Ei-alkuperätavaroita voi kuitenkin kuulua sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 % sarjan vapaasti tehtaalla -hinnasta
9606	Napit, myös painonapit, napinsydämet ja muut näiden tavaroiden osat; napinteelmät	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9608	Kuulakärkikynät; huopa-, kuitu- tai muulla huokoisella kärjellä varustetut kynät; täytekynät ja niiden kaltaiset kynät; monistuskynät; lyijytäytekynät; kynänvarret, kynänpitimet ja niiden kaltaiset pitimet; edellä mainittujen tavaroiden osat (myös hylsyt ja pidikkeet), muut kuin nimikkeeseen 9609 kuuluvat:	
	— kynänvarret, kuulakärkikynät ja muut täytekynät	Valmistus, jossa kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote. Kynänteriä ja niiden kärkiä sekä muita samaan nimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia saa kuitenkin käyttää ainoastaan, jos niiden arvo on enintään 10 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta

(1)	(2)	(3)
9612	Kirjoituskoneiden värinauhat ja niiden kaltaiset värinauhat, joihin on imeytetty väri tai joita on muuten valmistettu jättämään painantajälkeä, myös keloilla tai kaseteissa; värityynyt, myös jos niihin on imeytetty väri, koteloineen tai ilman	Valmistus, jossa — kaikki käytetyt ainekset on luokiteltava eri nimikkeeseen kuin tuote ja — kaikkien käytettyjen ainesten arvo saa olla enintään 50 % tuotteen vapaasti tehtaalla -hinnasta
ex 9614	Tupakkapiiput ja piipunpesät	Valmistus karkeasti muotoilluista teelmistä

TAVARATODISTUS

1. Viejä (nimi, täydellinen osoite, maa)

EUR. 1 N:o **A** 000.000

Lukekaa kääntöpuolella olevat huomautukset ennen lomakkeen täyttämistä

2. Todistus, jota käytetään etuuskohteluun oikeutetussa kauppavaihdossa

.....

ja

.....

välillä (mainitkaa asianomaiset maat, maaryhmät tai alueet)

3. Vastaanottaja (nimi, täydellinen osoite, maa) (merkintä ei pakollinen)

4. Maa, maaryhmä tai alue, josta tavaroiden katsotaan olevan peräisin

5. Määrämaa, -maaryhmä tai -alue

6. Kuljetusta koskevat tiedot (merkintä ei pakollinen)

7. Huomautuksia

8. Järjestysnumero; kollien merkit, numerot, lukumäärä ja laji([1]); tavara

9. Bruttopaino (kg) tai muu mitta (l, m³, jne.)

10. Kaupp laskut (merkintä ei pakollinen)

11. TULLIVIRANOMAISEN TODISTUS

Ilmoitus vahvistetaan oikeaksi

Vientiasiakirja([2]):

Laji ..... n:o .....

Tullitoimipaikka .....

Antomaa tai -alue ..... Leima

.....

Paikka ja päiväys .....

.....

(Allekirjoitus)

12. VIEJÄN ILMOITUS

Allekirjoittanut ilmoittaa, että yllä mainitut tavarat täyttävät tämän todistuksen saamiseksi vaadittavat edellytykset.

Paikka ja päiväys .....

.....

(Allekirjoitus)

([1]) Pakkaamattomien tavaroiden osalta ilmoitetaan kappalemäärä tai tehdään merkintä "irtotavaraa".

([2]) Täytetään vain mikäli viejämaan tai -alueen määräykset sitä vaativat.

13. TODENTAMISPYYNTÖ, lähetetään osoitteeseen:	14. TODENTAMISEN TULOS
	Suoritettu todentaminen on osoittanut, että tämä ☐ On mainitun tullitoimipaikan antama ja että siinä olevat tiedot ovat oikeita. ☐ ei vastaa vaadittuja aitous- ja oikeellisuusedellytyksiä (ks. oheisia huomautuksia).
Pyydetään todentamaan tämän todistuksen aitous ja oikeellisuus. ..... (Paikka ja päiväys) Leima ..... (Allekirjoitus)	..... (Paikka ja päiväys) Leima ..... (Allekirjoitus)

(1) Merkitään rasti asianomaiseen kohtaan.

HUOMAUTUKSIA

1. Todistuksesta ei saa pyyhkiä pois merkintöjä, eikä siihen saa tehdä uusia merkintöjä vanhojen päälle. Mahdolliset siihen tehtävät muutokset on suoritettava viivaamalla yli virheelliset merkinnät ja tarvittaessa lisäämällä halutut merkinnät. Jokaisen näin tehdyn muutoksen tulee olla todistuksen laatijan hyväksymismerkinnällä varustama ja antajamaan tai -alueen tulliviranomaisen vahvistama.
2. Tavarat on merkittävä tähän todistukseen jättämättä väliin tyhjää riviä, ja kunkin tavaran eteen on merkittävä järjestysnumero. Välittömästi viimeisen rivin alle on vedettävä vaakasuora viiva. Käyttämättömät tilat on viivattava siten, että niihin on mahdotonta tehdä myöhemmin lisäyksiä.
3. Tavarat ilmaistaan tavanomaisin kauppanimityksin ja riittävän yksityiskohtaisesti, että ne voidaan yksilöidä.

TAVARATODISTUSHAKEMUS

1. Viejä *(nimi, täydellinen osoite, maa)*

EUR.1 N:o **A** 000.000

Lukekaa kääntöpuolella olevat humautukset ennen lomakkeen täytämistä

2. Hakemus todistusta varten, jota käytetään etuuskohteluun oikeutetussa kauppavaihdossa

.....

ja

.....

välillä (mainitkaa aisanomaiset maat, maaryhmät tai alueet)

3. Vastaanottaja (nimi, täydellinen osoite, maa) (merkintä ei pakollinen)

4. Maa, maaryhmä tai alue, josta tavaroiden katsotaan olevan peräisin

5. Määrämaa, -maaryhmä tai -alue

6. Kuljetusta koskevat tiedot (merkintä ei pakollinen)

7. Huomautuksia

8. Järjestysnumero; kollien merkit, numerot lukumäärä ja laji([1]); tavara;	**9. Brutto-paino (kg) tai muu mitta (l, m³, jne.)**	**10. Kauppa laskut** (merkintä ei pakollinen)

([1]) Pakkaamattomien tavaroiden osalta ilmoitetaan kappalemäärä tai tehdään merkintä "irotavaraa".

VIEJÄN ILMOITUS

Allekirjoittanut kääntöpuolella mainittujen tavaroiden viejä

ILMOITTAA, että nämä tavarat täyttävät oheisen todistuksen saamiseksi vaadittavat edellytykset;

MAINITSEE seuraavassa seikat, joiden nojalla nämä tavarat täyttävät mainitut edellytykset:

.....

.....

.....

.....

ESITTÄÄ seuraavat todistusasiakirjat([1]):

.....

.....

.....

.....

SITOUTUU esittämään aisanomaisten viranomaisten pyynnöstä kaiken sen lisätodistusaineiston, jonka ne mahdollisesti katsovat tarpeelliseksi oheisen todistuksen antamiseksi sekä tarvittaessa hyväksymään kaikki mainittujen viranomaisten suorittamat, kirjanpitonsa ja yllä mainittujen tavaroiden valmistusolosuhteisiin kohdistuvat tarkastukset;

PYYTÄÄ että näille tavaroille annettaisiin oheinen todistus.

.....
(Paikka ja päiväys)

.....
(Allekirjoitus)

([1]) Esimerkiksi: tuontiasiakirjat, tavaratodistukset, kauppalaskut, valmistajan ilmoitukset jne., jotka koskevat valmistukseen käytettyjä tuotteita tai samassa tilassa jälleenvietyjä tavaroita.

LIITE III

Tässä pöytäkirjassa "mailla ja alueilla" tarkoitetaan seuraavia Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettuja alueita:

(Tällä luettelolla ei määrätä ennakolta näiden maiden ja alueiden asemaa eikä siinä tulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia.)

1) **Maa, jolla on erityiset suhteet Tanskan kuningaskuntaan:**
   - Grönlanti

2) **Ranskan tasavallan merentakaiset alueet:**
   - Uusi Kaledonia ja siihen kuuluvat alueet
   - Ranskan Polynesia
   - Ranskan eteläiset ja antarktiset alueet
   - Wallis ja Futuna

3) **Ranskan tasavallan yhteishallinta-alueet:**
   - Mayotte
   - Saint-Pierre ja Miquelon

4) **Alankomaiden kuningaskunnan merentakaiset maat:**
   - Aruba
   - Alankomaiden Antillit:
   - Bonaire
   - Curação
   - Saba
   - Saint Eustatius
   - Saint Martin

5) **Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnanmerentakaiset maat ja alueet:**
   - Anguilla
   - Caymansaaret
   - Falklandinsaaret
   - Eteläiset Sandwichsaaret ja siihen kuuluvat alueet
   - Montserrat
   - Pitcairn
   - Saint Helena ja siihen kuuluvat alueet
   - Antarktiksen brittiläinen alue
   - Intian valtameren brittiläinen alue
   - Turks- ja Caicossaaret
   - Brittiläiset Neitsytsaaret

LIITE IV

TAVARATODISTUSLOMAKKEET

1. EUR.1-tavaratodistus on laadittava lomakkeelle, jonka malli esitetään tässä liitteessä. Tämä lomake on painettava yhdellä tai useammalla niistä kielistä, joilla yleissopimus on tehty. Todistus on laadittava jollakin näistä kielistä viejävaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti. Jos todistus kirjoitetaan käsin, se on täytettävä musteella painokirjaimin.

2. Todistuksen koon on oltava 210 x 297 millimetriä; lomakkeen pituus saa kuitenkin olla enintään 5 millimetriä määrämittaa pienempi tai enintään 8 millimetriä sitä suurempi. Käytettävän paperin on oltava valkoista, hiokkeetonta, liimakäsiteltyä kirjoituspaperia, joka painaa vähintään 60 grammaa neliömetriä kohti. Siinä on oltava vihreä painettu aaltomainen taustakuvio, joka tekee kaikki mekaanisin tai kemiallisin keinoin tehdyt väärennykset silmin havaittaviksi.

3. Viejävaltiot voivat pidättää itselleen lomakkeiden paino-oikeuden tai antaa niiden painamisen hyväksymiensä kirjapainojen tehtäväksi. Jälkimmäisessä tapauksessa jokaisessa lomakkeessa on oltava merkintä tästä hyväksymisestä. Jokaisessa lomakkeessa on oltava kirjapainon nimi ja osoite tai merkki, josta kirjapaino voidaan tunnistaa. Siinä on myös oltava painettu tai muulla tavoin tehty sarjanumero, josta se voidaan tunnistaa.

4. Lomakkeita, joiden malli esitetään AKT–ETY-ministerineuvoston päätöksen n:o 1/89 liitteessä 4, voidaan käyttää siihen asti kun niiden varastot loppuvat tai enintään 31 päivään joulukuuta 1992.

LIITE V

EUR.2-LOMAKE

1. Viejän on täytettävä EUR.2-lomake, jonka malli esitetään tässä liitteessä. Lomake on laadittava yhdellä tai useammalla niistä kielistä, joilla yleissopimus on tehty. Jos lomake laaditaan käsin, se on täytettävä musteella painokirjaimin.

2. EUR.2-lomakkeen muodostaa yksi arkki, jonka koon on oltava 210 x 148 millimetriä. Käytettävän paperin on oltava valkoista, hiokkeetonta, liimakäsiteltyä kirjoituspaperia, joka painaa vähintään 60 grammaa neliömetriä kohti.

3. Viejävaltiot voivat pidättää itselleen lomakkeiden paino-oikeuden tai antaa niiden painamisen hyväksymiensä kirjapainojen tehtäväksi. Jälkimmäisessä tapauksessa jokaisessa lomakkeessa on oltava merkintä tästä hyväksymisestä. Jokaisessa lomakkeessa on oltava kirjapainon nimi ja osoite tai merkki, josta kirjapaino voidaan tunnistaa. Siinä on myös oltava painettu tai muulla tavoin tehty sarjanumero, josta se voidaan tunnistaa.

4. Lomakkeita, joiden malli esitetään AKT–ETY-ministerineuvoston päätöksen n:o 1/89 liitteessä V, voidaan käyttää siihen asti kun niiden varastot loppuvat tai enintään 31 päivään joulukuuta 1992.

EUR. 2-LOMAKE N:o

1 **Lomake, jota käytetään etuuskohteluun oikeutetussa kauppavaihdossa**(1) ..... **ja** ..... **välillä**

2 **Viejä** (nimi, täydellinen osoite, maa)

3 **Viejän ilmoitus:**

Allekirjoittanut jäljempänä mainittujen tavaroiden viejä ilmoittaa, että tavarat täyttävät tämän lomakkeen laatimiseksi vaadittavat edellytykset ja että niistä on tullut alkuperätuotteita 1 kohdassa tarkoitetun kauppavaihdon määräysten mukaisesti.

4 **Vastaanottaja** (nimi, täydellinen osoite, maa)

5 **Paikka ja päiväys**

6 **Viejän allekirjoitus**

7 **Huomautuksia**(2)

8 **Alkuperämaa**(3)

9 **Määrämaa**(4)

10 **Bruttopaino (kg)**

11 **Lähetyksen merkit ja numerot; tavara**

12 **Viejämaan viranomaiset**(4)**, jotka suorittavat viejän ilmoituksen**

(1) Merkitään kyseiset maat, maaryhmät tai alueet.
(2) Viitataan toimivaltaisten viranomaisten mahdollisesti jo suorittamaan tarkastukseen.
(3) Alkuperämaalla tarkoitetaan maata, maaryhmää tai aluetta, josta tavaroiden katsotaan olevan peräisin.
(4) Maalla tarkoitetaan maata, maaryhmää tai aluetta.

13	**Todentamispyyntö**	14	**Todentamisen tulos**
	Pyydetään tarkistamaan tämän lomakkeen etupuolella oleva viejän ilmoitus(*).		Suoritettu todentaminen on osoittanut, että(1).
			☐ tässä lomakkeessa olevat tiedot ja merkinnät ovat oikeita.
			☐ tämä lomake ei vastaa vaadittuja aitous- ja oikeellisuusedellytyksiä (ks. oheisia huomautuksia).
	Paikka ja päiväys ..... 19.....		Paikka ja päiväys ..... 19.....
	Leima		Leima
	..... (Allekirjoitus)		..... (Allekirjoitus)
			(1) Merkitkää rasti asianomaiseen kohtaan.

(*) EUR.2-lomakkeiden jälkitodentaminen suoritetaan pistokokein tai aina kun tuojavaltion tulliviranomaisilla on syytä epäillä asiakirjan aitoutta ja kyseisten tavaroiden tosiasiallista alkuperää koskevien tietojen oikeellisuutta.

EUR. 2-lomakkeen laatimisohjeet

1. EUR. 2-lomake voidaan laatia ainoastaan tavaroista, jotka täyttävät viejämaassa lomakkeen 1 kohdassa mainittua kauppavaihtoa koskevien määräysten edellytykset. Näihin määräyksiin on tutustuttava huolellisesti ennen lomakkeen täyttämistä.
2. Viejän on liitettävä lomake osoitekorttiin, kun on kyse postipakettilähetyksestä, tai pantava se kollin sisään, jos on kyse kirjepostilähetyksestä. Lisäksi hänen on merkittävä joko vihreään lipukkeeseen C1 tai tulli-ilmoitukseen C2/CP3 tunnus "EUR. 2" sekä lomakkeen sarjanumero.
3. Nämä ohjeet eivät vapauta viejää muista tulli- ja postimääräysten edellyttämistä muodollisuuksista.
4. Käyttäessään tätä lomaketta viejä sitoutuu esittämään asianomaisille viranomaisille kaiken sen todistusaineiston, jonka nämä katsovat tarpeellisiksi, sekä hyväksymään kaikki mainittujen viranomaisten suorittamat, kirjanpitoonsa ja tämän lomakkeen 11 kohdassa kuvattujen tavaroiden valmistusolosuhteisiin kohdistuvat todenttoimenpiteet.

LIITE VI A

ILMOITUS TUOTTEISTA, JOILLA ON ETUUSKOHTELUUN OIKEUTTAVA ALLKUPERÄASEMA

Allekirjoittanut ilmoittaa, että tässä kauppalaskussa luetellut tavarat .....([1])

on tuotettu .....([2])
ja että ne täyttävät alkuperäsäännöt Euroopan yhteisön ja AKT-valtioiden välisessä etuuskohteluun oikeutetussa kaupassa.

Allekirjoittanut sitoutuu esitämään tulliviranomaisille kaikki lisätodisteet, joita nämä pitävät tarpeellisina.

.....([3]) .....([4])

.....([5])

Huomautus:
Edellä mainittu teksti alaviiteiden mukaisilla huomautuksilla täydennettynä muodostaa hankkijan ilmoituksen. Alaviiteitä ei tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

([1]) – Jos kyseessä ovat ainoastaan tietyt kauppalaskussa luettellut tavarat niissä on oltava merkki tai tunnus, josta ne voidaan selvästi tunnistaa, ja tämä merkintä on mainittava ilmoituksessa seuraavasti:
" ..... tässä kauppalaskussa luetellut tavarat, joissa on merkki ..... on tuotettu ....."

– Jos käytetään muuta asiakirjaa kuin kauppalaskua tai kauppalaskun liitettä kyseisen asiakirjan nimi on mainittava merkinnän "kauppalasku" sijaan.

([2]) Yhteisö, jäsenvaltio, AKT-valtio tai MMA. Jos kyseessä on AKT-valtio tai MMA, on viitattava yhteisön tullitoimipaikkaan, jossa EUR.1- tai EUR.2-todistus/todistukset tai muut/muut kyseinen/kyseiset alkuperäselvitys/selvitykset on/ovat, ja annettava kyseisen/kyseisten asiakirjan/asiakirjojen tai todistuksen/todistustennumero sekä, jos mahdollista, tulli-ilmoituksen numero.

([3]) Paikka ja päiväys.

([4]) Nimi ja tehtävä yhtiössä.

([5]) Allekirjoitus.

LIITE VI B

ILMOITUS TUOTTEISTA; JOILLA EI OLE ETUUSKOHTELUUN OIKEUTTAVAA ALKUPERÄASEMAA

Allekirjoittanut ilmoittaa, että tässä kauppalaskussa luetellut tavarat .....([1])

on tuottettu .....([2]) ja niissä on seuraavia aineksia tai osia, joilla ei ole yhteisön alkuperäasema etuuskohtellun oikeuttavassa kaupassa:

([3])	([4])	([5])
.....	.....	.....
.....	.....	.....

.....([6])

Allekirjoittanut sitoutuu esittämään tulliviranomaisille kaikki lisätodisteet, joita nämä pitävät tarpeellisina.

.....([7]) .....([8])

.....([9])

Huomautus:
Edellä mainittu teksti alaviitteiden mukaisilla huomautuksilla täydennettynä muodostaa hankkijan ilmoituksen. Alaviitteitä ei tarvitse sisällyttää ilmoitukseen.

([1]) – Jos kyseessä ovat ainoastaan tietyt kauppalaskussa luetellut tavarat, niissä on oltavat merkki tai tunnus, josta ne voidaan selvästi tunnistaa, ja tämä merkintä on mainittava ilmoituksessa seuraavasti:
" ..... tässä kauppalaskussa luetellut tavarat, joissa on merkki ..... on tuotettu ....."
– Jos käytettän muuta asiakirjaa kuin kauppalaskua tai kauppalaskun liitettä, kyseisen asiakirjian nimi on mainittava merkinnän "kauppalasku" sijaan

([2]) Yhteisö, jäsenvaltio, AKT-valtio tai merentakainen maa tai alue.

([3]) Tuotteen kuvaus on merkittävä aina. Kuvaukseen on oltava tarkka ja riitävän yksityiskohtainen, jotta kyseiset tavarat voidaan luokitella tariffin.

([4]) Tullausarvo merkitään ainoastaan, jos sitä vaaditaan.

([5]) Alkuperämaa merkitään ainoastaa, jos sitä vaaditaan, Kyseessä on oltava etuuskohteluun oikeuttava alkuperä, kaikkien muiden osalta merkitään "kolmas maa".

([6]) Lisätään seuraava virke "ja niille on suoritettu seuraava käsittely (yhteisössä) jäsenvaltiossa) (AKT-valtiossa (merentakaisessa maassa tai merentakaisella alueella) ..... " sekä kuvaus suoritetusta käsittelystä, jos tätä vaaditaan.

([7]) Paikka ja päiväys.

([8]) Nimi ja tehtävä yhtiössä.

([9]) Allekirjoitus.

LIITE VII

TIEDOTUSLOMAKE

1. On käytettävä tiedotuslomaketta, jonka malli esitetään tässä liitteessä. Tämä lomake on painettava yhdellä tai useammalla niistä kielistä, joilla yleissopimus on tehty, ja viejävaltion sisäisen lainsäädännön mukaisesti. Tiedotuslomakkeet laaditaan jollakin näistä kielistä; jos ne kirjoitetaan käsin, ne on täytettävä musteella painokirjaimin. Niissä on myös oltava painettu tai muulla tavoin ehty sarjanumero, josta ne voidaan tunnistaa.

2. Tiedotuslomakkeen koon on oltava A4 (210 × 297 millimetriä); lomakkeen pituus saa kuitenkin olla enintään 5 millimetriä määrämittaa pienempi tai enintään 8 millimetriä sitä suurempi. Käytettävän paperin on oltava valkoista, hiokkeetonta, liimakäsiteltyä kirjoituspaperia, joka painaa vähintään 60 grammaa neliömetriä kohti.

3. Kansalliset viranomaiset voivat pidättää itselleen lomakkeiden paino-oikeuden tai antaa niiden painamisen hyväksymiensä kirjapainojen tehtäväksi. Jälkimmäisessä tapauksessa jokaisessa lomakkeessa on oltava merkintä tästä hyväksymisestä. Lomakkeessa on oltava kirjapainon nimi ja osoite tai merkki, josta kirjapaino voidaan tunnistaa.

EUROOPAN YHTEISÖT

1. Lähettäjä(1)	**TIEDOTUSLOMAKE** **välistä kauppavaihtoa koskevissa määräyksissä tarkoitetun** **TAVARATODISTUKSEN** **saamiseksi**
2. Vastaanottaja(1)	**EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN** **ja** **MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN (MMA)**
3. Käsittelijä(1)	4. Valtio, jossa valmistus tai käsittely on suoritettu
6. Tuontitullitoimipaikka(2)	5. Viranomaiset täyttävät
7. Tuontiasiakirja(2) laji ..... n:o. ..... sarja ..... päiväys	

MÄÄRÄVALTIOON LÄHETETYT TAVARAT

8. Kollien merkit, numerot, lukumäärä ja laji	9. Brysselin nimikkeistön tariffinumero ja tavaran kuvaus	10. Lukumäärä(3)
		11. Arvo(4)

VALMISTUKSESSA KÄYTETYT MAAHAN TUODUT TAVARAT

12. Brysselin nimikkeistön tariffinumero ja tavaran kuvaus	13. Alkuperämaa	14. Lukumäärä(3)	15. Arvo(2)(5)

16. Suoritetun valmistuksen tai käsittelyn luonne

17. Huomautuksia

18. TULLIN HYVÄKSYMISMERKINTÄ	**19. LÄHETTÄJÄN ILMOITUS**
Ilmoitus vahvistettu oikeaksi: Asiakirja: ..... Laji ..... n:o ..... Tullitoimipaikka: ..... Päiväys Toimipaikan leima ..... (Allekirjoitus)	Allekirjoittanut ilmoittaa, että tässä lomakkeessa esitetyt tiedot ovat oikeita. Paikka ja päiväys ..... (Allekirjoitus)

(1)(2)(3)(4)(5) Ks. alaviitteet kääntöpuolella.

TODENTAMISPYYNTÖ	TODENTAMISEN TULOS
Allekirjoittanut tullivirkamies pyytää, että tämän tiedotuslomakkeen aitous ja oikeellisuus todennetaan.	Allekirjoittaneen tullivirkamiehen suorittama todentaminen on osoittanut, että tämä tiedotuslomake: a) on siinä ilmoitetun tullitoimipaikan antama ja että sen sisältämät merkinnät ovat oikeita(*) b) ei vastaa vaadittuja aitous- ja oikeellisuusedellytyksiä (ks. oheisia huomautuksia)(*)
Paikka ja päiväys	Paikka ja päiväys .....
Toimipaikan leima ..... (Virkamiehen allekirjoitus)	Toimipaikan leima ..... (Virkamiehen allekirjoitus)
	(*) Ylimääräinen poistetaan.

ETUSIVUN ALAVIITTEET

([1]) Henkilön tai yrityksen nimi ja täydellinen osoite.

([2]) Merkintä ei pakollinen.

([3]) Kilogrammaa, hehtolitraa, neliömetriä tai muuta mittayksikköä.

([4]) Pakkausten katsotaan kuuluvan niiden sisältämiin tavaroihin. Tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta pakkauksiin, jotka eivät ole sellaisia, joita kyseisen tuotteen pakkaamiseen tavallisesti käytetään ja joilla on itsessään pakkauskäytöstä riippumaton kestävä käyttöarvo.

([5]) Arvo on ilmoitettava alkuperäsääntöjen mukaisesti.

LIITE VIII

LUETTELO 33 ARTIKLASSA TARKOITETUISTA TUOTTEISTA, JOTKA EIVÄT VÄLIAIKAISESTI KUULU TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN SOVELTAMISALAAN

Harmonoidun järjestelman nimike	Tuotteen kuvaus
ex 2707	Korkean lämpötilan kivihiilitervasta tislaamalla saatujen kivennäisöljyjen kaltaiset öljyt, joissa aromaattisten aineosien paino on suurempi kuin ei-aromaattisten aineosien paino ja joista 250 °C:seen tislattaessa tislautuu enemmän kuin 65 tilavuusprosenttia (myös bensiini- ja bentsoliseokset), polttoaineena käytettävät
2709–2715	Kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat
ex 2901	Asykliset hiilivedyt, polttoaineena käytettävät
ex 2902	Syklaanit ja sykleenit (ei kuitenkaan atsuleenit), bentseeni, tolueeni, ksyleenit, polttoaineena käytettävät
ex 3403	Voiteluvalmisteet, joissa on vähemmän kuin 70 painoprosenttia maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä
ex 3404	Tekovahat ja valmistetut vahat, jotka perustuvat parafiiniin, maaöljyvahoihin, bitumisista kivennäisistä saatuihin vahoihin, parafiinipitoisiin jätetuotteisiin
ex 3811	Voiteluöljyjen lisäainevalmisteet, joissa on maaöljyjä tai bitumisista kivennäisistä saatuja öljyjä

POIKKEUSHAKEMUSLOMAKE *LIITE IX*

1. Valmiin tuotteen kauppanimi 1.1 Tariffiin luokittelu (HS-nimike)	2. Yhteisöön suuntautuvan viennin arvioitu vuosittainen määrä (paino, kappalemäärä, metreinä tai muina mittayksikköinä)
3. Kolmansien maiden alkuperäainesten kauppanimi Tariffiin luokittelu (HS-nimike)	4. Kolmansien maiden alkuperäainesten arvioitu vuosittainen määrä
5. Kolmansien maiden alkuperäainesten arvo	6. Valmiin tuotteen vapaasti tehtaalla -hinta
7. Kolmansista maista tulevien ainesten alkuperä	8. Syyt, miksi valmis tuote ei voi täyttää alkuperäsääntöä
9. AKT-valtioiden, ETY:n tai MMA:n alkuperäainesten kauppanimi	10. AKT-valtioiden, ETY:n tai MMA:n alkuperäaineisten arvioitu vuosittainen määrä
11. AKT-valtioiden, ETY:n tai MMA:n alkuperäainesten arvo	12. Kolmansista maista tuotujen ainesten ETY:ssä tai MMA:issa suoritettu valmistus tai käsittely (joka ei oikeuta alkuperäasemaan)
13. Määräaika, jolle poikkeusta haetaan: alkaa..... päättyy	
14. AKT-valtioissa suoritetun valmistuksen tai käsittelyn yksityiskohtainen kuvaus	15. Asianomaisen yrityksen pääomarakenne
	16. Toteutettujen/suunniteltujen sijoitusten arvo
	17. Henkilökunnan lukumäärä/suunniteltu lukumäärä
18. AKT-valtioissa suoritetun valmistuksen tai käsittelyn antama arvonlisäys: 18.1 Työvoima 18.2 Yleiskustannukset 18.3 Muut	20. Mahdolliset ratkaisut, joilla poikkeustarve voidaan tulevaisuudessa välttää
19. Muut mahdolliset ainesten hankintalähteet	21. Huomautuksia

HUOMAUTUKSIA

1. Jos lomakkeen kohdissa ei ole riittävästi tilaa kaikkien tarvittavien tietojen merkitsemiseen, lomakkeeseen voidaan liittää lisäsivuja. Siinä tapauksessa kyseiseen kohtaan on tehtävä merkintä "ks. liite".

2. Lomakkeeseen on liitettävä mahdollisuuksien mukaan näytteitä valmiista tuotteesta ja siihen käytetyistä aineksista sekä muuta näitä koskevaa havaintoaineistoa (valokuvia, piirustuksia, kaavakuvia, suunnitelmia, luetteloita jne.).

3. Jokaisen tuotteen osalta, jota hakemus koskee, on täytettävä erillinen lomake.

   3, 4, 5, 7 kohta: "Kolmansilla mailla" tarkoitetaan kaikkia AKT-valtioihin, yhteisöön tai MMA:ihin kuulumattomia maita.

   12 kohta: Jos kolmansista maista tuotuja aineksia on valmistettu tai käsitelty yhteisössä tai MMA:issa ilman, että ne saavuttavat alkuperäaseman, ja ennen kuin niitä jatkokäsitellään poikkeusta hakevissa AKT-valtioissa, ilmoitetaan yhteisössä tai MMA:issa suoritettu valmistuksen tai käsittelyn luonne.

   13 kohta: Ilmoitetaan sen määräajan alkamis- ja päättymispäivä, jonka aikana EUR.1-todistukset voidaan antaa poikkeuksen nojalla.

   8 kohta: Ilmoitetaan joko arvonlisäyksen prosenttimäärä suhteessa tuotteen vapaasti tehtaalla -hintaan tai arvonlisäyksen rahallinen määrä tuoteyksikköä kohti.

   19 kohta: Jos on olemassa muita ainesten hankintalähteitä, ilmoitetaan, mitä ne ovat, ja mahdollisuuksien mukaan ne kustannus- tai muut syyt, joiden vuoksi näitä lähteitä ei käytetä.

   20 kohta: Ilmoitetaan mahdolliset tulevat sijoitukset tai hankintalähteiden monipuolistuminen, joiden vuoksi poikkeus on tarpeen vain rajoitetun ajan.

PÖYTÄKIRJA N:o 2

yhteisten toimielinten toiminnasta aiheutuvista kustannuksista

SOPIMUSPUOLET OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat yleissopimuksen liitteenä:

1 artikla

Jäsenvaltiot ja yhteisö sekä AKT-valtiot ottavat vastatakseen niistä kustannuksista, joita aiheutuu niiden osallistumisesta ministerineuvoston ja sen alaisten elinten istuntoihin, niin henkilöstö-, matka- ja oleskelukulujen kuin posti- ja teleliikennekulujenkin osalta.

Kokoustulkkausta, samoin kuin asiakirjojen kääntämistä ja jäljentämistä koskevista kuluista ja kokousten käytännön järjestelyistä (tiloista, laitteista, vahtimestareista jne.) aiheutuvista kuluista vastaa yhteisö tai jokin AKT-valtio sen mukaan, järjestetäänkö kokoukset jäsenvaltion vai AKT-valtion alueella.

2 artikla

Yhteisö ja AKT-valtiot vastaavat siltä osin, kuin asia niitä koskee, yhteisten edustajakokousten osanottajien matka- ja oleskelukuluista.

Samoin ne vastaavat näissä kokouksissa tarvittavan henkilökunnan matka- ja oleskelukuluista sekä posti- ja teleliikennekuluista.

Kokoustulkkausta, samoin kuin asiakirjojen kääntämistä ja jäljentämistä koskevista kuluista ja kokousten käytännön järjestelyistä (tiloista, laitteista, vahtimestareista jne.) aiheutuvista kuluista vastaa yhteisö tai jokin AKT-valtio sen mukaan, järjestetäänkö kokoukset jäsenvaltion vai AKT-valtion alueella.

3 artikla

Yleissopimuksen 352 artiklan mukaisesti määrätyillä välimiehillä on oikeus matkakulujensa ja oleskelukulujensa korvaukseen. Jälkimmäiset vahvistaa ministerineuvosto.

Välimiesten matka- ja oleskelukuluista vastaavat puoliksi yhteisö ja puoliksi AKT-valtiot.

Välimiesten laatimasta rekisteristä, riitojen tutkinnasta ja kuulemisten käytännön järjestelyistä (tiloista, henkilöstöstä, tulkkauksesta jne.) aiheutuvista kuluista vastaa yhteisö.

Erityisistä tutkintatoimenpiteistä aiheutuvat kulut maksetaan muiden kulujen yhteydessä, ja osapuolet suorittavat niitä koskevia ennakkomaksuja välimiesten määräyksen mukaisesti.

PÖYTÄKIRJA N:o 3

erioikeuksista ja vapauksista

SOPIMUSPUOLET, jotka

haluavat tekemällä pöytäkirjan erioikeuksista ja vapauksista helpottaa yleissopimuksen joustavaa soveltamista, siihen liittyvien töiden valmistelua sekä sen soveltamiseksi toteutettujen toimenpiteiden täytäntöönpanoa,

ottavat huomioon, että näissä olosuhteissa on tarpeen määrätä ne erioikeudet ja vapaudet, joita yleissopimuksen soveltamista koskevaan työhön ja tähän työhön liittyviin virallisessa viestinnässä käytettäviin järjestelyihin osallistuvat henkilöt voivat käyttää hyväkseen, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 1965 allekirjoitetun Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan määräyksiä,

ottavat huomioon, että on tarpeen vahvistaa AKT-ministerineuvoston ja sen henkilökunnan omaisuuteen ja varoihin sovellettava järjestelmä,

ottavat huomioon, että Georgetownin sopimuksella 6 päivänä kesäkuuta 1975 on luotu AKT-valtioiden ryhmä ja AKT-suurlähettiläskomitea, ja että AKT-valtioiden sihteeristön on johdettava AKT-valtioiden ryhmän toimielinten toimintaa, ja

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka ovat yleissopimuksen liitteenä:

1 LUKU

Yleissopimukseen liittyvään työhön osallistuvat henkilöt

1 artikla

Jäsenvaltioiden ja AKT-valtioiden hallitusten edustajilla ja Euroopan yhteisöjen toimielinten edustajilla sekä näiden neuvonantajilla ja asiantuntijoilla ja AKT-valtioiden sihteeristön henkilöstön jäsenillä, jotka osallistuvat jäsenvaltioiden tai AKT-valtioiden alueella joko yleissopimuksen toimielinten tai yhteistyöelinten työhön, tai yleissopimuksen soveltamiseen liittyvään työhön, on tavanomaiset erioikeudet, vapaudet ja helpotukset heidän hoitaessaan tehtäviään sekä matkustaessaan sellaiseen paikkaan tai palatessaan sellaisesta paikasta, jossa he näitä tehtäviä suorittavat.

Ensimmäistä kohtaa sovelletaan myös yleissopimuksen mukaisen yhteisen edustajakokouksen jäseniin, yleissopimuksen nojalla mahdollisesti määrättäviin välimiehiin, mahdollisesti perustettavien talous- ja sosiaalialan neuvoa-antavien toimielinten jäseniin, näiden toimielinten virkamiehiin ja edustajiin, sekä Euroopan investointipankin elinten jäseniin ja sen henkilöstöön, samoin kuin teollisuuden kehittämiskeskuksen ja maatalouden ja maaseudun yhteistyön teknisen keskuksen henkilöstöön.

2 LUKU

AKT-ministerineuvoston omaisuus ja varat

2 artikla

AKT-ministerineuvoston virkakäytössä olevat tilat ja rakennukset ovat loukkaamattomia. Niihin ei saa kohdistaa etsintää, takavarikkoa, menettämisseuraamusta tai pakkolunastusta.

AKT-ministerineuvoston omaisuus ja varat eivät voi olla minkään hallinnollisen tai oikeudellisen pakkotoimenpiteen kohteena ilman yleissopimuksen nojalla perustetun ministerineuvoston lupaa, lukuun ottamatta tilannetta, jossa mainitulle neuvostolle kuuluvan tai sen lukuun käytetyn auton aiheuttaman onnettomuuden tutkiminen sitä vaatii, tai jos tällainen auto aiheuttaa tieliikennelainsäädännön rikkomuksen tai onnettomuuksia.

3 artikla

AKT-ministerineuvoston arkistot ovat loukkaamattomia.

4 artikla

AKT-ministerineuvosto, sen varat, tulot ja muu omaisuus ovat vapautetut kaikista välittömistä veroista.

Vastaanottovaltion on toteutettava aina kun se on mahdollista aiheelliset toimenpiteet hyvittääkseen tai maksaakseen takaisin irtaimen tai kiinteän omaisuuden hintaan sisältyvät välilliset verot ja myyntiverot, kun AKT-ministerineuvosto suorittaa ainoastaan virkakäyttöönsä huomattavia hankintoja, joiden hintaan sisältyy tällaisia veroja.

Vapautus ei koske sellaisia veroja ja maksuja, jotka ovat ainoastaan korvausta suoritetuista palveluista.

5 artikla

AKT-ministerineuvosto on vapautettu kaikista tulleista, tuonti- ja vientikielloista sekä tuonti- ja vientirajoituksista sen virkakäyttöön tarkoitettujen tavaroiden osalta; tämän vapautuksen nojalla maahan tuotuja tavaroita ei saa luovuttaa maksua vastaan eikä ilmaiseksi sen maan alueella, johon ne on tuotu, muuten kuin tämän maan hallituksen kanssa sovituin edellytyksin.

3 LUKU

Viralliset viestintäyhteydet

6 artikla

Yleissopimuksen osapuolina olevien valtioiden alueella yhteisö, yleissopimuksen yhteiset toimielimet ja koordinointielimet saavat virallisissa viestintäyhteyksissään ja kaikkien asiakirjojensa toimittamisessa saman kohtelun, joka myönnetään kansainvälisille järjestöille.

Yhteisön, yleissopimuksen yhteisten toimielinten ja koordinointielinten virallista kirjeenvaihtoa ja muita virallisia tiedonantoja ei saa sensuroida.

4 LUKU

AKT-valtioiden sihteeristön henkilöstö

7 artikla

1. AKT-ministerineuvoston sihteerillä tai sihteereillä ja yhteisellä sihteerillä tai yhteisillä sihteereillä sekä muilla AKT-valtioiden nimittämän ylemmän tason henkilöstön jäsenillä on siinä valtiossa, johon AKT-ministerineuvosto on sijoittautunut, AKT-suurlähettiläskomitean toimessa olevan puheenjohtajan vastuulla diplomaattisten edustustojen diplomaattihenkilöstölle myönnetyt edut.

Heidän puolisoillaan ja kotona asuvilla alaikäisillä lapsillaan on samoin edellytyksin diplomaattihenkilöstön jäsenten puolisoille ja alaikäisille lapsille myönnetyt edut.

2. Vastaanottovaltio vapauttaa ne AKT-valtioiden henkilöstön pysyvät jäsenet, joita ei mainita 1 kohdassa, kaikista AKT-valtioiden niille maksamia palkkoja, palkkioita ja korvauksia koskevista veroista alkaen siitä päivästä, jona nämä tulot tulevat AKT-valtioiden hyväksi perittävän veron alaisiksi.

Edellä olevassa määräyksessä tarkoitettua etua ei sovelleta AKT-sihteeristön entisille henkilöstön jäsenilleen tai näiden oikeudenomistajille maksamiin eläkkeisiin eikä sen paikalliselle henkilöstölle maksettuihin palkkoihin, palkkioihin tai korvauksiin.

8 artikla

Valtio, johon AKT-ministeriö on sijoittautunut, myöntää muille kuin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille AKT-valtioiden sihteeristön pysyville henkilöstön jäsenille vapauden lainkäyttömenettelystä ainoastaan heidän viralisissa tehtävissään tekemiensä toimien osalta. Tätä vapautta ei kuitenkaan sovelleta AKT-valtioiden sihteeristön henkilöstön pysyvän jäsenen tekemään tieliikennesääntöjen rikkomukseen tai tälle kuuluvan tai tämän kuljettaman ajoneuvon aiheuttamaan vahinkoon.

9 artikla

AKT-ministerineuvoston puheenjohtaja toimittaa suurlähettiläskomitean tehtävää hoitavan puheenjohtajan, AKT-ministerineuvoston sihteerin tai sihteerien ja apulaissihteerin tai -sihteerien sekä AKT-valtioiden sihteeristön pysyvien edustajien nimet, ura-alueet ja osoitteet määräajoin sen valtion hallitukselle, johon AKT-ministerineuvosto on sijoittautunut.

5 LUKU

Komission edustustot AKT-valtioissa

10 artikla

1. Komission valtuutettu ja edustustojen valtuutettu henkilöstö vapautetaan paikallista työhön otettua henkilöstöä lukuun ottamatta kaikista veroista siinä AKT-valtiossa, johon he ovat sijoittautuneet.

2. Edellä 309 artiklan g alakohdan määräyksiä sovelletaan myös 1 kohdassa tarkoitettuihin henkilöstöihin.

6 LUKU

Yleiset määräykset

11 artikla

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetut erioikeudet, vapaudet ja helpotukset myönnetään niille, joita ne koskevat, ainoastaan heidän virallisten tehtäviensä hoitamiseen.

Tässä pöytäkirjassa tarkoitettujen toimielinten ja elinten on luovuttava tästä vapaudesta silloin kun ne katsovat, että luopuminen ei ole ristiriidassa niiden etujen kanssa.

12 artikla

Tätä yleissopimusta koskeviin riitoihin sovelletaan yleissopimuksen 352 artiklaa.

AKT-ministerineuvosto ja Euroopan investointipankki voivat osallistua välimiesmenettelyyn.

PÖYTÄKIRJA N:o 4

178 artiklan täytäntöönpanosta

1. Yleissopimuksen sopimuspuolet päättävät tehdä kaiken voitavansa 177 artiklassa tarkoitettujen suojatoimenpiteiden käyttämisen välttämiseksi.

2. Molempia osapuolia ohjaa vakaumus, että 178 artiklan 4 ja 5 kohdan täytäntöönpano antaisi niille mahdollisuuden tunnistaa varhaisessa vaiheessa ongelmat, joita saattaisi ilmetä, ja kaikki asiaankuuluvat tekijät huomioon ottaen välttää kaikin mahdollisin keinoin sellaisia toimenpiteitä, joita yhteisö ei haluaisi toteuttaa suosituimmuusasemassa olevia kauppakumppaneitaan kohtaan.

3. Molemmat osapuolet tunnustavat tarpeen panna täytäntöön 178 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ennakkotietojärjestelmä, jonka tarkoituksena on vähentää herkkien tuotteiden osalta äkillisen ja odottamattoman suojatoimien käyttämisen vaaraa. Näillä määräyksillä mahdollistetaan säännöllinen kaupallisten tietojenvaihdon ylläpito sekä samanaikaisesti säännöllisten neuvottelumenettelyjen täytäntöönpano. Siten molemmilla osapuolilla on mahdollisuus seurata tiiviisti herkkien alojen kehityssuuntauksia ja havaita ongelmat, joita saattaa ilmetä.

4. Tästä seuraa seuraavat kaksi menettelyä:

a) *tilastollinen tarkkailujärjestelmä*

Yleissopimuksen 178 artiklan 4 kohdassa määrätään perustettavaksi järjestelmä, jonka tarkoituksena on varmistaa tietyn AKT-valtioista yhteisöön suuntautuvan viennin tilastollinen tarkkailu ja helpottaa siten sellaisten tekijöiden tarkastelua, jotka mahdollisesti aiheuttavat markkinahäiriöitä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta sisäisiä järjestelyjä, joita yhteisö voi soveltaa tuontinsa tarkkailemiseen.

Tätä järjestelmää, jonka ainoana tarkoituksena on helpottaa osapuolten välistä tiedonvaihtoa, olisi sovellettava ainoastaan tuotteisiin, joita yhteisö pitää, silloin kun asia sitä koskee, herkkinä.

Tämän järjestelmän täytäntöönpanosta päätetään yhteisymmärryksessä yhteisön toimittamien tietojen perusteella ja käyttämällä apuna AKT-valtioiden komissiolle sen pyynnöstä toimittamia tilastotietoja.

Järjestelmän tehokkaan soveltamisen vuoksi on tarpeen, että ne AKT-valtiot, joita asia koskee, toimittavat komissiolle mahdollisuuksien mukaan kuukausittain yhteisöön ja sen kuhunkin jäsenvaltioon suuntautuvaa vientiä koskevat tilastot yhteisön herkkinä pitämien tuotteiden osalta;

b) *säännöllinen neuvottelujärjestelmä*

Edellä mainitun tilastollisen tarkkailujärjestelmän ansiosta molemmilla osapuolilla on mahdollisuus paremmin seurata niitä kaupan kehityssuuntauksia, jotka voivat aiheuttaa ongelmia. Yhteisöllä ja AKT-valtioilla on näiden tietojen perusteella ja 178 artiklan 5 kohdan mukaisesti mahdollisuus käydä säännöllisesti neuvotteluja tämän artiklan tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi. Nämä neuvottelut käydään jomman kumman osapuolen pyynnöstä.

5. Jos 177 artiklassa määrättyjen suojatoimenpiteiden soveltamisedellytykset täyttyvät, yhteisön olisi suojatoimenpiteiden soveltamista koskevia ennakkoneuvotteluja koskevan 178 artiklan 1 kohdan mukaisesti käynnistettävä välittömästi neuvottelut asianomaisten AKT-valtioiden kanssa ja toimitettava niille kaikki näissä neuvotteluissa tarvittavat tiedot, erityisesti

ne, joiden avulla voidaan määrittää, missä määrin tietyn yhdestä tai useammasta AKT-valtiosta tuodun tuotteen maahantuonti on aiheuttanut välillä vakavia häiriöitä jollakin yhteisön tai yhden tai useamman jäsenvaltion taloustoiminnan alalla.

6. Jos kyseisen AKT-valtion tai kyseisten AKT-valtioiden kanssa ei ole voitu tehdä muuta järjestelyä, yhteisön toimivaltaiset viranomaiset voivat näihin neuvotteluihin varatun 21 päivän määräajan päätyttyä toteuttaa tarvittavat toimenpiteet yleissopimuksen 177 artiklan täytäntöön panemiseksi. Näistä toimenpiteistä ilmoitetaan välittömästi AKT-valtioille ja niitä voidaan heti soveltaa.

7. Tätä menettelyä sovelletaan rajoittamatta kuitenkaan niitä toimenpiteitä, joita voitaisiin toteuttaa yleissopimuksen 178 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa erityisolosuhteissa. Tällöin kaikki asiaan kuuluvat tiedot toimitetaan viipymättä AKT-valtioille.

8. Kaikissa tapauksissa kiinnitetään yleissopimuksen 180 artiklan mukaisesti erityistä huomiota niiden AKT-valtioiden etuihin, jotka ovat vähiten kehittyneitä tai sisämaa- tai saarivaltioita.

9. AKT-valtiot ja yhteisö ovat vakuuttuneita, että sekä yleissopimuksen että tämän pöytäkirjan määräysten täytäntöönpano ovat, osapuolten keskinäiset edut huomioon ottaen, omiaan edistämään yleissopimuksen tavoitteiden toteutumista kaupallisen yhteistyön alueella.

PÖYTÄKIRJA N:o 5

banaaneista

Yhteisö ja AKT-valtiot sopivat tavoitteista, joiden tarkoituksena on AKT-valtioiden banaanien tuotannon ja kaupan pitämisen edellytysten parantaminen ja niiden etujen jatkaminen, joita tavanomaisilla hankkijoilla on tämän pöytäkirjan 1 artiklassa tarkoitettujen sitoumusten mukaisesti, ja sopivat aiheellisten toimenpiteiden toteuttamisesta näiden tavoitteiden täytäntöön panemiseksi.

1 artikla

Mitään AKT-valtiota ei aseteta sen yhteisön markkinoille suuntautuvan banaaniviennin osalta ja kun on kyse pääsystä sen perinteisille markkinoille ja sen eduista näillä markkinoilla, epäedullisempaan asemaan, kuin joka sillä on aiemmin ollut tai joka sillä tällä hetkellä on.

2 artikla

Kukin asianomainen AKT-valtio ja yhteisö neuvottelevat keskenään banaanien tuotannon ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseksi toteutettavien toimenpiteiden määrittämisestä. Tähän tavoitteeseen pyritään kaikkia yleissopimuksen rahoitusalan yhteistyötä sekä teknistä, maatalousalan, teollisuuden ja alueellista yhteistyötä koskevien määräysten mukaisia keinoja käyttämällä. Nämä toimet suunnitellaan siten, että AKT-valtioilla, erityisesti Somalialla, on niiden erityisolosuhteet huomioon ottaen mahdollisuus kasvattaa kilpailukykyään sekä tavanomaisilla markkinoillaan että yhteisön markkinoilla. Toimenpiteitä toteutetaan kaikissa vaiheissa tuotannosta kulutukseen ja ne koskevat erityisesti seuraavia alueita:

— tuotantoedellytysten ja laadun parantaminen tutkimus-, sadonkorjuu-, pakkaus- ja käsittelyalan toimien avulla;

— sisäinen kuljetus ja varastointi;

— kaupan pitämisen ja myynnin edistäminen.

3 artikla

Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi osapuolet sopivat yhteistoiminnasta pysyvässä sekaryhmässä, jota avustaa asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on jatkuvasti seurata tämän pöytäkirjan soveltamisessa mahdollisesti ilmeneviä erityisongelmia ja esittää ratkaisuja.

4 artikla

Jos banaaneja tuottavat AKT-valtiot päättävät luoda yhteisen järjestelyn tämän pöytäkirjan tavoitteiden toteuttamiseksi, yhteisö tukee tällaista järjestelyä ottaen huomioon sellaiset sille esitetyt pyynnöt tämän järjestelyn toiminnan tukemiseksi, jotka kuuluvat kehitysrahoitusyhteistyön mukaisesti alueellisiin toimiin.

PÖYTÄKIRJA N:o 6

rommista

1 artikla

Kunnes alkoholin yhteinen markkinajärjestely tulee voimaan, AKT-valtioista peräisin olevat yhdistetyn nimikkeistön nimikkeisiin 2208 40 10, 2208 40 90, 2208 90 11 ja 2208 90 19 kuuluvat tuotteet saadaan tuoda yhteisöön tullitta edellytyksin, jotka mahdollistavat tavanomaisten kauppavirtojen kehittämisen AKT-valtioiden ja yhteisön sekä jäsenvaltioiden välillä.

2 artikla

a) Yleissopimuksen 167 artiklaa sovellettaessa ja 168 artiklan 1 kohdasta poiketen yhteisö vahvistaa joka vuosi 31 päivään joulukuuta 1995 saakka tullitta maahan tuotavat määrät.

Nämä määrät vahvistetaan seuraavasti:

— 31 päivään joulukuuta 1993 AKT-valtioista yhteisöön kolmen sellaisen viimeksi kuluneen vuoden aikana tuotujen suurimpien määrien perusteella, joilta on käytettävissä tilastoja, korotettuna 31 päivään joulukuuta 1992 saakka 37 prosentin vuosittaisella lisäyksellä Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla ja 27 prosentin vuosikasvulla muilla yhteisön markkinoilla.

Vuosittainen määrä ei kuitenkaan saa olla pienempi kuin 172 000 hehtolitraa puhdasta alkoholia;

— vuosina 1994 ja 1995 kokonaiskiintiö on kummassakin tapauksessa yhtä suuri kuin edellisen vuoden kiintiö korotettuna 20 000 hehtolitralla puhdasta alkoholia.

b) Vuodesta 1996 sovellettavan menettelyn osalta yhteisö vahvistaa ennen 1 päivää helmikuuta 1995 komission ennen 1 päivää helmikuuta 1994 neuvostolle antaman kertomuksen perusteella yksityiskohtaiset säännöt jo suunnitellusta yhteisön tariffikiintiön poistamisesta ottaen huomioon sekä yhteisön rommimarkkinoiden että AKT-valtioiden viennin tilanteen ja kehitysnäkymät.

c) Jos a kohdan soveltaminen estäisi AKT-valtioiden ja yhteisön välisen tavanomaisen kaupan kehityksen, yhteisö toteuttaa aiheelliset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi.

d) Jos yhteisön rommin kulutus kasvaa huomattavasti, yhteisö sitoutuu tarkistamaan uudelleen tässä pöytäkirjassa vahvistetun vuosittaisen kasvuvauhdin.

e) Yhteisö on valmis käymään aiheellisia neuvotteluita ennen c kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden vahvistamista.

f) Yhteisö on lisäksi valmis tutkimaan niiden asianomaisten AKT-valtioiden kanssa toimenpiteitä, joilla niiden rommin myyntiä yhteisön markkinoilla voidaan kehittää.

3 artikla

Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi osapuolet sopivat, että ne neuvottelevat keskenään työryhmässä, jossa molemmat osapuolet ovat yhtäläisesti edustettuina ja jonka tehtävänä on jatkuvasti seurata tämän pöytäkirjan soveltamisessa mahdollisesti ilmeneviä erityisongelmia.

4 artikla

Yhteisö auttaa AKT-valtioiden pyynnöstä ja yleissopimuksen toisen osan X osaston määräysten mukaisesti AKT-valtioita edistämään ja kehittämään rommin myyntiään yhteisön markkinoilla.

PÖYTÄKIRJA N:o 7

naudanlihasta

Yhteisö ja AKT-valtiot sopivat jäljempänä esitetyistä erikoistoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on antaa perinteisesti naudanlihaa vieville AKT-valtioille mahdollisuus säilyttää asemansa yhteisön markkinoilla ja taata siten tietty tulotaso niiden tuottajille.

1 artikla

AKT-valtioista peräisin olevaan naudanlihaan sovellettavia tuontitulleja, muita kuin tullimaksuja, lasketaan 2 artiklassa määrättyjen rajojen mukaisesti 90 prosenttia.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitettu tuontitullien laskeminen koskee seuraavia määriä luutonta naudanlihaa kalenterivuotta ja maata kohti, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 artiklan soveltamista:

Botswana:	18 916 tonnia
Kenia:	142 tonnia
Madagaskar:	7 579 tonnia
Swazimaa:	3 363 tonnia
Zimbabwe:	9 100 tonnia

3 artikla

Onnettomuuksista, kuten kuivuudesta, pyörremyrskyistä tai eläintaudeista aiheutuvan todetun tai ennakoitavan viennin laskun osalta yhteisö on valmis harkitsemaan aiheellisia toimenpiteitä sen takaamiseksi, että näistä syistä vuoden aikana viemättä jääneet määrät voidaan toimittaa edeltävänä tai seuraavana vuonna.

4 artikla

Jos jokin 2 artiklassa mainittu AKT-valtio ei tiettynä vuonna pysty toimittamaan koko sallittua määrää eikä halua käyttää hyväkseen 3 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä, komissio voi jakaa puuttuvan määrän muiden sellaisten AKT-valtioiden kesken, joita asia koskee. Siinä tapauksessa kyseiset AKT-valtiot tekevät komissiolle viimeistään kunkin vuoden 1 päivänä lokakuuta esityksen nimeten sen AKT-valtion tai ne AKT-valtiot, jotka pystyvät toimittamaan lisämäärän ja ilmoittavat komissiolle AKT-valtion, joka ei pysty toimittamaan koko sille osoitettua määrää, edellyttäen, että tämä uusi väliaikainen osoitus ei muuta alkuperäisiä määriä.

5 artikla

Tämä pöytäkirja pannaan täytäntöön naudanliha-alan yhteisen markkinajärjestelyn mukaisesti, mikä ei kuitenkaan saa vaikuttaa yhteisölle tästä pöytäkirjasta aiheutuviin velvoitteisiin.

6 artikla

Sovellettaessa 177 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua suojalauseketta naudanliha-alalla yhteisö toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta AKT-valtioiden yhteisöön suuntautuva vienti voidaan säilyttää tämän pöytäkirjan velvoitteita vastaavalla tasolla.

PÖYTÄKIRJA N:o 8

joka sisältää 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetun Lomén yleissopimuksen AKT-valtioiden sokeria koskevan pöytäkirjan n:o 3 tekstin ja vastaavat tämän yleissopimuksen liitteinä olevat julistukset

PÖYTÄKIRJA N:o 3

AKT-valtioiden sokerista

1 artikla

1. Yhteisö sitoutuu määrittelemättömäksi ajaksi ostamaan ja tuomaan takuuhintaan tietyn määrän AKT-valtioista peräisin olevaa raakaa ruokosokeria tai valkoista sokeria, jonka mainitut valtiot sitoutuvat sille toimittamaan.

2. Yleissopimuksen 10 artiklassa tarkoitettua suojalauseketta ei sovelleta. Tämä pöytäkirja pannaan täytäntöön sokerin yhteisen markkinajärjestelyn mukaisesti, mikä ei kuitenkaan saa vaikuttaa yhteisölle 1 kohdan mukaisesti aiheutuviin sitoumuksiin.

2 artikla

1. Mikään tähän pöytäkirjaan tehty muutos ei voi tulla voimaan ennen kuin tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä on kulunut viisi vuotta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 artiklan soveltamista. Tämän määräajan jälkeen mahdollisesti tehtävät, yhteisymmärryksessä vahvistetut muutokset tulevat voimaan sovittuna ajankohtana.

2. Edellä 1 artiklassa mainitun takuun soveltamisedellytykset tutkitaan uudelleen ennen niiden seitsemännen soveltamisvuoden päättymistä.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitetut, tonneina valkoista sokeria ilmaistut ruokosokerimäärät, jäljempänä "sovitut määrät", jotka on toimitettava kunkin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun 12 kuukauden jakson aikana, ovat seuraavat:

Barbados	49 300
Fidži	163 600
Guyana	157 700
Jamaika	118 300
Kenia	5 000
Kongon kansantasavalta	10 000
Madagaskar	10 000
Malawi	20 000
Mauritius	487 200
Swazimaa	116 400
Tansania	10 000
Trinidad ja Tobago	69 000
Uganda	5 000

2. Jollei 7 artiklasta muuta johdu, näitä määriä ei voida vähentää ilman yksittäisten asianomaisten valtioiden suostumusta.

3. Kuitenkin 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka tonneina valkoista sokeria ilmaistut sovitut määrät ovat seuraavat:

Barbados	29 600
Fidži	25 600
Guyana	29 600
Jamaika	83 800
Madagaskar	2 000
Mauritius	65 300
Swazimaa	19 700
Trinidad ja Tobago	54 200

4 artikla

1. Jokaisen 12 kuukauden jakson aikana, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta ja päättyy 30 päivänä kesäkuuta mainittu päivä mukaan lukien, jäljempänä "toimitusaika", sokeria vievät AKT-valtiot sitoutuvat toimittamaan 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut määrät, jollei 7 artiklan soveltamisesta aiheutuvista muutoksista muuta johdu. Samanlainen sitoumus koskee myös 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja määriä 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka, jota pidetään myös toimitusaikana.

2. Edellä 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuihin 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka toimitettaviin määriin sisältyvät maantietoimitukset laivaussatamasta tai, jos on kyse sisämaavaltioista, maantiekuljetukset rajojen yli.

3. AKT-valtioiden ruokosokeritoimituksiin sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 1975 saakka 1 päivänä heinäkuuta 1975 alkavana toimitusaikana sovellettavia takuuhintoja. Myöhempien toimitusaikojen osalta voidaan toteuttaa samanlaisia määräyksiä.

5 artikla

1. Raakaa ruokosokeria tai valkoista sokeria pidetään yhteisön markkinoilla kaupan ostajien ja myyjien vapaasti keskenään sopimaan hintaan.

2. Yhteisö ei puutu asiaan, jos jokin jäsenvaltio sallii sen rajojen sisäpuolella käytettävien hintojen olevan korkeampia kuin yhteisön kynnyshinnat.

3. Yhteisö sitoutuu ostamaan takuuhintaan sovittujen määrien mukaisen määrän valkoista tai raakasokeria, jota ei yhteisössä voida pitää kaupan takuuhintaa vastaavalla tai sitä korkeammalla hinnalla.

4. Takuuhinnalla, joka ilmaistaan Euroopan laskentayksikköinä, tarkoitetaan pakkaamatonta sokeria cif yhteisön Euroopan satamissa, ja se vahvistetaan vakiolaatuiselle sokerille. Hinta neuvotellaan vuosittain yhteisössä vallitsevan hintatason mukaisesti ottaen huomioon kaikki merkittävät taloudelliset tekijät, ja se vahvistetaan viimeistään sitä toimitusaikaa edeltävänä 1 päivänä toukokuuta, johon sitä sovelletaan.

6 artikla

Edellä 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu osto takuuhintaan varmistetaan joko interventioelinten tai muiden yhteisön määräämien edustajien välityksellä.

7 artikla

1. Jos sokeria vievä AKT-valtio ei ylivoimaisen esteen vuoksi toimita koko sovittua määrää toimitusajan kuluessa, komissio myöntää kyseisen valtion pyynnöstä tarvittavan lisätoimitusajan.

2. Jos sokeria vievä AKT-valtio ilmoittaa toimitusajan kuluessa komissiolle, että se ei pysty toimittamaan koko sovittua määrää ja ettei se halua käyttää hyväkseen 1 kohdassa mainittua lisätoimitusaikaa, komissio jakaa uudelleen toimittamatta jääneen määrän kyseisen toimitusajan kuluessa. Komissio suorittaa uuden jaon kuultuaan asianomaisia valtioita.

3. Jos sokeria vievä AKT-valtio muusta syystä kuin ylivoimaisen esteen vuoksi ei toimita koko sovittua määrää sokeria minkään toimitusajan kuluessa, sovittua määrää vähennetäänjokaisen seuraavan toimitusajan osalta toimittamatta jääneen määrän verran.

4. Seuraavien toimitusaikojen osalta komissio voi päättää, että toimittamatta jäänyt sokerimäärä jaetaan uudelleen 3 artiklassa mainittujen muiden valtioiden kesken. Tämä uusi jako suoritetaan, kun asianomaisia valtioita on kuultu.

8 artikla

1. Yhden tai useamman tämän pöytäkirjan mukaisesti sokeria toimittavan valtion tai yhteisön pyynnöstä käynnistetään kaikkia tämän pöytäkirjan soveltamiseksi tarvittavia toimenpiteitä koskevat neuvottelut sopimuspuolten hyväksymissä soveltuvissa institutionaalisissa puitteissa. Tähän tarkoitukseen voidaan yleissopimuksen soveltamisaikana käyttää kyseisellä yleissopimuksella luotuja toimielimiä.

2. Jos yleissopimuksen voimassaolo lakkaa, 1 kohdassa tarkoitetut sokeria toimittavat valtiot ja yhteisö vahvistavat aiheelliset institutionaaliset määräykset tämän pöytäkirjan jatkuvan soveltamisen varmistamiseksi.

3. Tässä pöytäkirjassa määrätyt säännölliset uudelleentarkastukset suoritetaan sovituissa institutionaalisissa puitteissa.

9 artikla

Tiettyjen sokeria vievien AKT-valtioiden tavanomaisesti jäsenvaltioille toimittamat erityiset sokerilajit sisältyvät 3 artiklassa tarkoitettuihin määriin, ja niitä kohdellaan samoin perustein.

10 artikla

Tämän pöytäkirjan määräykset jäävät voimaan yleissopimuksen 91 artiklassa määrätyn päivämäärän jälkeen. Tämän päivämäärän jälkeen yhteisö voi irtisanoutua pöytäkirjasta minkä tahansa AKT-valtion osalta ja mikä tahansa AKT-valtio yhteisön osalta kahden vuoden irtisanomisajalla.

LIITE

pöytäkirjaan n:o 3

PÖYTÄKIRJAA N:o 3 KOSKEVAT JULISTUKSET

1. **Yhteinen julistus mahdollisista pyynnöistä osallistua pöytäkirjaan n:o 3**

   Kaikki yleissopimuksen osapuolina olevilta, mutta ei erityisesti pöytäkirjassa n:o 3 mainituilta AKT-valtioita tulevat pyynnöt osallistua mainitun pöytäkirjan määräyksiin tutkitaan[1].

2. **Yhteisön julistus Belizestä, Saint Christopher-Nevis-Anguillasta ja Surinamesta peräisin olevasta sokerista**

   a) Yhteisö sitoutuu toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraaviin määriin seuraavista maista peräisin olevaa raakaa ruokosokeria tai valkoista sokeria sovelletaan pöytäkirjassa n:o 3 tarkoitetun kaltaista kohtelua:

Belize	39 400 tonnia,
Saint Christopher-Nevis-Anguilla	14 800 tonnia,
Suriname	4 000 tonnia.

   b) kuitenkin 30 päivään kesäkuuta 1975 mainitut määrät ovat seuraavat:

Belize	14 800 tonnia,
Saint Christopher-Nevis-Anguilla	7 900 tonnia[2].

3. **Yhteisön julistus pöytäkirjassa n:o 3 olevasta 10 artiklasta**

   Yhteisö ilmoittaa, että pöytäkirjassa n:o 3 olevan 10 artiklan, joka antaa mahdollisuuden pöytäkirjasta irtisanoutumiseen mainitussa artiklassa tarkoitetuin edellytyksin, tarkoituksena on oikeusturvan varmistaminen, eikä se millään tavoin aiheuta yhteisön osalta muutoksia tai rajoituksia kyseisen pöytäkirjan 1 artiklassa esitettyihin periaatteisiin[3].

---

[1] AKT–ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liite XIII
[2] AKT–ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liite XXI
[3] AKT–ETY-yleissopimuksen päätösasiakirjan liite XXII

LIITE

pöytäkirjaan n:o 8

DOMINIKAANISEN TASAVALLAN JA YHTEISÖN VÄLISTÄ PÖYTÄKIRJAA AKT-VALTIOIDEN SOKERISTA KOSKEVA KIRJEENVAIHTO

Kirje n:o 1 Dominikaanisen tasavallan hallitukselta

Herra puheenjohtaja,

Minulla on kunnia vahvistaa, että Dominikaaninen tasavalta ei halua nyt eikä myöhemmin liittyä AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevaan AKT-valtioiden sokeria koskevaan pöytäkirjaan. Näin ollen Dominikaaninen tasavalta sitoutuu olemaan pyytämättä liittymistä mainittuun pöytäkirjaan. Se kirjoittaa AKT-valtioiden ryhmälle asiaa koskevan kirjeen.

Olisin kiitollinen, jos voisitte ilmoittaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa presidentti, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Kirje n:o 2 Euroopan yhteisöjen neuvoston puheenjohtajalta

Herra ministeri,

Minulla on kunnia ilmoittaa vastaanottaneeni tänään päivätty kirjeenne, joka kuuluu seuraavasti:

> "Minulla on kunnia vahvistaa, että Dominikaaninen tasavalta ei halua nyt eikä myöhemmin liittyä AKT–ETY-yleissopimuksen liitteenä olevaan AKT-valtioiden sokeria koskevaan pöytäkirjaan. Näin ollen Dominikaaninen tasavalta sitoutuu olemaan pyytämättä liittymistä mainittuun pöytäkirjaan. Se kirjoittaa AKT-valtioiden ryhmälle asiaa koskevan kirjeen."

Yhteisö vahvistaa olevansa yhtä mieltä kirjeen sisällöstä.

Vastaanottakaa, Arvoisa ministeri, korkeimman kunnioitukseni vakuutus

PÖYTÄKIRJA N:o 9

Euroopan hiili- ja teräsyhteisöstä tuotavista tuotteista

1 artikla

Euroopan hiili- ja teräsyhteisöstä tuodut tuotteet vapautetaan yhteisöön tuotaessa tulleista ja vaikutukseltaan vastaavista maksuista, jos ne ovat AKT-valtioista peräisin.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetut jäsenvaltioista peräisin olevat tuotteet hyväksytään tuotaviksi AKT-valtioihin yleissopimuksen kolmannen osan I osaston 1 luvun määräysten mukaisesti.

3 artikla

Jos AKT-valtioiden yritysten tekemät tarjoukset voivat haitata yhteismarkkinoiden toimintaa, ja jos tämä haitta aiheutuu hintaa koskevista kilpailuedellytyksistä, yhteisö voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, ja erityisesti poistaa 1 artiklassa tarkoitetut myönnytykset.

4 artikla

Asianomaisten osapuolten välillä käydään neuvotteluja kaikissa tapauksissa, joissa jokin näistä osapuolista katsoo, että 1, 2 ja 3 artiklan määräysten soveltaminen sitä edellyttää.

5 artikla

Määräyksiä, joilla vahvistetaan alkuperäsäännöt yleissopimuksen soveltamista varten, sovelletaan myös tähän pöytäkirjaan.

6 artikla

Tällä pöytäkirjalla ei muuteta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen määräyksistä johtuvia valtuuksia ja toimivaltaa.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

Hänen Majesteettiansa Belgian kuningasta,

Hänen Majesteettiansa Tanskan kuningatarta,

Saksan liittotasavallan presidenttiä,

Helleenien tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Espanjan kuningasta,

Ranskan tasavallan presidenttiä,

Irlannin presidenttiä,

Italian tasavallan presidenttiä,

Hänen Kuninkaallista Korkeuttansa Luxemburgin suurherttuaa,

Hänen Majesteettiansa Alankomaiden kuningatarta,

Portugalin tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kuningatarta,

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä "yhteisö", joiden valtioista käytetään jäljempänä nimitystä "jäsenvaltiot",

sekä Euroopan yhteisöjen neuvosto ja komissio,

toisaalta, ja

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

Angolan kansantasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Antiguan ja Barbudan kuningatarta,

Bahamasaarten liittovaltion valtionpäämiestä,

Barbadosin valtionpäämiestä,

Hänen Majesteettiansa Belizen kuningatarta,

Beninin kansantasavallan presidenttiä,

Botswanan tasavallan presidenttiä,

Kansanrintaman puheenjohtajaa, valtionpäämiestä,

Burkina Fason hallituksen päämiestä,

Burundin tasavallan presidenttiä,

Kamerunin tasavallan presidenttiä,

Kap Verden tasavallan presidenttiä

Keski-Afrikan tasavallan presidenttiä,

Komorien islamilaisen liittotasavallan presidenttiä,

Kongon kansantasavallan presidenttiä,

Norsunluurannikon tasavallan presidenttiä,

Djiboutin tasavallan presidenttiä,

Dominican liittovaltion hallitusta,

Dominikaanisen tasavallan presidenttiä,

Etiopian demokraattisen kansantasavallan presidenttiä,

Fidin tasavallan presidenttiä,

Gabonin tasavallan presidenttiä,

Gambian tasavallan presidenttiä,

Ghanan tasavallan valtionpäämiestä ja väliaikaisen kansallisen puolustusneuvoston puheenjohtajaa,

Hänen Majesteettiansa Grenadan kuningatarta,

Guinean tasavallan presidenttiä,

Guinea-Bissaun valtioneuvoston puheenjohtajaa,

Päiväntasaajan Guinean tasavallan presidenttiä,

Guyanan yhteistoiminnallisen tasavallan presidenttiä,

Haitin tasavallan presidenttiä,

Jamaikan valtionpäämiestä,

Kenian tasavallan presidenttiä,

Kiribatin tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Lesothon kuningaskunnan kuningasta,

Liberian tasavallan presidenttiä,

Madagaskarin demokraattisen tasavallan presidenttiä,

Malawin tasavallan presidenttiä,

Malin tasavallan presidenttiä,

Kansallisen pelastuksen sotilaallisen neuvoston puheenjohtajaa, Mauritanian islamilaisen tasavallan valtionpäämiestä,

Hänen Majesteettiansa Mauritiuksen kuningatarta,

Mosambikin kansantasavallan presidenttiä,

Korkeimman sotilaallisen neuvoston presidenttiä,

Nigerin valtionpäämiestä,

Nigerian liittohallituksen päämiestä,

Ugandan tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Papua-Uuden-Guinean kuningatarta,

Ruandan tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Saint Christopherin ja Nevisin kuningatarta,

Hänen Majesteettiansa Saint Lucian kuningatarta,

Hänen Majesteettiansa Saint Vincentin ja Grenadiinien kuningatarta,

Länsi-Samoan valtionpäämiestä,

São Tomén ja Principen demokraattisen tasavallan presidenttiä,

Senegalin tasavallan presidenttiä,

Seychellien tasavallan presidenttiä,

Sierra Leonen tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Salomonsaarten kuningatarta,

Somalian demokraattisen tasavallan presidenttiä,

Sudanin tasavallan presidenttiä,

Surinamen tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Swazimaan kuningaskunnan kuningasta,

Tansanian yhdistyneen tasavallan presidenttiä,

Tšadin tasavallan presidenttiä,

Togon tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Tongan kuningas Taufa'ahau Tupou IV:tä,

Trinidadin ja Tobagon tasavallan presidenttiä,

Hänen Majesteettiansa Tuvalun kuningatarta,

Vanuatun tasavallan hallitusta,

Zairen tasavallan presidenttiä,

Sambian tasavallan presidenttiä,

Zimbabwen tasavallan presidenttiä,

joiden valtioista käytetään jäljempänä nimitystä "AKT-valtiot",

toisaalta,

jotka ovat kokoontuneet Loméen viidentenätoista päivänä joulukuuta vuonna tuhat yhdeksänsataakahdeksankymmentäyhdeksän allekirjoittamaan neljännen Lomén AKT–ETY-yleissopimuksen, ovat vahvistaneet seuraavat tekstit:

Lomén neljäs AKT–ETY-yleissopimus, sekä seuraavat pöytäkirjat:

Rahoituspöytäkirja

Pöytäkirja n:o 1 "alkuperätuotteiden" käsitteen määritelmästä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä

Pöytäkirja n:o 2 yhteisten toimielinten toiminnasta aiheutuvista kustannuksista

Pöytäkirja n:o 3 erioikeuksista ja vapauksista

Pöytäkirja n:o 4	178 artiklan täytäntöönpanosta
Pöytäkirja n:o 5	banaaneista
Pöytäkirja n:o 6	rommista
Pöytäkirja n:o 7	naudanlihasta
Pöytäkirja n:o 8	joka sisältää 28 päivänä helmikuuta 1975 allekirjoitetussa Lomén AKT–ETY-yleissopimuksen AKT-valtioiden sokeria koskevan pöytäkirjan n:o 3 tekstin ja tämän yleissopimuksen liitteinä olevat vastaavat julistukset
Pöytäkirja n:o 9	Euroopan hiili- ja teräsyhteisöstä tuotavista tuotteista

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat ja AKT-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat hyväksyneet jäljempänä lueteltujen ja tämän päätösasiakirjan liitteinä olevien julistusten tekstit:

Liite I	Yhteinen julistus Haitin ja Dominikaanisen tasavallan liittymisestä yleissopimukseen
Liite II	Yhteinen julistus yleissopimuksen keskinäistä riippuvuutta koskevan 2 artiklan osalta
Liite IV	Yhteinen julistus ihmisoikeuksia koskevan 5 artiklan osalta
Liite V	Yhteinen julistus AKT-valtioiden siirtotyöläisistä ja opiskelijoista yhteisössä
Liite VI	Yhteinen julistus toisen sopimuspuolen kansalaisista, jotka työskentelevät ja oleskelevat laillisesti jonkin jäsenvaltion tai AKT-valtion alueella
Liite VII	Yhteinen julistus alueellisten organisaatioiden edustuksesta
Liite VIII	Yhteinen julistus vaarallisten ja radioaktiivisten jätteiden liikkumista koskevan 39 artiklan osalta
Liite IX	Yhteinen julistus vaarallisten ja radioaktiivisten jätteiden liikkumista koskevan 39 artiklan osalta
Liite XI	Yhteinen julistus saatavilla olevia maataloustuotteita koskevan 50 artiklan osalta
Liite XII	Yhteinen julistus Maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskuksen sijoittamisesta
Liite XIII	Yhteinen julistus perushyödykekomiteaa koskevan 76 artiklan osalta
Liite XIV	Yhteinen julistus Teollisuuden kehittämiskeskusta (TKK) koskevan 91 artiklan osalta
Liite XV	Yhteinen julistus TKK:n hallitusta koskevan 92 artiklan 2 kohdan osalta
Liite XVI	Yhteinen julistus linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevaa Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimusta koskevan 127 artiklan osalta
Liite XX	Yhteinen julistus kaupan ja palveluiden kehitystä koskevien määräysten paremmasta hyödyntämisestä
Liite XXII	Yhteinen julistus AKT–ETY-kulttuuriyhteistyön säätiötä koskevan 141 artiklan osalta

Liite XXIII	Yhteinen julistus "asianmukaisen teknologian" käsitteen määritelmästä
Liite XXV	Yhteinen julistus tekijänoikeuksista
Liite XXVI	Yhteinen julistus audiovisuaalista alaa koskevien 145–149 artiklan osalta
Liite XXVII	Yhteinen julistus kauppajärjestelmää koskevien 167–170 artiklan osalta
Liite XXVIII	Yhteinen julistus sokerista Portugalin markkinoilla
Liite XXIX	Yhteinen julistus kaupan vapauttamisesta
Liite XXX	Yhteinen julistus 181 artiklan osalta
Liite XXXI	Yhteinen julistus uusien jäsenvaltioiden liittymisestä yhteisöön
Liite XXXII	Yhteinen julistus AKT-valtioiden sekä niitä lähellä olevien merentakaisten maiden ja alueiden ja Ranskan merentakaisten departementtien välisestä yhteistyöstä
Liite XXXIII	Yhteinen julistus yleissopimuksen esittelystä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) yhteydessä
Liite XXXIV	Yhteinen julistus 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä Ranskan merentakaisten departementtien markkinoille koskevasta menettelystä
Liite XXXV	Yhteinen julistus yhteiseen maatalouspolitiikkaan kuuluvista tuotteista
Liite XXXVI	Yhteinen julistus Euroopan talousyhteisön ja Botswanan, Lesothon ja Swazimaan välisestä kaupasta
Liite XL	Yhteinen julistus 168 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitetuista maataloustuotteista
Liite XLII	Yhteinen julistus AKT-valtioiden MMA:ihin suuntautuvasta viennistä
Liite XLIII	Yhteinen julistus tilastotietoja koskevan 199 artiklan 2 kohdan osalta
Liite XLIV	Yhteinen julistus AKT-valtioiden ja ETY:n välisistä neuvotteluista maailmanlaajuisen vientitulojen vakauttamisjärjestelmän perustamisen yhteydessä
Liite XLV	Yhteinen julistus 189 artiklan 1 kohdan b alakohdan osalta
Liite XLVI	Yhteinen julistus 210 ja 211 artiklan osalta
Liite XLVII	Yhteinen julistus 189 artiklan 3 kohdan osalta
Liite XLIX	Yhteinen julistus 224 artiklan d alakohdan osalta
Liite L	Yhteinen julistus velasta
Liite LII	Yhteinen julistus 255 artiklan osalta
Liite LIII	Yhteinen julistus kolmannen osan III osaston 3 luvun 2 jakson osalta
Liite LIV	Yhteinen julistus 294 artiklan osalta
Liite LV	Yhteinen julistus 320, 321, 322, 323 ja 327 artiklan osalta

Liite LVI Yhteinen julistus kolmannen osan IV osaston 2 luvun osalta

Liite LVII Yhteinen julistus 362 artiklan osalta

Liite LXII Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 1 yleissopimuksen 175 ja 177 artiklan osalta

Liite LXIII Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 1

Liite LXIV Yhteinen julistus pöytäkirjan n:o 1 tietyistä kohdista

Liite LXV Yhteinen julistus pöytäkirjan n:o 1 osalta kalastustuotteiden alkuperästä

Liite LXVIII Yhteinen julistus pöytäkirjassa n:o 2 olevan 1 ja 2 artiklan osalta

Liite LXXIII Yhteinen julistus pöytäkirjan n:o 3 osalta komission edustustoista

Liite LXXIV Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 5

Liite LXXVI Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 6

Liite LXXVII Yhteinen julistus pöytäkirjan n:o 7 osalta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat ja AKT-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat myös sopineet jäljempänä lueteltujen julistusten liittämisestä tähän päätösasiakirjaan:

Liite XVII A. Yhteisön ja jäsenvaltioiden julistus 126, 127, 128, 130 ja 131 artiklan osalta

B. AKT-valtioiden julistus, joka koskee yhteisön ja sen jäsenvaltioiden julistusta 126, 127, 128, 130 ja 131 artiklan osalta

Liite LX A. Yhteisön julistus rahoituspöytäkirjasta

B. AKT-valtioiden julistus rahoituspöytäkirjaa koskevasta yhteisön julistuksesta

AKT-valtioiden täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon jäljempänä luetellut ja tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat julistukset:

Liite III Yhteisön julistus AKT-valtioiden niiden luonnonvarojen itsemääräämisoikeutta koskevan 2 artiklan osalta

Liite XIX Yhteisön julistus meriliikennettä koskevien 126 artiklan 2 kohdan ja 127 ja 128 artiklan osalta

Liite XXI Yhteisön julistus 136 artiklan 3 kohdan osalta

Liite XXXVII Yhteisön julistus 174 artiklan 2 kohdan a alakohdan osalta

Liite XXXVIII Yhteisön julistus 177 artiklan 3 kohdan osalta

Liite XLI Komission julistus Stabex-järjestelmän hoidosta

Liite XLVIII Yhteisön julistus 188 artiklan osalta

Liite LVIII Saksan liittotasavallan hallituksen edustajan julistus sen määrittelemisestä, kenet katsotaan Saksan kansalaiseksi

Liite LIX Saksan liittotasavallan hallituksen edustajan julistus yleissopimuksen soveltamisesta Berliiniin

Liite LXI Yhteisön julistus rahoituspöytäkirjan osalta

Liite LXVI Yhteisön julistus pöytäkirjan n:o 1 osalta aluevesien laajuudesta

Liite LXIX Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 2

Liite LXX Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 2

Liite LXXI Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 3

Liite LXXII Jäsenvaltioiden julistus pöytäkirjasta n:o 3

Liite LXXV Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 5 (Maantieteellinen kattavuus: Haiti ja Dominikaaninen tasavalta)

Liite LXXVIII Yhteisön julistus pöytäkirjan n:o 7 osalta

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon jäljempänä luetellut ja tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat julistukset:

Liite X AKT-valtioiden julistus vaarallisista jätteistä, ydinjätteistä ja radioaktiivisista jätteistä

Liite XVIII AKT-valtioiden julistus meriliikennettä koskevien 126 artiklan 2 kohdan ja 127 ja 128 artiklan osalta

Liite XXIV AKT-valtioiden julistus kulttuuriesineiden takaisin tai ennalleen palauttamisesta

Liite XXXIX AKT-valtioiden julistus 168 artiklan osalta

Liite LI AKT-valtioiden julistus velasta

Liite LXVII AKT-valtioiden julistus pöytäkirjan n:o 1 osalta kalastustuotteiden alkuperästä

Hecho en Lomé, el quince de diciembre de mil novecientos ochenta y nueve.

Udfærdiget i Lomé, den femtende december nitten hundrede og niogfirs.

Geschehen zu Lome am fünfzehnten Dezember neunzehnhundertneunundachtzig.

Έγινε στη Λομέ, στις δεκαπέντε Δεκεμβρίου χίλια εννιακόσια ογδόντα εννέα.

Done at Lomé on the fifteenth day of December in the year one thousand nine hundred and eighty-nine.

Fait à Lomé, le quinze décembre mil neuf cent quatre-vingt-neuf.

Fatto a Lomé, addi quindici dicembre millenovecentottantanove.

Gedaan te Lomé, de vijftiende december negentienhonderd negenentachtig.

Feito em Lomé, em quinze de Deczembro de mil novecentos e oitenta e nove.

Pour Sa Majesté le roi des Belges

Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen

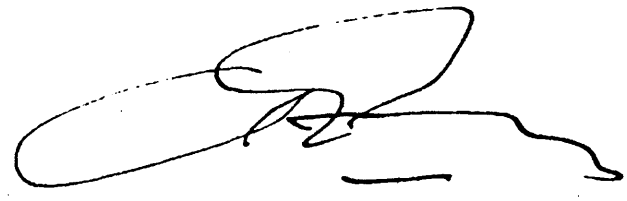

For Hendes Majestæt Dronningen af Danmark

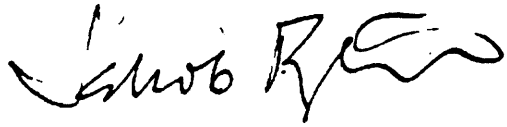

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

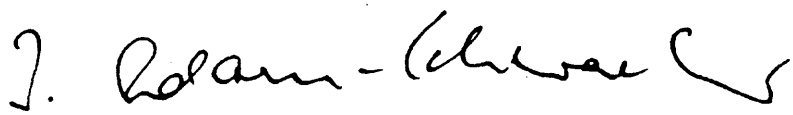

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

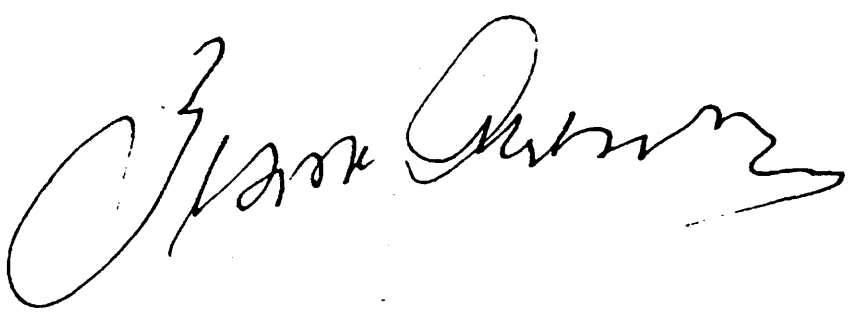

Por su Majestad el Rey de España

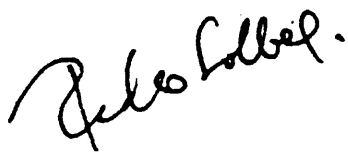

Pour le président de la République française

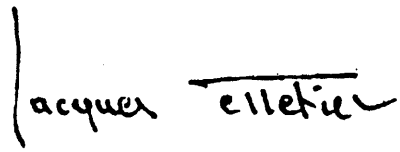

For the President of Ireland

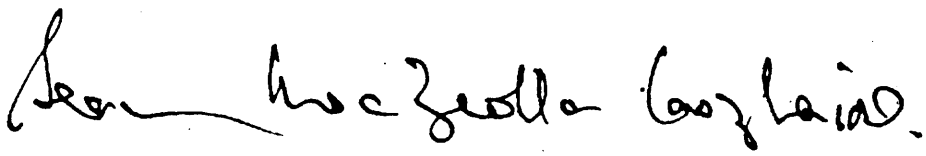

Per il Presidente della Repubblica italiana

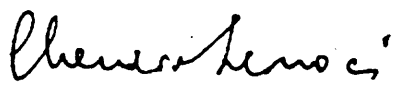

Pour Son Altesse Royale le grand-duc de Luxembourg

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Pelo Presidente da República Portuguesa

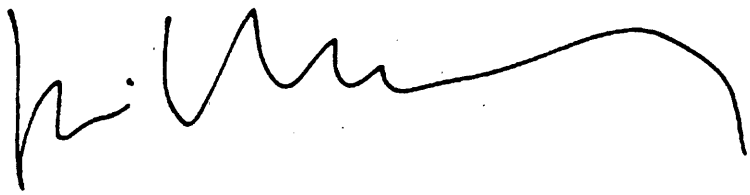

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por el Consejo y la Comisión de las Comunidades Europeas

For Rådet og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

Für den Rat und die Kommission der Europäischen Gemeinschaften

Για το Συμβούλιο και την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

For the Council and the Commission of the European Communities

Pour le Conseil et la Commission des Communautés européennes

Per il Consiglio e la Commissione delle Comunità europee

Voor de Raad en de Commissie van de Europese Gemeenschappen

Pelo Conselho e pela Comissão das Comunidades Europeias

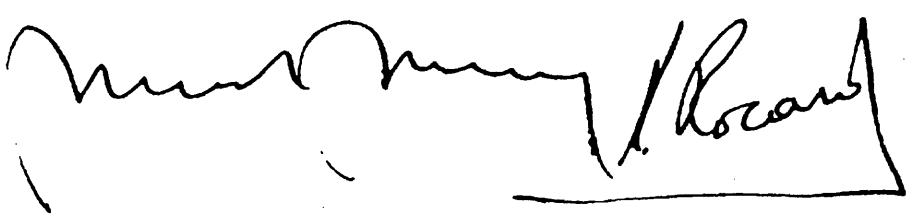

Pour le président de la république populaire d'Angola

For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda

For the Head of State of the Bahamas

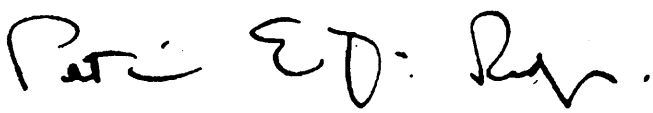

For the Head of the State of Barbados

For Her Majesty the Queen of Belize

Pour le président de la république populaire du Bénin

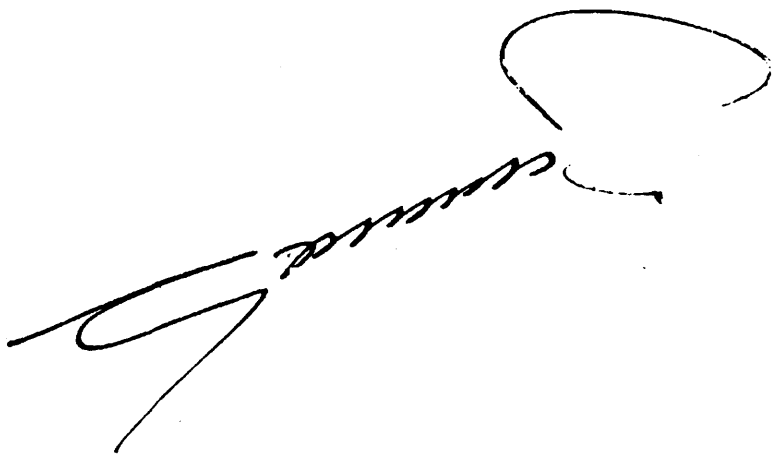

For the President of the Republic of Botswana

Pour le président du front populaire, chef de l'État,
chef du gouvernement du Burkina Faso

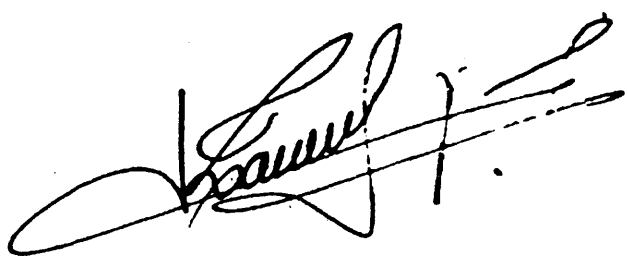

Pour le président de la république du Burundi

Pour le président de la république du Cameroun

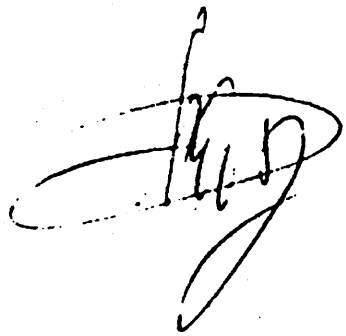

For the President of the Republic of Cabo Verde

Pour le président de la République centrafricaine

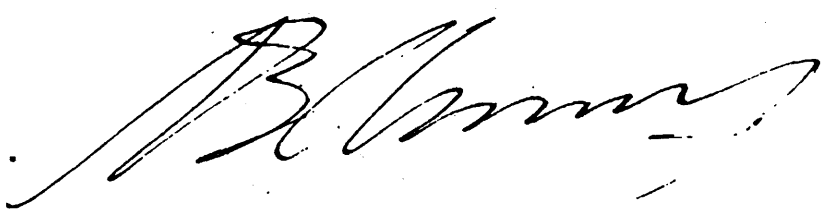

Pour le président de la république fédérale islamique des Comores

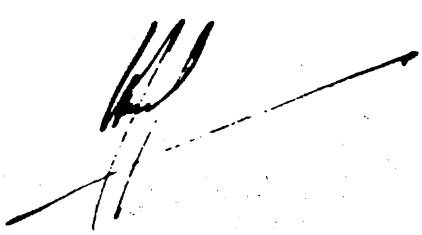

Pour le président de la république populaire du Congo

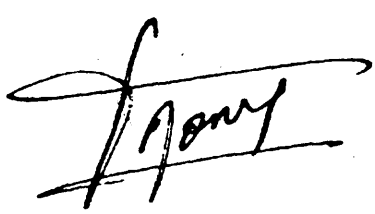

Pour le président de la république de Côte-d'Ivoire

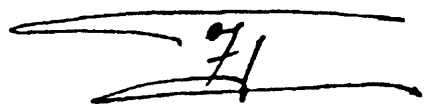

Pour le président de la république de Djibouti

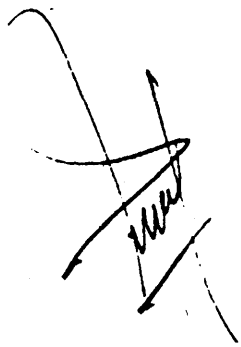

For the Government of the Commonwealth of Dominica

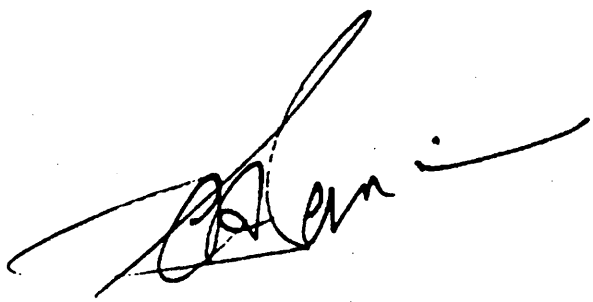

Pour le président de la République dominicaine

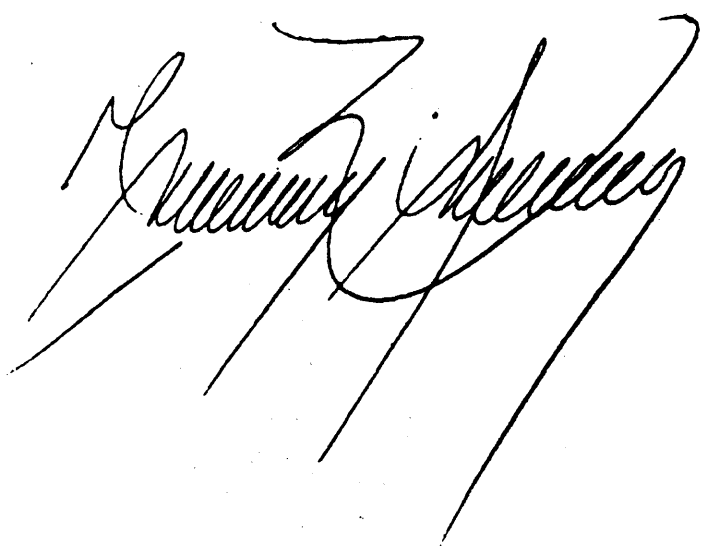

For the President of the People's Democratic Republic of Ethiopia

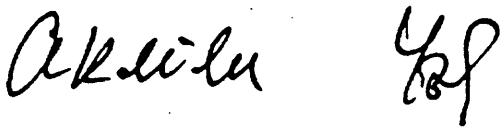

For the President of the Republic of Fiji

Pour le président de la République gabonaise

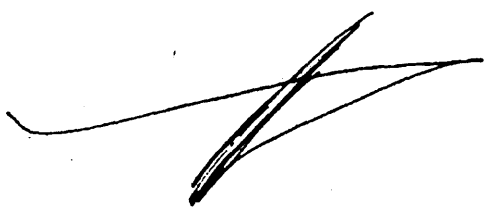

For the President of the Republic of the Gambia

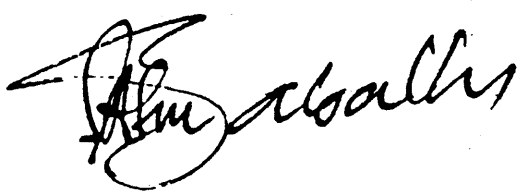

For the Head of the State and Chairman of the Provisional National Defence Council of the Republic of Ghana

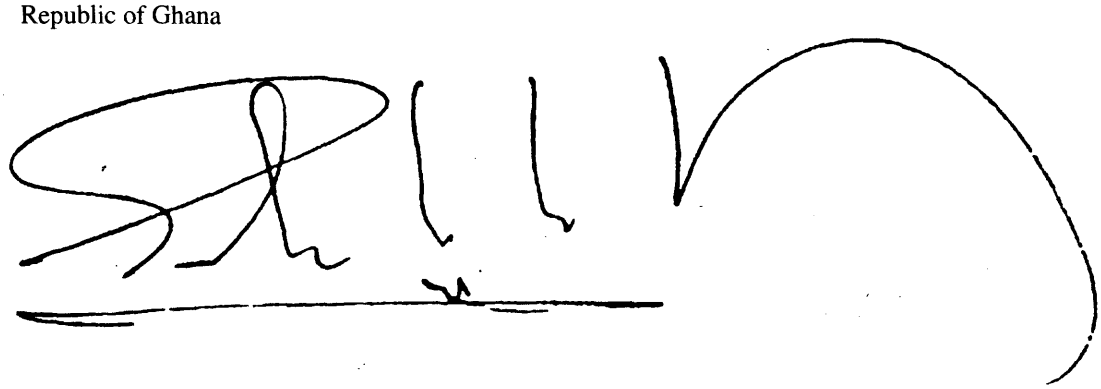

For Her Majesty the Queen of Grenada

Pour le président de la république de Guinée

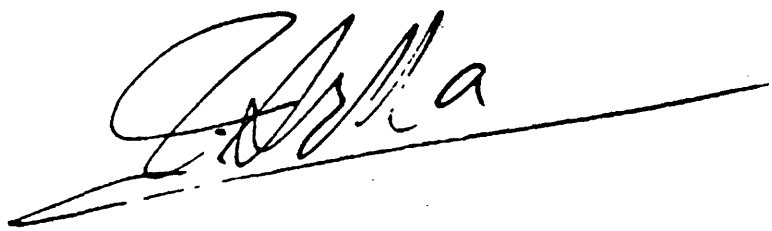

Pour le président du conseil d'État de la Guinée-Bissau

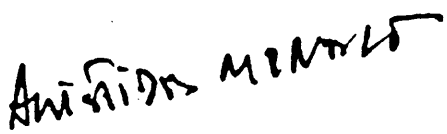

Pour le président de la république de Guinée équatoriale

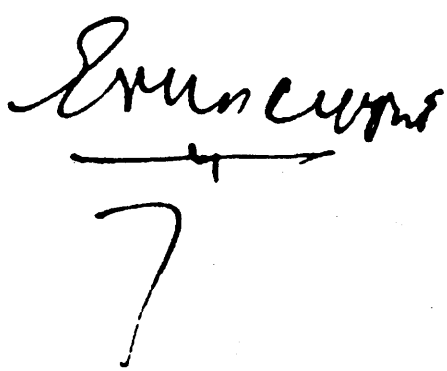

For the President of the Cooperative Republic of Guyana

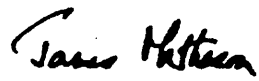

Pour le président de la république d'Haïti

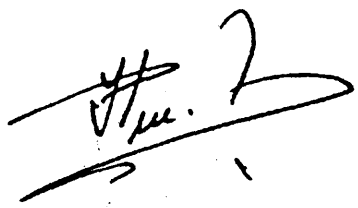

For the Head of State of Jamaica

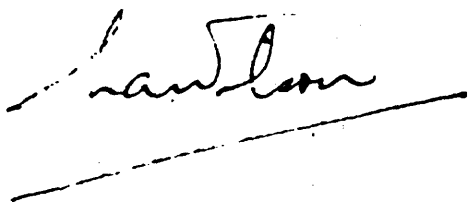

For the President of the Republic of Kenya

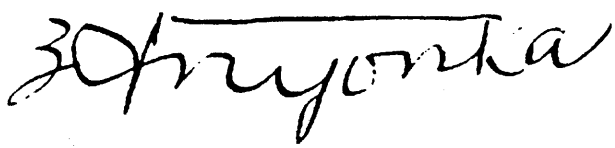

For the President of the Republic of Kiribati

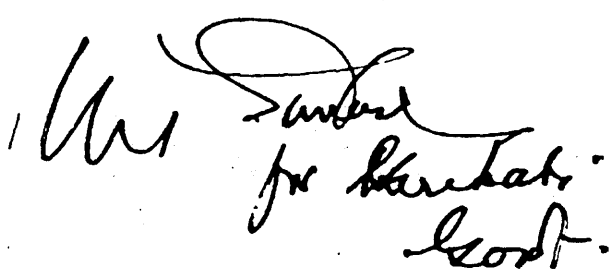

For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho

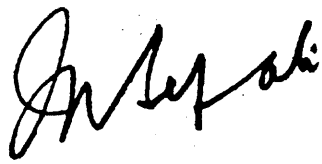

For the President of the Republic of Liberia

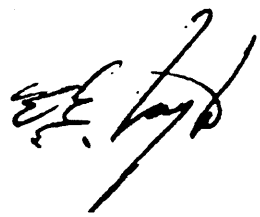

Pour le président de la république démocratique de Madagascar

For the President of the Republic of Malawi

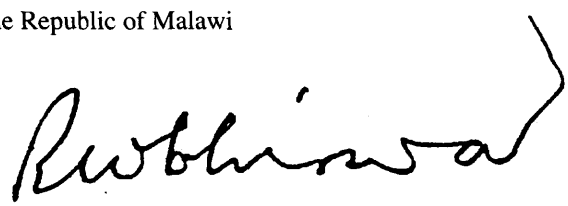

Pour le président de la république du Mali

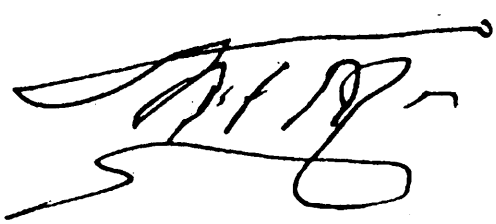

Pour le président du comité militaire de salut national,
chef d'État de la république islamique de Mauritanie

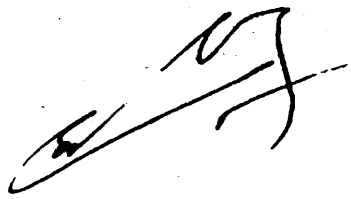

Pour Sa Majesté la reine de l'Île Maurice

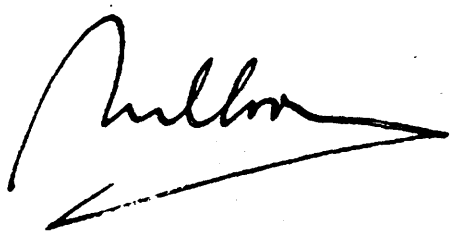

For the President of the People's Republic of Mozambique

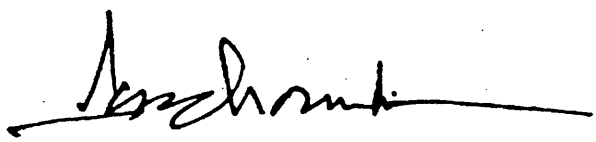

Pour le président du conseil militaire suprême,
chef de l'État du Niger

For the Head of the Federal Government of Nigeria

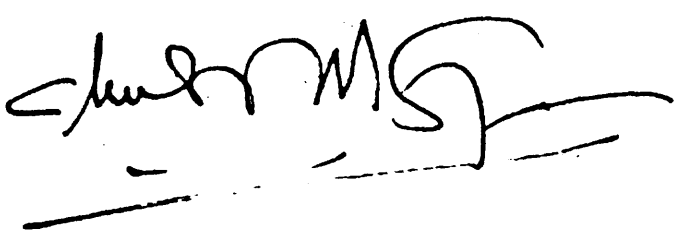

For Her Majesty the Queen of Papua New Guinea

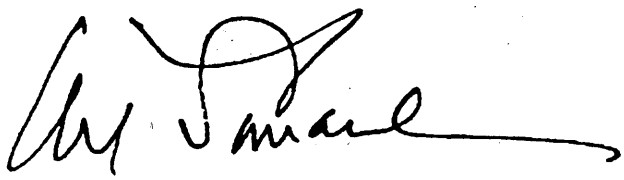

Pour le président de la République rwandaise

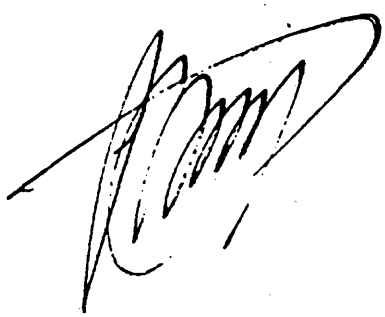

For Her Majesty the Queen of St. Christopher and Nevis

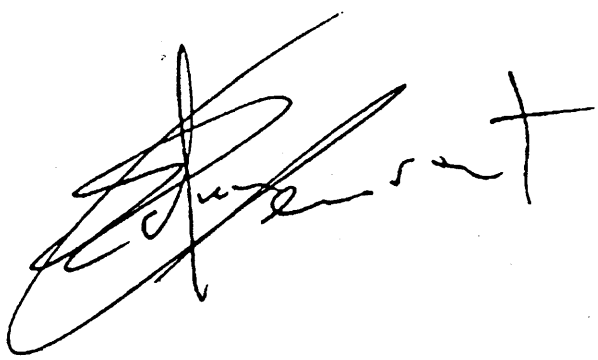

For Her Majesty the Queen of Saint Lucia

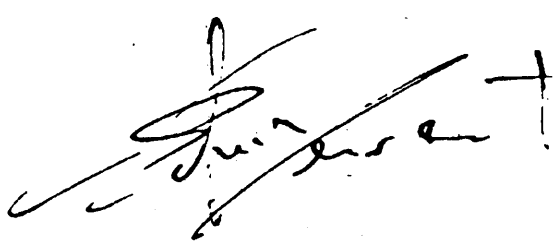

For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines

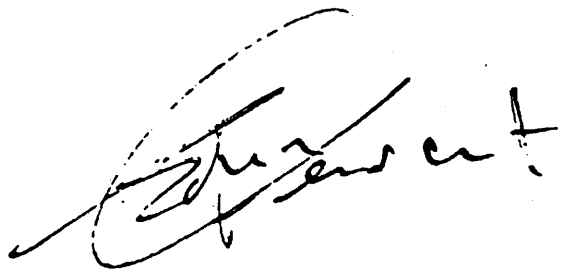

For the Head of State of Western Samoa

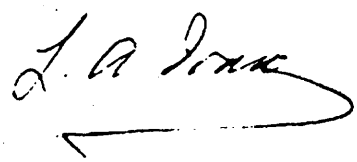

For the President of the Democratic Republic of São Tomé and Príncipe

Pour le président de la république du Sénégal

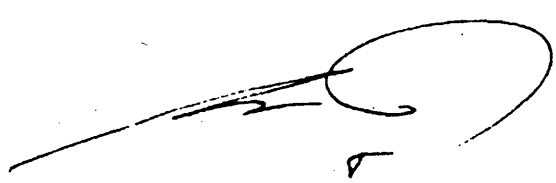

Pour le président de la république des Seychelles

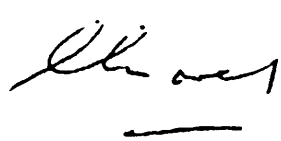

For the President of the Republic of Sierra Leone

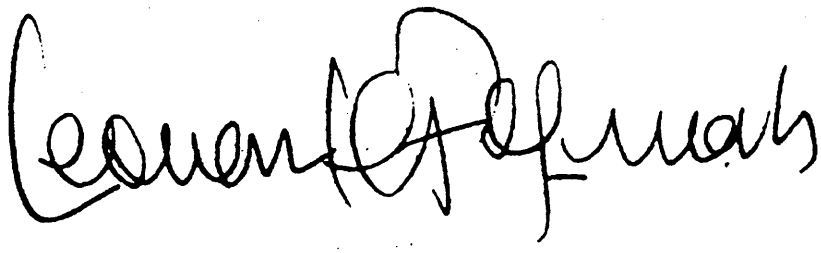

For Her Majesty the Queen of Solomon Islands

For the President of the Somali Democratic Republic

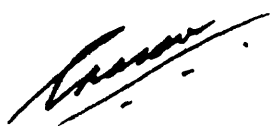

For the President of the Republic of the Sudan

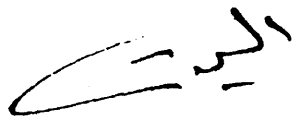

For the President of the Republic of Suriname

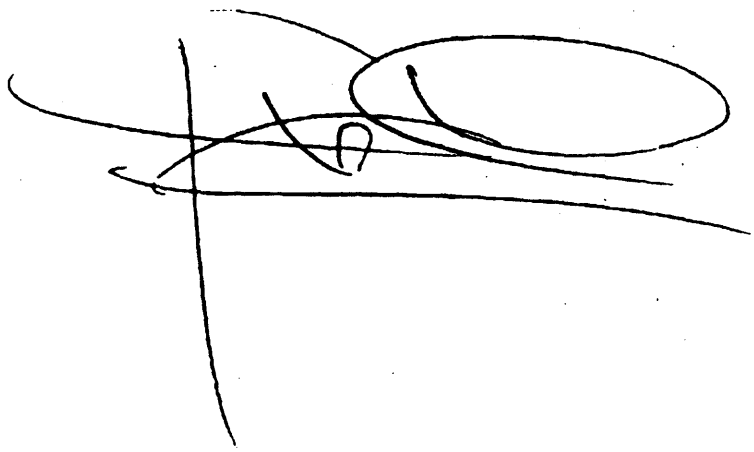

For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland

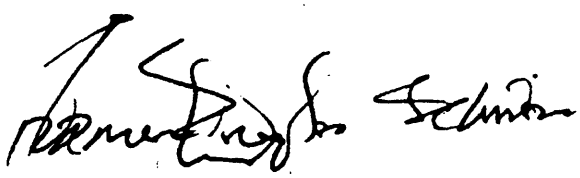

For the President of the United Republic of Tanzania

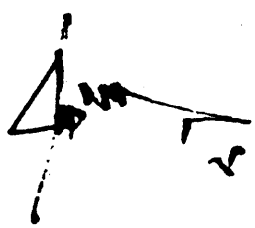

Pour le président de la république du Tchad

Pour le président de la République togolaise

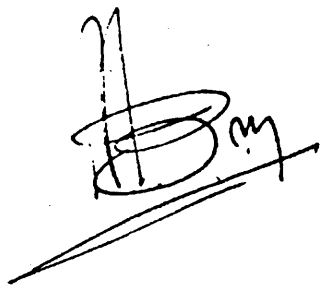

For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga

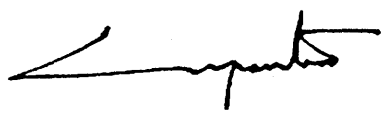

For the President of the Republic of Trinidad and Tobago

For Her Majesty the Quenn of Tuvalu

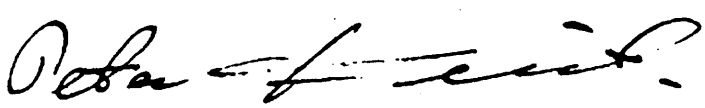

For the President of the Republic of Uganda

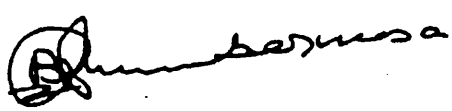

For the Government of the Republic of Vanuatu

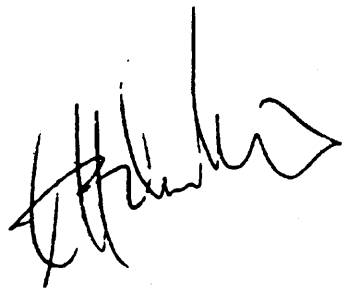

Pour le président de la république du Zaïre

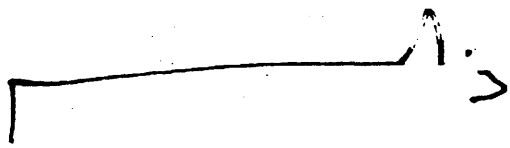

For the President of the Republic of Zambia

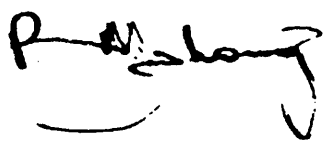

For the President of the Republic of Zimbabwe

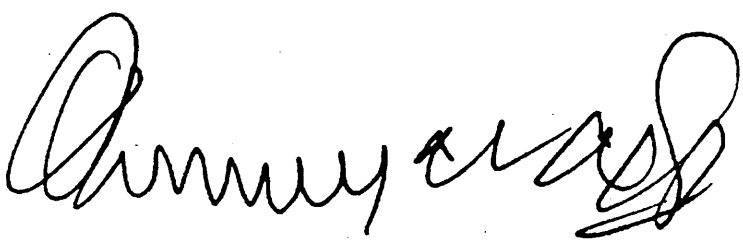

LIITE I

Yhteinen julistus Haitin ja Dominikaanisen tasavallan liittymisestä yleissopimukseen

Käsiteltyään Haitin ja Dominikaanisen tasavallan yleissopimukseen liittymistä koskevat hakemukset sopimuspuolet:

— ottavat huomioon kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen 289 artiklan,

— vahvistavat, että yleissopimuksen maantieteellisen alueen on edelleen rajoituttuva Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maihin,

— toteavat, että Haitin ja Dominikaanisen tasavallan hakemukset tulevat kahdesta maasta:

  — jotka kuuluvat maantieteellisesti yhteen sopimuksen kattamasta kolmesta maantieteellisestä alueesta, ja

  — joiden taloudellinen ja tuotannollinen rakenne on kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen 289 artiklan perusteiden mukaan verrattavissa nykyisten AKT-jäsenvaltioiden taloudelliseen ja tuotannolliseen rakenteeseen,

— vahvistavat, että Haitin ja Dominikaanisen tasavallan liittymisen ei siten voi katsoa muodostavan ennakkotapausta tämän alueen ulkopuolisille valtioille ja että Karibian alue ei yleissopimuksen tarkoituksia varten kata kuin ne tämän alueen valtiot, jotka ovat jo liittyneet kolmanteen AKT–ETY -yleissopimukseen, Haitin saaren ja läheiset merentakaiset maat ja alueet (MMA), jotka ovat jo saavuttaneet itsenäisyyden tai ovat parhaillaan itsenäistymässä,

— sopivat, että sopimukseen sisällytetään kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen 288 ja 289 artiklan määräykset, joista jälkimmäisessä Karibian alue täsmennetään edellä tarkoitetulla tavalla,

— ottavat huomioon, että Dominikaaninen tasavalta on sopimuksellisesti sitoutunut olemaan anomatta liittymistä AKT-sokeria koskevaan pöytäkirjaan ja että tämä sitoumus on ollut sen kirjeenvaihdon kohteena tämän valtion ja yhteisön sekä AKT-valtioiden välillä, joka on AKT-sokeria koskevan pöytäkirjan liitteenä, ja

— päättävät hyväksyä Haitin ja Dominikaanisen tasavallan yleissopimukseen liittymistä koskevat hakemukset.

LIITE II

Yhteinen julistus yleissopimuksen keskinäistä riippuvuutta koskevan 2 artiklan osalta

Osapuolten välinen yhteistyö perustuu keskinäiseen riippuvuuteen, joka on ominaista niiden välisille suhteille useilla aloilla. AKT-valtioiden ja yhteisön välisten erityisen kiinteiden ja kestävien suhteiden myötä yhteisö katsoo sitoutuvansa myötävaikuttamaan kaikin sille mahdollisin keinoin osapuolten kehitykseen.

Lisäksi yhteistyö perustuu yhä kiinteämpiin eri yhteiskuntien ja niiden talouksien välisiin kehityssuhteisiin. Kaikki nämä suhteet voivat sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä rikastuttaa toisten yhteiskuntaa, kulttuuria ja taloutta sekä myötävaikuttaa niiden kehittymiseen.

Tämä keskinäinen suhde koskee erityisesti yhteisön ulkopuolisten markkinoiden kehitystä, luonnonvarojen käyttöä sekä niiden järkevää hallintaa ja hyödyntämistä, molempien osapuolten tavoitteiden ja pyrkimysten yhtenäistämistä hajautetun yhteistyön muodossa ja kulttuurivaihtoa, mikä myötävaikuttaa kansainväliseen yhteisymmärrykseen ja rauhaan.

Osapuolet pyrkivät kukin osaltaan istuttamaan tämän keskinäisen riippuvuuden käsitteen yleiseen mielipiteeseensä.

LIITE III

Yhteisön julistus AKT-valtioiden luonnonvarojen niiden itsemääräämisoikeutta koskevan 2 artiklan osalta

Osapuolten itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen periaate sisältää AKT-valtioiden itsemääräämisoikeuden omiin luonnonvaroihinsa ja niiden oikeuden hyödyntää ja järkevästi käyttää kalakantojaan ja merenalaisia mineraalivarantojaan kaikissa niiden lainkäyttövallan alaisissa vesissä.

Varmistaakseen tämän itsemääräämisoikeuden tehokkaan käyttämisen yhteisö julistaa olevansa halukas tukemaan AKT-valtioita niille yleissopimuksessa annetuin keinoin käyttämään järkevästi luonnonvarojaan kansojensa hyvinvoinnin edistämiseksi. Tämä tuki voi olla erityisesti kehitysapua, tuotannollisen ja kaupallisen rakennemuutoksen tukea sekä erilaisten avustusmuotojen tarjoamista, mukaan lukien tieteellinen ja teknologinen tieto ja välineistö, minkä pääasiallisena tavoitteena on AKT-valtioiden sisäisen kysynnän tyydyttäminen ja alueellisten markkinoiden sekä muiden yhteisön ulkopuolisten markkinoiden laajentaminen.

LIITE IV

Yhteinen julistus ihmisoikeuksia koskevan 5 artiklan osalta

Sopimuspuolet julistavat vakaan aikomuksensa tehdä kaikkensa poistaakseen apartheidin, joka loukkaa ihmisoikeuksia ja häpäisee ihmisarvon.

LIITE V

Yhteinen julistus AKT-valtioiden siirtotyöläisistä ja opiskelijoista yhteisössä

I. *AKT-siirtotyöläiset yhteisössä*

1. Kukin yhteisön jäsenvaltio ja AKT-valtio myöntää toisen osapuolen kansalaisuuden omaaville työntekijöille, jotka harjoittavat alueella laillista toimintaa, samoin kuin heidän kanssaan asuville perheenjäsenille, perusvapaudet sellaisina kuin ne ovat johdettavissa kansainvälisen oikeuden yleisistä periaatteista ja sen niitä noudattavasta ja kunnioittavasta yleisestä lainsäädännöstä.

2. Yhteisö huolehtii tukitoimien kehittämisestä sellaisille jäsenvaltioiden muille kuin julkishallinnon järjestöille, jotka pyrkivät parantamaan AKT-valtioista tulevien työntekijöiden sosiaalisia ja sivistyksellisiä olosuhteita (lukutaidon opettaminen, sosiaaliavustukset jne.).

3. Yhteisö on valmis antamaan rahoitustukea, asianomaisten AKT-valtioiden pyynnöstä ja kehitysrahoitusyhteistyön menettelyiden yhteydessä ja niiden mukaisesti AKT-valtioiden kansalaisuuden omaaville paluumuuttajille suunnatuille koulutusohjelmille tai -hankkeille sekä paluumuuttajien ammattiin pääsylle tarkoin määritetyille aloille. Nämä ohjelmat voidaan toteuttaa joko yhteisön tai AKT-valtioiden alueella yhteistyössä molempien osapuolten asianomaisten teollisuudenalojen kanssa ja painottamalla sellaisia ohjelmia tai hankkeita, jotka luovat työpaikkoja AKT-valtioissa.

4. AKT-valtiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet kansalaistensa yhteisöön suuntautuvan laittoman siirtolaisuuden vähentämiseksi. Yhteisö voi antaa niille niiden pyynnöstä kansallisen siirtolaispolitiikan aikaansaamisessa ja soveltamisessa tarvittavaa asiantuntija-apua.

II. *AKT-valtioiden opiskelijat yhteisössä*

5. Jäsenvaltiot vahvistavat, että jäsenvaltioissa olevia AKT-valtioiden opiskelijoita koskevat kysymykset ja erityisesti kysymykset opetukseen pääsystä voidaan käsitellä kahdenvälisesti aiheelliseksi katsotulla tavalla.

6. Yhteisö suosii edelleen yleissopimuksen 151 artiklan 4 kohdan mukaisesti AKT-valtioiden opiskelijoiden kouluttamista alkuperämaassaan tai jossakin toisessa AKT-maassa.

Yhteisö huolehtii toteuttamiensa toimien osalta, että AKT-valtioiden kansalaisten jäsenmaissa saama koulutus suunnataan ammattiin pääsyyn alkuperämaassa. AKT-valtiot sitoutuvat puolestaan pyrkivänsä takaamaan jäsenvaltioihin lähetettyjen kansalaistensa tehokkaan ammattiin pääsyn ohjelmoinnin.

III. *Yhteinen työntekijöitä ja opiskelijoita koskeva määräys*

7. Yhteisö ja AKT-valtiot voivat, kukin omalta osaltaan ja tarvittaessa, tuoda ministerineuvoston tietoon vierastyöläisiin tai opiskelijoihin liittyviä kysymyksiä julistusten kattamilta aloilta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansallisia toimivaltuuksia asiassa.

LIITE VI

Yhteinen julistus toisen sopimuspuolen kansalaisista, jotka työskentelevät ja oleskelevat laillisesti jonkin jäsenvaltion tai AKT-valtion alueella

1. Kukin jäsenvaltio myöntää AKT-maiden kansalaisille, jotka harjoittavat niiden alueella laillista palkkatyötä, sellaiset työolosuhteita ja palkkausta koskevat järjestelyt, joissa näitä työläisiä ei syrjitä millään tavalla suhteessa oman maan kansalaisiin.

Kukin AKT-valtio myöntää nämä samat järjestelyt yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisille, jotka harjoittavat niiden alueella laillista palkattua työtä.

2. AKT-valtioiden kansalaisuuden omaavat työntekijät, jotka harjoittavat laillista palkattua työtä jossakin yhteisön jäsenvaltiossa, ja heidän kanssaan asuvat perheenjäsenet saavat osakseen sellaiset työhön liittyvät sosiaaliturvaetuuksien järjestelyt, joissa näitä työntekijöitä ei millään tavalla syrjitä suhteessa tämän valtion omiin kansalaisiin.

Kukin AKT-valtio myöntää yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisille, jotka harjoittavat niiden alueella laillista palkattua työtä, samoin kuin heidän perheenjäsenilleen, 1 kohdassa määrättyjä järjestelyjä vastaavat järjestelyt.

3. Nämä määräykset eivät vaikuta AKT-valtioita ja jäsenvaltioita sitovista kahdenvälisistä sopimuksista johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin siltä osin kuin näissä sopimuksissa säädetään AKT-valtioiden tai jäsenvaltioiden kansalaisille suotuisammista järjestelyistä.

4. Tämän julistuksen osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tästä julistuksesta johtuvat kysymykset ratkaistaan tyydyttävällä tavalla ja tarvittaessa kahdenvälisillä neuvotteluilla aiheellisiin sopimuksiin pääsemiseksi.

LIITE VII

Yhteinen julistus alueellisten organisaatioiden edustuksesta

AKT–ETY-ministerineuvosto antaa määräykset, jotka ovat tarpeen, jotta AKT-valtioiden alueelliset organisaatiot voivat olla edustettuina tarkkailijoina ministerineuvostossa ja suurlähettiläskomiteassa.

Ministerineuvosto käsittelee tapauskohtaisesti tätä koskevat pyynnöt.

LIITE VIII

Yhteinen julistus vaarallisten ja radioaktiivisten jätteiden liikkumista koskevan 39 artiklan osalta

Syvästi tietoisina radioaktiivisiin jätteisiin liittyvistä vaaroista sopimuspuolet kieltäytyvät kaikkien sellaisten jätteiden purkamisesta, joka loukkaisi valtioiden itsemääräämisoikeutta tai uhkaisi muiden valtioiden ympäristöä tai kansanterveyttä. Sopimuspuolet pitävät erittäin tärkeänä kansainvälisen yhteistyön kehittämistä ympäristön ja kansanterveyden suojelemiseksi tällaisilta vaaroilta. Tässä hengessä ne vahvistavat päättäväisyytensä aktiivisesti myötävaikuttaa Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA:n) parhaillaan suorittamiin toimiin kansainvälisesti hyväksyttyjen hyvän käytännön sääntöjen laatimiseksi.

Kunnes tästä asiasta laaditaan tarkempia määritelmiä, käsite "radioaktiivinen jäte" kattaa kaiken aineksen, jolla ei ole aiottua jatkokäyttöä ja joka sisältää radionuklideja tai on niiden saastuttama siten, että radionuklidien radioaktiivisuusasteet ja pitoisuudet ylittävät yhteisön itselleen väestönsä suojelemiseksi asettamat rajat, jotka on annettu direktiivin 80/836/Euratom 4 artiklan a ja b alakohdassa, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 84/467/Euratom. Radioaktiivisuusasteiden rajat ovat 5×10^3 becquerel-yksikköä erittäin säteilymyrkyllisten nuklidien osalta ja 5×10^6 becquerel-yksikköä lievästi säteilymyrkyllisten nuklidien osalta. Kun on kyse kiinteiden luonnollisten radioaktiivisten aineiden pitoisuuksista, rajat ovat 100 Bqg^{-1} ja 500 Bqg^{-1}.

LIITE IX

Yhteinen julistus vaarallisten ja radioaktiivisten jätteiden liikkumista koskevan 39 artiklan osalta

Sopimuspuolet tekevät kaikkensa allekirjoittaakseen ja ratifioidakseen mahdollisimman nopeasti Baselin sopimuksen rajojen yli liikkuvien ongelmajätteiden ja niiden hävittämisen valvonnasta.

LIITE X

AKT-valtioiden julistus vaarallisista jätteistä, ydinjätteistä ja radioaktiivisista jätteistä

AKT-valtiot ovat erittäin huolissaan ekologisista ongelmista yleensä ja erityisesti rajojen yli liikkuvista vaarallisista jätteistä, ydinjätteistä ja radioaktiivisista jätteistä.

AKT-valtiot ovat ilmaisseet halunsa tukeutua Afrikan yhtenäisyyden järjestön (OAU:n) rajojen yli liikkuvien vaarallisten jätteiden ja niiden hävittämisen valvontaa koskevan päätöslauselman periaatteisiin ja määräyksiin, jotka ovat sen asiakirjassa AHG 182 (XXV), kun tulkitaan ja pannaan täytäntöön yleissopimuksen 39 artiklan 1 kohdan kolmannen ja neljännen alakohdan määräyksiä.

LIITE XI

Yhteinen julistus saatavilla olevia maataloustuotteita koskevan 50 artiklan osalta

Kuten yleissopimuksen 50 artiklassa määrätään, AKT-valtiot ja yhteisö sopivat edelleen pitävänsä yllä niitä yhteyksiä, jotka koskevat eri AKT-valtioissa saatavilla olevien maataloustuotteiden hankintaa.

Osapuolet sopivat, että kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen puitteissa asiantuntijaryhmän toteuttaman työn mukaisesti ja aiheellisella tasolla tarkastellaan mahdollisuuksia ja tapoja, joilla tukijärjestelmän yksityiskohtaisissa säännöissä (erityisesti viljakasveihin sovellettavan järjestelmän osalta) voitaisiin paremmin ottaa huomioon AKT-valtioiden erityisongelmat.

Edellä todetun mukaisesti tehdyn tarkastelun selvitys toimitetaan ministerineuvostolle yhden vuoden kuluessa yleissopimuksen allekirjoittamisesta.

LIITE XII

Yhteinen julistus maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskuksen sijoittamisesta

1. Sopimuspuolet palauttavat mieleen, että Maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskuksen nopean käyttöönoton takaamiseksi ja AKT-maille keskuksen toiminnasta koituvan hyödyn mahdollisimman vähäiseksi viivyttämiseksi keskus on päätetty sijoittaa väliaikaisesti Wageningeniin (Alankomaihin).

2. Sopimuspuolet sitoutuvat mahdollisimman pian tarkastelemaan kysymystä keskuksen sijoittamisesta AKT-valtioon Wageningenista saatujen kokemusten perusteella ja ottaen huomioon tarpeellisen perusrakenteen ja työolosuhteet keskukselle annettujen tehtävien tehokkaan suorittamisen takaamiseksi. Tämän tarkastelun tulokset esitetään joka tapauksessa ennen yleissopimuksen voimassaolon päättymistä keskuksen lopullista sijoittamista koskevan päätöksen tekemistä varten.

LIITE XIII

Yhteinen julistus perushyödykekomiteaa koskevan 76 artiklan osalta

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että perushyödykekomitean työjärjestystä laadittaessa otetaan asianmukaisesti huomioon kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen 47 artiklan mukaisen entisen komitean toimialan laajeneminen ja komitean toiminnan tehostamisen tarpeellisuus.

LIITE XIV

Yhteinen julistus Teollisuuden kehittämiskeskusta (TKK) koskevan 91 artiklan osalta

1. Sopimuspuolet sopivat, että TKK:n johtajan ja apulaisjohtajan nimittämisessä noudatetaan vuorotteluperiaatetta AKT- ja ETY-kansalaisten välillä.

Tätä vuorotteluperiaatetta sovelletaan viiden vuoden määräajan jälkeen, joka on teollisen yhteistyön komitean nimittämän johtajan ja apulaisjohtajan virkakauden enimmäiskestoaika.

Johtajan ja apulaisjohtajan nimittämistä varten molemmat osapuolet neuvottelevat yhdessä toistensa ehdotuksista ja ottavat huomioon TKK:n yhtäläiseen edustuksen perustuvan luonteen.

2. Kukin osapuoli ehdottaa teollisen yhteistyön komitealle kolmea henkilöä nimettäväksi johtokuntaan.Mahdollisuuksien mukaan johtokunnan jäsenet valitaan teollisen yhteistyön komitean neuvoa-antavan neuvoston jäsenistä.

3. Yhteisesti valitun johtokunnan toimivaltuudet TKK:n hallinnossa on selvästi määritetty viimeksi mainitun perussäännössä.

LIITE XV

Yhteinen julistus TKK:n hallitusta koskevan 92 artiklan 2 kohdan osalta

Sopimuspuolet sopivat, että AKT-sihteeristö ja Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristö ovat läsnä hallituksen kokouksissa.

LIITE XVI

Yhteinen julistus linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevaa Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimusta koskevan 127 artiklan osalta

Ottaen huomioon linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen tärkeyden ja sopimuksen nopean soveltamisen toivottavuuden sopimuspuolet kehottavat niitä yhteisön jäsenvaltioita ja AKT-valtioita, joilla on etuja meriliikenteen alalla ja jotka eivät vielä ole liittyneet käyttäytymissääntöjä koskevaan sopimukseen tai eivät ole sitä ratifioineet, liittymään sopimukseen ja ratifioimaan sen mahdollisimman pian yleissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Tämän suhteen sopimuspuolet tunnustavat, että liittyessään käyttäytymissääntöihin tai ne ratifioidessaan yhteisön jäsenvaltiot toimivat artiklan (ETY) N:o 954/79 mukaisesti, joka koskee jäsenvaltioiden linjakonferenssien käyttäytymissääntöjä koskevan Yhdistyneen kansakuntien yleissopimuksen ratifioimista tai jäsenvaltioiden sopimukseen liittymistä.

LIITE XVII

A. **Yhteisön ja jäsenvaltioiden julistus 126, 127, 128, 130 ja 131 artiklan osalta**

Yhteisö ja sen jäsenvaltiot tulkitsevat ilmaisun "sopimuspuolet" tarkoittavan toisaalta joko yhteisöä ja jäsenvaltioita tai yhteisöä taikka jäsenvaltioita ja toisaalta AKT-valtioita. Ilmaisulle kussakin tapauksessa annettava merkitys johdetaan yleissopimuksen asiaa koskevista määräyksistä sekä Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen vastaavista määräyksistä.

B. **AKT-valtioiden julistus, joka koskee yhteisön ja sen jäsenvaltioiden julistusta 126, 127, 128, 130 ja 131 artiklan osalta**

Edellä tarkoitettu yhteisön julistus ei rajoita yleissopimuksen sopimuspuolten määrittelemistä koskevan 1 artiklan määräysten soveltamista.

LIITE XVIII

AKT-valtioiden julistus meriliikennettä koskevien 126 artiklan 2 kohdan ja 127 ja 128 artiklan osalta

AKT-valtiot haluavat painottaa meriliikenteen palvelujen tärkeyttä yhtenä maidensa taloudellisen kehityksen päätekijänä sekä AKT-valtioiden ja yhteisön jäsenvaltioiden välisen kaupankäynnin tärkeyttä.

Tietoisina siitä, että on tarpeen huolehtia siitä, että AKT-valtioiden meriliikenteen ala voisi yhdenvertaisesti osallistua vahvojen kansainvälisten laivanvarustamoiden hallitsemille markkinoille, AKT-valtiot vahvistavat uudelleen näkökantansa, jonka mukaan yleissopimuksen 126 artiklan 2 kohdan sekä 127 ja 128 artiklan määräykset eivät sisällä ajatusta, että tällaiset kansainväliset varustamot voisivat toimia rajoituksetta linjakonferensseihin kuuluvina tai niiden ulkopuolisina.

Yleissopimuksen henki vaatii, että vapaan kilpailun periaatetta ei tulkita yksinomaisesti näiden varustamoiden hyväksi vaan että otetaan huomioon myös AKT-valtioiden oikeus osallistua tasavertaisemmin ja enenevässä määrin koko ulkomaankauppansa synnyttämään rahtiin, sekä tarve helpottaa niiden teollisuuden kehittämistä.

Vaikka kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan ja 87 ja 88 artiklan määräykset sisällytetään yleissopimukseen, AKT-valtiot haluavat vahvistaa päättäväisyytensä tehdä yleissopimuksen puitteissa parhaansa, jotta tulevaisuudessa mahdolliset kielteiset vaikutukset niiden meriliikenne-etuihin vähenisivät samalla kun huolehditaan siitä, että valtioiden osallistumista irtotavaroiden meriliikenteeseen lisätään tuntuvasti.

AKT-valtiot painottavat näkökantaansa, jonka mukaan alueellisten meriliikenneyritysten, jotka on luotu vahvistamaan meriliikenteen alan alueellista yhteistyötä ja autonomiaa, tulisi saada kehittää toimintojaan ilman kolmansien maiden laivanvarustelusta johtuvia perusteettomia taloudellisia paineita.

LIITE XIX

Yhteisön julistus meriliikennettä koskevien 126 artiklan 2 kohdan ja 127 ja 128 artiklan osalta

Yhteisö ja sen jäsenvaltiot tunnustavat meriliikennepalvelujen tärkeyden AKT-valtioiden taloudellisessa kehityksessä sekä tarpeen jatkaa ja lisätä yhteistyötä tällä alalla.

Yleissopimuksen osalta yhteistyön tarkoituksena on muun muassa taata tehokkaiden ja luotettavien meriliikennepalveluiden kehittäminen helpottamalla kaikkien osapuolten aktiivista osallistumista ja ottamalla samalla huomioon AKT-valtioiden halu osallistua enenevässä määrin kansainvälisiin meriliikennepalveluihin.

Edellä 126 artiklan 2 kohdassa ja 127 ja 128 artiklassa annetut määräykset esteettömästä mahdollisuudesta harjoittaa kaupallista liikennettä poissulkevat rajoittavat ja epäterveet käytännöt kaikkien varustamojen osalta. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot vahvistavat jälleen, että näiden sääntöjen tarkoituksena on parantaa varustamojen kilpailukykyä ja siten myös tuojien ja viejien asemaa. Yhteisö ja sen jäsenvaltiot muistuttavat lisäksi mieleen, että kilpailullista pääsyä irtotavarakuljetuksiin ei haitattaisi.

Tässä yhteydessä yhteisö ja sen jäsenvaltiot vahvistavat jälleen halunsa tehdä täysipainoista yhteistyötä AKT-valtioiden kanssa parantaakseen meriliikenneyritysten toimintaa, erityisesti alueellisena yhteistyönä ja yhteishankkeina.

LIITE XX

Yhteinen julistus kaupan ja palveluiden kehitystä koskevien määräysten paremmasta hyödyntämisestä

AKT-valtiot ja yhteisö vahvistavat jälleen tarpeen painottaa entistä enemmän kaupan ja palveluiden kehittämistä yhteisön kansallisten ja alueellisten tukiohjelmien yhteydessä.

Tätä varten ja rajoittamatta kaupallisen kehityksen tärkeyttä sellaisenaan AKT-valtiot ja yhteisö pitävät ohjelmien toteuttamisen puitteissa erityisesti huolta siitä, erityisesti maataloustuotannon, maaseudun kehittämisen ja teollisen yhteistyön aloilla, että painotetaan tarpeeksi tarvetta sisällyttää laaja-alaisiin ohjelmiin kaupallista tarkastelua ja kaupan kehittämistä.

Sopimuspuolet tunnustavat, että viennin tai kaupan pitämisen tekniikoiden edistämisen kehittäminen parantaa AKT-valtioiden mahdollisuuksia parantaa tuloksia viennin alalla. Tätä varten komissio sitoutuu olemaan yhteistyössä AKT-valtioiden kanssa pannakseen alulle lyhyessä ajassa kaupan kehittämishankkeen, joka aluksi rahoitettaisiin kuudennesta Euroopan kehitysrahastosta. Tarkoituksena on sijoittaa Brysseliin keskuspaikka, jonka olisi toimittava edistämistyön käynnistäjänä ja käyttövoimana ja tunnistettava yleissopimuksen määräysten tehokkaan käytön estävät tekijät. Tätä tarkoitusta varten ja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi käytetään AKT-valtioiden tai yhteisön sellaisten pätevien henkilöiden palveluja, jotka hallitsevat AKT-valtioiden ja ETY:n välisen kaupankäynnin sekä kansainvälisen kaupankäynnin.

LIITE XXI

Yhteisön julistus 136 artiklan 3 kohdan osalta

Henkilöstön ja messuilla ja näyttelyissä esille pantavien esineiden ja tavaroiden siirrosta ja kuljettamisesta aiheutuvien kustannusten osalta yhteisö on vähiten kehittyneiden AKT-valtioiden osalta hyväksynyt, että asianomaisessa AKT-valtiossa oleva komission asiamies hoitaa tällaiset kulut ilman välikäsiä matkan tai kuljetuksen hetkellä.

LIITE XXII

Yhteinen julistus AKT–ETY-kulttuuriyhteistyön säätiötä koskevan 141 artiklan osalta

Yhteisö myöntää kehitysrahoitusyhteistyön puitteissa säätiölle rahoitusosuuden, jotta se voisi täyttää tehtävänsä.

Tämä rahallinen tuki myönnetään monivuotisena, ja sen perusteet määritetään komission kanssa tehtävän sopimuspöytäkirjan mukaisesti, ja se uudistetaan säätiön aikaansaannosten perusteella ja ottaen huomioon muun muassa muiden kuin yleissopimukseen liittyvien ulkopuolisten varojen hankkimisessa saavutetut tulokset.

LIITE XXIII

Yhteinen julistus "asianmukaisen teknologian" määritelmästä

Yleissopimuksen yhteydessä "asianmukaisella teknologiamuodolla" tarkoitetaan teknologiaa, joka:

— on asianmukainen työvoiman, pääomien, toiminnan ja ylläpitämisen osalta;

— on sopusoinnussa ympäristön ja käytettävissä olevien paikallisten voimavarojen kanssa;

— on siihen liittyvältä tieto-taidoltaan sovellettavissa tai sovellutettavissa;

— täyttää terveyden ja turvallisuuden normit;

— on sopusoinnussa väestön kulttuuristen ja sosiaalisten ominaispiirteiden kanssa;

— ottaa huomioon sen paikalliseen kulttuuriin kohdistuvien sosiaalisten vaikutusten kustannukset;

— ei ylenmäärin rasita harvinaisia luonnonvaroja; ja

— sopeutuu sosioekonomisiin olosuhteisiin.

LIITE XXIV

AKT-valtioiden julistus kulttuuriesineiden takaisin tai ennalleen palauttamisesta

1. AKT-valtiot kehottavat yhteisöä ja jäsenvaltioita, siltä osin kuin ne tunnustavat AKT-valtioiden perustellun oikeuden kulttuuri-identiteettiin, suosimaan yhteisön jäsenvaltioissa olevien ja AKT-valtioista peräisin olevien kulttuuriesineiden maahan palauttamista tai ennalleen palauttamista.

2. AKT-valtiot pyytävät jäsenvaltioita tunnustamaan, että AKT-valtioiden kulttuuri-identiteetin suojelemiseksi ja rikastuttamiseksi on tarpeellista, että kyseiset AKT-kansat saavat takaisin vähintään ne kulttuuriesineet, joilla on erityistä vertauskuvallista tai uskonnollista, siis kulttuurista, merkitystä.

3. AKT-valtiot pyytävät yhteisöä ja jäsenvaltioita helpottamaan jäsenvaltioiden alueella joko julkisissa tai julkisluonteisissa laitoksissa olevien AKT-valtioiden kulttuuriesineiden luettelointia.

4. AKT-valtiot kehottavat yhteisöä ja jäsenvaltioita suosimaan AKT-valtioiden pääsyä arkistoihin, jotka koskevat AKT-valtioiden historiaa ja tilannetta jäsenvaltioiden alaisina ennen itsenäistymistä.

5. AKT-valtiot pyytävät yhteisöä myöntämään rahallista tukea ja asiantuntija-apua asianmukaisiin koulutustoimiin erityisesti kulttuuriesineiden säilyttämiseksi ja suojelemiseksi, mukaan lukien tuki tarvittavien lakien voimaan saattamisessa.

LIITE XXV

Yhteinen julistus tekijänoikeuksista

Sopimuspuolet tunnustavat, että tekijänoikeuksien suojelemisen edistäminen on olennainen osa kulttuuriyhteistyötä, jonka tavoitteena on edistää inhimillisten voimavarojen kaikkien ilmaisutapojen arvostusta. Lisäksi tämä suojeleminen on välttämätön edellytys tuotanto-, levikki- ja kustannustoimintojen syntymiselle ja kehittymiselle.

Tämän vuoksi sopimuspuolet pyrkivät vakaasti suosimaan tekijänoikeuksien ja niihin liittyvien oikeuksien kunnioittamista ja edistämistä AKT–ETY-kulttuuriyhteistyön muodossa.

Yhteisö voi yleissopimuksen puitteissa ja siinä määrättyjen sääntöjen ja menettelyiden mukaisesti myöntää rahallista tukea ja asiantuntija-apua tekijänoikeuksia koskevan tiedon jakamiseen, näiden oikeuksien suojelemiseen liittyvien taloudellisten toimijoiden kouluttamiseen sekä tekijänoikeuksia paremmin takaavien kansallisten lainsäädäntöjen laatimiseen.

LIITE XXVI

Yhteinen julistus audiovisuaalista alaa koskevien 145–149 artiklan osalta

1. "Yhtenäismarkkinoiden" ja "afrikkalaisen kulttuurin yhteismarkkinoiden" luomisen sekä Karibian ja Tyynenmeren maiden vastaavien aloitteiden perusteella ja ottaen huomioon audiovisuaalisen alan valtavat muutokset, joita aiheuttavat uudet tiedonvälitys- ja viestintäteknologiat (mikroelektroniikka ja telematiikka: suoralähetyssatelliitit, kaapeli- tai teräväpiirtotelevisio), sopimuspuolet sopivat:

a) tutkivansa uusia yhteistyömuotoja ottaakseen huomioon haasteen, joka johtuu kulttuuriin liittyvien teollisuuden alojen rahoitus-, tuotanto-, levikki-, markkinointi-, koulutus- ja kehittämisjärjestelmien lisääntyvästä kansainvälistymisestä; ja

b) suosivansa yhteisvaikuttamista erityisesti yhteistuotantoina lisätäkseen osallistumistaan kansainvälisille kuvan ja äänen markkinoille yhteisenä tavoitteenaan molemminpuolinen kulttuurien rikastaminen ja kilpailukykynsä parantaminen.

2. Yhteisö sopii omalta osaltaan laajentamalla yleissopimuksen kulttuuriyhteistyötä ja sosiaalista yhteistyötä koskevien määräysten täytäntöönpanoa ja kulttuurien välisen vuoropuhelun hengessä:

a) suosivansa AKT-valtioiden ja jäsenvaltioiden kulttuurituotannon levittämistä ja vaihtoa antaakseen todenmukaisen kuvan niiden kulttuurisista ilmaisumuodoista;

b) kannustavansa ja tukevansa sellaisia eri elinten, niin AKT-valtioiden kuin yhteisön julkisten ja yksityisten yhteisöjen, esittämiä aloitteita, jotka edistävät edellä määritettyjen tavoitteiden toteuttamista.

LIITE XXVII

Yhteinen julistus kauppajärjestelmää koskevien 167–170 artiklan osalta

Sopimuspuolet tunnustavat, että yleissopimuksen maataloustuotteiden markkinoille pääsyä koskevia määräyksiä täytyy mahdollisesti muuttaa, jotta niissä otettaisiin huomioon tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATTin) yhteydessä käytyjen monenvälisten kauppaneuvottelujen tulokset.

LIITE XXVIII

Yhteinen julistus sokerista Portugalin markkinoilla

1. AKT-valtiot ja yhteisö sopivat Portugalin liittymistä kolmanteen AKT–ETY-yleissopimukseen koskevan pöytäkirjan mukaisesti ja yleissopimuksen aiheellisten määräysten sekä erityisesti sen 168 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti, että AKT-valtioiden esittämien, AKT-valtioiden sokerin laajennettua etuuskohtelua Portugalin markkinoille pääsyssä koskevien pyyntöjen tarkastelua jatketaan.

2. Portugalin markkinoiden hankintatilanteen tarkastelun osalta vuonna 1991 yhteisö sitoutuu omalta osaltaan neuvottelemaan AKT-valtioiden kanssa ennen päätöksentekoa siten, että se ottaa huomioon näiden markkinoiden kaikkien tavanomaisten AKT-hankkijoiden edut ja AKT-valtioiden yhteisölle ennen ja jälkeen Portugalin liittymisen kolmanteen AKT–ETY-yleissopimukseen sekä neljättä AKT–ETY-yleissopimusta koskevien neuvottelujen yhteydessä esittämän hakemuksen.

LIITE XXIX

Yhteinen julistus kaupan vapauttamisesta

Sopimuspuolet ottavat huomioon, että yhteisö on tietoinen tarpeesta varmistaa AKT-valtioiden kilpailuaseman säilyttäminen soveltamalla yleissopimusta laaja-alaisesti siinä tapauksessa, että yleiset kaupan vapauttamiseksi tehdyt toimenpiteet vaikuttavat näiden valtioiden kauppaetuihin yhteisön markkinoilla.

Yhteisö julistaa olevansa valmis aina AKT-valtioiden kiinnittäessä sen huomiota erityistapauksiin tutkimaan yhdessä näiden valtioiden kanssa aiheelliseksi katsottuja erityistoimenpiteitä niiden etujen suojaamiseksi.

LIITE XXX

Yhteinen julistus 181 artiklan osalta

Sopimuspuolet sopivat, että 181 artiklassa tarkoitetut neuvottelut olisi käytävä seuraavien menettelyjen mukaisesti:

i) osapuolet hankkivat kohtuullisessa ajassa ja joka tapauksessa viimeistään neuvottelupyynnön saamista seuraavan kuukauden kuluessa kaikki tarvittavat tai hyödylliset tiedot erityisongelmasta tai -ongelmista keskustelujen nopeaksi käynnistämiseksi;

ii) kolmen kuukauden neuvotteluaika alkaa siitä päivästä, jona nämä tiedot saadaan. Näiden kolmen kuukauden kuluessa näiden tietojen tekninen tutkinta saatetaan päätökseen yhden kuukauden kuluessa, ja suurlähettiläskomitean tasolla tapahtuvat yhteiset neuvottelut saatetaan päätökseen seuraavan kahden kuukauden kuluessa;

iii) jos ei päädytä molemminpuolisesti hyväksyttävään ratkaisuun, kysymys saatetaan ministerineuvoston käsiteltäväksi; ja

iv) jos ministerineuvosto ei tee molemminpuolisesti hyväksyttävää ratkaisua, neuvosto päättää muista toimista, jotka on toteutettava neuvotteluissa ilmenneiden eriävyyksien ratkaisemiseksi.

LIITE XXXI

Yhteinen julistus uusien jäsenvaltioiden liittymisestä yhteisöön

Sopimuspuolet, jotka tunnustavat, että uusien jäsenvaltioiden liittyminen yhteisöön voi aiheuttaa väliaikaisen epätasapainon sekä AKT-valtioiden tuotteiden tuonnin kohtelussa uudessa jäsenvaltiossa että uuden jäsenvaltion tuotteiden tuonnin kohtelussa AKT-valtioissa, julistavat, että nämä väliaikaiset ongelmat olisi ratkaistava tasavertaisesti neuvotteluissa, joissa käsitellään tämän uuden jäsenen yleissopimukseen liittymistä koskevaa pöytäkirjaa. Jos näiden neuvottelujen tulos ei ole tasapuolinen jomman kumman osapuolen näkökannalta, yhteisö käsittelee läheisessä yhteistyössä kyseisen AKT-valtion tai kyseisten AKT-valtioiden kanssa tämän epätasapuolisuuden korjaamiseksi tarvittavia keinoja.

LIITE XXXII

Yhteinen julistus AKT-valtioiden sekä niitä lähellä olevien merentakaisten maiden ja alueiden sekä Ranskan merentakaisten departementtien yhteistyöstä

Sopimuspuolet edistävät laajempaa alueellista yhteistyötä Karibian, Tyynenmeren ja Intian valtameren alueella, johon kuuluvat AKT-valtiot sekä niitä lähellä olevat merentakaiset maat ja alueet ja Ranskan merentakaiset departementit.

Sopimuspuolet kehottavat asianomaisia sopimuspuolia neuvottelemaan keskenään tätä yhteistyötä edistävistä menettelyistä, ja siinä yhteydessä ryhtymään politiikkojensa ja alueellisten erityissijaintiensa mukaisiin toimenpiteisiin, jotka mahdollistavat aloitteiden tekemisen taloudellisella, myös kaupan kehittämisen alalla sekä sosiaalisella ja kulttuurisella alalla.

Jos on olemassa Ranskan merentakaisia departementteja koskevia kaupan alan sopimuksia, niissä voidaan määrätä erityistoimenpiteistä näistä departementeista tulevien tuotteiden hyväksi.

Nämä eri alojen yhteistyötä koskevat kysymykset saatetaan ministerineuvoston tietoon, jotta se olisi asianmukaisesti tietoinen yhteistyön saavutuksista.

LIITE XXXIII

Yhteinen julistus yleissopimuksen esittelystä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT) yhteydessä

Sopimuspuolet neuvottelevat keskenään, kun yleissopimuksen kauppaa koskevia määräyksiä esitellään ja tarkastellaan GATTissa.

LIITE XXXIV

Yhteinen julistus 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä Ranskan merentakaisten departementtien markkinoille koskevasta menettelystä

Sopimuspuolet vahvistavat jälleen, että AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien välisissä suhteissa sovelletaan yleissopimuksen kolmannen osan I osaston 1 lukua sekä toisen osan VI osastoa.

Yhteisöllä on mahdollisuus yleissopimuksen voimassaolon aikana merentakaisten departementtien taloudellisen kehityksen tarpeiden mukaisesti muuttaa 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja AKT-valtioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä merentakaisten departementtien markkinoille koskevaa menettelyä.

Tutkiessaan mahdollisten muutosten soveltamista yhteisö ottaa huomioon AKT-valtioiden ja Ranskan merentakaisten departementtien välisen suoran kaupankäynnin. Kyseisten osapuolten välillä sovelletaan 181 artiklan määräysten mukaisia tiedotus- ja neuvottelumenettelyjä.

LIITE XXXV

Yhteinen julistus yhteiseen maatalouspolitiikkaan kuuluvista tuotteista

Sopimuspuolet tunnustavat, että yhteiseen maatalouspolitiikkaan kuuluvat tuotteet ovat erityisten järjestelmien ja erityissäännösten alaisia, erityisesti suojatoimenpiteiden osalta. Yleissopimuksen suojalausekkeeseen liittyviä määräyksiä sovelletaan näihin tuotteisiin ainoastaan siinä määrin, kuin ne ovat yhteneviä näiden järjestelmien ja säännösten erityisluonteen kanssa.

LIITE XXXVI

Yhteinen julistus Euroopan talousyhteisön ja Botswanan, Lesothon ja Swazimaan välisestä kaupasta

Ottaen huomioon liittymisehtoja ja sopimusten mukautuksia käsittelevän vuoden 1972 asiakirjan pöytäkirjassa n:o 22 olevan I osan 3 kohdan yhteisö tunnustaa ja Botswanan, Lesothon ja Swazimaan hallitukset julistavat, että:

— kolme kyseistä hallitusta sitoutuu soveltamaan yleissopimuksen tullessa voimaan yhteisöstä peräisin olevaan tuontiin samaa tullimenettelyä, jota ne soveltavat siihen tuontiin, joka on peräisin toisesta maasta, joka kuuluu siihen tulliliittoon, mihin ne liittyvät;

— tämä sitoumus on tehty rajoittamatta näiden hallitusten talousarvioiden rahoittamiseksi mahdollisesti olemassa olevia menetelmiä siltä osin, kuin tämän rahoituksen ja yhteisöstä peräisin olevan tuonnin ja toisista maista, jotka kuuluvat siihen tulliliittoon, johon ne liittyvät, peräisin olevan tuonnin välillä on yhteys; ja

— kyseiset kolme hallitusta sitoutuvat varmistamaan niiden tullimenettelyn määräysten avulla ja erityisesti soveltamalla yleissopimuksen alkuperäsääntöjä, että niiden osallistumisesta muun valtion kanssa tulliliittoon, johon ne liittyvät, ei aiheudu kaupan vinoutumista yhteisön kustannuksella.

LIITE XXXVII

Yhteinen julistus 174 artiklan 2 kohdan a alakohdasta

Hyväksymällä, että toisen AKT–ETY-yleissopimuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan teksti toistetaan 174 artiklan 2 kohdan a alakohdassa, yhteisö pitää voimassa tälle tekstille annetun tulkinnan, nimittäin, että AKT-valtiot eivät myönnä yhteisölle vähemmän suotuisaa etuuskohtelua kuin minkä ne myöntävät kehittyneille valtioille kauppasopimusten puitteissa, jos nämä valtiot eivät myönnä AKT-valtioille laajempia etuuksia kuin yhteisö.

LIITE XXXVIII

Yhteisön julistus 177 artiklan 3 kohdan osalta

Jos yhteisö toteuttaisi ehdottoman välttämättömät toimenpiteet, joihin tässä artiklassa viitataan, se pyrkisi turvautumaan sellaisiin toimenpiteisiin, jotka maantieteelliseltä vaikutukseltaan ja/tai kyseisiin tuoteryhmiin kohdistuvilta vaikutuksiltaan häiritsisivät mahdollisimman vähän AKT-valtioiden vientiä.

LIITE XXXIX

AKT-valtioiden julistus 168 artiklan osalta

Tietoisina epätasapainosta ja syrjivästä vaikutuksesta, joka aiheutuu suosituimmuuskohtelulausekkeeseen oikeutettua valtiota koskevasta menettelystä, jota sovelletaan 168 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisesti AKT-valtioista peräisiin oleviin tuotteisiin yhteisön markkinoilla, AKT-valtiot vahvistavat tulkintansa, jonka mukaan tässä artiklassa määrättyjen neuvottelujen tarkoituksena on saattaa niiden tärkeimmät vientituotteet vähintään yhtä suotuisan menettelyn piiriin kuin mitkä yhteisö myöntää etuuskohteluun oikeutetuille kolmansille valtioille.

Lisäksi vastaavia neuvotteluja käydään jos:

a) yhdellä tai useammalla AKT-valtiolla on vientimahdollisuuksia yhden tai useamman sellaisen tietyn tuotteen suhteen, jonka osalta etuuskohteluun oikeutetut kolmannet valtiot nauttivat suotuisammasta menettelystä;

b) yksi tai useampi AKT-valtio aikoo viedä yhteisöön yhtä tai useampaa tiettyä tuotetta, jonka viennissä etuuskohteluun oikeutetut kolmannet valtiot nauttivat suotuisammasta menettelystä.

LIITE XL

Yhteinen julistus 168 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitetuista tuotteista

Sopimuspuolet ovat ottaneet huomioon, että yhteisö aikoo antaa liitteessä luetellut määräykset, jotka vahvistetaan yleissopimuksen allekirjoittamispäivänä, varmistaakseen AKT-valtioille 168 artiklan 2 kohdan a alakohdan ii luetelmakohdassa määrätyn tiettyjä maataloustuotteita ja jalosteita koskevan etuusjärjestelmän.

Sopimuspuolet ovat ottaneet huomioon, että yhteisö on tästä aiheesta julistanut, että se toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta vastaavat maataloussäädökset annettaisiin kohtuullisen ajan kuluessa ja jotta ne mahdollisuuksien rajoissa tulisivat voimaan samaan aikaan, kun kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen voimaantuleva väliaikaisjärjestelmä.

AKT-valtioista peräisin oleviin maatalous- ja elintarviketuotteisiin sovellettava tuontimenettely

Yhteinen markkinajärfestely	AKT-valtioiden erityisjärjestälmä
1. NAUDANLIHA	
CN-koodit: 0102 10 00 0102 90 10 0102 90 31 0102 90 33 0102 90 35 0102 90 37 0201 0202 0206 10 91 0206 10 95 0206 10 99 0206 21 00 0206 22 90 0206 29 91 0206 29 99 0210 20 0210 90 41 0210 90 49 0210 90 90 1502 00 91 1602 50 10 1602 50 90 1602 90 61 1602 90 69	Vapautus tullimaksuista kaikilta yhteiseen markkinajärjestelyyn kuuluvilta tuotteilta. Jos jostakin AKT-valtioista peräisin olevan yhteisöön tuodun koodeihin 0201, 0202, 0206 10 95, 0206 29 91, 1602 50 10 ja 1602 90 61 kuuluvan naudanlihan määrä ylittäisi vuoden kuluessa määrän, joka vastaa vuosina 1969–1974 yhteisöön toteutuneen viennin määrää sinä vuonna, jona kyseisen maan tuonti yhteisöön oli suurimmillaan siten, että määrään lisätään vuotuinen 7 prosentin kasvu, kyseistä alkuperää olevien tuotteiden vapautus tullimaksuista suspendoidaan kokonaan tai osittain. Tällöin komissio antaa kertomuksen Euroopan yhteisöjen ministerineuvostolle, joka vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta kyseiseen tuontiin sovellettavan menettelyn.
2. LAMPAAN- JA VUOHENLIHA	
CN-koodit: 0104 0204 0206 80 99 0206 90 99 0210 90 11 0210 90 19 0210 90 60 1502 00 99 1602 90 71 1602 90 79	Vapautus tullimaksuista kaikilta yhteiseen markkinajärjestelyyn kuuluvilta tuotteilta. Kolmansien maiden tuotteista kannettavaa tuontimaksua ei sovelleta seuraaviin CN-koodeihin a) 0104 10 90 0104 20 90 (muut kuin puhdasrotuiset siitoseläimet); b) 0204 0210 90 11 0210 90 19 (lukuun ottamatta kesyä lammasta). Tämän osalta sovelletaan tuontimaksun 50 prosentin vähennystä 250 tonnin vuosikiintiön rajoissa.

Yhteinen markkinajärjestely	AKT-valtioiden erityisjärjestelmä
3. SIIPIKARJANLIHA	
CN-koodit:	Kolmansien maiden tuotteista kannettavan tuontimaksun alennus 50 prosenttia seuraaville tuotteille:
0207	— siipikarjanliha 200 tonnin vuosikiintiön rajoissa,
1602 31 1602 39	— siipikarjanlihavalmisteet ja -säilykkeet ja -sivutuotteet 250 tonnin vuosikiintiön rajoissa.
4. MEIJERITUOTTEET	
CN-koodit:	Kolmansien maiden tuotteista kannettavan tuontimaksun alennus 50 prosenttia seuraaville tuotteille:
0402	— maito ja kerma, tiivistetty tai lisättyä sokeria sisältävä, 500 tonnin vuosikiintiön rajoissa,
0406	— juusto ja juustoaine 500 tonnin vuosikiintiön rajoissa.
5. SIANLIHA	
CN-koodit:	Kolmansien maiden tuotteista kannettavan tuontimaksun alennus 50 prosenttia 250 tonnin vuosikiintiön rajoissa seuraaville tuotteille:
1601 00	— makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista tai verestä.
6. KALASTUSTUOTTEET	
CN-koodit: 03 0511 91 90 1604 1605 1902 20 10 2301 20 00	Vapautus tullimaksuista kaikilta yhteiseen markkinajärjestelyyn kuuluvilta tuotteilta.
7. SOKERI	
CN-koodit:	Kolmansien maiden tuotteista kannettavan tuontimaksun alennus 0,5 ecua/100 kilogrammaa 600 000 tonnin vuosikiintiön rajoissa seuraaville tuotteille:
1703	— melassit.

Yhteinen markkinajärjestely	AKT-valtioiden erityisjärjestelmä

8. ÖLJYSIEMENET JA -HEDELMÄT

CN-koodit: 1201 00 90 1202 10 90 1202 20 00 1203 00 00 1204 00 90 1205 00 90 1206 00 90 1207 10 90 1207 20 90 1207 30 90 1207 40 90 1207 50 90 1207 60 90 1207 91 90 1207 92 90 1207 99 91 1207 99 99 1208 1504 1507 1508 1509 90 00 1510 00 90 1511 1512 1513 1514 1515 11 00 1515 19 1515 21 1515 29 1515 50 1515 90 21 1515 90 29 1515 90 31 1515 90 39 1515 90 40 1515 90 51 1515 90 59 1515 90 60 1515 90 91 1515 90 99 1516 10 1516 20 91 1516 20 99 1517 10 90 1517 90 91 1517 90 99 1518 00 31 1518 00 39 1522 00 91 1522 00 99 2304 00 00 2305 00 00 2306 10 00 2306 20 00 2306 30 00 2306 40 00 2306 50 00 2306 60 00 2306 90 91 2306 90 93 2306 90 99	Vapautus tullimaksuista kaikilta yhteiseen markkinajärjestelyyn kuuluvilta tuotteilta.

Yhteinen markkinajärjestely	AKT-valtioiden erityisjärjestelmä
9. VILJA	
CN-koodit:	
0709 90 60 Maissi 0712 90 19 1005 10 90 1005 90 00	Kolmansien maiden tuotteista kannettavan tuontimaksun alennus 1,81 ecua/tonni.
1007 00 Sorghum	Kolmansien maiden tuotteista kannettavan tuontimaksun alennus 60 prosenttia 100 000 tonnin vuosikiintiön rajoissa. Lisäksi kiintiön ylittävältä osalta alennus 50 prosenttia.
1008 20 00 Hirssi	Kolmansien maiden tuontimaksua ei sovelleta 60 000 tonnin vuosikiintiön rajoissa. Kiintiön ylittävältä osalta tuontimaksun alennus 50 prosenttia.
10. RIISI	
CN-koodit:	Yhteisen lainsäädännön mukaisesti kolmansien maiden tuotteilta kannettavaa tuontimaksua alennetaan 100 kilogrammaa kohti:
1006 10 21 Paddy eli raakariisi 1006 10 98	— paddy-riisin osalta 50 prosenttia ja 0,36 ecua,
1006 20 Esikuorittu riisi	— esikuoritun riisin osalta 50 prosenttia ja 0,36 ecua,
1006 30 Osittain tai kokonaan hiottu riisi	— hiotun riisin teollisuuden suojamaksun osalta 50 prosenttia ja 0,54 ecua,
	— osittain hiotun riisin teollisuuden suojamaksun osalta, muutettuna hiotun riisin osittain hiotuksi riisiksi muuttamista koskevan muuntokurssin perusteella 50 prosenttia ja 0,54 ecua,
1006 40 00 Rikkoutuneet riisinjyvät	— rikkoutuneiden riisinjyvien osalta 50 prosenttia ja 0,30 ecua.
	Tämä poikkeus on voimassa ainoastaan, jos kyseisissä AKT-valtioissa peritään vastaavan suuruista vientimaksua.
	Jos (esikuorittua riisiä vastaava) 125 000 tonnia ylittyy riisin (1006 10 21–1006 10 98, 1006 20 ja 1006 30) osalta ja 20 000 tonnia rikkoutuneiden riisinjyvien (1006 40 00) osalta, sovelletaan yleistä kolmansiin maihin sovellettavaa järjestelmää.
11. VILJANKORVIKKEET JA VILJA- JA RIISIJALOSTEET	
CN-koodit:	Kolmansien maiden tuontimaksun kiinteää osaa ja tullimaksuja ei sovelleta yhteiseen markkinajärjestelyyn kuuluviin tuotteisiin.
0714 1102 20 1102 30 00 1102 90 1103 12 00 1103 13 1103 14 1103 19 1103 29 1104 1106 20 1107 1108 (lukuun ottamatta koodia 1108 20 00) 1109 00 00 1702 30 91	Lisäksi tuontimaksun muuttuvaa osaa alennetaan 100 kilogrammaa kohti: — 0,181 ecua CN-koodeilta 0714 10 99 ja 0714 90 19 (maniokki- ja salepjuuret ja muut niiden kaltaiset runsaasti tärkkelystä sisältävät juuret ja mukulat lukuun ottamatta arrowjuurta), — 0,363 ecua CN-koodeilta 0714 10 10 ja ex 1106 20 (saagosta, maniokista ja salepista ja muista koodissa 0714 luetelluista juurista ja mukuloista valmistetut hienot ja karkeat jauhot lukuun ottamatta hienoja ja karkeita arrowjauhoja), — 50 prosenttia CN-koodeihin ex 1108 14 00 ja ex 1108 19 90: (tärkkelys, muu, lukuun ottamatta arrowtärkkelystä).

Yhteinen markkinajärfestely	AKT-valtioiden erityisjärjestälmä
1702 30 99 1702 40 90 1702 90 50 1702 90 75 1702 90 79 2106 90 55 2302 10 2302 20 2302 30 2302 40 2303 10 2303 30 00 2308 10 00 2308 90 30 2309 10 11 2309 10 13 2309 10 31 2309 10 33 2309 10 51 2309 10 53 2309 90 31 2309 90 33 2309 90 41 2309 90 43 2309 90 51 2309 90 53	Kolmansien maiden tuontimaksun muuttuvaa osaa ei sovelleta arrowjuuresta valmistettujen hienojen jauhojen, karkeiden jauhojen ja tärkkelysten CN-koodeihin 0714 10, ex 0714 90 11, ex 1106 20 10, ex 1106 20 91 ja 1106 20 99. Muuttuvaa osaa ei sovelleta CN-koodeihin 0714 10 91 ja 0714 90 11 (mukaanlukien jamssit), lukuun ottamatta arrowjuurta.
12. TUOREET JA JÄÄHDYTETYT HEDELMÄT JA KASVIKSET	
CN-koodit:	Vapautus tullimaksuista ilman kaupan pitämisen aikataulua seuraaville tuotteille:
0706 90 90	Retiisi (*Raphanus sativus*), jota kutsutaan myös retikaksi
0708	Palkokasvit
0709 30 00	Munakoiso (aubergiini)
0709 40 00	Lehtiselleri
0709 60 10	Makeat ja miedot paprikat
0709 90 70	Kesäkurpitsat
0709 90 90	Muut kasvikset
0802 50 00	Pistaasimantelit (pistaasipähkinät)
0802 90 10	Pekaanipähkinät
0802 90 90	Muut kuorelliset pähkinät
0805 40 00	Greipit ja pomelot
0805 30 90	Limetit (*Citrus aurantifolia*)
0805 90 00	Muut sitrushedelmät
0807 10	Melonit (myös vesimelonit)
0807 20 00	Papaijat
0810 40 30	Mustikat (*Vaccinium myrtillus* -lajin hedelmät)
0810 90	Muut tuoreet hedelmät
	Tullimaksujen alennus tai asteittainen poisto.
ex 0702 00 10	Tomaatit (muut kuin kirsikkatomaatit): tullattaessa 15.11.–30.4. maksun alennus 60 prosenttia 2 000 tonnin kiintiön rajoissa.
ex 0702 00 10	Kirsikkatomaatit: tullattaessa 15.11.–30.4. tullimaksun asteittainen poisto 2 000 tonnin kiintiön rajoissa.

Yhteinen markkinajärfestely	AKT-valtioiden erityisjärjestälmä
ex 0703 10 19	Sipulit: tullattaessa 1.2.–15.5. tullimaksun asteittainen poisto 800 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0703 20 00	Valkosipulit: tullattaessa 1.2.–31.5. tullimaksun asteittainen poisto 500 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0704 90 90	Kiinankaali: tullattaessa 1.11.–31.12. tullimaksun asteittainen poisto 1 000 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0705 11 10	Jäävuorisalaatti: tullattaessa 1.7.–31.10. tullimaksun asteittainen poisto 1 000 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0706 10 00	Porkkanat: tullattaessa 1.1.–31.3. tullimaksun asteittainen poisto 800 tonnin vertailumäärän rajoissa.
0706 90 30	Piparjuuri: tullimaksun asteittainen poisto.
ex 0706 90 90	Punajuuret: tullimaksun asteittainen poisto 100 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0707 00 11 ja ex 0707 00 19	Pienet talvikurkut: tullimaksun asteittainen poisto 100 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0709 10 00	Latva-artisokat: tullattaessa 1.10.–31.12. tullimaksun asteittainen poisto 1 000 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0709 20 00	Parsat: — tullattaessa 15.8.–15.1. tullimaksun asteittainen poisto, — 40 prosentin alennus 16.1.–31.1.
0709 51 90	Muut sienet: tullimaksun asteittainen poisto.
0802 31 00 ja 0802 32 00	Kuorelliset tai kuorettomat saksanpähkinät: tullimaksun asteittainen poisto 700 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0804 20 10	Viikunat (tuoreet): tullattaessa 1.11.–30.4. tullimaksun asteittainen poisto 200 tonnin vertailumäärän rajoissa.
0805 10	Appelsiinit: — tullattaessa 15.5.–30.9. tullimaksun asteittainen poisto 25 000 tonnin vertailumäärän rajoissa, — muuna ajankohtana ja tämän määrän ylittävältä osalta tullimaksun alennus 80 prosenttia.
0805 20	Mandariinit (myös tangeriinit ja satsumat); klementiinit, wilkingit ja muut niiden kaltaiset sitrushybridit: — tullattaessa 15.5.–30.9. tullimaksun asteittainen poisto 4 000 tonnin vertailumäärän rajoissa, — muuna ajankohtana ja tämän määrän ylittävältä osalta tullimaksun alennus 80 prosenttia.
0808 10	Omenat: tullimaksun asteittainen poisto 50 prosenttia 1 000 tonnin kiintiön rajoissa.
ex 0808 20	Päärynät: tullimaksun asteittainen alennus 50 prosenttia 1 000 tonnin kiintiön rajoissa.
ex 0809 10 00	Aprikoosit: tullattaessa 1.9.–30.4. tullimaksun asteittainen poisto 2 000 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0809 20 90	Kirsikat: tullattaessa 1.11.–31.3. tullimaksun asteittainen poisto 2 000 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0809 30 00	Persikat, myös nektariinit: tullattaessa 1.12.–31.3. tullimaksun asteittainen poisto 2 000 tonnin vertailumäärän rajoissa.

Yhteinen markkinajärfestely	AKT-valtioiden erityisjärjestälmä
ex 0809 40 19	Luumut: tullattaessa 15.12.–31.3. tullimaksun asteittainen poisto 2 000 tonnin vertailumäärän rajoissa.
0809 40 90	Oratuomenmarjat: tullimaksun asteittainen poisto 500 tonnin vertailumäärän rajoissa.
ex 0810 10 90	Mansikat: tullattaessa 1.11. ja helmikuun lopun välisenä aikana tullimaksun asteittainen poisto 1 500 tonnin vertailumäärän rajoissa.
0813 50 30	Sekoitukset, jotka sisältävät yksinomaan nimikkeiden 0801 ja 0802 pähkinöitä: tullimaksun asteittainen alennus.
	Tullimaksujen alennus seuraavasti:
0810 40 50	— 3 % *vaccinium macrocarpon* ja *vaccinium corymbosum* -lajin hedelmille,
0810 40 90	— 5 % muille vaccinium-suvun hedelmille.

Huom: Tullimaksujen asteittainen poisto tai alennus tapahtuu samoina ajanjaksoina ja samassa tahdissa kuin mitä määrätään Espanjan ja Portugalin liittymisasiakirjassa 31 päivänä joulukuuta 1985 kyseisten valtioiden harjoittamasta viennistä yhteisöön näiden samojen tuotteiden osalta.

13. HEDELMA- JA KASVIJALOSTEET

CN-koodit	
ex 0710	(lukuun ottamatta koodeja 0710 40 00, 0710 80 10 ja 0710 80 59)
ex 0711	(lukuun ottamatta koodeja 0711 20, 0711 90 10 ja 0711 90 30)
ex 0712	(lukuun ottamatta koodeja 0712 10 00, 0712 90 11, 0712 90 19 ja 0712 90 90)
0804 20 90	
0806 20	
0811	
0812	
0813 10 00	
0813 20 00	
0813 30 00	
0813 40	
0813 50 11	
0813 50 19	
0813 50 91	
0813 50 99	
0814 00 00	
0904 20 10	
ex 1302 20	
2001 10 00	
2001 20 00	
2001 90 10	
2001 90 50	
2001 90 90	
2002	
2003	
2004 10 10	
2004 10 99	
2004 90 30	
2004 90 50	
2004 90 91	
2004 90 95	
2004 90 99	(lukuun ottamatta koodeja)
ex 2005	(lukuun ottamatta koodeja 2005 70 00, 2005 80 00 ja 2005 90 10)
2006 00	
2007	
2008	(2008 11 10, 2008 91 00, 2008 99 85, 2008 99 91 ja 2008 99 99)

Vapautus tullimaksuista kaikilta yhteiseen markkinajärjestelyyn kuuluvilta tuotteilta.

Yhteinen markkinajärfestely	AKT-valtioiden erityisjärjestälmä
ex 2009 (lukuunottamatta koodia 2009 60)	Lisäksi muuttuvaa osaa eikä sokerista kannettavaa lisämaksua sovelleta seuraaviin tuotteisiin:
	Keittämällä valmistetut hillot, hedelmähyytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet sekä hedelmä- ja pähkinäpastat:
2007 10 10	— homogenoidut valmisteet
2007 99 10 2007 99 20 2007 99 31 2007 99 32 2007 99 33 2007 99 35 2007 99 39 2007 99 51 2007 99 59	— hillot, hedelmähyytelöt, marmelaatit, hedelmä- ja pähkinäsoseet sekä hedelmä- ja pähkinäpastat (muut kuin sitrushedelmistä valmistetut).
	Valmistetut ja säilötyt hedelmät, lisättyä sokeria sisältävät, myös lisättyä alkoholia sisältävät:
ex 2008 20	— Ananakset
ex 2008 30	— Greipit lohkoina ja pomelot
ex 2008 40	— Päärynät
ex 2008 80	— Mansikat
ex 2008 92	— Ananaksen, papaijan ja granaattiomenan sekoitukset
ex 2008 99	— Viinirypäleet
	— Luumut
	— Passiohedelmät, guavat ja tamarindit
2009 20 11 2009 20 91	— Greippimehu
ex 2009 40	— Ananasmehu
ex 2009 80	— Passiohedelmä- ja guavamehu
ex 2009 90	— Ananas-, papaija- ja granaattiomenamehun sekoitukset
14. VIINIT	
CN-koodit:	Vapautus tullimaksuista seuraavien tuotteiden osalta:
2009 60 2204 30 91 2204 30 99	Käymätön viinirypälemehu (mukaan lukien rypälemehu)
15. VALMISTAMATON TUPAKKA	
CN-koodit:	Vapautus tullimaksuista.
2401	Mikäli markkinoiden vakavia häiriöitä aiheutuisi siitä, että AKT-valtioista peräisin olevan tullimaksuista vapautetun raakatupakan (2401) tuonti kasvaisi huomattavasti tai siitä, että tämä tuonti aiheuttaisi vaikeuksia, jotka johtaisivat jonkin yhteisön alueen taloudellisen tilanteen heikkenemiseen, komissio tai sen valtuuttama asianomainen jäsenvaltio tai asianomaiset jäsenvaltiot voivat toteuttaa yleissopimuksen 177 artiklan 1 kohdan mukaiset tarvittavat suojatoimenpiteet, myös sellaiset, joiden tarkoituksena on korjata kaupan vinoutumista.

Yhteinen markkinajärfestely	AKT-valtioiden erityisjärjestälmä
16. TIETYT MAATALOUSTUOTTEIDEN JALOSTAMISESSA TUOTETUT TAVARAT	
CN-koodit:	Vapautus kiinteästä osasta kaikilta tuotteilta, jotka kuuluvat maataloustuotteiden jalostamisessa tuotettuihin tavaroihin [asetus (ETY) N:o 3033/80].
0403 10 51– 0403 10 99 0403 90 71– 0403 90 99 0710 40 00 0711 90 30 1517 10 10 1517 90 10 1702 50 00 1704 (lukuun ottamatta 1704 90 10) 1806 1901 1902 (lukuun ottamatta 1902 20 10 ja 1902 20 30) 1903 1904 1905 2001 90 30 2001 90 40 2004 90 10 2005 80 00 ex 2005 90 90 Sockermajs *(Zea mays var. saccharata)* 2008 99 85 2008 99 91 2101 30 19 2101 30 99 2102 10 31 2102 10 39 2105 2106 (lukuun ottamatta 2106 10 10 ja 2106 10 91) 2202 90 91 2202 90 95 2202 90 99 2905 43 00 2905 44 3501 (lukuun ottamatta 3501 90 10) 3505 10 (lukuun ottamatta 3505 10 50) 3505 20 3809 10 3823 60	
	Lisäksi muuttuvaa osaa ei kanneta seuraavista tuotteista:
	1702 50 00 Kemiallisesti puhdas fruktoosi
	Kaakaota sisältämättömät sokerivalmisteet (myös valkoinen suklaa)
1704 90 30	— Valkoinen suklaa
	Suklaa ja muut kaakaota sisältävät elintarvikevalmisteet:
1806 20	— Valmisteet enemmän kuin 2 kg:n painoisina levyinä tai tankoina, nesteenä, tahnana, jauheena, jyväsinä tai niiden kaltaisessa muodossa, astian tai muun tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enemmän kuin 2 kg (lukuun ottamatta koodia 1806 20 70),
1806 31 00 1806 32	— muut, levyinä, tankoina tai patukoina, täytetyt tai täyttämättömät,
1806 90 11 1806 90 19 1806 90 31 1806 90 39 1806 90 50	— muut suklaat ja suklaatuotteet, sokerivalmisteet ja niiden korvikkeet, jotka pohjautuvat muihin makeutusaineisiin kuin sokeriin, kaakaota sisältävät.

Yhteinen markkinajärfestely	AKT-valtioiden erityisjärjestälmä
1901	Mallasuute; muualle kuulumattomat hienoista tai karkeista jauhoista, tärkkelyksestä tai mallasuutteesta tehdyt elintarvikevalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on vähemmän kuin 50 painoprosenttia; muualle kuulumattomat nimikkeiden 0401–0404 tuotteista tehdyt elintarvikevalmisteet, joissa ei ole lainkaan kaakaojauhetta tai joissa sitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia (lukuunottamatta CN-koodeja 1901 90 11 ja 1901 90 90), jotka eivät sisällä maitorasvoja tai jotka sisältävät niitä vähemmän kuin 1,5 painoprosenttia ja jotka sisältävät tasan tai yli 50 painoprosenttia, mutta kuitenkin alle 75 painoprosenttia tärkkelystä.
1903 00 00	Tapioka ja tärkkelyksestä valmistetut tapiokankorvikkeet, hiutaleina, jyvinä, helmisuurimoina, seulomisjääminä tai niiden kaltaisessa muodossa.
1905	Ruokaleipä, kakut ja leivokset, keksit ja pikkuleivät (biscuits) sekä muut leipomatuotteet, myös jos niissä on kaakaota; ehtoollisleipä, tyhjät oblaattikapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet.
ex 1905 30	Makeat keksit ja pikkuleivät (sweet biscuits); vohvelit ja vohvelikeksit
	— keksit ja pikkuleivät (biscuits)
ex 1905 40 00	— korput, paahdettu leipä ja niiden kaltaiset paahdetut tuotteet lukuun ottamatta laivakorppuja
ex 1905 90	— muut
	— — keksit ja pikkuleivät (biscuits)
2008 99 85	Sokerimaissi, muulla tavalla valmistettu tai säilötty, lisättyä sokeria tai alkoholia sisältämätön, lukuunottamatta sokerimaissia (*Zea mays var. saccharata*).

17. TIETTYJEN AKT-VALTIOISTA JA MERENTAKAISISTA MAISTA JA MERENTAKAISILTA ALUEILTA PERÄISIN OLEVIEN MAATALOUSTUOTTEIDEN TUONTIA RANSKAN MERENTAKAISIIN DEPARTEMENTTEIHIN KOSKEVA ERITYISJÄRJESTELMÄ

CN-koodit:		Ei sovelleta kolmansien maiden tuotteista kannettavaa tuontimaksua.
0102 90 10 0102 90 31 0102 90 33 0102 90 35 0102 90 37	Elävät nautaeläimet, kotieläinlajit, muut kuin puhdasrotuiset siitoseläimet	
0201 0202 0206 10 95 0206 29 91	Naudanliha, tuore tai jäähdytetty	Ei sovelleta kolmansien maiden tuotteista kannettavaa tuontimaksua.
0709 90 60 0712 90 19 1005 10 90 1005 90 90	Maissi	Ei sovelleta kolmansien maiden tuotteista kannettavaa tuontimaksua. Tarpeelliset toimenpiteet yhteisön markkinoiden häiriöitä vastaan, jos tuonnin vuosittainen määrä ylittää 25 000 tonnia.
0714 10 91 0714 90 11	(myös jamssit)	Ei sovelleta kolmansien maiden tuotteilta kannettavaa tuontimaksua 2 000 tonnin vuosikiintiön rajoissa.

18. RIISIN TUONTIA MERENTAKAISEEN RÉUNIONIN DEPARTEMENTTIIN KOSKEVA ERITYINEN JÄRJESTELMÄ

	Ei sovelleta kolmansien maiden tuotteista kannettavaa tuontimaksua.

LIITE XLI

STABEX

Komission julistus järjestelmän hoidosta

Varmistaakseen järjestelmän toteuttamisen asianmukaisen avoimuuden komissio vahvistaa, että 207 artiklan 4 kohdassa mainitun kertomuksen tueksi se hankkii AKT-valtioiden suurlähettiläskomitean käyttöön kaikki hyödylliset täydentävät tiedot, joita siltä saatetaan pyytää.

LIITE XLII

STABEX

Yhteinen julistus AKT-valtioiden MMA:ihin suuntautuvasta viennistä

Sovellettaessa 189 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja 2 kohtaa otetaan huomioon AKT-valtioiden MMA:ihin suuntautuva vienti.

LIITE XLIII

STABEX

Yhteinen julistus tilastotietoja koskevia vaatimuksia koskevan 199 artiklan 2 kohdan osalta

1. Ensimmäisen soveltamisvuoden osalta AKT-valtiot ilmoittavat komissiolle:

   a) niiden kaikkien kauppatavaroiden kaikkiin määräpaikkoihin suuntautuneen viennin arvon soveltamisvuotta edeltävän vuoden ajalta;

   b) kyseisen tai kyseisten tuotteiden kaupan pidetyn tuotannon määrän viiteajanjaksona ja soveltamisvuonna;

   c) kyseisen tai kyseisten tuotteiden kaikkiin määräpaikkoihin suuntautuneen viennin määrän ja arvon viiteajanjaksona sekä soveltamisvuonna. Ne AKT-valtiot, joissa sovelletaan 189 artiklan 2 kohtaa, ilmoittavat komissiolle myös kyseisen tai kyseisten tuotteiden muihin AKT-valtioihin suuntautuneen viennin määrän viiteajanjaksona ja soveltamisvuonna; ja

   d) kyseisen tai kyseisten tuotteiden yhteisöön suuntautuneen viennin määrän ja arvon viiteajanjaksona ja soveltamisvuonna.

2. Järjestelmän toteuttamista seuraavina vuosina edellä mainitut tilastotietoja koskevat vaatimukset koskevat ainoastaan vuotta, jota koskevia ilmoituksia ei ole saatu edellisenä vuonna.

LIITE XLIV

STABEX

Yhteinen julistus AKT-valtioiden ja ETY:n välisistä neuvotteluista maailmanlaajuisen vientitulojen vakauttamisjärjestelmän perustamisen yhteydessä

Sopimuspuolet sopivat yhteistoiminnasta yleissopimuksen puitteissa, jotta vältettäisiin kaksinkertaisten korvausten maksaminen siinä tapauksessa, että yleissopimuksen soveltamisaikana pantaisiin alulle maailmanlaajuinen vientitulojen vakauttamisjärjestelmä.

LIITE XLV

STABEX

Yhteinen julistus 189 artiklan 1 kohdan b alakohdan osalta

Sopimuspuolet sopivat, että toisen AKT–ETY-yleissopimuksen 27 artiklan mukaisesti tehdyt päätökset Dominikaanisesta tasavallasta peräisin olevien kookospähkinöiden ja kookospähkinäöljyn viennin hyväksi sekä Nigeristä peräisin olevan pitkäpavun (*Vigna unguiculata*) viennin hyväksi ovat edelleen voimassa.

LIITE XLVI

STABEX

Yhteinen julistus 210 ja 211 artiklan osalta

Sopimuspuolet sopivat panevansa alulle mahdollisimman yksinkertaiset menettelyt 210 ja 211 artiklan 2 ja 3 kohdan soveltamiseksi, ja erityisenä tavoitteena on tosiasiallisten siirtojen suuntaaminen AKT-valtioille mahdollisimman nopeasti.

LIITE XLVII

STABEX

Yhteinen julistus 189 artiklan 3 kohdan osalta

Sopimuspuolet sopivat, että kolmannen AKT–ETY-yleissopimuksen liitteessä XXI luetellut AKT-valtiot hyötyvät edelleen "kaikkiin määräpaikkoihin" suuntautuvan viennin poikkeuskohtelusta kolmen vuoden siirtymäkauden ajan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 189 artiklan 3 kohdan määräysten soveltamista.

Sopimuspuolet sopivat lisäksi, että ennen ensimmäisessä kohdassa mainitun kolmen vuoden siirtymäkauden päättymistä ministerineuvosto tarkastelee uudelleen näiden valtioiden tilannetta erityisesti niiden Stabex-järjestelmään kuuluvien tuotteiden viennissä tapahtuneen kehityksen osalta.

LIITE XLVIII

STABEX

Yhteisön julistus 188 artiklan osalta

Yhteisö on ottanut huomioon AKT-valtioiden neuvottelujen aikana esittämät hakemukset, jotka koskevat puuvillansiemenöljyä, säämiskänahkaa sekä eläviä nautaeläimiä, lampaita ja vuohia.

Yhteisö julistaa olevansa valmis tarkastelemaan näitä hakemuksia 188 artiklan määräysten mukaisesti heti, kun se on saanut varteenotettavat todistusasiakirjat.

LIITE XLIX

Yhteinen julistus 224 artiklan d alakohdan osalta

Valittaessa rakennesopeutustukea tukevia välineitä sekä laadittaessa toisen osapuolen varojen kokoamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä otetaan aiheellisella tavalla huomioon ne valuuttamääräykset, joita AKT-valtiot noudattavat valuuttavyöhykkeensä osalta.

LIITE L

Yhteinen julistus velasta

Ottaen huomioon kansainvälisen velkaongelman vakavuuden ja sen vaikutukset taloudelliseen kasvuun komissio julistaa olevansa valmis jatkamaan kansainvälisen keskustelun yhteydessä käytävää mielipiteenvaihtoa yleisestä velkaongelmasta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta aiheellisilla tasoilla käytäviä erityisiä keskusteluja.

LIITE LI

AKT-valtioiden julistus velasta

1. AKT-valtiot pitävät myönteisenä komission positiivista suhtautumista valtioiden velkaongelmaan ja kiinnittävät huomiota niihin konkreettisiin toimenpiteisiin, joita on toteutettu velkataakan keventämiseksi. Valtiot pitävät erityisen myönteisinä:

a) päätöstä poistaa erityislainat yleissopimuksen mukaisesti;

b) päätöstä luopua Stabex-siirtojen takaisinmaksuvelvoitteesta;

c) Sysminin uusia järjestelyitä;

d) parantuneita Euroopan investointipankin riskipääomien ja lainojen myöntämistä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.

2. Ottaen huomioon velkaantumisongelman merkittävyyden AKT-valtiot pyytävät yhteisöä 1 kohdan mukaisesti etenemään vielä pidemmälle ja:

a) peruuttamaan kaikki erityislainoina yhteisön kanssa sovitut lainat;

b) muuttamaan lahjoituksiksi kaikki erityislainat, joista ei ole vielä tehty sopimusta;

c) luopumaan kaikista jäljellä olevien Stabex-maksujen ja Sysmin-järjestelmään liittyvien maksujen takaisinmaksusta.

LIITE LII

Yhteinen julistus 255 artiklan osalta

Sopimuspuolet sopivat, että 255 artiklaa sovellettaessa kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:

i) hankkeet, jotka helpottavat pakolaisten vapaaehtoista maahanpaluuta ja uudelleen sijoittumista;

ii) pakolaisten kulttuuri-identiteetti vastaanottovaltioissa sekä oman maansa sisällä siirretyn väestön kulttuuri-identiteetti;

iii) pakolaisten ja siirtoväestön joukossa olevien naisten, lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet;

iv) sen seikan tiedostaminen, että 255 artiklan mukainen apu voi myötävaikuttaa pakolaisten, kotimaahansa palaavien, siirtoväestön ja vastaanottoalueilla olevien väestöryhmien pitkän aikavälin kehitystarpeisiin vastaamiseen;

v) AKT-valtioiden, komission ja muiden elinten välisen yhteensovittamisen tehostaminen hankkeiden toteuttamiseksi.

LIITE LIII

Yhteinen julistus kolmannen osan III osaston 3 luvun 2 jakson osalta

1. Helpottaakseen sijoitustoiminnan edistämistä ja turvaamista koskevia kahdenvälisiä sopimusneuvotteluja sopimuspuolet sopivat tutkivansa jonkin turvaamista koskevan mallisopimuksen tärkeimpiä lausekkeita.

Tämä tutkimus, jonka taustalla ovat sopimuksen osapuolina olevien valtioiden kahdenvälisten sopimusten määräykset, kohdistuu erityisesti seuraaviin seikkoihin:

i) oikeudelliset takeet oikeudenmukaisen ja yhdenvertaisen käsittelyn takaamiseksi ja ulkomaisten sijoittajien turvaamiseksi;

ii) suosituimman sijoittajan lauseke;

iii) suojaaminen pakkolunastamisen tai kansallistamisen yhteydessä;

iv) pääomien ja voittojen siirto; ja

v) kansainvälinen välitysmenettely riita-asioissa sijoittajan ja vastaanottavan jäsenvaltion välillä.

2. Sopimuspuolet sopivat tutkivansa takuujärjestelmien kykyä vastata pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeisiin niiden AKT-valtioihin tekemien sijoitusten varmistamiseksi.

3. Edellä mainitut tutkimukset alkavat mahdollisimman pian yleissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Kun ne on saatu päätökseen, niiden tulokset esitetään AKT-valtioiden ja ETY:n kehitysrahoitusyhteistyön komitealle tarkastelua ja aiheellisia toimia varten.

LIITE LIV

Yhteinen julistus 294 artiklan osalta

"Alkuperätuotteiden" käsitteen määritelmä arvioidaan yleissopimuksen 294 artiklaa soveltamiseksi suhteessa asianomaisiin kansainvälisiin sopimuksiin.

LIITE LV

Yhteinen julistus 320, 321, 322, 323 ja 327 artiklan osalta

AKT-valtioiden ja ETY:n kehitysrahoitusyhteistyön komitean työn helpottamiseksi komissio ja AKT-pääsihteeristö valmistelevat ja toteuttavat yhteisiä seuranta- ja arviointitoimia, joista ne ilmoittavat komitealle yleissopimuksen 327 artiklan mukaisesti. Komitea vahvistaa ensimmäistä kertaa yleissopimuksen allekirjoittamisen jälkeen kokoontuessaan sellaiset toiminnan yksityiskohtaiset säännöt, jotka takaavat sen toimien yhteisen luonteen, ja se hyväksyy vuosittain 325 artiklassa tarkoitetun työohjelman.

LIITE LVI

Yhteinen julistus kolmannen osan IV osaston 2 luvun osalta

Vaikka Zairea ei maantieteellisen sijaintinsa vuoksi lueta AKT:n sisämaavaltioihin, yhteisö ja AKT-valtiot ovat kuitenkin tunnustaneet ne rajoitukset ja erityisongelmat, joita tällä valtiolla on, mukaan lukien ne vaikeudet, jotka aiheutuvat sen merelle johtavien väylien puutteellisuudesta sekä puutteellisista perusrakenteista sen rannikolle pääsyä varten.

Yleissopimuksen soveltamisen aikana yhteisö sitoutuu, samassa myönteisessä hengessä ja samasta erityisnäkökulmasta, joka on ominaista AKT:n sisämaavaltioita koskevien määräysten soveltamiselle, tutkimaan kaikki Zairen viranomaisten esittämät pyynnöt ja auttamaan näitä viranomaisia yrityksissään voittaa ne vaikeudet ja rajoitukset, joita Zairella on vientinsä kuljetuksen, kauttakulun ja kehittämisen alueilla.

LIITE LVII

Yhteinen julistus 362 artiklan osalta

Yhteisö ja AKT-valtiot ovat valmiita sallimaan perustamissopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen maiden ja alueiden liittymisen yleissopimukseen niiden saavutettua itsenäisyyden, jos ne haluavat jatkaa suhteitaan yhteisöön tässä muodossa.

LIITE LVIII

Saksan liittotasavallan hallituksen edustajan julistus sen määrittelemisestä, kenet katsotaan Saksan kansalaiseksi

Kun yleissopimuksessa viitataan jäsenvaltioiden kansalaisiin, ilmaisulla tarkoitetaan Saksan liittotasavallan osalta "Saksan liittotasavallan perustuslaissa tarkoitettuja saksalaisia".

LIITE LIX

Saksan liittotasavallan hallituksen edustajan julistus yleissopimuksen soveltamisesta Berliiniin

Yleissopimusta sovelletaan myös Berliinin osavaltioon (*Land*), jollei Saksan liittotasavallan hallitus anna päinvastaista julistusta muille sopimuspuolille kolmen kuukauden kuluessa yleissopimuksen voimaantulosta.

LIITE LX

A. **Yhteisön julistus rahoituspöytäkirjasta**

Yhteisö julistaa, että rahoituspöytäkirjassa mainittu 12 000 miljoonan ecun rahoitustuki kattaa kaikki ne AKT-valtiot, jotka ovat osallistuneet yleissopimusta koskeviin neuvotteluihin tai joita 364 artikla koskee, riippumatta niiden liittymisajankohdasta.

B. **AKT-valtioiden julistus rahoituspöytäkirjaa koskevasta yhteisön julistuksesta**

AKT-valtiot hyväksyvät yhteisön tarjouksen ja ottavat sen julistuksen huomioon aiheellisella tavalla.

LIITE LXI

Yhteisön julistus rahoituspöytäkirjan osalta

Rahoituspöytäkirjassa mainitut rahasummat yhteisön AKT-valtioiden haltuun antaman rahoituksen kattamiseksi ilmaistaan ecuina, sellaisena kuin se määritetään 18 päivänä joulukuuta 1978 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3180/78, sellaisena kuin se on muutettuna 19 heinäkuuta 1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1971/89 tai tarvittaessa sellaisena kuin sen koostumus määritetään neuvoston myöhemmässä asetuksessa.

LIITE LXII

Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 1 yleissopimuksen 175 ja 177 artiklan osalta

Jos AKT-valtiot soveltaisivat yhteisöstä, mukaan lukien Kanariansaaret, Ceuta ja Melilla, peräisin olevien tuotteiden tuontiin erityistullimenettelyä, pöytäkirjan n:o 1 määräyksiä sovellettaisiin soveltuvin osin. Kaikissa muissa tapauksissa, joissa AKT-valtioiden tuontiin soveltama menettely edellyttää alkuperän todistamista, AKT-valtiot hyväksyvät alan kansainvälisten sopimusten määräysten mukaiset alkuperätodistukset.

LIITE LXIII

Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 1

1. Pöytäkirjan 10 artiklan 2 kohdan c alakohtaa sovellettaessa ensimmäisessä lastaussatamassa matkalla yhteisöön annettu merirahtikirja vastaa kauttakuljetusrahtikirjaa tuotteista, joista vaaditaan AKT:n sisämaavaltioissa annettu tavaratodistus.

2. AKT:n sisämaavaltioista viedyistä ja muualla kuin AKT-valtioissa tai pöytäkirjan liitteessä III mainituissa maissa ja alueilla varastoiduista tuotteista voidaan vaatia 13 artiklassa tarkoitetuin edellytyksin annettu tavaratodistus.

3. Toimivaltaisen viranomaisen antamat ja toimivaltaisten tulliviranomaisten hyväksymät EUR.1-tavaratodistukset hyväksytään pöytäkirjan 12 artiklan 6 kohdan tarkoituksia varten.

4. AKT-valtioiden yritysten pyrkimysten helpottamiseksi löytää uusia hankintalähteitä pöytäkirjan alkuperän kasautumista koskevien määräysten hyödyntämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla annetaan määräyksiä, jotta teollisuuden kehittämiskeskus antaisi apuaan AKT-valtioiden toimijoille niiden luodessa soveltuvia yhteyksiä AKT-valtioiden hankkijoiden, yhteisön sekä maiden ja alueiden kanssa ja jotta suosittaisiin teollisen yhteistyön suhteita eri toimijoiden välillä.

LIITE LXIV

Yhteinen julistus pöytäkirjan n:o 1 tietyistä kohdista

1. Sopimuspuolet pyytävät nopeaa vastausta yhteisön jäsenvaltioiden viranomaisten esittämiin tarkastuspyyntöihin.

2. Sopimuspuolet vahvistavat uudelleen, että pöytäkirjassa n:o 1 olevan II liitteen luettelon säännöt eivät saa vaikuttaa kaupan etuuskohteluun, jota sovelletaan ennen AKT–ETY-ministerineuvoston tekemää päätöstä n:o 1/89. Jos luettelon alkuperäsäännöt muuttavat niitä sääntöjä, jotka ovat voimassa ennen päätöstä n:o 1/89, ja tämä muutos näyttää aiheuttavan asianomaisten alojen etujen kannalta vahingollisen tilanteen, ja jos joku sopimuspuolista niin pyytää 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä, AKT-valtioiden ja ETY:n tulliyhteistyökomitea tutkii pikaisesti mahdollisuutta palauttaa säännön sisältö sellaiseksi kuin se oli ennen päätöstä n:o 1/89.

Komitea tekee joka tapauksessa päätöksen kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona pyyntö esitetään sille.

Yleissopimuksen osapuolet vahvistavat tarpeelliset oikeudelliset puitteet, jotta 1 päivä tammikuuta 1990 jälkeen kyseisiltä tuotteilta virheellisesti kannetut tullimaksut korvataan.

3. Sopimuspuolet sopivat, että asianomaisten virkamiesten ja kaupallisten toimijoiden käytettäväksi laaditaan mahdollisimman nopeasti alkuperäsääntöjen käsikirja.

Ne sopivat myös, että kehitysrahoitusyhteistyön puitteissa pidetään alkuperäsääntöjä käsitteleviä tiedotusseminaareja.

LIITE LXV

Yhteinen julistus pöytäkirjan n:o 1 osalta kalastustuotteiden alkuperästä

Yhteisö tunnustaa AKT:n rannikkovaltioiden oikeuden hyödyntää ja käyttää järkevästi kalavarojaan kaikissa niiden lainkäyttövaltaan kuuluvissa vesissä.

Sopimuspuolet sopivat, että olemassaolevia alkuperäsääntöjä on tarkasteltava, jotta selvitettäisiin, mitä muutoksia niihin voidaan tehdä ensimmäisen kohdan perusteella.

Tietoisina omista kiinnostuksensa kohteista ja eduistaan AKT-valtiot ja yhteisö sopivat, että molemminpuolisesti tyydyttävään ratkaisuun päätymiseksi jatketaan AKT-valtioiden kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvilta vesiltä pyydettyjen kalastustuotteiden tulosta yhteisön markkinoille aiheutuvan ongelman tarkastelua. Tämän tarkastelun suorittaa yleissopimuksen voimaantulon jälkeen tulliyhteistyön komitea, jota avustavat tarvittaessa aiheelliseksi katsotut asiantuntijat. Tarkastelun tulokset annetaan yleissopimuksen ensimmäisenä soveltamisvuonna suurlähettiläskomitealle ja viimeistään toisena soveltamisvuonna ministerineuvostolle, jotta se voisi muodostaa niistä käsityksensä molemminpuolisesti tyydyttävän ratkaisun saavuttamiseksi.

Tällä hetkellä ja kalastustuotteiden käsittelytoiminnan osalta AKT-valtioissa yhteisö julistaa olevansa valmis tarkastelemaan avoimessa hengessä sellaisia tämän tuotannon alan käsiteltyjen tuotteiden alkuperäsääntöjä koskevia poikkeushakemuksia, jotka perustuvat kolmansien maiden kanssa tehtyjen kalastussopimusten määräämiin vaatimuksiin saaliiden pakollisesta purkamisesta. Yhteisö ottaa tarkastelussaan huomioon erityisesti sen, että kyseisten kolmansien maiden olisi taattava näiden tuotteiden tavanomaiset markkinat myös käsittelyn jälkeen, jos niitä ei ole tarkoitettu kansalliseen tai alueelliseen kulutukseen.

Tässä yhteydessä ja tonnikalasäilykkeiden osalta yhteisö tarkastelee myönteisessä hengessä tapauksittain AKT-valtioiden hakemukset, jos kunkin hakemuksen liitteenä olevasta taloudellisesta asiakirjasta käy selvästi ilmi, että kyse on edellisessä kohdassa tarkoitetuista tapauksista. Pöytäkirjassa n:o 1 olevassa 31 artiklassa mainittujen määräaikojen kuluessa tehdyssä päätöksessä määritetään sovitut määrät ja päätöksen soveltamisaika, ottaen huomioon mainitun pöytäkirjan 31 artiklan 10 kohta.

Tämän julistuksen mukaisesti myönnetyt poikkeukset eivät rajoita AKT-valtioiden oikeuksia hakea ja saada pöytäkirjassa n:o 1 olevan 31 artiklan mukaisesti myönnettyjä poikkeuksia.

LIITE LXVI

Yhteisön julistus pöytäkirjan n:o 1 osalta aluevesien laajuudesta

Yhteisö muistuttaa mieleen, että tämän alan kansainvälisen oikeuden tunnustetut periaatteet rajoittavat aluevesien laajuuden enimmillään 12 meripeninkulmaan ja julistaa, että aina kun pöytäkirjassa viitataan aluevesiin, se soveltaa pöytäkirjan määräyksiä ottaen huomioon tämän rajan.

LIITE LXVII

AKT-valtioiden julistus pöytäkirjan n:o 1 osalta kalastustuotteiden alkuperästä

AKT-valtiot vahvistavat jälleen näkökantansa, jonka ne ovat tuoneet toistuvasti esille kalastustuotteiden alkuperäsääntöjä koskevissa neuvotteluissa ja ovat siten edelleen sitä mieltä, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien vesien kalavarantojen osalta osana niiden itsemääräämisoikeuksien käyttöä, mukaan lukien yksinomainen talousvyöhyke sellaisena, kuin se määritellään Yhdistyneiden kansakuntien merioikeuden yleissopimuksessa, kaikkien näiltä vesiltä pyydettyjen ja AKT-valtioiden satamiin käsittelyä varten pakollisesti purettujen saaliiden olisi oltava oikeutettuja alkuperäasemaan.

LIITE LXVIII

Yhteinen julistus pöytäkirjassa n:o 2 olevan 1 ja 2 artiklan osalta

1. Ministerineuvostossa ja yhteisessä edustajakokouksessa kokoontuvat AKT-valtiot perustavat näiden elinten alaisuuteen rahaston, jota hoitavat AKT:n puolelta ministerineuvoston sihteeristönä ja yhteisen edustajakokouksen sihteeristönä toimivat elimet ja jonka ainoana tarkoituksena on hankkia rahoitusta niiden kulujen kattamiseksi, jotka aiheutuvat AKT-valtioiden edustajien osallistumisesta yhteisen edustajakokouksen järjestämiin kokouksiin (lukuun ottamatta sen yleiskokouksia) ja hajautetun yhteistyön yhteydessä ministerineuvoston yhdessä yhteisön ja AKT-valtioiden elinten kanssa järjestämiin kokouksiin.

AKT-valtiot suorittavat oman osuutensa rahastoon. Yhteisö puolestaan suorittaa artiklan 166 mukaisesh rahastoon summan, joka ei saa olla suurempi kuin 3 miljoonaa ecua yleissopimuksen liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan voimassaoloaikana.

2. Jotta kulut voitaisiin kattaa rahastosta, niiden täytyy täyttää seuraavat edellytykset 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten lisäksi:

— niiden täytyy aiheutua yhteisen edustajakokouksen AKT-parlamentaarikkojen tai sen muiden AKT-jäsenten, jotka matkustavat edustamastaan valtiosta, osallistumisesta yhteisen edustajakokouksen työryhmiin tai sen järjestämiin erityistehtäviin, sekä myös näiden samojen henkilöiden ja AKT-valtioiden taloudellisten ja sosiaalisten alojen edustajien osallistumisesta yleissopimuksen 30 artiklan 2 kohdan h alakohdassa sekä 32 artiklan 2 kohdan b alakohdassa määrättyihin neuvotteluihin;

— työryhmien ja tehtävien järjestämistä koskevat, kuten myös kokousten ja tehtävien toistumistiheyttä ja paikkaa koskevat päätökset täytyy tehdä ministerineuvoston ja yhteisen edustajakokouksen työjärjestysten mukaisesti.

3. Yhteisön maksamien vuosiosuuksien maksun edellytyksenä on (ensimmäistä vuotta lukuun ottamatta) se, että ministerineuvoston ja yhteisen edustajakokouksen AKT-sihteeristönä toimivat elimet esittävät selvityksen, joka koskee aiemmin maksettujen osuuksien käyttöä 1 ja 2 kohdan edellytysten mukaisesti.

LIITE LXIX

Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 2

Yhteisö ottaa huomioon AKT–ETY-ministerineuvoston Fidin toisessa kokouksessa tehtyjen sitoumusten hengessä AKT-valtioiden esittämät, niiden sihteeristön toimintakulujen rahoitusavustusta koskevat pyynnöt ja julistaa olevansa valmis käsittelemään erityisellä huolella AKT-valtioiden sille esittämät konkreettiset pyynnöt, jotta sihteeristö voisi hankkia itselleen tarpeelliseksi katsotun henkilöstön.

LIITE LXX

Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 2

Yhteisö, joka on tietoinen siitä, että kokoustulkkaukseen sekä asiakirjojen kääntämiseen liittyvät kulut johtuvat pääasiassa sen omista tarpeista, on valmis jatkamaan aiempaa käytäntöä ja vastaamaan näistä kuluista niin jonkin jäsenvaltion alueella pidettävien yleissopimuksen toimielinten kokousten kuin jonkin AKT-valtion alueella pidettävien kokousten osalta.

LIITE LXXI

Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 3

Pöytäkirja n:o 3 on kansainvälisen oikeuden alan monenvälinen asiakirja. Kuitenkin ne erityisongelmat, jotka aiheutuisivat pöytäkirjan n:o 3 soveltamisesta vastaanottovaltiossa, olisi ratkaistava kyseisen valtion kanssa tehtävällä kahdenvälisellä sopimuksella.

Yhteisö on ottanut huomioon AKT-valtioiden pyynnöt pöytäkirjan n:o 3 joidenkin määräysten muuttamisesta, erityisesti pyynnöt, jotka koskevat AKT-sihteeristön, Teollisuuden kehittämiskeskuksen (TKK) ja Maatalouden ja maaseudun teknisen yhteistyön keskuksen (MMTYK) henkilöstöjen asemaa.

Yhteisö on valmis yhteisesti etsimään aiheellisia ratkaisuja AKT-valtioiden pyynnöissään esille tuomiin ongelmiin tarkoituksenaan laatia edellä tarkoitetun kaltainen erillinen oikeudellinen väline.

Tässä yhteydessä vastaanottovaltio, vaikuttamatta AKT-, TKK- ja MMTYK-sihteeristöjen nauttimiin nykyisiin etuihin:

1) osoittaa ymmärrystä "ylemmän tason henkilöstön" käsitteen tulkinnassa, joka määritellään yhteisellä sopimuksella;

2) tunnustaa AKT-ministerineuvoston puheenjohtajan AKT–ETY-suurlähettiläskomitean puheenjohtajalle siirtämät valtuudet, jotta edellä mainitun pöytäkirjan 9 artiklan mukaisesti sovellettavia yksityiskohtaisia sääntöjä yksinkertaistettaisiin;

3) hyväksyy myöntävänsä tiettyjä helpotuksia AKT-, TKK- ja MMTYK-sihteeristöjen henkilöstöjen jäsenille helpottaakseen heidän ensimmäistä sijoittautumistaan vastaanottovaltioon;

4) tutkii soveltuvalla tavalla verotukseen liittyviä kysymyksiä, jotka koskevat AKT-, TKK- ja MMTYK-sihteeristöjä ja niiden henkilöstöjä.

LIITE LXXII

Jäsenvaltioiden julistus pöytäkirjasta n:o 3

Jäsenvaltiot pyrkivät omien kansallisten, erityisesti viisumeja koskevien, säännöstensä puitteissa helpottamaan niiden alueilla tapahtuvaa yhteisöön akkreditoitujen diplomaattien ja niiden AKT-sihteeristön jäsenten, jotka mainitaan pöytäkirjassa n:o 3 olevassa 7 artiklassa ja joiden nimet ja ura-alueet on ilmoitettu pöytäkirjan 9 artiklan mukaisesti, sekä AKT-, TKK- ja MMTYK-virkamiesten liikkumista virallisten velvollisuuksiensa yhteydessä.

LIITE LXXIII

Yhteinen julistus komission edustustoista AKT-valtioissa pöytäkirjan n:o 3 osalta

AKT-valtiot myöntävät omien asiaa koskevien kansallisten säännöstensä puitteissa komission edustustoille vastaavat etuoikeudet ja koskemattomuuden kuin mitä ne myöntävät diplomaattiedustustoille, jotta ne voisivat täyttää mahdollisimman tehokkaasti niille yleissopimuksessa uskotut tehtävät.

LIITE LXXIV

Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 5

Sopimuspuolet sopivat, että pöytäkirjassa n:o 5 oleva 1 artikla ei estä yhteisöä laatimasta banaaneja koskevia yhteisiä sääntöjä AKT-valtioita kuullen, mikäli yksikään AKT-valtio, joka on yhteisön tavanomainen hankkija, ei joudu yhteisöön pääsyn ja yhteisössä nautittujen etujen osalta vähemmän suotuisaan tilanteeseen, kuin missä se oli ennen tai missä se on nykyisin.

Jos Euroopan yhteismarkkinoiden toteuttamisen jälkeen yhteisössä tapahtuisi tällä alalla muita huomattavia muutoksia kuin banaanien kulutuksen luonnollinen lasku, yhteisö sitoutuu neuvottelemaan tavanomaisten banaanien hankkijoiden kanssa ja ottamaan huomioon syntyneen tilanteen turvatakseen tämän pöytäkirjan osapuolten kaikki oikeutetut edut.

LIITE LXXV

Yhteisön julistus pöytäkirjasta n:o 5

(Maantieteellinen kattavuus: Haiti ja Dominikaaninen tasavalta)

Pöytäkirjassa n:o 5 ja sen liitteenä olevassa yhteisessä julistuksessa viitataan tarkoituksellisesti niihin AKT-valtioihin, jotka ovat yhteisön tavanomaisia hankkijoita. Pöytäkirjan ja julistuksen tarkoituksena on taata tiettyjen AKT-valtioiden erityisetujen jatkuminen yhteisön markkinoilla.

Ottaen huomioon, että yleissopimuksen osapuolina olevat uudet AKT-valtiot eivät nykyisin vie yhteisöön, ei niitä siis pidetä tavanomaisina hankkijoina.

LIITE LXXVI

Yhteinen julistus pöytäkirjasta n:o 6

1. Jos yhteisö toteuttaisi alkoholin yhteisen markkinajärjestelyn, se sitoutuu aloittamaan neuvottelut rommin tavanomaisten viejien kanssa turvatakseen niiden edut markkinaolosuhteiden muutoksissa.

2. Jos yhteisön rommimarkkinoilla tapahtuisi yhteisön laajentumisen johdosta muita huomattavia muutoksia kuin rommin kulutuksen luonnollinen lasku, yhteisö sitoutuu neuvottelemaan rommin tavanomaisten viejien kanssa ja ottamaan huomioon syntyneen tilanteen turvatakseen tavanomaisten hankkijoiden edut.

3. Jäsenvaltiot huolehtivat, että kansalliset viranomaiset eivät sovella niiden lupajärjestelmää tavalla, joka haittaisi 2 artiklan a alakohdassa mainittujen rommimäärien tuontia.

4. Sopimuspuolet toteavat, että yhteisö on hyväksynyt 4 artiklan määräykset sillä edellytyksellä, että:

a) jokainen AKT-valtio, joka haluaa hyötyä näistä määräyksistä, sisällyttää kansalliseen maaohjelmaansa aiheellisia rommia koskevia kaupallisia edistämishankkeita;

b) yhteisön sopimus ei rajoita jäsenvaltioiden lainsäädäntöä alkoholimainonnan alalla.

LIITE LXXVII

Yhteinen julistus pöytäkirjan n:o 7 osalta

Jos jokin AKT-valtio, joka ei hyödy naudanlihaa koskevasta pöytäkirjasta, aikoo viedä yhteisöön, tämän valtion ongelmaa tarkastellaan aiheellisessa yhteydessä.

LIITE LXXVIII

Yhteisön julistus pöytäkirjan n:o 7 osalta

Pöytäkirjassa n:o 7 mainitussa kokonaismäärässä ei oteta huomioon Namibian mahdollista liittymistä yleissopimukseen. Namibian liittyessä yhteisö pyrkii myönteisessä hengessä molemminpuolisesti tyydyttävään ratkaisuun, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisestä pöytäkirjasta hyötyvien AKT-valtioiden etuja.

AKT–ETY-MINISTERINEUVOSTON PÄÄTÖS N:o 4/90,

tehty 23 päivänä marraskuuta 1990,

Namibian liittämisestä neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen allekirjoittajavaltioihin

AKT–ETY-SUURLÄHETTILÄSKOMITEA, joka

ottaa huomioon Loméssa 15 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetun neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen, jäljempänä "yleissopimus", ja erityisesti sen 364 artiklan,

sekä katsoo, että

Namibian on saavuttanut itsenäisyyden 21 päivänä maaliskuuta 1990,

Namibia on 30 päivänä maaliskuuta 1990 päivätyssä ja AKT–ETY-ministerineuvoston rinnakkaispuheenjohtajille osoitetussa kirjeessä hakenut liittymistä yleissopimukseen,

AKT–ETY-ministerineuvoston tehtävänä on tehdä ratkaisu tästä hakemuksesta ja tehdä Namibian liittymistä yleissopimukseen koskeva aiheellinen päätös, ja

AKT–ETY-ministerineuvosto on 28 ja 29 päivänä maaliskuuta 1990 Fidissä pidetyssä 15:nnessä istunnossaan päättänyt yleissopimuksen 345 artiklan mukaisesti siirtää AKT–ETY-suurlähettiläskomitealle Namibian liittymistä yleissopimukseen koskevan yleissopimuksen 364 artiklan soveltamisessa tarvittavat toimivaltuudet,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Namibia liitetään yleissopimuksen allekirjoittajavaltioihin sen ratifioimista ja voimaantuloa varten.

2 artikla

Namibian yleissopimukseen liittymisen yhteydessä annettavat määräykset ja toteutettavat toimenpiteet, jotka koskevat yleissopimuksen kolmatta osaa ja tätä yleissopimuksen osaa koskevan päätösasiakirjan liitteitä, mukaan lukien se mitä tulee naudanlihaan, ovat tämän päätöksen liitteenä.

3 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se on tehty.

Tehty Brysselissä 23 päivänä marraskuuta 1990.

AKT–ETY-ministerineuvoston puolesta
AKT–ETY-suurlähettiläskomitean puolesta
Puheenjohtaja
F. DI ROBERTO

LIITE

NAMIBIAN LIITTYMINEN NELJÄNTEEN AKT–ETY-YLEISSOPIMUKSEEN

1. **Naudanliha**

Namibialle myönnetään yleissopimuksen pöytäkirjan n:o 7 osalta luuttoman naudanlihan vuosikiintiö, joka on 10 500 tonnia kahtena ensimmäisenä vuonna ja 13 000 tonnia kolmena seuraavana vuonna.

2. **Vähiten kehittyneiden valtioiden kohtelua vastaava kohtelu**

Namibialle myönnetään viideksi vuodeksi niiden AKT-valtioiden, jotka on lueteltu yleissopimuksen 330 artiklan luettelossa (vähiten kehittyneet valtiot), saamaa kohtelua vastaava kohtelu.

3. **Stabex**

Stabex-järjestelmään kuuluvien tuotteiden luetteloon (yleissopimuksen 187 artikla) sisällytetään karakulnahka.

4. **Tullimenettely**

Namibia sisällytetään yleissopimuksen liitteeseen XXXVI eli yhteiseen julistukseen Euroopan talousyhteisön ja Botswanan, Lesothon ja Swazimaan välisestä kaupasta.

YHTEISÖN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN JULISTUS

Se, että Namibialle myönnetään viideksi vuodeksi niiden AKT-valtioiden, jotka on lueteltu yleissopimuksen 330 artiklan luettelossa (vähiten kehittyneet valtiot), saamaa kohtelua vastaava kohtelu, vastaa pyrkimykseen auttaa tätä valtiota voittamaan ne vaikeudet, joita sillä on itsenäisyyden saavuttamista seuraavina ensimmäisinä kriittisinä vuosina tapahtuvassa taloudellisen irtaantumisen vaiheessa. Namibian tilanteen kehityksen perusteella yhteisö ja sen jäsenvaltiot varaavat sen vuoksi itselleen mahdollisuuden tarkastella uudelleen tämän kohtelun myöntämistä yleissopimuksen 366 artiklan mahdollisen täytäntöönpanon yhteydessä.

NAMIBIAN TASAVALLAN JULISTUS NELJÄNNEN AKT–ETY-YLEISSOPIMUKSEN ALLEKIRJOITTAMISESTA

Hänen Ylhäisyytensä Herra Pääministeri Hame GEINGOB, joka

täysin toimivaltuuksin

OTTAA HUOMIOON Loméssa 15 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetun neljännen AKT— ETY-yleissopimuksen ja erityisesti sen 364 artiklan,

sekä

KATSOO, että AKT–ETY-ministerineuvosto on 23 päivänä marraskuuta 1990 tehdyllä päätöksellään n:o 4/90 liittänyt Namibian tasavallan neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen allekirjoittajavaltioihin ja määritellyt ne määräykset ja toimenpiteet, jotka on annettava ja toteutettava Namibian tasavallan liittymisen yhteydessä edellä tarkoitettuun yleissopimukseen,

KATSOO, että Namibian tasavalta hyväksyy tämän päätöksen, ja

KATSOO, että Namibian tasavalta toivoo allekirjoittavansa tämän yleissopimuksen näillä edellytyksin, sekä

JULISTAA, että tämä asiakirja on Namibian tasavallan täysivaltaisen edustajan allekirjoittama neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen ja sen päätösasiakirjan asiakirja.

Rinnakkaistalteenottajat antavat tämän julistuksen tiedoksi osapuolille.

Hecho en Bruselas, el diecinueve de diciembre de mil novecientos noventa.

Udfærdiget i Bruxelles, den nittende december nitten hundrede og halvfems.

Geschehen zu Brüssel am neunzehnten Dezember neunzehnhundertneunzig.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα εννέα Δεκεμβρίου χίλια εννιακόσια ενενήντα.

Done at Brussels on the nineteenth day of December in the year one thousand nine hundred and ninety.

Fait à Bruxelles, le dix-neuf décembre mil neuf cent quatre-vingt-dix.

Fatto a Bruxelles, addì diciannove dicembre millenovecentonovanta.

Gedaan te Brussel, de negentiende december negentienhonderd negentig.

Feito em Bruxelas, em dezanove de Dezembro de mil novecentos e noventa.

For the Republic of Namibia

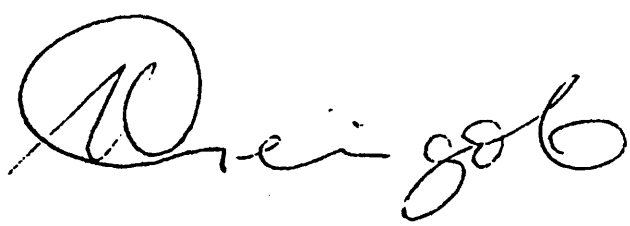

Tiedonanto Loméssa 15 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetun neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen voimaantulopäivästä

Neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen 360 artiklan mukaisesti yleissopimus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1991, jos yleissopimuksen allekirjoittajajäsenvaltioiden[1] ja kahden kolmasosan Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden ratifioimiskirjat sekä yhteisön ilmoitusasiakirja sopimuksen tekemisestä ovat talletettuina ennen 31 päivää heinäkuuta 1991.

---

[1] Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Kreikka, Luxemburg, Portugali, Ranska, Saksa, Tanska, Yhdistynyt kuningaskunta.

SISÄINEN SOPIMUS

yhteisön tukien rahoituksesta ja hoidosta neljännen AKT–ETY-yleissopimuksen osalta

(91/401/ETY)

NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

sekä

KATSOVAT, että Loméssa 15 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetussa neljännessä AKT–ETY-yleissopimuksessa, jäljempänä "yleissopimus", on yhteisön AKT-valtioille antamien tukien kokonaismääräksi vahvistettu 12 000 miljoonaa ecua vuosiksi 1990–1995,

KATSOVAT, että neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat sopivat, että merentakaisiin maihin ja alueisiin, joihin sovelletaan perustamissopimuksen neljännen osan määräyksiä, jäljempänä "maat ja alueet", Euroopan kehitysrahastosta suunnattujen tukien määräksi vahvistetaan 140 miljoonaa ecua; lisäksi määrätään, että Euroopan investointipankki, jäljempänä "pankki", suuntaa omista rahoituslähteistään maille ja alueille toimenpiteitä 25 miljoonan ecun arvosta,

KATSOVAT, että ecu, jota käytetään tämän sopimuksen soveltamisessa, on määritetty neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3180/78, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1971/89 tai tarvittaessa sen koostumuksen myöhemmin määrittävässä neuvoston asetuksessa,

KATSOVAT, että yleissopimuksen sekä maita ja alueita koskevan päätöksen, jäljempänä "päätös", täytäntöönpanemiseksi on tarpeen perustaa seitsemäs Euroopan kehitysrahasto ja vahvistaa sen varojen hankkimista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja jäsenvaltioiden antamat osuudet,

KATSOVAT, että on tarpeen vahvistaa rahoitusyhteistyön hoidon säännöt, päättää tukien valmistelu-, tarkastus- ja myöntämismenettely ja määrittää tukien käytön valvonnan yksityiskohtaiset säännöt,

KATSOVAT, että on tarpeen perustaa jäsenvaltioiden hallitusten edustajien komitea komission alaisuuteen sekä vastaavanlainen komitea pankin alaisuuteen; on tarpeen varmistaa niiden toimien yhdenmukaistaminen, joita komissio ja pankki ovat toteuttaneet yleissopimuksen ja päätöksen vastaavien määräysten soveltamiseksi; tämän vuoksi on suotavaa, että sekä komission alaisen komitean että pankin alaisen komitean kokoonpano olisi samanlainen, ja

OTTAVAT HUOMIOON 5 päivänä kesäkuuta 1984 ja 16 päivänä toukokuuta 1989 annetut neuvoston päätöslauselmat yhteisön yhteistyötoimenpiteiden ja -politiikkojen yhteensovittamisesta,

komissiota kuultuaan,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

I LUKU

1 artikla

1. Jäsenvaltiot perustavat seitsemännen Euroopan kehitysrahaston (1990), jäljempänä "rahasto".

2. a) Rahastossa on 10 940 miljoonaa ecua, jonka määrän jäsenvaltiot rahoittavat seuraavien osuuksien mukaisesti:

	(*miljoonaa ecua*)
Alankomaat	609,120
Belgia	433,234
Espanja	644,999
Irlanti	600,325
Italia	1 417,772
Kreikka	133,920
Luxemburg	20,7385
Portugali	96,140
Ranska	2 665,892
Saksan liittotasavalta	2 840,480
Tanska	227,032
Yhdistynyt kuningaskunta	1 790,640

b) Edellä a alakohdassa mainittua jakaumaa voidaan muuttaa neuvoston yksimielisellä päätöksellä, jos yhteisöön liittyy uusi valtio.

2 artikla

1. Edellä 1 artiklassa mainittu määrä jaetaan seuraavasti:

a) 10 800 miljoonaa ecua AKT-valtioille, josta:

i) 7 995 miljoonaa ecua avustuksina, joista 1 150 miljoonaa ecua varattu erityisesti rakennemukautustukeen;

ii) 825 miljoonaa ecua riskipääomina;

iii) 1 500 miljoonaa ecua siirtoina yleissopimuksen kolmannen osan II osaston 1 luvun mukaisesti;

iv) 480 miljoonaa ecua erityisrahoitusjärjestelynä yleissopimuksen kolmannen osan II osaston 3 luvun mukaisesti;

b) 140 miljoonaa ecua maille ja alueille, josta:

i) 106,5 miljoonaa ecua avustuksina;

ii) 25 miljoonaa ecua riskipääomina;

iii) 2,5 miljoonaa ecua erityisrahoitusjärjestelynä helpotuksena kaivostuotteita koskevan päätöksen määräysten mukaisesti; ja

iv) 6 miljoonaa ecua siirtoina maille ja alueille vientitulojen vakauttamisjärjestelmää koskevan päätöksen määräysten mukaisesti.

2. Jos jokin itsenäisyyden saavuttanut maa tai alue liittyy yleissopimukseen, 1 kohdan b alakohdan i, ii ja iii alakohdassa mainittuja määriä pienennetään ja 1 kohdan a alakohdan määriä suurennetaan vastaavasti neuvoston yksimielisellä päätöksellä komission ehdotuksesta.

Tällöin asianomainen maa on edelleen oikeutettu 1 kohdan b alakohdan iv alakohdassa määrättyihin varoihin, kuitenkin yleissopimuksen kolmannen osan II osaston 1 luvun hoitoa koskevien sääntöjen mukaisesti.

3 artikla

Edellä 1 artiklassa vahvistettuun määrään lisätään 1 225 miljoonan ecun arvosta pankin omista varoistaan myöntämiä lainoja, joiden myöntämisehdot pankki vahvistaa perussääntönsä määräysten mukaisesti.

Näistä lainoista on tarkoitettu:

a) 1 200 miljoonaa ecua AKT-valtioissa toteutettaviin rahoitustoimenpiteisiin;

b) 25 miljoonaa ecua maissa ja alueilla toteutettaviin rahoitustoimenpiteisiin.

4 artikla

Yleissopimuksen 235 artiklassa ja päätöksen vastaavissa määräyksissä mainitun korkotuen rahoittamiseksi on varattu enintään 280 miljoonaa ecua 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa määrätyistä avustuksista ja enintään 6 miljoonaa ecua 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdassa määrätyistä avustuksista.

Se osa näistä määristä, josta pankin lainojen myöntämisajankohdan lopussa ei ole tehty sitoumusta, palautuu käytettäväksi alkuperäisinä avustuksina.

Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta, joka on tehty yhteisymmärryksessä pankin kanssa, päättää näiden rajojen nostamisesta.

5 artikla

Kaikki AKT-valtioiden sekä maiden ja alueiden hyväksi tehtävät rahoitustoimenpiteet, jotka ovat yleissopimuksen ja päätöksen mukaisia, toteutetaan tässä sopimuksessa

määrätyin edellytyksin ja rahoitetaan rahastosta, lukuun ottamatta pankin omista varoistaan myöntämiä lainoja.

6 artikla

1. Komissio hyväksyy ja ilmoittaa neuvostolle vuosittain ennen 1 päivää lokakuuta arvion seuraavalle varainhoitovuodelle ennakoiduista maksuista sekä rahoitusosuuksia koskevien pyyntöjen erääntymisaikataulut ottaen huomioon pankin arviot sen hoitamista rahoitustoimenpiteistä. Neuvosto tekee päätöksen 21 artiklan 4 kohdassa määrätyllä määräenemmistöllä. Yksityiskohtaiset säännöt jäsenvaltioiden osuuksien maksamisesta annetaan 32 artiklassa tarkoitetussa varainhoitoasetuksessa.

2. Komissio liittää neuvostolle vuosittain esittämäänsä arvioon osuuksista arvionsa menoista, mukaan lukien edellisiin yleissopimuksiin liittyvät menot, jokaiselta neljältä vuodelta, jotka seuraavat osuuksia koskevia pyyntöjä.

3. Jos osuudet eivät riitä rahaston tosiasiallisiin tarpeisiin kyseisenä varainhoitovuonna, komissio antaa neuvostolle ehdotuksensa lisämaksuista, ja neuvosto tekee asiasta viipymättä 21 artiklan 4 kohdassa määrätyn määräenemmistöpäätöksen.

7 artikla

1. Rahastosta mahdollisesti jäljelle jäävä osa käytetään loppuun niiden samojen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, joista määrätään yleissopimuksessa, päätöksessä ja tässä sopimuksessa.

2. Tämän sopimuksen voimassaolon päätyttyä jäsenvaltiot ovat yhä velvollisia 6 artiklassa määrätyin ja 32 artiklassa tarkoitetussa varainhoitoasetuksessa säädetyin edellytyksin maksamaan osuutensa, joita koskevaa pyyntöä ei ole vielä esitetty.

8 artikla

1. Suhteessa niiden osuuksiin pankin merkitystä pääomasta jäsenvaltiot sitoutuvat toimimaan ehdoitta pankin takaajina kaikissa rahoitussitoumuksissa, jotka johtuvat pankin omista varoistaan lainanottajien kanssa tehdyistä lainasopimuksista yleissopimuksen liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan 1 artiklan ja päätöksen vastaavien määräysten sekä tarvittaessa yleissopimuksen 104 ja 109 artiklan mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu takaus rajoittuu 75 prosenttiin pankin kaikkien lainasopimusten nimissä avaamista luotoista; sitä käytetään kattamaan kaikki riskit.

3. Yleissopimuksen 104 ja 109 artiklan mukaisesti tehtyjen rahoitussitoumusten osalta jäsenvaltiot voivat pankin pyynnöstä ja erityistapauksia varten toimia pankin takaajina, kun osuus on enemmän kuin 75 prosenttia ja 100 prosenttiin saakka pankin vastaavien lainasopimusten mukaisesti avaamien luottojen osalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun kokonaistakauksen soveltamista.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdasta johtuviin jäsenvaltioiden sitoumuksiin liittyy kunkin jäsenvaltion ja pankin välinen takaussopimus.

9 artikla

1. AKT-valtioille, maille ja alueille sekä Ranskan merentakaisille departementeille 1 päivä kesäkuuta 1964 jälkeen myönnettyinä erityislainoina pankille suoritetut maksut sekä näiden valtioiden, maiden, alueiden ja departementtien hyväksi 1 päivä helmikuuta 1971 jälkeen suoritettujen riskipääomatoimien tuotot ja tulot palautetaan jäsenvaltioille suhteessa niiden osuuksiin rahastossa, josta nämä summat ovat lähtöisin, ellei neuvosto päätä yksimielisesti komission ehdotuksesta laittaa varoja rahastoon tai sijoittaa niitä muihin toimenpiteisiin.

Pankille ensimmäisessä alakohdassa mainittujen lainojen ja toimenpiteiden hoidosta maksettavat välityspalkkiot vähennetään ennakolta näistä summista.

2. Yleissopimuksen 319 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen maksuasiamiesten huostaan Eurooppaan talletettujen varojen korkotulot merkitään komission nimissä avatulle tilille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yleissopimuksen 192 artiklan määräysten soveltamista.

Saatuaan 21 artiklassa tarkoitetun Euroopan kehitysrahaston (EKR) komitean lausunnon, komissio päättää määräenemmistöllä käyttää nämä tulot:

— rahaston varainhoidon hallinnollisten ja rahoitukselisten kulujen kattamiseen;

— rajallisesti budjetoitujen ja lyhytaikaisten tutkimusten tai konsultaatioiden tekemiseen, erityisesti vahvistaakseen omia kykyjään rakennesopeutuspolitiikkojen erittelyn, määrittämisen ja muotoilemisen alalla.

II LUKU

10 artikla

1. Jollei 22, 23 ja 24 artiklasta muuta johdu ja rajoittamatta pankin velvollisuuksia tiettyjen tukimuotojen hoidossa, komissio hoitaa rahastoa 32 artiklassa tarkoitetussa varainhoitoasetuksessa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

2. Jollei 28 ja 29 artiklasta muuta johdu, rahaston varoista rahoitettuja riskipääomia ja korkotukia hoitaa komission puolesta pankki perussääntönsä ja 32 artiklassa tarkoitetussa varainhoitoasetuksessa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

11 artikla

Komissio huolehtii neuvoston määrittämän tukipolitiikan sekä AKT–ETY-ministerineuvoston yleissopimuksen 325 artiklan mukaisesti määrittämien kehitysrahoitusyhteistyön päälinjojen soveltamisesta.

12 artikla

1. Komissio ja pankki tiedottavat toisilleen vastavuoroisesti ja säännöllisesti niille esitetyistä rahoituspyynnöistä sekä niistä alustavista yhteyksistä, joita AKT-valtioiden, maiden ja alueiden sekä muiden yleissopimuksen 230 artiklassa ja päätöksen vastaavissa määräyksissä tarkoitettuihin tukiin oikeutettujen osapuolten toimivaltaiset elimet ovat luoneet ennen pyyntöjensä esittämistä.

2. Komissio ja pankki tiedottavat toisilleen rahoituspyyntöjen arvioinnin edistymisestä. Ne vaihtavat kaikkia yleisluontoisia tietoja, jotta kehityspolitiikan sekä pyyntöjen arvioinnin alalla toteutettavien toimenpiteiden hoitoa ja suuntaamista koskevien menettelyiden yhdenmukaistamista edistettäisiin.

13 artikla

1. Yleissopimuksen 233 artiklan ja päätöksen vastaavien määräysten mukaisesti komissio arvioi ne hankkeet ja ohjelmat, jotka voitaisiin rahoittaa rahaston varoista annetuin avustuksin.

Komissio arvioi myös yleissopimuksen kolmannen osan II osaston 1 luvun sekä päätöksen vastaavien määräysten mukaisesti esitetyt siirtopyynnöt sekä ne hankkeet ja ohjelmat, jotka yleissopimuksen kolmannen osan II osaston 3 luvun ja päätöksen vastaavien määräysten mukaisesti voisivat olla erityisrahoitusjärjestelyjen kohteena.

2. Pankki arvioi ne hankkeet ja ohjelmat, jotka sen perussäännön ja yleissopimuksen 233 ja 236 artiklan ja päätöksen vastaavien määräysten mukaisesti voitaisiin rahoittaa sen omista korkotuetuista varoista myönnetyillä lainoilla tai riskipääomilla.

3. Teollisuuden, maataloustuotannon, matkailun, kaivostyön ja energiantuotannon aloilla tuottoisat hankkeet ja ohjelmat sekä näihin aloihin liittyvät kuljetus- ja viestintähankkeet ja -ohjelmat esitellään pankille, joka tutkii voitaisiinko niille myöntää joku sen hoitama tukimuoto.

4. Jos komission tai pankin arvioidessa jotakin hanketta tai ohjelmaa käy ilmi, että kyseistä hanketta tai ohjelmaa ei voida rahoittaa millään niiden hoitamalla tukimuodolla, komissio ja pankki siirtävät nämä pyynnöt toisten arvioitaviksi ilmoitettuaan asiasta mahdollisen rahoituksen saajalle.

14 artikla

Rajoittamatta yhteisön pankille antamaa yleisvaltakirjaa erityislainojen ja edellisten yleissopimusten erityisrahoitusjärjestelyiden osalta toteutettujen toimenpiteiden pääomien ja korkojen takaisinperimiseksi, komissio huolehtii yhteisön puolesta rahaston varoista avustusten, siirtojen ja erityisrahoitusjärjestelyinä toteutettavien toimenpiteiden rahoituksellisesta toimeenpanosta; komissio suorittaa maksut 32 artiklassa tarkoitetun varainhoitoasetuksen mukaisesti.

15 artikla

1. Pankki huolehtii yhteisön puolesta rahaston varoista riskipääomina toteutettujen toimenpiteiden rahoituksellisesta toimeenpanosta. Tässä yhteydessä pankki toimii yhteisön puolesta ja sen vastuulla. Yhteisöllä on kaikki tästä johtuvat oikeudet, erityisesti oikeudet velkojana tai omistajana.

2. Pankki huolehtii sen omista varoista lainoina, joihin on liitetty korkotuki rahaston varoista, toteutettujen toimenpiteiden rahoituksellisesta toimeenpanosta.

16 artikla

Yleissopimuksen tavoitteiden toteutumiseksi rahoituksen ja sijoitustuen osalta merkittävä osa riskipääomista suunnataan yksityisen alan, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, sijoitustukeen.

III LUKU

17 artikla

1. Varmistaakseen yhteistyötoimenpiteiden johdonmukaisuuden ja parantaakseen niiden toisiaan täydentävyyttä jäsenvaltioiden kahdenvälisten tukien kanssa komissio toimittaa jäsenvaltioille ja niiden paikalla oleville edustajille hankkeita koskevat asiakirjat heti, kun se on tehnyt päätöksen hankkeen arvioimisesta.

2. Jäsenvaltiot toimittavat osaltaan säännöllisesti komissiolle päivitetyn luettelon niistä kehitystuista, jotka ne ovat myöntäneet tai jotka ne aikovat myöntää.

3. Jäsenvaltiot ja komissio toimittavat lisäksi toisilleen 21 artiklassa tarkoitetun EKR:n komitean työskentelyn osalta ne tiedot, joita niillä on muista kahdenvälisistä, alueellisista ja monenvälisistä tuista, joita on myönnetty tai joita aiotaan myöntää AKT-valtioille.

4. Pankki tiedottaa säännöllisesti ja luottamuksellisesti jäsenvaltioiden ja komission nimetyille edustajille niistä AKT-valtioille tarkoitetuista hankkeista, jotka se aikoo arvioida.

18 artikla

1. Yleissopimuksen 281 artiklassa määrätystä ohjelman valmistelusta huolehditaan jokaisessa AKT-valtiossa komission vastuulla, ja pankki osallistuu tähän valmisteluun.

2. Helpottaakseen ohjelman valmistelua komissio, joka kuulee erityisesti paikalla edustettuina olevia jäsenvaltioita sekä on yhteydessä pankkiin, tekee jokaisesta AKT-valtiosta taloudellisen arvion, jotta kehityksen esteet voitaisiin tunnistaa ja arvioida niiden perusteella tarvittavat suuntaviivat.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu arvio koskee myös aloja, joilla yhteisö on erityisen aktiivinen ja joilla yhteisöltä saatettaisiin pyytää tukea, ja siinä otetaan huomioon alojen keskinäiset riippuvuussuhteet, ja se tehdään yhteisön aiempien tukien perusteellisten arviointien ja niistä saatujen kokemusten perusteella.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu arvio kattaa myös asianomaisen valtion toteuttamien tai suunnittelemien uudistusten laajuuden ja tehokkuuden makrotaloudellisesti tai alakohtaisesti, sekä niiden rahoitustarpeet, jotta helpotettaisiin erityisesti yleissopimuksen kolmannen osan III osaston 2 luvun 3 jakson rakennesopeutustukea koskevien määräysten täytäntöönpanoa.

5. Edellä 2 kohdassa tehdyn arvion sekä asianomaisen AKT-valtion ehdotusten perusteella vaihdetaan kyseisen AKT-valtion, yhteisön ja pankin, siltä osin kuin asia sitä koskee, välillä mielipiteitä yleissopimuksen 282 artiklan mukaisesti yhteisön tuen piiriin kuuluvan maaohjelman laatimiseksi.

19 artikla

1. Ennen kuin komissio ja pankki, siltä osin kuin asia sitä koskee, ja kyseinen AKT-valtio laativat yleissopimuksen 281 artiklassa määrätyn maaohjelman, komissio valmistelee yhteistyössä pankin kanssa maakohtaisen yhteenvetoasiakirjan, josta käy ilmi ohjelman valmistelussa tehdyt johtopäätökset, ala tai alat, johon tai joihin yhteisön tuki aiotaan keskittää, näiden alojen tavoitteiden saavuttamiseksi määrätyt keinot ja toimet sekä tarvittaessa kyseisen valtion kelpoisuus sopeutustukeen tarkoitettuihin varoihin ja yhteisön tuen päälinjat.

Jäsenvaltioiden, komission ja pankin edustajat käsittelevät tämän asiakirjan 21 artiklassa tarkoitetussa EKR:n komiteassa, jotta ne voisivat arvioida komission ja kunkin AKT-valtion yhteistyön yleisen viitekehyksen ja taata mahdollisimman hyvin yhteisön ja jäsenvaltioiden tuen johdonmukaisuuden ja täydentävyyden.

Mahdollisimman pian tämän käsittelyn jälkeen yhteisö, pankki, siltä osin kuin asia sitä koskee, ja kyseinen valtio vahvistavat yhdessä maaohjelman.

2. Kutakin AKT-valtiota koskeva yhteisön tuen maaohjelma välitetään jäsenvaltioille, jotta jäsenvaltioiden, komission ja pankin edustajat voisivat vaihtaa näkemyksiään neuvotteluissa. Näitä neuvotteluja käydään komission tai yhden tai useamman jäsenvaltion pyynnöstä.

3. Edellä 18 artiklassa ja tässä artiklassa olevia kansallista ohjelman valmistelua koskevia määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin alueelliseen valmisteluun yleissopimuksen 160 artiklan mukaisesti.

20 artikla

1. Mukautustukea koskevat yleissopimuksen määräykset pannaan täytäntöön seuraavien periaatteiden mukaisesti:

a) Arvioidessaan kyseisten AKT-valtioiden tilannetta yleissopimuksen 246 artiklassa mainittujen tekijöiden perusteella komissio arvioi tämän artiklan kattamien alojen, erityisesti raha-, talousarvio- ja veropolitiikan, toteutettujen tai suunniteltujen uudistusten laajuuden ja tehokkuuden.

b) Rakennemukautustukena myönnetyn tuen täytyy liittyä suoranaisesti kyseisen valtion tämän mukautuksen mukaisesti toteuttamiin toimiin ja toimenpiteisiin.

c) Sopimusten tekemisessä sovellettavien menettelyjen on oltava riittävän joustavia, jotta ne mukautuvat kyseisten AKT-valtioiden tavanomaisiin hallinnollisiin ja kaupallisiin menettelyihin.

d) Jollei c alakohdasta muuta johdu, jokaisessa rakennemukautustukiohjelmassa vahvistetaan tuontisopimusten tekemistä koskeva järjestelmä ja tässä yhteydessä arvo tuontitilausta kohti, joka vastaa kolmea tarjouskilpailutasoa:

— kansainvälinen tarjouskilpailu;

— rajoitettu tarjouskilpailu;

— tarjouskilpailun ulkopuolinen sopimus.

Kun on kyseessä valtion tai julkiseen alaan liittyvien alojen harjoittama tuonti, seurataan kuitenkin tavanomaisia julkisia hankintoja koskevia menettelyjä.

e) AKT-valtion ohjelman toimeenpanosta vastuussa oleva toimielin antaa asiantuntija-apua kyseisen AKT-valtion pyynnöstä ja tämän kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen.

Asiantuntija-apua koskevien neuvottelujen yhteydessä komissio huolehtii, että asiantuntijoiden vastuulla on:

— valvoa ohjelman operationaalista toimeenpanoa;

— taata mahdollisimman laajojen AKT- ja ETY-hankkijoiden kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen, että tuontia harjoitetaan edullisimmin hinta–laatu-edellytyksin;

— neuvoa tuojia, aina kun se on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti perusteltavissa, laajentamaan markkinoitaan.

Asiantuntijat voivat tarvittaessa auttaa tuojia, niiden näin halutessa, kokoamaan tilauksensa, jos tuotavat tavarat ovat yhdenmukaisia, paremman hinta–laatusuhteen saavuttamiseksi.

2. Komissio tiedottaa jäsenvaltioille tarpeen vaatiessa ja vähintään kerran vuodessa mukautustukiohjelmien toteuttamisesta ja kaikista ongelmista, jotka liittyvät kelpoisuuden säilyttämiseen. Nämä tiedot, joiden mukana on kaikki tarpeelliset yksityiskohtaiset tiedot, mukaan lukien tilastotiedot, kattavat erityisesti ohjelman toimeenpanosta vastuussa olevan AKT-toimielimen kanssa tehdyn sopimuksen moitteettoman soveltamisen, mukaan lukien 1 kohdan e alakohdan toisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuihin neuvotteluihin liittyvät määräykset. Näiden tietojen, tuontiohjelmien edistymisen ja muiden tietolähteiden yhteensovittamisen perusteella neuvosto voi komission ehdotuksesta mukauttaa näiden ohjelmien 1 kohdassa määriteltyjä toteuttamisen yksityiskohtaisia sääntöjä.

IV LUKU

21 artikla

1. Komission alaisuuteen perustetaan komission hoitaman rahaston varoista komitea, jäljempänä "EKR:n komitea", joka muodostuu jäsenvaltioiden hallitusten edustajista.

EKR:n komitean puheenjohtajana toimii komission edustaja; komissio huolehtii sen sihteeristöpalveluista.

Pankin edustaja osallistuu sen työskentelyyn.

2. Neuvosto päättää yksimielisesti EKR:n komitean työjärjestyksestä.

3. Jäsenvaltioiden äänimäärät EKR:n komiteassa painotetaan seuraavasti:

Alankomaat	12
Belgia	8
Espanja	13
Irlanti	2
Italia	26
Kreikka	4
Luxemburg	1
Portugali	3
Ranska	49
Saksan liittotasavalta	52
Tanska	5
Yhdistynyt kuningaskunta	33

4. EKR:n komitea tekee päätöksensä 133 äänen määräenemmistöllä, jotka edustavat vähintään kuutta asian puolesta äänestävää jäsenvaltiota.

5. Edellä 3 kohdassa määrättyä painotusta ja 4 kohdassa mainittua määräenemmistöä muutetaan neuvoston yksimielisellä päätöksellä 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa.

22 artikla

1. EKR:n komitea keskittää työskentelynsä yhteistyön olennaisiin maakohtaisiin ongelmiin ja pyrkii yhteensovittamaan aiheellisella tavalla yhteisön ja sen jäsenvaltioiden

lähestymistavat ja toiminnan tavoitteenaan johdonmukaisuus ja täydentävyys.

2. EKR:n komitean tehtävillä on kolme tasoa:

— yhteisön tuen ohjelman valmistelu;

— yhteisön tuen täytäntöönpanon seuranta;

— päätöksenteko.

23 artikla

Ohjelman suunnittelun osalta 19 artiklassa tarkoitetun käsittelyn tarkoituksena on päästä suotavaan yksimielisyyteen komission ja jäsenvaltioiden välillä. Tämä käsittely tehdään EKR:n komiteassa, ja se koskee:

— yhteisön yhteistyön yleistä viitekehystä kunkin AKT-valtion kanssa, erityisesti alaa tai aloja, joille tuki aiotaan keskittää, ja näille aloille vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi määrättyjä toimenpiteitä sekä alueellisen yhteistyön täytäntöönpanemiseksi suunniteltuja yleisiä suuntaviivoja;

— yhteisön ja sen jäsenvaltioiden tuen johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä.

Jos 1 kohdassa tarkoitettuun yksimielisyyteen ei olisi mahdollista päästä, myös EKR:n komitea antaa asiasta jäsenvaltion tai komission pyynnöstä lausuntonsa määräenemmistöllä 21 artiklassa määrättyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

24 artikla

Yhteistyön täytäntöönpanon seurannan osalta käydään EKR:n komiteassa keskusteluja seuraavista asioista:

— kehityspolitiikan ongelmista sekä kaikista yleisluontoisista ongelmista, jotka voivat aiheutua komission hoitamista varoista rahoitettujen eri hankkeiden ja ohjelmien toteuttamisesta, ottaen huomioon jäsenvaltioiden kokemukset ja toimenpiteet;

— yhteisön ja sen jäsenvaltioiden lähestymistavasta mukautustuen myöntämiseen asianomaisille valtioille;

— maaohjelmien ja sopeutustuen mahdollisesti tarpeellisten muutosten ja mukautusten tarkastelusta;

— kauden puolivälin katsauksesta, jonka komissio tekee ohjelmista niiden valmistelun yhteydessä tai jonka EKR:n komitea pyytää tehtäväksi ehdotuksia hyväksyessään;

— yhteisön tukien arvioinneista, kun ne aiheuttavat ongelmia EKR:n komitean työtä koskevissa kysymyksissä.

25 artikla

1. EKR:n komitea antaa lausuntonsa päätöksenteon osalta 21 artiklassa määrätyllä määräenemmistöllä seuraavista asioista:

a) AKT-valtioiden kelpoisuudesta rakennemukautustuen varoihin lukuun ottamatta tapausta, jossa yleissopimuksen 246 artiklan 2 kohdan mukaisesti tämä kelpoisuus lankeaa itsestään;

b) rahoitusta koskevista ehdotuksista, jotka liittyvät hankkeisiin ja ohjelmiin, joiden arvo on suurempi kuin kaksi miljoonaa ecua, kirjallista tai tavanomaista menettelyä noudattaen, joiden edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt täsmennetään 21 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa työjärjestyksessä;

c) rahoitusta koskevista ehdotuksista, jotka liittyvät mukautustukeen tai erityisrahoitusjärjestelyyn (Sysmin), riippumatta rahoituksen määrästä;

d) määräaikaista rahoitusta koskevista ehdotuksista, jotka on laadittu 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti (korkojen käyttö).

2. Komissiolla on valtuudet EKR:n komitean lausuntoa pyytämättä hyväksyä toimenpiteet, joiden arvo on vähemmän kuin kaksi miljoonaa ecua.

3. Rahoitusta koskevista ehdotuksista on käytävä selville erityisesti hankkeiden ja toimenpideohjelmien tilanne kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden kehitysnäkymien osalta sekä niiden soveltuvuus yhteisön tukemiin aluekohtaisiin tai makrotaloudellisiin politiikkoihin. Niistä käy ilmi yhteisön aikaisempien tukien käyttö samalla alalla kyseisissä maissa; niihin liitetään kyseiseltä alalta mahdollisesti tehdyt hankekohtaiset arvioinnit.

4. Menettelyjen nopeuttamiseksi rahoitusta koskevat ehdotukset voivat kattaa rahoituksen kokonaismäärät silloin kun on kyseessä rahoitus, joka koskee:

a) koulutusta;

b) pienimuotoisia hankkeita;

c) kaupallisia edistämistoimia;

d) rajoitetun kokoisia hankekokonaisuuksia määritetyllä alalla;

e) teknistä yhteistyötä.

26 artikla

1. Kun EKR:n komitea vaatii olennaisia muutoksia johonkin 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista ehdotuksista tai kun ehdotuksesta ei ole myönteistä lausuntoa, komissio neuvottelee kyseisen tai kyseisten AKT-valtioiden edustajien kanssa.

Neuvottelun jälkeen komissio ilmoittaa neuvottelun tulokset jäsenvaltioille seuraavan EKR:n komitean kokouksen yhteydessä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun neuvottelun jälkeen komissio voi jättää uudistetun tai täydennetyn ehdotuksen EKR:n komitealle jonkin sen myöhemmän kokouksen yhteydessä.

3. Jos EKR:n komitea kieltäytyy antamasta myönteistä lausuntoa, komissio ilmoittaa asiasta kyseiselle AKT-valtiolle tai kyseisille AKT-valtioille, jotka voivat vaatia, että:

— ongelma tuodaan yleissopimuksen 324 artiklassa tarkoitetun AKT-valtioiden ja ETY:n ministerikomitean, jäljempänä "kehitysrahoitusyhteistyön komitea" käsiteltäväksi tai

— sitä tai niitä kuullaan yhteisön päätöksentekoelimissä 27 artiklan 2 kohdassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

27 artikla

1. Edellä 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ehdotukset, joiden liitteenä on EKR:n komitean lausunto, annetaan komissiolle päätöstä varten.

2. Jos komissio päättää poiketa EKR:n komitean esittämästä lausunnosta tai jos ei ole komitean myönteistä lausuntoa, komission on joko peruttava ehdotus tai mahdollisimman pian käännyttävä neuvoston puoleen, joka tekee päätöksen noudattaen samaa äänestysmenettelyä kuin EKR:n komitea määräajassa, joka ei tavallisesti voi olla pidempi kuin kaksi kuukautta.

Jälkimmäisessä tapauksessa ja kun kyseessä ovat rahoitusta koskevat ehdotukset, asianomainen AKT-valtio voi, jollei se ole päättänyt kääntyä kehitysrahoitusyhteistyön komitean puoleen, yleissopimuksen 289 artiklan 3 kohdan mukaisesti välittää neuvostolle kaikki tarpeellisiksi katsomansa tiedot sen tietojen täydentämiseksi ennen lopullista päätöksentekoa ja tulla neuvoston puheenjohtajan ja jäsenten kuulluksi.

28 artikla

1. Pankin alaisuuteen perustetaan komitea, jäljempänä "28 artiklan komitea", joka muodostuu jäsenvaltioiden hallitusten edustajista.

Edellä tarkoitetun 28 artiklan komitean puheenjohtajana toimii edustaja siitä jäsenvaltiosta, jolla on pankin hallintoneuvoston puheenjohtajuus; pankki huolehtii sen sihteeristön hankkimisesta.

Komission edustaja osallistuu komitean työskentelyyn.

2. Neuvosto vahvistaa yksimielisesti 28 artiklan komitean työjärjestyksen.

3. Edellä tarkoitettuun 28 artiklan komiteaan sovellettava jäsenvaltioiden äänten painotus sekä määräenemmistö ovat 21 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan mukaisia.

29 artikla

1. Edellä tarkoitettu 28 artiklan komitea antaa määräenemmistöllä lausunnon korkotuettujen lainojen hakemuksista sekä riskipääomarahoitusta koskevista ehdotuksista, jotka pankki on sille antanut.

Komission edustaja voi kokouksessa esitellä toimielimensä arvion näistä ehdotuksista. Tämä arvio kattaa hankkeiden yhdenmukaisuuden yhteisön kehitystukipolitiikan, yleissopimuksessa määritettyjen rahoitusyhteistyön ja teknisen yhteistyön tavoitteiden sekä AKT–ETY-ministerineuvoston vahvistamien yleisten suuntaviivojen kanssa.

Komitea voi myös keskustella pankin pyynnöstä tai sen suostumuksella tai yhden tai useamman jäsenvaltion pyynnöstä yleisistä tai erityisistä kysymyksistä, jotka liittyvät pankin toimien täytäntöönpanoon AKT-valtioissa, sekä kysymyksistä, jotka johtuvat 30 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuista pankin toimintojen arvioinneista.

2. Asiakirjasta, jonka pankki antaa 28 artiklan komitealle, on käytävä selville erityisesti hankkeen aiheellisuus kyseisen valtion tai kyseisten valtioiden kehitysnäkymien osalta sekä tarvittaessa yhteisön myöntämien takaisin maksettavien tukien tilanne ja sen hankkimien osuuksien tilanne sekä yhteisön aikaisempien tukien käyttö samalla alalla; siihen liitetään kyseiseltä alalta mahdollisesti tehdyt hankekohtaiset arvioinnit.

3. Kun 28 artiklan komitea antaa myönteisen lausunnon korkotuetun lainan hakemuksesta, hakemus, johon on liitetty komitean lausunto perusteluineen ja tarvittaessa komission edustajan antama arviointi, annetaan päätöstä varten pankin johtokunnalle, joka tekee päätöksen pankin perussäännön mukaisesti.

Jos komitea ei ole antanut myönteistä lausuntoa, pankki peruuttaa hakemuksen tai päättää pitää sen voimassa. Jälkimmäisessä tapauksessa hakemus, johon on liitetty komitean lausunto perusteluineen ja tarvittaessa komission edustajan antama arviointi, annetaan päätöstä varten pankin johtokunnalle, joka tekee päätöksen pankin perussäännön mukaisesti.

4. Kun 28 artiklan komitea antaa riskipääomarahoitusta koskevasta ehdotuksesta myönteisen lausunnon, ehdotus annetaan päätöstä varten pankin johtokunnalle, joka tekee päätöksen pankin perussäännön mukaisesti.

Jos komitea ei ole antanut myönteistä lausuntoa, pankki ilmoittaa asiasta yleissopimuksen 289 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti kyseisen AKT-valtion tai kyseisten AKT-valtioiden edustajille, jotka voivat vaatia, että:

— ongelma annetaan kehitysrahoitusyhteistyön komitealle tai

— pankin toimivaltainen elin kuulee valtion tai valtioiden edustajia.

Tämän kuulemisen jälkeen pankki voi:

— joko päättää olla viemättä ehdotusta eteenpäin tai

— pyytää jäsenvaltiota, jolla on 28 artiklan komitean puheenjohtajuus, viemään asian neuvostolle mahdollisimman pian.

Jälkimmäisessä tapauksessa ehdotus annetaan neuvostolle, ja siihen liitetään 28 artiklan komitean lausunto ja tarvittaessa komission edustajan antama arviointi sekä kaikki kyseisen AKT-valtion tarpeelliseksi katsomat tiedot neuvoston tietojen täydentämiseksi.

Neuvosto tekee päätöksensä noudattaen samaa äänestysmenettelyä kuin 28 artiklan komitea.

Jos neuvosto vahvistaa 28 artiklan komitean kannan, pankki peruuttaa ehdotuksensa.

Jos sitä vastoin neuvosto tekee pankin ehdotusta puoltavan päätöksen, pankki toteuttaa perussäännössään säädetyt menettelyt.

30 artikla

1. Komissio ja pankki varmistuvat, kumpikin omalta osaltaan, niiden hoitamien yhteisön tukien täytäntöönpanon edellytyksistä AKT-valtioissa, maissa ja alueilla tai muilla mahdollisilla tuen saaja-alueilla.

2. Komissio ja pankki varmistuvat myös, kumpikin omalta osaltaan ja kiinteässä suhteessa asianomaisen valtion tai asianomaisten valtioiden vastuullisten viranomaisten kanssa, yhteisön tuilla rahoitettujen hankkeiden hyödyntämisen edellytyksistä tuen saaja-alueilla.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan mukaisesti komissio ja pankki tutkivat, missä määrin yleissopimuksen 220 ja 221 artiklassa ja päätöksen vastaavissa määräyksissä tarkoitetut tavoitteet on saavutettu.

4. Pankki antaa komissiolle säännöllisesti tämän hoitaman rahaston varoista rahoitettujen hankkeiden täytäntöönpanoon liittyvät tiedot.

5. Komissio ja pankki ilmoittavat neuvostolle yleissopimuksen liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan voimassaolon päättyessä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen edellytysten noudattamisesta. Komission ja pankin kertomus sisältää myös arvion yhteisön tuen vaikutuksesta saajavaltioiden taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen.

6. Neuvostolle ilmoitetaan määräajoin komission ja pankin suorittaman meneillään olevien tai päättyneiden hankkeiden arvioinnin alalla tehdyn työskentelyn tuloksista, erityisesti suhteessa asetettuihin kehitystavoitteisin.

V LUKU

31 artikla

1. Yleissopimuksen kolmannen osan II osaston 1 luvussa ja päätöksen vastaavissa määräyksissä tarkoitettujen Stabex-siirtojen määrät ilmaistaan ecuina.

2. Maksut suoritetaan ecuina.

3. Komissio laatii vuosittain jäsenvaltioille yhteenvetokertomuksen vientitulojen vakauttamisjärjestelmän toiminnasta ja AKT-valtioille siirrettyjen varojen käytöstä.

Tästä kertomuksesta käy ilmi erityisesti tehtyjen siirtojen vaikutus niiden alojen kehitykseen, joihin siirrot on kohdistettu.

4. Mitä 3 kohdassa määrätään, sovelletaan myös maiden ja alueiden osalta.

VI LUKU

32 artikla

Tämän sopimuksen soveltamista koskevista määräyksistä annetaan heti yleissopimuksen tultua voimaan varainhoitoasetus, jonka neuvosto antaa 21 artiklan 4 kohdassa määrätyllä määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja saatuaan pankin lausunnon niiden säännösten osalta, jotka koskevat sitä, sekä saatuaan perustamissopimuksen 206 artiklassa perustetun tilintarkastustuomioistuimen lausunnon.

33 artikla

1. Jokaisen varainhoitovuoden päätyttyä komissio hyväksyy rahaston tulostilin ja taseen.

2. Perustamissopimuksen 206 artiklalla perustettu tilintarkastustuomioistuin käyttää toimivaltaansa myös rahaston toimenpiteiden osalta, kuten perustamissopimuksen 206 artiklaa koskevassa julistuksessa määrätään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 kohdan soveltamista. Edellytykset, joissa tilintarkastustuomioistuin käyttää toimivaltaansa, säädetään 32 artiklassa tarkoitetussa varainhoitoasetuksessa.

3. Euroopan parlamentti myöntää komissiolle vastuuvapauden rahaston varainhoidosta neuvoston suosituksesta, joka tekee päätöksen asiasta 21 artiklan 4 kohdassa määrätyllä määräenemmistöllä.

4. Komissio antaa 30 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut tiedot tilintarkastustuomioistuimen käyttöön, jotta tämä voisi valvoa rahaston varoista annettua tukea.

5. Pankin hoitamista rahaston varoista rahoitetut toimenpiteet ovat pankin perussäännössä sen toimenpiteistä määrättyjen valvonta- ja vapautusmenettelyjen kohteena. Pankki toimittaa neuvostolle ja komissiolle vuosittain kertomuksen hoitamiensa rahaston varoista rahoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanosta.

6. Komissio laatii määräajoin yhteisymmärryksessä pankin kanssa luettelon siltä saamistaan tiedoista voidakseen arvioida, miten pankki käyttää valtuuksiaan ja suosiakseen komission ja pankin läheistä yhteistoimintaa.

34 artikla

1. Vuonna 1975 sisäisellä yhteisön tukien rahoitusta ja hoitoa koskevalla sopimuksella perustetun rahaston jäljelle jäävää osaa hoidetaan edelleen kyseisessä sopimuksessa määrätyin edellytyksin ja 1 päivänä maaliskuuta 1980 voimassa olevin säädöksin.

Vuonna 1979 sisäisellä yhteisön tukien rahoitusta ja hoitoa koskevalla sopimuksella perustetun rahaston jäljelle jäävää osaa hoidetaan edelleen kyseisessä sopimuksessa määrätyin edellytyksin ja 28 päivänä helmikuuta 1985 voimassa olevin säädöksin.

Vuonna 1985 sisäisellä yhteisön tukien rahoitusta ja hoitoa koskevalla sopimuksella perustetun rahaston jäljelle jäävää osaa hoidetaan edelleen kyseisessä sopimuksessa määrätyin edellytyksin ja 28 päivänä helmikuuta 1990 voimassa olevin säädöksin.

2. Jos jäljelle jäävän osan loppumisesta johtuva varojen puute vaarantaisi 1 kohdassa tarkoitettujen rahastojen puitteissa rahoitettujen hankkeiden toteuttamisen, komissio voi esittää ehdotuksia lisärahoituksesta 21 artiklassa määrätyin edellytyksin.

35 artikla

1. Kukin jäsenvaltio hyväksyy tämän sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Kunkin jäsenvaltion hallitus ilmoittaa Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristölle tämän sopimuksen voimaan saattamiseksi vaadittavien menettelyjen päätökseen saattamisesta([7]).

2. Tämä sopimus tehdään samaksi ajaksi kuin yleissopimuksen liitteenä oleva rahoituspöytäkirja. Se on kuitenkin voimassa niin kauan kuin on tarpeellista yleissopimuksen ja kyseisen pöytäkirjan puitteissa rahoitettujen toimenpiteiden päätökseen saattamiseksi.

36 artikla

Tämä sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, saksan ja tanskan kielellä kaikkien yhdeksän tekstin ollessa yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteeristön arkistoon, ja pääsihteeristö toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä kunkin allekirjoittajavaltion hallitukselle.

([1]) Neuvoston pääsihteeristö julkaisee sopimuksen voimaantulopäivän *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.*

Hecho en Bruselas, el dieciséis de julio de mil novecientos noventa.

Udfærdiget i Bruxelles, den sekstende juli nitten hundrede og halvfems.

Geschehen zu Brüssel am sechzehnten Juli neunzehnhundertneunzig.

Έγινε στης Βρυξέλλες, στις δέκα έξι Ιουλίου χίλια εννιακόσια ενενήτα.

Done at Brussels on the sixteenth day of July in the year one thousand nine hundred and ninety.

Fait à Bruxelles, le seize juillet mil neuf cent quatre-vingt-dix.

Fatto a Bruxelles, addì sedici luglio millenovecentonovanta.

Gedaan te Brussel, de zestiende juli negentienhonderd negentig.

Feito em Bruxelas, em dezasseis de Julho de mil novecentos e noventa.

Pour Sa Majesté le roi des Belges

Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen

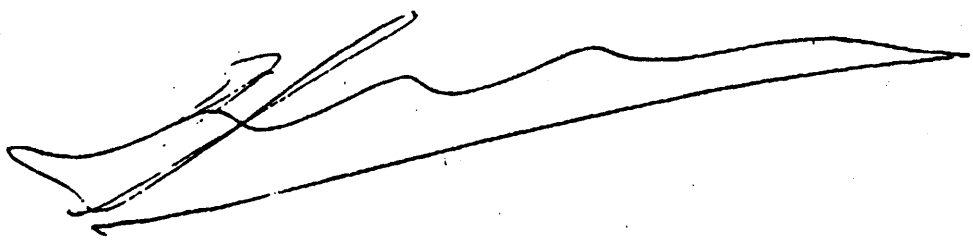

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

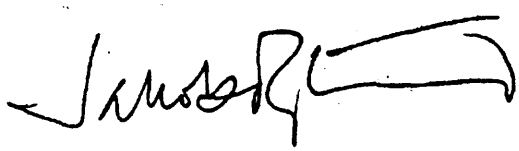

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

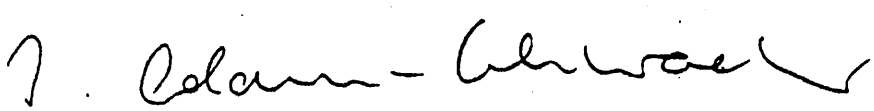

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

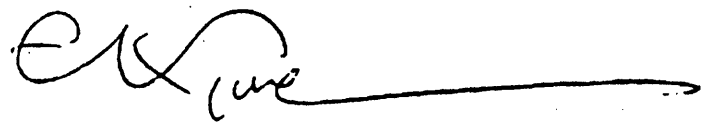

Por Su Majestad el Rey de España

Pour le président de la République française

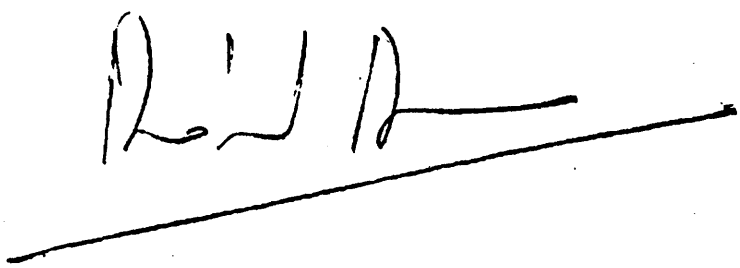

For the President of Ireland

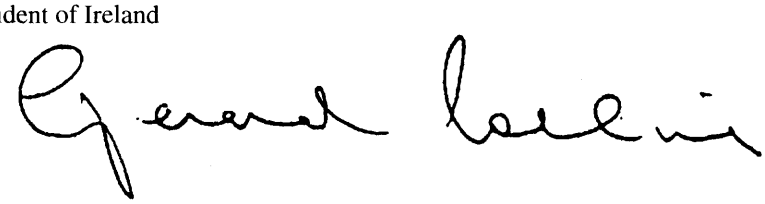

Per il Presidente della Repubblica italiana

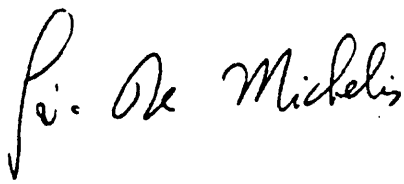

Pour Son Altesse Royale le grand-duc de Luxembourg

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

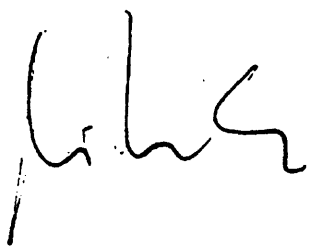

Pelo Presidente da República Portuguesa

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

